MDK

Berényi

Falus E: Egy pályázat szomoru mérlege. Pesti Napló, 1935. jan. 6. 10 1.

MDK

Berényi és Lengyel

A Vas-utcai felső keresk.isk. egyik tantermének ajtaja és rézből domboritott virágtartók, repr.

Folyósórács egy szervitatéri bérházban, repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 129,143.1.

Bereinyi (Bärendorf)

Kehely

XIII. 27.

l.

Arch. Ert.

1912. 101. l.

Kamatláb . 5%

Megjegyzés

Lekötve három hóra

Lekötve három hóra

Kamat tőkésítve

M.D.K.

Berényi Ágnes

"Kis kosztüm" cimmel két ruhatervét hozza a lap.

Szinház, Bp. 1947. dec. 2-8. III. évf. 49. sz.

Berényi Árpád
festő

Hajdúböszörmény városa a városi tanács Hajdúsági Múzeuma művészeti díját Berényi Árpád nyerte.

Művészet, 1971.november - 11.oldal

megírva

Berényi Bálint

Szentesi fazekas

speciális szentesi fekete, díszedényeket is használati cserépfárjakat gyárt.

Nagy Imre

Szentes. Magyar Városok Monografiája. III. Bp 1928. 221. l.

Zólyomi várfelügyelőség

12. szám
1902.

A

Műemlékek Tekintetes

Tisztelettel jelentem,
tész úrtól 1902 május ho
mellett átvettem 1331
mngú m. kir. vallás és kö
77592 – 1901 szám alatt a
céljából utalt ki.

Midőn ezen össz
bályszerűen bélyegzett
tésem kiadása és a ma
lenes nyugta visszaku
egyúttal tisztelettel je

Berényi Bálint

Keramikus

irod

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1938. 158. l. (Magyar kézműveoipar a berlini kiállításon.)

Berlini Nemzetk. Kézműipari Kiáll.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Berenyi Bálint

farekasmester

munkái

Erod.

Magyar Iparmüvészet

1931. 134. l. (A

Társulat nyári kiállí-

tásáról.)

MDK

Berényi Bálint keramikus

Résztvett a Berlini Nemzt. Kézművesipari kiáll.-on.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiáll.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

MDK

Berényi Bálint fazekasmester

Magyar Iparmüvészet, 1931. 39. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-736

Berényi Béla grafikust

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981. FEB 10

1021

Berényi Béla rajza

záz forintot zatvállalásban nincs hiá

z idősebb testvér

zművelődési
ban a váro-
ennégy, a
venhat fő-
rvtáros dol-
ítséget tud-
lai könyv-
éssel Szur-
negyei Ver-
igazgatójá-
be.
íz év mér-
hogy a já-
tárak már
san felépí-
nem gyűj-
nlegi hely-
rosainknak
áll, hogy
setgítséget
ai könyvtá-
n vagyunk
önyvtár na-
ere a gyer-
életének.
rosaink vé-
lai tanulók
lésén fára-
rűsítve: a
könyvtárak
könyvtárak
csaknem tel-
azonosak.
sorolni az
rüttműködés
eit, de hoz-
csak örül-
több iskola
et kéréseik-

a mezőtúri
ola igazga-

ulónk van,
könyvünk,
forintot tu-
rzése fordí-
sok... De
abb felada-
ltöztünk az

új iskolába, rendezni so
kat. Szép könyvtárszo
van, most „alakítjuk"
ség lesz a szakmai segít-
ségre.

Nagy István, a mezőtúri városi könyvtár igazgatója:

— A beiratkozott 14 év feletti olvasók száma háromezer-hétszáz. A 14 éves és ennél fiatalabbak száma kétezer-ötszáz. Az újvárosi iskola szomszédságában ott egy fiókkönyvtárunk, s ha ennek, meg a Beloiannisz úti fiókkönyvtárunknak az adatait nézzük, kiderül, hogy beiratkozott olvasóik fele 14 éves vagy fiatalabb kisdiák. A Kossuth úti iskolába letétbe viszünk könyveket, ott Bíró Sándorné személyében szakképzett, lelkesen dolgozó könyvtáros tanár irányítja a mi könyveinkkel „megerősített" iskolai könyvtárat. A gyakorlat itt is szépen kialakította a „profilt". A négyszázegy gyermekolvasón kívül hatvanhárom környékbeli felnőtt is onnan kölcsönöz. A közeljövőben a Fóti úton is fiókkönyvtárat nyitunk — merjük remélni, hogy az lesz a Fóti úton tanuló alsó tagozatosok egyik „házikönyvtára". De ha már arról esik szó, hogyan segítjük az általános iskolás gyermekek szellemi fejlődését, megemlítem a nyári olvasótáborainkat. Mondhatom, igen jól érzik ott magukat a gyerekek, s nem is haszontalanul múlik felettük az idő.

Ő. Tóth Lajosné, a kisújszállási gyermekkönyvtáros:

— Most éppen bővítjük a gyermekkönyvtárat. Az is-

Török Endréné, az általános iskolai könyvtárak szakfelügyelője.

— *Mi a véleménye az iskolai könyvtárak helyzetéről?*

— Hát bizony... bár van némi javulás. Az új tantervek bevezetésével párhuzamosan már többet költnek könyvre. De szemléletváltozásra volna szükség, s akkor a könyvtár elhelyezésgondjai is szűnnének, s a könyvtáros tanárok is nagyobb lehetőséget, támogatást kapnának munkájukhoz.

— *Mit tud tenni a helyzet javítása érdekében?*

— Alapfokú könyvtáros tanfolyamot szerveztem, kilenc helyen könyvtáros munkaközösséget... Hetente három nap az iskolákat járom, próbálok segíteni, dehát egyszál magam...

— *Mi a véleménye a jászfényszarui modellről?*

— Némi tökéletesítéssel a legjobb megoldásnak tartom.

— *És a törökszentmiklósi ...?*

— Az iskoláknak pontosan fel kellene mérniük, hogy hány órát kell a könyvtárrá átalakított tanteremben tartani — így ez is járható út lenne. A rendszer törökszentmiklósi megvalósítását tökéletesnek tartom, bár mindenütt bevezetésre kerülne ez a módszer.

Tiszai Lajos

MDK

Berényi-Bortnyik
Balaton-plakát

Rosner K: Idegenforg. és idegenforg-i propaganda.
Magy.Ipatmüv. 1935. 2o2-2o3 l.

Berényi Béla, keszthelyi épitész M.D.K.

tervei alapján Zala-szántó körség földszintes iskolát épittet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

jun. 14. sz. 8. old.

Berényi Endre MDK

épitész

A Kamara uj tagja

A Magy. Mérnök és Épitész Egylet Közlönye

1933. 14c.c.

Berényi Endre

Berényi Endre okl. építészmérnök, építőmester, a Biztositó Intézetek szakértője, II. Hattyu-u. 7.
O358-231

Budapest 1940. szept
" 1942 jan

al fognak eszközöltetni.

Azon pályázók, kik a dohányjövedékkel eddig üzleti összeköttetésb
m állottak, tartoznak képesitésüket bizonyitani, továbbá szállitóképességük
megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazoln
elyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

E feltételektől eltérő, vagy elkésett, vagy táviratilag tett, továbbá leté
gy nélkül érkező, vagy letétjegy helyett készpénzzel vagy más értékk
helt ajánlatok, valamint alternativ és pótajánlatok figyelmen kivül hagyatna

A beérkezett ajánlatok közül a m. kir. pénzügyministerium az ajánlo
akra való tekintet nélkül — szabadon választ.

Az ajánlatok felett a döntés 1909. évi szeptember hó 4-ig meg fo
ténni, mely időpontig pályázók ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

észl [illegible] műszaki osztályban ivenkint 40 fillér, vag
egre elle

[illegible]

[illegible]

[illegible]

BÜHLER ÉS DRÖSSLER

TELEFON 26—79. **Budapest, VI., Andrássy-ut 51.** TELEFON 26-

Körkemencék,

téglagyárak, cserépgyárak, cement-, mész- és gipsz
gyárak, szintugy magnezitgyárak, szénbriquetgyárak
kavicszuzó telepek, állathullahamvasztó kemencé
teljes felépitését, berendezését és üzembehelyezésé
elvállalja

Gedeon és Kont

műszaki iroda

Budapest, V., Lipót-körut 13.

Legelső referenciák. Legrégibb hazai vállalat e szakmában.

Prospektusok bérmentve és dijmentesen.

Saját kisérleti és anyagvizsgáló telep.

POSNANSK

Városi iroda: **VI., Podmaniczky-utca**

Aszfaltmunkál

H. Berényi Éva

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

PEST MEGYEI HÍRLAP

1970 NOV 22

Több mint négyszázan tekintették meg H. Berényi Éva kiállítását Vecsésen. November végén Gillich György, a vecsési gázüzem kitűnő fotósa rendez kiállítást a művelődési házban.

1024

MDK

Berényi Felix

Iró nő, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 18 l.

Berecsi Félix

festő

A mintarajziskola
növendékeinek
kiáll. 1904. tanévben.

Műcs. kiáll, 1930-tól
Pipics 110 l.

Czeszte (Porsony) tpl

XXIX

Berényi Felix

festő

sz. Törökbecsén 1883.

febr. 10.

képzőm. főiskola

Ballós Ede

anyakönyi adat.

Szentiványi Gyula
Budapest
XI. Lágymányosi ut 16

i társadalom tudományi sorozatának
lenül a megjelenés után megküldtük

tet csupán az esetben van módunk-
fizetési díját átutalja részünkre.

sorozat évenként általában egy 20-
y kötet rendszerint 4 füzetből áll.

p felhasználásával az előfizetési
tartozó 2 füzetet s megjelenéskor
üldjük címére.

Akadémiai Kiadó
Mestyán János
igazgató

Berényi Félix

fexlő

l -

Műv. Krónika

1904. 3 n. 8 l.

(A mutarajuš

Eola.)

„Otthon" Írók és Hírlapírók Köre
Budapest, VIII., Eszterházy ucca 4.

Igen tisztelt Ta

Pénzbeszedőnk több
mutatását, azonban, sajnos

Miután körünk fenn
jövedelmi forrásunkat ped
igen tisztelt Tagtárs urat
részletét, a csatolt befiz

Esedékes!
1931. április – 1933 á
P. 66.–

Bereinyi Félix festő

Karapa utca 7. Műcsarnok

1930/31 jub. Eiáll. 673.

Tanulmány fej of.

adi Váradi Eötvös 2969.

(Eötvös) Pál, váradi (T.) ök-
vös. 1600. körül Nagybányán
működött.

Berényi Félix (?)

Árverési Csarnok aukció kat.

37. sz. 1927 márc.

38–41. nem szerepel

Az Árv. Csarnok

Miallitásain

szerepel nehány-

szor

1791-909-13
Térey szobája

482. Irószerkészlet.

Egy darab kerek tintatartó szélein nyolcz félkörű bevágással biro tölcsérrel.....1.00 K

Egy darab koczkavonalzó A.W.FABER jelzéssel, sarkain rézbeeresztéssel és.....40 cm. hoszszal.....1.00 K

Egy papirvágó kés 14 cm. hosszu keskeny pengével, fehér csontfogóval és három szöggel...1.00 K

Egy darab papirvágó olló.....4.00 K

összesen.....7.00 K

Berényi F.

tőbb képe a Jász-
muzeumban.

Bléujászberény. 41. l.

Berényi Félix

1900/1, 1902/3 II – 1904/5 I.

Ferképzőmfőistévk

67. l.

lettek híresek már a XIV. sz.-ban: *Ibi Munetada, Shakuzuru Joshirazi, Echi Yoshifare* és *Ishikawa Tatsnyemon Shigemasa*. A XV. sz.-ban működött a „rokusaku", a „hatigazi szobrász", t. i. *Shunkwa Tadatsugu, Sóami Hisatsugu, Hórai Ujifuki, Chikusa, Fukurai Masatomo* és a legtekintélyesebb az összes közt: *Sankobo*. Ez utóbbi három helyen tartózkodott mint pap és mindenütt iskolát alapított, melyeknek neve: Echizen Deme, Omo Iseki és Ono Deme. E három iskola tovább virágzott a XVI. és XVII. sz.-ban, utóbb nemcsak az álarcok, hanem az álarcalakú netsukék faragása terén is (l. *Netsuke*). A netsuke-művészet fejlődésében a XVI. sz. végétől kezdve, mely időből azonban egy példányt sem tudunk határozottan felmutatni, öt korszakot különböztetünk meg. Az 1-ben (1688-ig) még nagyon érvényesül a kínai hatás. A 2-ik 1688-tól (a Genzoku-korszaktól) kezdve a Kyohó közepéig (1720) tart. A 3-ik ettől a Meiwa-korszakig (1764), a 4-ik a Bunkwa-korszak végéig (1817) terjedő időszak. Az 5-ik az európai szokások és ízlés elhatalmasodásáig számítható. A netsuke-művészek száma rengeteg. Sokan közülük elsősorban más művészetnek éltek. A japániak szerint a következők a legnagyobb mesterek: *Ogasawara* Isai (1781—88), *Hinaya Ryúhó* (1596—1669), *Szumiya Tomotada* (1781 e.), *Seibei* (1781 e.), *Yoshimura Shuzan* (1781 e.), *Unjudo Shumemaru* (1781 e.), *Higuchi Shugedsu* (1781 e.), *Minko, Deme Sukemitsu, Nagai Rantei* (XVIII. sz. vége, XIX. sz. eleje), *Rynkei, Okano Hohaku* (1754—1824), *Yamaguchi Okatomo, Yamaguchi Tomochika* (1805—80) és *Kamibayashi Gyuka* (1819—59). — Irodalom: Histoire de l'art du Japon publiée par la Commission Impériale du Japon à l'exposition de 1900, Paris 1900 (a japáni eredeti rossz fordítása).

Berényi Félix

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállításon - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Jó tanulmányfejjel.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Berényi Ferenc

„Kubikus"

„Dolgozó emberek
közötti" kiállítás
az Ernst Museum-
ban

Népmüvelés
1969. 6. szám

Bereinyi rk. Templom
(Somogy vm)
Ker. Szt. János tiszt.
1747-ben Biró Márton
püspök állíttatta helyre

Pehm. 460 l.

Minon (másolat): Judit. Vászon, olaj; 134 x 95 cm.

Mazzlaghy II. 231. szám.

Hídépítés Szolnokon

Beszélgetés Berényi Ferenccel

Művészet 1985/2/42–47

– Korábban sokáig azt hittem, hogy törzsökös szolnoki vagy, de egy kezembe került lexikon adatai ennek ellentmondanak.

– Valóban, Dévaványán születtem, de a gyermekkorom Szolnokhoz köt. Apám, aki hentes, mészáros és vendéglős mester volt, hogy el tudjon bennünket tartani, végül egy kisvendéglőt nyitott – nagy adóssággal. Tízéves koromban bekövetkezett halála után az édesanyám vezette mindaddig, amíg az adóhátralékot ki nem fizette, aztán visszaadta az iparengedélyt. Igaz, nem sokkal később kiderítették, hogy maradt még tartozás, ezért mindenünket elárverezték. Mindenesetre így lettem én „vendéglőscsemete", ami az ötvenes években a főiskolán a káderlapomon nem volt valami jó minősítés.

– Iskoláidat is Szolnokon végezted?

– Csak részben Gimnáziumba Mezőkövesdre kerültem. Azt az iskolát, ahol középiskolás koromban tanulhattam, ma is hálásan és szeretettel emlegetem, de ahogy visszaemlékezem, irtózatosan társtalan, magányos voltam, még saját osztályomban is; lehet hogy a család sorsa miatt: apám augusztusban halt meg, és szeptember első hetében már Mezőkövesden találtam magamat.

– Lehet, hogy egy kicsit Nyilas Misinek érezted magadat a kövesdi internátusban?

– Ez érdekes dolog, mert azt hiszem, negyedikes koromban a magyar tanárom szervezett egy iskolai előadást, épp a Nyilas Misit akarta bemutatni, és nekem is adott benne egy szerepet, de nem a Nyilas Misit, hanem a Nagy urat játszottam volna.

– Az érettségi, majd egy bölcsészkari kitérő után 1949-ben felvettek a főiskolára; ki volt a mestered?

– Fónyi Gézánál voltam két évig, majd Bán Bélához kerültem, de inkább átmentem tanár szakra, hogy Domanovszky tanítson. Sajnos csupán egyetlen esztendeig, de abban az esztendőben én úgy éreztem, nekem ő több volt mint tanárom. Talán ő volt az első olyan ember, aki valahol belülről tudott engem megfogalmazni, és próbált alakítani. Nagyon sokat beszélgettem vele, érdekes, hogy egyre

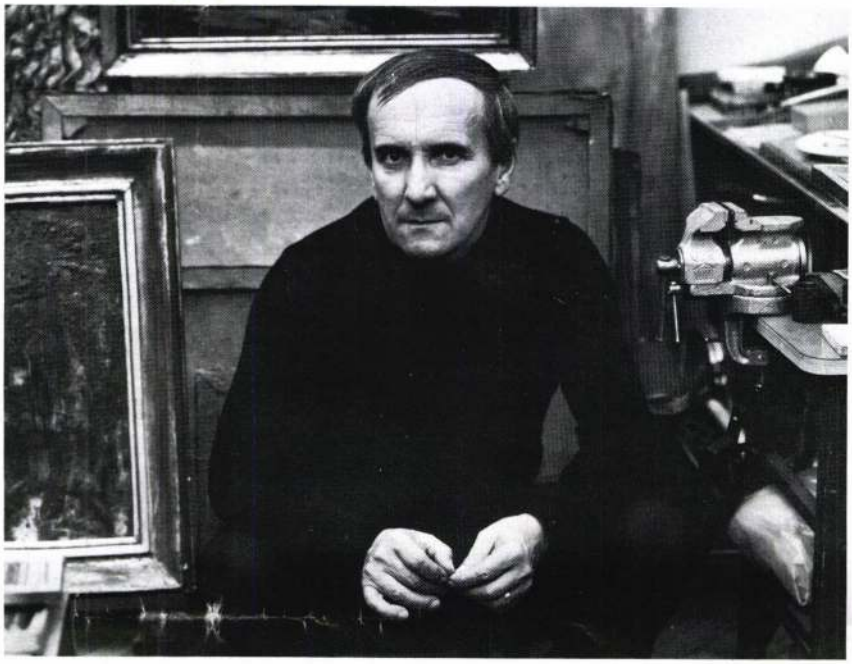

kevesebbet a festészetről, és egyre többet a zenéről. Nagyon szerette a zenét. Mi akkor a főiskolán rendszeresen jártunk az Operába, hangversenyekre, rossz ruhában, mezítlábas szandálban.

– Ez ötvenegy-ötvenkettőben volt?

– Igen. Emlékszem, például Richter budapesti felfedezésénél is ott voltunk. Az első koncerten nem volt még telt ház, de a másodikon már igen, aztán pedig már a rendőrségnek kellett fenntartania a rendet. Az emberek a felső ablakokon ledobálták a jegyeket, és alulról újra bementek. A rendezők csak nézték, hogy mindenki jeggyel megy be, és sokaknak még sincs ülőhelye.

– Domanovszky festészete hogyan hatott a tanítványokra és személy szerint rád?

– Bevallom, őt mint festőt később ismertem meg, mint pedagógust.

– És mint pedagógus, a tanítványaitól nem kérte számon a saját művészi, festői látásmódját?

– Ez érdekes kérdés. Talán volt benne ilyen ambíció, hogy az osztályon ez lássék. Egyszer előfordult, hogy amikor bejött hozzánk – *Gerzson Palival, Udvardi Erzsikével, Molnár Matyival*, aki sajnos korán meghalt, voltunk egy osztályban – kicsit szomorúan jegyezte meg: „Ha bemegyek a Szőnyi Pista osztályába, a levegőben érzem, hogy itt Szőnyi korrigál és tanít; bemegyek a Bernáth osztályába, és szívok egyet a levegőből – itt Bernáth korrigál és tanít, de ha én ide bejövök magukhoz – hát ez vagyok én?" Örüljön neki, mester, hogy az mi magunk vagyunk, mert valahol ez a mester is – mondtam neki.

– Szőnyi és Bernáth valóban olyan erőszakosan korrigáló, saját művészetüket a tanítványokon számonkérő tanár volt? Egyes visszaemlékezésekből ez derül ki, szemben például Ék Sándorral, akire egykori tanítványai úgy gondolnak vissza, mint rájuk felszabadítóan ható pedagógusra.

– Ez így nem igaz. Azért mondom ezt, mert azt beszélik, hogy Bernáth egyszer megcsinálta a következőt: átvette az osztályát, kiadta a feladatokat, és két hónapig rájuk sem nézett. És két hónap után kialakult egy bernáthos stílusú osztály. Magától, mintha mindennap beszélt volna velük, mintha mindennap korrigált volna. Ilyen elsöprő ereje volt az ő szellemének, anélkül, hogy ő személyében ott lett volna. Egészen más dolog egy pedagógusi magatartás, és más egy élvonalbeli, jó művész saját szellemi karaktere. Ezt nem fogja egy tanítvány kedvéért sem letagadni. Sándor bácsinál – Ék Sándorra gondolok – ilyen markáns stiláris arculat nem volt, hát persze hogy engedte a tanítványokat a saját útjukon.

korszerűség egyébként is gondolati kategória, a művészeti is az. Michelangelo sem azért lett óriás, mert úgy tudott rajzolni és mintázni, ahogyan tudott, hanem azért, mert óriási, világot rengető gondolatai is voltak.

– Közös élményünk a nyári Velencei Biennálé. Hogyan ítéli meg az ott kiállított művek tükrében korunk festészetét és a saját munkásságát?

– Úgy gondolom, Velencében a ma művészetének csupán egy töredéke jelent meg, változó minőségben. Szerintem az a kérdés, hogyan és milyen mértékben tudja az ott látottakat befogadni a nagyközönség. Giottót mindenki elfogadta. Munkácsyt majdnem mindenki elfogadta. De ez a mai, szélsőségesen absztrakt, elvont művészet, a sok irányzat szerte a világban, bármilyen bőséges tárháznak is látszik, aligha tud kielégíteni mindenkit. Alig hiszem, hogy az én drága jó édesanyám, a maga egyszerűen gondolkodó fejével megértette volna mindazt, amit én Velencében láttam és megértettem.

– Tehát úgy érzi, hogy a képzőművészet lassan eltávolodik a közönség nagyobbik felétől?

– Amit Velencében bemutattak, elsősorban az entellektüel műbarátoknak szólt. És nyilvánvalóan mindenhol ők a társadalom legvékonyabb szelete. Igaz, valamikor én sem hittem abban, hogy tőlem egyszer majd vásárolnak is képeket. El sem tudtam képzelni, hogy valakinek annyira szüksége lesz arra, amit én tudok és mutatok meg. S most mégis, például a legutóbbi nyugatnémet kiállításomon majdnem mindent eladott a galériás. De mindezek ellenére továbbra is úgy érzem, a nagyközönségnek még én is eléggé elvont vagyok, mert nem vagyok naturális, afféle „lefestő" festő, hanem amit látok, a saját szívem szerint próbálom földolgozni. Engem mindig az érdekelt elsősorban, hogy én mit érzek és azt hogyan lehet pontosan, hitelesen előadni a vásznon. S ha ez néha találkozik az emberek szeretetével, megértésével – nos, az az én személyes szerencsém.

Acsay Judit

– Ezzel mindenesetre a tanítványokat megkímélte attól a fáradságos „szabadságharctól", amelyet nagyon sok erőteljesebb művészegyéniség tanítványának meg kellett vívnia, hogy szabaduljon mestere nyomasztó hatásától.

– Nem biztos, hogy ilyen esetben a tanár a hibás. Hát az a növendék nem lehet hibás, aki kölcsönvett szellemi karakterrel akarja önmagát megmutatni? Az ilyenfajta „szellemidézés" sokkal könnyebb, mint megteremteni önmaga világát, nyelvezetét.

– Te tanulmányaid során nem találkoztál olyan mesterrel, akinek hatásával így kellett volna megküzdened saját egyéniséged felszabadítása érdekében?

– Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem hatott rám Domanovszky művészete, mert imponáló volt, ahogy dolgozott. Harmadéves koromban, amikor már ilyenkor is beengedett a műtermébe, „testközelből" élhettem ezt át. De a főiskolán akkor már nekem is volt egy önálló műtermem, a harmadik emeleten. Domanovszkytól kaptam, és ott dolgozhattam, építhettem a saját világomat. A tanulmányi osztály nem nagyon örült ennek az önállóságnak, az „osztályhelyzetem" miatt különben sem voltam dédelgetett növendék.

– Miért nem Domanovszkynál diplomáztál?

– Elvették tőle az osztályt, amikor már úgy nézett ki, hogy egy kicsit elkezdett szárnyalni. Nehogy elbízza magát az osztály vagy Domanovszky. Egy belső átszervezés során Hincz Gyulához kerültünk, végül nála is diplomáztam – 1953-ban kaptam tanári oklevelet.

– Milyen lehetősége volt akkor egy friss diplomásnak, személy szerint neked?

– Az én lehetőségeim a nullával voltak egyenlőek. Tanári diplomát kaptam, ugyanakkor a főiskola nem javasolta, hogy én a magyar ifjúságot tanítsam. Kértem, hogy akkor maradhassak bent, hiszen én amúgy is festő akartam lenni, és nem rajztanár.

– Említetted, hogy a főiskolán már külön műtermed volt, ahol dolgozhattál.

– Nekem csak Domanovszky tanársága alatt volt önálló műtermem, amikor Hinczhez kerültem, ez a helyzet megszűnt. A bentmaradásomhoz sem járultak hozzá. Debrecenbe, a tanítóképzőbe akartak elhelyezni, de azzal a feltétellel, hogy a Pesten levő romos műtermemet, amelyet harmadéves korom óta építgettem, egy arra érdemesebbnek adjam át. Ezt a műtermet a pályaindulás miatt nagyon fontosnak tartottam, mert tudtam, hogy én nem várhatok segítséget senkitől.

– Ehhez a műteremhez hogyan jutottál hozzá?

– Főiskolás koromban nem volt Pesten lakásom. Albérletre sem tellett, eleinte pincékben, padlásokon húzódtam meg. Ezt felfedezte egy jóindulatú tanácstag, ő javasolta, hogy próbáljak keresni egy romos műtermet, mint szakmabeli azt megkaphatom, ha megígérem, hogy helyreállítom – mindegy, hogy húsz vagy negyven év alatt. Megígértem, s így meg is kaptam.

– Mára már végeztél a helyreállítással?

– Még nem egészen, hiszen azóta csak harmincegynéhány év telt el.

– A debreceni állást elfoglaltad?

– Nem. Széttéptem a kinevezésemet, amiből nagy felzúdulás lett. Csak 1953 nyarának politikai eseményei miatt úsztam meg, hogy nagyobb botrány nem lett az esetből. A minisztérium megenyhült, nem kellett lemennem Debrecenbe, így a műtermemet is megtarthattam.

– Tehát maradtál Budapesten, de állás nélkül. Mihez kezdtél ezután?

– Budapest mind a huszonkét kerületébe beadtam a jelentkezésemet, hogy rajztanári állást vállalok. Három kerületből válasz is érkezett, végül a műtermemhez legközelebbi, Práter utcai iskolát választottam. Egy évig tanítottam teljes óraszámban. Egy év után, arra való hivatkozással, hogy már bekerültem állami kiállításra, kértem a minisztériumot, hogy fél óraszámban taníthassak, amit meg is adtak, fél fizetéssel.

– Az 1954-es országos képzőművészeti kiállításon szerepeltél először. Akkoriban

1

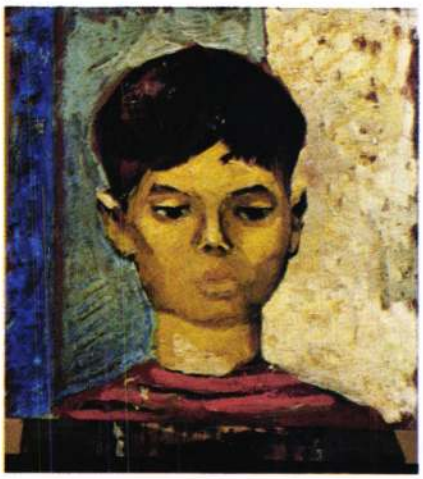

2

1 Berényi Ferenc: Fiúfej, olaj, pasztell, farost, 20x20 cm, 1962
2 Berényi Ferenc: Lovasok II., olaj, pasztell, farost, 20x40 cm, 1965

3

egy állami kiállításra bekerülni egzisztenciális előnyökkel is együttjáró szakmai rangot jelentett.

– Az én esetemben ezt az egzisztenciális előnyt a fél fizetés jelentette. Emlékszem, két rajzzal szerepeltem az 54-es kiállításon. Az egyik címe a *Lóbefogás* volt, még most is megvan. Akkoriban rendszeresek voltak a nagy állami kiállítások, és mindig megtelt a Műcsarnok.

– A továbbiakban hogyan alakult a pályád, mondjuk 1954 és 57 között, amikor megalakult a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, amelynek egyik alapítója, a későbbi években vezetőségi tagja is voltál?

– Először a fiatal művészek alkotóközössége jött létre, amelyben egy idő után a kommercionális vonal erősödött fel, amellyel soha nem értettem egyet. Amikor az alkotóközösség kezdett vagyonosodni, az Alap megszüntette vagy „államosította", létrehozva egy kezdetben szociálisan nagyon jól működő szervezetet, a Stúdiót.

– A Stúdió „jogelődje" tehát részben kereskedelmi vállalkozás volt?

– Voltak közöttünk alkalmazott grafikusok is, akik a cipőpasztás doboztól kezdve a csomagolópapírig, a játékig mindent terveztek.

– Képet is el lehetett adni?

– Igen. De én nem tudtam. Életemben egy tempera képet akartam eladni, mert nagyon szorult helyzetben voltam, de az ügynök – nem akarom szegényt utólag bántani – nem tudta, hogy mi a különbség a tempera és az olaj között. A vevőnek azzal akart nagyobb kedvet csinálni a vásárláshoz, hogy szépen elmagyarázta és meg is mutatta, hogy ezt le lehet tisztítani nedves szivaccsal is – eldörzsölve a temperát a képen. Utána még nekem tettek szemrehányást: hogyan lehet egy ilyen szakszerűtlenül festett képet kibocsátani, amit nem lehet szivaccsal tisztítani.

– Emlékszel rá, hogy mit ábrázolt ez a kép?

– Hogyne! Ma is itt van a műtermemben; most huszonegynéhány év után szedtem elő: téli tájban két ló áll egy szekér előtt.

– Tehát a téma már úgynevezett alföldi motívum volt.

– Én mindig alföldinek éreztem magamat. Gyerekkoromban sokat nyaraltam tanyán Mezőtúr mellett, Nagylaposon a nagynénéméknél. Tízéves koromban már annyira kialakult bennem az Alföld szeretete, hogy mint kövesdi diákot hiába vittek a Bükk legszebb tájaira, nekem nem tetszett. A nagy síkságon elfeküdni a fűben és nézni a felhőket – számomra ez volt a meghatározó vizuális élmény.

– Ez az alföldi kötődés együtt járt-e az úgynevezett alföldi művészet hatásával, vagy e hagyományok folytatásának igényével?

– Nagyon érdekes, de mi még a főiskolán sem fogalmaztuk meg így egyértelműen, hogy létezne egy alföldi művészet, nem különíthettük el valamiféle szeparált művészi magatartásként, vagy szeparált minőségként. Sem *Rabinovszky*, sem *Végvári* ilyen módon nem tanították ezt nekünk. Azt mondják, Mednyánszky alföldi művész, ugyanakkor hegyi tájai is csodálatosak. Vagy az erdélyi hegyoldalakat festő Nagy Istvánt említhetném, hiszen őt is az alföldiek közé sorolják. Persze mindig sok problémám volt a képeim motívumai miatt. Folyton le akartak beszélni róla, hogy azt a világot fessem, amely számomra a legmaradandóbb vizuális élmény.

– Ezt a kis kitérőt egy, a fiatal művészek alkotóközösségében festett képed kapcsán tettük. Most térjünk vissza 1957-hez, amikor megalakult a Stúdió. Említetted, hogy kezdetben szociálisan nagyon jól működött az a szervezet, jelentős munkát végzett a pályakezdők támogatásában.

– Rendszeresen látogattuk a műtermeket, számon tartottuk, kinek mennyi a jövedelme, van-e munkájuk, és ha kellett, segélyekkel, ösztöndíjakkal támogattuk az arra rászorulókat.

– Az azóta sem szűnő szociális érdeklődésed tehát innen eredeztető. Az elmúlt években több olyan társadalmi munkád volt, amelynek lényege a művészek alkotói körülményeinek javítása, munkájuk szociális támogatása. Ha jól tudom, ma is tagja vagy a képzőművész szakszervezet elnökségének?

3 Berényi Ferenc: Raktár,
olaj, pasztell, farost, 25x40 cm, 1967–68
4 Berényi Ferenc: Asszonyok,
olaj, pasztell, farost, 25x30 cm, 1970
5 Berényi Ferenc: Kubikosok,
olaj, pasztell, farost, 25x30 cm, 1975
6 Berényi Ferenc: Földmunkások,
olaj, pasztell, farost, 15x35 cm, 1970–1984
(fotók Somfai)

– Igen, meglehet. Vagy talán már akkor is azért végeztem azt a munkát, mert eredendően lehetett bennem „szociális érdeklődés". Abban az időben például a Derkovits-ösztöndíj is sokkal többet jelentett egy pályakezdőnek, mint ma felemelt pénzjuttatással.

– 1961-ben te is megkaptad ezt az ösztöndíjat.

– Akkor már negyedszer pályáztam meg, és végül meglehetősen érdekes körülmények között nyertem el. Először 1957-ben kaptam a hírt, hogy a bizottság nekem szavazta meg az ösztöndíjat, de kiderült, hogy a minisztérium felülbírálta ezt a döntést. Elkeseredésemben akkor leírtam magamat az esélyesek közül, bár a pályázatra a következő években is meghívást kaptam, nem akartam sem olyan mennyiséggel, sem olyan minőséggel szerepelni, mint először. 1960-ban Domanovszky rámreccsent, hogy őrült vagyok, miért nem küldök be érdemlegesebb anyagot, amire megkaphatnám a díjat. Elmondtam, 1957-ben hogy jártam, és hogy még egyszer nem akarom kitenni magamat hasonlóknak – úgyis annak adják, akinek akarják. Akkor ő eljött a műtermembe, kiválasztotta 16 képemet, és én azt küldtem be a pályázatra, amit ő választott. Most így utólag be kell ismernem, hogy ez nagy segítség volt tőle, később hallottam azt is, hogy a bizottságban is keményen kiállt mellettem. Lehet, hogy az ő meggyőző szavainak is köszönhettem, hogy a bizottság nagyobbik fele végül mellettem voksolt.

– Ez három évig havi háromezer forintot jelentett számodra. Az ösztöndíj akkori szabályzata kötelező termelő üzemi gyakorlatot is előírt.

– Vagy vidéken töltött gyakorlati időt.

– Te a gyár helyett vidéket választottad. Akkor jöttél vissza Szolnokra.

– Igen, de nem először. 1956 nyarán is beutalt vendég voltam a Művésztelepen. 1962-ben az Alap pályázatot írt ki az akkor távozó Botos Sándor műtermére. Ezt a műtermet a Derkovits-ösztöndíj időtartamára nekem adták. Mindenesetre akkor én úgy éreztem, hogy egy kicsit hazahoztam a Derkovits-ösztöndíjat, csak Szolnok nem érezte úgy, hogy itt valami történt.

– Az előzmények, a „szolnokiságod" ellenére nehéz volt beilleszkedésed a helyi művészeti életbe?

– Akkor a területi művészeti életnek másfajta szerkezete volt mint most, amit én nem ismertem. Azt hittem, az elegendő, hogy lejöttem ide, hogy itt dolgozom, hogy legalább az informálás szintjén bevonjanak a szervezeti életbe. Én már rég a Szövetség tagja voltam például, de az itt élő szövetségi tagok értekezleteire nem kaptam meghívót, mert a pesti központ nem értesítette a vidéki szervezetet, ki a tag, akit esetleg nem a területi szervezet ajánlatára vettek fel. Mígnem aztán magam jelentkeztem, ami azt eredményezte, hogy nemsokára az én nyakamba zúdult a területi szervező munka.

– Többszöri tisztújítás után most újból te vagy a terület művészeti titkára.

– Igen. És most itt visszautalnék arra, amit a szociológiai érdeklődésemről mondtál. Azt hiszem, ezt az érdeklődést a kényszer szülte. Még mindig van egy furcsa társadalmi hiedelem, hogy a magyar állam magas szinten eltartja a mai magyar művészetet. Ez így nem igaz.

4

Az állam jelentősen támogatja az élő magyar művészetet, és ez a támogatás egyes személyeknél tényleg nagyon magas színvonalat jelent. De úgy általában a Kossuth-díjastól a főiskolát frissen végzettig, az Alap-tag művészek teljes névsorát tekintve, a művészek körülbelül 50%-a ha eléri az életszínvonal minimumát, és még ezen belül is nagy a szóródás. És ez a szám engem nagyon zavar. Most a saját portámon próbálok söpörni: ebben a megyében sikerült elérni, hogy a szociális feszültségek oldódjanak, a létbizonytalanság némiképp enyhüljön. Megpróbáltuk megteremteni – egy üzem, egy művész alapon – a szocialista szerződések rendszerét. Tudom, nem mi vagyunk az elsők Észak-Magyarországon, ezt már sikerült megcsinálni talán nagyobb összegű támogatásokkal is, mint mi. A vállalatok részéről megvan a készség, hogy a kulturális alapjukból támogatást nyújtsanak. Mi megpróbáljuk ezt korrektül csinálni. Havonta ezer, kétezer vagy háromezer forint azt jelenti, hogy talán olyan gond nem lesz, hogy a lakbért vagy a villanyszámlát ne tudják kifizetni, vagyis enyhüljenek ezek az alapvető gondok. De más természetű gondokkal a művésznek magának kell megbirkóznia, abban mi nem tudunk segíteni. Nem tudjuk garantálni az anyagi érvényesülést sem abban az arányban, ahogy ő művészileg méri magát. Az állami vásárlásokra szánt összeg, amelyet egy megye a központi alapból kap, olyan kicsi, hogy ha egyenlősdit játszanánk, kevés volna, hogy minden művésznek a lakbérére fusson.

– Amikor 1962-ben lejöttél Szolnokra, foglalkoztatott-e már a néhány évvel későbbi gyűjteményes kiállításod gondolata?

– Nem merném ezt így mondani. Az ösztöndíj második esztendejét tapostam. Az első esztendő értékelésére úgy emlékszem, hogy ott elmarasztaltak; hagyjak fel az elavult alföldi hagyomány követésével.

– Mit jelentett ez a hagyománykövetés?

– Nem tudom megmondani, mert nem voltak a képeim sem mednyánszkyasak, sem kosztásak, sem Fényes Adolf-osak. Nem tudom, feltehetően a motívumokra gondoltak. Hirtelen nemcsak a Derkovits-ösztöndíjba csöppentem bele akkor, hanem itt Szolnokon olyan gát- és hídépítő munkába, amilyenek a Tisza szabályozása óta nem folytak. Ha kiléptem a műteremajtón, itt a gátoldalban kubikos brigádok dolgoztak talicskával, épült a Tisza-híd – szétszedték a régit, építették az újat. Olyan motívumhalmaz fogadott, hogy két percen belül évekre szóló munkával látott el.

– Ezt a munkát itt a műtermedben folyamatában is meglehetősen jó hatásfokkal lehet rekonstruálni, hiszen kevés kivétellel együtt láthatóak az azóta festett képeid.

– Azt nem tudom, hogy folyamatában lehet-e, mert úgy tartom, hogy nincsenek korszakaim. Néha előszedek egy-egy húsz évvel ezelőtt festett képemet, és folytatom, esetleg megoldom azt a festői problémát, amivel akkor nem boldogultam. Az viszont igaz, hogy szeretem magam körül tudni, amit eddig csináltam. Képet csak állami vásárokon adtam el, kettőt a 67-es gyűjteményes kiállításomon vásárolt meg a minisztérium, egy tájképet és egy kis portrét. Anyagi történetemhez egy kis adalék: 1953-ban végeztem, most 1984 van, ez harmincegy év,

5

6

ha évente egy képet számolok, körülbelül harmincegy képtől váltam meg eddig. Nem szeretem azt a helyzetet, amikor egy növény sarjadzik és a kertész azzal a feltétellel locsolja meg, hogy a támogatás fejében a kibúvó levelet leveszi. Ha a locsolás miatt újra hoz egy levelet, újra leveszi, mert megint kell locsolni. A végén állandóan támogatva életművek vesznek el így, levelenként. Mitől támogatás az, ha valaki csak azért dolgozik, hogy megéljen, és 10–20 év múlva nem tudja bizonyítani, mit is csinált, mert a kereskedelem vagy a támogatás csatornáin elúsztak a képek és szobrok.

– *Te ismered a megvásárolt képeid sorsát?*

– Az állami vásárokon megvett művek útja jobban nyomon követhető, mint a kereskedelmi forgalomba kerülteké, de sajnos mindegyik sorsáról én sem tudok. Nagyon örülök annak, ha egy-egy képem múzeumba vagy közintézménybe kerül, annak már kevésbé, ha valamelyik külképviseletünk irodafalára, mert nagyon kevés a remény a művek hazatérésére.

– *Említetted, az Ernst Múzeumban 1967-ben megrendezett gyűjteményes kiállításod anyagi eredményét, de az erkölcsi siker ennél jóval nagyobb volt, hiszen a kiállításért a következő évben Munkácsy-díjat kaptál.*

– Valóban. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy pontosan tudhatom, miért kaptam Munkácsy-díjat, ugyanis bele van írva az oklevélbe. Egy kicsit ugyan kellemetlenül érintett, hogy a szobrász kolléga, *Nagy Sándor,* akivel együtt állítottunk ki abban az évben, nem kapta meg a díjat, csak jóval később.

– *A szakmai sikerbe beletartozott a kedvező kritikai visszhang is?*

– Én nem emlékszem, hogy olyan nagy kritikai visszhangja lett volna a kiállításnak. Azt tudom, hogy a Magyar Nemzetben *Horváth György* írt róla vagy öt sort; bemegyek az Ernst Múzeumba ... sétálok ...hatalmas terek, picike képek, ...a képek szépek. Körülbelül ennyi, és kész. A zárás napján Rózsa Gyula betelefonált, hogy ne vigyék szét az anyagot, mert látni szeretné. Mondtam neki; Gyuszikám, ha eddig nem jöttél, már ne gyere, mert pakolunk. A következő évben, amikor a kiállítást levitték Hódmezővásárhelyre, Olmacher Anna leutazott, írt egy cikket róla a Nemzetnek, de *Mihályfi Ernő* azt mondta, hogy sajnos már megelőzték.

– *Bizonyára Horváth György párosorára gondolt.*

– Lehet. A Művészetben a kiállítás kapcsán *Losonci Miklós* írt Nagy Sanyiról, és szólt, hogy a szobrász után rólam is ír majd, de én azt mondtam neki, hogy ne írjon, mert esetleg *Solymár Pista* írna rólam, akivel együtt jártunk Mezőkövesdre gimnáziumba. Pistában volt is hajlandóság rá, aztán mégis elmaradt a cikk. Szóval én nem érzem, hogy a kritika odafigyelt volna, és az az érzésem, hogy kicsit szerencsém is volt, hogy a kiállításért Munkácsy-díjat kaptam.

– *Képeid ismeretében feltétlenül meg kell kérdeznem, eddigi pályádon nem kerested a murális feladatokat, vagy nem ajánlották fel?*

– Eddigi életemben összesen kétszer pályáztattak murális feladatra, egyszer egy ózdi munkára, egyszer még korábban tizenhatod madammal, köztük négy Kossuth-díjassal. Mi voltunk a fiatal esélytelenek. Az ózdi munkát, 68–69 körül, végül egyik osztálytársam, Patay Laci kapta meg, láttam is a munkáját. Egy épülő új tanácsterem falára kerülő seccóra írták ki a pályázatot. Elmentem a helyszínt megnézni és azt mondtam, én nem akarok versenyezni azzal a kollégával, akinek ez a tanult szakmája, hiszen Patay Szőnyinél diplomázott, freskó szakon. Úgyhogy talán ő az a szerencsés, aki a tanult szakmáját tudta kamatoztatni.

– *Az átlagos méretet jóval meghaladó, és az egészen kicsi képeidből egyaránt a monumentalitás igényét érzem. Előző kérdésem tulajdonképpen arra vonatkozott, hogy ezt az igényt alkalmad volt-e egyszer is valóban monumentális méretben, murális munkában kielégítened?*

– Nem. Lényegében azt mondhatom, hogy soha, és lassan azzal is megbarátkozom, hogy így múlik el az életem. Azt viszont elmondhatom, hogy nem egyszer abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy akár mint munkaelosztó bizottsági tag, akár mint bírálóbizottsági tag, vagy szaklektor ezekkel a gondokkal foglalkozhattam a kollégák munkái kapcsán.

– *Milyen munkáról volt szó?*

– Barcsay két gobelinjéről, Hincz Gyula a SOTE főépületében lévő nagy üvegablakáról, Tóth Ernő tisztiházba készített fa intarziájáról, Somos Miklós kosdi freskójáról és Bokamér József hajdúböszörményi mozaikjáról. Ezek mind kitűnő és tanulságos munkák.

– *Önmagad, gondolataid, műveid megmutatásának egyetlen lehetősége számodra a kiállítási forma?*

– Önmagam és gondolataim megmutatásának volt egy másik formája is, az oktatás. 1975-től 82-ig az Iparművészeti Főiskola belsőépítészeti tanszékének előkészítő tanfolyamán tanítottam alakrajzot és mintázást. Műveimet azonban valóban csak a kiállításokon tudom megmutatni. Életem első kiállítását 40 éves koromban rendeztem. Akkor úgy terveztem, hogy 10 évenként kell kiállítást rendezni, és ez akkorra érik meg újra az emberben belül is. Amikor valaki már kialakította a saját szellemi karakterét, ha már ráismernek a képre, hogy azt x vagy y festette. Nem szabad a fejlődés nevében ötévenként változtatni ezen a megszervezett szellemi karakteren, hanem inkább elmélyíteni, gazdagítani kellene. Én arra a kiállításra majdnem húsz évig készültem.

– *De azóta már eltelt majdnem ugyanennyi.*

– Eltelt, és már foglalkoztat a gondolat, hogy megismételjem, talán jövőre vagy azután, vagy a „hatvanadik" évfordulómra. Már ez sem sokáig várat magára.

Szolnok, 1984. augusztus

Rideg Gábor

Prágai festmények Picasso korából

„Az első világháborút (közvetlenül) megelőző időszak Picasso kora volt – írja 1967-ben *Csáky József*, Párizsban élő magyar származású kubista szobrász. – ...Egyébként a kubizmust még ma is, még mindig Picasso jelenti, ő adta e kornak nevét és szellemét." Köréje csoportosultak azok a művészek, akik a cézanne-i úton indulva akartak új eredményeket elérni. Hogy a kubista mozgalomba kezdettől fogva kelet-európai művészek is bekapcsolódtak, abban nincs semmi meglepő. Ekkor vált ugyanis a párizsi művészeti élet igazán nemzetközivé, nem véletlen, hogy Picasso után néhány évvel átkelt a Pireneusokon *Juan Gris* is, hogy Párizsban telepedjék le, s hamarosan csatlakozott hozzájuk Európa másik régiójából az ukrán *Archipenko*, a litván *Lipschitz*, az orosz *Zadkine*, a magyar *Réth Alfréd* és *Csáky József* s a cseh *Kupka*. Természetesen az új művészet iránt fogékony gyűjtők is megjelennek a kubisták és az őket pártoló Kahnweiler galériája körül. Nemcsak az amerikai *Léo* és *Gertrude Stein* vagy a német *Wilhelm Uhde* volt hajlandó az akkor még kigúnyolt kubistákat támogatni, hanem az orosz *Szergej Scsukin* és a cseh *Vincenc Kramář* is. Ezt a cseh művészettörténészt azonban magával ragadták az események. Szeretett volna résztvevővé válni, szerette volna a művészetnek ezt az új, korszerű szemléletét hazájában is meghonosítani. Ezért küldte leveleit a párizsi művészeti aktualitásokról barátjának, *Emil Fillá*nak, és vásárolt meg néhány jelentős avantgarde kortárs művet, amelyek ma a cseh kubista kiállítást is kölcsönző prágai Nemzeti Galéria gyűjteményében, a Šternberk-palotában láthatók.

A cseh képzőművészek már a XIX. század végén kezdték a kapcsolatot keresni a francia művészettel. A kilencvenes években alapították meg a Képzőművészek Szövetségét, a *„Mánes"*-t, és adták ki a *Szabad utak* (Volné směry) című művészeti folyóiratot. A Mánesba tömörült művészek fokozódó érdeklődéssel fordultak

1

a nemzetközi művészeti élet eredményei felé, és ezen belül is elsősorban a francia művészet felé. *Alfons Mucha* már a kilencvenes években letelepedett Párizsban, elsősorban szecessziós munkáival és Sarah Bernhardtnak készített plakátjaival vált híressé. Ha Mucha és Kupka nem is lettek szállásscsinálói Párizsban az odatelepülni vágyó cseh művészeknek, de ők vágtak ösvényt azon a terepen, amelyen a tízes évek generációja széles utat taposott. Bármilyen különös, az a Prága fordult Párizs felé, amelynek egyedülálló német nyelvű kultúrája volt, innen indult Rilke, a huszadik század egyik legnagyobb költője, és itt teremtett páratlan életművet Franz Kafka. A képzőművészek mégsem a német avantgarde mozgalmaival kerestek kapcsolatot, hanem a francia kubistákkal, és létrehozták annak sajátos, helyi változatát, amely legjobb eredményeivel bátran állítható a francia mellé.

A kulturális kapcsolatteremtés már a század első éveiben megélénkült. 1902-ben nagy *Rodin*-kiállítást, 1903-ban pedig a francia művészet bemutatóját rendezték meg Prágában. A nagy szemléleti változást mégsem ezek a francia kiállítások, hanem *Edvard Munch* 1905-ös prágai tárlata indította el. Munch magába ötvözte ugyanis *Van Gogh* szellemi drámájának zaklatott képi világát, *Gauguin* vonal- és színfelületeinek harmóniáját, *Cézanne* tér- és formarendszerének autonóm felépítését és a *Seurat* képelemei között megteremtett összhangot.

A Mánes egyesület rendezte Munch-kiállítás a fiatal művészek körében revelá-

2

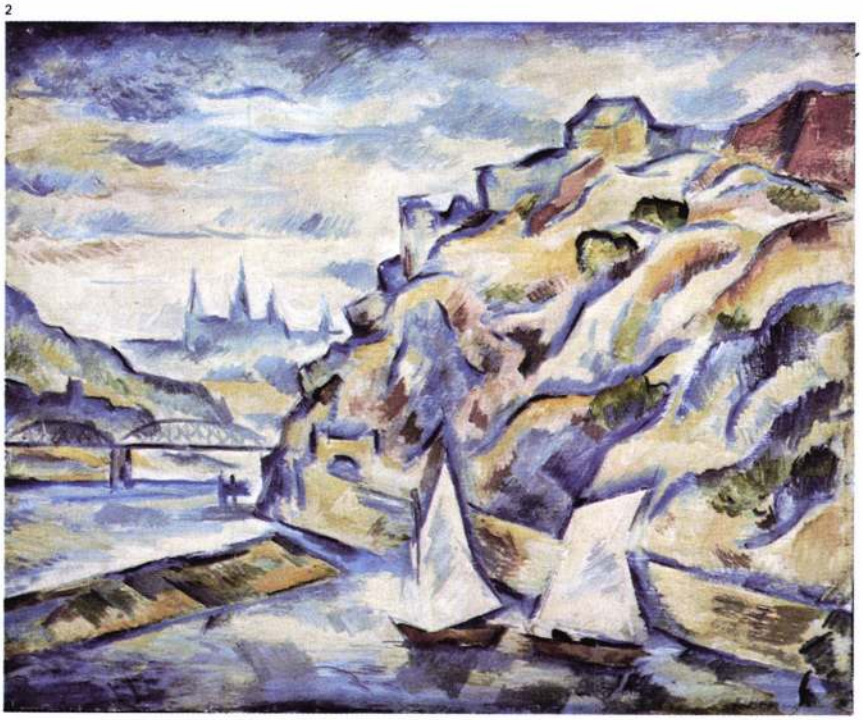

1 Bohumil Kubišta: Posejpals professzor portréja, olaj, vászon, 66x52 cm, 1911, Nemzeti Galéria, Prága
2 Vincenc Beneš: Vysehrad, olaj, vászon, 66x81,5 cm, 1910, Nemzeti Galéria, Prága

Ø Berényi

archépfertő - Párisban

vrod

z

Tab Párismagy 82. l.

MDK

Berényi

Két női akt, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88.aukc.

16 l.

MDK

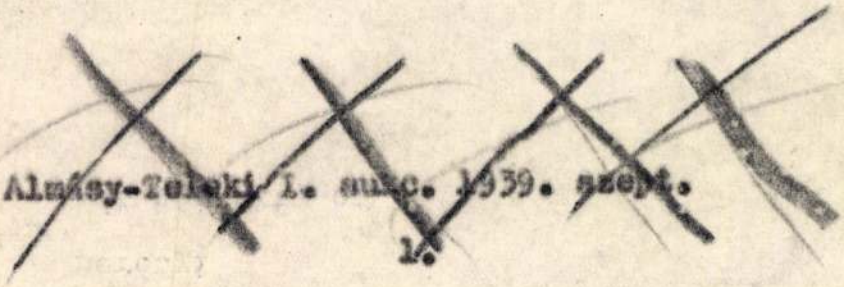

~~Almásy-Teleki I. sukc. 1939. szept.~~

~~1.~~

NDK

Berényi

s.f: Grafikai ... művészetünk ...
Az Est, 1934. máj. 19.

MDK

Berényi

Két női akt, of.

Árv. Közl. 4.rk.sz. szept. 91.sz. 16 l.
1939

MDK

Berényi

Két nőiakt, olaj

Árverési Közlöny. 1939. 3.rk.

16 1.

Berényi

Kiállitott 1934 febr.-bana Nemzeti Szalonban
a Tizennyolc magyar müvész cimü kiállitáson.

Pataky Dénes: Szőnyi 14.old.
Corvina 1971

Berényi

1936 juliusában a Fränkel Szalonban megrendezett csoportos kiállitáson részt vett.

Pataky Dénes:Szőnyi 14.old.
Corvina 1971

1021

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása a budapesti Ernst Múzeumban

Két olyan művész kiállítására került sor az Ernst Múzeumban, akik már elmúltak ugyan negyven évesek, de akiket még mindig a „fiatalok" között tartanak számon. Tanulságos lenne egyszer alaposabb elemzés tárgyává tenni, ki miért „fiatal" képzőművészeink körében, egyáltalán: milyen új rend alakult ki tehetségeink között évjárat, nemzedék, kor, szándék, remény, magatartás tekintetében. Vannak, akik rendkívül okosan arra hivatkoznak, hogy mivel nagy mértékben kitolódott az átlagos életkor határa, egy-egy művészpálya szakaszai is másképp aránylanak egymáshoz, mint régebben. Ez az általánosítás igen csak vitatható, ha felidézzük Michelangelo, Tiziano, Goya, Csók István születésének és elhalálozásának az évszámát. Olyan vélemény is elhangzott már, mely szerint a festő és szobrász kibontakozásához sok idő kell, nagyobb

A kiállítás megnyitó közönsége

1/1

alkotói tapasztalat szükségeltetik, akkor kezd fejlődése egyenesbe fordulni, amikor a költő már akadémizálódik. A műtörténelemből könnyű erre az érvre is perdöntő cáfolatokat felhozni, Masaccio, Raffaello, Paál László, Derkovits esetére emlékezve.

A kérdés érdemlegesen akkor közelíthető meg, ha vizsgálat tárgyává tesszük azokat a sajátos vonásokat, melyek felszabadulás utáni művészeti életünket jellemzik. Korszakos változás tanúi vagyunk, történelmünk nagy fordulata a kultúra társadalmi helyzetét is átalakította. Új törekvések, megváltozott célok határozzák meg az alkotó értelmiség munkáját, az új társadalom építése új feladatokat szab a művészeknek. A megújulás, a kezdeményezés minden haladó szellemű embert lázba ejt, érthető, ha egész művelődésügyünk megfiatalodott. A szemléleti, szakmai, érzelmi, gondolkodásbeli kísérletek, feladatvállalások az ifjúság, a bizakodás hangulatával töltik meg berkeinket.

Berényi Ferenc: Oromfal

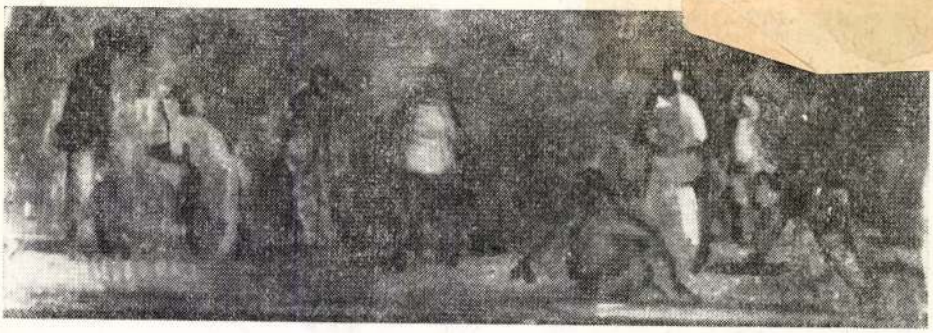

Berényi Ferenc: Hídépítők

Berényi Ferenc absztrahált ábráiból is árad a való élet atmoszférája, egyenes vonalai, képletes színei is a szolnoki világ tényeiről tudósítanak. Egyfajta romantikus szerkezetességben lehetne megjelölni művészetének faculté maitresse-ét. Mértanias utalásai, strúktív idomai sohase öncélúak, minduntalan a kifejezés erejét, tömörségét szolgálják, s épp ez a kifejező készség emlékeztet a feledhetetlen alföldi mesterekre. S persze, a kolorit is, az élénk foltokba bele-belereflektáló árnyék, mely úgy szóródik szét a képfelületen, mintha füstös prizmán bomlana elemeire.

Nagy Sándor szobrairól a külföldre kacsingatóknak sok intelligens dolog juthat az eszükbe, az idolok plasztikája, a természeti népek szorongásos művészete, a tűzhányók kihunyó fénye. Az egyszerűbb gondolkodásmód beéri a nyersanyag bűvöletével, a kő megmunkálásának elemi élvezetével, feltáratlan lehetőségeivel. Egy-egy szerényebb magyar meg még azt is észreveszi Nagy Sándor szobraiban, ami sajátos népi ihletésű, a paraszti faragások nagyművészetté érlelődött áttétele, s amiben a János bácsik, Örzse nénik, falusi anyák sorsa már szinte jelképesen nyilatkozik meg; a csendes várakozások, az időtlen szokások, az atavisztikus mozdulatok geológiai formációkká nőve is megőrzik bensőséges lényegüket.

Messzevezető elmélkedésre indít mindkettőjük termése, izgalmas érzékletek alkalma valahány művük, rengeteg érzelmi és gondolati impulzust összegez minden alkotásuk.

POGÁNY Ö. GÁBOR

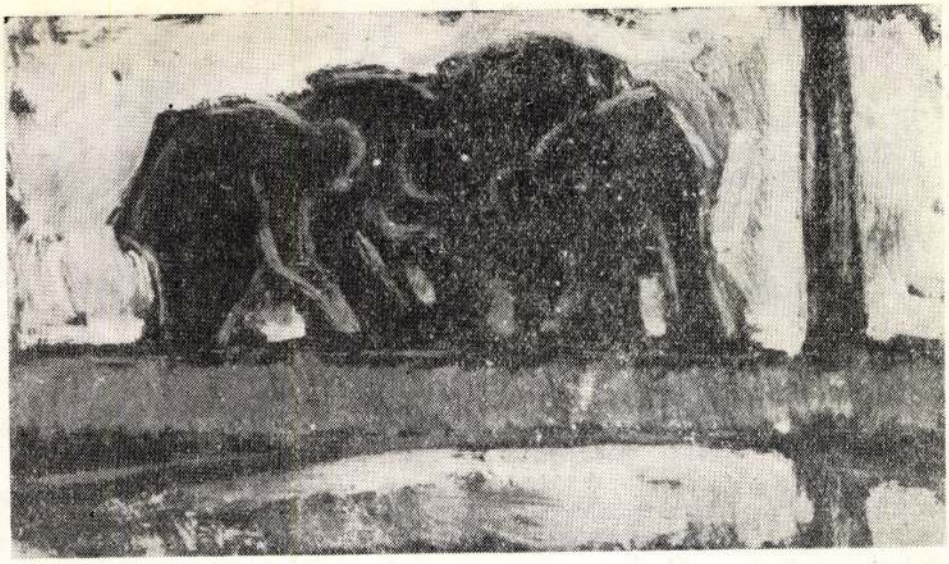

Berényi Ferenc: Hídépítők

Berényi Ferenc és Nagy Sándor művészete azt bizonyítja, hogy az újítás, az újrakezdés nem következik be minden hagyomány nélkül. Mindkettőjüknek vannak elődeik; egyéniségük erejét igazolja, hogy követőik száma se csekély. A tradiciók közül nem is a kézenfekvőekre gondolnék, nem a kortünetnek számító formai jegyekre utalnék, mert akkor Berényi Ferencnek elsősorban az obligát konstruktivizmus jutna, Nagy Sándort pedig nevesebb kőnyűvők közé kellene sorolni. Inkább a tartalmi vonatkozások felől közelítve meg munkásságukat lenne érdemes forrásaik után nézni, kedélyállapotukat, érzékenységüket követni, intellektuális, morális ambíciókat meghatározni.

Sokszor elmondták már, hogy Berényi Ferenc – geometrizáló stílusa mellett is – félreérthetetlenül „alföldi" festő. Nagy Sándorról is leszögezhető, hogy tulajdonképpen Medgyessy-utód. Az előbbi a tiszai táj földjének és népének a szószólója, izzó indulatok, forró színek, nyugtalanító példaképek lecsillapítója, egyfajta expresszív örökség rendszerbe szedője, másikuk az anyagszerűség, a mítoszképzés természetessé tevője, olyan valaki, aki a rituális titkokból központi szokásokat fejleszt, a táltosok mutatványait kihozza a szentélyből a piacra. De még az ilyen geneológiai színezetű képzelettársítás is csak megérzéseket, analógiákat tudatosít. A kétségtelenül jelenlevő hagyomány mélyebben, organikusabban keresendő. Talán inkább az európai szellem humanista-érzelmi velleitásait látjuk jelentkezni Berényi Ferenc és Nagy Sándor műveiben, azt a megilletődött, nyíltszívű állásfoglalást, mely képzőművészeinket együttérző embertársainkká, valamiként barátainkká tette. Földrészünkön ritkább a végletes stilizálás, az ornamentális elrendezettség látvány és látomás anyagában, még divatként se vált kötelezővé a díszítményes elvonatkozás, tárgyak és lényegek formaelemmé váltása. A közlés vágya, a vallomás jellemzi művészeink többségét, az az ősi ösztön, talán kiművelt emberi jótulajdonság, mely társas szolidaritást, szánalmat, megértést, figyelmet tanúsít mások iránt, együtt örül az örvendezőkkel, de ha kell még idegenek baját is magára veszi.

1021

1976. XII. 2. 12.33. Petőfi V.

Szolnoki stúdiónk jelentkezik

- Műteremben. BEszélgetés Berényi Ferenc festőművésszel.

- A hagyományokban, művészi törekvésekben és eredményekben gazdag szolnoki művészkolónia egyik legtehetségesebb festője, Berényi Ferenc. Munkássága elválaszthatatlan Szolnoktól és az Alföld paraszti világától. Hogyan gondolkodik egy ilyen tőről metszett alföldi festő, önmagáról, eddigi művészi útjáról, a környező világról, a szocialista valóságunkról. Erre a fő kérdésre keressük a választ a most következő beszélgetésben. A riporter pá Pálréti Ágoston.

- Mikor érezte azt először, hogy egy kép kész ?

- Nyugodtan mondhatom, hogy soha. Hiszen ma is furdal a lelkiismeret, hogyha 10-15 évvel ezelőtti képeimmel találkozom, hogy még mi mindent kellene rajtuk csinálni. Ma is foglalkoztatnak képek, amik már a birtokomban nincsenek, és a közel 10 évvel ezelőtti kiállításomon sem voltak ott, mert mindegyik külföldön volt, és azt az igéretet kaptam, hogy a kiállitásra hazakerülünk, és meg kellett csinálnom a lényegében egy retprospektiv bemutatkozást, a vezérlő képek nélkül. És azóta sem sikerült igy együtt látom a saját anyagomat és gondolatban ezek a képek még ma is ugy foglalkoztatnak, hogy nagyon szeretném majd egyszer, egymás mellett látni őket, . Talán a közeljövőben sikerül, hiszen a lektorátus 1977-78-ban fölkért, hogy vagy a Vigadóban, vagy a Műcsarnokban rendezendő kiállitásra. És hogyha említhetnék képcimeket, hát ez végülis a hallgatók számára csak cim marad, mert képről beszélni, anélkül, hogy látnánk, értelmesen nem lehet. Hát ilyen a Földmunkások, ilyen a Szánkót rakó, amelyik bejárta egy kicsit Európát, nemegyszer megsérült, olyankor mindig megtaláltak engem, mert a képet szakszerüen csak az javithatja ki, aki valaha megfestette. Pár mondatban arról, hiszen Szolnokon a művésztelepen beszélgetünk, hogy az a fajta képzőművészeti örökség, amit a szolnoki művésztelepen, hosszabb rövidebb ideig itt élő és alkotó művészek jelentenek.

- Ez ma mennyiben folytatható és egyáltalán mi a véleménye arról, hogy a valamikor Szolnokon élt tehetséges, jónevü festők munkássága, öröksége, mennyire közkincs és mennyire köztudott?

- Én nem redukálnám le ezt egy szónoki problémára, nem vagyunk mi egy olyan nagy ország, hogy legyen szolnoki művészet, meg kecskeméti, meg szentendrei, meg vásárhelyi, hanem mindegyik szerves része az egész magyar képzőművészetnek, multjában és jelenében, és a szolnoki telep története, meg különösen azt példázza, hogy iskolák nem alakultak ki. Heterogén, de kvalitásos értékekk voltak és a minőség, az az egyetlen örökség, amit folytatni kellene, ezt visszont nem csak elhatározásból, hanem végülis valami más adottságból, magából a tehetségből lehet megcsinálni.

- Hát hogy a művésztelepek mit jelentenek, vagy mit jelenthettek, hát itt az európai művészettörténelemben, ezek mindig szellemi tár-

sulások voltak, még akkor is, ha különböző irányban, s különböző stilusirányban, de valami egységes elvi, ideológiai, müvészetelméleti dolog összehozta őket. Még az ellentétek is a kvalitás magaslatán, egymást tisztelni tudták. Ugyhogy ez volna az az örökség, amit folytatni kellene, én nem hiszek abban, hogy iskolát kell teremteni, nem hiszek abban, hogy egységes és csalhatatlan stilust fog valaki mindenki számára kreálni, a müvészet, az egy olyan tartalék, ahol nagyon sok szinü virág van, sokféle , csak le kell hajolni és szeretettel csokorba rakni.

- Az a tény, hogy életének jó részét Szolnokon töltötte, vagy tölti el, az mi módon fejeződik ki , és mi módon hat festészetére ?

- Szolnok az én számomra az a cserép, amiben olyan virágföld van, ahol nekem vannak gyökereim. Lehet, hogy vannak jobb cserepek, jobb földek, csábitó, átültetési alkalmak, de minden átültetést, minden növény még idáig tudtommal, ha ezt még magam is megcsinált am, a növény megsinylett. Itt voltam először kis kamasz, kisgyerek, csavarogtam a Tisza-parton, a régi Móricz -ligetben, szóval az én számomra Szolnok az az egy olyan csomó olyan élményanyagnak ujra és ujra fölidézője, ami a mostani munkámhoz mindenféleképpen szükséges. Ez önzésnek tünik, de hát enélkül én nem tudnék létezni sem. Én nem tudom kitalálni ezt az élményvilágot, ez jön magától, mert valahogy olyan természetes közeg nekem ma még mindig Szolnok, az élményhez visszavezető utat jelenti. A gyermekkori élményanyag, az állitom, hogy müvészeti pályákon döntő és katasztrófát jelent, ha valaki azt elfelejti. Na most a szolnoki kép az változik. Én azért még mindig találok rengeteg olyan régi utcát, bokrot, fát, ami azóta még mindig érintetlenül maradt és az elő pusztult Móricz-liget helyett az új Tisza-liget, az az emlékeket ujra fel tudja idézni. Nem konzerválni akarom én azt a Szolnokot, amit én ugy önmagamban dajkálok, nagy szimpátiával és szeretettel figyelem ezt a nyugtató fejlődést és én nagyon kivánom, a mai szolnoki kisgyerekeknek, hogy majd igy őrizzék meg a mai Szolnokot felnőtt korukon, mint én, ahogy a régihez ragaszkodom. 20. éves multam el, amikor eljutottam oda, hogy festőmüvész leszek. Egy mütermi hangulat volt az, vázlatokat, félig kész képeket láttam hogy egy pillanat alatt világos volt, hogy nekem ezt kell csinálni. Benedek Jenő mütermében jártam és a felvételhez való előkészitést Benedek Jenő és Maronyó Sándor segitette és vállalta, annak idején.

- Hogy döntés született, azaz nagyon sok döntésnek kellett megszületni, mert abban a pillanatban, ahogy a kezébe veszi az ecsetet, valamilyen indittatásra, ott ujfent döntés és döntések sorozata, végülis munkálkodása. Festővé válásában , kik azok, akikre mindig szivesen gondol ? És miért ?

- Tanáraim szépszámmal voltak, mestereim, akik esetleg értettek engem vagy egy diáknak a kezdő vágyait szakértően irányitották, akkor csak két nevet tudnék mondani, az egyik Domanovszky Endre volt, aki a közelmultban elment, a másik ma is él még és dolgozik, Barcsai Jenő.

- Én ugy gondolom a müvészetet nem kell kitalálni, az már nagyon régóta ki van találva, egyszerüen és természetesen folytatni kell. S ehhez egy emberi őszinteség, és egy olyanfajta merészség is kell, mert már merészséget mondok, hogy meri folytatni. Hiszen a gegek világában élünk, az ötletekében, az eszközteremtő, az eszköz újszerüségét, tartalmi újszerüségnek tüntetik fel és megtévesztő, hatást érnek el, a jövőben én ugy láttam, hogy aki a szaxofont kitalálta, az egy új hangszert talált ki. De a szaxofon müvézetek, előadó müvészet, és egy olyan alkotói müvészet, amikor zeneszerző arra a hangszerre müvet ir, az egy más kérdés. Jelenleg ugy érzem, hogy eszközteremtő a szakma eddigi hagyományos eszközeit kiszélesitő szándékok világában élünk, ez biztos, hogy gazdagitani fogja, a müvészet szakmai oldalát, az igazi gondja a müvészetnek, amikor belülről valamit kifejez és ehhez valami eszközt talál a mostani gazdagabb eszköztárban ez ugyanolyan, mint régen volt.

- Saját festői eszköztárát milyennek itéli meg ?

- Én hagyományos eszközökkel rajzolok, festek, én még az egyetet mindig használom, a szórópisztolyt még nem ismerem, de nem ettől válik egy kép képpé, ettől még lehet a kép rossz is, és szórópisztollyal lehet jó is. Hiszen olyan redukális változások a müvészet történet sorában már voltak és utána radikális változás , közhely lett. Mindenki használta. Az biztos, hogyha ugy teremtődik meg az új eszköz, hogy az új mondanivaló szükségszerüen fölveti a kérdést, mert a régi hagyományos eszközök alkalmatlanok az új mondanivaló elmondásához, akkor ennek joga és helye van a mi területünkön.

- A képek forrására lennék egy kicsit kiváncsi, amennyiben ez maga megfogható, hogy , hogy, hát

- hát az előbb emlitettem, hogy mondjuk optikai forrás, Szolnok és környéke. No most itt az ugynevezett szolnoki ember, amely nagyon átalakulóban van, családunk egyik része, az a parasztság soraiból jött be ide Szolnokra, mezőtúri tanyavilágban éltek, énszámomra a paraszti figurát, illetve az ő életükhöz és tevékenységükhöz tartozó eszközök hordoznak olyan jelentős tartalmakat, amiket én megpróbálok, festészetben megfogalmazni, ez is egy mulandó kategória. De az én korlátaimhoz, szemléleti korlátaimhoz tartozik az is, hogy ebben nőttem fel Én ezt látom, ezt értem, erről beszélek. Aki ennél többet lát, ért, mert abban nőtt fel, mondja el ő, nem volna hiteles, hogyha én arról beszélnék, ami élményszerüen a saját magam tapasztalatait nem jelentheti.

- Ez teljesen érthető.

- Most van, van azért egy olyan probléma, hogy itt, engem már megleckéztettek egy páran, az ásóval, a kapával, a kubikos talicskával, egy újféle dolog ez. És jel, jelentéstartalommal az én számomra, minthogy nem valószinü, hogy a Szovjetunió az állami jelvényéről az ürhajós korszakban le fogja venni majd a sarlót, meg a kalapácsot. Nem, nem használják ma azt a sarlót. De a jelentés-

tartalma erre a korra is érvényes és az én számomraigy érvényesek ezek a rekvizitumok, és ugy érzem, hogy ebbenaz értelemben lehet, a mához szóló érvényes müvészeti gesztust, müvészeti szándékot elmondani, hogy egy régebbi kor jelét még beépitem.

- Most, a mai világban lezajló társadalmi és egyéb folyamatok közül ugy érzé, hogy mire leginkább a legfogékonyabb ?

- Számomra talán a konfliktusok közül a legizgalmasabb az egyéniség közösség, közötti kapocs és szóval ugy élni egyéni életet, hogy ne sértse a közösséget, ugy élni egyéni életet, karakteres, személyiséget produkálni, hogy hogy az végülis nem a saját magam szolgálatát jelentse, hanem, hanem másokét is, az az egyik legizgalmasabb téma, és azt hiszem minden munkaterületen, fizikai dolgozóktól kezdve, egész végtelenségig ez a konfliktus halmaz az, ami nagyon izgalmas, Kodály Annak idején azt mondotta, hogy a müvésznek mindent kell tudni csinálni, sőt egy adott szituációban, még kötelessége is. Ugy is sok mindent vállalt a magyar zenekultura ügyéért, sőt még olyan területekre is elmerészkedett, azt hiszem a magyar nyelv ügyéért is próbált valamit tenni és ha Veres Péter-i népben, nemzetben való gondolkodás, ezek túlnőnek egy-egy szakmánakadott határain. A magyar képzőmüvészet, ha csak a szakma belső gondjait nézi, akkor valahol a közönség gondjait elképzelhető, hogy nem fogja megismerni, az adott történelmi szituációban, a nagyobb közösség, a társadalom, aminek a közegében a müvészet él és dolgozik és arra hatni akar, azoknak a problémáit nem ismeri és nagy gond, hogy jelentős , jó müvészek igenis közéletü töltésü emberek legyenek, tehát a müvészetük problémáikon túl is látni tudjanak és hát erre voltak magyar példák, József Attila költészete, annak a kornak a közéleti gondjaitól nem lett rosszabb, a töltése csak fokozódott. A Derkovits életmüve, Dési Huberé, és hát rengeteg energiát oda kell adni, hogy valami olyasmit kapjon az ember, amit lehet, hogy rögtön nem is tud felhasználni, de a müvész emberi anyagát biztosan, hogy át és átszövi az a gond, ami több mint az ő saját személyes gondja. Nagyon érdekel a közösségi érvényü müvészetek, amit én önmagam, saját magam mecénálásából nem tudok megvalósitani, sem a nagyméretü mozaikat, sem freskót, sem seccot, sem intarziát, ilyen irányu gondjaim, müvészeti gondjaim, vázlataim voltak, vannak, és remélem, hogy még mindig futja a fantáziából, a szuszból, és remélem, hogy talán egyszerüen is be tudom bizonyitani, hogy mi az amit tudok, vagy amit nem tudok, de ahhoz megbizás kell.

- Elégedett embernek tekinti magát ?

- Ugy mondom, hogy senkire nem fogható egy müvészeti sikeres vagy sikertelen pályakép, tehát a müvész önmaga felelős elsősorbanönmaga útjáért, nyilvánvaló, hogy szerencse is kell a pályához . És én ezt a szerencse motivumot jóval fiatalabbaknál látom.És teljesen azon a szerencsén is mult, és ahon a jobb müvelődéspolitikai közállapotnn, hogy ugy néz ki, hogy a mai fiataljairól az állami törődés, a főiskola elvégzése után sokkal fokozottabb mint amiben nekünk volt akkor részünk. A történelem is beleszólt, hiszen 53-ban

végeztem és utána nagyon nehéz esztendők következtek, az állam számára - is a politika számára is, az 56 utáni konszolidáció, az utána kiáramló fiatalok részére nagyon szép pályát igért és ezeket ők szépen meg is valósitják. Mi valamiről megkéstünk. Na ezt azért mondom el, hogy azért az életmüvet, a szerencse forgandósága mellett meg lehet csinálni. Egy Rembrandt-i életmü akkor is összeáll, ha a képeket valamioknál fogva tüzvész pusztitaá el, vagy soha meg nem festette volna, a vazlatai és a rajzai olyan teljesértékü[illegible], hogy ugyanolyan nagy müvésznek kellene tartai a vázlatai után, mi[illegible] realizált és megfestette. Senki nem fogja le senkinek a kezét, és minimális anyagi értéket kell belefektetni abba, hogy az ember papirt és ceruzát, vagy tust és tollat vegyen a kezébe. S a gondolat, ott is gondolat. A müvészi mondanivaló ott is müvészi mondandó és az érték ott isérték.

- Csak sajnálatos, hogha esetleg müfajbéli korlátok közé kell szoritani, tehát vázlatszerüen kell mindezt elmondani, amit elmondhatott volna esetleg, freskóban, vagy mozaikban. De el lehet mondani.

- Kedvenc képe van ?

- Kedvenc olyan képi gondom volt, amit, amit sajnos még nem tudtam elmondani. Remélem, hogy megoldom. Ehhez a képi gondhoz hát megint ugy mondk cimet, hogya képet senki sem tudja mellégondolni, csak nagyon kevés aki ismeri. Ugy hivják, hogy Szár kúprakók. Van egy zeneszerző ismerősöm, aki látta és talán szégyellni kellene, hogy kimondjam, de Bartókot emlegette egy pillanatra.

- Kedves hallgatóink a Szolnoki stúdió müsorában, beszélgetést hallottak Berényi Ferenc festőmüvésszel.

1021

Berényi Ferenc

1971. I. 30. 21.00 Petőfi LA-né /6/

Alkotóműhelyben

Berényi Ferenc festőművésszel beszélget Ambrus Tibor.

Berényi Ferenc festőművészt a szolnoki művésztelep alkotói között tartjuk számon. Eszmélése óta minden emléke és élménye Szolnokhoz kötődik, ahová a főiskolán eltöltött évek után visszatért.

Szolnokiságát nem azért hangsulyozom, mintha ennek művészetében, legalábbis stilárisan meghatározott szerepe lenne, illetvemégis csak vanx annyiban, hogy az alföldi piktura szemlélete és hagyományainak ismerete segitette a maga sajátos modorának a kialakitásában. Életképeit azonban láthatóan nem a szolnoki telep mesterei közül választotta. Nem a levegő, világos napfény, inspirálja, hanem a folytottabb, befülledtebb világ. A könnyedség helyett a sulyos kigazságok kimondásának kényszerito szoritásában.

Ebben a beszélgetésben most mindenekelőtt azt szeretnénk megtudni, hogyan, milyen körülmények között indult el művészi pályáján?

- Huszonegy éves koromban kezdtem el azzal a gondolattal foglalkozni, hogy talán festő is lehetnék, előtte megjártam kisérlet képpen a Műegyetemet, a bölcsészkart, nem elégitett ki az, amibe fogtam, és 1949. tavaszán egy volt rajztanárom munkáját láttam, félig készen, műtermében egy képet, és aznap éjjel festettem meg az első képemet, vászonra, korommal és étolajjal.

Valahogy igy kezdődött, másnap megmutattam neki, biztatott, tanuljak rajzolni, és ősszel már fölvettek a Képzőművészeti Főiskolára. Nunyi Gézánál kezdtem el tanulni, aztán átkerültem Domanovszky Endréhez, majd Hid Gyulánál fejeztem be a tanulmányaimat.

A mai festészetemhez közelálló mesternek vallható tanáraim Domanovszky Endre és Barcsai Endre.

- Jelenleg is a szolnoki művésztelepen élsz, ott dolgozol.

- Szolnokot szülővárosomnak tekintem, ez egy tiszteletbeli rangja a városnak, A régi Szolnok megyében, Dévaványán születtem, nagyon kicsiny koromban elkerültem onnan, és Szolnokon jártam általános iskoláimat, akkor elemi iskolának hivtuk, majd apám halála után középiskoláimat Mezőkövesden végeztem el.

1961-ben Derkovits ösztöndijat kaptam, és az ösztöndij egyik feltétele volt, hogy két évet vidéken kell tölteni, mint ösztöndijas fiatalnak, Én vidéki munkahelyül Szolnokot választottam, előtte Budapesten laktam, itt épitettem magamnak, Pesten mütermet, és az ösztöndij adott arra alkalmat, hogy visszakerülhessek Szolnokra.

- A visszatelepedésed Szolnokra szinte természetesnek tünik. Valóban ilyen természetes könnyedséggel történt ez?

- Sajnos, nem. 1953-ban végeztem a főiskolát, utána én próbálkoztam a művésztelepre letelepedni, és harmadszori vagy negyedzseri alkalomból sikerült, Az az érzésem, ha a Derkovits ösztöndijat nem kapom meg, akkor nem valószinü, hogy ma a szolnoki művésztelepen dolgoznék.

- Ez a kötődésed Szolnokhoz magához a városhoz köt, vagy pedig inkább a táj jellegéhez? Hát utóbb természetesen elsősorban arra célzok, jellegzetesen alföldi festőnek tartalak,
- Be kell, hogy valljak, valamit, sem a város, sem a táj ilyen értelemben nem lehet ok, Az 1. számu ok az a gyerekkori élményanyag, aminek része a város is, és a táj is, és még annyi más emberi kapcsolat, és emlék, ami arra kényszerithet, hogy ezt az anyagot feldolgozzam. Festeni kelljen belőle valamit.
- Gyermekkori emlékek, ismerős táj, ismerős emberek. Nem tudom azonban, hogy ennyi elég-e ahhoz, hogy összefoglalja azt, amit alföldiségnek nevezünk, Te hogy értelmezed?
- Hát a stilustörténet nyilvánvaló ilyenfajta alföldiséget is ismer. Én a magamét ugy értelmezhetem, hogy elsősorban vagyok ember, az Alföld szülötte és véletlenül festő. Mivel szükségszerüen vagyok ember, és véletlenül festő, tehát ebből az emberi élményanyagból táplálkozik az a véletlen foglalkozás, amit ma is csinálok.
- A főiskolai művésztelepen illett letölteni, voltak kötelező foglalkozások, és az én művésztelepem mindig a Szolnokra való visszamenetel volt. Harmadéves koromban vették ezt észre, hogy a nyári munkáim nem azokon a helyszineken készültek, ahol a főiskolai művésztelep éppen adva volt, és hát szükségszerü volt, el kellett, hogy menjek Miskolcra, a főiskolai osztálytársakkal, és két hét munka után egyik este elhagytam őket és hazaszöktem Szolnokra, mert végül is dolgozni, festeni akartam, és ott ugy nem tudtam.

- Egy pesti alföldisége mindig valamilyen misztikus jelszónak tünik, a kivülállók előtt. Tornyai, Koszta, Nagy István. Valami olyasmit idéz föl, annak az embernek a lelkében, aki ezeket a neveket hallja, és utánagondol a müveknek, maguknak, hogy nagy-horizontu tájak, erősen barázdás arcu, megtört járasu emberek, állatok, igavonók, jegenyesorok, Mit ad ezen kivül az Alföld, annak, aki ismeri, aki benne él?

- Az én számomra az Alföld esetleg, mint szinbólum, a mérhetetlen szabadságvágyamat elégiti ki, teljesen más a tájban való arány és abban önmagam helyzetének a fölmérése, Két évvel ezelőtt Olaszországban jártam és ugyanilyen szerelemmel tekintettem a tengerre, az volt az én Alföldöm, annak volt olyan aránya az égbolttal összehasonlitva, mint az Alföldnek. Nagyon szerettem.

- Folytatva azt, amit az előbb elkezdtem, ez az alföldiség és az Alföld jelent valamit egyebet is. Az élő müvészet történetében is jelent valami egyebet, valami különleges technikai állásfoglalást, alapállást.

- Hát ha csak azt nem jelenti, hogy az ember beleszületik véletlenül egy adott korba, aztán véletlenül egy adott tájra, egy országnak egy tájegységére, s ez a kettő nagyon fontos faktor, a müvészetben, hogy az ember ne hagyja el, hanem hallja meg, s ehhez járul hozzá a saját egyénisége, amelyikkel az előző két faktort összeötvözi. Én ezt ilyen értelemben fölvállalom, és vallom ma is, ebben van egy olyanfajta, ma ritkán megvallott magatartás, hogy az ember itt egy kicsit, Magyarországon, az Alföldön magyarnak érzi magát.

- Az Alföld ma egy kicsit stagnálást is jelent.-Azok számára jelent bizonyos értelemben stagnálást, akik a művészet feladatát valami másban látják, mint a meglévő állapot rögzitésében. Akik ugy gondolják mindig, hogy a művészetnek lépést kell tartania a rohanó idővel, a technika szédületes fejlődésével, vagyis abban a korban, amikor elértük a holdat, holdra lépett az ember, hogy jön valaki ahhoz, hogy jegenyesorokat, ökrös-szekeret, füzeseket vagy szolnoki tabáni részleteket fessen. - Ha az időhöz hüek vagyunk, akkor a modern művészet kezdeményező lépései is bizony 50-60 évesek. Ha nem többek. Ugy hogy én a művészetnek azt a jellegét, ami a korral való szinkront jelenti, nagyon sok esetben divatjelenségnek is látom. Ha ez belső fütöttségből,egy olyan magatartás formai őszinteségből származik, akkor ám legyen. Bár a művészetnél a magatartásforma nagyon lényeges, de a végeredmény maga a kép. Az sem lényegtelen. Nagyon sok ilyen életmü-torzót ismerünk, ahol az élet egy kovászhoz hasonlitható, keleszti a környezetét, gondolatokat,kezdeményez éseket ébreszt, de végül is ő maga ezt nem csinálta meg.

- Én, be kell, hogy valljam, ilyen szempontból, amit én csinálok, az már egy előzően kialakult, más emberek kovászából élesztett magatartás, és én ebben látok ma is folytatható utat, a mai Tabán, a mai Alföld nem azonos azzal, ami 50 évvel ezelőtt volt. Gondolok egy olyanmotivumra, kisebb méretü kép, amelyiknek a cime az, hogy Körülszántva. Egy tanya, körülötte egy kis zöld terület, és teljesen körülvéve teljesen beszántott fekete földdel, mint egy sziget. Ez nem volt 50 évvel ezelőtt.

Ilyen szigetek csak ma vannak, és ezek is ideiglenesen, rövid távon, nem hosszu távon, rövid távon is ezek tünőfélben vannak. Mint optikai jelenség. Állitom azt, hogy aki a való világra figyel, és az optikai igazságokat a maga belső igazságaival összeötvözni tudja, az is meg tudja teremteni a kor hiteles müvészetét. És ebben a magatartás formában több gyökérzet van, több emberi érzés, kötődés ahhoz, a közeghez, amiben élünk, amihez egy földrajzi hely, illetve az adott társadalom

A művészet, az nem lehet kizárólag elméleti tételből származó kezdeményezés, Lehet, hogy a művészet eszköztárát ez a fajta magatartás megszélesiti, uj utakat, uj eszközöket hoz felszinre, de istenigazából az fog művészibb módon élni vele, aki az előző dolgokat nem hagyja ki, kötődik ahhoz a földhöz, ahol született, ahol a társadalomhoz, amiben él, és állithatom azt is, hogy a festészetet olyan ember találhatta ki, valamikor, akinek két szeme volt, aki a két szemével a világot ugy látta meg, hogy abban fontosat, valami megrázót is talált a maga számára, és ezt más számára közölni szerette volna. És ez a fajta megoldás, módszer, állitom, hogy ma is változatlan a festészet számára, A fő vonala, a fő ága ebben az irányban müködik ma is, mellékhajtásai lehetnek, egy ilyen tartásnak, de az előző, amit akérdésben éreztem, hogy kiváncsian várod rá a választ, az inkább melléktermeke a képzőművészetnek, mint mellékhajtása.

- Azt mondtad az előbb, hogy a te müvészeted előtted élt és müködött emberek kovászából hajtódott. Kikre gondoltál akkor?

- Hát én Nagy István, Koszta, És mivel szolnoki vagyok, meg kell, hogy emlitsem, Fényes Adolfot, és a jelenkorunk művészeiből

Bölcsei Jenő és Domanovszki Endre, az én számomra nagyon sokat adott, ami folytatható.

- Na, ennek a folytatásnak az egyéni ize az, ami lényegébenmegkapja és kényszeriti a továbbgondolkodásra azt, aki a képeidet nézi. Mert mi az, amit te teszel hozzá? Az elődök munkájához, tehát pontosabban ugy tudnám még ezt megfogalmazni, hogy mit látsz te ma abban a motivumvilágban, amiben te keresed a magad kifejezési eszközét.

- Hát a mai kor és ami ebből nekem járhat, a föld, rengeteg ellentmondást tartogat, S ilyen alapérzések vannak az emberben, hogy egyén és közösség, magányosság és társasviszony, vagy akár, ha az anyagiakra gondolhatok, hogy van-e értelme annak, hogy az anyagi javakat beszerezni, majdnem, hogy gyüjteni, és nem szellemi javakat, ez is egy ellentét-pár. Vajon szegényebb-e az az ember, akinek anyagi javai vannak, de gondolatai nincsenek, Én nem érzem a mai kort ilyen értelemben témaszegénynek, megvan a maga problémaköre, társadalmi és egyéni sikon, megvan a maga ehhez kapcsolódó motivum-világa, sőt, mi több, a müvész képességétől függ, hogy az ehhez szükséges jelképrendszert meg tudja-e alkotni, Innentől kezdve már tényleg tehetség, képesség dolog az egész, mert kész recepteket átvenni elődöktől, vagy ma élőktől, végül is nem járható ut, a tanulságokat kell átvenni, és kialakitani azt a nyelvet, ami kizárólag önmagára hasonlit.

Müvészi modernség dolgában

- /érthetetlen/

az embernek, csak saját magát.

- Ismered a külföldi modern pikturát, hiszen végigjártad Európának egy karéját, megnézted magadnak, amit kellett. A külföldi utaidról milyen eredménnyel jöttél vissza?

- Hát elsősorban tanulságokkal. Nem módszereket, eljárásokat, uj mativumokat hoztam, hanem esetleg önmagam magatartásának néha megtaláltam önigazolását, előbb élt művészekben. Az igaz, hogy vázlatkönyvet nem használhattam, ott, mert többet ért, ha csak nézek, hasznosabb volt a számomra, mintha jegyeznék, Az is igaz, hogy az elvitt fényképezőgép és filmfelvevő gép is inkábbnyugton maradt, tudniillik ennek a technikájára való odafigyelés is időt vett el attól, amivel több ideig nézhettem, ha nem fényképeztem, és filmeztem, és egy emlék-.szobrot..... próbáltam rögziteni, Rómában, az utolsó héten, hogy mire emlékszem, de a mai napig nem mutattam be egy kiállitás keretén belül, Néhány jegyzetet tavaly ősszel Vásárhelyen, de istenigazából ma már én a magam utjaiból tapasztalva mondhatom, hogy nem hiszek az utirajzokban és a utirajkiállitásokban. Abban hiszek, amit az ember a saját talapjában felépit, és ehhez külföldi utjain példákat és igazolásokat esetleg talál.

Berényi Ferenc, [grafikus] MDK

A főiskolát nem végezhette el, „de ízes frisseségű tájálvázolásai nem egy diplomás fiatal munkáját megelőzik."

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton.

Esti Hirlap, II, évf. 110. sz. 1957. máj. 14. kedd
2. oldal

MDK

Berényi F.

festő

Vízöntő leány

A Jász-múzeum szerzeménye

Blénessy János: A Jász-múzeum ismertetése Jászberény 1933

39.0.

MDK

Berényi Ferenc

Svájci kiállitási kritika

Le Peuple
1968 juni.15.

Berényi Ferenc festö M.D.K.

Uszály,

Gazdasági épület,

Fiu fej c.

müvét a Müv. Minisztérium 1967 -ben megvásárolta.

A Művelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967 1.1.

BERÉNYI FERENC festő, Munkácsy- és SZOT-dijas
Dévaványa, 1927

1953-ban fejezte be főiskolai tanulmányait Domanovszky Endre és Barcsay Jenő növendékeként. 1957-63-ig rajztanár Budapesten, 1963 óta a szolnoki müvésztelepen él. Csoportos bemutatók, országos tárlatok mellett 1967-ben az Ernst Muzeumban, 68-ban a szolnoki Damjanich Muzeumban mutatta be gyüjteményes anyagát. Munkái eljutottak a Szovjetunióba, Csehszlovákiába, Lengyelországba, Bulgáriába, az NDK-ba és Franciaországba. 1961-64-ben Derkovits-ösztöndijat, 1966-ban SZOT-dijat, 1968-ban Munkácsy-dijat kapott. - Festészetében szerencsésen ötvözte az alföldi piktura hagyományainak plebejusi szenvedélyességét a konstruktivizmus lényegi összefüggéseket feltáró müvészetével, s e kettő ötvözetéből uj, sajátos művészi minőséget hozott létre. Realizmusát dus, személyes lirát tolmácsoló kolorizmus, izgalmas, nyugtalansággal vibráló felületek teszik egyénivé, élményi hitele a szerkezetesség keretein belül is megmaradt. Erőssége a munkaábrázolás, a témában a társadalmat alakitó, céltudatos emberi tevékenység megjelenitését keresi.

Művészéletrajzok 1975

Berényi Ferenc

kiállított művei

Külön udvar, 1966. olaj, 25×30 cm
Kerítés, 1967, olaj, 25×30 cm
Szárazság, 1964, olaj, 20×25 cm
Fák ősszel, 1966, olaj, 25×35 cm
Bódé, 1967. olaj, 25×45 cm

Lugano che Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
9.0.

Bereny Ferenc

az alföldi irányzathoz tartozik.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.

7.0

Berényi Ferenc festőművész 1)

a Szakszervezeti Jubileumi Emlékkiállításon festészeti nagydíjat kapott. Berlinben jubileumi tárlatot rendeztek az idén, az alföldi művészek alkotásaiból, melyen részt vett.

Szabadka Magyar Néplap, 1970. dec. 10.

Berényi Ferenc

festő
Kül. 1927. ben
Művéneti tanulmányait 1953-ban végette a budapesti Művéneti Főiskolán.
1955-től réntven a külföldi kiállításokon.
1961-től 3 évig Derkovits örtöndíjat kapott.
Művei kiállítottak Moukvában, Berlinben, Prágaban, Varsóban és Kófiában
Munkácsy díjas
Tagja volt a Katol Művének Stúdiójának

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968
9.o.

Berényi Ferenc

Szárazság
Fák őszben

Fekete-fehér reprodukciók

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwangt, Essen, 1968.

15.0.

Berényi Ferenc,

Holló László, Baranyó Sándor, Bényi László és Telephózi László Párizsban bemutatott képeit február 7 én állítják ki a szolnoki Damjanich János Múzeumban.

A nap hírei.

Magyar Hírlap, 1969. február 7. 8. l.

Berényi Ferenc

A lausanne-i Galerie d'Art des Nouveaux Grands Magazins-ben más magyarokkal kiállított (1968. VI. 8 – VII. 17.).

Vigszőnnő. Almanach 1, Corvina 1969, 72. l.

MDK

Bereményi Ferenc festő

Lausanne-ban állít ki.

– : Magyar kiállítások külföldön
külföldi kiállítások hazánkban 9.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 28.

Bekényi tekene

kezepel a beklini magyar
tárlatom

Dömötör János: Beklini napló

Csongrád megyei Hirlap 1970
IV. 8

Berény Róbert

A vásárhelyi iskolával hasonló szellemben dolgozó szolnoki művésztelep reprezentatív képviselője.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

142.l.

Bezényi Ferenc

Szerepel a pozsonyi magyar
táslaton

dr. Milan Kassak: Mladi
madarski umelci

Rolnické noviny 1969 X. 26.

BERÉNYI FERENC

L.MENYHÁRT László: Berényi Ferenc kiállitása : Megyei Müvelődési Központ,Szolnok, 1984.március = Müvészet, XXV.évf.8.sz. 1984 54.p.

Szolnok,

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc festőművész kiállítása :
Szolnok, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ,
1984 február 7 [Ber.] Selmeczi László]. —
Szolnok : Szolnok m. Műv. Ig. 1984 [16] p. : ill

BERÉNYI Ferenc

Selmecsi Lánló

Berényi Ferenc Munkácsy- és SZOT-díjas festőművén

Jászkunság, 1984. márc. XXX. évf. 1. a.

47. + ill

Kiállítás

folytatás a 34. oldalról

and not to pictures on which such inscriptions became sometimes autono compositional elements. On his last c propelled coffin *a 20. forint–note torn the picture with dramatic fortissimo "the half of twenty forints is still twen mention here the most devilish individual art history, the trend of "Rák-osism" ap the self–formenting inscriptions of the with its demonic sneer is the continu transformation of Altorjai's particular d impertinent "dottysm", the artist's ca back from dottyism to Rák-osism.*

"Extreme weakness and refinement a ponents of my make-up from the be qualities: extreme contradictions and compatibilities are not only the elemen my constitution, they are also suitable transitory character of the age." This 1960s conceals artistic ambition and do fire and water, the ugly and the beautif vortex can be conciliated and represe tormenting basic questions which at the one other artist, beside himself Kondor, *although differently, in a sarcastic wa form-world. Then there was the doubt*

Berényi Ferenc Munkácsy- és SZOT-díjas festőművész

Dévaványán született 1927-ben. 1953-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre és Barcsay Jenő növendékeként. 1953—1957 között rajztanárként dolgozott Budapesten. 1961-től három éven át Derkovits-ösztöndíjas volt. 1962-ban költözött vissza Szolnokra, ahol gyermek- és ifjúkorát töltötte, s azóta a Szolnoki Művésztelepen dolgozik. 1965—1968 között a Magyar Képzőművészek Szövetsége Közép-magyarországi Területi Szervezetének művészeti titkára volt. Berényi Ferenc munkái a szolnoki kolónia csoportos kül- és belföldi kiállításain és a jelentősebb országos tárlatokon rendszeresen bemutatásra kerülnek. Így pl.: Tallinnban, Párizsban, Drezdában, Szófiában bemutatott kollekciókban, valamint a Szolnoki Művésztelep jubiláris budapesti és szolnoki bemutatóin (1961., 1966., 1977.) szerepelt jelentősebb anyaggal. 1967-ben Budapesten az Ernst Múzeumban, 1968-ban Szolnokon és Hódmezővásárhelyen volt gyűjteményes kiállítása. 1966-ban SZOT-díjat kapott, 1968-ban pedig Munkácsy-díjjal tüntették ki. 1971-ben a Szakszervezetek Szolnok megyei Tanácsa művészeti díját kapta. 1975-ben elnyerte az I. Szolnoki Festészeti Triennálé I. díját. 1975-ben megkapta a Szocialista Kultúráért kitüntetést, 1977-ben pedig Szolnok megye Tanácsa Művészeti Díját.

Berényi Ferenc realista művész, aki festészetében szerencsésen ötvözte az alföldi piktúra hagyományainak plebejus szenvedélyességét a konstruktivizmus lényegi összefüggéseket feltáró művészetével, s e kettő ötvözetéből új, sajátos művészi minőséget hozott létre.

Az Alföld optikai viszonyainak a festészetbe való átültetése méginkább kiemeli Berényi művészetének emberközpontúságát. Ugyanis az Alföldön az ember nem tájélénkítő alak, hanem az előteret uralja, amint erőteljes foltot hasít az égbe, míg a horizont szinte a talpánál terül el. Ebben a művészi kifejezésben az ember *ember* a természetben, s nem pusztán L'art pour l'art-os színfolt. A pusztán álló ember alakja — közelről — megdöbbentően hatalmassá tud nőni, míg a bokorerdők, tanyák csupán csizmája sarkánál lapulnak meg. Ebből a pusztai perspektívából fejlesztette ki Berényi saját monumentális stílusát.

Berényi Ferenc festészetében az ember és a táj viszonyában a munka a szervező elem, a lényeg. Berényi kubikosai, lapátolói, hídépítői, krumpliszedői nem egyszerűen dolgozó emberek, hanem szimbólumok, a társadalmat alakító céltudatos emberi tevékenység jelképei.

A művész realizmusát személyes élmények táplálják, képeit a felületek megmunkálása teszi egyénivé, élményi hitelük a konstruktív szerkezeten belül is megmaradnak.

DR. SELMECZI LÁSZLÓ

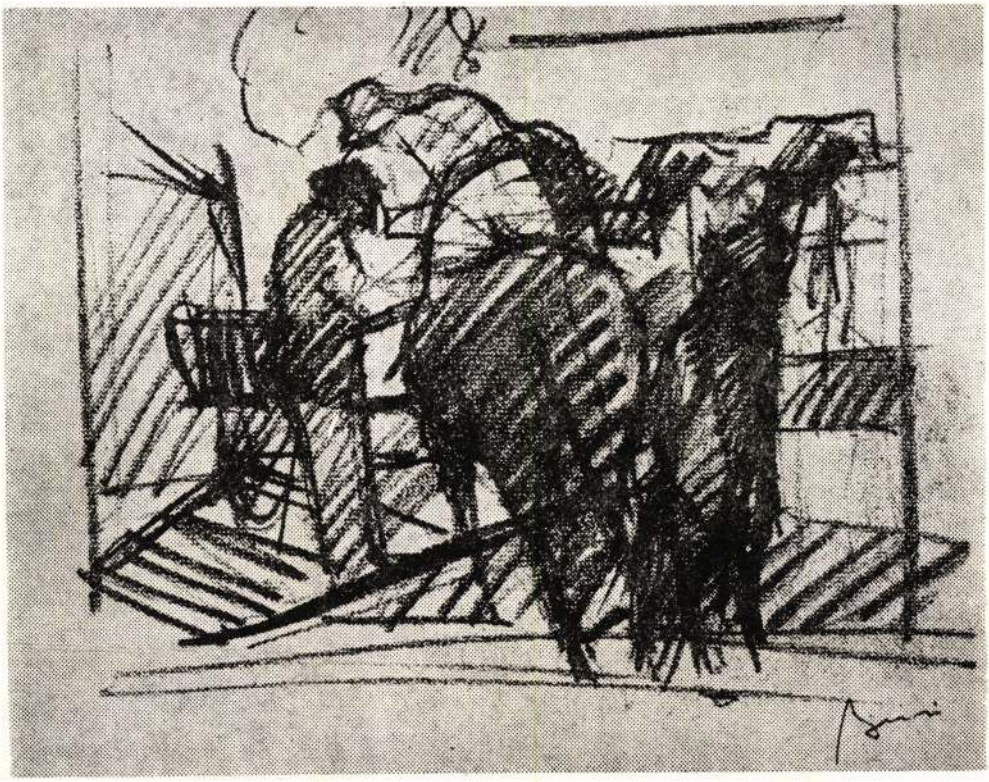

Következő számaink tartalmából:

— Győrffi Istvánra emlékezünk. (Válogatás a centenáriumi ülésszakon elhangzott tanulmányokból.)

— Fábiánné dr. Kocsis Lenke: Felkészülés és felkészítés az értelmiségi szerep vállalására.

— László Gyula: Hogyan vélekednek a 18—23 éves fiatalok a szocialista hazafiság és proletár internacionalizmus lényegéről?

— Bálint István: Adalékok Szolnok megye sajtótörténetéhez.

— Gunda Béla: A karcagi Kertész-nyomda az illegális munkásmozgalom szolgálatában.

— Kardos Jánosné: Az erkölcsi felelősségről.

— Werner Györgyné dr.: Gondolatok Malthus halálának 150. évfordulójára.

— Dr. Nagy Rózsa: Szolnok megye társadalom-szerkezetének vizsgálata a Horthy-korszakban.

— Sándorné Fülöp Magdolna: Szolnok város népessége és társadama alakulásának főbb összefüggései.

— Kunszentmárton új szerepköréről...

— A közművelődés a gazdasági célok szolgálatában... (Sorozat)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berkényi Ferenc, munkácsy-díjas festőművész

JÁSZKUNSÁG
Szolnok
1984 MÁR

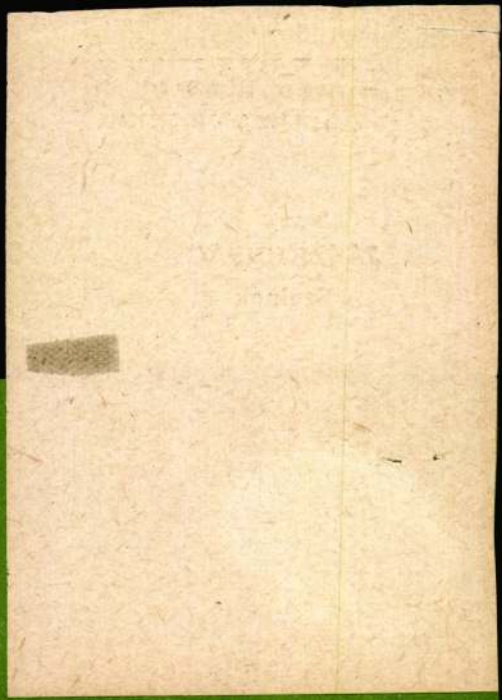

Ára: 8,50 Ft

Bezényi Ferenc festő

Szolnokon él.

Szerepel Párisban a Galerie municipale magyar tárlatán

Simonka György: Alföldi festők Párisban

Petőfi Népe 1968 X. 20.

Berényi Ferenc, festő

MŰVÉSZET

Berényi Ferenc Munkácsy- és SZOT-díjas festőművész

Dévaványán született 1927-ben. 1953-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre és Barcsay Jenő növendékeként. 1953—1957 között rajztanárként dolgozott Budapesten. 1961-től három éven át Derkovits-ösztöndíjas volt. 1962-ban költözött vissza Szolnokra, ahol gyermek- és ifjúkorát töltötte, s azóta a Szolnoki Művésztelepen dolgozik. 1965—1968 között a Magyar Képzőművészek Szövetsége Közép-magyarországi Területi Szervezetének művészeti titkára volt. Berényi Ferenc munkái a szolnoki kolónia csoportos kül- és belföldi kiállításain és a jelentősebb országos tárlatokon rendszeresen bemutatásra kerülnek. Így pl.: Tallinnban, Párizsban, Drezdában, Szófiában bemutatott kollekciókban, valamint a Szolnoki Művésztelep jubiláris budapesti és szolnoki bemutatóin (1961., 1966., 1977.) szerepelt jelentősebb anyaggal. 1967-ben Budapesten az Ernst Múzeumban, 1968-ban Szolnokon és Hódmezővásárhelyen volt gyűjteményes kiállítása, 1966-ban SZOT-díjat kapott. 1968-ban pedig Munkácsy-díjjal tüntették ki. 1971-ben a Szakszervezetek Szolnok megyei Tanácsa művészeti díját kapta. 1975-ben elnyerte az I. Szolnoki Festészeti Triennálé I. díját. 1975-ben megkapta a Szocialista Kultúráért kitüntetést, 1977-ben pedig Szolnok megye Tanácsa Művészeti Díját.

Berényi Ferenc realista művész, aki festészetében szerencsésen ötvözte az alföldi piktúra hagyományainak plebejus szenvedélyességét a konstruktivizmus lényegi összefüggéseket feltáró művészetével, s e kettő ötvözetéből új, sajátos művészi minőséget hozott létre.

Az Alföld optikai viszonyainak a festészetbe való átültetése méginkább kiemeli Berényi művészetének emberközpontúságát. Ugyanis az Alföldön az ember nem tájélénkítő alak, hanem az előteret uralja, amint erőteljes foltot hasít az égbe, míg a horizont szinte a talpánál terül el. Ebben a művészi kifejezésben az ember *ember* a természetben, s nem pusztán L'art pour l'art-os színfolt. A pusztán álló ember alakja — közelről — megdöbbentően hatalmassá tud nőni, míg a bokorerdők, tanyák csupán csizmája sarkánál lapulnak meg. Ebből a pusztai perspektívából fejlesztette ki Berényi saját monumentális stílusát.

Berényi Ferenc festészetében az ember és a táj viszonyában a munka a szervező elem, a lényeg. Berényi kubikosai, lapátolói, hídépítői, krumpliszedői nem egyszerűen dolgozó emberek, hanem szimbólumok, a társadalmat alakító céltudatos emberi tevékenység jelképei.

A művész realizmusát személyes élmények táplálják, képeit a felületek megmunkálása teszi egyénivé, élményi hitelük a konstruktív szerkezeten belül is megmaradnak.

DR. SELMECZI LÁSZLÓ

Következő számaink tartalmából:

— Győrffi Istvánra emlékezünk. (Válogatás a centenáriumi ülésszakon elhangzott tanulmányokból.)

— Fábiánné dr. Kocsis Lenke: Felkészülés és felkészítés az értelmiségi szerep vállalására.

— László Gyula: Hogyan vélekednek a 18—23 éves fiatalok a szocialista hazafiság és proletár internacionalizmus lényegéről?

— Bálint István: Adalékok Szolnok megye sajtótörténetéhez.

— Gunda Béla: A karcagi Kertész-nyomda az illegális munkásmozgalom szolgálatában.

— Kardos Jánosné: Az erkölcsi felelősségről.

— Werner Györgyné dr.: Gondolatok Malthus halálának 150. évfordulójára.

— Dr. Nagy Rózsa: Szolnok megye társadalom-szerkezetének vizsgálata a Horthy-korszakban.

— Sándorné Fülöp Magdolna: Szolnok város népessége és társadama alakulásának főbb összefüggései.

— Kunszentmárton új szerepköréről...

— A közművelődés a gazdasági célok szolgálatában... (Sorozat)

Berényi Terenc, festő

6 kép. repr.

Berényi Terenc: Művei

Jászkunság, Szolnok, 1984. máj.

Borító 1, 3
és 3, 15, 22, 48 old

XXX/1.

Berényi Ferenc

- Az ágos kiszámítás-i kiállítás

- nem megmelítve

Fejér Mozgó Szárhely
1984. márc. 31.

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

Berényi Ferenc, a képzőművész szakszervezeti mozgalom több évtizedes társadalmi aktivistája, a szakszervezet elnökségi tagja mondja el, hogy Szolnokon 1981. nov.-ben az volt tisztújítás a szövetség területi szervezeteben. Az új vezetőség egyik programpontjául tűzte ki, hogy a megyében élő képzőművészeknek megteremti a szerződéses rendszert a helyi üzemekkel. A mai szigorú gazdálkodási rendben is megnyilvánulhat a támogatási szándék.

Varga Imre: Mecénásuk az üzem.

Munka, 1983. dec., 26-27-old.

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

A bolgár fővárosban, Szófiában éves, tervszerű kiállításokat rendeznek.

Az itteni „Képzőművészet" című folyóiratban a kiállításokról kritika, recenzió jelenik meg, most Berényi Ferencről és Medgyessy Ferencről szól.

Szófiában, magyarul.

1984. IV. 21. Televízió 15.50 (Gné).

Berényi Ferenc, festőművész

Diószegi Balázs rajza: Berényi Ferenc festő.
(repr.)

Szocialista Művészetért, 1983. febr.

Berényi Ferenc festőművész

a Szolnoki Művésztelepen „Portrék, önarcképek" címmel nyílt meg az új kiállítás a Műteremben, ahol a művésztelep alkotói két-két műve szerepel: Bordnyó Sándor, Berényi Ferenc, Chiovini Ferenc műveit láthatjuk. – A kiállítás 3 hónapig várja a csoportos látogatókat.

Szolnok Megyei Néplap, 1981. aug. 16.

Berényi Ferenc

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Berényi Ferenc

Kiállítás szolnokon

Magyar Nemzet 1984. VII. 7.

Berényi Ferenc, festőművész

A harmadik Szolnoki Festészeti Triennálét elismerésre méltó módon, a közművelődési és mecenási szándék hívta életre.

Berényi Ferenc műve szerepel a tárlaton.

Ecsery Elemér: Festészeti triennálé Szolnokon. Szolnok Megyei Néplap, 1981. júl. 26. 7. old.

—'**Berényi Ferenc** festőművész grafikáiból nyílt kiállítás szeptember 27-én, kedden a Szolnoki Művésztelep kollektív műtermében, ahol rendszeres időközönként bemutatkoznak a kolónián élő és alkotó művészek.

Magyar Nemzet 1983. IX. 28.

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Berényi Ferenc festő m. (Munkácsy díjas)
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1983 SEP 28
1021

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

A Szolnoki Művésztelepen

Megnyílt Berényi Ferenc kamarakiállítása

Berényi Ferenc Munkácsy-díjas festőművész kamarakiállítását tegnap délután a Szolnoki Művésztelep kollektív műtermében Magyar Gyula, a megyei tanács vasipari vállalatának igazgatója nyitotta meg.

A tárlat — amelyen a művész rajzai, alkotásaihoz készült vázlatai, tanulmányai láthatók — másfél hónapon át várja az érdeklődőket.

Felvételünk a kiállítás megnyitóján készült.

a, átadás előtt

sportcsarnokot, innen pedig az Operába megyünk.

De nemcsak a játéktér szépül, hanem a falak is újnak tűnnek. A Kőolajkutató Vállalat Március 21 Szocialista Brigádja társadalmi munkában a játéktér és az előtér falait festi, ahogy mondták, melegebb színekkel, hangulatosabb, színesebb lesz ezáltal a csarnok. A Sportcsarnok dolgozói a mennyezet fóliaborítását alumínium lemezzel pótolják, az elektromos rendszert pedig külső segítséggel korszerűsítik. A közönség bizonyára jobban érzi majd magát, s talán a csapatok is eredményesebben szerepelnek a jobb, hangulatosabb körülmények között.

ek röviden

Csinger Zoltán, 57 kg: 5. Kocsis Zoltán, 6. Varga Szabolcs, 67 kg: 2. V. Tóth Zoltán, 72 kg: 2. Csoh Pál, +78 kg: 4. Pintér József, 5. Bánkúti János. Edző: Felber András és Kiss József.

— Teke. NB II. Férfi: Szolnoki MÁV MTE—Salgótarjáni Síküveg 7:1 (2469:2312). Szolnokon játszották. MÁV MTE: Mátyás

Felfüg

Az OTSH tájékoztatása alapján a Jászberényi Lehel Sportegyesülethez igazolt Pesti József előző egyesületében a Marcali Honvéd Latinka SE-ben három olyan totómérközésen játszott, amelyért 14 ezer 500 forintot vett fel. Cselekedetéért a katonai bíróság főbüntetésként próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és pénzmellékbüntetésre ítelte. A cselekedete miatti felelősségre vonásig a Jászberényi Lehel SE a játékjogát azonnali hatállyal felfüggesztette.

A Néplap 40. heti totótippje

1. Frankfurt—Mannh.	1	1	2	2
2. Bayern—Möncheng.	1	1	1	1
3. Leverk.—Bielefeld	1	1	1	1
4. Dortmund—Offenb.	12	12	12	12
5. Kaisersl.—Bremen	1x	2	x	2
6. F. Köln—Essen	1	1	1	1
7. Hertha—Schalke 04	1	x2	x2	1
8. Darmstad—Solingen	x	1	x	1
9. Ascoli—Internaz.	x2	x2	x2	x2
10. Lazio—Juventus	x	2	x	2
11. Napoli—Avellino	1	x	x	1
12. Sampd.—Fiorent.	x	x	1	1
13. Torino—Roma	x2	x2	x2	x2

Pótmérkőzések: x, x, x.

Események

Kézilabda

Előkészületi mérkőzés: Lehel SE—Kecskemét, Jász-

A tis
sportve

Szinte minden korosztályt képviselve több mint négyszáz csapatban 3500 sportolni vágyó versengett Szolnokon a tiszaligeti napok tömegsport-rendezvényein. A szervezők a szép számú jelentkezés miatt két hétvégére tervezték az öt sportág — atlétika, kézilabda, kispályás labdarúgás, röp-, illetve zsinórlabda és úszás — vetélkedőit. Az időjárás csak az elmúlt vasárnap nem fogadta kegyeibe a sportbarátokat, de a részt vevők lelkesedése, a küzdelmek hevessége ekkor sem csökkent. A sportágak közül a legnépszerűbbnek a kispályás labdarúgás bizonyult, de különösen örvendetes, hogy az úszóversenyek rajtjánál már háromszor többen voltak, mint tavaly. A legjobb eredményt elért csapatoknak a KISZ Szolnok városi Bizottsága oklevelet és érmet adományozott, az első helyezettek emellett emlékplakettet kaptak jutalmul. A látottak alapján örömmel leírható: a tömegsport jó propagandáját és egyben látványos, hasznos rendezvényét szolgálták ezúttal is a tiszaligeti napok.

Berényi Ferenc

BERÉNYI FEREC Munkácsy- és SZOT-díjas festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt kedden a szófiai Magyar Kulturális Intézetben. A február 10-ig megtekinthető kiállítást a magyar művész jelenlétében Biszera Prahova, a Bolgár Képzőművészek Szövetségének titkára nyitotta meg.

Magyar Hirlap 198[illegible]/1/21/8

BERÉNYI FERENC

Berejni /Berényi/ Ferenc.
Izlozsba Szofija.
Kiállitási katalogus.
Szofia, Ungarszki Kulturen Insztitut,
20. jan. - 10. febr. 1981.

Szolnok, 1981. 12 old., 6 tábla.

Berényi Ferenc festőművész

a kolónia életének legutábbi szakaszát azok a művészek határozzák meg, akik 1957 után telepedtek meg s akik közül kilencen ünneplik most a 75 éves jubileumot: – így a művész is

dr. Egri Mária: A szolnoki művésztelep hetvenöt éve.

Élet és Tudomány, Bpest. 1977. dec. 9. 1549. ald.

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc a kismeretek monumentálításával gazdagította a tárlatot.

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december – 44. lap.

Szolnoki Studionk jelentkezik
1977. VI. 30.
Petőfi 12'33, ka

Berényi Ferenc festőművész

- Berényi Ferenc: Családunk egyik része, a parasztság soraiból jött be ide Szolnokra. A mezőtúri tanyavilágban éltek. Az én számomra a paraszti figura, illetve az ő életükhöz és tevékeny ségükhöz tartozó eszközök hordoznak olyan jelentés tartalmakat, amiket én megpróbálom a festészetben megfogalmazni. Ez is egy mulandó kategória, de az én korlátaimhoz, szemléleti korlátaim hoz tartozik az is, hogy ebben nőttem fel, én ezt látom, ezt ér- tem élményszerűnk. Nem volna hiteles, hogyha én arról beszélnék tem, erről beszélek.
ami élményszerüen, a saját magam tapasztalatait nem jeletheti. Itt engem már megleckéztettek egy páran az ásóval, a kapával, a kubikos talicskával, hogy miféle dolog ez? És jel, jelentéstar talommal az én számomra, minthogy nem valószinü, hogy a Szovjet unió az állami jelvényéről az ürhajós korszakban le fogja ven ni majd a sarlót meg a kalapácsot. Nem használják már azt a sar lót. De jelentés-tartalma erre a korra is érvényes. És az én számomra igy érvényesek ezek a rekvizitumok és én úgy éezem, hogy ebben az érelemben lehet a mához szóló érvényes müvészeti gesztust, müvészeti szánd kot elmondani, hogy egy régebbi kor jelét még beépitem.

Berényi Ferenc

Parti házak

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok negyedszázada. Művészet, 1978.december/ 14.oldal

7

Berényi Ferenc

A művész képe a natu-
ralizmussal tanuskodnak

Menyhárt László: Előkép-előkép-pillanatkép.
Művészet, 1978. december - 10. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

Berényi Ferenc

1978 MAJ

1021

Berényi Ferenc:
Jeladás előtt

nagy szerepe van annak, hogy a vállalato
fokozatosan megszokják a szigorúbb követ
nagyobb része már túlnéz és túllát határa
ben gondolkodik. Ez hamarabb elvezet a
réséhez és érvényesítéséhez, mintha csak
fontosságáról, anélkül azonban, hogy *a g*
lalatokat erre késztetnénk, és megteren
megismerésének szervezeti feltételeit is.
ció igazi sikere, nem feledkezve meg term
a beruházásoktól várunk.

Mennyi a 45 milliárd? Önmagában nen
Bebizonyosodott, hogy alábecsültük a vállalatok kezdeményező készséget, az ipar és a mezőgazdaság exportképességét, nem számítottunk arra, hogy ilyen jól reagálnak a nehezebb feltételekre. A 45 milliárd elfogyott, mégpedig jó célokra, és érdemes lenne foglalkozni a hitelkeret emelésének lehetőségével.

A dollár-viszonylatú exportképesség bővítése ugyanis a VI. ötéves tervidőszakban is kiemelt feladatunk lesz. 1979—80-ban a 45 milliárdon felül további hitelnyújtási lehetőséget kell biztosítanunk, hogy ebben is meglegyen a két tervidőszak között a megfelelő átmenet.

Berényi Ferenc, festőművész

A Képzőművész Szövetség festő szakosztályának kiállítását „Festészet '77" cím-mel a Műcsarnokban rendezték, melyen szerepel a művész műve.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc a konstruktív felépítés és a munkástémák megszólaltatója.

Brestyánszky Ilona: Művesztelep a Tisza partján. Nők Lapja, 1978. március 25-16. lap.

Berényi Ferenc, festő
grafikus

JÁSZKUNSÁG

Irodalmi, társadalmi
művészeti és kritikai
folyóirat

1-2

XXIII. évfolyam
1977. április
Összevont szám

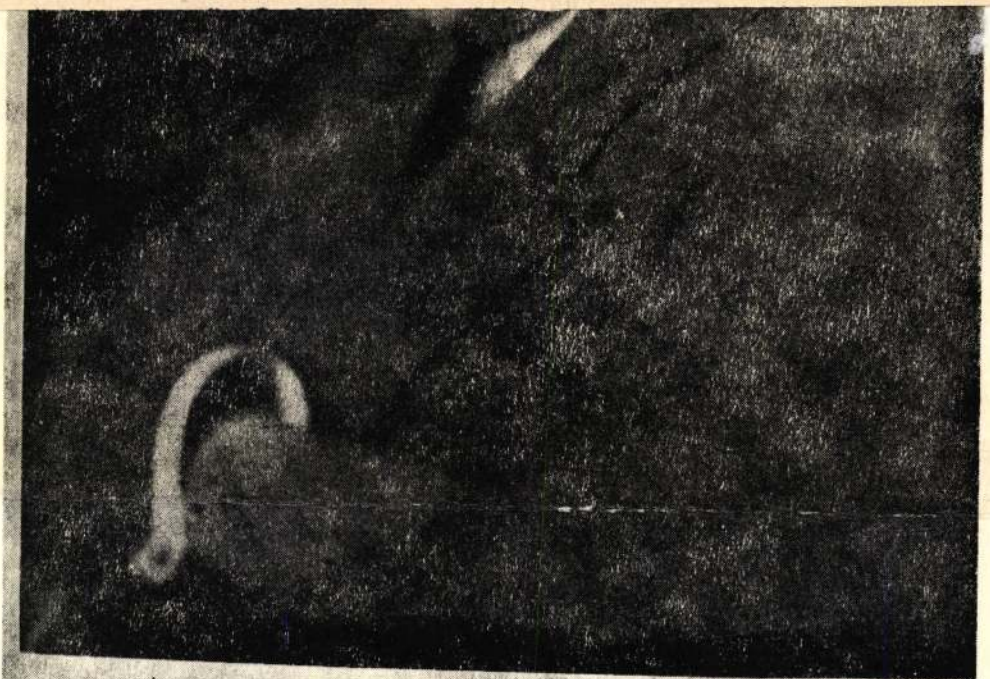

Az én nagyszerü, nagyon kedves, nagyon
öszinte Gebhardt Franyó barátommak
hüséggel

Adyknd

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1977 SEP

Berényi Ferenc

1021

Berényi Ferenc rajza

, megy a móka. Most jön
erekek! A többiek könyv-
vegüket, én a saját szava-
a szerepemet, kívülről...
vagyok Richardus rex!
Anglia?

geted úgy a szemed, Fran-
alami? — Torziborzi saj-
k. Transzállapotom repe-
zom magamban Richárdot
inművészt. Előrebicegek a
átam még púpos. Hangta-
teremben. Csüccs! Lógá-
ekari árok fölött. Te akar-
t bibis lesz a lelkivilágod:
önök... Az *én* szememmel
ogásolod, amitől a kővári
színháztörténetbe.

Nagy sikerrel mutatkozott be fővárosunkban a kubai állami népi együttes (Jánosi felv.)

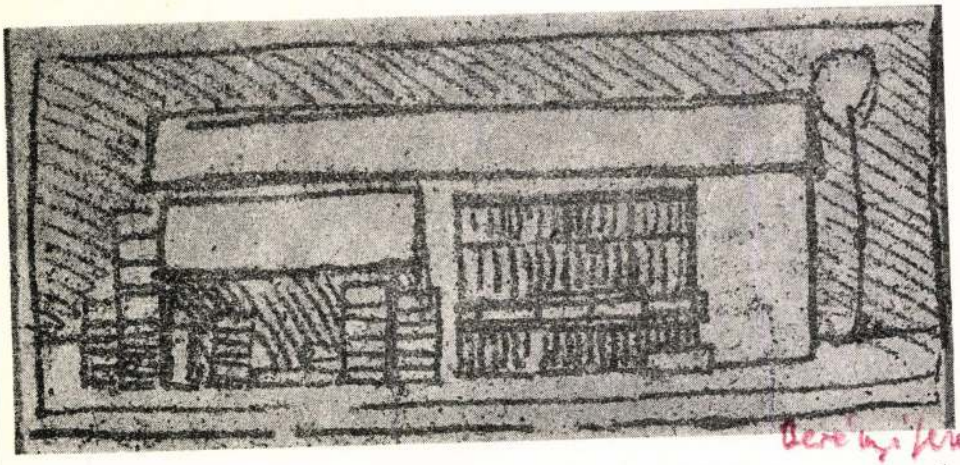

sajnálatos, ha vázlat címén kell mindazt elmondani, amit freskóba vagy mozaikba lehetne igazán kifejezni.

Akik ismernek, azt mondják koncentráló, önégető típus vagyok. Igen, annak érzem magam; még elkészült képeimen is szüntelenül továbbgyötrődöm.

Ma is furdal a lelkiismeret, ha például tíz-tizenöt évvel ezelőtti képeimmel találkozom, hogy mi mindent kellene még rajtuk csinálnom. Ma is foglalkoztatnak képek, melyek már nincsenek a birtokomban, és a tíz évvel ezelőtti kiállításomon sem voltak ott, mert mindegyik külföldön volt. Akkor egy lényegében retrospektív bemutatót kellett összeállítanom a vezérlő képek nélkül, és azóta sem sikerült együtt látnom a saját anyagomat. Nagyon szeretném majd egyszer egymás mellett látni őket. Talán a közeljövőben sikerül, mivel a lektorátus felkért egy a Vígadóban vagy a Műcsarnokban megrendezendő kiállításra.

elhurcolásai közti rövid szünetekben apokaliptikus erejű rajzokkal, lüktető verssorokkal, gondolatokkal akart minél többet megörökíteni a túlélők számára jelene borzalmaiból. Több azonos gondolat megjelenik versben és rajzban munkái között. Úgy érzi, mindkét műfajban el kell mondania érzéseit ahhoz, hogy később majd megértsék üzenetét. Éppen ezért vethetők össze versei rajzaival.

Az 1936—43-ból származó 27 vers, amelyet ugyanúgy, mint naplóját kézzel írott füzetben találtunk meg özvegyénél, Anna Margit festőművésznél, — Ámos Imre átdolgozására utal. Az 1942—43-as oroszországi munkaszolgálata alatt, sokszor a benne élő rajzok helyett ír, borítékdarabkákon, nyírfakérgen, hivatalos nyomtatványok hátoldalán rögzített kusza gondolatok viszont változtatás nélkül kerültek egy füzet lapjai közé. Ámosnak már nem volt ideje válogatásukra, stilizálásukra. Ezek a töredékes sorok nem egy költő mestermívű hagyatéka, hanem egy olyan festő kétségbeesett próbálkozása az önkifejezésre, az „üzenetre", akinek kezéből erőszakkal vették ki az ecsetet. Ámos hivatását érezte a maga számára a legfontosabbnak, léte értelmét képpé realizált gondolatai súlyával mérte, mindent elkövetett, hogy ne fojthassák belé a szót.

Amikor megfosztották a festmények kiérleléséhez, alakulásához szükséges időtől és nyugalomtól — tust, tollat fogott és egyre több grafikát készített. S amikor végképp lehetetlenné vált számára választott művészete, megpróbálta sort sor alá tapogatva rímekbe kényszeríteni gondolatait. Hogy mennyire fontos volt számára az önkifejezés, s mennyire bizonytalannak érezte sorsát, azt megrázóan bizonyítja egy minden eshetőségre számító, 1942-es kuszavonalú önarcképe, mely alá a következőket írta: „A fogam közé tartott ecsettel rajzoltam próbaképpen."

Ez az Ámos oly sokszor vallatott önarcképeinek legmegrázóbbika mintha illusztrációja lenne 1943-ban írott sorainak.

Berényi Ferenc ,festő,grafikus

KÉPZŐMŰVÉSZET

BERÉNYI FERENC

Élményeim forrása és megőrző városa

Szolnoki örökség a képzőművészetben? Folytatható hagyományok? Sokszor felvetődő kérdések. Én nem redukálnám le ezt csupán szolnoki problémára, nem vagyunk mi olyan nagy ország, hogy legyen szolnoki, kecskeméti, szentendrei, meg vásárhelyi művészet, hisz mindegyik szerves része a magyar képzőművészetnek. Múltjában és jelenében a szolnoki telep története pedig különösen azt példázza, hogy itt iskolák nem alakultak ki, heterogén, de kvalitásos értékek voltak, és a minőség az az egyetlen örökség, amit folytatni kellene... Ehhez viszont nem elég az elhatározás, tehetség is kell.

Hogy a művésztelepek mit jelentenek és mit jelenthettek? Az európai művészettörténet tanúsága szerint mindig szellemi társulások voltak. A különböző stílusirányokat elvi-ideológiai platform egyesítette. Az ellentétek pedig a minőség magaslatán tisztelni tudták egymást. Ez volna az az örökség, amit folytatni kellene. Nem hiszek abban, hogy iskolát kell teremteni, s abban sem, hogy egységes, csalhatatlan stílust fog valaki kitalálni. A művészet olyan tarka rét, amelyen nagyon sokszínű virág él, s csak le kell hajolni, és szeretettel csokorba rakni, csokorba szedni.

Hogy mit jelent nekem Szolnok? Számomra a város olyan cserép, amelyben virágföld van, ahol nekem gyökereim vannak. Lehet, hogy másutt akadnak jobb cserepek, jobb földdel, csábító átültetési alkalmak, de virágaimról tudom, eddig minden átültetést megsínylettek.

Itt voltam először kisgyermek, kamasz, csavarogtam a Tisza-parton, a régi Móricz-ligetben. Szolnok olyan élményanyag újra és újra felidézője, ami mostani munkámhoz mindenféleképpen szükséges. E nélkül nem tudnék létezni sem. Olyan természetes közeg még mindig Szolnok, mely egyúttal az élményhez visszavezető utat is jelenti. A gyerekkori élményanyag, állítom, művészeti pályákon döntő, és katasztrófát jelent, ha valaki azt elfelejti. A szolnoki kép természetesen változik, azért még mindig találok rengeteg olyan utcát, bokrot, fát, ami érintetlenül maradt. Nem konzerválni akarom én azt a várost, amelyiket önmagamban dajkálok. Mélységes rokonszenvvel és szeretettel figyelem lüktető fejlődését és nagyon kívánom a mai szolnoki gyermekeknek, hogy majd úgy őrizzék meg a mai Szolnokot felnőtt korukban, ahogy én ahhoz a régihez ragaszkodom.

Részletek egy rádióinterjúból, amelyet a Munkácsy-díjas művésszel dr. Pálréti Ágoston készített.

[illegible] szóló művészeti szándékot elmondani azzal, hogy egy régebbi kor jelét még beépítem.

A ma konfliktusai közül számomra a legizgalmasabb: az egyén és a közösség közötti konfliktus. Úgy élni egyéni életet, hogy ne sértse a közösségi érdeket, vagy úgy élni egyéni életet, karakteres személyiséget produkálni, hogy az végül is ne a saját magam szolgálatát jelentse, hanem másokét is, ez az egyik legizgalmasabb téma minden munkaterületen, a fizikai dolgozóktól kezdve egészen az értelmiségig.

A magyar képzőművészet, ha csak a szakma belső gondjait nézi, akkor a közösség gondjait nem fogja megismerni. Nagy gond, hogy jelentős, jó művészek igenis közéleti töltésű emberek is legyenek. Tehát művészetünk problémakörén túl is látni tudjanak. Erre voltak magyar példák. József Attila költészete annak a kornak a közéleti gondjaitól nem lett rosszabb, a töltése csak fokozódott. A Derkovits, a Dési-Huber életműben ugyanez látható.

Igaz, rengeteg energiát kell odaadni, hogy valami olyasmit kapjon az ember, amit lehet, hogy rögtön nem is tud felhasználni, de a művész emberi anyagát biztosan át meg átszövi az a gond, ami több, mint az ő személyes gondja.

Eredmények, sikerek? A művész önmaga felelős útjáért. Nyilvánvaló, hogy szerencse is kell egy pályához. A szerencsén is múlt de leginkább a jó művelődési közállapoton, hogy a ma fiataljaival az állami törődés a főiskola elvégzése után sokkal fokozottabb, mint amiben nekünk volt részünk annak idején.

A történelem is beleszólt, hiszen 1953-ban végeztem, és utána nagyon nehéz esztendők következtek az állam és a politika számára egyaránt. Az 1956 utáni konszolidáció a kiáramló fiatalok részére nagyon szép pályát igért, és ezeket ők szépen meg is valósítják. Mi valamiről lekéstünk. Ezt nem azért mondom, hogy az életművet a szerencse forgandósága mellett meg ne lehetne csinálni.

Senki nem fogja le senkinek a kezét, és minimális anyagi értéket kell befektetni, hogy az ember papírt és ceruzát vegyen a kezébe, s a gondolat ott is gondolat, a művészi mondandó ott is művészi mondandó, s az érték ott is érték. Csak

Berényi Ferenc ,festő,grafikus

L.: D. J.

Z grafika: Repr. 85.o.

Berényi Ferenc: Élményeim forrása és ... 83-85.

Jászkunság,Szolnok,1977.ápr.. XXIII/1-2.

Berényi Rerenc, grafikus

L.: Hány Kázoly László

[Borító: 3.]

Borító 4.

Berényi Terenc: Rajz

Jászkunság, Szolnok, 1977. ápr. XXIII/ 1-2.

Berényi Ferenc, festő

L.: Bihari S.

Dr. Egri M.: A szolnoki .... 1549-1553.

Élet és Tudomány, Bp. 1977. dec. 9. XXXII/49

Berényi Ferenc, festőművész

A szolnoki Művésztelepen jelenleg öt festő, – köztük a művész is, – és három szobrász dolgozik a telepen. Összegezésre, számvetésre készülnek külön, de együtt is.

Pálvéti Ágoston: Amyalyelve a táj, Csongrád Megyei Hírlap 1977. jún. 28.

Berényi Rerenc,grafikus ,festő

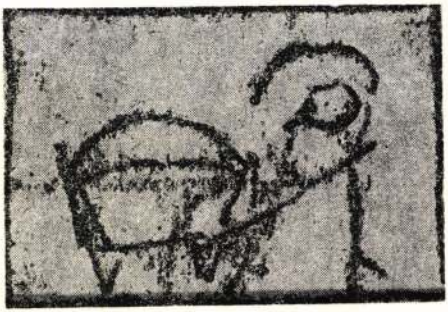

Berényi Terenc: Rajz. 12.

Jászkunság,Szolnok,1977. ápr. XXIII/ 1-2.

MDK

Berényi Ferenc, festő

A szolnoki festő kiárnyzik
a szegedi nyári tárlatról.

Rózsa Gyula: Egy „alföldi" és egy „országos" problémáról 7

Népszabadság, Bp. 1967. aug. 16.

Berényi Ferenc ,festő,grafikus

51.

III/1-2.

A múzeumok és az iskolák is nagyon jelentős tényezői lehetnek az oktatás oly

Berényi Rerenc, grafikus

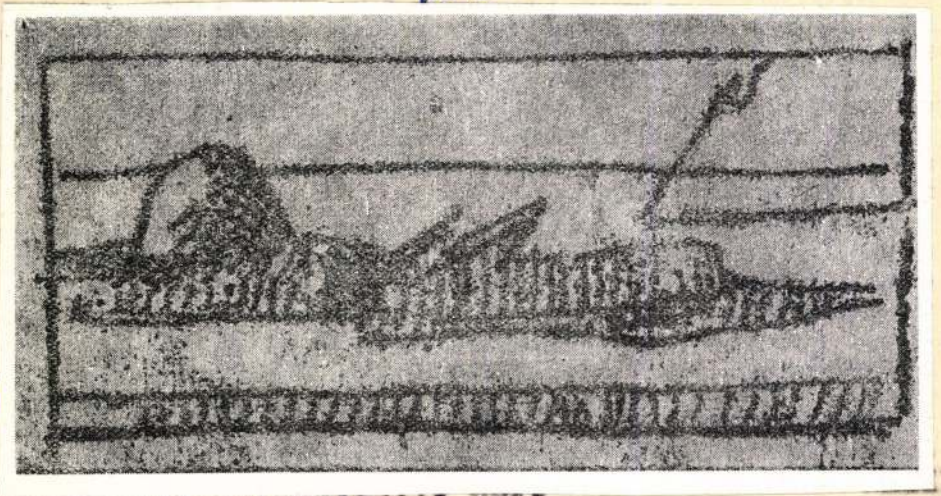

19.

I/ 1-2.

Berényi Ferenc ,festő,grafikus

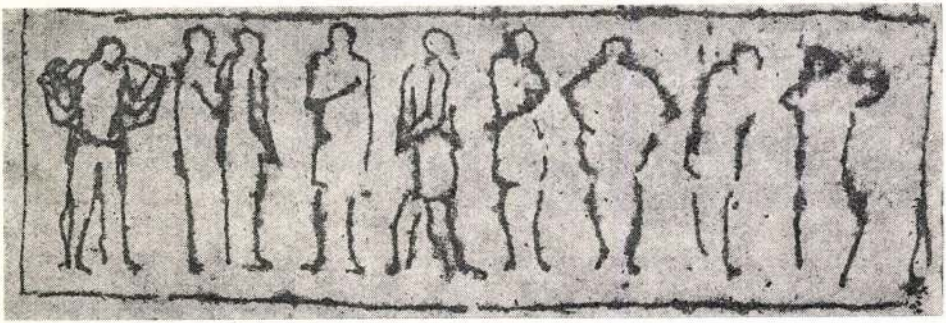

Berényi Ferenc: Rajz

25.

Jászkunság,Szolnok,1977.ápr.. XXIII/1-2.

Berényi Rerenc, grafikus, festő

3 3.

Berényi Terenc: Rajz.

Jászkunság, Szolnok, 1977. ápr. XXIII/ 1-2.

Berényi Rerenc,grafikus (Jeső

Berényi Terem · Rajz

13.

Jászkunság,Szolnok,1977. ápr. XXIII/ 1-2.

Berényi Ferenc

A szolnoki művésztelepen élő festők, szobrászok kiállitottak a Hódmezővásárhely/i Tornyai Muzeumban.

Magyar Hirlap 1979/21o/1o

Berényi Ferenc, festőművész

7. Berényi Ferenc: Parti házak, olaj, falemez, 15x35 cm, 1970, a Tornyai János Múzeum tulajdona (Fotók Égető)

7

Művészet, 1974. dec. 18. old.

Berényi Ferenc, festőművész

Máj. 16-án avatták fel Szabó Iván szobrászművész alkotását Szigeti Zsuzsa nyt. titkár sírján. Emlékbeszédet Berényi Ferenc mondott.

Szocialista Művészetést, [redacted] 1949. jún.

MDK

Berényi Ferenc

Veranda c.festm.repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. Kiállitása
Ernst Múzeum 1963 Június. Kat. 39.1.

MDK

Berényi Ferenc
festményei:

Tabán	olaj	45x90
Jegenyék	"	95x65

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll. Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Berényi Ferenc festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Tájkép.

Oelmacher Anna:Fiatalok képzőművészek IV. kiállitása az Ernst Muzeumban

[illegible] Nemzet 1963. junius 9. 8.1.

Berényi Ferenc festő M.D.V.

Derkovits-ösztöndíjas

Dutka Mária: Derkovits

Magyar Nemzet 1964. április 12. 14.1.

Berényi Ferenc

Kubikos.

· Festmény, reprodukció.

Népművelés, 1964. 6. szám,
33. lap.

Bereinyi Ferenc
jestő

MDL.

szomorban vendette első
kiállitását.

– : Ilyik

Művészet, 1969. junius – 47 lap

M 1 y

MDK

Berényi Ferenc

Veranda	olaj	15x35
Kapáló	"	25x35
Piac	"	25x45

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. Kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június. Kat. 14.1.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K

„Utca" c. képét „mutatta
"be a tárlaton.

Frank János: Studió 64.
Élet és Irodalom, 1964. dec. 12-2 lap.

MDK.

Berényi Ferenc

Kritika a müvészről /Szolnoki Téli Tárlat/

Jászkunság 1965 2. lap -

MDK MDK

Berényi Ferenc

Facsoport, of.

Oromfal, of.

Piac, of.

[illegible]

1994. dec.

6 l.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K.

„Vörös házak", „Ősz" c. képeivel
vesz részt a szolnoki tárlaton.

Kaposvári Gyula: A szolnoki tárlat
Művészet, 1965. június - 39 lap

MDK.

Berényi Ferenc

Kritika a Studió 64. kiállitásán szerepelt müveiről

Valóság 1965.márc. 91.lap.

MDK

Berényi Ferenc

Utca, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 7. o.

Bekényi Ferenc

Tájakkal vezetel a
Studió 64 kiállítóra

Németh Lajos: A Studió 64 kiáll.
Valóság. 1965, 3 n. 91 old

Berényi Ferenc

neve említve P.Szüsz Julianna
"Töprengések Vásárhely zárójelei felett"c.
cikkében.
/A cikket lásd Kurucz D.István-nál !/

Kritika 1980/1 10-11.o.

Berényi Ferenc, Jertő

MDK

Derkovits Gy.- ösztöndíjban részesül.

—: Hír

8.1

NÉPSZABADSÁG 1961. március 24.

Berényi Ferenc

MDK

Az elmult évben Szolnokon készitett képeivel jutott be először országos kiállitásra.

KAPOSVÁRI GYULA: A szolnoki Művésztelep ügyében. Szolnokmegyei Néplap. 1956. szept. 28.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K

Miltatás.

Csek Miklós: A fiatal képzőművészek stúdiója harmadik kiállításán.
Magyar Ifjúság, 1961. ~~[illegible]~~ juni 10

M.T.N

MDK

Berényi Ferenc
Derkovits dijas, két éve hónapokat tölt
a szolnoki művésztelepen

szerepelt a tárlaton.

K.Gy.: A szolnoki Téli Tárlat megnyitása elé.
Szolnok Megyei Néplap. 1963. d c. 15.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K.

Kubikus II. c. munkájával
részt vett a tárlaton.

Oelmacher Anna: Dolgozó emberek között
Művészet, 1964. augusztus – 42 kép.

Berény Ferenc
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Somos Miklós: Fiatalok a Mennyezeten
Művészet, 1964. szeptember – 46 lap

Berényi Ferenc
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton „Fabán"
c. művével

Szoczogh Ákos: Szolnok megyei kiállítás
Művészet, 1964. szeptember – 46 lap.

Berényi Ferencz festő
Szolnok Megyei Néplap 1956 szept. 28.-
Soldal.-

Berényi Ferenc festő
Szolnok Megyei Néplap 1956 szept. 2.-
3 oldal.-

Berényi Ferenc Jestő
Kisalföld 1959 ápr. 8. boldal.–

MDK.

Berényi Ferenc

Szot dijat kapott

Északmagyarország 1966 ápr.3o.

MDK.

Berényi Ferenc

1966-ban Szot dijat kapott

Csongrádmegyei Hirlap 1966 ápr.3o.

MDK.

Berényi Ferenc

Szot dijat kapott

Hajdubihermegyei Népujság 1966 ápr. 30.

MIK.

Berényi Ferenc

Szot dijat kapott

Munka 1966 máj.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1964 MÁR 29

EGYEI NÉPLAP 1964. március 29.

Berényi Ferenc 1921 művészetéről

A felszabadulás után fiatal, új tehetségek telepedtek le a művésztelepen; s az új és régi ötvöződéséből itt is születőben van az új művészet, mely országszerte bontogatja szárnyát. E születőfélben lévő művészet rendkívül sokrétű: egyesek az alföldi piktura hagyományait kívánják folytatni, mint a vásárhelyiek, mások a Nagybánya festőiségét továbbfejlesztő Szőnyi—Bernáth piktura hagyományaiból indulnak s azt ötvözik a modern nyugati festészet vívmányaival; van, aki Egry József fényben oldott pikturájának vonalán halad tovább, s van, aki az Uitz—Nagy Balogh—Barcsay-féle konstruktivista felfogásban építi műveit. E sokrétű és gazdag változatosság — melyet e vázlatos felsorolás korántsem merített ki — mutatja a művészi fejlődés gazdag lehetőségeit — s egyúttal azt is tanúsítja, menynyire gazdag népünk képzőművészeti ihletettségű tehetségekben.

E gazdagságon belül külön hang a Berényi Ferencé: ha képalkotó módszerét — figuraalkotását és színvilágát nézzük, vagy akár csak képeinek méretét is tekintjük — ez csak látszólag külsőleges, valójában azonban igen sokatmondó tényező, mert a mondanivaló intenzitására, s ezen belül a festő saját magával szembeni igényességére utal — Nagy Balogh János és Koszta József alkotásai jutnak eszünkbe. Nagy Balogh Jánosnak, e reménytelen nyomorgások közepette élő művésznek, aki kisméretű képeiben a zseni biztonságával és egyértelműségével bontotta ki a nagyvárosi proletár küzdelmes életét és Koszta Józsefé, aki erőteljes és zamatos színekkel, e színek szinte hihetetlen intenzitásával komponálta képpé a paraszti élet jeleneteit, s a környezetet, melyben ezen élet zajlott. Berényi Ferenc művészetében e kettő ötvöződik eggyé.

Ezek után magától értetődik, hogy képeinek világa is rokon az elődökével: Kubikosok, Lovasok, Talicskázó, Hídépítő, Lapátoló — így hangzanak e képek címei, s ezekhez párosulnak a tájképek. Ez alatt azonban ezúttal nem csupán a tájról alkotott látomások képi rendbe ötvözését kell értenünk: a képi rend mögött ott feszül a világ rendszerezésének, rendbetevésének vágya is. A képsíkkal párhuzamosan húzódó házak konstruktív rendje, a színek egymásbakapaszkodó harmóniái, a tájnak a vászon síkjára vetített, formákba és színekbe rendezett látványa mögött ott rejlik a vágy, a mélyről fakadó törekvés: megkeresni és megtalálni a jelenség mögött a lényeget, meglátni és megláttatni az egyszeriben az általánosat, a mindenkor érvényeset. Ez az igény, melyet a fiatal művész állít fel magával szemben, rendkívül magas mérce: s ez kötelez arra, hogy hasonló igénnyel közeledjünk a művekhez. Lenyügöző a Fiúfej szépsége, a Kubikosok kompozíciójának rendje, a Piac mozgalmassága, a Lovas bátor elrendezése — egyes képeknél azonban a szemlélő nem tud szabadulni a vázlatosság, a színbeli modulációk nem elég átgondolt, kidolgozott módjának benyomásától.

A Szigligeti Színház előcsarnokában rendezett kiállítás csupán ízelítőt ad az elmúlt évek gazdag terméséből, melyet magasrendű hivatástudattal és nagy szorgalommal hozott létre; ahhoz mégis elegendő, hogy bizton lássuk belőle a kitűzött út helyes voltát.

Láncz Sándor

Kiveszőben a húsvéti szokások

Honnan ered a piros tojás? Húsvéti „cicázás" a Nagykunságban

A természet újraéledésének, feltámadásának ősi pogány szokás szerinti megünneplése az idők folyamán az egyház által kisajátított és megszelídített alakjában a keresztény husvét ünnepévé vált. Az egyházi ünneppel összefüggő hagyományok ősi szokásokra utalnak, s a szórványosan még mostanáig is fentmaradt húsvéti népszokásokban a hajdani pogány, tavaszi termékenység-biztosító emberáldozat halvány emléke dereng. Ilyen a vízbemerítés, illetve annak mai maradványa a megöntözés, míg a kerepelés, lövöldözés, határkerülés és egyéb régi húsvéti, tavaszindító szokás célja az ártó szellemek elriasztása volt.

Mindezeket az egyház lassanként megszelídítve, saját céljaira átalakítva használta fel, s a pogány emberáldozat emlékét a jelképes „húsvéti tárány"-áldozat képzetével vonta össze.

De a vízbemerítés régi szokása is rózsavízzé szelídült, a termékenység és az újra feltámadó élet szimbóluma pedig a húsvéti tojásban maradt fent. A

nak ezt a — valljuk be — elég goromba maradványát elképzelhetően nem nagy örömmel vették annak szenvedő alanyai, s előfordult néha, hogy a megáztatott lányok egymással szövetkezve még aznap délután veder vizekkel lesben állva próbálkoztak visszaadni a kölcsönt a legénynek. A legtöbbször azonban barátságos összejövetellel töltötték el húsvét hétfőjének délutánját. A lányok és a legények a legtágasabb udvaron gyűltek össze, s előbb labdajátékba kezdtek, majd azután „cicázással" folytatták.

Egyébként az ország egyes részein, Dunántúl, Zalában is, néhol még ma is élő szokás, hogy húsvét délutánján lányok és fiúk a hímes tojást egymásnak dobálják, s ügyesen el kell kapni a levegőben. Aki nem tudja elkapni és a földre ejti, az kiesik a játékból. Utána ott is „a hátulsó pár előre fuss" játék, vagyis a „cicázás" járja. Jellemző a nagykunságiak gyakorlatiasabb felfogására az, hogy ugyanez a szokás náluk is megvolt, de a főtt tojást a játékban már

AMI... L...

Az általános iskolákban lassan közeledik a vizsgaidőszak. A félévi izgalmak már elmúltak, lassan helyükre kerülnek a nyolcadikosok által kiállított jelentkezési lapok. Pályát választott hétezerháromszázhúsz 14—15 éves fiú és leány. Igen sokan tanulnak tovább a középiskolákban, nem kevés azonban azoknak a száma sem, akik szakmunkások szeretnének lenni.

Hová igyekeznek a mi fiataljaink? Mi vonzza őket, hol torlódik a tömeg a kapu előtt és hol várja tárt kapu a nehezen összegyűlő jelentkezőket? Tallóztunk egy kicsit a jelentkezési lapok között s az iskolai és szakmunkás jelentkezések száma mögött a törvényszerűséget próbáljuk meg kutatni.

Ált. ...

Férőhely	268
Jelentkező	155

Ebből az áttekintésből első pillantásra kiderül az aránytalanság. Az 5+1-es típusú iskolákba a fele jelentkezett a lehetségesnek, a szakközépiskolákba közel háromszoros, a technikumokba kétszeres a túljelentkezés.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYE
NÉPLAP

Berényi Ferenc

MŰVÉSZTELEPI VÁZLATOK

1021

Töredékes párbeszédek Berényi Ferenccel

A munka és a dolgozó ember művészi ábrázolásáért SZOT-díjjal tüntették ki Berényi Ferenc szolnoki festőművészt. A díjat pénteken adták át a fővárosban, a Szakszervezetek Országos Tanácsa Dózsa György úti székházában.

— Ezt ismered?
— *Nem.*
— Ezt?
— *Nem... Ezt sem, és ezt sem.*

Nevet. Csak az imént szabadkozott e „tárlatvezetés" alól azzal, hogy: „mire lennél kíváncsi, hiszen te már ismered a munkáimat. Nem tudok semmi újat mutatni". És lám, most csupa olyan képet szed elő a fal melletti „raktárból", és tart a fénybe, amelyeket még sohasem láttam.

— *Várj, most én lapozok és előszedem azokat a képeket, amelyeket ismerek.*

— Körülbelül a felét ismerheted. Vannak közöttük újak is, egy részét pedig most hoztam le Pestről. Ide akarom gyűjteni most magam köré minden képemet.

— — — — — — — — —

A műteremfal mellett ismeretlen, de látható rendben sorakoznak egymás mellett és mögött a képek, mint a katonák — nem is olyan buta hasonlat. József Attilát juttatják az eszembe. „Vers eredj, légy osztályharcos!"

Olyan beidegződött mozdulatokkal keresi és mutatja fel a képeket, mintha naponként körüljárná birodalmát, attól függetlenül, hogy akad-e kísérője.

— Most már egyre többet foglalkoztat a kiállításom (ebben az évben az Ernszt Múzeumban lesz Berényi Ferenc önálló, gyűjteményes kiállítása). Próbálgatom, hogy helyezzem el a képeket, mit válogassak ki. Néhány régebbi munkámat elő-előszedem. Egy-két ecsetvonással befejezem őket. Van olyan, amelyik négy-öt év után csak most érett meg bennem.

— *Tulajdonképpen te mikor dolgozol? Még sohasem sikerült tetten érnem.*

— Lehetőleg úgy csinálom, hogy ne sikerüljön. Éjszaka, hajnalban. Sok olyan festőt ismerek, akiről nem tudni, hogy mikor fest. És ki tudja, lehet, hogy nem is festem a képeim — mondja és újra elneveti magát.

— — — — — — — — —

— *Jószerével neheztelnem kellene rád. Saját bevallásod szerint is megtréfálod néha a művészettörténészeket. Két-három éves, sőt régebbi képeidet állítod ki az újakkal, zavarba hozva a kritikusokat.*

— Minek hagyják magukat zavartatni. Megtörtént olyan is, hogy az egyik kritikus egy kiállítás után azt írta: Berényi Ferenc nem mer eképeiben túllépni azon a stíluson, amellyel elnyerte a Derkovits ösztöndíjat. Igaza volt. Csakhát azt nem tudhatta, hogy ő valóban azokat az évekkel ezelőtt készült képeket látta, amelyekkel éppen elnyertem az ösztöndíjat.

— *Ne hibáztasd a kritikusokat. Ha egyszer együtt látják majd az egész anyagot, biztosan megközelítő pontossággal datálni tudják a képeket. Ez a barna korszak, ez a vörös, ez a sárga, ha ugyan lehet ilyen korszakaidat megállapítani.*

— Talán lehet. Elhatároztam, hogy egyszer a segítségükre leszek. Rá-

Hogy végülis egy kép emlékét hozzam el magammal Berényi Ferenc műtermé-ből, újra „belelapoztam" képtárába. Különösen az egyik figurális kompozíció ragadott meg. Most már nem merek jóslásokba bocsátkozni, de úgy hiszem, nem is olyan régen festette. Rekkenő sárga forróság süt a képről, mely egy talicskának nekifeszülő kubikost ábrázol, a munkát, amely egyszerre kegyetlen és felemelő.

Rideg Gábor

APRÓHIRDETÉSEK

ÁLLÁS

A GANZ Villamossági Művek Hegesztett Gépszerkezetek Gyára azonnali belépéssel felvesz 3 fő normatechnológust, — gyors- gépírót, valamint géplakatosokat, vasszerkezeti lakatosokat és lemezlakatosokat. — Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: Szolnok, Kőrösi út 34 c. munkaügyi osztályon.

A TÓSZEGI Gépállomás felvesz külszolgálatosként villanyszerelő, vízvezetékszerelő szakmunkásokat és segédmunkásokat, továbbá az állomás központi telepére esztergályos, marós, áes, ív- és autogénhegesztő, valamint kőműves szakmunkásokat. — Jelentkezni lehet: Tószegi Gépállomás, Tószeg.

Az ÉM. Szolnok megyei Állami Építőipari Vállalat azonnali felvételre keres KŐMŰVES szakmunkásokat, — valamint KÚBIKOS BRIGÁDOKAT. Jelentkezni lehet: ÉM. Szolnok megyei Állami Építőipari Vállalat — Szolnok, Ady Endre u. 117/c, munkaügyi osztály.

A SZOLNOKI Téglagyár kötött pályájú (kisvasúti) vontató vezetőt vesz fel.

A SZENTTAMÁSI Állami Gazdaság (Kétpó) felvételre keres patkoló kovácsot sportlovak mellé. Étkezés és munkásszállás biztosítva.

Az ÉM 44. sz. Állami Építőipari Vállalat azonnal felvesz budapesti munkahelyekre — burkolókat — kőműveseket — fémcső-állványozókat — ácsokat — kubikosokat — és férfi segédmunkásokat. Családfenntartóknak napi 15.— Ft, nem családfenntartóknak napi 10.— Ft különélési díjat fizet, amennyiben vidéki lakásbetelepítéssel rendelkeznek és állandó lakóhelyükre naponta nem térnek haza. Munkásszállás és napi kétszeri étkezés térítés ellenében — biztosítva. Tanácsigazolás és munkaruha szakmunkásoknak szükséges szerszám. — Cím: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 13—

A SZENTTAMÁSI Állami Gazdaság (Kétpó) felvételt hirdet váltótraktoros, rakodó és időszaki mezőgazdasági munkakörök betöltésére, férfi és női munkaerők részére. Jelentkezés a gazdaság központjában. Munkásszállás és üzemi étkezés biztosítva.

Idősebb vidéki nőt házvezetőnőnek keresek, bentlakással. Nagy János, Szolnok, Pálóczi út 35.

ADÁS-VÉTEL

JÓ eredménnyel repülő postagalambok eladók. Szolnok, Verseghy út 23. Szekeresné.

ÜZEMKÉPES egyparevezős csónakot vennék. Ajánlatot „Nyár" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

KISÚJSZÁLLÁS, Bacsó Béla u. 18. szám alatt egy világos keményfa másfél háló eladó.

ÜZEMKÉPES motorcsónak eladó. — Kovács, Szolnok, Kun utca 8.

5 db vasúti sín olcsón eladó. Szolnok, József Attila u. 5.

ELADÓ 3 méh-család Nagyboconádi kaptárakban. Érdeklődni lehet: Karcag, Füredi út 64. szám.

KÉT ló és egy gumiskocsi eladó. Besenyszög, Damjanich u. 13.

ELADÓ 350 légköbméter fűtéséhez 7 db öntöttvas radiátor, Marabu kazánnal. Szolnok, Balassa Bálint utca 26.

KÉT fotel, dohányzó asztallal eladó. Szolnok, Kossuth tér 5. II. emelet 12. — 17 órától.

LAKÁS

Szövetkezeti lakást lakóbizottságon keresztül átveszek, vagy családi házért, illetve főbérletért magas életjáradékot fizetek. „Életjáradéknál 30 ezer előleg" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

INGATLAN

KISÚJSZÁLLÁS központjában fürdővel szemben családi ház, üzlethelyiséggel. — háromszobás. — mellékhelyiséggel sürgősdó. Varga, Felszabadu-

családi ház két szoba, spejz. — Gvik u. 9.

Y eladó. Botond szám.

zögöl házes új épüadó. Varsz, Kisúi- FelszabaJÁRMŰ

T, szinkeladó. Érszolnok, út 25., III. I. emei8 óra után.

Moszkvics rdeklődni: n. Muza-

ntis kiskeetka-Jawa, futott — Kisújszállás, t 5. szám.

Pannónia ldalkocsival utott Jávát k, Mezőtúr, t 53.

OPEL-Olympia kifogástalan állapotban eladó. Dr. Juhász, Jászkisér, Fő u. 14. sz.

JAWA-LUXUS 551-es 50 köbcentis moped igényesnek eladó 3000 Ft-ért. — Csanádi, Karcag, Vöröshadsereg u. 21. szám.

PANNONIA, jó állapotban lévő, eladó. Jászalsószentgyörgy, Kölcsei u. 39. szám.

NSU 250-es kitűnő állapotban, — igényesnek olcsón eladó. Homok, Óvírághegy II. út 20.

OCTAVIA-Super 37 000 km-rel, — Octavia 50 000 km-rel eladó. Kunszentmárton, Vöröshadsereg u. 2.

Elcserélnénk új GAZ–69 típusú terepjáró személygépkocsinkat új Volga személygépkocsira. Ajánlatokat: „Gépkocsi csere" jeligére a szolnoki hirdetőbe kérünk.

350 köbcentis fokozott IZS építkezés miatt eladó. Szolnok, Sütő u. 19.

407-es Moszkvics sürgősen eladó. Érdeklődni: vasárnap 14 órától. Szolnok, Vész u. 1.

JÓ állapotban lévő oldalkocsis Pannónia motorkerékpár eladó. — Mezőhék, Táncsics Tsz — tejház, Ónodi.

DANUVIA motorkerékpár eladó. Tiszaföldvár, Kurázsi szőlő, II. út 90.

EGY 250 köbcentis Viktória motorkerékpár eladó. Karcag, Püspökladányi út 57.

JAWA-Ideál és egy 125 köbcentis Csepel motorkerékpár eladó. — Szolnok, Iszap u. 2.

VESZEK használt 125-ös Csepelt vagy Danuviát. Szolnok, Martinovics út 8. (Új benzinkút mögött.)

HÁZASSÁG

NÉMI anyagiakkal rendelkező, fekete, csinos, filigrán alakú 29 éves leány házasság céljából megismerkedne — hozzáillő férfivel. „Értelmiség" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

66 ÉVES nyugdíjas özvegy ember házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő — nyugdíjas nővel. — „Lakás van" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

EGYÉB

KÖZÉPISKOLÁSOK matematika, fizika kémia korrepetálását vállalja vegyészmérnök. — Szolnok, Ságvári körút 4. III/45. 17 óra után.

CSERÉPKÁLYHÁK berakását, átrakását vállalom. Bunkóczy Gábor, kályhásmester, Szajol. Lakás: Szolnok, Horog u. 3.

NÉMET fordítást, gépírást vállalok. Baditz Pál, Miskolc, Augusztus 20 u. 3. szám.

A TISZA Bútoripari Vállalat 4. sz. Gyáregysége, Szolnok, Vöröshadsereg út 32–34. sz. — kihelyezett faipari technikum I. osztályt szervez esti tagozaton az 1966–67-es tanévre. Jelentkezés a Könnyűipari Értesítő 1966. január 29. 4. sz. előírt feltételek mellett Nagy Ferencné személyzeti előadónál a fenti címen.

Fehérneműgyorsjavítás

a Háziipari Szövetkezet boltjában

Szolnok, Beloiannisz u. 15. Főpostával szemben.

SZÓRAKOZHAT Ő JÁSZSZENTANDRÁSI

ürdőben!

klós és Vidéke Körzeti
város lakosságát, hogy
éttermének
966 május 1-ével
yitja,
ton és vasárnap társas-
műsoros esték kerülnek
dezésre.
k és egyéb büfé áruk.
zene, tánc.

sportműsor

utca, 11.30, Békéscsabáról; Újszász—Cukorgyár, 16.30, Gali; — Kunszentmártoni VM—Szolnoki Kilián HSE, 16.30, Szegedről; Karcag — R.-falva, 16.30, Szántó F.; Jászárokszállás — Vegyiművek, 16.30, Debrecenből; Kengyel—Mezőtúri Sp., 16., Sándor János; Kisújszállás—Jászjákóhalma, 16.30, Horváth L.

MOTORSPORT

Országos junior motocross bajnokság, második forduló, a Szolnok—Alcsi vasútállomás mellett, 14.

ÖKÖLVÍVÁS

Területi CsB: Kilián—MGM Debrecen, Vegyiművek—Tm. Vasas, DVSC—Mezőtúr, Nyíregyházi H.—Ceglédi VSE.

RÖPLABDA

Női NB II.: Jb. Egészségügy SE—Harisnyagyár.

TEKE

Férfi NB II.: Szolnoki MÁV—Egri Spartacus, — MÁV 4-es tekepálya, 10 óra.

EGYÉB

Egésznapos majális, érdekes sportversenyek a szolnoki Tisza-ligetben.

Berényi Ferenc festő

Szövegben említett mű kutikosok
/olajkás/

Kutikosok
Talicskás
Ülő nő /monotypiák/

Szolnok Megyei Néplap 1966 máj 6

MDK

Berényi Ferenc

Lóbefogás pác és tusrajz 30x20
Szopó csikó " " 30x24

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 27.1.

Berény Ferenc
festő

M.D.K.

Az alföldi festészetet mutatja be
munkáin.

D. Fehér Laura: A Miskolci VII. Országos Kiállítás
Művészet, 1963. március - 34 lap

BERÉNYI Ferenc festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária:"Épitjük,védjük szép hazánkat"
Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1962. szeptember 30. 8.1.

MDK.

Berényi Ferenc grafikus

"Lóbefogás" /pác és tusrajz/

"Szopó csikó" " "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok,1955. 27.1

M. D. V.

BERÉNYI Ferenc festő

Részvétel a kiállitáson

Putka Mária: A Fiatalok Studiójának 3. kiállitása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l.

Berenyi Ferenc
festő

M.D.K.

Szovas lépe.

Artur Tivadar: Fiatal festők a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 4.

Bezényi Ferenc festő

A Képrőművész Szövetség
Középmagyarországi Területi
Szervezete titkára Szolnokon él.

B. A.: Körpyűlés után

Szolnok Megyei Néplap 1968 XI. 29

Berény Róbert festő

képpel a párisi Galerie
Municipale magyar tárlatán

Ország Világ 1968 X. 16

Berényi Ferenc

festő és Nagy Sándor szobrászművén kiállítása nyílik szombaton az Ernst Múzeumban. Bevezetőt mond: Pogány Ö. Gábor.

Pestmegyei Hírlap, 1967. máj. 25. 5. o.

MDK

Berényi Ferenc

1966-ban Szot dijat kapott

Élet és Irodalom 1966 ápr.3o.

Pénzügyi Perenc

1956-ban Szot díjat kapott

Élt és írodalom 1956 ápr. 30.

MDK.

Berényi Ferenc

SZOT dijat kapott

Magyar Nemzet 1966 ápr.3o.

MDK.

Berényi Ferenc

SZOT díjat kapott

Magyar Nemzet 1966 ápr.3e.

MDK.

Berényi Ferenc

Szot dijat kapott

Népszabadság 1966 ápr.3o.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

Bevényi Ferenc

Kiállítási kritika

Tisza, 1965 szept. p. 7/8.

Bereinyi Ferenc
festő

M.D.K.

„Földmunkások" (repro)

Péter Imre: A monumentalizmus bűvöletében
Művészet, 1966, január – 10 lap

Berényi Ferenc

Kiállítása nyílt Tinaföldvárom.

Fiolnak Magyar Magyarország 1966. nyár. 27.

M.D.K.

Jereviczki Ferenc
festő

A SZOT művészeti díját nyerte el, több művészet is a Szolnok megyében kifejtett művészeti propaganda-tevékenységéért.

— : —

Művészet, 1966 június - 20 lap

Berényi Ferenc

Szerepelt a Stúdió 64 riállításán.

ÉS 1964. dec. 12.

Stúdió 64. Fraud János

Berényi Ferenc
festő

M.D.K.

Szolnoki művészek című képet
állította ki a karaton.

Szabó György: A szolnoki művésztelep kiállítása Budapesten
Élet és Irodalom, 1966. október 8 – 9 lap

Berényi Ferenc, Jestő MDK

Kubikolók, Lapátolók, Tarasi munka, Alkony és az elnagyolt Kubikolók c. képe nagyon jó benyomást tesz a szegedi nyári tárlaton.

Rózsa Gyula: Hány János nyomában 8

NÉPSZABADSÁG

Szp. 1966. júl. 31.

MDK.

Berényi Ferenc

1966-ban Szot dijas

Szocialista Müvészetért 1966 máj.

Berényi Ferenc

Csoportkiállításon szerepelt kecskeméten.

Szolnok Megyei Néplap 1966 márc. 27.

MDK.

Berényi Ferenc

Szot dijat kapott

Esti Hirlap 1966 ápr.29.

Berényi Ferenc
festő

M.D.Y.

Kulikusait mutatta be a
tárlaton.

Losonci Miklós. A Stúdió festő
Művészet, 1969 január - 24 lap.

Berényi Ferenc

Szerepek a magyar festők
Liáhitásán Montreuil-ben

VM: Öt magyar festő Montreuilben

Szolnok Megyei Néplap 1968 XII. 15

Bekényi Ferenc festő

Szerepel az alföldi festők kiállításán a Szolnoki Damjanich Múzeumban

Magyar Hírlap 1969 II. 7.

Berényi Ferenc festő

Kerepel az al földi festők kiállításán a szolnoki Damjanich Múzeumban

N.N.: Horizont

Négyszava 1969 II. 8.

Bekényi Ferenc festő

Szerepel az alföldi festők kiállításán a Szolnoki Damjanich Múzeumban

Magyar Nemzet 1969 II. 7.

MDK

Berényi Ferenc

Szárkuprakók, o.

Földmunkások, o.

Szerszámos udvar, o.

X. Magy. Képzőművész. kiáll. Műcs. 1965.

Berényi Ferenc MDK

Facsoport, olf.

Oromfal, olf.

Piac, olf.
Utca, olf.

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Bakányi Ferenc

Szerepel a „Kolnoki művész-telep" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

Négyszava 1966 X. 16 7 old.

Berényi Bálint.

szentesi fazekasmester

A Nemzeti Szalonban, Benedek Péter földmíves-festőművész kiállításával egyidejűleg a népművészeti teremben cserepei szerepelnek.

Magyarság, 1928. Okt. 28.

M.D.K.

Berényi Ferenc, festő

Derkovits-díjas szolnoki születésű ci két éve dolgozik időszakonkint a művésztelepen. A lap „Szerszámudvar" c. festményét közli a Szolnoki Téli Tárlat anyagából. Grafikai közölt megemliti kisméretű vázlatait, melyek tulajdonképpen olajképtanulmányok.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1964. X. évf. 1-2. sz.

36. old.

M.D.K.

Berényi Ferenc. festő

nevét a konstruktivizmus irányába forduló, de mégis más utakon járó, sötét simeiben is erős sinárzérenységet mutató művészetével hapcrolatban emeli ki a Szolnoki Téli Tárlat kiállítói közül

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 196 5. XI. évf. 1-2. sz.

76. old.

M.D.K.

Berényi Ferenc, festő

„Vörös ház" c. festményét közli a lap az 1965 évi Szolnoki Téli Tárlat anyagából, kisméretű reprodukcióban.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1966. XII. évf. 1. márc sz.

34. old.

+ 36. "

M.D.K.

Berényi Ferenc, festő

„konstruktivista felfogásu „Erház" c. festményét emeli ki a lap a Közép magyarországi képrőművészek tavaszi tárlatának anyagából. A füzet borító lapjának hátsó oldalán látható „kubikusok" c. képe.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1966. XII.évf. 2. jun. sz.

82. old.

MBK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8.

.K.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Petőfi Népe 1966 juli.17.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Népszabadság 1966 juli.31.lap 8.

MDK.

Bernényi Ferenc

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei Néplap 1966 juli.19.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 juli.18.

MDK

Berényi Ferenc

Tabán, of.

Jegenyék, of.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Muz.

Berényi ferenc, [ ] MDG

A holnoki művéntelepet meglátogató cikkírónak nem sikerült találkozni Berényi ferenccel. Az éppen falusa utazott.

Róma Gyula: Kiállítás után 8-9

NÉPSZABADSÁG Szp. 1966. nov. 19.

Berényi

Részt vesz a Műcsarnok harmadik nemzeti képzőművészeti kiállításán.

8 ó.ujság 1935.III.24.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási hiradás

Müvészet 1967 juni.p.47.

Veřejný sbor

Vlastivědný sborník

Vydaný 1957 Jun.p.47.

MDK.

Bényi László

Jegyzetei a Szépmüvészeti Muzeum Mühely-titkok-hamisitványok c. kiállitásáról

Müvészet 1967 juni.p.34-35.

MUK.

Bényi László

Jegyzetei a Szépművészeti Muzeum Műhely-
titkok-namisitványok c. kiállitásáról

Művészet 1967 juni.p.34-35.

Berényi Ferenc MDK

Zagyvapart, akvarell

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Berényi Ferenc MDK

Kubikos, olf.

Utca, olf.

Ősz, olf.

Szolnok, 1964 Téli Tárlat, Damjanich Muzeum

Berényi Ferenc MDK

Vizparton, olf.

Vörös házak, olf.

Damjanich Muzeum, Szolnok. 1964. Téli Tárlat

Berényi Ferenc MDK

Vörös házak, repr.

Damjanich Muzeum Szolnok 1964 Téli tárlat

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 APR 11.

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1021

Kulturális MOZAIK

Április végén megnyitják a túrkevei Finta Múzeumot. A nagyhírű gyűjteményt végre megfelelő környezetben tekinthetik meg a látogatók.

☆

Katonafilmek fesztiválját rendezi meg — az MHS-sel együttműködve — április 24—26-án a tiszafüredi járási művelődési ház.

☆

Az új általános iskolai tanterv végrehajtásának tapasztalatait összevont felügyelői értekezleten vitatják meg Szolnokon, április 12-én.

☆

Kállai István: Az igazság házhoz jön című darabját mutatja be április 12-én Kenderesen az Állami Déryné Színház.

☆

Az Állami Bábszínház április 21-én Abádszalókon vendégszerepel, a Ludas Matyi című, kétrészes bábjátékkal.

Könyvtárfejlesztésre 13 ezer forintot fordítanak az idén Jászladányon. Ezt az összeget az fmsz adománya egészíti majd ki. Az fmsz eddig évenként 5—6 ezer forintot juttatott a helyi könyvtárnak.

☆

A törökszentmiklósi művelődési ház ifjúsági klubjának tagjai két napra Egerbe látogatnak május 1-én.

☆

Társastánc klub szervezését vették tervbe — művelődési otthonnal együttműködve — a jászapáti gimnázium diákjai.

☆

A napokban zsűrizték Berényi Ferenc Budapesten kiállításra kerülő képeit. A szolnoki művésztelepen élő festő a közeljövőben az Ernst Múzeumban az egyik budapesti szobrászművésszel együtt állítja ki alkotásait.

ódikus anyagcseré

A San Francisco-i egyik bemondónőjét sor bemondása közbe hetetlenül elfogta a Természetesen azonn csátották. De nem so lett búsulnia — egy g gyár azonnal állást ajánlott fel neki. A tv-nézők ezentúl is láthatják majd, amint bájos ásítással reklámozza — az altatószereket.

☆

Tavaly decemberben az amerikai Maryland állam rendőrsége Baltimore város egy bankjában elkobzott jó néhány hamis 10 és 20 dolláros bankjegyköteget. A nyomozók kideritették, hogy a hamisító Welson Campbell nyomdász, aki csak nemrégiben szabadult ki a börtönből. Az ügy csakhamar váratlan fordulattal gazdagodott. Kiderült ugyanis, hogy a hamisító a börtönben készítette a dollárokat.

Campbell a börtön nyomdájában dolgozott. ott készítette el a dollárok nyomólemezeit, megkezdte a gyártást is, és a börtönből már mint gazdag ember távozott. Szabadulásakor természetesen a nyomólemezeket is magával vitte, egy darabig még folytatta a munkát, aztán eladta őket.

A rendőrség most a vevőt keresi, aki természetesen továbbra is hamisítja a dollárokat.

*

Baj-
ként
lno-
jól
ott-
4-én
zott
itt
lopjon el és azt valahol értékesítse.

Megvárta az éjszakát, majd a kapu tetején keresztülugorva bement az első emelet egyik hálótermébe. Lakóit jól ismerte, azt is tudta róluk, hogy nagyalvók. Elképzelésében nem is csalódott. Anélkül, hogy észrevették volna, mellényt, sportszatyrot, kabátot, öltönyt stb. lopott ki a szekrényekből, illetve magával vitte Juhász István ipari tanuló személyazonossági igazolványát.

És ezzel vette kezdetét érdekes pályafutása. Az igazolvány birtokában Bajkó mindenütt Juhász Istvánként szerepelt, ezen a néven értékesítette a Bizományi Áruházban, illetve a zálogházban a lopott holmikat. Sőt a személyigazolvány birtokában gondtalanul és főleg jegy nélkül utazott ide-oda. A kalauzok ugyan mindannyiszor megbírságolták, Bajkó azonban a hamis igazolványt nyújtotta át, így a büntetési számlát mindig Juhász István kapta meg.

Akár mennyire is furfangos volt Bajkó János, arra a bizonyos „narancs-héjra" ő is rálépett.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

1967 NOV 19

Berényi Ferenc

1021

KIÁLLÍTÁSOK

A Kiállítási Intézmények és a Tornyai János Múzeum rendezésében nyílik meg ma, vasárnap déli 12 órakor Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész kiállítása a vásárhelyi Tornyai Múzeum kiállítási helyiségeiben. Megnyitót dr. Dömötör János múzeumigazgató mond.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Berényi Ferenc

1967 NOV 19

Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész kiállítása ma délben nyílik meg a kődmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban.

*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUN 22
LUDOVÉ NOVINY
Berényi Ferenc
1021

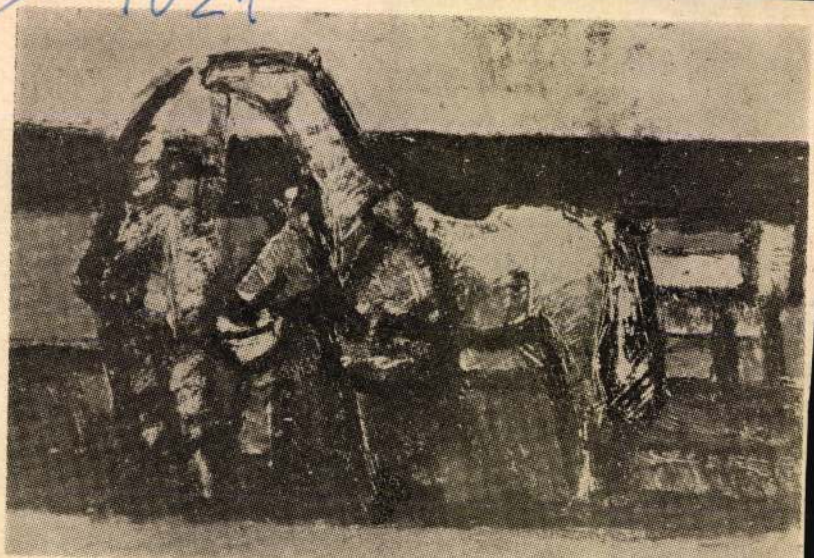

V budapestianskom múzeu Ernst obecenstvo sa môže oboznámiť s monumentálnymi dielami maďarského maliara Ferenca Berényiho. Berényiho obrazy väčšinou znázorňujú sedliacky život. Na snímke kompozícia „Kone"

ských území za líniu primeria, — vyzdvihol Kosygin. Ďalej poukázal na to, že cieľom agresie je i zvrhnutie pokrokových vlád a spoločenských systémov na Blízkom východe. Tento pokus sa zameriaval aj proti hnutiu národnej nezávislosti ázijských, afrických a latinsko-amerických národov.

— Sovietsky sväz verný zásade mieru, slobody a nezávislosti národov tak v OSN ako i mimo svetovej organizácie podnikne všetko za likvidovanie následkov agresie a za zabezpečenie trvalého mieru v tejto oblasti. To je naša pevná zásadná a spoločná línia aj s ostatnými socialistickými štátmi. Otázka izraelskej agresie nemôže byť ľahostajná ani pre jeden štát. V terajšej napätej situácii osud mieru môže záviseť od minút alebo hodín.

stiahol svoje vojen[illegible] ky z okupovaných arabských území spomínaných štátov za demarkačnú líniu vyznačenú v zmluve o všeobecnom prímerí a aby uznal demilitarozované pásma označené v zmluve o prímerí ;

3. žiada ďalej ,aby Izrael behom čím kratšieho času v plnej miere hradil Zjednotenej arabskej republike, Sýrii a Jordánii, poťažne ich štátnym občanom všetky škody a vrátil vyvlastnené statky a všetky materiálne hodnoty ;

4. s výzvou sa obracia k Bezpečnostnej rade, aby zo svojej strany neodkladne urobila potrebné opatrenia na zlikvidovanie následkov izraelskej agresie.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1967 MÁR 7

1021

Kecskeméten nyitották meg a Tavaszi Tárlatot

Vasárnap délelőtt szép számú érdeklődő jelenlétében nyitották meg a kecskeméti múzeumban a *Képzőművészeti Szövetség Közép-magyarországi Területének Tavaszi Tárlatát.* A kiállításon a Bács-Kiskun területi szervezet titkárát a tárlat megnyitására.

Berényi Ferenc megnyitójában a megváltozott vizuális szemlélet, az őszinte, hittel teli alkotómunka jelentőségét hangsúlyozta a mai magyar képzőművészetben és a Szolnok megyei művészek mutatták be legújabb alkotásaikat.

Ez a tény annál is inkább meglepő, hiszen a hivatalos szervek részéről mindenkor a legmesszebbmenő érdeklődést tapasztaltuk képzőművészeink „idegenben" való szereplése iránt is.

Berényi Ferenc festőművész a kiállítás megnyitóját tartja.

Dr. Horváth Attila, a Bács-Kiskun megyei múzeumok igazgatója bevezetőjében megemlékezett a nemrég elhunyt világhírű szőlészről és odaadó múzeumbarátról, *Kocsis Pálról,* majd felkérte *Berényi Ferenc* festőművészt, a tavaszi életben és néhány tartalmas, valóban aktuális gondolat előrebocsátásával a látogatók figyelmébe ajánlotta a kiállított műveket.

A Tavaszi Tárlat megnyitóján a szolnoki művészek közül is résztvettek néhányan, a megye, illetve a város kulturális vezetői közül azonban senkivel sem találkoztunk.

Kecskemét különben hasonló súlyos problémával küzd, mint Szolnok. A múzeum három termében csak a tárlat anyagának egy részét tudták elhelyezni.

Reméljük, április 3-tól Szolnokon csorbítatlanul láthatjuk majd a Tavaszi Tárlat egészét.

— rg —

szerint „a nagy proletár kulturális forradalom jelenleg új szakaszba lépett". A cikk utal arra, hogy az 1963-as úgynevezett négypontos tömegmozgalom, — amelyet Mao indított el" a dolgok tisztázása érdekében „politikai, ideológiai, szervezeti és gazdasági téren, sikeresnek bizonyult és később összeegyeztették a kulturális forradalommal". A két mozgalom ezután együttesen a további utat jelentette, de egyesek azt hangoztatták, hogy nemcsak a vétkeseket, hanem „minden hatalmon lévőt döntsenek meg". A Vörös Zászló cikke megállapítja, hogy ezek aláaknázzák Kínában a proletár diktatúrát és a kulturális forradalmat és ezt az abszurd felfogást szigorúan vissza kell utasítani.

A cikk hivatkozik arra, hogy „a legtöbb káder valamennyi szinten, az iparban, a mezőgazdaságban és más területeken is jónak, vagy viszonylag jónak bizonyult. Akik ezeket meg akarják dönteni és akik el-

nek, úgy azonnal
ciókkal sújtják őket.

A hírügynökségek
jegyzik, hogy a jel
állapotokat Kínában
kompromisszumos meg
keresése jellemzi, a megbocsátás és a büntetés egyidejű hangoztatásával.

mok érdekében rá kell venni Kennedy szenátort, hogy már 1963-ban jelöltesse magát az elnökségre".

ÉRTESÍTJÜK kedves vendégeinket, hogy — Szolnok, Kossuth L. u. 9 szám alatti **Halászcsárda** éttermünket tatarozás miatt kb. f. hó 20-ig zárva tartjuk. A tatarozás ideje alatt bármilyen étel, utcán át kiszolgálunk.
Várjuk kedves vendégeinket. **Földművesszövetkezet Szolnok.**

A percentes iccés utcája

Stuccolt bajusza a Führeréhez hasonlított, de álmai, vágyai mások voltak. Kevéssel beérte volna. Egy ház ott az utcasarkon levő portán, — ez volt minden reménye.

Fel is húzott egy pöttömnyi épületet. Bentebb az utcafronttól, hogy legyen majd hely az igazi háznak. Az majd szép lesz, takaros, az már kikönyökölhet az utcára, nem kell az udvarban meghúzódnia. S a gazda is büszkén könyökölhet az ablakba, onnan nézheti a járókelőket. Nézheti őket örömmel, egy kis büszkeséggel is, azzal a tudattal, hogy felvillan bennük a gondolat: mégis csak ügyes, talpraesett ember ez a Lázár Frigyes, ha már ilyen szép házat épített.

De a ház nem épült fel soha.

A katonaidejét töltő Székely Imre vitte a hírt a Pesten dolgozó Katona Jánosnak:

— Jani bátyám, a csendőrök hozzák a sógorát, Lázár Frigyest egy másik jászladányi emberrel Katona Ignác bácsival.

— Ki is szaladtam mindjárt a Keletibe. Minden vonatot megnéztem — emlékezik az öreg Katona Jánq

Csend telepszik Odakint is csend va népes a jászladányi a szobában Kovácsé alszik. A fiatalasszo mel az ajtót figyeli. jön a munkából. A szen várja.

— Éjszaka vitték lefeküdtek. De mié

Kovács néni több után sem tudja m gyan történhetett.

— Mikor kiment be, találkoztam vel györgyről is hozzáj embert. A csendőr hogy szót váltsak mal. Kérdeztem, tek. Azt mondta, pénzt, mert nem hogy vegyek maga neki háromszáz meg! — biztattam. Egyre csak azt ha bánthatnak, mert

Katona János m csendőrt; miért vis kat?

— Hát az öreg re ta, a maga sógorát tették, hogy Moszk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Berényi Ferenc

195. FEB 23
1021

SZOLNOK M

Kulturális eseményekről röviden

A vasárnap megnyíló képzőművészeti kiállítás után a hét elején újabb tárlatok előkészítését kezdték meg.

Kedden a szolnoki Damjanich Múzeumban válogatták ki a Közép-Magyarországi Képzőművészeti Szervezet Tavaszi Tárlatának anyagát. A zsüri 90 szobrot, festményt illetve grafikát fogadott el a kiállításra.

A tárlatot március elején először Kecskeméten mutatják be, majd április 3-án Szolnokon nyitják meg.

☆

Májusban két szolnoki művész rendez műveiből gyűjteményes kiállítást. Május végén az Ernszt múzeumban mutatják be Berényi Ferenc kiállítását, május elején pedig Szolnokon rendeznek kiállítást Gácsi Mihály grafikáiból.

A grafikai gyűjteményes kiállítás anyagát, közel félszáz lapot, ugyancsak kedden zsürizték a művész műtermében.

☆

Ősbemutatóra készül a Szigligeti Színház. Március 3-tól Bágyoni Attila, a drámapályázaton díjnyertes. Hogy látva lássanak című darabját tűzik műsorra.

A kedd esti próbán a szerző is jelen volt és igen kedvezően nyilatkozott az előkészületekről.

— A SZOLNOK megyei balesetelhárítási tanács és a Szolnok megyei rendőrfőkapitányság közlekedésrendészeti osztálya értesíti a „Vezess baleset nélkül" mozgalomban részt vevő vállalatokat, állami gazdaságokat, tsz-eket és gépállomásokat, hogy a mozgalom 1966. évi értékelését 1967. február 26-án 9 órakor tartja Szolnokon a Ságvári Endre művelődési házban.

— A KÉPZŐMŰVÉSZETI Alap zsűribizottságának tagjai kedden a Damjanich Múzeumban bírálták el a tavaszi tárlatra beküldött képzőművészeti alkotásokat. Szolnok és Bács-Kiskun megye művészeinek kilencven alkotását fogadták el a tárlatra, amely márciusban Kecskeméten, áprilisban Szolnokon, júniusban Baján kerül megrendezésre.

— NAGY sikerrel fejeződött be Túrkevén az országos gyermekrajz kiállítás. A város lakói közül több mint kétezren tekintették meg.

— A CUKORGYÁRI alapszervezet tevékenységét vitatják meg a többi között a szolnoki MHS elnökség február 28-án sorrakerülő értekezletén.

— ÚJ GELKA szerviz létesült Szolnokon a József Attila út 34-ben. Tegnap már részben üzembe is helyezték, — a háztartási gépek javítását már ott végzik. Az új, modern szervizt tel[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1961 ÁPR 6.

Dél-Magyarország

Berényi Ferenc

1011

MEGNYILT A X. ALFÖLDI TÁRLAT

Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban hétfőn, április 3-án délelőtt dr. Kampis Antal művészettörténész nyitotta meg a X. Alföldi Tárlatot. Ebből az alkalomból adták át Bíró Lajos debreceni festőművésznek a Munkácsy Mihály Emlékérmet, a kiállításon bemutatott alkotásaikért pedig a szolnoki Berényi Ferenc, a tatai Kerti Károly, a nyíregyházi Pál Gyula, a budapesti Szurcsik János, a gyulai Koszta Rozália és a békéscsabai Lipták Pál művészeknek 1000—1000 forintos jutalmát. A tárlaton 55 művész 150 alkotása szerepel, a szegediek közül Papp György, Sándor János, Tóth Sándor és Zoltánffy István munkái.

LÁSOK SIKERE DEBRE-
kola növendékeinek 100 produk-

...legnap, szerdán együttes ülést tartott Szegeden. A két vb. megtárgyalta *Szeged általános rendezési terve második ütemének programját.* Az ülésen meghívott vendégként részt vett *dr. Perczel* Károly, az ÉM településfejlesztési főosztályának vezetője, *Szebellei* Mihály, az ÉM Szegedi Tervező Vállalat igazgatója, *Borvendég* Béla, a vállalat főmérnöke, *Szmetana* György területi főépítész.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1964 JUN 12

Három kiállítás

A napokban három kis tárlat nyílt meg a budapesti kiállítótermekben.

Berényi Ferenc képei és Nagy Sándor szobrai

az Ernst Múzeumban láthatók. Teremsora egy kicsit bő ennek a kettős tárlatnak A szobrok és a képek zsúfolásig megtöltik ugyan, de a néző inkább csak sétál a falak mentén — kevés az olyan mű, amely megállásra vagy elgondolkozásra késztetné. *Berényi* Ferenc festményei apró méretükkel különben is intimebb, meghittebb környezetet kívánnának, a nagy légtérben elvesznek, összemosódnak, nem választja őket külön sem a téma, sem a szerkezet, sem a színkompozíció egyedisége. Tragikus hangjuk Nagy Balogh János, Nagy István és Barcsay Jenő szerkezeti elvű művészetének tanulságait is magába szívta a szolnoki iskola hagyományai mellé — az élmény forró hangú átélése azonban legnagyobb részükből hiányzik, s így csak szépek.

Nagy Sándor durván munkált, rusztikus kőszobrain a felület játéka egyre inkább öncélú formavariációk sorának, külsőségnek tűnik. Néha, mint például a *Kucsmás fej* esetében, helyes ez a törekvés, máskor azonban inkább zavarja, mint segíti szándéka megvalósítását.

Molnár József

festőművész kiállítása a Váci utcai *Csók István Galériában* nyílt meg. Ez a második bemutatója — az előzőt tíz éve láthattuk a Fényes Adolf Teremben. *Molnár* József a hazai festészet középnemzedékéhez tartozik: 1945 és 1950 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát Bernáth Aurél osztályában. Mai festői nyelve ennek az indításnak hatását őrzi, a kapottakat belülről, az eszközök oldaláról igyekszik gazdagítani — a lényeg, a látvány artisztikus megragadására törő komponálási mód változatlan marad. Képei közül a *Vörös tó* és a *Fürdőzők* címét jegyeztük fel.

Meszes Tóth Gyula

szobrászművész, akinek tárlatát a *Mednyánszky Teremben* láttuk, fiatal szobrásznemzedékünk ígéretei közé tartozik. 1931-ben született. A főiskolán Gyenes Tamás, Kisfaludi Stróbl Zsigmond és Somogyi József tanította. 1964-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott, s most első önálló bemutatóján tárja nézői elé eddigi munkásságának javát.

Meszes Tóth Gyulát — kiállításának tanúsága szerint — a szobrászat egyik legősibb témája, a portré izgatja elsősorban. Felsorakozó művei széles skálán mozognak, a térbeli problémák megoldására törő stilizáltságtól, a kubisztikus megoldású darabokon keresztül a karakteres, klasszikus ábrázolásokig terjed a sor, s tagjai a modell megértéséről, szakmai tudatosságról vallanak — jelezve, hogy alkotójuk talán több is már, mint ígéret. Ezt az érzést erősítik egyébként figurális kompozíciói: a *Széken ülő fiú* és a *Tüskehúzó*, valamint a *Család* címet viselő plakett is.

H. Gy.

zafias Nepfront
nácsának elnöke tájékoztatta a megbeszélés részvevőit az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről, majd *Erdei* Ferenc főtitkár előterjesztése alapján az elnökség megvitatta a mozgalom helyzetét, tevékenységét és feladatait. A vitában felszólalt *Bencsik* István, *Bodóczky* László, *Bugár* Jánosné, Kállai Gyula, *Nánási* László, *Ortutay* Gyula, *Sályi* István, *Zsigmond* László.

Az Országos Tanács elnöksége állást foglalt az imperialis-

lensé
rekvé
gyar
szítés
nyuln
patol
dulás
sza a
gos
zafia
mag

mindent megtesz annak érdekében, hogy az *alkotó munkát és a népek békéjét semmi ne veszélyeztesse.*

Tovább fejlődnek a KISZ nemzetközi kapcsolatai

A Kommunista Ifjúsági Szövetség csaknem 80 nemzeti és nemzetközi ifjúsági szervezettel áll személyes kapcsolatban, ezen kívül további 15—20 szervezettel teremtették meg az együttműködés alapvető formáit. A KISZ delegációi évente több nemzetközi találkozón adnak hangot az új nemzedék gondolatainak, véleményeinek, javaslatainak. A testvéri szocialista országok ifjúsági szervezeteivel kialakult termékeny kapcsolatok, sokoldalú együttműködés programjában évente 14—16 delegáció érkezik hazánkba a KISZ munkájának tanulmányozására.

Különösen kedvezően alakultak *a KISZ és a lenini Komszomol kapcsolatai*, s minden eddiginél gazdagabb volt a különböző magyar és szovjet országrészek, városok, oktatási intézmények testvéri együttműködésének programja.

A KISZ legutóbbi kongresszusa óta megerősödtek a KISZ és a *Vietnami Dolgozó Ifjúság Szövetségének* kapcsolatai. A múlt évben járt *Hanoiban és Vietnam más vidékein* a KISZ delegációja, amely több mint *10 millió forint értékű ajándékot nyújtott át* a magyar fiatalok adományaiból, a háború okozta károk enyhítésére.

Kétszázmillió forintra emelkedik a Fővárosi Kézműipari Vállalat exportja

Az idei *Budapesti Nemzetközi Vásáron* kiváló termékeivel két Vásár-díjat nyert a *Fővárosi Kézműipari Válla-*

a vállalat szabóműhelyeiben készült női ruházati cikkek.

Rendkívül népszerű a közkedvelt rugós futball társas-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE
Berényi Ferenc
1966 MAR 2

/1021

Jó ösztönzés A MŰVÉSZETNEK

SZOLNOK MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA KECSKEMÉTEN

Az anyag, amelyet a Szolnok megyei művészek most Kecskeméten bemutatnak, csaknem azonos a múlt év végén Szolnokon kiállítottal. Így feltétlen hitelesnek és — legalább az elmúlt év viszonylatában — jellemzőnek is kell tekintenünk.

A törzs: a szolnoki művészek. Jászberény, Mezőtúr, Kisújszállás épp, hogy képviselve vannak a csoportban; utóbbi a kecskeméti kiállításon nem is szerepel, így szinte szolnoki művészekről kell beszélnünk.

A meglepő: mennyire élesen elhatárolt csoportokra — vagy inkább: szemléleti alapállásokra — különíthetők el. A festők legalább; ők is vannak többen. S az is: milyen jellemzően a táj ösztönzi — e kiállítás tanúsága szerint túlnyomórészt — a festőket. A nagyobbik csoport görcsösen fogja a már századelőn is kissé túlhaladtnak számító romantikus hagyományok kezét; kötőjét szinte. Ezt a posztromantikus szemléletet (posztromantikus volt az már az első világháború után!) egyetlen nagy magyar művész tudta csak — európai kultúrájával s a magyar attitűd tökélyre emelésével — korszerűvé hangolni: Rudnay Gyula. Azóta — de már előtte is — a zsíros, vaskos, nagyobbrészt szinte kötelezően sötétbe mártott, a fehér sikolyaival átszaggatott pikturát joggal provinciális jelenségnek kell tekintenünk.

Ez nem a „vidék" elmarasztalása. Az európai nagy stílusáramlatok, a tér és forma törvényeinek újrafogalmazása, téma és tartalom új elemeinek betörése a romantizált és akadémizált irodalmi látást térítette a sajátságosan képzőművészeti látásmód útjára. A „vidék" — egy Cézanne, egy Van Gogh, s a későbbiek kezén — már nemcsak „témai" ihletést adott a művészeknek; látásuk milyenségét határozta meg elsősorban a kor követelményeinek sugalmazására. Megrekedést éppen nem jelentett: a megújulás folytonos levését ösztönözte inkább.

A nehéz és lehúzó, a mára ilyen formában már korszerűtlen „alföldi örökség" fogja a csoport nagyobb részének kezét, irányítja szemének — szemléletének — működését. *Baranyó, Meggyes, Mészáros, Palicz* ennek a kétszeresen is megkésett alföldi romantikának a bűvöletében festenek, legjobb munkáikban is (Baranyó: „Kinyílt tulipánok", Meggyes: „Könyöklő", Mészáros: „Tanya", Palicz: „Délutáni napsütés") ennek a posztromantikának visszhangját kiáltják vissza. Pedig fiatalok, tehetségesek; a környezet, a körben járó érdeklődés nem engedi tágabb láthatárra vetni pillantásukat? *Fazekas Magda* („Csendélet", „Zagyva-part", „Merengő") egy sokkal érzékenyebb s nem a földrajzi-táji körre tapadó festő-magatartással cáfolja ezt a meghatározottságot. Különösen a Zagyva-parti kép olyan festő szemére árulkodik, aki a hagyományból nem felejti ki önmagát, a kor idegesebb reagálását, szemhatárát pedig európai tájékozódással is tágítja.

Berényi Ferenc és Bokros László is Szolnokon élnek, de az ő Szolnokuk alatt nemcsak a provincia, az ország is érződik posztamensként, s Európa is jelzi ottlétét, körülvevő atomszféráját. Berényi túljutott a provinciális romantikán, pedig — évekkel ezelőtt — jó unszolásait ugyancsak értette és átömlesztette érdeklődése csatornáiba. Ő már — mint jó néhány az ötvenes évek főiskolai növendékek közül — egy újabb, az európai festészet időrendjéhez igazodó magyar piktura tanulságaira figyelt inkább, arra — a kubizmuson, konstruktivizmuson, s a nagy magyar ősökön nevelkedett — modern áramlatra, melynek vezéralakját Barcsayban jelölhetjük. Látvány-piktúra és érzelmi romantika helyett ez a magyar tájékozódás a tér, forma, szín új megfogalmazását, s benne a magyar valóság megjelenését jelöli meg műhelykérdésül.

Egyetlen kis képén („Falusi udvar") Bokros László is ilyenfajta tendenciákat pedz: sem az ő, sem Berényi munkáját nem érheti vád a festői tartás komolysága felől. Még talán egy nagy ámulás, megmártózás az egyéniségüket még jobban felszabadító horizontban, az új törekvések áramlataiban; anélkül hogy gyökereiket elmetszenék, levegőjüket megtagadnák, anélkül hogy a társadalmi elkötelezettséget felmondanák — és sajátos, új színt lobbanthatnak fel a magyar festészetben.

Chiovini Ferenc, a szolnokiak „öreg"-e a maga rég kialakított, kissé rezervált képeivel szemben ott a legjobb, ahol ebből a bevált modorból kilépve, tán kevésbé „chiovinis", — de bensőségesebben azonosul motívumával: a szűk, kék-zöld akkordokra épült „Alföldi táj"-ra gondolok, melyben a motívum szólal meg elsősorban, majdnem eszköztelenül, csendesen, tisztán, nemesen. Gácsi Mihályt legjobban grafikája jellemzi, a kitűnő humorral rajzolt linoleummetszet („Zenészek").

Egységesebbek a festőknél — igaz: csak hárman vannak — a szobrászok. Mesterségük is szűkebb körre — a figurálisra — szorítja őket, de stilárisan is szervezettebbnek tűnnek — Berényit, Bokrost és Fazekast kivéve — festőtársaiknál.

Nagy István három kisplasztikáját zárt, tömör kompozíció jellemzi, kis méretben is monumentális érzék. Formálása a tömb felé halad, a jellemző részletek feladása nélkül. A „Fekvő boci", „Hátranéző" és „Macska" közül utóbbi a legkomplettebb; nagyobb formátumot érdemelne.

Simon Ferenc öt gipsz-relief fényképét állítja ki: mértéktartó, fegyelmezett — kissé túl fegyelmezett — beszéd ez; kár, hogy csak a fényképet, mely mindig dokumentumízű csupán. Kígyós emlékműterve — vörösrézben — jelképszerű, modorosság s modern, modernkedés nélkül: szép, higgadt és mégis indulatokat rejtő szobrászi gondolat.

Szabó László is monumentálisan mintáz. Emlékezik Borsos Miklós szobrászi tanulságaira; helyesen. Így annak csak útmutatását követi, nem stílusát. „Feleségem" című nyugalmasan és zártan felépített, részleteiben gazdagon modulált portréja tanúsítja, hogy igazi szobrász szól hozzánk.

A vidéki művészkolóniák ilyenfajta kölcsönös kiállításai jó ösztönzést adhatnak a szétszórt csoportoknak, a főváros felé pedig példát hasonló kisebb vidéki csoportkiállítások szervezésére. A városok közönsége is így kapcsolódhat be a többnyire bizony zárt és fülledt lokálpatriotizmusból a képzőművészet országos horizontjába.

BENCZE LÁSZLÓ

AMI OTT

Szülői tévedés

AZOKNÁL a családoknál, ahol általános, vagy középiskolát végző fiú, lány van, a napokban lezajlottak a nagy beszélgetések, eldőlt, hogy mi legyen a gyerekből, hol tanuljon tovább. A döntés nem mindenhol ment simán.

Voltak szülők, akik más pályát, hivatást szántak a gyereküknek, mint amihez a fiataloknak hajlama, kedve volt.

Ebből természetesen viták keletkeztek és bizony nem egyszer a szülői tekintélyt, a hangosabb apai, anyai szót kellett latba vetni a cél elérése érdekében.

Ha elmarasztaljuk ezt a felfogást, nem azért tesszük, mert kifogásoljuk a szülőknek azt a törekvését, hogy a tapasztaltabb jogán beleszólnak gyermekeik pályaválasztásába. Ez természetes dolog. Tévedésük abban nyilvánul meg, hogy az erre való törekvésnél sokszor figyelmen kívül hagyják az „alany" vágyait, szándékait, elképzeléseit és nemegyszer képességét, rátermettségét is. Ezzel

éppen az ellenkezőjét érik el annak, mint amit akartak.

Egyes szülők már az első osztályba való beíratáskor „eljegyzik" a gyereket az orvosi, mérnöki pályával és ennek érdekében különböző módszerekkel arra ösztönzik, hogy bizonyítványába az ötös osztályzaton kívül más ne kerüljön. A törekvés önmagában szép és dicséretes. De találkoztam olyan asszonnyal, aki kétségbeesetten magyarázta, hogy negyedikes kisfia földrajzból négyest vitt haza. Az a gyerek — mondta —, aki eddig csupa ötössel dicsekedhetett és az apja olyan büszke volt rá, hogy minden ötösért egy tizessel fizetett. A négyes miatt síránkozva az asszony nekem szegezte a meglepő kérdést: — Mit csináljak vele? Megverjem, fogadjak mellé házitanítót, könyörögjek neki? De látva, hogy nem érzem át „tragikus" helyzetét — otthagyott.

Nos, az ilyen nevelési módszer az érettségi előtt álló, vagy a nyolcadik osztályt befejező gyerek további sorsának eldöntésénél „csapódik le" és vitában, sokszor komoly összetűzésben jelentkezik. A szülők tévedése ott van, hogy sokszor kifejezett akarata ellenére is orvost, mérnököt, atomfizikust, közgazdászt, hegedűművészt akarnak nevelni a gyerekből, holott

nem mindenki születik zseninek, s egy jó szakember, legyen bár kazánkovács, motorszerelő, esztergályos, éppen olyan hasznos tagja a társadalomnak, mint bárki más.

VANNAK GYEREKEK, akik eleve nem is akarnak szellemi foglalkozásúak lenni. Nem nevezem meg a családot, ahol az „egyszem" gyereket mindenáron tanittatni akarták. A fiú közepesen elvégezte a nyolc általánost és engedve a szülői kényszernek, középiskolába iratkozott. Az első év után azonban szabályosan fellázadt és elment ipari tanulónak. A szülők egy hétig sírtak, mert „milyen szép lett volna, ha Bélából orvos lesz". A „gyerek" ma már húszéves és a legjobb villanyszerelők között tartják számon a városban. Rengeteg szakkönyvet olvas, folyóiratokat tanulmányoz és azon gondolkozik, hogy beíratkozik a villamosipari technikumba. A szülők ma már büszkék a fiúra, aki negyedévenként szép jutalmakat, okleveleket visz haza és mindenhol példaként emlegetik.

Ismerek olyan bölcsész professzort, akinek a fia megszökött az egyetemről, hogy moz-

HETI ÉTREND

HÉTFŐ: Erőleves (marhacsontból), krumplifőzelék borsosan, Tükörtojás, vasárnapi tésztamaradék.

KEDD: Zöldbabaleves, lecsó virslivel, alma.

SZERDA: Bográcsgulyás, juhtúrós galuska, almakompót.

CSÜTÖRTÖK: Gombaleves, tökfőzelék, sült sertésoldalas, madártej.

PÉNTEK: Paradicsomleves zöldséges rizseshús, céklasaláta,

SZOMBAT: Szalonnás sültburgonya, fejessaláta.

VASÁRNAP: Májgombócleves, csirkesült, szalmakrumpli, barackbefőtt, krémeslepény.

RECEPTEK

Zöldséges rizseshús: Hozzávalók (4 személyre): 40 deka sertéshús, 24 deka rizs, 3 deka zsír, 20 deka vegyes zöldség, kis csomó zöldpetrezselyem, törött bors, só.

A húst apró kockákra vágjuk és feltesszük főni egy liter vízben. Ha forr, leszedjük a habját és az apró kockákra vágott vegyes zöldséget hozzátéve sózzuk, borsozzuk, majd lefedve szép lassan puhára főzzük.

A megmosott és leszűrt rizst a 3 deka zsíron jól átforrósítjuk, ha sárgulni kezd, hozzáadjuk a finomra vagdalt zöldpetrezselymet és belekeverjük a zöldséges húst a levéllel együtt.

Lefedjük, sütőbe tesszük, 15—20 percig pároljuk, míg a rizs szépen megdagad. A hús leve nem lehet több a rizs kétszeresénél.

Szalonnás sültburgonya: Hozzávalók: 50 deka burgonya, 15 deka füstölt szalonna, kis csomó zöldpetrezselyem, törött bors, só.

A szalonnát apró kockákra vágjuk és serpenyőben kiolvasztjuk. Zsírját leszűrjük egy sütőtepsibe, ebbe rakjuk a megtisztított, megmosott és gerezdekre vágott burgonyát. Forró sütőben — közben kevergetve — szép pirosra sütjük. Végül megborsozzuk, megsózzuk, hozzáadjuk a kiolvasztott szalonnát jól összekeverjük, és forrón adjuk asztalra.

Juhtúrós galuska: Hozzávalók (4 személyre): Fél kiló liszt, 2 tojás, 15 deka juhtúró, 4 deka vaj, 2 deci tejföl, 6 deka füstölt szalonna, só.

Feltesszük a vizet a galuska kifőzéséhez, a sütőt átmelegítjük. A lisztet 5 deka juhtúróval és a vajjal összemorzsoljuk, hozzáadjuk a felütött tojást és annyi vizet keverünk bele, hogy közepes keménységű galuskatésztát kapjunk.

A forrásban levő vízbe galuskákat szaggatunk deszkáról. Amikor a galuskák feljönnek a víz tetejére, leszűrjük. Kockára vágott, és megpirosított füstölt szalonnával, valamint kisült zsírjával összekeverjük. Tűzálló tálba rakjuk a szalonnás galuskát, tetejére morzsoljuk a megmaradt 10 deka juhtúrót, meglocsoljuk tejföllel, és forró sütőben jól átforrósítjuk, esetleg kissé megpirítjuk.

Krémeslepény: Hozzávalók: 30 deka liszt, 30 deka vaj, 1 tojássárgája, egy evőkanálnyi rum, ugyanannyi citromlé, egy mokkakanálnyi só.

Az anyagból leveles, vajas tésztát készítünk. A negyedszeri hajtogatás és pihentetés után a tésztát kinyújtjuk úgy, hogy két egyforma lepény legyen belőle, amelyeket a forró sütőben szép világos ropogósra kisütünk. A kisült két lepény közül az egyikre felkenjük a krémet, a másikat ráhelyezzük, majd vízes késsel felvágjuk. Porcukorral behintve tálaljuk.

A lepény krémje: 4 tojás sárgáját és 4 deci tejet, a vaniliát, 6 deka lisztet és 15 deka cukrot habüstben állandó keverés mellett felfőzzük, s ha a tűzről levettük, 6 tojás fehérjének 5 deka cukorral felvert kemény habját belekavarjuk. Ha ez megtörtént, azon melegen a lepényre öntjük és a lepény másik részét is rátesszük.

Közgyűlés után — kiállítás előtt

Október 1-én szombaton nyílik a szolnoki művésztelep kiállítása a Nemzeti Galériában. Ebből az alkalomból kértük fel Berényi Ferenc SZOT-díjas festőművészt, hogy lapunk hasábjain tegye közzé a mai magyar képzőművészettel és ezen belül a szolnoki képzőművészet helyzetével kapcsolatos néhány gondolatát. Ezeket a gondolatokat a szövetségi közgyűlési vita hozzászólásának szánta, de akkor ott bizonyos objektív okok miatt nem hangozhattak el. Közreadásukat most a szolnoki művészek rövidesen megnyíló kiállítása is aktuálissá teszi.

A magyar Képzőművészek Szövetsége Középmagyarországi Területi Szervezete nevében és a szolnoki művésztelep nevében is üdvözöltem volna a közgyűlést, ha ez a néhány mondat ott elhangzik.

Most mindjárt elnézést kérek, de közhellyel kezdeném. Az ország lakóinak 80 százaléka vidéken él, 20 százaléka fővárosban. A képzőművészek 84 százaléka a fővárosban él és csak 16 százaléka vidéken. Ez már nem közhely, és az sem, hogy a képzőművészek közel 80 százaléka vidéki származású.

A művelődési gondokban a lakosság négyötöd része nem elhanyagolható tényező. Itt elsősorban nem ezek tömegességére, hanem a szép utáni vágyára gondolok. Ezért kell ennek a 16 százaléknak évente átlag tízszer is kiállítani. Sokszor 24 órával a bejelentés után közönségankétot, vagy tárlatvezetést tartani. Ezekből a mondatokból nem a panasz szól, hanem a felismerés.

Én el szeretném rontani a közgyűlésen kialakult temetési hangulatot. (A hozzászólók egy része pesszimista módon értékelte a mai magyar képzőművészet helyzetét. Szerk.) A helyzet kétségkívül feszült és komoly. De a magyar művészet soha sem fog ott tartani, hogy múló zavarok miatt sírba szálljon. Mindig erős volt és nagyratörő, a legnehezebb helyzetekben különösen. A Műcsarnokban (a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. Szerk.) megtalálhatók voltak azok a művek is, melyeket a jövendő korok csodálattal fognak nézni. Elvesztettünk egy ilyen irányú látás-érzékenységet, hogy egymást művekben — és ezek tudott, hitt, vagy feltételezett jelentőségében — lássuk; a pénz és a hatalom múló egzisztenciális rabszíjára fűződött a gondolkodás és érzés emberi képessége. Nem vállalhatjuk büntetlenül a művészi munka mellett a mecénás anyagi természetű gondjait is.

Hivatkozva a közgyűlésen elhangzottakra mi Szolnokon nem érezzük magunkat egyedülmaradottaknak és feleslegesnek — nem érünk rá. A vidéki állami és pártszervek részéről tapasztaltuk, hogy van távlati gondolatuk és a távlatban koncepció is van, nem beszélve a mecénás nagylelkűségéről, hiszen közel egymillió forintot fordítottak a szolnoki művésztelep felújítására. A népművelés jelentősége ott a legnagyobb, ahol a nép többsége él.

Ma már előfordul az is, hogy sikeres javaslattételi joga van a vidéki állami szerveknek a művészeti díjak odaítélésénél. — Nem érezhetjük, hogy akkora volt a művészeti pangás, mint ahogy azt több estben a közgyűlésen érintették. Gondolok a Fiatal Művészek Stúdiója saját és az állami kiállításokon bemutatott — művekre épített — szerepére, Szeged, Hódmezővásárhely, Miskolc, Pécs, Veszprém társadalmi eseményszámba menő kiállításaira. A művészeknek nem a szövetségi életbe, hanem „csak az életbe" kell betörniük.

A nagy korokban a művész gondja mindig a közösség gondja is volt. Az ellentmondások feszültsége minden esetben a fejlődést szolgálták, de nem kell tőlük félni, hanem bátran megoldani. Akarni valamit, magasabb fokú emberi tevékenység, mint türelmesen várakozni.

Aczél elvtárs közgyűlési mondatai számomra szomorú etikai diagnózist jelentenek (A miniszterhelyettes hozzászólásában többek között az Artex perrel foglalkozott, amelyben sok művész kompromittálta magát. Szerk.), de nemcsak a törvényszéken kell megszüntetni annak a lehetőségét, hogy közönséges kupecek anyagi mennybemenetelt élvezhessenek ma Magyarországon.

Befejezésül Viktor Hugót idézve: A szociális problémák megoldását ma sokkal inkább, mint bármikor az emberi méltóság irányában kell keresni.

Művészi modernség dolgában senkire sem akarunk hasonlítani — hanem őszintén csak saját magunkra. Most az október 1-én nyíló kiállítás alkalmat ad arra is, hogy a magyar művészet egészében helyünket és helyzetünket lemérhessük.

Berényi Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1966 SZEP 2 5.

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ:

SZEMÖLDÖKFA

Tisztában vagytok-e ti vele, milyen különös egy portéka a titok? Tudjátok-e, milyen végzetes dolgot művelünk, mikor egy érzésünket szavakra fűzzük? Valósággal guzsbakötjük. Ha ugyan el nem pusztítjuk.

Tudjátok-e, milyen szörnyű a fecsegés? Sohsem tapasztaltátok, hogy csak úgynevezett kedves, bizalmas csevegésben kifáradni a világ legrémesebb fáradtsága? Amiben bíztál, abban kételyeid támadnak. Egyáltalán ilyenkor lep meg a csüggedés az élet becse felől.

Fecsegtünk. Vagyis az érzéseink virágos kertjéből egy szócsokrot szedtünk, hogy gyönyörködjünk benne. De ezzel hervadásra ítéltük a virágokat. És nagyon ritkán hajt mag ki újra, mintha tövestül téptük volna ki őket. Tehát valóságos tarlót csináltunk lelkünkből, minden szavunkkal.

Ezért mondják, hogy a költők vérükkel írják verseiket. Hiszen a kedélyünk minden. Tíz rossz napod hamarabb vesz el éveket az életedből, mint ugyanannyi, súlyos betegségben. És a költők a legmélyebbről buzgó forrásból merítenek. Az életelixirjöket öntögetik el úgyszólván.

Nem is kétlem, hogy mindezt magyarázatostul ott leld valamelyik pszichológiai hetye-petyében.

Én csak egy aranyfüstnyi kis történetet mondok itt róla.

Egyszer olyan házban laktam, amelynek öreg, rozoga fakapuja volt. Kiváltképp fönn, a szemöldökfája kezdett már korhadozni.

Hát ebben a szemöldökfában, még akkor, mikor először léptem be a kapun, a repedések egy különös arcot rajzoltak ki pillantásomra. Tisztán, szembeötlően.

Ismeri talán mindenki ezt az érzést. Itt mimelnek a felhők sárkány-, garabonciás-, boszorka-alakot. Vagy a pocséta. Meg tudomisén mi.

Elég az hozzá, hogy tisztán láttam az arcot. Szakállas, bajuszos, ösztövér, afféle asszír pofát ábrázolt, amine'c mint mondják, vesébe hat a tekintetük.

Tényleg ilyen volt, vagy inkább ilyenné vált nekem ez az arc. Sokszor elnéztem hazajövet, hazulról elmenet és egy időtől kezdve úgy lett, mintha valóságos változásokat fedeztem volna fel rajta. És ezek a változások mintha csak pontos kapcsolatban lettek volna cselekedeteimmel, érzéseimmel.

Feddő volt, ha valami galádságban utaztam. Csúfondáros volt, ha igazi bántalom és szomorúság ért. Dühös volt és fenyegető, ha közönyösen, szórakozottan mentem el alatta, megfelejtkezve róla.

Barátom volt. Bírám volt. Valóságos tanácsokat kértem olykor tőle, ha dilemmák nyivasztottak egy és más tennivaló felől. Joggal elvárhatta, hogy legalább egy adjonistennel üdvözöljem naponta.

Most is biztos vagyok benne, hogy egyszer, mikor ezt elmulasztottam, akkor történt, hogy hazajövet a kapu előtt egy ácsot látok és a legényét, amint szekercével és fűrésszel felszerelve egy bakon állva, a kapun munkálkodnak.

Nohát, mondom, ráfért a tatarozás. De azért az az érzés, ami egyszerre rámrontott, semmiképp sem volt ilyen beleegyező. Belémnyilalt szinte az aggodalom, amint láttam, hogy a két markos kézműves éppen a szemöldökfát emeli ki a félfák közül, s egyelőre odatámasztják a kerítésnek.

Megálltam, hogy bevárjam, mire készülnek. Talán csak nem vetemednek rá, hogy az én asszírus félistenemet megcsúfolni merjék?

Pedighát csakugyan. A mester elugrott a bakról és elemelve a legénnyel a szemöldökfát a kerítéstől és körülnézegetve, pont az arcot viselő oldalára mutatott neki, s így szólt:

— Na nézze. Ezt itt kissé lecsapkodja a bárddal. Ez csupa torha. A másik fele, látom, ép. Ezt fordítjuk majd kifelé az utcára.

Megreszkettem, elhiszitek-e? Meg sem gondoltam, hogy oktalanságot teszek, mikor odaléptem a két emberhez.

— Mester uram — mondtam — magának talán

Hümgettek, nézegették és sandítgattak egymásra, ahogy már nem akartam teljes félkegyelműségben maradni előttük és erőltettem a magyarázgatást. Persze, hogy épp az ellenkezőjét értem el egyre kínosabban vele.

Már egyet-kettőt vihogtak is, mikor tétován befelé indultam. És akkor, ahogy felnéztem a szömöldökfára, hát istenem!... Ha nagyképűsködnék, úgy mondanám, tényleg eltűnt egyszerre előlem is az arc. Nos, igen, úgy, ahogy rémlátásból ocsudunk magunkra, s ostobaságunkra. Vagy a mesék érzésével. Visszapillantott a szegény legény, hiába kötötte lelkére a jó öreg és abban a nyomban szétfoszolt a tündérkastély és csúf varangy lett újra a tündér.

Úgy van. Sohsem láttam többé viszont szakállas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berényi Ferenc

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1966 JUN 5.

1021 SZOLNOK

Művészeti híradó

Beköszöntött a nyár a szolnoki művésztelepre. A művészek egy része már nyári pihenőjét tölti. Gácsi Mihály Hajdúszoboszlón, Mészáros Lajos Gyopárosfürdőn üdül. A Fazekas—Meggyes házaspár pedig június közepén utazik Balatonlellére. Baranyó Sándor csütörtökön Párizsba utazott, hogy egyhónapos ottani tartózkodása alatt megismerkedjen a francia főváros életével, művészi nevezetességeivel.

☆

Berényi Ferenc festőművészt a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége festő szakosztályának titkárhelyettesévé választották. Ugyancsak ezen a héten zajlott le a Középmagyarországi Képzőművészek Területi Szervezetének vezetőségválasztása is. A területi szervezet titkára szintén Berényi Ferenc lett. A Szolnok megyei képzőművészek csoportja pedig ismételten Meggyes Lászlót választotta titkárának.

— ÉVADZÁRÓ díszhangversenyt rendez a kisújszállási ének-zene tagozatú általános iskola ma este a helyi művelődési házban, abból az alkalomból, hogy a zenei tagozat ez évben lett teljes nyolc osztályos. A műsort a tagozat növendékei adják. Záró számként Fischoff Gyermekszimfóniáját mutatják be ének- és zenekarra, szólóének, hegedű és zongora négykezesre, valamint gyermeghangszerekre.

— A KISÚJSZÁLLÁSI állomás sínpárjai, különösen elavult párnafái már nem felelnek meg a nagy forgalom követelményeinek. Most az állomás sínpárjait és azok alapját fokozatosan kicserélik, hogy a nagyobb és gyorsított forgalmat biztonságosabban le tudják bonyolítani.

— A KISZ KB vörös selyemzászlajával kitüntetett tószegi II. Rákóczi Ferenc úttörőcsapat ma délután 4 órakor a Petőfi úti Kisiskolában megnyitja az úttörőmozgalom 20. évfordulója alkalmából rendezett Csapatunk története című kiállítást.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1965. december 10.

SZOLNOK MEG

1021

MŰTEREMLÁTOGATÁS
BERÉNYI FERENCNÉL

Az előszoba és a kisszobe falait üveglap alá szorított rajzok borítják. Vázlatok. Ismerősnek tűnik mindegyik. Egy-egy nagyobb képen kibontott motívum, mozdulat, felvillanó gondolat első, papírra vetett „kottái".

— *Ez az én grafikai galériám* — mondja tréfásan Berényi Ferenc egy karmozdulattal körbemutatva a falakon — *Grafikus kollégáim persze jót mulatnak ezeken a rajzokon, csak akkor csodálkoznak, hogy mi lesz belőlük, amikor a festményeken viszontlátják.*

A rajzok valóban tipikusan egy festő tanulmányai. A belépő számára mindenesetre valamiféle hidat jelentenek a műteremben lévő képekhez.

A terem méreteihez szabott cserépkályha odabenn ontja a meleget. Talán egy kicsit túl sok is a jóból — jegyeztem meg.

— *Nagyon szeretem a meleget. Ha hiszed, ha nem, ez az első fűtött műterem az életemben. Most aztán élvezem.*

A műterem tágas is, meleg is, világos is — egyszóval ideális.

A látogató egy művész alkotóműhelyébe belépve, érthető mohósággal tekint széjjel, mintha attól tartana, hogy rögvest kitessékelik, mint felesleges és zavaró tényezőt, és egyetlen pillantásában akarna magával vinni mindent, ami rácsodálkozásra érdemes.

A falakon képek — különös zárt világ. Vörösek, feketék, borongó barnák közül elővillanó élénk színek. Néhányon csak egy-egy alapszínnel felvázolt mozdulat. Különbözők és mégis mind hasonlóak.

Berényi Ferenc azok közé a nem is ritka művészek közé tartozik, akik nem szeretnek a munkájukról beszélni. Így aztán régebbi beszélgetéseinkből próbálok összerakni valami vallomásfélét vagy legalább is valami jellemzőt. Meg is mondom neki, hogy a mostani műteremlátogatás csak ürügy és az már régen kész bennem, amit írni fogok róla. Nevet.

— *Majd meglátom, hogy boldogulsz velem. Nem tudok, nem is akarok többet mondani, mint amit a képeim elmondanak.*

A képeiről írtam egyszer egy kritikában, hogy bennük a meggyőződés erejét érzem. Most eszembe vág, hogy régebben ezt ő úgy fogalmazta meg; a társadalmat szolgálni, de rögtön hozzátette, hogy ez merőben mást jelent, mint kiszolgálni egy társadalmat. A szolgálat önként vállalt kötelezettség — ennél fogva nincs is alóla kibúvó.

Berényi Ferenc most a budapesti gyűjteményes kiállítására készül, amely 1966 őszén lesz az Ernst Múzeumban. Nagy Sándor szobrászművésszel állít ki közösen.

Megragadja az alkalmat és a kiállítótárs munkáiról kezd beszélni. Hogy saját magára tereljem újra a beszélgetést, megkérdezem:

— *Látom, még nem fejezted be azóta sem ezeket a képeket* — mutatok a műterem falán függő festményekre.

— *Sajnos, nem sokat tudtam dolgozni rajtuk, de megkezdtem egy újabbat is. Szeretek egyszerre több vasat a tűzbe tartani.*

A festőállványon ott áll egy kifeszített vászon „lealapozva". Néhány óvatosan a festékbe karcolt vonal inkább csak jelzi még a képet.

— *Én már látom készen* — mondja —, *ez a vonal a horizont, behavazott föld, egy lábon álló ritkás kukoricás, néhány figura, itt a szántáson varjak* — „festi" meg előttem a képet.

A falak mentén mindenütt egymásnak támasztott festmények.

— *Most egy kicsit „kiürültem", harminckét képem Túrkevén van egy kis kiállításon* — aztán még hozzáteszi —, *szeretném magamnál tartani mindegyiket, csak belőlük tölthetek fel újra. Aztán nem bánom, a pesti kiállítás után, ha valamennyit szélnek is eresztem.*

Néhány képet mutat, a régebbiekből, az újabbakból. A fény felé fordítva egyenként rakja állványra őket.

— *A kép önmagában nem sokat ér* — csodálkozva fordulok hozzá, és ellent is mondanék, de folytatja. —. *Csak akkor ér valamit, ha egy darabja, része a festő életének.*

Amikor elhatároztam, hogy megírom „látogatásom" történetét, sokáig kerestem, hogy tudnám legkifejezőbben megfogalmazni azt a valamit, amit én Berényi Ferenc művészete magjának érzek. Talán a meggyőződés hitele? — Ezúttal ez egy kicsit üresen hangzik. Mondom, sokáig gondolkoztam rajta, amikor váratlan segítséget kaptam. A televízióban nemrég Gorkij Éjjeli menedékhely című darabját közvetítették. A készülék előtt ülve, úgy éreztem, hogy az előadás egy mondata tökéletesen vág gondolataimhoz és meglehet, Berényi Ferenc realizmusának is ez a kulcsa: *„Csak az ember a valóság, minden más csak agyának, kezének terméke."*

Rideg Gábor

... angolvörös, ilyen színűek ősszel a dunántúli vöröshomok dombok...

SZOLNOK megyei Néplap

A másik oldalról a másvilágra

PILLANATKÉPEK A SZOLNOKI ÁLLOMÁSRÓL

Nemrég írtuk meg azt a szomorú hírt, hogy egy hét alatt hét vasúti baleset volt a megyében. Két ember meghalt, többen nyomorékon fekszenek a kórházi ágyon. Úgy látszik azonban, hogy az utazók népes tábora hiába hallgatja a rádiót, vagy olvassa az újságokat.

A szolnoki állomáson alig fél óra alatt ötven embert figyelmeztettek a rendőrök, mivel vétettek az utazási fegyelem ellen. Szerencsére baleset nem történt, de ez nem az utazók érdeme.

1. Az alkalmi „diszkoszvető"

A vonatindulás percében még a barátaival beszélget a peronon. Mikor a szerelvény elindul, gyorsan lekászön és öt-hat vágányon keresztül rohanva a vonata után fut. A sebességhez igazodva, ő is megnyújtja lépteit. A következő pillanatban egyik lába megcsúszik. Úgy elhajítja esétében a kistáskáját, hogy alig találja meg.

Sajgó lábakkal, nyakig sárosan kényszeredetten válaszolgat a kérdésekre. Ha K. József Abonyban megkérdezne egy kisdiákot, az is meg tudná mondani, hogy mozgó vonat után nem szabad futni, még kevésbé felugrani rá.. A gyakorlat azt igazolja, hogy nem is mindig sikerül.

2. A mozdonyvezetőt „ijesztgette"

„A vágány mellett tessék vigyázni!" kiáltja az egyik vasutas. Ezt harsogja a hangszóró is. Gyors-tehervonat érkezik Budapest felől. Vijjog a Diesel-mozdony dudája, látja, hallja mindenki a robogó szerelvényt.

Ekkor lép a színre, illetve a sínre az utasok másik típusa. Húsz-huszonöt méterre a mozdonytól elhatározza, csak átmegy a másik oldalra. A kerekek csattogása miatt nem hallani, mit kiabál a mozdonyvezető, de kézmozgásából következtetni lehet. Sz. István, törökszentmiklósi lakos ezúttal nem fizet. Fiatal korát figyelembe véve, csak figyelmeztették: ha vélet-meg, mikor a személyes figyelmeztetés ellenére csak a másik oldalon szállt fel. ezért felírták nevét.

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a balesetek egy jelentős része ebből a helyzetből adódik. Mert lehet, hogy a kérdéses vonat mellé időközben egy másik vagy egy áthaladó szerelvény érkezik. A mindenáron helyetfoglalni igyekezők csak a felszállás körülményeire figyelnek és az utolsó pillanatban veszik észre a közeledő szerelvényt. Sajnos, néha a másik oldalról a másvilágra vezet az út és nem a családhoz.

Alig fél óra alatt eluta zott az ingázók többezres tömege. Harminc perc alatt ötven embert figyelmeztettek, mintegy tíz-tizenöt a helyszínen fizetett, több személy ellen szabálysértési eljárást indítanak. Mondanunk sem kell, a „sértettek" legtöbbje zúgolódott: „minek engedik be közénk a vonatot", „kénytelen vagyok a kocsikon átugrálni" „ha nem rohanok, nem kapok helyet".

Sok mindenben igazuk van. Sajnos, kéréseik nagyrészét az állomáson dolgozók nem teljesíthetik. Nem azért, mert nem akarják, hanem az állomás és környezete elavult. Nincsenek földalatti folyosók, melyeken veszélytelenül közelíthetnék meg az utasok a vonatot. Óriási a teherforgalom, ezért a személyforgalom vágányait is igénybe veszik, mikor egy-egy tehervonatot átengednek. Mindezeket figyelembe véve a szolnoki állomás mindennapos utasainak fokozottabb figyelemmel kellene közlekedni. A tapasztalat viszont azt mutatja, hogy éppen az ellenkezőjét teszik.

Tóth László

ÜNNEPI KÖNYVVÁSÁR

Az idén is sok szép értékes könyvet ígér a téli ünnepi knöyvvásár az olvasóknak, az ajándékozóknak.

Kiadói tervek szerint közönség elé kerül karácsonyra többek között *Kosztolányi Dezső Idegen költők I—II* című kötete, amely magában foglalja Kosztolányi valamennyi jelentős műfordítását. *Radnóti Miklós Összes költeményei* és műfordításai bővített kiadásban, *Paul Verlaine* a nagy francia szimbolista költő válogatott verseinek gyűjteménye, valamint a Helikon kiadásában díszes, igen szép kötésben, miniatúrákkal ékesítve *Dante Isteni színjáték*-a. A szépprózа kedvelőinek is tartogat érdekességeket az ünnepi könyvvásár. Az Európa Könyvkiadó gondozásában jelenik meg a nyolc esztendő francia novellatermésének legjavát tartalmazó antológia (A bál), és *Flaubert Érzelmek iskolája, Vinogradov Rózsa és kereszt* című regénye. A Helikon jelenteti meg *Goethe Hunyadi Sándor Razzia az „Arany Sas"-ban* című elbeszélésgyűjteményét, ami szintén megérkezett a boltokba. Mindezek mellett kapható az *Új Magyar Irodalmi Lexikon harmadik kötete, a Kultúra Világa kilencedik kötete, az Elvek és utak* című igen érdekes tanulmánygyűjtemény, *Hubay Miklós A megváltó mutatvány* című, a magyar drámáról írt kötete, hogy csak a jelentősebbeket említsük.

A korábbi évek jó hagyományait folytatva a kiadók az idén is sok tanulságos és szórakoztató könyvet adtak ki a gyermekek, az ifjabb olvasók részére: ismerős színfoltja a könyvesboltoknak *A fiúk évkönyve, A lányok évkönyve*, amelynek 1966-os kötetei most jelentek meg.

Varga Katalin Gőgös Gúnár Gedeon című mesekönyve immár harmadik alkalommal jelent meg a gyermekek nagy örömére. *Bálint Ágnes—Bródy Vera Mazsola* című képeskönyve

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1965 ÁPR 28.

1021

Versek után—versek elé

Hétfőn este tartották meg Martfűn a Versbarátok Köre költői est-sorozatának utolsó műsorát. Ez alkalommal Mezei András, Simon István, Ladányi Mihály és Tornai József költők jelentek meg és szerepeltek verseik felolvasásával. A műsorban Halda Alíz, a Fővárosi Irodalmi Színpad előadóművésznője és Mezriczki Lajos, a szolnoki Bartók Béla zeneiskola művész-tanára működött közre.

Baráti találkozónak is nevezhetnénk a hétfői irodalmi estet, hiszen jórészt ismerősök hallgatták egymást és beszélgettek a műsor után a klubtermekben. Sokszor beszélünk arról, hogy a művészeti csoportok necsak műsorok előadására készüljenek, hanem ízlésük fejlesztésével, művészeti ismereteik bővítésével is foglalkozzanak. Ezt a megyében eddig talán soha nem tapasztalt méretekben valósította meg Borhy Tibor egy alföldi ipari település irodalmi színpadával és a versbarátok körének ehhez kapcsolódó mozgalmával.

A martfűi versbarátok azonban nemcsak a verset szeretik, hanem a zenét és a képzőművészetet is. A költői est-sorozattal párhuzamosan egy-egy képzőművész kamarakiállítással mutatkozott be a martfűi közönség előtt.

Most Berényi Ferenc festményeit állították ki a művelődési ház emeleti csarnokában. A kisméretű képeken monumentális hatású a szűkszavú, nagyvonalú, elmélyült ábrázolásmód.

Mezriczki Lajos (az est zenei közreműködője) nem ragaszkodott sem a nyomtatott műsorhoz, sem a művek eredetileg elképzelt sorrendjéhez. Figyelte a versmondásokat és fölényes tudással a költemények hangulatához illő zeneműveket választott ki gazdag repertoárjából.

Egy költői est-sorozat lezárult, de a versek tovább élnek és tovább él a költők és költészetet szerető közönség barátsága. És ennek az igazi „művész-barátságnak" még igen nagy távlatai vannak. Hiszen a költők és a versbarátok nagyobbrészt fiatalok, akiktől még sok verset és az új versek még elmélyültebb megértését és szeretetét várjuk.

(Lőrincz)

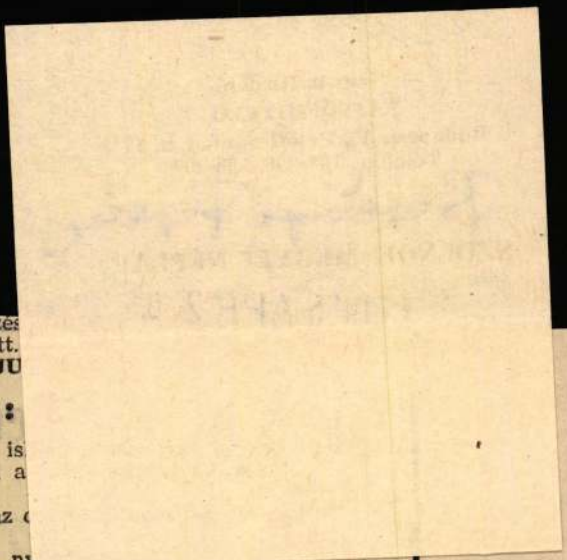

blytathatják. Jelentkezés
llag út 2—4 szám alatt.
lmek határideje: MÁJU

övetelmények:

ben született általános is
rélemhez csatolni kell a
vakönyvi kivonat,
nt által kiállított és az
égügyi törzslap,
ntkezési lap, és szülői ny
ük alkalmával levelükben tüntessék fel, hogy melyik
vánnak résztvenni!

Közérdekű közlemény!

A Szolnok Megyei Földgázszolgáltató Vállalat ezúton értesíti t. fogyasztóit, hogy 1965. május 1-től kezdődően a

gázdíjbehajtást ismét postai úton fogja eszközölni.

Kérjük t. fogyasztóinkat, hogy az 1965. május 1-re kiküldött számlák mellé csatolt értesítőben foglaltakat szíveskedjenek gondosan átolvasni és betartani.

SZOLNOK MEGYEI FÖLGÁZSZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR

NÉPMŰVELÉS

1021

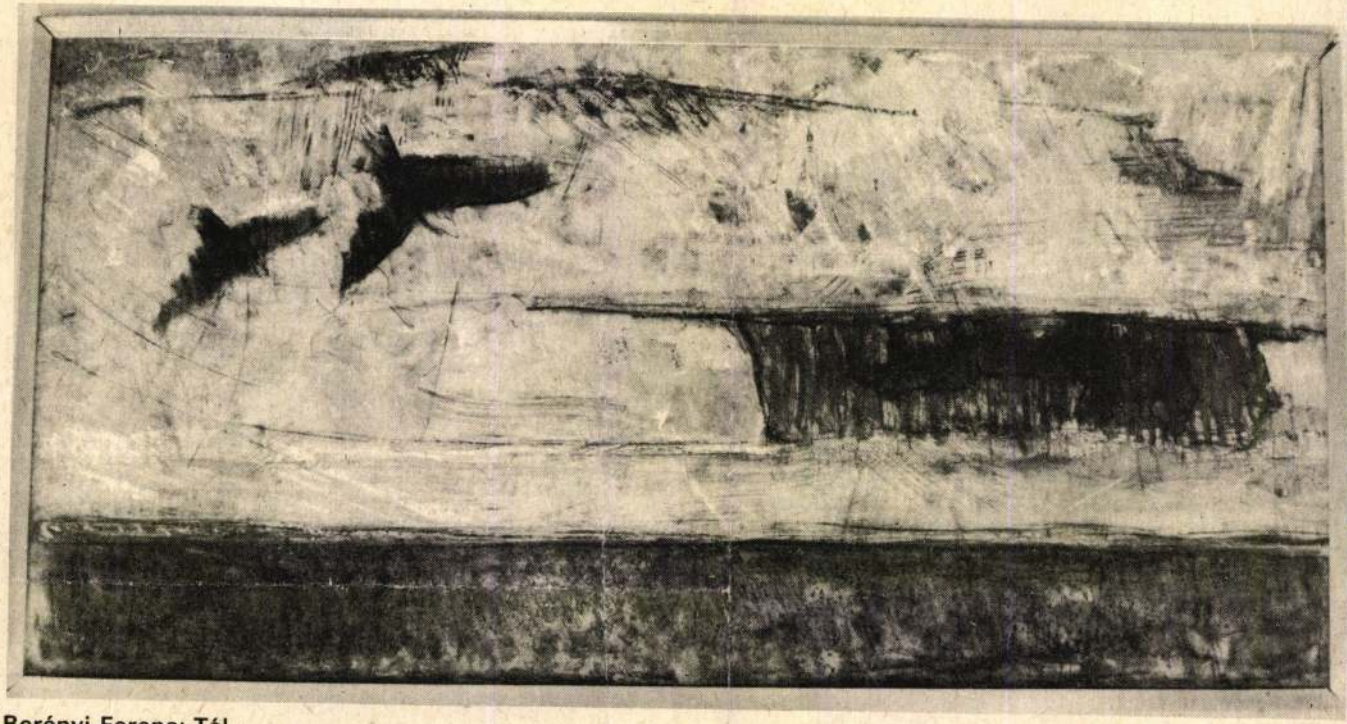

Berényi Ferenc: Tél

(Jánosi Ferenc felvételei)

SZOT-ÖSZTÖNDÍJASOK

– Kiállítás a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában –

lődésügyi főosztálya azt javasolja a kerületi tanácsoknak, hogy lehetőségeikhez mérten anyagilag is támogassák a klubokat. Ahol ezek művelődési feladatot látnak el, ott feltétlenül. Tegyük hozzá: ahol nincs művelődési otthon, ott ezért tekintsék finanszírozandónak a lakóklubok e pótló kulturális tevékenységét. De azt se tévesszük szem elől – hangsúlyozták –, hogy a klubok nemcsak művelődési, hanem *közéleti kisközösségek* is, kapcsolataiknak, a velük való együttműködésnek sokkal szélesebb körűnek kell lennie, mint a tanácsigazgatás területének. De szükség van a szakigazgatási segítségre is, hiszen számtalan tennivalójuk akad e kluboknak, kivált induláskor az engedélyezéstől a legkülönfélébb kapcsolatok létrehozásáig, anyagi és erkölcsi támogatás elnyeréséig. E kis gyámkodással még nem uniformizálják őket. Ugyanakkor azonban fölösleges adminisztrációval se terheljék! A fővárosiak az állami felügyelet erősítését is ebben a támogató-segítő értelemben sürgetik.

A lakóklubokat általában *választott* (van, ahol maga a lakásszövetkezeti közgyűlés, s nemcsak a klubtagok által választott) *társadalmi vezetők* irányítják. Legtöbbjük nemigen járatos a közművelődésben, rászorul hát a szakmai tanácsokra. Ezeket is úgy kell adni, hogy ne
A művelődési otthonok ne
rtnerüknek tekintsék őket.
– ne a közművelődés sab-

A *budapesti lakóklubok*ról készült felmérés azt mutatja – és ettől az országos helyzet sem tér el lényegesen –, hogy a kluboknak majdnem a fele a Hazafias Népfront patronálásával működik. Sokszínű, változatos formákban, a közösségteremtés, a közös művelődés, szórakozás, sportolás igényével.

A Hazafias Népfront feladatának érzi, hogy kiterjedt támogatást nyújtson ilyen közösségek indulásához és művelődéséhez. Az országos titkárság a közelmúltban *irányelvek*et fogalmazott meg erről a helyi bizottságok számára. Az alapelv az öntevékenység, a közös érdek.

Irányelveink tevékenységi formákat és módszereket javasolnak a közösségeknek, együttműködést a művelődési intézményekkel, társadalmi és tömegszervezetekkel, leszögezve, hogy a felelősség anyagi és minden más tekintetben a közösségé és választott vezetőségéé.

A felelősség csak úgy érvényesülhet, ha a lakóklubok életét, tevékenységét *maguk által alkotott működési rend* szabályozza; fontos, hogy *csak a legszükségesebbeket*, s a *bizalom, rugalmasság, demokratizmus* legyen az alapvető jellemző. Ehhez is adtak javaslatokat az irányelvek. Hasznos, ha a működési szabályzat rögzíti a megalakulás és az esetleges megszűnés feltételeit, megjelöli a célokat és feladatokat, biztosítéko-

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc: Álmodozók

Magyar Nemzet 1985. VII. 7.

BERÉNYI Ferenc (szobrász)
Művészkunság, 1986/1.

JUHÁSZ GYULA:

A munka

Én őt dicsérem csak, az élet anyját,
Kitől jövendő győzelmünk ered,
A munkát dalolom, ki a szabadság
Útjára visz gyász és romok felett.

A gyárkémény harsogja diadalmát
S a zengő sínen kattogó vonat.
A béke ő, a haladás, igazság,
Mely leigázza a villámokat.

Nagy városokban, végtelen mezőkön
A dala zeng, és zúgni fog örökkön,
Míg minden bálvány porba omol itt.

Én őt dicsérem csak, az élet anyját,
Kinek nővére Szépség és Szabadság,
S kinek világa most hajnalodik.

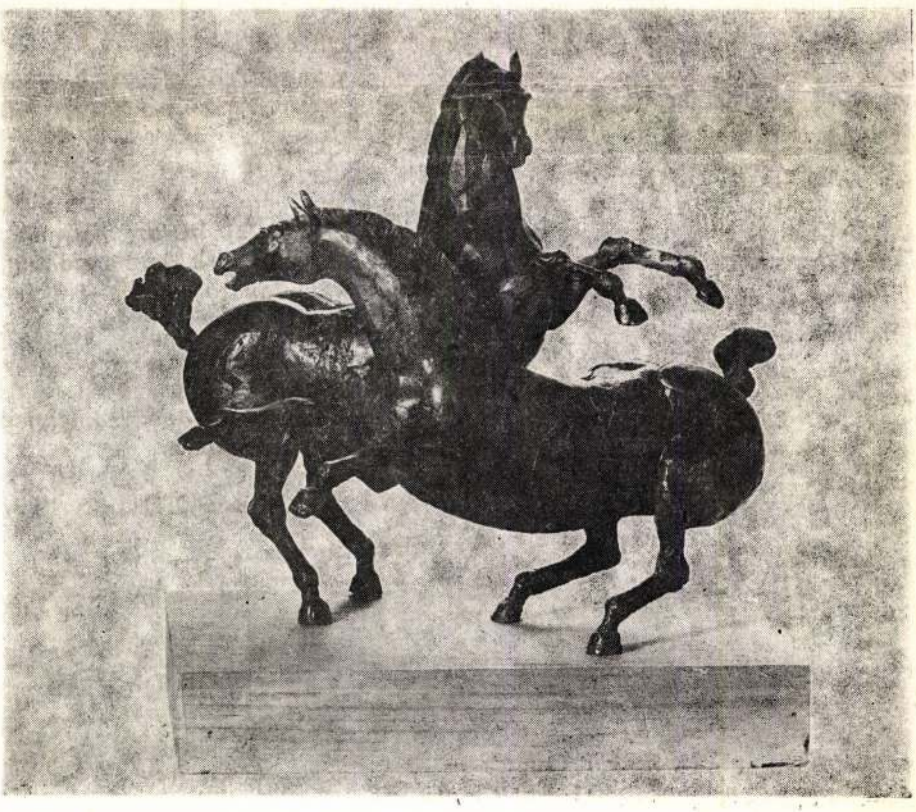

Új életünk négy évtizede

1945. április 4-e, hazánk területének felszabadulása óta negyven esztendő telt el, olyan — munkában, küzdelmekben, alkotósikerekben — gazdag négy évtized, amely példátlan egész korábbi történelmünkben. Ha a világtörténet folyamatait tekintjük, negyven év pillanatnyi idő csupán, a magyarság életében azonban ezek az évtizedek gyökeres, mélyreható változásokat eredményeztek, emberhez méltó életet és békét adtak. Szűkebb hazánk, Szolnok megye fejlődése is történelmi léptékű. A felszabadulás előtt ez a tájegység az ország legelmaradottabb területei közé tartozott, ahol a dolgozó többség számára a nyomor és a nélkülözés állandósult, megváltozhatatlannak tűnő állapotot jelentett. A háborús pusztítások tovább növelték az itt élők szenvedéseit. 1944 nyarán, a szolnoki vasúti pályaudvar példátlan méretű bombázásakor több mint ezernégyszázan vesztették életüket... és sorolhatnánk hosszasan a borzalmakat.

Szolnok megye területét és lakóit háromezer katonája élete árán szabadította fel a Vörös Hadsereg 1944 novemberében. Az itt élők így négy hónappal korábban lélegezhettek fel, mint az ország nyugati felén, — s kezdhettek hozzá az új élet építéséhez.

Az eltelt négy évtized eredményei bizonyítják, hogy megyénk lakói felelősséggel tudtak élni a kezükbe adott történelmi lehetőséggel. Harcukat, alkotómunkájukat dicséri a dinamikusan fejlődő ipar, a korszerű mezőgazdaság, a gyarapodó falvak és városok és a mindinkább kibontakozó szellemi-művészeti élet.

Jubileumi számunk írásaival a negyven év előtti sorsfordító idők eseményeire és hőseire emlékezünk, és számbavesszük az eltelt négy évtized fejlődésének legfontosabb jellemzőit, azokat a hagyományokat és eredményeket, melyek joggal adhatnak erőt a további küzdelmek vállalásához.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

13. Mohácsi Ottó: Szolnok megye felszabadulás utáni fejlődésének főbb jellemzői. „Egy tiszántúli város felszabadulása és újrakezdése." Tudományos Konferencia. Kisújszállás, 1984. október 13.
14. Megyénk közoktatásának fejlesztéséért. Intézkedési terv az MSZMP KB 1972. június 15.-i — az állami oktatás helyzetéről és fejlesztésének feladatairól szóló — határozata végrehajtásának megyei tennivalóira.
15. 16/1976. sz. megyei tanácshatározat Szolnok megye művelődésügyének 15 éves távlati fejlesztési programjáról.
16. 36/1981. sz. megyei tanácshatározat Szolnok megye művelődésügyének 15 éves távlati fejlesztési programjának felülvizsgálatáról és korszerűsítéséről.
17. 16/1983. sz. megyei tanácshatározat az állami oktatás helyzetéről és a fejlesztésére elfogadott megyei intézkedési tervről.
18. Szolnok megyei Levéltár. (A továbbiakban: Szm. L.) MTVB jkv. 1962. március 6. Jelentés a megyében lévő óvodák helyzetéről és az óvodai nevelők munkájáról.
19. Dr. Zalai Ernő: Tanyai iskoláink és a körzetesítés. 8. sz. alatt i. m. 21. old.
20. Szm. L. MTVB jkv. 1963. november 26. A tanyai iskolák távlati körzetesítési tervének előterjesztése.
21. 8. alatt i. m. 5. old.
22. Bárdi Imre: Az oktatás területi ellátottságának kérdései Szolnok megyében I. rész. 1971. (kézirat) 29. old.
23. Szm. L. MTVB jkv. 1963. november 12. Tájékoztató jelentés az 1962/63. tanév főbb tapasztalatairól és az 1963/64. tanév beindításáról.
24. Szm. L. MTVB jkv. 1961. március 7. Jelentés a gyógypedagógiai oktatás helyzetéről.
25. MTVB Titkárság. MTVB jkv. 1966. február 1. Jelentés a gyógypedagógiai iskoláztatás helyzetéről és javaslat a távlati fejlesztési tervére.
26. Szm. L. jkv. 1962. október 22. Tájékoztató jelentés az iskolareform végrehajtásának helyzetéről.
27. Szm. L. MTVB jkv. 1963. február 5. A középiskolák távlati fejlesztési és szakmai profilírozási terve.
28. MTVB Titkárság. MTVB jkv. 1968. április 9. Előterjesztés Szolnok megye középiskolai hálózatának az iskolareformmal kapcsolatos szerkezeti átalakítására.
29. Turányi István: Ötéves a magyar közlekedési üzemmérnök-képzés. Jászkunság. 1956. 5—6. 193—199. old.
30. 27. alatt i. m.
31. Az MSZMP MB állásfoglalása az állami oktatás helyzetéről, a további feladatokról. (1. old.) 1983.

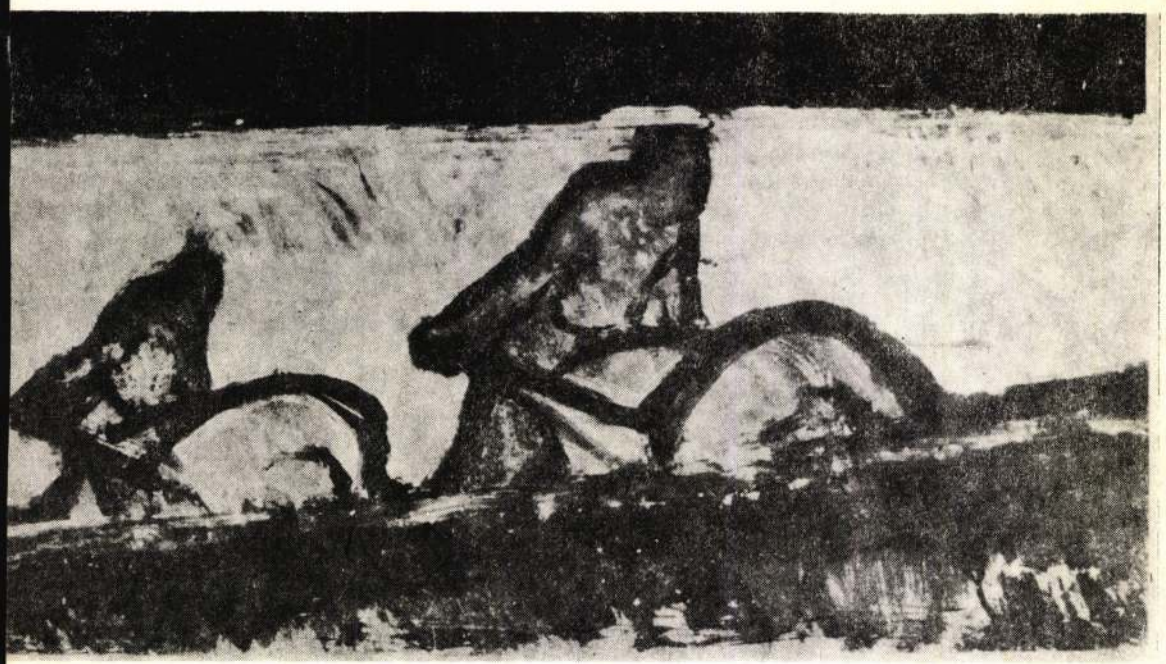

DOKUMENTUM

DR. KISS KÁLMÁN:

A kisújszállási progresszió történelmi előzményei

Az új élet szervezése, a demokratikus fejlődés kibontakozása

Senki sem vitathatja, hogy a felszabadulással induló forradalmi átalakulás gyökeres és éles szakítást hozott a tőkés földesúri múlttal szemben. Azt viszont semmiképpen nem fogadhatjuk el — amit esetenként szélsőséges elemek hangoztatnak —, hogy „nagyon kevés olyan mába nyúló hagyomány volt, amire a népi demokratikus forradalomért küzdő erők támaszkodhattak volna". Ellenséges megfogalmazás szerint: „a szocializmus nem hazai talajból nőtt ki, hogy szocialista rendszerünknek nincs „legitimációja", történelmi illetékessége".

Tágabb és szűkebb hazánk történelmi múltját vizsgálva, határozottan válaszolhatunk mindazoknak, akik a felszabadulás utáni átalakulás gyökereit megkérdőjelezik, hogy voltak olyan forradalmi hagyományok történelmünkben, amelyekre az új élet, a demokratikus átalakulás, majd a szocializmus is épített. Kétségtelen tény, hogy a történelemkutatásnak még nagyon sok feladatot kell elvégezni annak érdekében, hogy a szocializmus hazai előtörténetét a közvéleménnyel, az ifjúsággal megértessük, elfogadtassuk, s a felszabadulással elkezdődött forradalmi minőségváltást a múlt forradalmi hagyományaival dialektikus egységben értelmezzük!

Az 1967 óta fellendülő helytörténeti kutatás jelentős mértékben hozzájárult a magyar nép haladó, demokratikus, forradalmi és szocialista hagyományainak feltárásához. Úgy vélem, hogy ezen a téren még sok a tennivaló.

A Nagykunság e kisvárosában *Kisújszálláson*, de a szomszédos városokban, községekben, s nem utolsósorban megyénk székhelyén Szolnokon is megszerveződtek azok az erők, amelyekre az új, demokratikus hatalom építhetett. Megyei szinten is nyomon követhetjük a korábbi progresszió létezését. Eredeti, hiteles jegyzőkönyv bizonyítja, hogy Kisújszálláson 1944. október 10-én — 2 nappal a város első felszabadulása után, amikor tulajdonképpen még nem is sikerült a város teljes területét megtisztítani az ellenséges német csapatoktól — megalakult az Ideiglenes Városi Tanács. Tagjai kubikosok, agrárproletárok, törpebirtokosok, Kisújszállásnak sokat próbált, üldözést is szenvedett vezetői közül kerültek ki, s beválasztották ebbe a Városi Tanácsba azokat a közigazgatási vezetőket, akik nem hagyták itt a várost, s korábban nem kompromitálták magukat.

Az *Ideiglenes Városi Tanácsban* a földmunkásokat: Bakó Kálmán és Földi István; a szervezett iparosokat: Földi Endre és Vígh Elek; a baloldali értelmiséget: Herpai Sándor tanító (aki polgármester lett); a 19-es kommunistákat: Szűcs Elek képviselte. A volt tisztviselők közül: dr. Rácz Kálmán, Szűcs Albert és dr. Vajda Béla kerültek be.

A 9 tagú tanács későbbiek során tovább bővült: dr. Pólya Lászlót, Varga Sándort, Váróczi Áront, dr. Szeremley Gyulát, dr. Kovács Kálmánt, Turbacs Mihályt, Kovács Józsefet, J. Kovács Imrét, Juhász Imrét, Sibelka Ivánt, Borók

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas

festőművén (alföldi)

Az országosan is ismertté vált alkotó-egyéniségekeknek, mint a művésznek is, közös a törekvésük: az alföld új vidéknek, tízékeltetése.

Heresi Szemle

„Irodalom Művészet"

1981. 1. 5-old.

Szelesi Zoltán: Midszegessy és az alföldi művészet.

Berényi Ferenc Munkácsy-díjas festőművész 1.) Folytatás

a képzőművész-szövetség közép-magyarországi területi szervezetének Szolnokon rendezett téli tárlatán szerepel Baranyó Sándor és Berény Ferenc is. Mindkettőjüket figurális kompozíciók foglalkoztatják, ami már egymagában is erény az emberábrázolástól feltűnően ódzkodó festészetünkben. Irántuk érzett rokonszenvünkön még az sem módosít, hogy egyes képeiket kevesebbé igényesnek - főként Baranyónál - túlkompenzáltnak érezzük. -

Berényi Ferenc lelkes szerzőmunkája hozta össze a téli tárlatot, régebbi és újabb műveinek egy kisebb kollekciója önállóan is bemutatkozott a Megyei Művelődési Házban.

Tasnádi Attila: Szolnoki Ürjáraton.
Népszava, 1984. márc. 9. 6.- old.

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

Immár hagyomány, hogy kétévenként képzőművészetünk java termését láthatjuk, — most a Lipcsei Műcsarnokban nyílt meg az Országos Képzőművészeti Kiállítás. — Hús darabbal érkeztek művek az ország minden részéből. A szolnoki Berényi Ferenc életképes variációkkal szerepel, jó festői kondícióval.

Losonczi Miklós: Országos Képzőművészeti Kiállítás.
Vas Népe, 1984. ápr. 4.

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

Megnyílt a Műcsarnokban az Orsz. Képzőművészeti Kiállítás. Friss áramlással érkeztek művek az ország minden részéből. A szolnoki Berényi Ferenc életképes variánsokkal szerepel, jó festői kondícióval.

Losonci Miklós: Országos Képzőművészeti Kiállítás. Zalai Hírlap, 1984. máj. 31.

M.D.

Berenyi Ferenc
festő-

Az 1966-évi SzOT művészeti
díjat nyerte el.

— : Az új művészeti SzOT-díjasok

Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 - 3. lap.

MDK.

Berényi Ferenc

Szocialista müvészetért 1966 márc. számában kiállitásának hiradása

Berényi Ferenc
festő-

M.D.f

„Tájkép" c. lipével vett részt
a tárlaton.

Mészáros Fülöp: Kelet-magyarországi Képzőművészek
I. Tavaszi Tárlata Baján.

Művészet, 1965. aug - 42 lap.

Berényi Ferenc

Szerámos udvar c. képéről repr.

Szocialista művészetért 1965. dec.

Bereményi Ferenc, költő

MOK

Díjat kapott.

–: Kiosztották a SZOT. 1966. évi művészeti díjait 8.

NÉPSZABADSÁG 1966. okt. 30.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási hiradás

Szolnokmegyei Néplap 1966 febr.19.

Bezényi Ferenc

A nolnoki művéntelep tagja:
Szerepel a Keletmagyarországi
Kézőművészet I. tavasi tárlatán

Alföld, 1965, 6 sz. 74.o.

MDK.

Berényi Ferenc

Kritika

Müvészet 1965 junius. lap 4o.

MDK.

Berényi Ferenc

Talicskák c. monotipiájának reprója

Szocialista Müvészetért 1965 juli.lap 5.

Berényi Ferenc festő M.D.K.

A Szolnok megyei Művelődési Ház rendezésében kamarakiállitása

A népmüvelési munka fontos állomás

Szolnok megyei Néplap 1965. aug. 11.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. 86o lap

MDK.

Berényi Ferenc

Gyárudvar

Tiszatáj 1967 jan.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1967 jan.p.6o.

Berényi Ferenc, festő

Az Ernst Múzeum ban néz hető meg kiállítása.

– : A hét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 10.

MDK

Berényi Ferenc

Kubikusok I., o.

" II., o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

M. Boross: Die Beschreibung
des Webergewerbes von Sioag
kosabb müveinek" leirasa Si
7 Abb. Mit deutscher und ru

Im XIX. Jahrhundert wa
mitat Tolna sehr verbreite
allein arbeiteten zwei-drei
bedeutendsten dieser Weberm
die wohlbehüteten Geheimnis
einem, in Form von Frage un
ben, eigenhändig aufgezeich
ses Schreiben in seiner Gän

MDK

Berényi Ferenc

Fürdőzők, o.

Téli Tárlat 1964 Székesfehérvár

Berényi Ferenc MDK

Szolnoki utca, olf.

Mücsarnok 196o VIII.Képzőművészeti kiáll.

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

Szolnokon, a Ságvári Endre Művelődési Központ nagytemében öt művész mutatja be művejt: Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Bokros László, Fazekas Magda, Megygyes László. – Berényi Ferenc négyzetes térbe komponált „Munkásfej"-e, árámai színeinek együttes erejével majdhogy túlnő a kép kis méretén. (említve). – A tárlatlátogató emlékezetében sokáig megmarad konstruktív festőisége.

K. Gy.: Öt szolnoki művész kiállítása.
Szolnok Megyei Néplap, 1984. júl. 15.

M.D.K.

Be ényi Ferenc festő

Dijazva

Szolnok megyében végzett
müvészeti propaganda tevékenységért

Kiosztották A SZOT müvészeti dijait

Magyar Nemzet 1966. ápr. 30 . 4.l.

MDK

Berényi Ferenc

Szerszámudvar, of.

Alföld, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 12.1.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Népszava 1966 okt.16.

MDK .

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Népszava 1966 okt.16.

MDK

Berényi Ferenc, festő

A szolnoki Damjanich Múzeumban nyílt meg kiállítása. – Berényi 1953-ban végezte a főiskolát. Közben Szolnokon él. Művészetét az Alföld ihleti és táplálja.

Kapri Mária: Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása Szolnokon 7

Népszabadság, 1968. febr. 9.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 jan.31.

Akárcsak Meggyes, Berényi is az alföldi piktúra *korszerűsítésén* munkálkodik, ő azonban a továbblépést a konstruktivizmus irányába képzeli el. Nagy foltokba szervezi, lendületes kontúrok közé tömörítí kissé tompa fényű színeit, a képi elemek beszédes ritmikájával mozgalmas küllemet és erőteljes tartalmi hangsúlyokat adva egyszerű, de örökbecsű témáinak. Leginkább a dolgozó ember, valamint a társadalmat alakító, céltudatos munka képi megjelenítése foglalkoztatja, de szívesen elidőz az alföldi táj civilizálódó látványainál is, amelyből az életmód változásait illető konklúziókat szűr le.

Újabban — nagyobb murális művekre készülvén — stílusa még feszesebb, koncentráltabb lett, mint korábban, s képi formátumai is jelentékeny változásokon mentek át. Hol egészen kis méretben, hol hosszú, keskeny, téglalap alakú keretekben gondolkozik, s ezek a szűk képkivágások a mondanivalók esszenciájának keresésére késztetik. Van képeiben valami a kései Nagy István lényeglátásából, de vonalvezetése emlékeztet Nagy Baloghéra is. Mindenesetre: olyan alapokból indul ki, amelyek komoly értékei századunk művészetének, s így hihető, hogy általuk újabb magaslatokra jut. Pontosabban: *részben már el is jutott.*

Tasnádi Attila

Tasnádi Attila: Szolnoki Újváraton. Népszava, 1984. márc. 9. 6-old.

Berényi Ferenc, Munkácsy díjas festőművész 2.) Folytatás

M.D.

Berenigi Ferenc
festő

Kubikos"
" (repro)

Abonilólapon
Müvesiet, 1967. augusztus

Berényi Ferenc
festő

M.DK

Részt vett a tallinni kiállitáson.

N. Pénzes Éva: A szolnoki művésztelep tallinni kiállitásáról.

Művészet, 1967. augusztus – 40 kep.

Berényi Ferenc MDK

Szerszámudvar, olf.

Alföld, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Berény Ferenc

szerepelt az alföldi művészek Tavaszi Tárlatán.

Szolnok megyei Néplap 1967. ápr. 23.

MDK.

Bernényi Ferenc

Kiállitási hir

Szolnokmegyei Néplap 1967 jun.2.

Berényi Ferenc
festő

M.D.

A „Tiszapart" a „Homokbánya"
ainé műni szerepelnek a
tárlaton.

Egri Mária Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc ...
művészet, 1967. szept. – 42 kp.

M.D.4

Beverúgi Ferenc
festő

A Kecskeméti Kiállításon 3

kegyjel szerepelt

Kovács Gyula: Közép-magyarországi képzőművészek....
Művészet, 1967. szeptember. 46 lap.

M.D.

Berényi Ferenc
festő

„Kulikusok" ennek művében, a
munkás emberek, az ősi munka-
dalok ritmusát idéri.

Egri Mária: Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc ...
Művészet, 1967. szept. 42. kp.

Berényi Ferenc
festő

„Szerszámosudvar"-a a falu
élétét tükrözi. Berényi föld-
munkásai a teremtő munka
szépségét dicsérik.

Egri Mária: Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc ....
Művészet, 1967. szept. 42 kep.

Berényi Ferenc
festő

M.D.V.
L.

Grafikai anyaga a paraszti munka fázisának különböző szépségét bizonyítják művei.

Egri Mária: Raggyomány és horszerűség...
Művészet, 1967. szeptember - 44 lap.

Berényi Ferenc festő

Szot díjat kapott 1966-ban.

főleg a tromok megyei festők

évenkénti vandorkiállításának

megszervezéséért

Népnava 1966 VI.1. 7. old.

Berényi Ferenc
festő

1967 május-júniusában Nagy
Sándor szobrászzal szerepelt az
Ernst Museumban, ugyanezt
az anyagot a szolnoki Dam-
janich Museumban is bemutatta.

Egri Mária: Hagyomány és korkérdés Berény Ferenc...
Művészet, 1967. szept. 42 lap

Berényi Ferenc
festő

Gardascigi épületei, piaci bodie,
utcalépei i garvejak a falusa,
is elgutó tiszta geometrikus
épitheresi formákat.

Egri Mária: Hagymány és korkerűség Berény Ferenc ...
Művészet, 1967. szeptember 42 lap.

Berényi Ferenc
festő

Specialisan alföldi festő, nem
véletlen, hogy pesti tartózkodásá-
ról ez rovnotta vissza, és szunten-
drei tartózkodásáról ez vitte Szolnokra.

Egri Mária: Hagymány és korkerűség Berény Ferenc...
Művészet, 1967. szept. 42 lap.

Berényi Ferenc
feldő

A művész arc poetikája a tömörítés, kevés szóval sokat mondás, régi alföldi örökség ez a jellszava műveiben.

Egri Mária: Hagyomány és konzerűség Berényi Ferenc...
Művészet, 1967. szept. 42 kp.

Berényi Ferenc
festő

1966-ban műnészetét SZOT
díjjal jutalmartak. — „Garda-
sági éjszaletek" (repro)

Egri Mária: Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc ...
Művészet, 1967. szept. 42. kap.

Berényi Ferenc
festő

Szolnok környékének szülötte,
Szolnokon élt és ott dolgozik a
Főiskola elvégzése óta.

Egri Mária: Hagyomány és korszerűség Berény Ferenc....
Művészet, 1967. szept. 42 kp.

Berényi Ferenc
festő

Művét bemutatták Moszkoában,
Berlinben, Varsóban, Prágában,
Szofiában a rendezett magyar
kiállításokon.

Egri Mária: Hagymány és korkerűség Berény Ferenc ...
Művészet, 1967. szept. 42 kap.

Berényi Ferenc
festő-

1961-ben megkapta a Derkovits Ösztöndíjat és a szokoke lete-lepedést. A művésztelep tartatam harai hiálli tusókon vett részt.

Egri Mária: Hagyomány és korkerűt ág Berény Ferenc...
Művészet, 1967. szept. 42 lap

Berény Ferenc
festő

M.D.K.

1953-ban végezte a Főiskolat.
Domanovszky, Barcsay tanítványa
volt. 1957. ig rajzot tanított, köz-
ben nyaranda Szolnokra járt dol-
gozni

Egri Mária Hagymány és korkerű tég Berény Ferenc....
Művészet, 1967. szept. 42 lap.

Berényi Ferenc

„Földmunkás" c. pártmenyét

Kiemelis

Tanulmány a 2 milliós
Cáblokéj vásárlásról, kap. kapi-
tár. Sajnos István,
1966

89 l.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berényi Ferenc

PETŐFI NÉPE

1967 SZEP 21.

1021

Decemberben

megyei kiállítás

Képzőművészek tanácskozása Kecskeméten

A Középmagyarországi Képzőművészek Területi Szövetségének konzultatív bizottsága — amely a Magyar Képzőművészek Szövetségének Bács-Kiskun és Szolnok megyei tagjaiból, valamint a megyei csoportok titkáraiból áll — tegnap ülést tartott Kecskeméten, a Művészklubban. Az ülésen részt vett *Bodor Jenő*, a megyei pártbizottság, *Bálint Béláné*, a megyei tanács munkatársa és *Horváth Attila*, a megyei múzeum igazgatója is.

A bizottság *Berényi Ferenc* festőművész titkári beszámolója alapján megvitatta a területi szövetség eddigi munkáját és jelenlegi problémáit, összefoglalta az 1967—68-as kiállítási programot.

Az elhangzottak alapján a következő fontosabb megyei, illetve megyénket is érintő országos képzőművészeti eseményekről adhatunk tájékoztatást:

December 10-én nyílik meg a Kecskeméti Katona József Múzeumban a Bács megyei képzőművészek téli tárlata. Itt mutatják be a megyei tanács vb pályázatára beérkezett legjobb műveket is. A végrehajtó bizottság az eredeti 7000 forintos pályadíjösszeghez még 3000 forintot ajánlott fel a kiállítás legeredményesebb művésze számára.

A Művészeti Dolgozók Szakszervezete januárban rendezi meg az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek között című tematikus kiállítást, áprilisban pedig a Műcsarnok a jövő év legátfogóbb jellegű tárlatának, a XI. magyar képzőművészeti kiállításnak lesz színhelye.

A konzultatív bizottság *Bozsó János* és *Imre Gábor* kecskeméti művészeket, a Képzőművészeti Alap tagjait felvette a területi szövetség tagjai közé, és elhatározta az ugyancsak kecskeméti Kiss J. Zoltán alaptagsági kérelmének támogatását.

Kiskőrösi Gépjavító Állomás felvesz:

mezőgazdasági gépszerelő, géplakatos és esztergályos

szakmunkásokat.
Jelentkezni lehet a gépjavító állomás műszaki irodáján.

7912

AUTÓ-,
MOTORKERÉKPÁR-,
KERÉKPÁR-,
RÁDIÓ-,
TELEVÍZIÓ-,
HÁZTARTÁSI
KISGÉPJAVÍTÁST

vállal,
földelés-,
ellenállásmérést végez a

Tiszakécskei Vegyes és Építőipari Ktsz

Telefon: 34 és 16.

604

á r

hogy a megyei MÉK zöld-
otember 16-tól október 16-ig
endezünk

37,— Ft.

MÉK-kisker. osztály

mérnököt vagy építész tech-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1961 JÚN 6.

Berényi Ferenc gyűjteményes kiállítása

Százhetvenöt olajkép, megszámlálhatatlan vázlat, egy lezárt, nagy életmű reprezentálására is elegendő mennyiség lenne, tehát joggal jövök zavarba, ha azt kell leírnom, a művész mindezt bemutatkozásnak szánta. Tulajdonképpen rossz meghatározás a bemutatkozás, csak a művek együttes szerepeltetésére és nem a művészre vonatkozik, hiszen Berényi Ferenc kivételes tehetségét a különböző tárlatokról már régóta ismerheti a közönség.

Sokan tudtuk azt is, hogy a mai magyar piktúra legjelesebbjei közé tartozik, és mégis.

Most azoknak is meglepetés ez a kiállítás, akik eddig is ismerték és elismerték munkásságát.

Nem egyszerűen százhetvenöt nagyszerű képet láthat az Ernst Múzeum közönsége, hanem egy rendkívüli tehetség által újjáteremtett, önérvényű világot, amely a hitvallás, a kifejező erő, a vizuális élmény legmagasabb rendű szintézisét foglalja magába.

Nem túlzok, ha azt állítom, hogy ez a kiállítás egy mélyen gyökerező nemzeti, sajátosan magyar festői kifejezési mód, az alföldi piktúra feltámadásának, újjászületésének egyik egyéni útját is példázza.

Egyéni ez az út, amennyiben más, mint a többi, az alföldi festészet hagyományait folytatni akaró művészi törekvés, és egyéni, amennyivel több is, mint ez a hagyomány.

Berényi Ferenc nemcsak elkötelezett, hanem pártos művész. Mondanivalója ezért válhat egyetemessé, ezért emelkedhet túl a plebejusin. Nem véletlen, hogy művei láttán egyszerre juthat a szemlélő eszébe Derkovits és Nagy István. Egyszerre és nem külön-külön, mert egyikkel sem rokonítható.

Alkotói folyamatába asszimilálta a modern képzőművészeti kifejezés, a formaképzés, színkezelés eredményeit is — stílust teremtő művész. Nem véletlen, hogy nemcsak elődei léteznek, hanem már szép számmal követői is.

Berényi művészete robosztus és mégis meghitt, közvetlen. Szuggesztíven parancsoló és áhítatosan befogadó, racionális és érzelmekre, érzékekre ható. Lehetetlen függetleníteni magunkat tőle, kérlelhetetlen mágia, amely varázsba ejt. Ugyanakkor tárgyilagosan elvonatkoztató, racionális értékítéletünk birtokában azonosulhatunk kifejezési szándékával.

Ez a gyűjteményes kiállítás nemcsak egy művészi pálya fejlődése, nemcsak a szolnoki művészet rangjának ismételt igazolása, hanem a mai magyar képzőművészet megújhodása szempontjából is jelentős esemény.

A festő Berényi Ferenccel állított ki a szobrász Nagy Sándor. Két, azonos művészi szándékú alkotó találkozott itt az Ernst Múzeum termeiben. Kettejük művészete is azt bizonyítja, hogy a magyar képzőművészet csak akkor válhat igazán európaivá, ha nemzeti, hogy a sajátosan magyar problematikájú művészet lehet igazán internacionális, formai és tartalmi jegyekben egyaránt.

Rideg Gábor

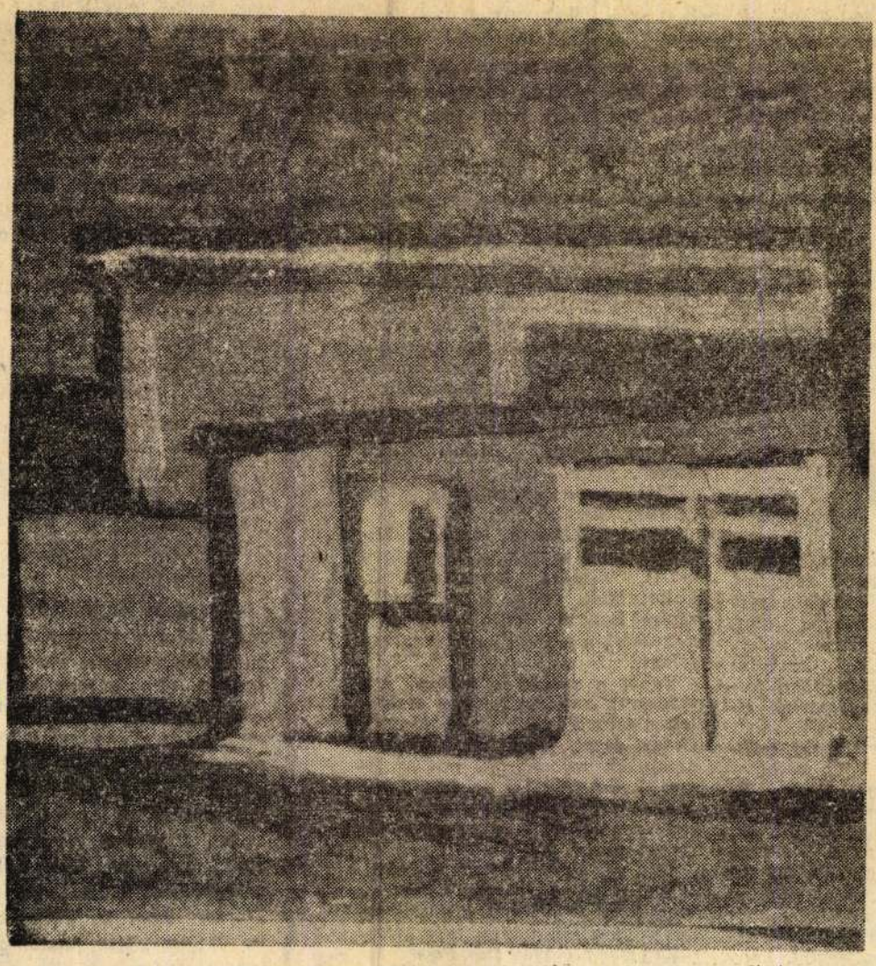

BERÉNYI FERENC: RAKTÁR (OLAJ)

mintegy 20—25 városban vetítik legújabb produkcióinkat.

Az elmúlt évek során nagy számban vásárolt magyar filmet Ausztria, a Német Demokratikus Köztársaság, a Szovjetunió, Svájc, Lengyelország, Franciaország, az Egyesült Államok, Kanada, Egyiptom, Japán, Rhodézia, Új Zéland, Chile, Uganda, Tanzánia, Kenya, Kuba, Venezuela. Ma a szocialista országok közül Csehszlovákia, a Szovjetunió és az NDK a legjelentősebb vásárlónk.

Átlagosan minden második produkciónkat bemutatják.

A tőkés piacon fiatal konkurrensnek számítunk. A fesztiválokon elért sikereink azonban felkeltették az érdeklődést. A Húsz óra, a Hideg napok, a Szegénylegények, az Álmodozások kora, az Egy magyar nábob és a Kárpáthy Zoltán 1966-ban például harminc nyugati országba jutott el. Ezen alkotások mellett szép kereskedelmi sikert ért el az Életre táncoltatott leány, a Tizedes meg a többiek. A kőszívű ember fiai és az Örök megújulás című természetrajz film is.

[illegible] hirdettek a Színház- és Filmművészeti Főiskolára.

— Mi lenne, fiam, ha te is megpróbálnád? — kérdezte az anyja.

— *Megpróbálhatom* — mondta a fiú és az érettségi után Pestre utazott. Felvették a főiskolára. Ez kilenc esztendővel ezelőtt történt. Figyelte és elemezte Eizenstein, Fellini, Wajda, Fábry, Jancsó és más neves rendezők filmjeit. Megsejtette, hogy az ismeretlen világban egyedül nem boldogulhat.

Mint a Balázs Béla-stúdió fiatal rendezőjelöltje 1962-ben azt a feladatot kapta, hogy készítse el diplomafilmjét. Kósa olyan nagy feladatra vállalkozott, amit egyedül nem tudott volna megoldani: a magyar parasztság történetének elmúlt harminc esztendejét akarta feldolgozni.

— *Nemcsak egyetlen filmnek tekintettem a készülő művet* — mondja Kósa Ferenc —, *hanem egy jövendő rendező alapélményének.*

És nyolc fiatalember, valamennyien a Balázs Béla-stúdió tagjai, nekiindultak az országnak. Fényképezőgépet, filmfelvevőt és magnetofont vittek magukkal. Emberi sorsokat, jellemző történeteket kerestek.

ben az emberek miért viszik a jeget a Tiszából? De érdeklődéssel figyeltek, s a végén tetszésüket nyilvánították. A sikert tükrözi, hogy a cannes-i filmfesztivál bírálóbizottsága a Tizezer napnak adta a legjobb rendezés díját.

— Milyenek voltak a francia lapok kritikái?

— *Ötven-hatvan kritika került a kezembe, közülük legalább negyven elismerő volt. A film jó híre hamar elterjedt Franciaországban. Például Provence-ból küldöttség kereste fel a magyar delegáció tagjait. Eljöttek hozzánk Reguse falu vezetői és elmondták: mi nem is tudunk arról, hogy náluk magyar nevű emberek élnek. Meghívtak bennünket és kíváncsian utaztunk a 300 lakosú faluba. Tanulmányoztuk a régi iratokat és feljegyzéseket. Kiderült, hogy Reguse lakosságát a XVI. században elpusztította a pestis és teljesen elnéptelenedett. A franciák a törököktől magyar rabszolgákat vásároltak, ezeket telepítették le a faluba. Az egykori feljegyzések megőrizték a neveket is: Pap, Kutas, Kis Ökrös... Az utódok közül sokan még ma is viselik a hajdani magyar neveket. A falu vezetői arra kérték, hogy készítsünk egy kis filmet Reguse múltjáról és mai életéről.*

— Milyen játékfilm rendezésére készül a Tízezer nap sikere után?

— *Dózsa Györgyről szeretnék filmet rendezni. Nem a monumentalitásokat kívánnám bemutatni, nem a nagy csatákat, hanem a magyar történelem egyik legbátrabb alakját szeretném emberközelbe hozni.*

— Más tervei?

— *Nyáron Sára Sándorral a Maros vizén tutajozunk. Már tavaly így töltöttünk el három hetet. Akkor a Tiszán ereszkedtünk lefelé. Tunyogmatolcstól Csongrádig. Az idén pedig a Maros két partjával szeretnénk megismerkedni. Útközben fényképezünk, filmezünk. Hosszú élménygyűjtés előzte meg a Tízezer napot is. Talán ez az út sem lesz haszontalan.*

(m. k.)

---

ze, gyermek még. lványa biztosan efején hordja a ánnyát. A karika e alatt. Még nem otinsárga inkább,

g

nikotinszíne van. ányabb árnyalat. alól térde hegye- harisnya alatt harisnya nylon, széles szaladás Máskülönben for- magassarkú ci-

mellette csak- á. Néki is hom- enyes haja. És arc. Vajon ő a kézfejre rólt talán egy ko- vatűnt hőse? S gondol róla a intézi el magá- nia kell egy ne- igyelmeztet, hogy

ugrik, mint pu-

hatalpú ragadozó. Íme az „áldozat" megfeledkezett.

A parányi kéz a fiú tenyerén. Óvatlanságnak ágya, óh szerelem! Mennyi gyűrű a vékonyka ujjakon. Színesek, ormótlanok. Kiterítve hát a két asszír agyagcserép, az írásfejtők örömére.

Egyiken átszúrt szív helyett felhúrozott gitár, fölötte a vallomás szövege eképp: „Bírlak Ringo Starr".

Másikon a névaláírás így: „Bitlisz Gina".

Ah, hát Gina a neved, kislány!? Úgy tetszik, a keresztnév igazi; Ginára keresztelhették. Lollobrigida után, a viszonylag régies hangzás mutat erre, míg a vezetéknév minden bizonnyal felvett.

Tehát a szülők is tudtak egy módszert, ami funkcióban megfelelt a tetoválásnak. Zálogot adtak ők is, olyat, ami maradandó, amelyben rajongásuk, mit az isteni Lollo iránt tíznehány évvel ezelőtt a mozielőadások alkalmával éreztek, csak magával a záloggal porlik el.

Íme az eleven zálog: e leány.

Sőt, a zálog immár kétszeres, mert lám felfedezed a fiatalember négy ujján a négy, még kiforratlan, még tétova betűt. Friss tetoválás: GINA

Szeberényi Lehel

1961 MÁJ 26

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Berényi Ferenc

olgáinak titkára.

— **HOLNAP** 12 órakor nyílik Budapesten, az Ernst Múzeumban Berényi Ferenc szolnoki festőművész és Nagy Sándor budapesti szobrászművész kiállítása.

— **A MEGYEI** pártbi-

1021

A Szolnoki Művésztelep kiállítása a Nemzeti Galériában

Berényi Ferenc művei jó bizonyítékok arra, hogy a tudatos szerkesztés nem csökkenti a képek hangulati értékét. A művészetekkel barátkozók hamar rájönnek arra, hogy a műalkotás létrejötte elképzelhetetlen mesterségbeli tudás, intellektuális készenlét, racionális elmemunka nélkül, a műértés hamar eloszlatja a művészek váteszi megszállottságáról elterjedt beletrisztikus balhiedelmeket. Már vagy háromnegyed százada meg éppen a körültekintő képépítés járja a pikturában, átgondolt optikai váz tartja a jó kompozíciót, a festő rendteremtés útján keresi a tömör kifejezés lehetőségeit. Berényi Ferenc a tőmondatokban beszélők fajtájából való, aki emlékeit, megfigyeléseit áttekinthető strukturává párolja, kerüli a részletezést, többnyire mértani alapformákká egyszerűsíti a lényeget és a tárgyakat. Az ilyetén párlat mégse elvont tétel csupán, nincs köze a desztillált elméletekhez. A gondolkodás, a látás fegyelme érvényesül benne, de megőrzi a valóság természetes ízeit is. S mint az igényes művészet általában felfokozottan, intenzíven, sarkítottan emeli ki az észlelhető világból a fontos elemeket. Ez az osztályozó ténykedés — ha érzékeny idegzetű művész él vele — mégse vezet tárgyilagos megállapításokhoz. Mert aki organikusan sűríti művé tapasztalatait, képzelete játékait, az a vízuális hangsúlyokat érzelmiekkel is alátámasztja. Ezért van azután az, hogy Berényi Ferenc nem csak a geometrikus szűkszavúság mestere, de az összezsúfolódó szorongások, nosztalgiák hordozója is, a balladás alföldiesség letéteményese, akinek pontos képszerkezeteit romantikus fellángolások borítják tűzbe.

A struktív okosság Bokros László kezén inkább a stilizálás lehetőségének bizonyul. Világos valőrökben feloldódó koloritja távoltartja tőle a komor elrévüléseket, a kontrasztos szélsőségeket. Játékosság, szellemesség teszi munkásságát változatossá, műfaji és technikai vállalkozásaiban ötletessé, kísérletekben, kezdeményezésekben meglepővé. Szolnoki témájú képeinek színegyüttéséből is hiányoznak az élénkebb foltok, s ezért szelídebb tájakon is otthonosan mozog, a Balaton partjának, Pécs környékének fátyolos páráit visszavarázsolni is elég könynyed az ecsetkezelése. — Szürrealisztikus szinkronizmusa érdekes díszítménnyekké áll össze. „Gyermekeknek" című sorozata furcsa kettősséget illusztrál, amint egy Bartók-parafrázis szándéka a neonaivitás vonzásába kerül. Színes rézkarcai — művességükkel, mondanivalóikkal — szintén Bokros László sokoldalúsága mellett érvelnek.

Egyszer érdemes lenne eszmecserét folytatni afelől, miért kezeli a szakma oly kínos óvatossággal, feszélyezett tapintattal a művészházaspárok anyagát. A nőtisztelet rosszul értelmezett jele ez, a nemek közötti egyenjogúság indirekt tagadása, mert eleve az asszony epigonságáról szeretné bicskanyitogató jóindulattal elterelni a gyanút. Nem kell félni annak kimondásától, hogy Fazekas Magdolna és Meggyes László művészetében sok a rokonvonás. Talán azért is választották élettársul egymást, mert vérmérsékletileg, lelkialkat, művészi ízlés tekintetében hasonló adottságokkal indultak el pályájukon. Gyengéd, áhitat, odaadás árad képeikből — gyengéd együttérzés a kétkezi munkások iránt, áhitatos tisztelete a természet végtelen szépségeinek, odaadó szolgálata a művészet és közönség kölcsönös kapcsolatának. Csendesen, szerényen dolgoznak egymás mellett közös műtermükben, szerepléseiket nem kíséri égszakadás-földindulás, bensőségesen, megilletődötten végzik tennivalókat. Mindkettőjüket dicséret illeti az emberábrázolásban tanúsított őszinteségükért, intuitív figyelmességükért. A tájpiktúrájuk már nem ennyire egyívású. Fazekas Magdolna havas udvarai, tavaszi gyümölcsösei jobban illenek figurálisaik intimitásához. Meggyes László viszont — ha nem is fordít hátat az emberi kapcsolatok népi etikájának amikor a Tisza partját festi — mintha dikciós lelkesedésbe csapna át, levetkőzött szemérmességét s szárnyaló ódát zeng „a legmagyarabb folyó" otthonos csillogásáról, a hazaszeretet üditő forrásairól.

Mészáros Lajos kiegyensúlyozott kedély; a festő művész kötelességeit az életszerűség hangsúlyozásával teljesíti. Szereti a mozgást, a pillanatképet — festői előadásmódja ellenben elég zengzetes ahhoz, hogy ne esék az esetlegesség hibájába, a változékonyság közepette is meglelje a tipikust, máskor a jelképeset. „Csapolás" és „Halász" című festménye a dolgozó ember művészi karakterének megragadását célozza, a mukában kialakuló szituáció próbálja képi egységgé komponálni.

Pilíz József mostanában művészi fejlődésének problematikus szakaszába érkezett. Mint grafikus végezte a Képzőművészeti Főiskolát, emlékezetes sikereket aratott rézkarcaival, tusrajzaival, monotypiáival. Finom vonalakkal fogta össze a tanyasi házak, messzenyúló szántóföldek, lágyan hullámzó dombvonulatok képét. Öt esztendeje főként az olajfestés érdekli, újabban kőszobrokat is farag. Festményei közül a „Szőlőmetsző" (1961) tartalmilag még a tájgrafikákhoz állt közel, két évvel később a „Dikó" már az alföldi nagyok, Tornyai János, Nagy István vizionárius töprengéseinek döntő befolyását visszhangozta. Azóta mintha elsötétült volna szeme előtt a horizont, kormos színekkel a riadalmat festi, tágpupillájú, kétségbeesett tekintetek keresztüzében vergődik, az öregkor intéseivel, az elmúlás gondolatával bajlódik. S ha a nyomasztó képzelmek elől a klasszikus szépségideálhoz menekül is, a kvattrocsenteszk leányka szemei ugyancsak kerekre nyílnak az ezüstmustrás háttér előtt, arcán füstös felhő árnyékolja be a mosolyra teremtett szájszöglet. Ikonosan részarányos női portréiban több a határozatlan vágyakozás mint a megtalált harmónia.

Gácsi Mihály ezúttal csak grafikákat küldött be a kiállításra. Pedig felejthetetlenek hatásos tabáni tájképei, a havas Zagyva-part hiteles képei. A színes látványok a jongó tolmácsa az utóbbi időben a metszetek fehérjében-feketéjére redukálja önkifejezése eszközeit, s e rétszólamú hangszerelésben inkább bölcselkedik, semminthogy önfeledten ábrázolna, vagy átadná magát az érzékelés örömének. Gondolatai félnek a komolykodástól, ezért gondolatsorainak konzekvenciáit Gácsi Mihály visszájukra fordítja. A lét alapvető törvényszerűségeiről nem akar ismétlésekbe bocsátkozni, a végső elveknek ezért aztán a fonákját idézi. Nem egyszerű humor diktálja ítéleteit, mert lapjai minduntalan szatírává keseredtek. Reménytelennek látszik megregulázni az ösztönöket, elképesztő türelem kell ahhoz, hogy az osztálytársadalmaktól örökül kapott önzést, egyéniesked ést a tömegek összetartozásának eszméjére lehessen átváltani, azaz e folyamatban akárcsak apró előrehaladást elérni. Az emberfaj sárkányfog-vetemény. Gácsi Mihály igyekszik Vörösmarty sötét pillantását mókázással földeríteni.

Újdonságnak számít a Szolnoki Művésztelep életében, hogy erős szobrászcsoport öregbíti hírnevét. Dolgoztak már régebben is itt kitűnő szobrászok, Borbereki Kovács Zoltán, Kerényi Jenő, de az állandó lakók között egyszerre három — s mind a három rangos tehetség — még nem működött együtt, mint most. Nagy István, Simon Ferenc, Szabó László a mai magyar szobrászat méltó képviselői, művészetük igencsak széles skálán mozog, alkalmas arra, hogy a korszerű plasztika különféle árnyalataival megismertesse a műbarátot. Nagy István nagyplasztikái kiegyensúlyozottak, széles körű tetszést aratnak formai összhangjukkal, kellemes felületeikkel, mozgásmotívumaik kecsességével, tisztaságával. Kisplasztikáiban a variációk kimeríthetetlen sora ölt testet, kedvesség, humor, csúfolódás, vidámság váltja egymást bennük, a tömegarányok szokatlan viszonylatai lepnek meg tanulmányozásuk közben. Ezek a kis ólomöntetek a realista szobrászatnak sok új téri megoldást, szerkezeti lehetőséget kínálnak.

Simon Ferencnek sikerült a plasztika minden ágát, minden műfaját birtokba venni. Kvalitásosan műveli a hagyományos szabadtéri szobrászatot, rokonszenves figurákkal látja el a parkokat, kerteket. Kiváló portretista. Ügyes javaslatai vannak új épületek társművészeti díszítésére. Kisplasztikai produkciója is nemeshatású. Sokrétű az éremművészete. Legelismertebben talán a monumentális műformákban működik, találó szimbólumokat, szobrászati áttételeket keres történelmi emlékművek jelentésének reprezentatív értékelésére. — S mindezt anyagban, technikai eljárásban a feladathoz szabottan viszi végbe, farag kőbe-fába, domborít lemezt, hegeszt rezet, önt bronzba, mintáz agyagba, hajlítgat alumíniumot. Fáradhatatlan ezermester e hivatásának.

Szabó László is sokféleképpen szobrász, de mindenek előtt az anyagszerűség apostola. Bámulatosan ismeri a köveket, márványokat, maga bontja ki a kemény tömbökből arcmásait, alakjait. Faragványait nem csak hogy csodálni kell, de tapintani is; műgonddal lecsiszolt vörös márványfelületei bársonyosak, melegek. „Tornászok" című kétalakos kompozíciója a fafaragás bravúrja, vékony, áttört formái ellégiesített mozgást rögzítenek — s nem fémbe öntve. A famunkás emlékmű több mint tíz négyzetméteres domborművét maga tette át márványba.

A Magyar Nemzeti Galériában, a szolnoki tárlaton három olyan művész is kiállított, akik rövidebb-hosszabb ottlakás után elköltöztek a telepről. Antal Ilona, P. Bak János, Bótos Sándor. Mindhárman igen jó képességűek, a grafika és a festészet hivatott mesterei. Csak sajnálni lehet, hogy kiléptek az együttesből, műveikkel nem gazdagítják a szolnoki képzőművészetet.

Pogány Ö. Gábor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

SZOLNOK megyei Néplap

A hétfő nem vasárnap

A gépkocsivezető, Körmendi János elgondolkozva ült az asztalnál. Néhány percig elfelejtkezett mindenről, a családról, meg az esti tennivalókról. A tegnapi nap járt eszében. A hétfői nap. Október 17-e.

Akkor reggel nyolc órakor G. István traktorost elküldte a géptől. Másik traktorost bízott meg a munkával.

— Ezért nehéz a mi munkánk. Emberek, traktorok és értékek tartoznak hozzánk. Felelősek vagyunk értük. G. Istvánt részegen találtam. Azonnal elküldtem a géptől. Tudom én, nem örül ennek. De nem tehettem mást. Lehet, hogy éppen egy nagy szerencsétlenségtől mentettem meg.

Itatják a traktorost

Kengyelen a termelőszövetkezetekben nem ritka ilyenkor betakarítás idején, hogy pálinkával, borral kínálják a traktorosokat. A határban szállításra vár a háztáji kukorica, vagy más termény, szólnak egyiknek-másiknak, hazavihetné. Akadnak, akik egy-egy ötvenessel, vagy százassal gyorsítják meg a kukorica hazaszállítását. Olyanok is, akik aztán; mindegy, úgyis este van már, csak ezzel az egy pohárral igyál. Kedveskednek a traktorosoknak. Gyakran előfordul ez.

— G. Istvánt én nagyon szeretem. Fiatalember még. Most lesz az esküvője. Sajnálom is. Mégis, igazságosan, helyesen cselekedtem. Jó traktoros. A múltkorában a kendervágásban is traktortól. Mert G. István szereti a gépet. Jó figyelmeztetés lenne számára.

Fél tízkor zörgettek

Nehéz nap volt az a hétfői nap. Nemcsak a reggel miatt, G. István miatt. Nemcsak azért. Este hazament a gépcsoportvezető, megvacsorázott. De látszott rajta, bántja nagyon az eset. Lefeküdtek. Késő este, fél tízkor megzörgették az ablakot. Ijedten öltözött. Az egyik Zetor beleborult az árokba. Berényi György vezette. Éjfélre kiemelték a traktort. Olyan négy-ötezer forintos kár keletkezett. Szerencsére Berény Györgynek nem lett komolyabb baja.

— Rossz volt a kormány szerkezet — bizonygatta.

A vizsgálat majd kideríti. Egy azonban biztos. Hétfőn reggel a munkahely megkezdésekor még semmi baja sem volt a traktornak. Meglehet Berény György „megolajozta" útközben?

Körmendi János gépcsoportvezető gondterhelten az asztal mellett. Még mindig a hétfői nap jár eszében. Szerencsétlen nap az ilyen. Vigyázzunk, hétfő nem vasárnap!

Lukács Imre

Az egészségügyi előírás a falusi boltokra is érvényes

Rossz tapasztalatok a jászberényi járás boltjaiban

A napokban Jászberényben a tejivóban a pulton és a polcok fakkjaiban ömlesztve tartották a péksütéményt. Igaz, máskor is így szokták. Ezúttal azonban mást is láttunk a sütemények kívül: legyeket, melyek szabadon sétáltak rajtuk. A pult mögött dolgozókat már nagyon megszokhatták, mert egyik-másik el sem szállt a kifliről. Sőt még a vendégek előtt is megpróbálta bátorságát fitogtatni.

Az persze nem túrte. De alapanyagú fagylalt készsét. Az egységekben a k ételeket, a cukrásztermé ket a raktárban vagy ton tartják, mert n hűtővitrin.

A zöldséget vagy mölcsöt árusító pavilo kal, illetve piaci stran kal nincs baj. Annál a tej árusítással. Öt melőszövetkezet is fogla zik rendszeresen tejárus sal. Kevés gondot fore nak viszont a közegész ügyi szabályok, feltét

— A TIT megyei szervezete közgazdasági szabadegyetemének ipari tagozata csütörtökön délután fél 5 órakor kezdődik a Vezető és vezetés című előadással.

— *AZ ÖNTÖZŐBERENDEZÉSEK speciális javító bázisát alakítják ki a Középtiszavidéki Vízügyi Igazgatóság tiszaböi telepén. A telephez új bekötőutat építenek és kutat fúrnak az ivóvízellátás biztosítására.*

— **A KARCAGI Lenin Tsz fejlődése címmel vasárnap délelőtt 11 órakor a tiszaföldvári kultúrotthonban kiállítás nyílik.**

— KINYÍLT az ibolya a Dunántúlon a Pusztavám és Oroszlán környéki erdők alján.

— **ÍRÓ—OLVASÓ találkozót rendeznek vasárnap délelőtt 10 órakor a mezőtúri Móricz Zsigmond könyvtárban. A találkozóra Tímár Mátét hívták meg. Az irodalmi délelőttön közreműködik a Teleki Blanka Gimnázium irodalmi színpada.**

— *LEGKEDVESEBB olvasmányom, és legkedvesebb versem címmel pályázatot és versenyt hirdet a kisújszállási földművesszövetkezet és a művelődési otthon az őszi megyei könyvhetek keretében. A nevezéseket november 10-ig fogadják el, a versenyre december 4-én kerül sor.*

Aranylakodalom Karcagon

Bézi Elek és Fiia Rozália 50 évvel ezelőtt mondta ki a holtomiglant-holtodiglant. S ki is tartották egymás mellett jóban, rosszban. Felnevelték, szárnyára engedték öt gyermeküket, s aztán az az idő is elkövetkezett, amikor Elek bácsi a TITASZ-nál eltöltött 29 év után nyugdíjas lett.

HÍREK

Október 22 Szombat Előd

A Nap kél: 6.13 h-kor, nyug.: 16.44 h-kor. A Hold kél: 14.37 h-kor, nyugszik: 23.33 h-kor.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

Várható időjárás: felhőátvonulások, szórványosan előforduló esőkkel, időnként megélénkülő déli, délnyugati szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 15—20 fok között.

— BARÁTI kapcsolat alakult ki a törökszentmiklósi Bercsényi gimnázium és a fegyverneki gimnázium diákjai között. Az idén közös sportrendezvényt tartottak, a közeljövőben pedig klubdélutánon jönnek össze a két iskola diákjai.

— *A BEJÁRÓ dolgozók részére tíz fordulós szellemi vetélkedőt rendez a martfűi művelődési ház. A vetélkedőn a Tisza Cipőgyár brigádjai vehetnek részt. Az írásban beadott válaszok alapján az első öt brigád nyilvános versenyen küzd a legjobb három helyezésért.*

— *ÚJ KLUBHELYISÉGET rendeznek be 130 ezer forintos költséggel a rákóczifalvi művelődési otthonban. Az új helyiséget még ez évben átadják rendeltetésének.*

A város ösztöndíjasa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Berényi Ferenc

1967 MÁR 3

terme.

Tavaszi tárlat Kecskeméten

Vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg a Kecskeméti Katona József Múzeumban a Magyar Képzőművészek Kelet-magyarországi Szervezetének tavaszi tárlata. Megnyitóbeszédet mond és a kiállítást bemutatja: ~~Berényi~~ Ferenc Derkovits-díjas festőművész.

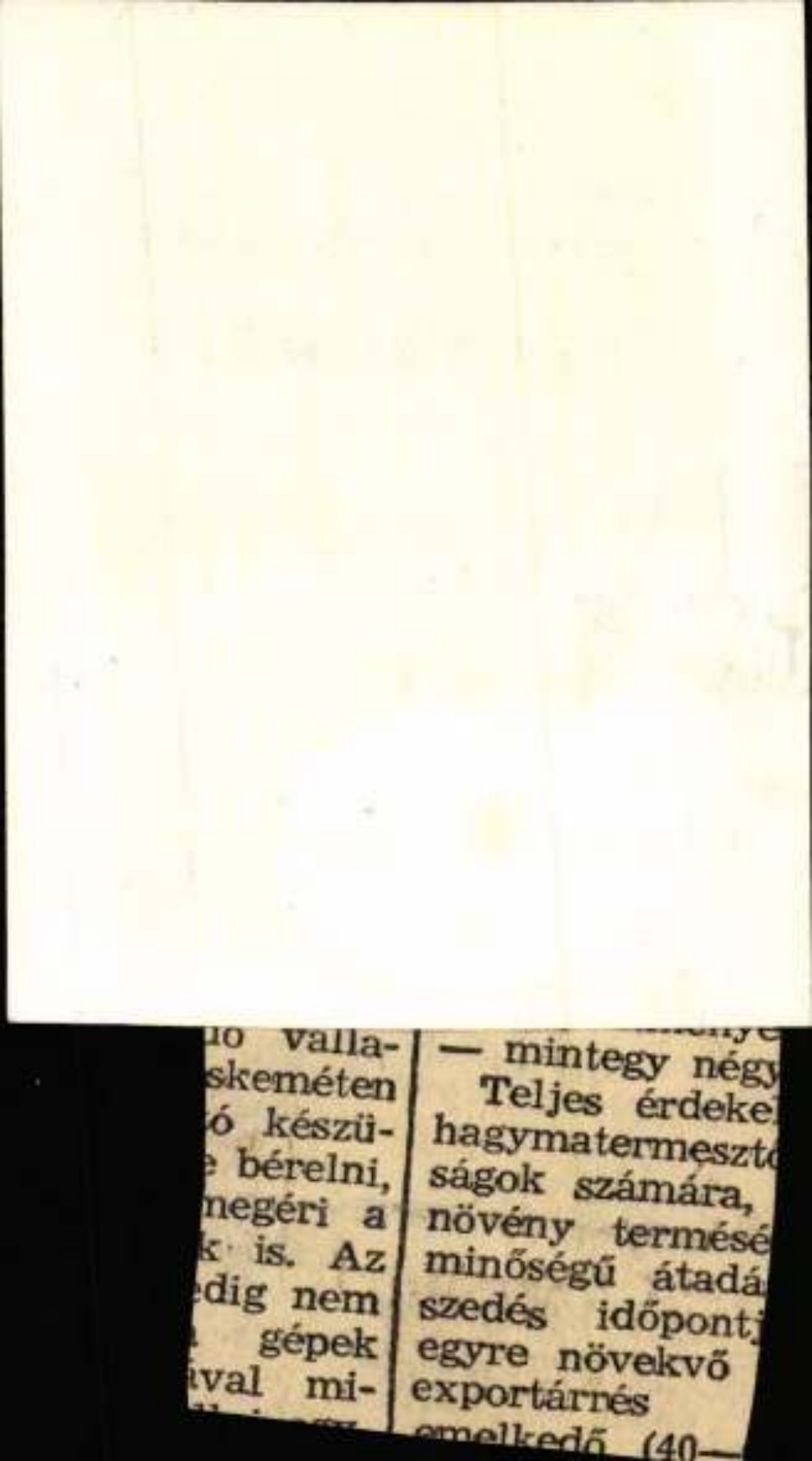

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Berényi Ferenc

1021

Szolnoki művészek Békéscsabán

Április 3-án nyitották meg Békéscsabán a X. Alföldi Tárlatot, amelyen szolnoki képzőművészek is kiállították alkotásaikat. — Berényi Ferenc öt olaj képpel, Gácsi Mihály hét grafikával, a három szolnoki szobrász, Nagy István, Simon Ferenc és Szabó László pedig három-három szoborral szerepel a kiállító művészek között.

Az ünnepélyes megnyitó után, amelyet Kampis Antal művészettörténész tartott, adták át a város által alapított művészeti díjakat. A Munkácsy plakettet Bíró Lajos, debreceni festőművész kapta meg ebben az évben, míg Berényi Ferencet nívódíjjal tüntették ki.

Jellegzetes utcakép Ade

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berényi Ferenc

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1967 FEB 17

1021

— BERÉNYI FERENC festőművész tart előadást a szolnoki pedagógus klubban február 20-án 18 órakor a képzőművészeti kisfilmekről. Az előadáshoz a Derkovits munkásságáról készült kisfilmet vetítik.

pedig
hanem
rezte
— M
lasztó
már
együt
— m

Magát és [illegible]
százezerből kettő. Ők már

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1967 MÁJ 28.
Berényi Ferenc
7

Berényi Ferenc festőművész kiállítása az Ernst Múzeumban

Szobaton délben nyitották meg Budapesten, az Ernst Múzeumban *Berényi Ferenc* SZOT-díjas szolnoki festőművész és *Nagy Sándor* szobrászművész gyűjteményes kiállítását. Ezzel a kiállítással egy időre ismét a fővárosi képzőművészeti közélet érdeklődésének középpontjába került a szolnoki művészet. Az Ernst Múzeum gazdag kiállítási programjára jellemző, hogy ez évben *Barcsay Jenő Németh József* és a *Stúdió 67* kiállítása után került sor *Rozványi Márta* fényes rendezésében a két művész bemutatására.

Berényi Ferenc és Nagy Sándor társulása nagyon szerencsés és kifejező, hiszen a két művész művészi szándéka lényegében azonos hitvallású.

Az Ernst Múzeum összes termeit megtöltő kiállításon Berényi Ferenc gazdag anyagot vonultatott fel. Száznyolcvan olajképét és több grafikáját, vázlatát mutatja be a közönségnek. A szolnoki művész fővárosi szereplése a szolnoki művésztelep hírnevét is méltán öregbíti.

A kiállítás megnyitóján jelen voltak a szolnoki művész kollegák, a fővárosi képzőművészeti élet több ismert személyisége, a Szolnok megyei pártbizottság, a megyei és városi tanács képviselői, valamint Szolnok város közéletének képviselői.

A megnyitó beszédet *Pogány Ö. Gábor*, a Nemzeti Galéria főigazgatója mondotta: „*Két olyan művész első gyűjteményes bemutatkozására kerül most sor, akik már elmúltak 40 évesek, mégis fiatal képzőművészeknek tartják őket számon. E kategorizálást egyszer érdemes lenne közvetlenül megvizsgálni, milyen meggondolások alapján bonthatják így fel művészeti közéletünket. Berényi Ferenc és Nagy Sándor azt is bebizonyította, hogy a képzőművészetet megújítani, újat keresni nem lehet gyökértelenül, hagyományok nélkül. Ha tetszetős kategóriákkal akarnánk kifejezni a két művész művészetét, akkor mondhatnánk Berényi Ferencre a sablonos meghatározást, hogy konstruktivista, Nagy Sándorra pedig hogy a neves „könyűvők" közé tartozik* (egy nyugaton is elterjedt szobrászati irányzatra célozva)". — mondotta többek között megnyitójában Pogány Ö. Gábor, majd néhány gondolatébresztő probléma felvetése után a kiállítást megnyitottnak nyilvánította.

A könyvek ünnepén

Irta: Simon István Kossuth-díjas költő

Az ünnepi könyvhét lassan már oly megszokott lesz hazánkban, hogy évről évre szinte a népszokások sok évszázados hagyományaival vetekszik. Nagy városok utcáin, vagy a legtávolabbi tanyavilág valamelyik útkereszteződésénél klasszikusaink és élő irodalmunk reprezentánsai adnak frissen megjelent műveikben találkozót az olvasóközönséggel. Ez a közönség nemcsak a számszerűségben nőtt hatalmasra az elmúlt tíz esztendőben, hanem igényességében is. A könyvekben a mai olvasóközönség a való világ és élet művészi tükörképét keresi, az igazságkeresés küzdelmét tiszteli. Választ vár az írótól a lelkében felmerülő kérdésekre, mecsoportosítsa évenként a könyvhétre, úgy irányítva ezt a folyamatot, hogy klasszikus irodalmunk, és mintegy a mainak alapja, jól tarthassa a föléje emelkedő, egyre növekvő újat. Tehát, ha valaki évenként a könyvhéten csak az ünnepi alkalomra megjelentetett klasszikusokat vásárolja meg, alig egy évtized alatt egész irodalmunk gerincét, mintegy a keresztmetszetét szerezheti meg könyvtárának. Nyilvánvaló ez is a titka a könyvhét sikerének, az olvasói közvélemény ezért várja a széles terítésből oly jó válogatási lehetőséget a könyvsátoroknál.

Az ilyenkor megnyilvánuló érdeklődés és olvasási kedv, az emberek szeretetteljes vonzódása a könyvhöz már önmagában is felkelti a felelősségérzetet az íróban, még hathatósabban sugallja, milyen kötelezettségei vannak embertársaival, az egész társadalommal szemben. Érzi, segítenie kell a helyes eligazodásban, hiszen az író hivatástudatából eredően eleve az élet, a társadalom bonyolult törvényeit kutatja s művészi színtézisben mutathatja föl olvasójának. S ilyenkor, a könyvhét napjaiban, szo-

Berényi Ferenc MDK

Szárkuprakók, olf.

Földmunkások, olf.

Szerszámos udvar, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D K.

Berényi Ferenc festő

Müve a kiállitáson

Homokbánya,

Facsoport

P.A.: Az Alföld hiánya az alföldi festők ceglédi kiállitásán
Pest megyei Hirlap 1965. okt. 17. 8.1.

MDK.

Berényi Ferenc

Raktár c. festménye

Müvészet 1967 jan.p.36.

MIK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.

MDK.

Berényi Ferenc

Kritika

Szolnokmegyei Néplap 1966 nov.6.

B erényi Ferenc festő

M.D.K.

Müve a kiállitáson

Gelmscher Anna: a Szolnoki Művésztelep kiállitása

Magyar Nemzet 1966. okt. 20. 4.l.

MDA.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika
Szolnokmegyei Néplap 1966 dec.11.

MDK.

- Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Népmüvelés 1966 dec.

Berényi Ferenc, festő

Kitüntetésben részesült.

–: Kiontották az idei SZOT-oklevelek 1.

ESTI HÍRLAP, szn. 1966. okt. 29.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási hirdadás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

M.D.K.

Berényi Ferenc

festő

A kiállításon szerepel a „Kapálók"
a „Földmunkások", a „Kapás",
a „Téli reggel", az „Udvaron" —
„Raktár" (freskó)

Berényi Berényi László: A szolnoki művésztelep kialakítása...
Művészet, 1967. január – 32 lap

MDK

Berényi Ferenc

Veranda, o.

Fiatal képzőművészek szalonja. Ernst Múz.
1963. jun.

MDK

Berényi Ferenc

Veranda, of.

Kapáló, "

Piac, "

Fiatal képzőművészek szemléje, Ernst Muz. 1963.jun.

Berényi Ferenc

Szerepel az alábbi tárlaton

Ambrus Tibor: A vásárhelyi őszi tárlat

Petőfi Rádió 1969 X. 26

Berényi Ferenc festő

Földmunkás csoport és Hídépítők c.

műve I. díjat kapott

az alábbi tárlaton

Horváth György: A szót felszabadulási pályázatának kiállítása a Mentreti galériában

Magyar Mentret 1970 VIII. 23 12 old.

Berényi Ferenc festő

Műveivel szerepel a montreuili
Városi Galéria tárlatán

Magyar Nemzet 1968 szept. 14.
— Napló —

Berényi Ferenc festő

Studió-tag volt, neve emlitve

„Studio 58-68"

Magyar Wenzel
1969 jan 7.

Berényi Ferenc

fa tő

Réntrett a XI. magyar képzőműrénéti kiállításon (kubikus-képek)

A XI. magyar képzőműrénéti kiállításon Északmagyarország 1968 ápr. 28. 7

Bereinyi Ferenc
festő

A Tavaszi Tárlat egyik legszebb darabja „Sarlózó" nőalakja.

Egri Mária: A Közép-magyarországi . . .
Művészet, 1969. november - 44 lap.

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc. – Munka, 1966. május.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255.l.

Berényi Ferenc

Kiállított a XV. őszi tárlatos

Szabó Endre: Igazolt remémpélek
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 1112.

Berényi Ferenc

festőművész

A 23 Ziállító között a Damjanich Múzeumban, a Szolnoki Téli Tárlaton.

Jó veggelt!

1981 I. 17 425

Berényi Ferenc

festő" műveit mutatta be a Szolnok-i Damjanich János Múzeumban. 1968. febr. 4- március 25-ig. /: Fallér László összeállítása :/

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. márc.

3. sz. 48 l.

BERÉNYI FERENC

SZOLNOKI FESTŐ. ÖT KISMÉRETŰ KÉPE SZEREPEL AZ ALÁBBI TÁRLATON.

AMBRUS TIBOR: VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT.

PETŐFI RÁDIÓ, 1970, OKT. 18-

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Müvészet 1967 dec.p.48.

M.D.V.

Berényi Ferenc
festő

Munkácsy Mihály díjat
kapott.

—: 1968 kiváló és érdemes művészei
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 6 – 2 lap.

M.D.K.

Berenigi Ferenc

festő

Hódmezővásárhelyen
volt tárlata.

Kiállítások: 1967 november-december

Műveszet, 1967 december – 47 kep

Berényi Ferenc

Szerepel a nemzeti művészetek
kiállításán a Nemzeti galériában

Kritika 1967 I. 44old.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K

A második terembe vannak
elhelyezve művei.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. apr. 20 - 7 kap.

Berényi Ferenc Katalógus

1927 nov. 9-én szül. Dévaványán. Szolnoki művész. 1953-ban végezte a Kép. Főisk. ahol Domanovszky Endre és Barcsay J. voltak tanárai. Külföldi kiállításai: Moszkva, Berlin, Varsó, Prága, Szófia. 1961 Derkovits ösztöndíj, 1966 Szot díj.

A Szolnoki Művészteleppi kiállítása, Bp. 1966. Kat. összeáll.: N. Pénzes Éva, Pogány Ö. G. Szeverette: Pogány Ö. Gábor, 23 l.

MIK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 dec.

MDK

Berényi Ferenc

Vörös ház, o., repr.

Szolnokmegyei képzőm. téli tárl. dec.
Damjanich J.Muz. 1965. dec.

Berényi Ferenc Katalógus

Alkony, 1961, o. l. 25 x 25 cm. A művész tul.

Alföld, 1961, o. l. 45 x 75 cm. A Zép-zöm. Alap tul.

Lapálló, 1961, Tempera, lecsen, 60 x 90 cm, A Műv. Min. tul.

Összel, 1961, o. l. 25 x 35 cm. A művész tul.

A szolnoki Művésztelep Kiállítása, Bp. 1966.
Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pogány Ö. G.
Bevezette: Pogány Ö. Gábor.

23 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1961 MÁJ 18

— **Berényi Ferenc** festőművész és Nagy Sándor szobrászművész kiállítása május 27-én nyílik meg az Ernst Múzeumban. A kiállítás megtekinthető hétfő kivételével 11 és 19 óra között.

sebeire, mint a műveltség terjesz

Berényi Ferenc Katalógus

Piaci bódé, 1964, o. l. 25×40 cm
A művész tul.

Utca, 1964, o. l. 15×25 cm.
A Szolnoki Orsz. Tanácsá ed tul.

Földmunkás, 1965, o. l. 80×180 cm.
A Zipz. Alap tul.

Kapás, 1966, o. l. 75×65 cm. A művész tul.

A Szolnoki Művésztelep Kiállítása, Bp. 1966.
Katalógusszám: N. Pénzes Éva, Pogány Ö. G. 2,4 l
Beveszette: Pogány Ö. Gábor

Berényi Ferenc Katalógus

Szerszámos udvar, 1963, o. l. 80 x 100 cm. MNG tul.

Szoludi utca, 1963, o. l. 15 x 15 cm. A művész tul.

Utca, 1963, o. l. 20 x 25 cm. A művész tul.

Gazdasági ifjúlétek, 1964, o. l. 20 x 40 cm. A művész tul.

A szolnoki Művészlelep Kiállítása, Bp. 1966. Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pogány Ö. 424 l. Bevezette: Pogány Ö. 9 á 6 sz.

Berényi Ferenc Katalógus

Szántó, 1962, o. l. 20×25 cm. A művész tul.

Veranda, 1962, o. l. 15×35 cm. A művész tul.

Kapáló, 1963, o. l. 25×35 cm. A művész tul.

Kapálók, 1963, o. l. 15×20 cm. A Mův. Min. tul.

Kubikus, 1963, o. l. 64×50 cm. MNG. Ltn.: 66.51 T.

A szolnoki Művésztelep Kiállítása, Bp. 1966. Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pogány Ö. Gy.
Beverette: Pogány Ö. Gábor. 24 l.

Berényi Ferenc Katalógus

Szénahúzó, 1962, Monotypia, 70 x 80 mm.
A művész tul.

Jájrep, 1962, Monotypia, 70 x 140 mm.
A művész tul.

Jalicsrét, 1962, Monotypia, 100 x 120 mm
A művész tul.

Töltésrétor, 1962, Monotypia, 50 x 90 mm.
A művész tul.

Vizpartos, 1952, Monotypia, 50 x 70 mm.
A művész tul.

A Szolnoki Művésztelep Kiállítása, Bp.
1966, Kat. Összeáll. N. Pénzes Éva, Pol. 25 Ft.
Beverette: Pojány Ö. Gábor.

Berényi Ferenc katalógus

Házat, 1962, Monotypia, 50 x 110 cmm.
A művész tul.

Kubirus, 1962, Monotypia, 70 x 100 mm.
A művész tul.

Piacon, 1962, Monotypia, 160 x 280 mm.
A művész tul.

A Szolnoki Művészeti Kiállítása, Bp. 1966, Kat. összeáll. N. Penzes Éva, Pojány Ö. G.
Beverette: Pojány Ö. Gábor. 25 l.

Berényi Ferenc Katalógus

Udvaron, 1966, o. l. 100 x 125 cm.
A művész tul.

Állatvásár, 1962, Monotypia, 150 x 250 mm.
A művész tul.

Dinnyeevő, 1962, Monotypia, 70 x 100 mm.
A művész tul.

A Szolnoki Művésztelen Kiállítása, Bp. 1966. Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pojány Ö. G.
Bevezette: Pojány Ö. Gábor.

25 l.

Berényi Ferenc

Csendélete

szerepel a X. Magy. Kép. Mint.

Kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004 old.

Berényi Ferenc

katalógus

„Raktár" 1962

„Kubikus" 1963

reprodukció

A szolnoki Művésztelep kiáll. Bp. 1966.
kat. Ismeáll. N. Pécsres Éva és Pogány Ö. G.
Bev. Pogány Ö. Gábor.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

Berényi Ferenc — Katalógus

Lovas, 1956, o. v. 80 × 90 cm. A mův. min. tul.

Piacon, 1957, o. l. 25 × 45 cm. A Mův. Min. tul.

Téli Udvar, 1957, o. l. 45 × 80 cm. A szolnok Megyei Tanács tul.

Elesettek, 1959, o. v. 80 × 100 cm. A Mův. Min. tul.

A szolnoki Művesi telep, Szabadtéri, Bp. 1966, kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pogány Ö. Gy. Bevezette: Pogány Ö. Gábor.

23 l.

MTK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 jan.28.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1968 jan.28.

MDK

Berényi Ferenc, Szolnok

olajf.:

Tájkép

Homokbánya

Táj fával

Vörös ház

Szolnok megyei képzőm. téli tárl. Damjanich J. Muz. 1965. dec.

Berenyi Ferenc
festő-

Finom kis képeivel szerepelt
a tárlaton.

Odmacher Anna: Közép magyarországi
[illegible], 1969. november – 43 lap

Berény Ferenc

Rideg Gábor: Művészlelepi vallatok. Töredékes párbeszédek Berény Ferenccel. – Szolnok Megyei Néplap, 1966. ápr. 30.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

257. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Berényi Ferenc

— **SZOLNOKI** művészek kiállítása. Február 4-én, vasárnap délelőtt Szolnokon a Damjanich Múzeumban kiállítás nyílik Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész műveiből.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG
1961 FEB 9.

Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása Szolnokon

Berényi Ferenc festményei, grafikái és *Nagy Sándor* szobrai február hónapban a szolnoki Damjanich Múzeumban tekinthetők meg.

Berényi Ferenc 1953-ban végezte a főiskolát Domanovszky és Barcsay tanítványaként. 1961-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott, azóta Szolnokon él, művészetét minden ízében az Alföld táplálja. Csak az érzi igazán festészetét, aki ismeri az alföldi táj megváltozott arcát. A végtelen szemhatár vetéssíkjainak geometrikus látványában, az új gazdasági épületek, tanyaközpontok korszerű szerkezetes formáiban Barcsay mester kezén fejlődött konstruktív szemlélete gazdag motívumkincsre talált. Figurái, amelyeket leggyakrabban valamely munkafolyamat közben ábrázol, személytelenül, a munka ősi ritmusának ábrázolásával utalnak az ember és munka elválaszthatatlan kötelékére. Kubikosai, földmunkásai, krumpliszedői tömeges súlyukban, mozdulataik himnikus rendjében jelentősek.

Berényi konstruktív kompozíciós módszerét feloldja, emberközelbe hozza színeinek a lírája. Az ultramarinok, melegbarnák, érett őszisárgák az Alföld évszakonként változó színeit idézik. Ha Berényi művészetének előzményeit keressük, a látványhoz való ragaszkodás realizmusa, színérzékenysége Koszta, Tornyai festészetéhez kapcsolja. Szerkezetes igényű kompozíciós rendszerével pedig munkássága a század egyetemes, korszerű művészetébe illeszkedik.

*

Nagy Sándor nyírségi kőművesként találkozott először azzal az anyaggal, amely mind a mai napig gondolatainak megvalósítója. A kő természetének megismerése, formázásának lehetőségei vezették a nyíregyházi szabadiskolába, majd a Képzőművészeti Főiskolára.

Nagy Sándor a kőtömb elemi hatását használja fel az örökös emberi értékek, összefüggések művészi ábrázolására. Művészetében a kibányászott kő természetes gyűrődéseit, lágy és durva felületeit társítja az emberi formák képzetével. A gömbölyded, teli idomok ismétlődésével az asszonytest érett formáira utal. Félelmet, boldogságot, szerelmet a kőből épphogy kibomló, sokszor grafikus vonalakkal jelzett alakokkal örökít meg. Az anyag természetes tulajdonságának megőrzése, a nagyolva mintázott, bekarcolt formák, amelyek alig bontják meg a kő egységes tömbjét — harmonikus, kiegyensúlyozott kompozíciót biztosítanak a művész szobrainak.

Egri Mária

— *BETILTOTTA A C*
Írországban James Jo
ses című regényének
zatát. A Dublinban, ír
kel készült filmet a
obszcénnek minősítette

helyisé-
ban a
festő-
sef mű-
és Za-
alkotá-

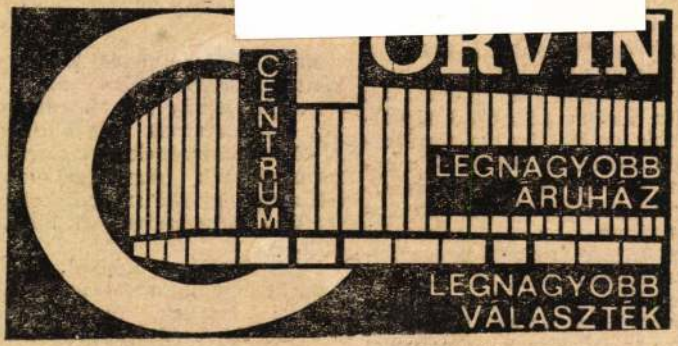

TÉLI VÁSÁR

20–40 százalékos árengedménnyel

A CORVIN ÁRUHÁZBAN

Női télikabát	799,— Ft helyett 559,— Ft
Mintás szövetruha	270,— Ft helyett 189,— Ft
Női kreppnylon térdharisnya különböző mintákkal	44,— Ft helyett 30,80 Ft

NAPONTA 17 ÓRAKOR DIVATBEMUTATÓ AZ ÉTTEREMBEN

MEGYEI MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI KÖZPONT
ÉS A MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
1984. FEBRUÁR 10-ÉN, DÉLUTÁN 3 ÓRAKOR

BERÉNYI FERENC

Munkácsy-díjas festőművész
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
LIGETI LÁSZLÓ
a SZOT alelnöke

Helye: MMIK. galériája, Szolnok
Nyitva: 1984. február 10–29-ig

Lebanon Trail

MEGHÍVÓ

A MŰCSARNOK ÉS A DAMJANICH MÚZEUM RENDEZÉSÉBEN
1968. FEBRUÁR 4-ÉN,
VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR NYÍLIK MEG

BERÉNYI FERENC FESTŐMŰVÉSZ
NAGY SÁNDOR SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

A DAMJANICH MÚZEUM FÖLDSZINTI TERMEIBEN

Szolnoki Nyomda

Bereiny Ferenc

Berényi Ferenc
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÖ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest
1989 SEP 28

1021

BERÉNYI FERENC: ITÁLIAI VÁZLATOK

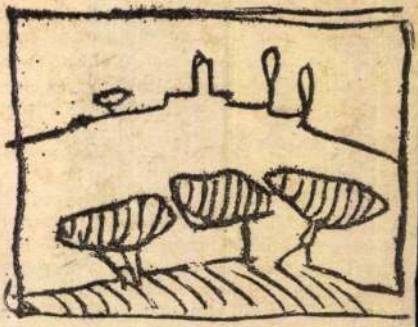

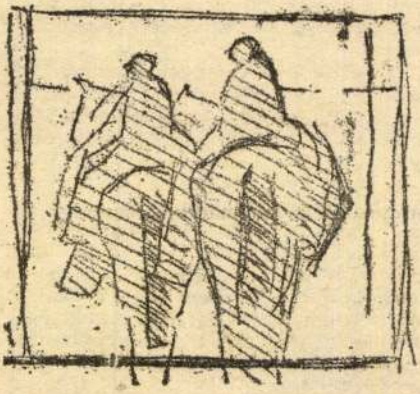

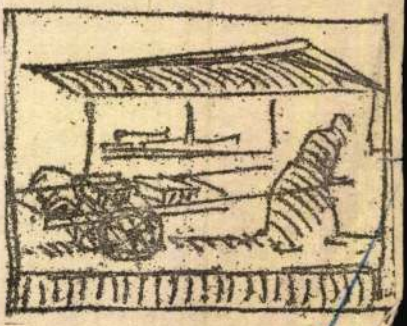

...és, hogy csak halac
mű lehet. Minél alkotóbb elm
annál nyugtalanabb az építés,
emelkedés szándékában.

A költő feladata? Látni, hal
fejezni, illetve: hangot adni
nak, ami körülötte és önmagál
énik, tehát kifejezni önmagát
át, ezzel együtt természetesen
problémáit is. Ehhez termés
zükséges a kifejezés kivételes
ne is — ez a művészet.

Írótársaim közül *József Attilá*
Kosztolányi Dezsővel voltam jó
iszonyban. József Attila sokat
ozzám Újpestre, a Megyeri csárdába,
z Illik-féle halászcsárdába és a volt
annónia kávéházba. Nagyokat iddo-
áltunk, de még többet vitatkoztunk,
ókedvűen, de sokszor konokul ragasz-
odván szempontjainkhoz. József Attila
gyanis konokul ragaszkodott ama né-
étéhez, hogy *„a költészet — csak
yelv"*. Sok mindenben egyetértettünk,
e ebben az egyben nem.

Kosztolányi Dezső volt tulajdonkép-
eni felfedezőm. Ő talpalt kézirataimmal
gyik szerkesztőségből a másikba, szép
kerrel. Hogy nem rongyolódtam le
bban az időben, azt is neki köszönhe-
em: ő látott el — igen gyakran — ru-
ával, cipővel és zsebpénzzel. Igazi
öltő és igazi mecénás volt! Élő írótár-
im közül *Fodor Józseffel, Tersánszky*

...sasúttel, rán-
...kevel és hasonló finomságok-
kal. Jelenleg 46 éves vagyok, de még
mindig kamasznak érzem magam. Mert
csak az öregszik meg, aki meg akar
öregedni!

Égő évek fölé címmel készülök ki-
adni új verseskönyvem. Körülbelül
150—200 új verset fog tartalmazni; kö-
zöttük sok olyant, amit az elmúlt rend-
szer cenzúrája nem engedélyezett. Na-
gyon esedékes már ez az új könyv,
mert legutóbbi könyvem még az ostrom
előtt jelent meg *Cserépfalviéknál*.
Mielőtt új könyvem kiadnám: még
egyszer át kell tekintenem az egész
anyagot. Ehhez türelem és nyugalom
kell, s éppen ezért, ha egy embersége-
sebb összeghez jutok: a Bakonyba vo-
nulok boldog remete módjára — dol-
gozni és pihenni.

Berényi Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-745, 340-726

1969 SEPT 7

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1024

1969. szeptember 7.

SZOLNOK MEG

Művészet és antiművészet

Beszélgetés Berényi Ferenc Munkácsy-díjas festőművésszel, olaszországi tanulmányútjáról

Három hónapig járta Olaszországot. A Garda tótól Sziciliáig több tucatnyi városban időzött rövidebb, hosszabb ideig. Nemrég ért haza. Poggyászában néhány prospektus, album, színes olasz folyóirat és sok vázlat, vászonra és papírra vetett élmény, benyomás.

— *Ösztöndíjjal tölthettem odakint három hónapot. Elsősorban az etruszk művészet és az olasz korareneszánsz emlékeit akartam megismerni. Munkatervet készítettem, s ennek alapján jártam Olaszországot. Az etruszk művészet emlékeivel Tarquiniában, Cerveteriben és Rómában ismerkedtem. A korareneszánszt több város mellett, elsősorban Firenze reprezentálta, főleg a nagyszerűen berendezett Uffizi képtár. Néhány galériában, az Uffizi mellett például a nápolyi Capo di Monteban a rendezés művészetét is élvezheti a látogató. Miután megismerkedtem az eredeti művekkel, bizonyos fokig megváltozott bennem a korábban kialakult értékrend, amely még jórészt az iskolából származik.*

— Mondana erre példát?

— *Piero della Francesca, de még Giotto is, például rám sokkal nagyobb hatást gyakorolt, mint ahogy korábbi tanulmányaim alapján vártam. Ugyanakkor láttam azt is, hogy a minden áron való pénzszerzés vágya színvonal csökkenéssel járt azoknál is, akiket egyébként méltán tartunk a festészet óriásainak.*

— Szigorúan ragaszkodott a munkatervéhez, vagy engedélyezett magának kitérőt is?

— *A munkatervemhez szigorúan ragaszkodtam, ennek ellenére maradt időm másra is. Elmentem délre, a görög művészet itáliai emlékeit megnézni. Jártam Paestumban, Selinunteban, Agrigentoban, Siracusaban és Taorminában. Megnéztem a Pompeiben és Herculanumban folyó ásatásokat. Ottlétemkor egy Giordano nevű régészprofesszor éppen egy falfestményt tárt fel, amelynek nincsenek előzményei a korábban feltárt részen. Megmutatták az érdeklődőknek, de még nem engedték lerajzolni, lefényképezni.*

— Kizárólag a régi művészet érdekelte, vagy ismerkedett a mai irányzatokkal is?

— *Jártam a Galleria d'Arte Modernaban, ahol a XIX. és a XX. századi művészet alkotásait állítják ki. Nyugodtan mondhatom, ott tanultam meg igazán becsülni a magyar festészetet. A modern olasz képzőművészetben sok a zsákutca. A mai művészek jórészére jellemző bizonyos dühös eredetiségre való törekvés. Láttam például egy minden oldalról összepréselt és többszínűre festett autót, vagy összecsavart locsolócsöveket. Ezek kifejeznek valamit az ember játékos természetéből, de nem tudom őket képzőművészeti alkotásnak tekinteni.*

Előkerülnek a kint készített vázlatok. Elsősorban Szicilia ihlette meg. Szinte valamennyi képén forró, kiégett mezőket, kopár hegyeket festett. A vörös, a sárga és az ég mélykékje az uralkodó szín.

— Mikor láthatjuk majd kiállításon ezeket a képeket?

— *Erre még nem tudok válaszolni. Fel kell dolgoznom az élményeimet, hiszen ezeket a festményeket és rajzokat csak vázlatnak tekintem.*

B. A.

nal köszönti. Neki semmi köze a családi háborúhoz, odamegy az asszonyhoz, visz egy pohár bort is és pénzt nyom a markába. Dicséri a hagymát. A nő önérzetes, a pénzt nem fogadja el, de felenged. Nem hallunk semmit, elvagyunk foglalva az étellel, itallal. Azt még látjuk, hogy az asszony néhány perc múlva pihegve, kipirulva nyitja a pinceajtót. A szája is kirózsásodott, megszépült. Az orvos dolgavégeztével az asztalunkhoz ül, eszik-iszik, jó étvágya van. Kérdi a parasztot, megtalálta-e a cédulát a pincekulcs lyukában. Reggel, amikor a Balaton felé tartott, odatette, hogy maradjon a paraszt itt, estére visszajövünk.

— Nem találtam és semmit. Oda tetted volna? — kérdezi a paraszt vissza és hozzáteszi még:

— Akkor azért akartam olyan nehezen bemenni, sehogyan sem fért a kulcs a lyukba.

— Biztos megint részeg voltál — évődik az orvos.

— Beszélhetsz, beszélj amit akarsz, tudjuk minek hívnak — válaszol a cigány és csak nagy hűséges szeme mond ellent szavainak.

Évekkel ezelőtt összeverődött itt, nála egy kis jólsikerült banda. Akkor éppen ősz volt. Forrt a bor. A gazdát a vendégek leitatták. — Amikor ötödször fordult a pincébe italért, egy kissé elfáradt a borgőztől és lefeküdt a pince hűs földjére. A cigány a gáztól már útba

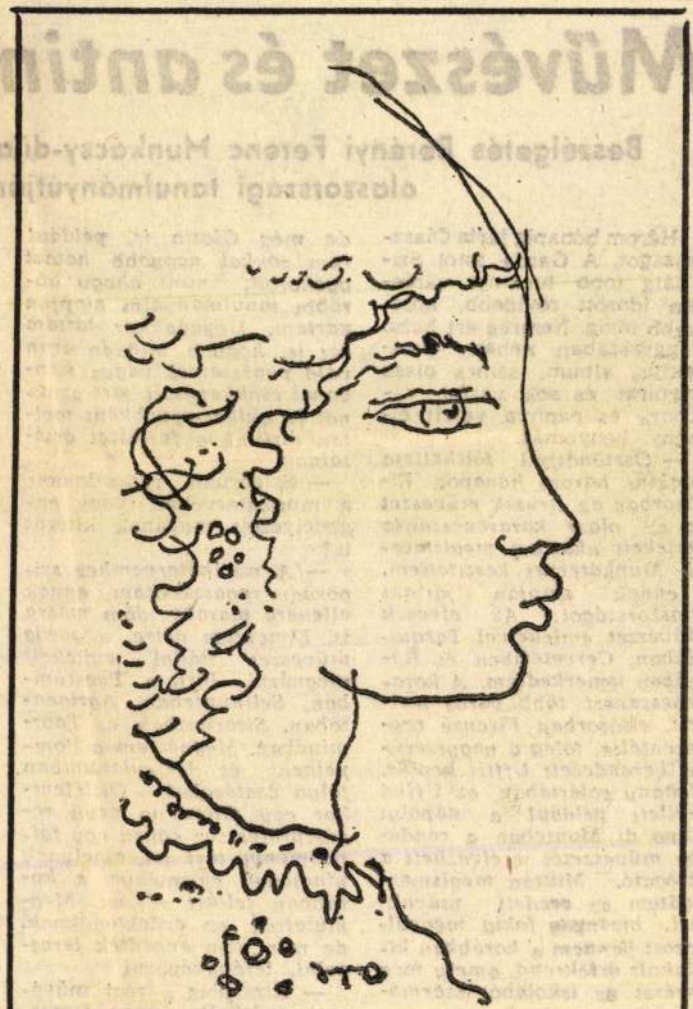

KISS ATTILA: LEÁNYKA

Berényi Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

DÉLI HÍRLAP

1970 AUG 18

SZOT-pályázat

A SZOT felszabadulási képzőművészeti és iparművészeti pályázatának díjait hétfőn *Virizlai Gyula*, a SZOT titkára adta át. A festészet-kategóriában első díjat nyert ~~*Berényi Ferenc*~~ „Földmunkáscsoport" a szobrászat-kategóriában *Vasas Károly* „Felszabadulás", a grafika-kategóriában *Raszler Károly* „Váci Mihály emlékére" című alkotása. Az iparművészet-kategóriában az első díjat nem adták ki, a második díjat *Buzás Árpád* „Miénk a gyár" és *Juris Ibolya* „Építés" című alkotásának ítélték oda.

többször konzultál eb
kérdésben.

Miközben U Than
Avivtól kérte a jogtala
tartóztatott két algéria
tikus szabadon eng
Anglia izraeli nagy
ugyancsak erről t

---

dtak szervizt

osztrák cég közösen garan-
tálja. Az alvázak és a gépko-
csik üregeinek korrózió elleni
védelméért kétéves jótállást
válla ak. A kocsik komplett
karbantartására b letet is
kötnek a gépkocsitulajdono-
sokkal.

Berényi Ferenc

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1970 AUG 18.

1021

A SZOT FELSZABADULÁSI PÁLYÁZATÁNAK DÍJAIT Virizlai Gyula, a SZOT titkára hétfőn adta át. Első díjat nyert Berényi Ferenc festménye (Földmunkás csoport), Vasas Károly szobra (Felszabadulás), Raszler Károly grafikája (Váci Mihály emlékére). Az iparművészet kategóriában csak második díjat adtak ki (Buzás Árpád: Miénk a gyár, Juris Ibolya: Építés).

hivatal rendelkezése alapján — közzé-
tette *a szerződéses vöröshagyma új felvá-*
sárlási árát. E szerint az első osztályú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021
Berényi Ferenc

Kedd, 1970. augusztus 18.

Jubileumi kiállítás a Galériában

Százhetven művész háromszáz alkotásából nyílik meg ma kiállítás a *Nemzeti Galériában.* A hétfői sajtótájékoztatón elmondták: a SZOT jubileumi képző- és iparművészeti pályázatára négyszáz festő, szobrász, grafikus, illetve iparművész több mint ezer munkája érkezett be. Ezekből válogatta a zsüri a most megnyíló tárlat anyagát, amely szeptember 20-ig tekinthető meg, s a kiállított alkotások a helyszínen is megvásárolhatók.

A SZOT-pályázat díjait hétfőn *Virizlai* Gyula, a SZOT titkára adta át. A festészet kategóriában *Berényi* Ferenc Földmunkás-csoport, a szobrászat kategóriában *Vasas* Károly Felszabadulás, a grafikakategóriában *Raszler* Károly Váci Mihály emlékére című munkájával nyert első díjat. Az iparművészet kategóriában az első díjat nem adták ki; a második díjat *Buzás* Árpád Miénk a gyár és *Juris* Ibolya Építés című pályaműve kapta.

Kedd, 197

A normalizálás útjában

Tizennégy esztendeje, hogy az akkori *Adenauer*-kormány javaslatára a nyugatnémet alkotmánybíróság *betiltotta* Németország Kommunista Pártjának legális működését. A döntés a hidegháború légkörében született, olyan időszakban, amikor a nyugatnémet monopoltőke a militarizmussal ismét szövetkezve irányt vett a második világháború után kialakult *status quo* megváltoztatására. A pártot azért tiltották be, mert a nyugatnémet munkásság legöntudatosabb rétegének szószólójaként útjában állt ennek

Portugáliában és a görög ezredesek katonai diktatúrájában van betiltva, egyébként mindenütt, az adott körülmények között, szabadon munkálkodhat.

A megváltozott nemzetközi helyzetben, amikor az erőviszonyok alakulása és magának a nyugatnémet lakosságnak a tavalyi választásokon megnyilatkozott akarata változást eredményezett az NSZK-ban is és az új bonni kormányt a korábbi politika felülvizsgálatára kényszerítette, anakronizmusként hat, hogy az alkotmánybíróság döntését még mindig nem

Berényi Ferenc
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1970 AUG 1 31

XI. SZEGEDI NYÁRI TÁRLAT

Tizenegyedik alkalommal rendezték meg a Szegedi Ünnepi Játékok keretében a vidék egyik legrangosabb nyári képzőművészeti eseményét. Kezdetben kiegészítő programnak szánták a Dómtéri színházi események látogatói részére, — hogy ez mennyire így van, bizonyítja a tárlat díjainak ma is érvényes kiírása, amely a színházzal kapcsolatos, a színház által inspirált képzőművészeti alkotásokra ösztönzi a művészeket. Szerencsére sem a zsűri sem a művészek nem ragaszkodtak — annak idején sem, ma sem mereven — e kiíráshoz, így a szegedi tárlatokon csak kevés színházi „illusztráció" láthattak a nézők. Mert elképzelhető, hogy esetenként valóban a színház ihleti meg a képzőművészt, mintahogy egy parasztudvar, vagy egy tájrészlet (mindegyikre találhatunk példát az idei kiállításon is), de a képzőművészet ilyen fajta felparcellázása nem hiszem, hogy fejlődése szempontjából hasznos lenne.

Az erőszakolt profil helyett azonban sokkal egészségesebb, természetesebb módon az évek során mégis határozott, jól felismerhető arculata alakult ki e kiállításoknak. Országos jellegét megtartva, sőt az egyre szélesítve (az első években csupán szegedi és Szeged környéki művészek szerepeltek) az intenzív szociáli.. érdeklődés jellemzi a kiállítást, (a művészek —) a rendszeresen szereplő tizenöt-húsz művészre gondolok itt elsősorban) — az -'földi képzőművészeti eszmei (és nem stiláris!) hagyományait követve a társadalmi érdeklődés kifejezésében meglehetősen egységesek. Azok az alkotók pedig, akikct más szellemi pólus vonz, rendszerint egy-két próbálkozás után lemondtak a részvételről.

Ez a felfokozott szociális érdeklődés téma választásban az idén is megmutatkozik, nem így az indulatokban. Kicsit szemlélődő jellegű, kicsit zsánerszerű az egész kiállítás, és ez az érdektelenség veszélyét is magában rejti. Kicsit summásan kevés az igazi szellemi izgalom. — a szó valódi és nemes értelmében vett újdonság. — Az olyan alkotás, amelyik ténylegesen megragadja, állásfoglalásra készteti a nézőket.

Ezeket az aggodalmakat annál jogosabbnak, és sajnos, egész mai képzőművészetünkre jellemző, de remélem múló „rosszullétnek" érzem, mert nem egy elszigetelt tájegység, provinciálisnak mondható kiállításáról van szó, hanem egy rangos országos tárlatról, amelyen nagyon sok jelentős művészünk képviselteti magát. Fővárosiak és vidékiek egyaránt. A kiállítók között, immár szintén hagyományosan, szolnoki művészek is vannak. Az ő munkájukról szeretnék kissé részletesebben is megemlékezni. Maradjunk talán az alfabetikus sorrendnél!

Berényi Ferenc két kisméretű képe azon kevések közé tartozik, amelyek rendelkeznek az igazán jelentős és (a kisméret ellenére is) — a nagy képek sajátos tulajdonságával, nevezetten, hogy tudott dolgokról is olyan szellemi információt képesek nyújtani, amelyik újdonságával meggyőzi a művet szemlélő nézőt. Az elhelyezésük is szerencsés, a legalsó terem fő falára került mindkettő. (A Horváth Mihály utcai kiállítási épület három szintjén rendezték meg az idén a tárlatot). Kokas Ignác egyik kiemelkedően jó műve mellé.

Baranyó Sándor szintén két festménnyel szerepel Szegeden. Az egyik, kissé pontatlanul jellemezve, tájcsendélet, hagyományos tiszai téma, vízparttal, csónakokkal, s a megfestés pasztózussága sem tudja a konvencionálisan szerkesztett képen a Baranyóra oly jellemző dinamikát festői szuggesztivitást érzékeltetni. A kép fogyatékosságát, úgy látszik, a kiállítás rendezője is érezte, mert a művet a folvosón helvezte el. A másik Baranyó kép az algyői gázkitörést örökíti meg. Jóval többet mond ez a kép az esemény egyszerű regisztrálásnál, az örvénylően kavargó színek, a zaklatott csatkezelés a gigászi küzdelem szenvedélyességét is érzékeltetni tudja, kár, hogy a kompozíciója kissé esetleges, és a formák jellegtelenné oldódnak ebben a kavargásban.

Chiovini Ferenc Vágtató lovak című festménye alkotójának érett művészetét dícséri. A közeledő vihar, a természet elementáris erejét kitűnően érzékeltető a ménes megriadt vágtája, az iramló lovak esztétikailag is lenyűgöző látványát is híven visszaadva. A kép színkezelése is festőileg tökéletesen megoldott.

Gácsi Mihály kiállított rézkarcai nemrég a firenzei grafikai beinnalén is szerepeltek, és csak ismétlésekbe bocsátkozom, amikor újra leírom Gácsinak a szemléletét számára való filozófikus humora most is élményt jelentett.

Végül két szobrász is képviseli Szegeden a szolnoki művészeket. Nagy István — Vágtató lovas című samott kis plasztikája, ténylegesen kisplasztika. Nem ad többet egyetlen plasztikai ötlet felvillantásánál.

Simon Ferenc viszont az ötletet a kifejezés szándékával párosítja lemezmunkáiban. A folyó szimbóluma című vörösréz fali plasztikája ezért a díszítő funkción túl (ennél a műfajnál ez is nagyon lényeges), önérvényű műalkotás is egyben. Úgy tűnik, hogy a művész helvesen talált rá arra a kifejezési formára, amelyben invenciózus formai ötletgazdagságát a megmunkálás igényességével párosítva értékes műveket alkothat.

Néhány szót még a kiállítás rendezéséről, amely Rozványi M.rta munkája. A változás, a feilődés ebben a legszembetűnőbb. A korábbi évek osztott, sokszor zavaróan zaklatott elrendezése helyett most a paraván-boxok lebontásával sokkal egységesebb, világosabban áttekinthető és főleg tetszetősebb külső kép fogadta a belépő látogatókat. Ezt a benvomásukat csak erősítette a különböző művek egymás mellé válogatásának, megszerkesztésének átgondoltsága.

Rideg Gábor

SZOJUZ—9

A Magyar Posta szeptember 4-én 10 forint névértékű blokkot ad ki a Szojuz—9 útjának megörökítésére. A blokkban négy bélyeg lesz, amelyek közül három a hatalmas rakétát ábrázolja, a negyedik bélyeget a két nagyszerű űrpilóta arcképe díszíti. Mellettük helyezkedik el a felirat, mely az űrben való tartózkodás 424 órás világrekordjára utal. A Szojuz—9 útján a világűrben való huzamos tartózkodás emberre való hatását mérték fel. Ez az űrutazás fontos lépést jelent az állandó űrállomások létesítésének előkészítésében.

A kozmosz meghódításának újabb eredményéről megjelenő légiposta blokkot Kékesi László grafikusművész tervezte. A megjelenés napján a Budapest 4. postahivatal emlékbélyegzőt használ és szép kivitelű elsőnapi boríték is forgalomba kerül.

ESEMÉNYNAPTÁR

Augusztus 19-én jelenik meg az I. István emlékbélyeg (3 forint névérték) és a XVII. Női Evezős Európabajnokság emlékbélyege (1 forint). Az ünnepségek színhelyén emlékbélyegzők. Carte maximum és elsőnapi boríték.

A Bélyegnap alkalmából sok helyen rendeznek kiállításokat, számos helyen emlékbélyegzőt használ a posta. A gazdag programból itt csak az országos kiállításról és nemzetközi seregszemlékről számolhatunk be.

Augusztus 20-án nyílik meg a „Savaria Fila 70" elnevezésű kiállítás. A szombathelyi Kultúrpalotában 8 napig gyönyörködhetnek a látogatók Graz, Ljubljana, Trieszt, Zágráb, Nagykanizsa és a vendégfogadó város filatelistáinak kincseiben.

Augusztus 22-én jelenik meg az Iniciálékat ábrázoló blokk és 4 értékű sor a Bélyegnap alkalmából. Elsőnapi boríték, emlékbélyegző és carte maximum.

Augusztus 23-án délelőtt 10 órakor Horn Dezső, a közlekedés- és posta[illegible]

A fénykép

Móra Ferenc megpróbálkozott a színpaddal is. Makón mutatták be Csőszfogadás című színpadi tréfáját. Juhász Gyula és Réti Ödön, továbbá József Attila is szerepeltek még ezen a nevezetes estén, és előadás előtt levetették magukat négy másik művészemberrel és Móra Ferenccel együtt.

Mikor az emlékezetes fénykép megjelent egy makói kirakatban, a tanyasi népek megállottak előtte, és találgatták, kiket ábrázolhat?

— Ezek bizonyosan az aradi tizenhárom lösznek — vélekedett valaki, mire a szomszédja, egy hatalmas bajúszú öreg magyar óvatosan megjegyezte:

— De hiszen sógor, itt heten vannak!

— A többieket alkalmasint mán kivégezték — hagyta helyben az előtte szóló...

Júliusi BÚÉK

Az egyik budapesti színháznál működött egy zenekari tag, akinek szépen jövedelmező mellékfoglalkozása a kóta-másolás volt. Ő írta ki a stimmeket a partitúrából, de nem is ezzel a munkájával kereste a legtöbbet, hanem az ajándékokból, melyekkel a zeneszerzők, ha muzsikájuk sikert aratott, örömükben elhalmozták.

Egyszer júliusban elfogta a világhírű Kálmán Imrét, a Király Színházban, ahol a Csárdáskirálynőt játszották véget nem érő sorozatban.

— Meleg ide — hőség oda — mondotta a komponistának —, telt házunk van ma is. Tódulnak az emberek a Csárdáskirálynőhöz!

A kiváló szerző igent bólintott, de egyébként — bár nagyon jól tudta, miről van szó —, nem nyúlt a tárcájához.

Pillanatnyi csönd.

— Haj, haj! — sóhajtott a kóta-másoló. — Sok a munka! És milyen hőség van a zenekarban! Rettentően szomjas vagyok!

— Igen? — szólt szórakozottan Kálmán Imre, és másfelé nézett.

A derék másoló kezdte nevén nevezni a gyereket.

— Látta Kálmán mester az összes zenekari stimmeket? Ugye, milyen gyönyörűen, tisztán írtam ki valamennyit? Azért a néhány fillérért, és éppen lakbérfizetéskor!

Csönd. Hosszú, kínos csönd. A komponista nyugodtan szívta a cigarettáját. Ekkor megszólalt a csengő, kezdődött a következő felvonás.

A hangjegyek tudós másolója körülnézett, valamin tűnődött és végül — végső kétségbeesésében —, megragadta Kálmán Imre kezét, melegen megszorította és felkiáltott:

— Hát akkor, kedves mester, boldog új évet kívánok!

Mire a komponista elegáns mozdulattal benyúlt a belső zsebébe...

A kritika

G. B. Shaw ifjú éveiben egy londoni újság zenekritikusa volt. Bírálata egy orvoskórus hangversenyéről mindössze a következő két mondatból állt:

„Tegnap a londoni orvosok énekeltek. Emlékeztetni akarom őket arra, hogy amikor megkapták diplomájukat, mit fogadtak az orvosi hallgatásról!"

A szakértő

Rátonyi Róbert vidéken vendégszerepelt, egyik termelőszövetkezetünkben. A délutáni előadás után a tsz vezetősége meghívta a művészeket, hogy nézzenek körül a gazdaságban.

— Legalább meglátják, hogyan dolgozunk, hogyan élünk, aztán, ha valami észrevételük lenne, csak mondják meg bátran, jól esne, ha hozzászólnának a dolgokhoz.

Hát ami a körülnézést illeti, arra Rátonyi szívesörömest vállalkozott, de a hozzászólással, érezte, valami baj lesz. Városi ember, nem nagyon ért az ilyesmihez, nem szakértő. De nem akarta, hogy megsértődje-

Szeptember első felében Inc
szakra (kb. december végé

női munka

felveszünk, **NŐI SEGÉDM**
Vidékieknek munkásszállást
hoz történő utazási költsége
telmében megtérítjük. Jele
Csoportnál munkanapokon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1970 AUG 19

1021

Nógrádi képzőművészek alkotásai a Magyar Nemzeti Galériában

Képzőművészeti és iparművészeti pályázatot hirdetett a Szakszervezetek Országos Tanácsa hazánk felszabadulásának negyedszázados évfordulójára. A pályázat díjkiosztó ünnepségét augusztus 17-én tartották Budapesten, a SZOT székházában. A képzőművészeti pályázatra érkezett alkotásokból pedig tegnap nyílt kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában, a SZOT és a Galéria rendezésében.

Nógrád megyében élő képzőművészeink is pályáztak. Sikerrel. A festészeti kategóriában az első díjat *Berényi Ferenc* szolnoki művész kapta Földmunkáscsoportok című képéért. A két második díj közül az egyik Nógrádba került, *Lóránt János*, Salgótarjánban élő festőművésznek ítélték. Tavaszvárás, 1945. című alkotását jutalmazták vele. Második díjat r 'g *Hézső Ferenc* hódmezővásárhelyi művész, Tűz körül című festményéért kapta. Érdekes, hogy ebben a kategóriában a díjakat ezúttal a „vidékiek" hozták el.

Grafikában *Raszler Károly* Váci Mihály emlékére a szobrászatban a Nógrád megyei származású *Vasas Károly* Felszabadulás című alkotásait jutalmazták első díjjal.

— A Tavaszvárás 1945 gyermekkori emlékem — mondja Lóránt János. — Szülőfalum, Békásszentandrás környékén nagy harcok dúltak. Kiürítették a községet. Ablakunkból egy országútra láttam, amelyen abban az időben állandóan vonultak a katonai járművek, az ágyúk. A pályázatra készült képem ebből az emlékből fogant.

A díjazott képen kívül Nógrád megyéből *idős Szabó István*, Kossuth-díjas szobrászunk Villás paraszt és Almaszüret című műveivel szerepel a kiállításon. *Czinke Ferenc*, Munkácsy-díjas grafikusművész a Salgótarjánban már bemutatott Köszöntő piros virággal, 1945 című, színes sorozattal, *Pataki József* festőművész Béke és Fiatalok című fametszetével vesz részt a tárlaton. *D. Fehér Zsuzsa dr.* művészettörténész a katalógus előszavában felhívta a figyelmet arra, hogy azok, akik a SZOT felhívására elküldték műveiket a Magyar Nemzeti Galériába, műveik tanúsága szerint az emberről szóló felelősség jegyében alkottak.

A művész elsőrendű feladata szocialista építésünk 25 évének bemutatása.

Természetesen, a pályaművek sokféle felfogásról vallanak hiszen valóságunk is rendkívül összetett. A tudati világ is hangot kapott az alkotások egy részében. Elsősorban tehát nem zsurnalisztikai elképzelések jellemzőek a művekre, hanem az élmény átélése, s művészi meg[illegible]tése, a hitelesség légköre. Amint D. Fehér Zsuzsa is írta: „A művek hatása inkább bensőséges, mint meghökkentő."

(té)

Nem nehéz mozgosítani az embereket

ZAGYVARAKODÓN, a ládaüzemben nem nagy, mindössze 43 tagot számláló pártszervezet tevékenykedik. Az itt dolgozóknak nem egészen egyharmada párttag. Fiatal az üzem, dolgozói több helyről verbuválódtak össze, úgy, amint a szénbányászat visszafejlődött. A pártszervezetnek mégis nagy tekintélye van és azt is el lehet mondani, hogy a tagság mindig kialakítja egységes véleményét. Ki, hogy vélekedik az alapszervezet munkájáról? Erre a kérdésre kerestünk választ a párttagok körében, és a következőket tudtuk meg:

— Én két éve kerültem ide a mizserfai bányaüzemtől. Ott is karbantartó lakatos voltam, itt is az a beosztásom. Szocialista brigádban dolgozom és mivel ebben már jogfolytonosságom van, így az arany fokozatot is elértem. Jó az összhang, és jól érzem ma-

jogúságról beszéltek, amikor ezt a kérdést tűztük napirendre. Van itt olyan munka, ahová nőket nem lehet beállítani. Van viszont olyan is, ahol ők ügyesebbek és a férfiaknál jobb eredményeket érnek el Nem is keresnek rosszul. Nincs is baj azzal sem, hogy például több műszakra kell járniuk. Erről is beszéltünk ugyanis, hogy nem lehetne-e valahogy könnyíteni a dolgozó nők helyzetén a műszakbeosztások megváltoztatásával. Nem igényelték ezt. Azt viszont sokszor szóvá tették, hogy a vezetőség javítsa az anyagellátást, hiszen aki ide jár munkára, azért jön, hogy keressen és ha nem folyamatos a termelés, a kereset is kevesebb. A pártvezetőségtől is azt kértük, hogy a jövőben segítse elő a jobb anyagellátást. Ebben már történt változás és ígéretet is kaptunk, hogy a jövőben még további javulásra számíthatunk, — mondta a

— Nekem személyes problémám volt, amivel a pártvezetőséghez fordultam. Kisterenyén mozdonyvezetőként dolgoztam és 1956-ban mint karhatalmista megsebesültem. Kisterenyén többet tudtam keresni, mint itt, mert ott személyi pótlékot is fizettek. Hat gyermekem van, az egyik most szerelt le, a másik az ősszel bevonul, a többi kisebb. Ezért szóltam és úgy tudom, a pártvezetőség már továbbította is a panaszomat — mondta Adorján József.

VINCZE ISTVÁN szakvezető a komunisták példamutatásáról beszélt. Elég sok a napi probléma, ami mindig azonnali intézkedést kíván — mondta, de a kommunistákra mindig lehet számítani, ezt a ládaüzem egyre javuló termelési eredményei is igazolják. Az elmúlt fél évben például a

Berényi Ferenc
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-740. 340-726
Egészségügyi Dolgozó
1970 SEP 5
1021

Művészek vallanak az emberről, a munkáról,

(Kiállítás a SZOT pályázatára beérkezett alkotásokból)

✱

Hazánk felszabadulásának huszonötödik évfordulójára a Szakszervezetek Országos Tanácsa képző- és iparművészeti pályázatot hirdetett. A felhívásban a szakszervezeti mozgalom és a dolgozók művészeti ízlésnevelésének hosszú évekre visszanyúló hagyománya fejeződik ki: az eltelt negyedszázad társadalmi fejlődésének a képzőművészet nyelvén kell hatnia, lehetőséget adva a pályázóknak, hogy a munkát, a közéletiség által inspirált gondolataikat alkotó tevékenységük fókuszába állítsák; hogy sajátos eszközeikkel fogalmazzák meg a mindennapi életet, boncolják a megoldatlannak látszó problémákat, világítsák meg gondjainkat. Az eddigi kiállításokon még nem szerepelt művek lényege: nem programszerű új tematikai értelmezése a szocialista építésnek, hanem a valóságtól hiteles mondanivaló.

A felhívás élénk visszhangra talált. Közel ezerkétszáz beérkezett műből 170 művész 300 művét állították ki a Nemzeti Galéria tárlatán. Az alkotók — saját törekvéseiken belül — módot találtak arra, hogy fontos és égető kérdésekhez nyúljanak, temperamentumuk társadalmi hivatottsága alapján vallva, mennyire tudtak mélyére hatni a mindenkit érintő, izgalmas valóságnak. A környezet dekoratív ábrázolása is helyet kapott a kiállításon, de elsődlegesen a szocialista témájú művek, formai megkötöttség nélkül. A hagyományok megújítása és új formák bevezetése jellemzi a tárlatot. Utalva azokra a stílustörekvésekre, amelyeket a szakszervezeti mozgalom támogatni kíván.

Az alkotások közül hiányzanak a nagy dinamikus kompozíciók; térközeli, rejtettebb érzelmi összefoglaláshoz jutottak el a művészek, meghittebbek, őszintébbek a művek.

A kiállítás érdekessége, hogy bár egyforma lehetőséget biztosított a képző- és az iparművészeknek, kevés a kerámia — szemben a textil falikárpittal.

Az idős mesterek közül sokan távol maradtak, a középgeneráció már itt van, és megkapóan ígéretes a fiatalok igazi társadalmi szenvedélye. A plakettek, a kisebb szobrok is sűrítetten hordozzák a kor szellemét, a kor üzenetét: a műfajok hierarchiája nem befolyásolja az egyes műfajok és művek értékét.

A pályadíjak jelentősek, dokumentálva, hogy a szakszervezet részt kíván venni a szocialista képzőművészet alkotásainak értékelésében, terjesztésében. A kiállított művek díjazására bizottság tett javaslatot. Négy kategóriában: festészeti, szobrászti, grafikai és iparművészeti pályaműveknek ítélték oda a díjakat.

A díjakat az alábbi művészek kapták: három 12 000 forintos első díj (festészet, szobrászat, grafika — az iparművészeti első díj nem került kiadásra —) *Berényi Ferenc:* Földmunkás csoport; *Vasas Károly:* Felszabadulás; *Raszler Károly:* Váci Mihály emlékére; — nyolc 8000 forintos második díj: *Hézső Ferenc:* Tűz körül; *Lóránt János:* Tavaszvárás; *Gyurcsek Ferenc:* 1945; *ifj. Szabó István:* Lenin; *Csohány Kálmán:* Sirató, Nagypáva; *Stettner Béla:* Ifjúság I—II.; *Búzás Árpád:* Miénk a gyár; *Juris Ibolya:* Építés; — tizenkét 5000 forintos díj: *Gerzson Pál:* Szabadban; *Somos Miklós:* Munkásasszonyok; *Blaski János:* Figurák; *Kallós Viktor:* Auróra; *Lisztes István:* Felszabadulási éremsorozat; *Kiss Sándor:* Család; *Kajári Gyula:* A Dunai Vasmű I—IV.; *Fajka János:* Ünneplők I—II.; Család; *Kiss Mihály:* Hajnali járat; *Lieber Éva:* 1917 október; *Sós Imréné:* Magyarország I—II.; *Bódy Irén:* Virágzó fa; — három 6000 forintos különdíj: *Csáki Maronyák József:* Lenin; *Csik István:* Küzdelem; *Ék Sándor:* Azon a napon három bátor amerikai megkerülte a holdat.

Láng Éva

AZ INTENZÍV BETEGEL

Gondolatok a miniszteri utasításról

A súlyos beteget — függetlenül attól, hogy miért került ilyen állapotba — más szemlélettel kell kezelni, mint a többit. Állandóan őrizni kell, egyetlen pillanatra sem hagyható magára. Ez a felismerés hozta létre az őrzőket, a posztoperatív kórtermeket, az akutszobákat, a reanimációs egységeket, az új kórházakban és még néhány helyen az intenzív betegellátó osztályokat. Eddig hiányzott azonban az egységes elvi irányítás, támogatás, véletlenszerűen, személyhez kötötten, egyéni kezdeményezésből alakultak. Néhány kivételtől eltekintve elégtelen a felszerelésük, kevés az ott dolgozó orvos, ápolónő és egyéb személyzet.

Szakszervezetünk elnöksége négy évvel ezelőtt megvitatta és sürgette az intenzív betegellátás problémájának megoldását. Az orvostársadalom széles körű tájékoztatására szakmapolitikai előadássorozat is foglalkozott ezzel.

Az Egészségügyi Minisztériumnak az intenzív betegellátás szervezési irányelveiről most megjelent utasítása új fejlődési szakaszt jelent ezen a fontos területen. Az utasítás előzményeiről, főbb kérdéseiről *dr. Székely Ottó*, az Országos Traumatológiai Intézet osztályvezető főorvosa és *dr. Varga Péter* tudományos főmunkatárs, osztályvezető főorvos-helyettes adtak értékes tájékoztatást. (Az Országos Traumatológiai Intézetben az intenzív betegellátó egység 1958 óta részlegként, 1962-től 12—15 ágyas osztályként működik. Hét év alatt 2340 beteget kezeltek, az intézetbe felvettek 4,25 százalékát.) Gazdag tapasztalataikkal oroszlánrészt vállaltak a miniszteri utasítás kidolgozásában.

Az utasítás országosan kiterjeszti és kötelezővé teszi az intenzív betegellátó osztályok, illetve részlegek létesítését. A világon az elsők között nálunk lett hatóságilag előírt országos érvényű rendelkezés az, amit eddig tudományos társaságok, kongresszusok vitattak meg és ajánlottak az egyes országokban. A rendelet meghatározza az intenzív betegellátás fogalmát, az osztály helyét a kórház szervezetében. Előírja, hogy a hálózatot — amelynek számottevő személyi, tárgyi, szervezési feltételei vannak — csak fokozatosan és az adottságok birtokában lehet kiépíteni. Az a megállapítás, hogy az intenzív betegellátás része a progresszív, fokozatos betegellátásnak — messzire-mutató, fontos egészségpolitikai koncepció.

Ősi törekvés — modern eszközökkel

Az orvoslás ősi törekvése a betegek intenzív, azaz hatékony gyógyítása. Az új gyógyító eljárások bevezetése, a fejlettebb módszerek és eszközök alkalmazása, a kor színvonalán történő gyógyítás az előzőhöz képest mindig hatékonyabb ellátást hozott. De amióta a technika jelentős

Kiállítás a magyar falu egészségügyéről

Az immár hagyományos három évenként visszatérő Őszi Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár ez évben mint „Az 1970. évi Országos Mezőgazdasági és Élelmi-

adatát, megállapítását. A pavilon egyik vezető jelmondata jól tükrözi nemcsak a ténybeli fejlődésben, de a szemléletben végbement változásokat is:

Berényi Ferenc

I. Díjat nyert a SZOT-pályázaton

Láng Éva: Hűvésnek vallanunk...

Egészségügyi Dolgozó, Bp. 1970. sep. 5.

Berényi Ferenc

Említve

Rideg Gábor: Különösebb izgalom nélkül

Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. júl. 10.

5. l.

Berényi Ferenc
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
1970 JUL 10
1021

Tavaszi tárlat nyáron

Különösebb izgalom nélkül

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Középmagyarországi Területi Szervezetének hagyományos tavaszi tárlatát áprilisban Kecskeméten, júniusban pedig, amely már sokkal inkább nyári, sem mint tavaszi hónap, Szolnokon nyitották meg. Szeszélyes nyárelő lett hát, mire a tavaszi tárlat anyaga a Tisza-parti városba érkezett. Dehát nem is az elnevezéstől függ egy kiállítás jelentősége, hanem a bemutatásra kerülő művek színvonalától. A tavaszi tárlatot rendezhetnék ősszel, vagy akár télen is, mindenképpen rangos esemény lenne, ha valódi szellemi izgalmat, aktuális társadalmi és művészi mondanivalót hordoz. Ezek a konjunktivuszok itt még koránt sem jelentenek valamiféle értékítéletet. Mielőtt ennek kifejtésére sor kerülne, és visszatérnék a társadalmi és művészi mondanivaló aktualitásának kérdés-feltevéséhez, vegyük szemügyre — ha nem is a teljesség igényével — e művészi csoportosuláson (a Középmagyarországi Területi Szervezeten) belüli erőviszonyokat.

A szervezet három nagymúltú művésztelep, a szolnoki, a kecskeméti és a bajai kolónia alkotóit, valamint két megye Bács-Kiskun és Szolnok, (Kisújszálláson, Jászberényben, Vaskúton stb.) élő képzőművészeit tömöríti. A területi szervezetek így a középmagyarországi is, a magyar képzőművészeti élet lakóhely szerinti felosztását jelentik tehát. Ez az első méghozzá alapvető ellentmondás. Nem művészi stílus, hitvallás, látásmód szerint alakulnak ki a művészi csoportok, hanem bejelentő lapok alapján. De menjünk sorjába. A Középmagyarországi Területi Szervezetben, mind létszámukat, mind művészi színvonalukat tekintve kétségtelenül a szolnoki művészek játsszák a legjelentősebb szerepet, mintahogy a három említett művésztelep közül is a szolnoki legpatinásabb, legrangosabb. A „dicső múlt", a hagyományok ápolása azonban bizonyos esetekben kötöttségeket jelent, és mint minden kötöttség a művészetben, ez is értékromboló lehet. Tudomásul kell venni, hogy ma már az Alföldön is megváltozott az életforma és az életritmus, és ezt az életet nem lehet hűen ábrázolni az alföldi, nevezetten a szolnoki festészet hagyományos világlátásával. Erről azonban részletesebben később szólnék.

Nézzük meg először, hogyan állt össze a kiállítás anyaga. A bemutatott művek részben egy jubileumi pályázat: a felszabadulásunk tiszteletére meghirdetett képzőművészeti pályázat, műveiből tevődnek össze. Részben pedig az egyes alkotók által kifejezetten e kiállításra beküldött művek. A kiállítás időpontja, körülményei és maga ez a pályázat, már önmagában az aktuális társadalmi, művészi mondanivaló lehetőségét hordozzák. Maga a pályázat azt is biztosítja, hogy a bemutatón tematikus művek is bemutatásra kerültek. Más a helyzet viszont az egyes művészek által beküldött anyagnál. Az anyag minőségét itt elsősorban az egyes alkotó leterheltsége határozza meg, és ez az év bizony nagyon is zsúfolt volt e tekintetben, sokféle kötelezettségnek kellett művészeinknek eleget tenniük és érthető módon nem mindegyik teljesítésére jutott egyforma energia. Fölvetődik egy olyan kérdés, vajon ha művészeink alkotóenergiával egy-egy követelménynek már önön színvonaluk szerint nem tudnak megfelelni, miért lett szokásjoggá mégis, hogy minden alkalomkor mindenkinek „csatasorban" kell állnia, akkor is, ha van mondanivalója, akkor is, ha nincs. Sajnos, ez a szokás megbosszulta magát ezen a kiállításon is, hiszen itt nagyon sok olyan művel találkozhatunk, amelyik nem hordoz semmiféle valódi szellemi izgalmat, tényleges művészi teleményt. Néhány művésztől csupán jó szakmai rutinnal, mesterségbeli biztonsággal megoldott alkotást láthatunk.

Itt szeretnék kitérni a válogatás szempontjaira, más szóval a zsűri munkájára. A bírálóbizottság — a látottak alapján — túlságosan is elnéző volt. A művészetben azonban a szemérmesség, a filantropia nagyon romboló lehet. Mind a kiállítás, mind az alkotó szempontjából sokszor hasznosabb, ha a szigorú zsüri kiselejtezi az álműveket és a mércét magasabbra helyezi.

Sajnos ez a kiállítás nem sáfárkodott megfelelően azzal a lehetőséggel, amit felszabadulásunk jubileuma jelent. Nemhogy rangosabb lenne ez a tárlat a megelőző években rendezett kiállításoknál, hanem sok tekintetben visszalépést jelent. Annak ellenére, hogy a jubileumi pályázat miatt a tematikus művek aránya az eddiginél jóval szerencsésebb. Egy művészi alkotás értékét azonban sohasem a téma határozza meg, hanem e téma megoldásának miként je, művészi ereje. E tekintetben alig néhány olyan képpel találkozhattunk a kiállításon, amelyek a rutinmunkák közül kiemelkednek.

Mindenek előtt Berényi Ferenc festményeit kell megemlítenünk. Berényi a tőle megszokott igényességgel és színvonalon szerepel ezúttal is. Baranyó Sándor kiállított művei közül legjobban a Zagyva-mentén című képe tetszett. Kompozíciójában, színhasználatában ez a legkifejezőbb, legösszefogottabb, a művész alkotópályájának minden bizonnyal nagyon jelentős állomása. Megdöbbentő ugyanakkor, hogy például a Nagykörüi utca című képe mennyire elnagyolt, vázlatszerű, mintha nem is ugyanaz a művész festette volna.

Baranyó politikai kompozíciói közül az 1919—1945 címűt érzem sikerültebbnek, bár sok tekintetben, elsősorban megkomponáltságában ez is megoldatlan. Az a nyers erő azonban, amely a megfestés módjából következően árad a képről, megyőzővé, hatásossá teszi. A Győzelmi tánc kompozíciója izgalmas színhasználatával tűnik ki. A kép folthatásában, kompozíciójában azonban komoly szervi hibák is rejlenek. A szolnoki művésztelep nesztora Chiovini Ferenc most bemutatott művei közül valódi szellemi izgalmat, festői leleményt, csupán a Delel a ménes című képe jelent. Tematikusabb kompozícióit csupán a már említett kivételes mesterségbeli tudásával oldotta meg. A festmények közül még a bajai Noel Ö. Gábor Pihenők című képét emelhetjük ki. A két figura robosztusságát még jobban hangsúlyozza, hogy tömegüket kubusszerű formákból építi fel, ez a módszer azonban a bajai utcarészleteket ábrázoló képein már túlhaladott, kissé retrográd.

A kiállítás egyik szomorú tanulsága, hogy az elmúlt évektől eltérően meglehetősen semmitmondó a plasztikai anyaga. A két szolnoki szobrász Simon Ferenc és Szabó László, lényegében vázlatokkal szerepeltek. S ezek a vázlatok, előtanulmányok, nagyon tanulságosak lehetnek egy-egy önálló kiállításra, a kész művek ismeretében azonban nem jelentenek utólag semmiféle komolyabb szellemi izgalmat. A szobrok közül csak Papi Lajos Kucsmásfej című andezit szobra az, amely egyszerűségével, művészi erejével felhívja magára a figyelmet.

Az elmúlt évek során jónéhányszor felvetettem már, hogy Szolnoknak, ha vissza akarja nyerni régi rangját, jelentőségét a magyar képzőművészeti életben, nem szabad belterjes kiállításokat rendeznie. Ki kell nyitni a „kapukat", s be kell engedni a nagyvilágot is, hogy cserébe a világ is újra megismerje és elismerje a szolnoki művészeket. A művészetben is, mint az élet minden más területén elengedhetetlen követelmény az egészséges verseny. Példáért nem is kell messzire menni, hiszen az ugyancsak nagymúltú Hódmezővásárhelyen már évek óta országos jelleggel rendezik meg a kiállításokat, s ez nemhogy ártana a vásárhelyi művészetnek, hanem részben ennek köszönheti új felvirágzását. A verseny természetszerűleg azt is jelenti, hogy nemcsak „győztesei" lehetnek, lesznek „vesztesei" is. De ez csupán az egészséges szelekciónak nyitná meg az utat. És gátat vetne a manapság már oly jól megfigyelhető kontraszelekció folyamatának.

Rideg Gábor

Fontos határozatok labdarúgásban

A megyei labdarúgó szövetség elnöksége legutóbbi ülésén több fontos határozatot hozott.

A Szolnoki MTE—Tiszaföldvár elmaradt serdülő bajnoki mérkőzés ügyében az intéző bizottság által hozott határozatot megváltoztatta és a mérkőzést 0:0 gólaránnyal igazolta úgy, hogy egyik csapat sem kap pontot.

A Vásárhelyi SE bejelentette, hogy labdarúgó csapatát visszalépteti a megyei II. osztályból. A bejelentést az elnökség elfogadta. Az eddig lejátszott mérkőzéseinek az eredményét törölték, mivel az elmaradt mérkőzéseket az árvízvédelmi munkálatok miatt nem tudta lejátszani.

A megyei II. osztályban több, árvíz miatt elmaradt mérkőzés lejátszását nem tartják szükségesnek, mivel azok a helyezéseket nem befolyásolják.

A Szolnoki MÁV II.—Kisújszállás 7:1 és a Szolnoki MTE II.—Jászjákóhalma 5:1 arányban végződött megyei I. osztályú mérkőzések eredményét megsemmisítették, mert a MÁV és az MTE tartalék csapatában, a versenykiírásban közöltek ellenére, jogosulatlan játékosok szerepeltek. A 2 pontot 0:0 gólaránnyal Kisújszállás, illetve Jászjákóhalma csapata kapta.

Vasárnap Szolnokon, a MÁV-sporttelepen, a kétcsoportos megyei II. osztály két első és két második helyezett csapata helyosztó mérkőzést játszik az első három hely eldöntéséért. Részletes műsor: a 3. helyért: Szajol—Gyulai SE 15, az első helyért: Fegyvernek—Szolnoki Vegyiművek II. 17 óra.

Az elnökség az 1970—71. évi őszi—tavaszi labdarúgó bajnokság kiírását az alábbiakban határozza meg.

A megyei I. és II. osztályú bajnokság két-két csoportban kerül lebonyolításra, a mostani, tavaszi félfordulós bajnokság beosztása szerint. A bajnokság befejezése után mindkét osztályban a csoportok azonos helyezettjei oda-vissza alapon helyosztó mérkőzéseket játszanak a végső sorrend kialakításáért. A helyosztó mérkőzések lebonyolítása után a megyei I. osztályból a bajnok feljut az NB III-ba. A megyei II. osztály bajnoka felkerül a megyei I. osztályba. A megyei I. és az alsóbb osztályból kiesők száma függ az NB III-ból kieső csapatok számától is. A járási, városi bajnokságokból osztályozó útján 2 csapat kerül fel a megyei II. osztályba.

Az 1971—72. évi bajnokság az I. és II. osztályban egy csoportos lesz, 16-os létszámmal. A nevezési lapokat a szövetség a csapatoknak kiküldte, kérik azok azonnali visszaküldését. A megyei I. osztályú bajnokság az idén szeptember 6-án, a megyei II. osztályú bajnokság augusztus 23-án kezdődik.

Deme bizonyított

Belgrádban az elmúlt napokban nagyszabású kajak versenyre került sor. Hét ország versenyzői indultak, ott volt Budapest ifjúsági válogatottja, közöttük Deme József a Szolnoki VIZIG versenyzője. A felnőttekkel közösen rendezett versenyen a szolnoki fiú több számban indult és nagyszerűen megállta a helyét. Eredményei: K-2 500 m.: 6. Rátkai, Deme. K-1 1000 m.: 6. Deme. K-2 1000 m.: 2. Rátkai, Deme. K-4 1000 m.: 4 .Budapest — (Deme, Rátkai, Angyal, Mihó).

Ifjúsági vízilabda bajnokság

A Szolnoki Dózsa ifjúsági vízilabda csapata az országos bajnokság legutóbbi fordulójában Budapesten a KSI ellen mérkőzött és 6:1 arányú vereséget szenvedett.

Ózdon kezd a Szolnoki MTE

Elkészült az NB I B 1970—71. évi sorsolása is.

Az őszi idény augusztus 9-én kezdődik, az utolsó fordulót november 29-én játsszák.

1. Augusztus 9. Ozd—SZMTE, Kecskemét—FÖSPED, Várpalota—Előre, Sz.-fehérvár—B.-csaba, Egyetértés—Eger, MÁV DAC—Oroszlány, BVSC—DVSC, MÁVAG—Bp. Spart., ZTE—Pécsi B.

2. Augusztus 16. Pécsi B.—MÁVAG, Bp. Spart.—BVSC, DVSC—MÁV DAC, Oroszlány—Egyetértés, Eger—Sz.-fehérvár, B.-csaba—Várpalo

9. Október 4. Ózd—Pécsi B., Kecskemét—ZTE, Várpalota—MÁVAG, Sz.-fehérvár BVSC, Egyetértés—MÁV DAC, **SZMTE—Eger,** B.-csaba—Oroszlány, Előre—DVSC, FÖSPED—Bp. Spart.

10. Október 11. Egyetértés SZMTE, MÁV DAC—Sz.-fehérvár, BVSC—Várpalota, MÁVAG—Kecskemét, ZTE—Ózd, Pécsi B.—FÖSPED, Bp. Spart.—Előre, DVSC—B.-csaba, Oroszlány—Eger.

11. Október 18. Ózd—MÁVAG, Kecskemét—BVSC, Várpalota—MÁV DAC, Sz.-fehérvár—Egyetértés, **SZMTE**

Éjszakai verseny Apavárán

Az utóbbi években elmaradtak megyénkben az igen kedvelt, izgalmakban bővelkedő, kimondottan férfias éjszakai tájékozódási futóversenyek.

E versenyforma bajnoki rendszerbe való bekapcsolása érdekében, a Szolnok megyei Tájékozódási Futó Szövetség kiírta a megyei éjszakai tájékozódási futó egyéni bajnokságot, amelyet augusztus 8-án rendez meg Csévharaszt térségében.

A versenykiírásnak máris érezhető hatása van. A karcagi versenyzők javaslatára az MTS városi tanácsa az Apavári Erdőgazdaság területén megrendezte a városi bajnokságot. A verseny érdekessége volt, hogy az indulók nagyrésze először vett részt éjszakai versenyen, s egyikmásik ifjúsági versenyző — csak külön biztatásra mert rajtolni. Természetesen az első pont érintése után háttérbe szorult a félelem, felülkerekedett a versenyláz, melynek eredményeként rövid időn belül mindenki megbarátkozott a sötétséggel, megismerkedett az erdő sejtelmes éjszakai életével, s a célban már mosolyogtak saját riadalmukon.

Nagy sikert aratott a verseny, s még a versenybíróságnak is meglepetést okozott az eredmény. Ugyanis a rutinosabb versenyzők, feltehetően nem vették elég komolyan kezdő társaikat és kényelmesebb versenyzés mellett biztos győzelemre számítottak, amelynek eredménye: lemaradtak a kezdők mellett is. Így a felnőtt kategóriában: 1. Gönczi János, 2. Kele János, 3. P. Nagy László, ifjúsági kategóriában: 1. Oláh János, 2. Lévai Kálmán, 3. Kóti István.

Valamennyi helyezett a Vörös Meteor SE versenyzője. Szépséghiba, hogy a másik tájékozódási futókkal rendelkező sportkör, — az ITSK, csak egyetlen versenyzővel képviseltette magát.

Nyári pletykákról

Bereinigt Terene

I. díjat ungert

té. Nógrádi képzőművészet alkotóai
a Magy. Nemz. Gal-ba
Nógrád, 1970. aug. 19.

Bezényi Ferenc

Szántás; Ősi facsoport; Körülszántva
c. művekkel (eml.)

Szerepel az alábbi tárlatom

Horváth György: Az V. balatoni nyári
tárlat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12

Berényi Ferenc
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Vasárnap, 1970. augusztus 23. Magyar Nemzet

A SZOT FELSZABADULÁSI KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZATÁNAK

kiállítása a Nemzeti Galériában

Eredményes munka gyümölcse ez a kiállítás, amelyet a Szakszervezetek Országos Tanácsa által felszabadulásunk negyedszázados évfordulója tiszteletére kiírt *képző- és iparművészeti pályázat felhívására érkezett művekből* állítottak össze és nyitottak meg a *Nemzeti Galéria földszinti teremsorában.* A látogató első benyomásainak és a kiállítás nyomán támadt gondolatainak summája ez. Egyértelműségét az sem csökkenti, ha hozzátesszük, hogy ez a tárlat, sok más társához hasonlóan, teremészetesen tartalmaz gyengébb, mesterségbelileg megoldatlan, vagy gondolatilag tétova munkákat, s olyanokat, amelyek nem felelhetnek meg teljes egészükben egy tematikus pályázat követelményeinek.

Ha már a pályázat követelményeiről beszélünk, nehéz eldönteni, mi tartozik a kiírásra felelő művek közé, s mi esik kívül ezeken a határokon, mivel a pályázat feltételeinek megfogalmazásában a SZOT az alapvető tartalmi követelmények kapuit annyira tágan szabta meg, *szabad huszonöt évünk és a mai munkásélet ábrázolását kérve a pályázat részvevőitől,* hogy ebbe végeredményben minden beletartozhat, s ki-ki azt küldhette el a kiírókhoz, amit éppen jónak látott. Legyen az régi mű, vagy frissen született kompozíció, csendélet, tájkép, mitologizáló kompozíció. Más dolog persze, hogy ezért nem kellett volna olyan munkákat beküldeni, amelyek már a legkülönbözőbb pályázati anyagokból, vásárlási kollekciókból és tárlatokról „köszönnek vissza" a szorgosabb tárlatlátogatónak. (Becsületére legyen mondva a zsűrinek, a díjak odaítélésekor mellőzte is őket, ám a kiállítás és a pályázat szempontjainak tisztázatlansága a zsűri tagjainak munkájában is visszaütött: jó, de az eredeti céltól távol eső műveket, érdemdús, de nem idevaló munkákat is koszorúztak, engedve az általános tendenciának.)

A SZOT felszabadulási képzőművészeti pályázata és az eredményeiből megrendezett kiállítás nyomán mégis *sikeresnek kell mondanunk ezt a vállalkozást* a már említett problémák, s számos jeles művészünk távolmaradása ellenére. Ők ugyanis a legtöbb esetben, ugyancsak az ünnepi év programmjának keretében megrendezett, önálló kiállításukra, vagy a jubileumot köszöntő, nagy műveik tervezésére és megformálására fordították minden erejüket, „hiányzásuk" tehát látszólagos csupán. Hasonló felhívásra még aligha érkezett be annyi munka — ezer kompozíciót küldtek be a kiállításra a pályázók! — és köztük ritkán akadt annyi jó, bemutatásra és figyelemre érdemes mű, mint ez alkalommal. Érdemes volt megrendezni ezt a pályázatot és ezt a kiállítást.

A bemutató jelentőségét azonban nem csupán a művészeink általános figyelméről tudósító számadat adja meg. A fontos az, s ezért lenne vagy lesz ezentúl is rendkívül fontos a SZOT áldozatokra is kész mecénási tevékenységének továbbfolytatása, hogy a pályázat és a kiállítás számos olyan művészi kibontakozás dokumentálásához nyújtott fórumot, mint például *Berényi* Ferencé, *akinél megérdemeltebben még kevesen nyertek meg első díjat.* Az elismerés Berényi egyetlen művének szól a hivatalos értékelés szerint, ám ennek az egy műnek, a *Földmunkás csoport* című festménynek, a háta mögött ott sorakozik a bemutatón a vele egyenértékű *Hídépítők* című munkája, s potenciálisan Berényi utóbbi éveinek egész termése.

A festők műveit elemezve tovább, Berényi munkái után *Hézső* Ferenc képeit kell említenünk. Róla — nemrég rendezett önálló kiállítása után — nem mondhatunk sok újat, hisz megtartotta mind formai jellegzetességeit: festményeinek szálkás festékfelrakását, a munkáin elrendezett tárgyak gondos egyensúlyát, mind tartalmi köreinek határait. Vizsgálatának tárgya ma is a falu élete, a maga életével, forradalmával, gyökeres változásaival, munkásnapjaival, hagyományaival. Hézső képei, bár nem kapcsolódnak közvetlenül a felszabadulás tényéhez vagy idejéhez, mégis jó, hogy helyet és elismerést kaptak ezen a bemutatón, mert, épp alapvető kötődéseikkel, a falu világának feltárásával, a felszabadulás által hozott és lehetővé tett változások teljes képet adó freskóját festik fel nézőjük elé. Hasonló okokból köszönthetjük örömmel *Kurucz* D. István részvételét ezen a tárlaton. Az ő falusi emberei nélkül ugyanis hiányos lenne a bemutató életünk megmérésére vállalkozó képe; ugyanúgy, ahogyan *Németh* József művei nélkül.

A munkásélet témáját kevesebben tudták feldolgozni a kiállítás szellemében. Közülük talán *Somos* Miklós *Munkásasszonyok* című képét említhetnénk.

A plasztikai művek között — érdekes módon — a szokottnál sokkal nagyobb minőségi különbségeket, ugrásokat és zuhanásokat találhatunk a tárlat anyagát vizsgálva, mint azt megszokhattuk. Sietve hozzá kell azonban tennünk, hogy nem az egyéni teljesítmények hullámzása adja ezt a különbséget: a bemutatkozó művészek legnagyobb része hű önmagához, úgy dolgozik, ahogyan tehetsége engedi, ám többen önmagukat is „alulmúlva" kompromittálják a többiek erőfeszítéseit. Érthetetlen, hogyan kerülhetett be a kiállított művek közé például *Kucs* Béla semmitmondó *Harc* című hatalakos kisplasztikája, ami gyerekgyurmázásnak is gyengécske lenne; s még inkább az, hogy miért nem tudják többen is átélni, vagy legalább kifejezni a választott témákat, például *Rajki* Béla az építés gondolatát; s miért érkezett annyi hatástalan Lenin-szobor, arcmás a bemutatóra. Sorozatukat elemezve, úgy tűnik, készítőik képtelenek voltak, nem csupán Lenin személyiségének értékét, nagyságát átélni, de még külsejét, megjelenését sem tanulmányozták, anélkül pedig lehetetlen, akár csak elfogadható munkát is készíteni. S végül érdemes lenne egyszer szobrászainknak megpróbálni, *mi lenne, ha egy emlékmű figurája nem tartaná magasba a kezét?* ... Az egymás mechanikus utánzásává fajult mozdulat ugyanis ma már nem tiszta, nem patetikus, hanem egyenesen idegesítő, olyannyira elkopott.

E kifogások után az anyag jó darabjaira terve, elsőül *Gyurcsek* Ferenc *1945* című szobrát említenénk, amelynek ekén ülő magányos férfialakja egyszerre jelzi az indulás nehézségét és az újjászületés erőfeszítésének drámáját, anélkül, hogy patetikus gesztusokba tévedne. Mellette *Kalló* Viktor *Lánggyári munkások*, valamint *Rátonyi* József *Kútnál*, *Fürdőzők*, illetve *Fürdetés* című művei érdemelnek említést, *Farkas* Aladár *Lenin-dombormüve* társaságában.

A kiállításon részvevő grafikusok művei közül *Raszler* Károly *Váci Mihály emlékére* című litográfiái, *Czinke* Ferenc munkái, *Kunt* Ernő *Egy vasgyár homlokzatára* című műve, és *Kajári* Gyula dunaújvárosi sorozatának néhány lapja jelent megfelelő teljesítményt.

Az iparművészeket a textilesek képviselik a bemutatón. A kiállítás tematikus voltával ők tudtak megbirkózni a legkevésbé, faliképeik nagyobb része egyáltalában nem egyesíti a dekoráció és a közlendő követelményeit. Csoportjuk legsikeresebb munkái *Buzás* Árpád, *Juris* Ibolya és *Bódy* Irén keze alól kerültek ki.

Horváth György

A zsürimentes, kétmilliós kiállítás

A Magyar Nemzeti Galériában most állították ki, a nagy nyilvánosság kizárásával, csak a szakmai érdeklődők — illetve érdekeltek — számára a „kétmilliós állami vásárlás" harmadik negyedévére beérkezett műveket. A zsüri már kiválasztotta közülük a megvásárolandókat.

A SZOT-üdülők közös helyiségeiben festmények láthatók, a vendégszobákban grafikák. Így találkoztam azzal a képzőművészettel, ami a képcsarnoki vásárlásokból hetenként összegyűl. Néha részt vettem ezeken a keddi bírálatokon, s ezért kicsit rossz lelkiismerettel néztem a társalgó, az ebédlő, a tévészoba falait „díszítő" képeket. Mert többsége dísznek sem volt mondható és összesen kettő darab olyan festményt láttam, ami alkotójának és a zsürinek becsületére válik. No, de harmincból kettő?

Lehet, hogy ez jó arány, mert a most lezajlott *kétmilliós vásárlásra* szánt zsürimentes kiállításon sem volt biztatóbb a helyzet, pedig aki ide beküld, tudja, hogy az állami vásárlás által *múzeumba kerülhet.* Mégis, mennyi henye gesztus! Ez alkalommal *a felszabadulás negyedszázados évfordulójára és a Lenin-centenáriumra* megkísérelte a mecénás — képviselői által — elérni azt, hogy *a képek témájában legalább utalásként felfedezhető legyen az ünnepi alkalom,* az ember alkotta új élet. Zömében *erről szó sincs,* mindenki —s ez sok szempontból figyelemre méltó — önmagához híven csinálta, amit eddig csinált. Aki eddig körzővel és vonalzóval „komponált", az most is a kör négyszögesítésén fáradozik, aki depressziós önarcképeket festett, most is azt küldött be. Ez utóbbit — ki tudja, hányadikat — megvették, az előbbit, bár zsüritag volt a szerzője, szerencsére — nem.

De milyen bírája lehet az eleve témához kötött, figurális képek minőségének az, aki még nem bizonyította be, hogy képes egy kezet megrajzolni? Mert körzővel és vonalzóval festeni, lehet hogy nem könnyű, de *az eredmény minősége ellenőrizhetetlen.* Mi a kritériuma, talán hogy nem csordul ki a festék a kontúrokon? Vagy, hogy a hideg szín mellett a meleg eléggé lehatárolt-e? Aztán, ha már valamennyire is témához kötött a dolog, miféle nyegleség egyikmásik művésztől, odavetni, hogy: „kompozíció?" Persze, az sem jobb fordulat, ha valaki kohászoknak vagy figuráknak nevezi az harlekin-kockás, távolról emberre emlékeztető alakjait. A tematikus figurálistól való tartózkodásra vall, hogy *lényegesen kevesebb kép érkezett a bemutatásra, mint máskor,* pedig, ugye, a kívánalmat játszva figyelmen kívül hagyták azok is, akik beküldtek. Eltűnődöm azon, hogy II. Gyula pápa mit csinált volna, ha a Medici-síremlékre alkotója gúlákat és gömböket ültetett volna? Vagyis *a mecénásnak lehet, mindenkor lehet kívánsága a tőle, belőle élő művésszel szemben.* Ki ma a mecénás? *Az állam, vagyis én, te, ő, mindenki, aki dolgozik és adót fizet.* A *Művészeti Alap* évi kétmilliót fordít *„a táblakép megmentésére"* — azért kell megmenteni, mert művelői pár évvel ezelőtt, mint a vízbefúlók kezdtek segítségért kiáltani. De, mivel ezeknek a vásárlásoknak, sajnos, nincs animáló ereje — a megbízó személytelen! —, s egy olyan erejű eszme (pedig van ilyen), mint egykor a kereszténység ideológia a reneszánszban már hatalom, nem járja át a művészeket és így a művészetet, ezért mindenki azt csinálja, amit akar.

A 45 darab *megvásárolt kép között akad néhány művileg és gondolatilag szép, érett, vonzó.* Elsőnek említem *Mihaltz* Pál békekompozícióját. Az Izsák feláldozása, illetve a kést emelő, kezet lefogó angyal szimbóluma napjainkban is aktuális és beszédes, de éppen azért, mert (bár előképre támaszkodik), *nagyon szépen megfestett mű. Gánóczi* Mária tudását és festői ízlését más alkalommal már dicsértük s most is a Mihaltz-házaspárt ábrázoló rózsaszín-ezüstös képe azt a meleg emberséget árasztja, ami rájuk jellemző. *Svábu* Lajos mindig érdekes, hideg színeiben jeleníti meg alakját, a szélverte Hős-t. *Gerzson* Pál sem vette a fáradságot, hogy a rajzolót ábrázoló, igen szép képét nevén nevezze, s ezért az is csak „kompozíció". *Somos* Miklós ismert ikon módszerével festette meg *Lenin portréját.* A felszabadulás témájához kapcsolódva két fő-tendencia jelentkezik: a pusztulás és az ünnep. Mindegyikre akad jó és rossz példa. Figyelemre méltó *Fóth* Ernő *Szimbólum* című képe, éppen Hirosima apropójából. Ugyancsak meg kell nézni *Váci* András *Viharban* című, kissé monokrom festményét, a kendőjével szinte elsodort asszonyalakot. A megvásárolt 45 festmény közül, minden minőségi szempontból vizsgálva, tíz, ha megüti a mértéket. Mert a minőség nem csupán a bravúros mesterségbeli készség, nem is csak a gondolati világosság, vagy a szimbolikának költői ereje — ezzel most *Berki* Viola sem tündököl —, hanem *mindez együtt.* S még az a sajátos képi kifejezésforma, ami egyrészt csak arra vall, aki alkalmazza (tehát Dali és nem Chagall!), másrészt az a szuggesztivitás, ami egyszeri, egyedi és utánozhatatlan a festői nyelvben.

Sokat kívánok? Biztos, és biztos az is, hogy a sokat szidott „elvárásom" a jobb és még jobb művészetért való! És újra csak tűnődöm, *mi lenne ösztönző, serkentő, ha se ideológia, se életforma, se pénz nem elég erő?* „Kit nem hevít korának érzeménye", hagyja abba, aminthogy *az állam se érezzen obligót, hogy az évi kétmilliót éppen ezen a módon kell elköltenie.* Ezeken a zsürimentes kiállításokon sem frappánsan új nem jelentkezik, sem a szolid átlag nem összesíthető. S hogy mi a teendő? Talán-talán a művésztúltermelés korlátozása. Évenként egyre többen ostromolják a művészképző iskolákat felvételért és ugyanakkor a diplomások százai hagyják el azokat. Aki nálunk végigjárta az iskolákat, olyan egzisztenciális igényekkel lép fel, amit a társadalom — jelesül az állam, mert az egyéni gyűjtés inkább a megbízható, már klasszikussá vált művekre irányul —, tehát a társadalom már nem képes kielégíteni. Gondoljuk csak meg, hogy 1945 óta hány szabadiskolát működtetünk a valóság jobb megismerése, az alkotás játékos örömének megismerése céljából. És ezekből a szakkörökből egyre-másra lépnek át a profi-ringbe a művésszé ütött festők. Az a tény, hogy nálunk sokan tanulnak rajzolni, nagyon jó, hiszen *az ízlés, a látás csiszolása a cél.* De se a főiskolát végzettek, se a szakköriek ne követelhessenek egzisztenciát az államtól cserébe azért, hogy a tanulás jogát és lehetőségét tálcán nyújtották nekik. Valami olyan apró lyukú rosta kellene, amin kirepül a pelyva és marad a tiszta búza. Vagyis mindenki csak a saját veszélyére vállalja a művészsorsot. Azt gondolják, hogy ez ellentmond a szocialista eszméknek? Nem! A művészet is természetesen társadalmi szükséglet, de arányosítani kell.

Oelmacher Anna

...keszlőség!

Veszélyben a szigliget–edericsi kettős nyárfasor

Újból veszélyben a Balaton-mellék egy szép pontja. Sürgős segítségre van szükség, különben rövidesen szegényebb lesz megint a magyar tenger egy részlete.

Ez év tavaszán bizottságot hívtak össze a szigligeti tanácsházán, *az Edericsre vivő út* rendezése tárgyában. Egyhangú vélemény volt: *nem szabad bántani az ezen utat szegélyező kettős jegenyenyárfasort, a Tapolcai-medence egyik legszebb ékességét.*

Most mégis megjelentek az útépítők, s úgy jelölték ki az útszélesítés határát, hogy ezzel *halálra ítélték a fasort teljes egészében.*

A segítés módja pedig nagyon egyszerű. A Szigliget—Ederics közötti 3—4 km-es szakaszon *a mostani út mellé* (jórészt kultúrába nem fogott rétterületen haladó) *második nyomvonalat* kell építeni s akkor a jelenlegi szép jegenyesorral szegélyezett út *az egyirányú forgalomnak a mai állapotában is teljesen megfelelő lesz.*

Törvényt hoztak reá, hogy az esztétikai szempontból értékes faállományokhoz nem szabad — vagy csak *igen megokolt esetben*, kivételesen szabad — hozzányúlni. Jelen esetben nem forog fenn ilyen megokolt eset, *meg kell akadályozni a törvénytsértő szándék keresztülvitelét.* A közvélemény nyomására Balatonfüreden sikerült megmenteni a szép fasor felét. Jó lenne, ha összefogásunk megakadályozhatná, hogy fejszét emeljenek avatatlan kezek e természeti értékünkre is!

A magyar írók szigligeti alkotóházában üdülő és alkotó írók nevében kérünk sürgős intézkedést, még mielőtt hozzáfognának e szép fasor kigyilkolásához.

László Gyula
a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja irodalmi szakoszt. vezetője

Papp József
tanár, kertmérnök, a Szigligeti Arborétum vezetője

Találkozás az első „adys"-sal

Már előzetesen „adys"-nak becézte az ország közvéleménye a tegnap kibocsátásra került *500 forintos bankjegyet.* Mert már jó korán beharangozták, hogy a bankó egyik oldalát *Ady* Endre képmása díszíti. E sorok írója lelkesen üdvözli Ady Endre, a forradalmi magyar költő képét az új ötszázforintos bankjegyen. Első sorban azért, mert kormányzatunknak eme gesztusa az irodalom megbecsüléseként is értékelhető, kiérezvén belőle azt is, hogy ez a megbecsülés Ady személyét illetően egyként szól a haladó szellemű forradalmárnak és a költőzseninek. A költő képét legnagyobb címletű bankjegyünkön — éppen Adyval kapcsolatosan — nagyon is stílszerűnek érezzük. Mert ő volt az, aki félretéve minden álszemérmet irodalmunkban elsőként hangoztatta, hogy az írók, a költők sem csupán Isten igéjével, avagy a helikoni nektárral és ambróziával élnek, hanem kenyérrel is, amelynek megszerzéséhez viszont: pénz kell. És hogy az irodalom munkásainak is legalább annyi joguk van az élet örömeinek élvezéséhez, mint a földbirtokosoknak, a korabeli retrográd kaszinó-politikusoknak, bankvezéreknek s egyéb hasonszőrű heréknek. És persze nemcsak az íróknak, hanem az ország minden verejtékes dolgozójának; erre tanúbizonyság Ady tág volumenű szociális költészete. Amikor ő leírta, hogy a „mi urunk a Pénz", ez nem egyszerű ténymegállapítás volt, hanem lázadás a pénz mindenható uralma — mondjuk ki kereken, prózaian — a kizsákmányoló rabló-kapitalizmus ellen. Hiszen ő bizony „harcban" állt a „disznófejű Nagyúrral". Arcképének tehát — ilyen értelmezésben — nagyon is ott van a helye egy szocialista ország legmagasabb címletű bankjegyén.

Ám ezzel még nincsen minden elintézve. Nem állhatunk meg félúton. A „disznófejű nagyuraknak", a nagykapitalistáknak minálunk már egyszer s mindenkorra bealkonyult. De még grasszálnak itt-ott — mint a régi kapitalista rendszer csökevényei, vagy a szó- jelenti a kufárok kikorbácsoltatását a szocializmus csarnokából. Mert az „adys" ötszázasok nem a bárdolatlan, gátlástalan „malacfejű kisurak" páncélszekrényeibe kívánkoznak, hanem a munkáskezek markába és a „kiművelt emberfők" bugyellárisába...

Kunszery Gyula

Egy kis háztáji

A „háztáji" nekünk a háztartást jelenti. A háztartásban augusztus végén bizony előjönnek az őszi gondok.

Kezdjük talán a

BEFŐZÉSSEL.

Két különleges receptet mondunk el: *rumos őszibarack* az első. Szép nagy őszibarackokról lehúzzuk a héját és kimagozzuk. Kettévágva üvegbe rakjuk (2—5 literes üveget használjunk). Minden sor barack tetejére bőven hintünk kristálycukrot. Ezt addig ismételjük, amíg az üveg megtelik. A legfelső sor tetejére mély evőkanálnyi, rumban szétdörzsölt szalycilt öntünk. Az üvegeket lekötözzük és két-három napon keresztül napoztatjuk. A rumos őszibarack téli estéken finom vendégkínáló.

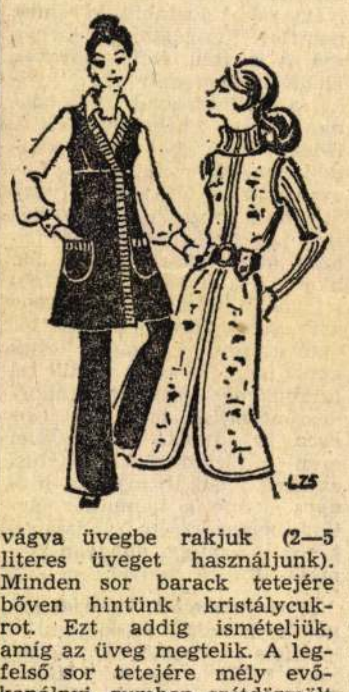

Második receptünk *a rumos szilvaíz* — családi használatra való, de mégis különleges. Öt kiló magvaváló szilvát ügyesen lehámozunk és kimagozunk. Addig főzzük, amíg sűrűsödni kezd, akkor hozzáadunk egy kiló kristálycukrot és két csomag vaníliás cukrot. Ezzel tovább főzzük, 25 percig. Amikor levesszük a tűzről, két deci finom rummal jól átkeverjük. Forrón üvegbe töltjük, lekötözzük és szárazon gőzöljük. (Szárazgőz: ruháskosár pokróccal, újságpapírral kibélelve, párnával jól letakarva!)

Háziasszonytól tanultuk a legújabb

ÁGYNEMŰ

modellt. Tíz méter virágmintás kreppből egy nagy párnát, egy sima és egy fodros kis párnát, meg egy dunyhahuzatot varratott. Most jön az újdonság: a dunyhahuzat, nem a paplan végén, hanem *oldalt gombolódik*, tehát a paplan hol az egyik, hol a másik végére fordítva használható. Az ötletet a fehérnemű varrónő tovább fejlesztette és a nagy párnát is oldalt gombolósan varrta meg, mert így könnyen kezelhető.

S még egy ötlet: mostanában csinos, modern mintás konyharuhák kaphatók. A konyhaablakra *két darab konyharuhából készült a különleges függöny*, s hasonló reggeliző abrosz, hűtőgép terítő, sőt konyhakötényke egészíti ki ezt az ötletes kis „komplét".

ŐSSZEL

a régi ruhaneműt is átvizsgáljuk, különösen most, amikor a divat változik. A rajzon két alakított kötényruhát mutatunk be. A bal oldali empire vonú (ott van a toldás) és kötött pánt díszíti. A jobb oldali midihosszúságú, övbújtatókkal, „ök" takarják a toldást. **(f. b.)**

KERESZTREJTVÉNY

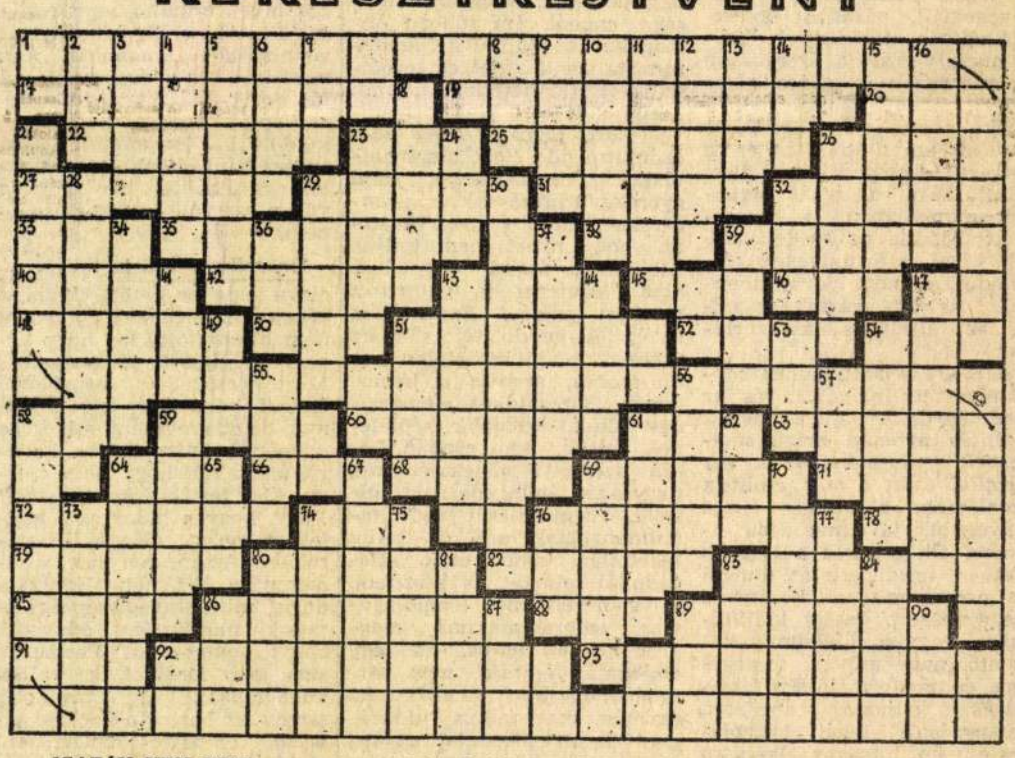

IGAZÁN NEM VICC

Az egyik: — Bizony a nagybátyám rettentő sokra vitte Amerikában, egyszerű lepénysütőként kezdte, és most egy ottani nagy tröszt igazgatója.

A másik: — Na, ez éppen mínálunk is lehetséges, csak kissé fordítva történt az én nagybátyámmal: vízszintes 1., függőleges 21. és 58!

VÍZSZINTESEN (kétbetűsök: ÖK, OL, SS, NI). 17. Lomb- és fenyőerdőkben nyáron termő konyhai nyersanyag. 19. Kikeményített férfi ingmell. 20. Kuckó, kucik. 22. Olasz tartományi székhely. 23. Nagy pénzintézetünk névbetűi. 25. Rácsozatra vagy kerítésre futtatott boglárkafélé növény. 26. Becézett női név. 27. Rendező pályaudvarokon emelkedő domb, amelyről az oda felhúzott kocsikat a szükség szerinti sínpárra eresztik. 29. Fed. 31. Város az USA-ban, amely még a XVII. század végén is hírhedt boszorkányperek színhelye volt. 32. A Szovjetunió egyik városa a Vjatka mellett. 33. A családfő egyik trefás — és fordított — becézése. 35. Tompa Mihály írói álneve, aki e nevét a szabadságharc utáni búvóhelyéről választotta: fordítva a község neve. 38. KAG. 39. Fejér megyei község. Közelében áll a pákozdi győzelem emlékoszlopa. 40. Az elektromos feszültség gyakorlati egysége. 42. Erősen vágyakozó. 43. Szun Jat —; kínai forradalmi demokrata politikus. 45. Szóösszetételekben a vele összefett fogalomnak a földre, talajra vonatkozó. 46. A sakkozás egyik szovjet exvilágbajnoka (Mihail). 48. Debreceni fogász professzor Lékes" neve (Péter). 50. Kisebb atonai csapat. 51. Állam az Inai Köztársaság északi részén. 52. Nagy égitest, névelővel. 54. La- n művészet. 58. É\N. 59. Vulká- i sziget a Csendes-óceánban; SA haditengerészeti és légi tá- aszpont. 60. Csökkenti a sebesget. 61. Szabó Dezső. 63. Ahhoz hasonló. 64. Érdekes nevű ipari és bányaváros az NDK-ban, az Érchegységben. 66. Vízi rágcsáló. 68. Gabonanövény. 69. Neves cseh Afrika-utazó (Emil). 71. Holland külügyminiszter. 72. AmeriRában és Ázsiában élő szarvasfajta. 74. Béke, oroszul. 76. Ókori római provincia a mai Stájerország és Karintia területén. 78. SDÜ. 79. — France; táj és egykori francia tartomány. A XV. századtól a francia királyság magja. 80. Tanács, németül. 82. Férfi és női. 83. A szén egyik előfordulási formája (ceruzabél). 85. Lefizet (valamely tartozást). 86. Bűnöző. 88. Konyhakerti növény. 89. Marokkói város a Gibraltári-szoros bejáratánál. 91. Fenyőfajta. 92. Szertartás. 93. Görög kikötőváros az Égei-tenger partján.

FÜGGŐLEGESEN (kétbetűsök: SR, FB, ZP, AN, EA, RD, ÁL, MO, CL, AA, ZA, IN). 2. ZÖM. 3. Jelen időszak, amelyben élünk. 4. Törlőgumi. 5. Az agyagművesség egyik munkafolyamata. 6. Enyhe figyelmeztetés. 7. Sumac művésznő (a dél-amerikai csalogány) keresztneve. 8. Próféta. 9. Bács-Kiskun megyei község. 10. Égtáj. 14. — Magóg. 15. Pénzt, vagy egyéb értéket csikar ki. 16. -földe; község a Göcsejben. 18. Egyes órákban levő, a horgonyhoz hasonló alkatrész. 23. -szigetek; a Föld legnagyobb, Ázsiához tartozó — szigetcsoportja. 24. A kocsis ülése a kocsin. 26. Megverik. 28. A hatalomban következés. 29. Neves békéscsabai nyomdász- és könyvkiadó család. 30. Enyhén piros. 32. Falusi vízvezeték. 34. Angol férfinév. 36. Othello nemzetisége. 37. Középkori holland misztikus író (Tamás). 39. Angol dal. 41. Telefon, röviden. 43. Nagy erejű és nagy hajú, legendás hős. 44. Szegecs, németül. 47. Merevített hálószerű pamutszövet. 49. Német kommunista politikus (Heinrich), a miniszteriartanács elnökének helyettese volt. 51. Tiszta, németül (klar). 53. Az udvariatlan kitessékelés egyik szava. 54. Az egyik szülő becézett neve. 55. Tótfaluval egyesített egykori község. 56. Jólesik (a falat). 57. Nem megy. 59. Olasz férfinév. 61. Híres francia filmszínész (Jean). 62. Ledőléssel fenyegető épület támasztéka. 64. Szellemes mondás, ötlet, idegen szóval. 65. Régi magyar férfinév. 67. Egyenáramú elektromos generátor. 69. -pun; kézzel font és szőtt, gyapjúból készült ruhaanyag, háziszőttes. 70. Tubák. 73. -szigetek; vulkanikus szigetekből álló szigetsor Alaszka és Kamcsatka között. 74. Merően néz. 75. Spanyol férfinév. 76. Részesrag. 77. Elektromágneses hangfelvevő és lejátszó készülék. 80. Gyenge hajtás. 81. Fiatal szarvasmarha. 83. — Galaction, román író, akadémikus. 84. Finom, németül. 86. HEA. 87. Módosított zenei hang. 89. Ugyanaz, mint a 46. sor. 90. RKO.

Beküldendő a vízszintes 1., valamint a függőleges 21. és 58. számú sorok megfejtése. Határidő: szeptember 2.

Valló Emil

*

Az augusztus 9-i számban megjelent keresztrejtvény megfejtése: Szívesen járok képtárakba, mert nagyon kíváncsi vagyok azokra az emberekre, akik képeket nézegetnek.

Tíz-tíz lottószelvényt nyertek:

Budapestiek: Dr. Ballya Zsolt, Benczur Zoltánné, Dobó Lászlóné, Hlavacsek József, Kuszár László, Leskó Ernő, Müllner Mihály, Salgó Ágnes, Szilasi Sándorné, Tálas Károlyné.

Vidékiek: Béres István, Sajószentpéter, Csukly Alajosné, Székesfehérvár, Forgács Béla, Eger, Horváth Jenőné, Bélapátfalva, Kiss Gyuláné, Nagybátony, Mikola István, Kazincbarcika, Pazár István, Miskolc, Szegedi János, Mecseknádasd, Takács Istvánné, Mosonmagyaróvár, Vastagh Sándorné, Sátoraljaújhely.

A nyerteseknek a lottószelvényeket postán küldjük el.

BERÉNYI FERENC

„FÖLDMUNKÁS CSOPORT" C. MŰVE I. DÍJAT (12 000 Ft) NYERT A SZOT FEL-SZABADULÁSI PÁLYÁZATÁN.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT.

Ma nyílik a SZOT felszabadulási képzőművészeti pályázatának kiállítása

1021

Díjkiosztás a Szaktanács székházában

Ma délben *Virizlai Gyula*, a SZOT titkára nyitja meg a Magyar Nemzeti Galériában a SZOT képző- és iparművészeti pályázatának anyagából rendezett kiállítást. A pályázatot a felszabadulás évfordulójának tiszteletére, közéleti témájú, társadalmi életünk iránt aktívan érdeklődő, a munkásélet alkotó szépségét és problémáit ábrázoló és kifejező művek születésének elősegítésére írták ki.

Tegnap délben a kiállítás sajtóbemutatóján *Orosz Sándor*, a SZOT kulturális osztályának munkatársa ismertette a szakszervezetek célját a pályázat meghirdetésével, megemlítve, hogy e pályázat szervesen illeszkedik a szakszervezetek művészetpolitikai elképzeléseibe. Igyekeznek a jövőben is megtalálni a képzőművészet támogatásának leghatásosabb módszereit, elősegítve a művészet és a munkásközönség egymásra találását.

Ezt követően *dr. D. Fehér Zsuzsa*, a kiállítás rendezője bemutatta a tárlatot a megjelenteknek. A kiállításon százhetven művész háromszáz alkotását tekinthetik meg a látogatók.

A sajtóbemutatót megelőzően tegnap délelőtt a SZOT székházában *Virizlai Gyula* átnyújtotta a művészeknek a pályázat díjait, amelyet egy szakértőkből és a szakszervezetek képviselőiből álló testület ítélt oda. *(r. g.)*

A pályázat díjazottai

FESTÉSZET:

I. díj (12 000 Ft)
Berényi Ferenc „Földmunkás csoport"

II. díj (8000 Ft)
Hézső Ferenc „Tűz körül", **Lóránt János** „Tavaszvárás".

III. díj (5000 Ft)
Gerzson Pál „Szabadban", **Somos Miklós** „Munkásasszonyok", **Blaski János** „Figurák".

Különdíj (6000 Ft)
Csáki Maronyák József „Lenin", **Csik István** „Küzdelem", **Ék Sándor** „Azon a napon három bátor amerikai megkerülte a Holdat".

SZOBRÁSZAT:

I. díj (12 000 Ft)
Vasas Károly „Felszabadulás".

II. díj (8000 Ft)
Gyurcsek Ferenc „1945", **ifj. Szabó István** „Lenin".

III. díj (5000 Ft)
Kalló Viktor „Auróra", **Lisztes István** „Felszabadulási éremsorozat", **Kiss Sándor** „Család".

GRAFIKA:

I. díj (12 000 Ft)
Raszler Károly „Váci Mihály emlékére".

II. díj (8000 Ft)
Csohány Kálmán „Sirató", „Nagy páva", **Stettner Béla** „Ifjúság" I—II.

III. díj (5000 Ft)
Kajári Gyula „A Dunai Vasmű" I—IV., **Fajka János** „Ünneplők" I—II., „Család" **Kiss Mihály** „Hajnali járat".

IPARMŰVÉSZET:

I. díj
Nem került kiadásra.

II. díj (8000 Ft)
Buzás Árpád „Miénk a gyár", **Juris Ibolya** „Építés".

III. díj (5000 Ft)
Lieber Éva „1917 október", **Sós Imréné** „Magyarország" I—II., **Bódy Irén** „Virágzó fa" című munkájáért.

és a riporterek merték vágni a felvett, bizonyára végtelenül hosszú anyagot, mertek szerkeszteni, s ezáltal szinte irodalmi szintre emelkedett a műsor. Noha főleg a fiatalok magatartását igyekeztek magnószalagra venni, azért megszólaltak idősebbek is, őszintén sírva el panaszukat. *Gácsi Sándor* és *Rick Nóra* nem akart kuriózummal szolgálni, tudva azt, hogy ebben az esetben nincs szükség az izgalom fokozására, a még érdekesebb tálalásra.

A rádió kulturális világhíradója, a *Kilátó* legújabb száma sok érdekességet tartalmazott, különösen *Moravia* darabjá-

NÉPSZAVA
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

tualitását, úgy válik egy-

Hary Márta

LVESZÜNK

GYÁRTÓ ÜZEMEINKBE
női
echnikusokat,
rgyártó szakmunkásokat,
nkásokat.

Ő ÜZEMEINKBE
szta. betanított munkára,

csőszerelő.
szakmunkásokat.
és
szorkezelőket

a
RUGYÁR
osztályán.
., Gyömrői út 19—21
továbbtanulási lehetőség

BKV

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT

FELVÉTELRE KERES

VILLAMOSKOCSI-VEZETŐKET
és
AUTÓBUSZVEZETŐKET

Jelentkezhetnek: 8 általános iskolai végzettségű, 20. életévet betöltött, szakképzettség nélküli férfi- és nődolgozók, mert vállalaton belül

KIKÉPEZZÜK
VILLAMOSKOCSI-VEZETŐNEK!

21. életévet betöltött férfi gépkocsivezetők, akik 1 éves — 3,5 tonnás — tehergépjármű-vezetői gyakorlattal rendelkeznek, vállalaton belül

KIKÉPEZZÜK
AZ AUTÓBUSZVEZETÉSRE JOGOSÍTÓ „D" KATEGÓRIAVIZSGÁRA!

Bérezés a kiképzési idő alatt is a kollektív szerződés szerint

Minden dolgozó és családtagja részére autóbuszra, villamosra és HÉV-re szóló díjmentes utazási igazolványt biztosítunk

JELENTKEZÉS: BUDAPEST VII., KERTÉSZ UTCA 16

1021

Berényi

197o.VIII.17./Sné

ESti krónika

Kiállitás a Szot pályázatán dijat nyert müvekből.

Szatmári Ilona tudósitása.

- A Nemzeti Galéria 8 termében nyitásra kész az ünnepi kiállitás, amely a SZOT felszabadulási pályázatára érkezett festmények, szobrok, grafikák és iparmüvészeti alkotásai szine-javát mutatja be.

A SZOT pályázat feltételei között első helyen szerepelt az az igény, hogy a kortárs müvészek alkotásaiban a szocialista épités témáival, a dolgozók életének és környezetének, müvészi megjelenitésével foglalkoznak kozpozicióikban, korunkról szóljanak. Több mint 1ooo pályamü érekezett a Galériába. Ez ebből válogatott reprezentativ tárlatot dr. Fehér Zsuza müvészettörténész tudományos főmunkatársa, a SZOT részéről pedig Orosz Sándor, kulturális osztály munkatársa mutatták be, a kiállitás első megtekintőinek, az ujságiróknak.

- Fehér Zsuzsa dr. mondja:

- A pályázat az évi számos pályázatának sorában is kiemelkedő esemény müvészeti letünkben, egyrészt azért, mert a SZOT igen nagyvonalu gesztussal magas pályadijat

tüzöttkk ki, valamennnyi képzőművészeti és iparművészeti ágban müfajban,másrészt azért, mert tulajdonképpen olyanfajta összefoglalás ez,amelyet keveset láthattunk az utóbbi években. Azok a művészek,akik hosszu idő óta járnak,üzemekbe,termelőszövetkezetekbe,ott gyüjtik össze azokat az élményeket , amelyek saját stilusok és készültségi terperamentumuk arányában, és diktálása szerint dolgoznak fel a mütermekben, azok küldik el elsősorban munkájukat,ami tematikus kiirás vol.t,

A tematika szónak egy uj értelmezése,ilyen szempontból is fontos ez a bemutató.

Pl. a dijnyertes munkáknál,elsősorban nem valamiféle bombasztikus ,hangoskodó, sokfigurás kompozició, kevés élménnyel, kevés őszinteséggel,hanem az a kapcsolat, amelya a művészhez, a valósághoz egy bensőséges módön füzé.

Igy pl. elsődijas BErényi, aki a Földmunkások cimü kompozicióját talál azóta érleli, amióta egyáltalán fest.

A szobrászok közül egy felszabadulási emlékmü,amelyet biztos szivesen láthánk egy térem felállitva,Vasas Károlynak a munkája,egy lendületes, dimamikus alkotás,egy magasra tartot drapéria ez sem azó megszokott értelmében,mi nagyon örülünk annak, hogy uj formákat kerestek és ezt a legsürübb társadalmi mondanivalóban keresték a művészek.

Jerányi Ferenc

I. díjat nyert a pályázaton
„Földmunkácsoport"

SZOT-pályázat
Déli Hírlap, 1970. aug. 18.

Bereinigt Berene

Einlitve

Láncz Sándor: Kiállítási-kiállítása

Magyar Hírlap, Bp. aug. 25.

MDK

Berényi Ferenc, festő

Kiállít.

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárlat

7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 11.

Berecz Ferenc
festő

ASZOT felszabadulási képzőművészeti pályázaton az I. díjat nyerte el „Földmunkás Csoport" című művével.

—·—

Művészet, 1970. szeptember - 24 lap

Berényi Ferenc

Munkáival résztvesz a
szolnoki Damjanich Muzeum Ziállításán.

Magyar Nemzet
1969 febr. 7

– Napló –

Berényi Ferenc

1. Szántás repr. olaj 30×55
2. Őszi facsoport olaj 25×50
3. Körülszántva olaj 25×50

V. Balatoni Nyári Tárlat

1970 Keszthely

Berényi Ferenc

Tavaszi munka o. 25 x 45.
Szántás -"- 25 x 45
Zsilip -"- 80 x 100

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. júl. 19-aug 9.

Bercsényi Ferenc

Nagy Sándor nobrászművén és Bercsényi Ferenc festőművén kiállítása. Bp. Ernst Múzeum. - Kat. Solymár István. - Ism. H. Gy. Magyar Nemzet, 1967. jún. 17. - Lozsonci Miklós, Művészet, 1967. 8. lap. 9. sz. 44. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 69-107. l./

93. 1.

Bekényi Ferenc

Földmunkás csoport c. festménye (emel.)
I. díjat kapott a Szot pályázatok

N.N: Jubileumi kiállítás a
Galériában

Magyar Nemzet 1970 VIII. 18 sold.

Bezényi Ferenc

Szántás; Körülszántva; Őszi facsoport
c. képe (eml.)

Szerepel az alábbi Tárlaton

Horváth György: Az V. balatoni
nyári tárlat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12 hold.

Berényi Ferenc

1. Jegenyék olaj 25x25
2. Sarlós repr. olaj 25x25
3. Kalikos olaj 15x25

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai János Múzeum

MDK

Berényi Ferenc, festő

Földmunkás csoport c. festményé elnyerte díjat kapott.

— : SZOT-kiállítás a Nemzeti Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 18.

Berényi Ferenc

Említve

A Kiállítási Terem éves programja
Dunaújvárosi Hírlap, Dunaújváros
1970. feb. 27.

Berényi Ferenc

II. Díjat nyert a Tavaszi Tárlaton

Megnyílt a Tavaszi Tárlat
(Kohán megyei Néplap, Szolnok)
1970. ápr. 21.

Berényi Ferenc

Szabó Éva: Külső és belső mozmák nyomán. Berényi Ferenc festő. - Szocialista Művészetért, 1966 9. évf. 4. sz. 5. l.

Szabó Éva: Arckép vázlat SZOT-díjas művészekről. Berényi Ferenc festő. - Szocialista Művészetért, 1966. 17. sz. 5. l. (9. évf.)

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-284.l./

257. l.

Bekényi

Szerepel az alábbi táslatban

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őszi Táslatról

Csonpród megyei Hislap 1969 X. 19

Berényi Ferenc

Díjat nyert

A megyei felszabadulási pályázata
nyertesei
Petőfi Népe, Kecskemét

MDK

Berényi Ferenc

szerepelt a tárlaton

"Szerámudvar" repr. 36. lap.

Kaposvári Gyula: Szolnoki Téli Tárlat - 1963.

JÁSZKUNSÁG 1964 jun. 32-38. lap.

Berényi Ferenc
festőm.

MDK

Szerepelt a Fiatal Kézőművészek Studiójának kiállitásán az Ernst Muzeumban.

(zs): Pénteken nyilik a fiatalok tárlata.

ESTI HIRLAP 1964 dec. 2.

Berényi Ferenc

festő

Az Alföldi Iskolához tartozik, Szolnokon működik.

/1927/

Magyar művészt. 10. 15.

Képzőmű. Kiczd. 1971.

Berényi Ferenc festő

Sz MT díjat kapott Szolnokon

Sz. R.: A Sz MT-K művészeti díjai

Munka 1971 VII. 39 old.

Berényi Ferenc

Született Dévaványán 1927-ben. Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskola. Tárlatai: Budapest, Szolnok, Hódmezővásárhely. Munkácsy díj: 1968.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica. I. Az mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Berényi Ferenc

Színes reprodukció, egész táblán:

11. sz. „Szárkúprakók," olaj, 100 x 120 cm.

Bp. Művelődésügyi minisztérium.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I.

Mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Bereényi Ferenc

Csilip Ön	80×100 o.
Ön	25×50 o.
Hídépítők	100×125 o.

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok-Kecskemét

Berényi Ferenc

Szántás	25×45
Lovas	80×100

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok-Kecskemét

Berényi Ferenc

Hídépítő, nepr.

Tarani Tábor 1971 Szolnok – Kecskemét

Berény Ferenc

Cinq peintres de la plaine hongroise, Paris /Holló László, Baranyó Sándor, Bényi László, Berényi Ferenc, Félegyházi László/. Exp. Paris - Monteruil, Galerie Municipale. 1968. /Catalogue par András Béres, intr. Pogány O. Gábor./ Bp, 1968. - Ism: Simonka György, Petőfi Népe, 1968. okt. 2o. - Kádár Márta, Magyar Hirek, 1968. nov. 16.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-182. l.

173. l.

Berényi F.

Öt festő kiállitása, Debrecen, Dári Múz. /Baranyó S., Bényi L., Berényi F, Félegyházi L., Holló L./ - Ism. Tóth Béla, Haj dú-Bihar M gyei Népújság, 1968.szept.3.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

172.1.

Bezényi Ferenc

A tárlaton szereplő műveci: „Horgász" olaj, 15 x 15 cm; „Tengerpart", olaj, 15 x 35; „Továbbköltöjés", olaj, 15 x 35 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hodmezővásárhely, 1971

oldalmám nélkül

Berecyi Ferenc

(1927) Munkácsy-díjas festőművész. Az alföldi mesterek hagyományait felhasználva konstruktív összefogású alkotásokban ábrázolja a táj és a dolgozó ember kapcsolatát.

Zsapporvári Gyula: Szolnok művészei

Népművelés 1968/7 33old

Berényi Ferenc

5 kisméretü festménye, amelynek komor szinvilága feszülő szerkezetü kompozíciokon nyer jelentőséget.

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Alföld 1971/1 74old.

Berecsky Ferenc
festő

„Tengerpart" című képét mutatta
be a tárlaton.

Egri Mária: Téli tárlat Szolnokon.
Művészet, 1971. április - 36.oldal.

Bercényi Ferenc
festő -

„Tengupart" (repro)

Tóth Béla: A Hajdu-Bihar megyei képzőmüvészek....
Müvészet, 1971. április - 37. oldal.

Berényi Ferenc festő

művével szerepel a XI

Magyar Képzőművészeti Kiállításon

– emlékül

Pestmegyei Hírlap 1970 április 28

8. old.

Berényi Ferenc
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: A 17. Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. május - 37.oldal.

Bezényi Ferenc

Hidépítők c. festménye (ennek) szerepel az

„Új művek" c. tárlaton a Műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971 III. 9

Bérczy Ferenc festő

a Munkácsy díj II. fokozatát

kapta

Warszawa 1968 április 4

F. old.

Berényi

a Magyar Helikon Kiadó Pictura Hungarica c. kötetében műve szerepel.

Dömötör János: Vásárhelyi művészek a Pictura Hungarica-ban

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. febr. 2.

Berényi Ferenc

A Szalnok megyei téli tárlaton képei szerepelnek.

Szalnok Megyei Hírlap, 1971. dec. 13.

Berecki Ferenc
festő

M.D.K

„Földmunkások" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti ...
Művészet, 1968. május – 11 lap.

MDK

Berényi Ferenc, Jestő

A Munkácsy M.-díj II. f.-t kapta.

– : Az idei irodalmi és művészeti díjazok 13.

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

MDK

Berényi Ferenc

repr.:

Raktár

Kubikus

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

Olaj-x: monotypia:

Szénahuzó

Tájkép

Szolnoki művésztelep kiáll. B.Galéria 1966.okt.

NDK

Berényi Ferenc festő

xxxxxx. monotypia:

Talicskák

Töltésrakók

Vizparton

Szolnoki művésztelep kiáll. B.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Művészet 1968 márc.p.48.

MDK

Berényi Ferenc

Munkácsy dijat kapott

Népszabadság 1968 ápr.4.

MDA.

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Népmüvelés 1967 máj.

Berényi Ferenc

„Hídépítők" c. festménye
szerepel az „Új művek" kiállításon
a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1971. március 9
4. old.

Berényi Ferenc

festő nevét dicsérőleg említi a kritikus a Szolnok megyei művészek téli tárlatáról (Szolnok) című ismertetőjében.

Év végi tárlatok vidéken (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1968. december 23. 9. l.

Jeremy Ferenc
festő

Részt vett a tárlaton

D.Fehér Zsuzsa: Kováts Nagy Ira kiállitása...
Művészet, 1971.október - 42.oldal

Berényi Ferenc

és Baranyó Sándor, a szolnoki művésztelep alkotói, Holló Lászlóval, Téleplházi Lászlóval és Bényi Lászlóval együtt szerepelnek az öt alföldi festő szolnoki kiállításán. Az anyag Párizsból Tér haza. Nagy festőre a debreceni Holló, Téleplházára pedig Czóbel Béla hatása nyomta rá bélyegét.

Kiállításról - kiállítása
Öt alföldi festő Szolnokon (R. G.)

Magyar Hírlap, 1969. február 15. 9. l.

Berényi Ferenc festő

Zápár szerepelnek a
szolnoki téli tárlaton

Népszava 1971 január 8
Zsold.

Berényi Ferenc

művével szerepel a Szolnoki Tavaszi Tárlaton

Nagyszeva 1971 június 15
2. old

Bekényi Ferenc festő

A. Szőt szolnok megyei tanácsa
művészeti díjáz kapta

N.N.: Szolnoki Kulturális
hetek

Magyar Hirlap 1971 V. 2

Berényi Ferenc, festő

1968-ban Munkácsy-díjat (1. fokozat) kapott.

Képzőművész. Almanach 1, Corvina 1969, 74. l.

Berényi Ferenc

monumentummá növő kubikos képeit a tój és ember képi viszonyának újfajta kimunkálása jellemzi.

Aradi Nóra: A socialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2431

Berényi Ferenc

Művei szerepelnek a Vásárhelyi
Őszi Tárlaton

Magyar Nemzet 1971 november 6
4.old.

MDK

Berényi Ferenc

olajf.

Udvaron

Dolgozó emberek között képeőn. kiáll.
Ernst Múz. 1968. jan.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Hétfői hirek 1968 aug.26.

Berényi Ferenc

Tisza gát, olaj, 70 x 78 cm.

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
kat. szerz. kisdéjiné kisimi szécs.

7

MIK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Népszabaság 1968 szept.12.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei népujság 1968 szept.3.

MDK

Berényi Ferenc

Udvaron, o. repr.

. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Bezényi Ferenc (1927-) festő

~~[illegible]~~ [illegible] műventelejen dolgozik

Kaposvári gyula. Szolnok művészei

Négyműveléz 1968 VII. 34 old

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Szolnokmegyei Néplap 1968 aug.19.

Berényi Ferenc

Návaron c. műve (encl.)

Szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon az Ernst Museumban

Vasga Imre: Kiállítás a dolgozó emberről

Tiszatáj 1968 VI. n. 534 old.

Berényi Ferenc

Képét megvásárolta az
állam.

Pernecky Géza: Festmények az
állami vásárlási kiállításon

Magyar Nemzet, 1967. VII. 19. 4. o.

Berényi Ferenc

(nokat)

Téli udvar, olaj,
Ön "
Utcasarok "
Raktár "
Tájkép "

Reprodukció:

Magyar képzőművészet hivatsége helet-
magyarországi területi hervezetének tart
sui tárlata. 1965. kat. bev. Kádár
Zoltán

Berény Ferenc festő

Szerepel az alföldi festők szolnoki kiállításán, melyet tavaly ősszel Párisban is bemutattak

Szolnok hogyai Néplap 1969 II. 2

Bekényi Ferenc

Szekeres a Szolnok megyei
Téli Tárlatos

Ridep Gábor: Évvégi tárlatok
vidéken

Magyar Hírlap 1968 XII. 23

Berényi Ferenc

Szerepel az alföldi festők párisi kiállításán

K. M.: Nagyon jó ez a művészeti csere

Szabad Föld 1969 II. 2

MDK

Berémyi Ferenc, Jertő

Kiállít Montreuliben.

– : Kiállításai 9

Népszabadság, Bp. 1963. szept. 12.

BERÉNYI FERENC

"Földmunkás csoport" c. festménye (em.)
I. díjat nyert a SZOT Felszabadulási képzőművészeti pályázatán.

Munka, 1970. január 10.

BERÉNYI FERENC

Öt kisméretű festménye szerepel az alábbi táblákon.

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Alföld, 1971. január

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 aug.28.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.
TELEF(

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

Berényi Ferenc
festő

Munkány díjat kapott 1968-ban

Új műv. díjasok
Dunántúli Napló 1968 IV. 4. 9.

Berényi Ferenc

Elnyerte a SZOT művészeti díját.

Művészet 1966. jún.

Berényi Ferenc

Kubikusok (reprodukció)

Szocialista Művészetért 1966. ápr. ?

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Jászkunság 1966 ápr.lap 36.

MDK.

Berényi Ferenc

Vörös ház

Jászkunság 1966 ápr.1

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1966 jan.

MDK

Berényi Feremc

Szolnoki utca, of.

8. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücsarnok 1960. ápr.

Berényi ferenc, festő MDK

Kiállít a dec. 4-én, az Ernst Múzeumban megnyíló tárlatot.

(Zs): „... a fiatalok tárlata ...“ 1

ESTI HIRLAP, bp. 1964. dec. 2.

M.D.K.

Berényi Ferenc, grafikus

lájábrázolásait emeli ki:

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Esti Hirlap, Bp. 1957. máj. 14.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Szabad Föld 1965 juli 11.lap -

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Nógrád 1965 szept.24. 4.l.

MDK.

Berényi Ferenc

Szolnokmegyei Néplap 1965okt.3.

MDK.

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Magyar Ifjuság 1965 nov.6.

Berényi Ferenc

Zagyvapart, akvarell, 30x40 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 195

Kat. szerk. Kisdéginé Kirimi Irén.

14.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 szept.14.

MDK

Berényi Ferenc, festő

Felnőtalt.

–: Befejezte munkáját a képzőművének körgyűlése 7.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 21.

MDK

Berényi Ferenc

Beszélgetők, o.

Udvaron, o.

Földmunkáscsoport, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Berényi Ferenc festő

a kiállitás zsüribizottságának tagja

Téli Tárlat, Szolnok, 1967. dec. Damjanich Muz.

MDK

Berényi Ferenc, Szolnok

Tabán,

olaj:

Téli Tárlat, Szolnok 1967. dec.

Damjanich Muz.

Berényi Ferenc, Szolnok MDK

monotipia:

Pihenők

Csoport

Lapátoló

Tiaci bódé

Téli Tárlat Szolnok 1967. dec.

Damjanich Mus.

Bereny Ferenc

Kiállítása a Tornyai János
Múzeumban.

Magyar Hírnök, 1967. XI. 19. 12.o.
Nanó

BERÉNYI FERENC

„Tengerpart" c. képe (eml). szerepel az alábbi tárlaton, a Damjanich János Múzeumban.

-egri-: Téli Tárlat, 1970.

Szolnok Megyei Néplap, 1971. jan. 4.

BERÉNYI FERENC

Festőművész. Művei kiállítva a Szlovák Megyei Téli Tárlaton.

Ambrus Tibor: Láttuk, hallottuk...

Petőfi Rádió, 1971. jan. 1.

Berényi Ferenc

Emlétve

Gy. D. A Nemzeti Galéria újdonságai

Szabad Falat, Bp. 1970. nov. 22.

Berényi Ferenc

Emlétve – résztvesz

Pömötör János: A vásárhelyi őszi tárhat

Népszabadság, Bp. 1970, nov. 11. 7. l.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 márc.

Berényi Ferenc festő

Szerepel a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, a Műcsarnokban.

Bolgár Kálmán: X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Magyar Ifjúság, 1965. XI. 6.

M.D.K

Berényi Ferenc
grafikus

Monotípiáit állította ki
a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: Dolgozó emberek körében
Művészet, 1968. május – 33 lap

MIK

Berényi Ferenc

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 máj.28.

MDK

Berényi Ferenc

Földmunkások c. képe

Művészet 1968 máj.p.8.

M.D.

Berenyi Ferenc
festő

Két finom vonalú mondtipiáját
állította ki a-tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. julius – 22 lap.

Bokányi Ferenc

szerepel a Fiatalok Stúdiója
kiállításán az Ernst Múzeumban

Magyar Ifjúság 1963 VI. 8.

Brényi Ferenc Kalobfus

Piaf, 1962, o. l. 25×50 cm.
A mův. min. tul.

Oromfal, 1962. o. l., 25×25 cm.
A mův. tul.

Rakós, 1962, o. l. 25×40 cm.
A mův. tul.

Zagyapart, 1962, o. karton, 15×45 cm.
A mův. min. tul.

Szolnoki Művésztelep Kiállítása, Bp. 1966.
Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pojány Ö. G.
Bevezette: Pojány Ö. Gábor.

24 l.

Berényi Ferenc Katalógus

Jájrep. 1961, o. l. 15 x 20 cm. A művész tul.

Bódé, 1962, o. l. 15 x 15 cm. A művész tul.

Facsoport. 1962, o. l. 20 x 25 cm. A művész tul.

Fiu fej, 1962, o. l. 20 x 20 cm.
A művész tul.

Munkásarckep, 1962, Temp. l. 40 x 60 cm
A, [illegible] tul.

~~A szolnoki [illegible] Kiállítása, Bp. 1966.~~

Kat. összeáll. N. Pénzes Éva, Pojáky Ö. Gy.

Bevezette: Pojáky Ö. Gábor.

24 l.

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

Berényi Ferenc
festő

M.D.K.

Részt vett a tailaton.

D. Fehér Zsuzsa: Uj magyar festészet
Művészet, 1968. május – 40 lap.

MDK

Berényi ferenc, [festő]

A Munkány M. – díj II. f. – t kapta.

– : Új művészeti díjasaink 12

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 3.

Berényi Ferenc MDK

Lovas, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Berényi Ferenc MDK

Lóbefogás, pác és tusrajz

Szopó csikó, pác és tusrajz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rossi

Zomber
Berényi } gyémántmüves

Pester Lloyd, 1867. XIV. évf.
237. idegen lista 3.sld.

MDK

Berényi

Két női akt, of.

Árverési Közt. 1939. 4.rk.sz. 91. sz.

16 l.

MDK

Berényi

Magyar forradalmi művészet

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40 éves évfordulójára, részt vesz munkájával.

Esti Hirlap261 1957. nov. 7 2 old.

MDK

Berényi

Három magyar festő /Poór,Berényi,Tihanyi/.
Írta Bölöni György,Nyugat,1914.VII.7.szam.

Művészet 1914. 286.l.

MDK

Berényi, festöm.

Két női akt. Olf. Jelz.

Árv.Közl.1940.1.rk.sz. 18.1.

MDK

Berényi

neve említve

N.Szal. 73.csop.kiáll. 1931. okt.

MDK

Berényi

Szerepelt a három megye é Szolnok, Bács-Kiskun, Hajdu-bihar - tárlatán.

Koczogh Akos: Tavaszi Tárlat./1964/.

Szolnok Megyei Néplap.

Berényi Ferenc MDK

Tiszagát, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Berényi Ferenc, festő MDK

Kecskeméten megnyitotta a Kelet-Magyarországi Képző művészek tárlatát.

—: Kulturális hírek 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 7.

M.D.K

Bereinyi Ferenc
festő

Resit vett a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VII. Szegedi Tárlat
Művészet, 1967. március - 41 lap.

FDK

Berényi Ferenc

monotypia:

Üldögélők-Kubikosok

Utca-Villanyoszlop

Tájvázlat-Piacon

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Múz.
1967. okt.

Berényi Ferenc

Képekkel

szerepel a Szeged. Nyár. Tárlatos

Pogány Ö. gábos: Nyár. Tárlat Szegeden

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

MDK

Berényi Ferenc, festő

herepel Montreux-ben.

– : Zománc bélyeg, grafika Tokióban 2

ESTI HIRLAP, B. n. 1968. szept. 19.

Berény Ferenc

Szerepel a VII. Nyári Tárlaton

Szegeden 4 képe

Papp Lajos: A ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

Berényi Ferenc
fitlő

„Földmunkás" c. képén a paraszti
„életről szól.

D. Fehér Zsuzsa: A SzOT kiállítás.
Művészet, 1971. január – 25 lap.

Berényi Ferenc
festő

"Este" c. műve szerepel
a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A XI. szegedi tárlat.
Művészet, 1971. január - 29. lap

Berényi Ferenc

Művei szerepel az I. Ker.
Bem rakparti Művelődési Ház
vállalásán

Népszava 1970 február 27
2. old

Berényi Ferenc

Képei szerepelnek a montreali
városi galéria kiállításán

Montreal 1968 szeptember 20
2. old.

Berényi Ferenc

Lovas olaj 80×100

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok – Kecskemét

Berényi Ferenc

1. Hidépítők olaj 100×125
2. Szántás —"— 25×45

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok –

Berényi Ferenc

1. Zsilip olaj 80x100
2. Ősz olaj 25x30

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok–
Kecskemét

Berkesi Ferenc

Hídépítők repr.

Tarsoly Társlat 1971 Szolnok
Kecskemét

Bozémyi Ferenc festő

Bajára megnyílt a Képzőművészek Középmagyarországi Területi Szervezetének VIII. tárlata, melyen alkotásai szerepelnek.

Gyapai József: Területi tárlat, 1942.
Pátoli Népe, 1942. máj. 28.

Berényi Ferenc

Bemutatott művei:

" Beszélgetők", olaj , 25 x 45

" Udvaron", olaj, 100 x 125, / reprodukció/

" Földmunkáscsoport", olaj,45 x 90

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

1968.

Berényi Ferenc festőművész 2. Folytatás

Felszabadulásunk 25 évfordulója tiszteletére Bács-Kiskun megye képzőművészeti pályázatot hirdetett, melyen második díjat kapott.

Szolnok Megyei Néplap, 1970. dec. 10.

Berényi Ferenc

szerepel még átlagon felüli anyaggal a festők között

Moldvay Győző: A XVI. vásárhelyi őszi tárlat

Népművelés 1969/11 39 old.

Berényi Ferenc

A szolnaki Tavaszi Tárlaton festményei szerepelnek. „Szántás" – „Hídépítők" – c. (emlétve.)

Láttuk, ballottuk.

1971. VI. 3. 20.10 (6) V.

Berényi Ferenc

Továbbkötözés olaj, 15×35

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hodmezővásárhely '71.

Berényi Ferenc

Horgász, olaj 15×15
Tengerpart, olaj, 15×35

Vásárhelyi őszi tárlat, Bruyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Berényi Ferenc

Továbbköltözés, repr.

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely, '71.

Berényi

A hamarosan megnyíló balaton-
lellei kiállítás listáján szerepel mű-
ve, melyet a Rippl-Rónai múzeum
rendez.

T.T.: Nyári balatoni tárlatok.
Somogyi Néplap, Kaposvár, 1942. jún. 22.

Berényi Ferenc

1. Töltéssakók monotypia 25x30

2. Földmunkások — " — 8x25

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Berényi Ferenc

1. Kalikas monotypia 9x10
2. Gerblyézők — " — 5x9

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Berényi Ferenc

Udvarom olaj 100×125

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Berényi Ferenc

Udvaron, olaj, 100×125

Dolgozó emberek közötti képzőművészeti kiállítás
Ernst múzeum 1968 január

Berényi Gyula

Kubikus monotypia 5+9

Gyerekjátékok monotypia 5+9

Dolgozó emberek között kiállít.

Ernst múzeum 1968. jún.

Berényi Ferenc

Építésznaplók monotypia 25×30

Földmunkások monotypia

8+25

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst múzeum 1968. jún.

Berényi Ferenc.

A szolnaki festő három festménye szerepel a ss. Vásárhelyi Őszi Tárlaton „Tengerpart" c. (emlékre.)

A Vásárhelyi Őszi Tárlat.

1971. X. 17. 22.20 Petőfi | 11 | V.

Berényi Ferenc
festő

M.D.

Az 1968 évi Munkácsy díj
II. fokozatát nyerte el.

—: 1968 évi Munkácsy-díjas művészek
Művészet, 1968. május – 32 lap.

Berényi Ferenc

Bemutatott művei:

47. sz. „Tiszapart," akvarell, 32x44 cm. /reprodukció/

48. sz. „Kertes ház," akvarell, 42 x 28 cm

49 sz. „Megrakott szekerek," akvarell, 40x28 cm.

F. Ludányi Gabriella: III. országos akvarell

Biennálé, Eger, 1972

Berényi Ferenc
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: A 11. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal

Berényi Ferenc

Derkovits ösztöndijas

-neve emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 2o

11.old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Berényi Ferenc

1967 MÁR 7.

NÉPSZABADSÁG

KULTURÁLIS HÍREK

A KELET-MAGYARORSZÁGI képzőművészek tavaszi tárlatát vasárnap délelőtt Berényi Ferenc festőművész nyitotta meg Kecskeméten, a Katona József Múzeumban.

A ruházati kereskedelem tava

A tavalyina
modern öltöny

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Berényi Ferenc
1967 FEB 28.

Kié legyen a SZOT művészeti díja?

Javaslatokat kér az SZMT

A magyar munkásmozgalomban hagyományai vannak a munkások és művészek közötti kapcsolatnak. József Attila, Derkovits Gyula, Dési Huber István annak idején, nehéz körülmények között is vállalta, hogy a munkásokkal megismertesse a művészet szépségeit.

Ezt a hagyományt ápolja a Szakszervezetek Országos Tanácsa, amikor 1957 óta minden évben a munkásosztály nemzetközi ünnepén művészeti díjakat oszt ki. Ezek a díjak a dolgozók legnagyobb tömegszervezetének elismerései azon alkotó művészek számára, akik műveikkel és népművelő tevékenységükkel segítették és szolgálták a szocialista kultúra ügyét, népünk műveltségének gyarapítását. *Eddig 20 író és költő 13 festőművész, szobrász, 8 színész vagy rendező, 9 filmművész, 1 tv-riporter, 4 zeneszerző, zeneművész, 2 koreográfus és a József Attila színház művészegyüttese részesült SZOT díjban.* Ezeknek a kitüntetéseknek odaítélésében eddig is figyelembe vették a dolgozók, a művészeteket értő és szerető szakszervezeti tagok véleményét.

Szolnok megyébe is került már SZOT művészeti díj *Berényi Ferenc* festőművész kapta munkásságáért, a dolgozók körében végzett művészeti ismeretterjesztő tevékenységéért.

Az idén ismét felhívással fordult a Szakszervezetek Országos Tanácsa az üzemek dolgozóihoz szakszervezeti tisztségviselőkhöz, népművelőkhöz, hogy tegyenek javaslatot az 1967. évi SZOT díjak odaítélésére. A kitüntetések adományozásának kettős feltétele van: A díjazásra javasolt alkotás mai témájú, szociaista eszmeiségű, a dolgozó emberek életét tükröző, magas színvonalú, elismert mű legyen. A másik feltétel, hogy az alkotó művész a munkás—művész kapcsolatok fejlesztésében tevékenyen és eredményesen részt vegyen.

A fenti alapelvek figyelembevételével kérjük megyénk dolgozóit, népművelőit, szakszervezeti bizottságait, hogy javaslataikat juttassák el a Szakszervezetek Megyei Tanácsához. A javaslat szólhat magyar szerző 1966-ban megjelent vagy bemutatott alkotására, vagy a személyére. Alkotói közösséget, színházi együttest, filmet létrehozó alkotógárdát is lehet javasolni. Lehetőség szerint a művészet minden területét (irodalom, zene, képzőművészet, film, színházművészet, stb.) vegyék figyelembe.

Nagy segítséget nyújthatnak a javaslatokhoz a művelődési házak dolgozói, könyvtárosok, közönségszervezők, akik ismerik a dolgozók véleményét.

A munkások és művészek közötti kapcsolat kialakításában és elmélyítésében fontos szerepe van a SZOT művészeti díjaknak. Azon legyünk, hogy javaslataink alapján olyanok kapják a kitüntetéseket, akik legjobban megérdemlik. Ehhez kérjük megyénk szervezett dolgozóinak a támogatását.

Sági Pál
az SZMT kulturális bizottság vezetője

SZOLNOK megyei Néplap

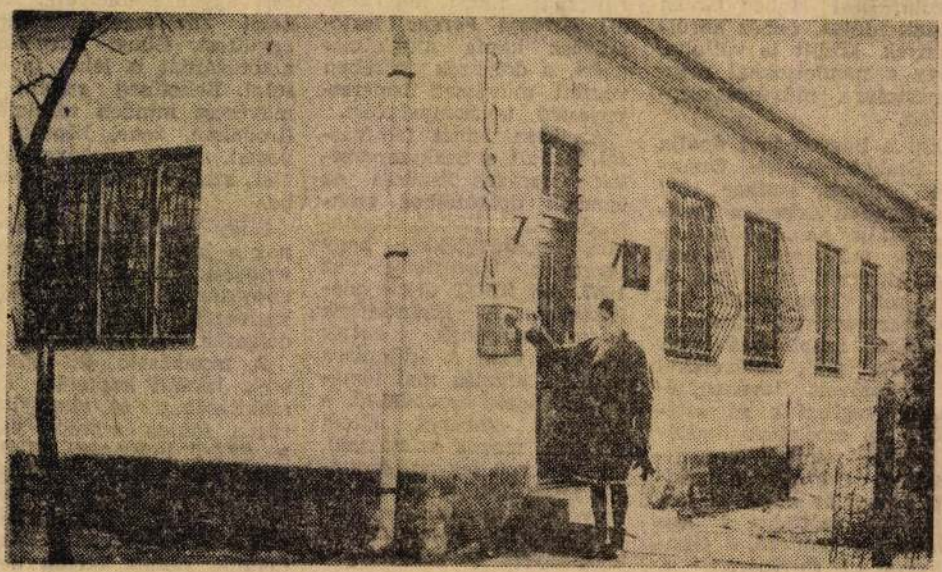

A KÖZELMÚLTBAN ADTÁK ÁT RENDELTETÉSÉNEK AZ ÚJ VEZSENYI POSTAHIVATALT

PÁRÓSÁGI JEGYZETEK Zebra-

Ø Berényi Ferenc

festő

Sz. Dévaványa, 1927
nov. 9.

képzőm. főiskola

182. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Miniszter jóváhagyja dr. Lux K. 1766/1938. sz. eljárását

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat szá

Utóirat szá

Másolta:

Összeolva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

19 NOV 18

DÉLMAGYARORSZÁG

Berényi Ferenc

bon József egyetemi docens tart előadást.

1021

— **Kiállítás a Tornyai múzeumban.** Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész alkotásaiból nyílik kiállítás november 19-én, vasárnap déli 12 órakor a hódmezővásárhelyi Tornyai múzeumban. Megnyitót mond dr. Dömötör Sándor, a múzeum igazgatója.

ban vett nyelvészeti kérdé- h
sekkel foglalkozott. (Tréfá- lá
san megjegyezte ugyan, nem é
tudja, csakugyan olyan ha- se
lálosan fontos-e ez, mint a te

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MUNKA
Budapest

EREDMÉNYESEN ZÁRULT A SZOT FELSZABADULÁSI KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZATA

Mint arról korábbi számunkban már hírt adtunk, a Szakszervezetek Országos Tanácsa hazánk felszabadulásának negyedszázados évfordulójára képzőművészeti és iparművészeti pályázatot hirdetett. A pályázat feltételei között első helyen szerepelt az az igény, hogy a kortárs művészek foglalkozzanak a szocialista építés témáival, a munkásélet alkotó szépségének és problémáinak megjelenítésével.

A felhívás nagy érdeklődésre, visszhangra talált. A pályázat legjobb alkotásait — százhetven művész hatszáz alkotását — a Magyar Nemzeti Galériában rendezett kiállításon mutatták be.

A pályázat díjait szakértőkből és a szakszervezetek képviselőiből álló zsűri ítélte oda. A pályázatok díjazottai: Festészet: I. díj: Berényi Ferenc „Földmunkás csoport"; II. díj: Hézső Ferenc „Tűz körül", Lóránt János „Tavaszvárás"; III. díj: Gerzson Pál „Szabadban"; Somos Miklós „Munkásasszonyok"; Blaski János „Figurák". Különdíj: Csáki Maronyák József „Lenin"; Csik István „Küzdelem"; Ék Sándor „Azon a napon három bátor amerikai megkerülte a holdat". Szobrászat: I. díj: Vasas Károly „Felszabadulás"; II. díj: Gyurcsek Ferenc „1945", ifj. Szabó István „Lenin". III. díj: Kalló Viktor „Auróra", Lisztes István „Felszabadulási éremsorozat", Kiss Sándor „Család". Iparművészet: I. díj: Nem került kiadásra. II. díj: Buzás Árpád „Miénk a gyár", Juris Ibolya „Építés", III. díj: Lieber Éva „1917 október", Sós Imréné „Magyarország" I—II. Bódy Irén „Virágzó fa" című munkája. Grafika: I. díj: Raszler Károly „Váci Mihály emlékére", II. díj: Csohány Kálmán „Sirató", „Nagy páva", Stettner Béla „Ifjúság" I—II. III. díj: Kajári Gyula „A Dunai Vasmű" I—IV. Fajka János „Ünneplők" I—II., „Család", Kiss Mihály „Hajnali járat".

IRÁNYELVEK A SZAKSZERVEZETEK ISMERETTERJESZTŐ MUNKÁJÁHOZ

A SZOT kulturális, agitációs, propaganda és sportosztálya irányelveket adott ki a szakszervezetek tudományos ismeretterjesztő tevékenységének az 1970/71-es évadra vonatkozó főbb célkitűzéseiről és feladatairól.

Az irányelvek első részében a szakszervezeti ismeretterjesztés helyzetének főbb jellemzőit és mutatóit foglalja össze. Megállapítja, hogy:

„A szakszervezetek művelődési tevékenységében — a népművelés struktúrális átrendeződése nyomán — előtérbe került az ismeretterjesztés, az olvasás, a tanulás fokozottabb támogatása. E változás következtében tovább bővült az ismeretterjesztés hatóköre, növekedett hatékonysága is. Újabb szakosztályok megalakulásával szélesedett az ismeretterjesztés tudományági köre. Növekedett az ideológiai, a politikai, a filozófiai, a közgazdaság-tudományi és történelmi tárgyú előadásoknak és ezek hallgatóinak száma. Fokozódott az érdeklődés a műszaki-technikai, a pedagógiai, a munkajogi és munkalélektani, az üzemszociológiai, a közösségi kérdések témái iránt".

Az ismeretterjesztés egészére, majd az egyes tudományágakra külön is jellemző tapasztalatok elemzése után összegezi a fejlődést gátló problémákat. Ezek között szerepel:

„A tartalmi, formai, módszerbeli és technikai korszerűsítés lassú üteme. Az

Kitüntetett szakszervezeti velők a SZOT-székházban

az ellentmondás, amely az is jesztéssel szembeni elvárások é ségek, valamint az anyagi, a sze tárgyi ellátottság között feszül.] következtében a tudományos is jesztés nem tudott lépést tartani lis kultúra erősödése következt letkezett új igényekkel és elvá A feszültségek ellensúlyozására lettek megfelelő intézkedések, n tuk le a szükséges konzekvenci helyileg, sem országosan ... Elé üzemi oktatási-ismeretterjesztés csok funkcionálása is ... Ahol nek is, tevékenységük leszűkül a rendszerű oktatás, esetleg a képzés és továbbképzés koor ra ..."

Az irányelvek második fejeze 1970/71-es szakszervezeti ismere tési évad előkészítésének főbb kitűzéseit tartalmazza.

Előljáróban hangsúlyozza a tud ismeretterjesztés jelentőségét a ta társadalmi tudat, erkölcsiség szocialista életmód formálásában pét a szakszervezetek nevelőm nak egészében.

A továbbiakban megjelöli a tudományos ismeretterjesztés tartalmi célkitűzéseit. Többek között kimondja, hogy:

„A szocialista műveltség fejlesztésében a világnézeti nevelés központi kérdés. Ezért a tudományos ismeretterjesztés egészében is a marxizmus—leninizmus rendező erejét építve kell erősíteni az eszmeiséget. — ... A szocialista társadalmi szemléletre nevelés feladatai közül erősíteni kell a politikai felvilágosítást és tájékoztatást ... A világnézeti nevelést azokra a társadalmi, politikai, történelem-szemléleti, erkölcsi kérdésekre kell irányítani, amelyeket napjaink társadalmi fejlődése különösen hangsúlyoz ... A szocialista hazafiság elmélyítése érdekében tovább kell növelni a különböző hagyományokhoz, évfordulókhoz kapcsolódó ismeretterjesztő rendezvényeket. Nagyobb figyelmet kell fordítani

[illegible] megrendezésére. A műszaki irodalom hagyományossá vált országos eseménye kiemelkedő lehetőséget nyújt a műszaki szakirodalom fokozott népszerűsítésére, a könyvtárak műszaki propagandájának növelésére.

A SZOT kulturális, agitációs, propaganda és sportosztálya és a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat a „Műszaki Könyvnapok" sikeres megrendezése, a műszaki irodalom forgalmazásának növelése érdekében akciót hirdet az ipari és közlekedési ágazatok szakszervezeti könyvtárosai részére.

Az akció elbírálásának fő szempontjai:

a) a műszaki irodalom tervszerű fejlesztése a könyvállomány egészében, különös tekintettel az alap- és középfokú szakkönyvekre és az adott üzem, intézmény termelési sajátosságaira;

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Berényi Ferenc
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1985 DEC 28.

1021

KIÁLLÍTÁSI KRÓNIKA

Az év utolsó két hónapja különösen gazdag volt képzőművészeti kiállításokban.

A december elején megnyitott Téli Tárlaton kívül amely a Szolnok megyei képzőművészek közös vállalkozása, Az értelemig és tovább című művészeti sorozat keretében jónéhány kamarakiállításra került sor Szolnokon és vidéken egyaránt.

A képzőművészet jelenléte ezeken az estéken mindenképpen nagyon hasznos, bár komplexitásról nem beszélhetünk, hiszen sem tematikai, sem valamiféle stílus vagy eszmei rokonság nincs a bemutatott irodalmi művek, zenedarabok és képek között. Egyik a másikat nem egészíti ki nem alkotnak szerves egységet.

Miben áll mégis az így megrendezett kamarakiállítások jelentősége?

Nagyon leegyszerűsítve talán abban hogy mivel az író-olvasó találkozók immár megszokottan ünnepi, közösségi programja keretében kerülnek megnyitásra, a közönség figyelme is fokozottabban irányul rájuk, és az alkotóművészek jelenléte, különösen vidéken, ritka alkalmat nyújt a résztvevőknek, hogy közelebbről megismerkedhessenek művészetükkel.

Néhány kiállítás megnyitásakor éltek is ezzel az alkalommal és ugyan úgy kérdéseket intéztek a jelenlevő képzőművészhez, beszélgettek érdeklődtek művészetéről, mint ahogy az egy író-olvasó találkozón már hagyományossá vált.

Nem utolsó sorban a közönség nagy része bérlettel rendelkezik, így kialakul egy olyan törzsközönség, amelynek alkalma van, hogy az öt estből álló bérleti művészeti sorozat keretében öt képzőművész művészetével is megismerkedhessen.

Novemberben és decemberben az előadássorozat két rendezvénye zajlott le, ez egyben tizenkét képzőművészeti kiállítást jelent. A kiállítások általában egy hétig tekinthetők meg. Novemberben Jászapátiban Meggyes László, Túrkevén Berényi Ferenc, Karcagon Bokros László, Tiszaföldváron Gácsi Mihály Kunszentmártonban pedig Mészáros Lajos kamarakiállítására került sor. Ugyanekkor Szolnokon Tamás Ervin Munkácsy-díjas festőművész mutatkozott be.

Ezek a kiállítások vándorjellegűek, egy művésztől mindenütt ugyanaz az anyag kerül bemutatásra.

Decemberben Jászapátiban Berényi Ferenc, Túrkevén Bokros László, Karcagon Gácsi Mihály, Tiszaföldváron Mészáros Lajos, Kunszentmártonban pedig a szobrász Nagy István kiállítását nyitották meg.

A művészeti sorozat szolnoki estjén ebben a hónapban Meggyes László kiállítására került sor.

Az új esztendőben az irodalmi estekkel együtt a képzőművészeti kiállítások is folytatódnak, e sorozatban összesen harminc kiállítás megnyitására kerül sor.

A művészeti sorozattól függetlenül más képzőművészeti esemény is történt decemberben. Sáros András festőművész kiállítását karácsonykor nyitották meg a jászberényi Lehel vezér Gimnáziumban.

135	201— 300	1409	601— 700	3523	001— 100		
147	201— 300	1424	401— 500	3546	101— 200		
165	201— 300	1489	501— 600	3553	901—1000		
168	801— 900	1502	001— 100	3590	501— 600		
172	901—1000	1510	701— 800	3102	501— 600		
188	901—1000	1519	201— 200	3603	201— 300		
198	601— 700	1526	501— 600	3607	901—1000		
202	201— 300	1550	901— 900	3626	201— 300		
513	901—1000	1561	101— 200	3628	301— 400		
523	901—1000	1563	501— 600	3641	301— 400		
561	201—300	1581	001— 100	3650	501— 600		
587	801— 900	1587	001— 100	3656	801— 900		
588	701— 800	1593	801— 900	3658	401— 500		
622	401— 500	1624	201— 300	3661	101— 200		
675	601— 700	1624	801— 900	3662	401— 500		
675	701— 800	1678	901—1000	3664	301— 400		
695	301— 400	1679	901—1000	3688	701— 800		
711	101— 200	17711	801— 900	3704	701— 800		
722	501— 600	1712	401— 500	3725	501— 600		
734	001— 100	1713	901—1000	3734	601— 700		
744	001— 100	1736	201— 300	3796	201— 300		
752	401— 500	1750	301— 400	3828	401— 500		
758	701— 800	1753	901— 400	3836	001— 100		
759	101— 200	1769	101— 200	3854	301— 400		
798	501— 600	1772	401— 500	3875	001— 100		
809	401— 500	1791	401— 500	3876	101— 200		
812	101— 200	1805	101— 200	3879	001— 100		
812	101— 200	1821	801— 900	3886	601— 700		
812	401— 500	1822	201— 300	3920	901—1000		
834	801— 900	1827	601— 700	3925	501— 600		
845	401— 500	1855	801— 900	3931	601— 700		
859	101— 200	1867	701— 800	3956	701— 800		
862	401— 500	1880	101— 200	3983	101— 200		
879	001— 100	1928	901—1000	3986	001— 100		
955	101— 200	1931	501— 600	4014	801— 900		
128	601— 700	1953	801— 900	4028	101— 200		
141	901—1000	2009	401— 500	4036	901—1000		
176	701— 800	2055	101— 200	4084	301— 400		
191	501— 600	2064	701— 800	5061	001— 100		
300	forintot	2073	501— 600	5138	001— 100		
	nyertek	2076	301— 400				
	II. rész						
010	201— 300						

Névértékben kisorsolva

0004	801— 900	1782	601— 700	382			
0005	001— 100	1856	801— 900	383			
0048	901—1000	1872	801— 900	385			
0059	901—1000	1887	801— 900	386			
0111	501— 600	1899	701— 800	387			
0133	101— 200	1920	401— 500	388			
0152	401— 500	1922	801— 900	390			
0173	701— 800	1928	201— 300	392			
0174	401— 500	1940	501— 600	397			
0177	501— 600	1947	801— 900	399			
0183	001— 100	1953	601— 700	400			
0187	201— 300	1935	901—1000	400			
0188	801— 900	1968	001— 100	402			
0188	901—1000	1985	401— 500	402			
0191	601— 700	2009	501— 600				
0200	901—1000	2014	601— 700				
0206	601— 700	2048	901—1000				
0213	801— 900	2071	401— 500				
0221	201— 300	2071	501— 600				
0225	401— 500	2087	701— 800				
0226	601— 700	2120	401— 500				
0238	501— 600	2155	501— 600				
0281	901—1000	2159	301— 400				
0295	601— 700	2206	601— 700				
0303	801— 900	2206	801— 900				
0310	501— 600	2225	501— 600				
0325	801— 900	2231	401— 500				
0348	301— 400	2254	001— 100				
		2261	601— 700				
		2261	201— 300				
		2286	701— 800				
		2300	701— 800				
		2331	401— 500				
		2347	101— 200				

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

17900 AUG 28

Berényi Ferenc

MAGYAR NEMZET

Párizsban a montreuili „Df. T. Drouet" városi galériában októberben kiállítás nyílik Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Bényi László, Felegyházi László, Holló László festőművészek műveiből. A Francia Képzőművészeti Szövetség által kezdeményezett kiállítás anyagát a debreceni Déri Múzeum mutatja be augusztus 25 **és szeptember 7 között.**

Berényi Ferenc

690.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

Berényi Ferenc

1968 SZEP 13

MAGYAR HÍRLAP

Párizs előtt Debrecenben

Sikerrel zárult a debreceni Déri Múzeumban annak az öt magyar festőművésznek a kiállítása, akik a *Francia Képzőművészeti Szövetség* meghívására *Párizsban* mutatják be műveiket. *Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Bényi László, Félegyházi László* és *Holló László* munkái iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg Debrecenben, hogy az eredeti nyitvatartást egy héttel meg kellett hosszabbítani.

Az öt művész *közös kiállítását* október elején nyitják meg Párizsban a *montreuili városi galériában.* A debreceni Déri Múzeum és a Kulturális Kapcsolatok Intézetének gondozásában szervezett kiállítás viszonzásaképpen *francia művészcsoport kiállítása érkezik Magyarországra.* A tíz francia művész munkáit a szolnoki Damjanich Múzeumban mutatják be szeptember végén.

Munkás kertszövetkezetek

Két esztendeje kezdett hozzá a SZÖVOSZ a *munkás kertszövetkezetek szervezéséhez.* Eddig *152 kertszövetkezet alakult* a fogyasztási szövetkezetek keretében; összesen 3110 tag 4117 holdon gazdálkodik. A közelmúltban végzett felmérések azonban azt bizonyítják, hogy a lehetőségek ennél *sokkal szélesebbek.* Hozzávetőleg 50 ezer holdra becsülik a kertgazdálkodás céljaira alkalmas földeket.

A kertszövetkezetek tagjai — bérből és fizetésből élő dolgozók, nyugdíjasok — 200—400 négyszögöles parcellákat vásárolhatnak vagy bérelhetnek kedvezményes áron a kertszövetkezet földterületéből, amelyet az intéző bizottságok 20—50 évre szóló kollektív bérlettel vagy véglegesen vesznek használatba a tanácsoktól.

Széles körű a társadalmi igény, a lehetőségek is adottak, de a kertszövetkezés

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1971 SEP

TÁRSADALMI SZEMLE

BERÉNYI FERENC

1021

Berényi Ferenc: Hídépítők

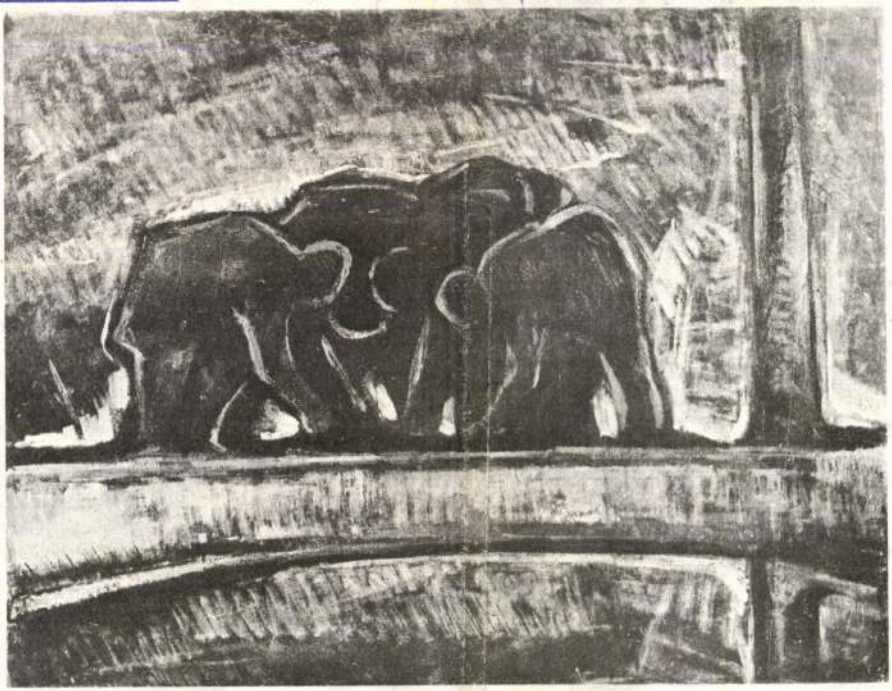

sították már ízlésüket és tehetségüket. De itt a művészek árulása történik. Nem azért, mert ipari termékben szerepelnek, hiszen Bajor Gizi olyan darabokban aratta néha emlékezetes sikereit, mint a Tihamér vagy A bolond Ásvayné. De ezek a maguk nemében mégis jó iparosmunkák voltak. *A Tulipán azonban messze az alatt a színvonal alatt áll, ami a szórakoztatóipar közepes darabjait is jellemzi.*

Mindenekelőtt maga a védjegy — az író, Rejtő Jenő — nem ismerhető fel a darabból. Rejtőről és hatásáról érdemes lenne külön írni, de itt nem Rejtő-darabot látunk, hanem Rejtő parodisztikus ötletéből összeeszkábált valamit. Sem nem darab, sem nem paródia, sem nem krimi, hanem ízléstelenség. Elejétől végéig az. A viccek, az ötletek olyan sekélyesek, amilyenekkel legfeljebb a harmincas évek ligeti kikiáltóinak legrosszabbjai éltek. A muzsika a régi vurstlizene reminiszcenciáiból továbbépített portömeg. Régi operetteket szoktak „portalanítani" vagy „leporolni". Itt viszont Rejtőt még porosabbá tették, ásataggá és elviselhetetlenné. Néhány példa: balettbetét, melyben bohócöltözetben a századeleji műszínkör koreográfiai csodáinak megfelelő módon kénytelenek táncosok a színpadon mozogni. S mindegyikük táblácskát visz, a táblácskákon egy-egy betű, melyből kiol-

mutattak stb. De nemcsak ez a tanul-
ság. Hanem még egy, ami művészeti életünk egyik legsúlyosabb kérdése. A színházban színpadi fegyelem van. Ezért ha a színház igazgatósága kioszt valakinek egy szerepet — köteles eljátszani. Akármi legyen róla a véleménye.

Más azonban a helyzet a „haknival". Itt a művészek *odaadják* a nevüket annak a produkciónak, amelyben szerepelnek. Kérdés az, vajon van-e erre joga a művésznek? Szerintem nincs. Mert a közönség ezután is el fogja ismerni elvont tehetségét, de kételkedni fog művészi elkötelezettségében. S lehet hogy jól fizet az ilyen produkció (sőt nem lehet, hanem biztos), de vajon megéri-e ez. Nagyon helyes ha a művészek a

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1971 JUN

1971 JUN

Rozsnyai Ferenc

— A SZAKSZERVEZETEK SZOLNOK MEGYEI TANÁCSA művészeti díjat alapított és május elseje alkalmával első ízben a következő Szolnok megyei művészeknek adományozta: **Berényi Ferenc** Munkácsy- és SZOT-díjas festőművésznek, **Szabó László** szobrászművésznek, **Halász László** Jászai-díjas színművésznek és **Budai Péter** karnagynak.

szervezett kongresszus

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

AUG 19 91

1021

Sikeres ünnepi pályázat seregszemléje

Megnyílt a SZOT képzőművészeti kiállítása

Kedden a Nemzeti Galériában megnyílt a SZOT képző- és iparművészeti pályázatának anyagából válogatott kiállítás. A tárlat a beérkezett mintegy ezer alkotás közül 300 festményt, szobrot, grafikát, temperát és iparművészeti művet mutat be. A kiállítást, a művészbarátok népes táborának jelenlétében, *Virizlai Gyula*, a SZOT titkára nyitotta meg.

A SZOT a felszabadulás évfordulójának tiszteletére hirdette meg ezt a művészeti pályázatot. A kiírás értelmében a munkásélet alkotó szépségeivel és problémáival foglalkozó művészeti alkotásokat kértek a művészektől, amelyek a társadalmi felelősségtudatot, az intenzív közéletiséget is kifejezik.

A kiírás azonban nem tartalmazott semmiféle kötöttséget, a Szaktanács — nagyon helyesen — a művészet alkotó folyamatába nem kívánt beavatkozni e szigorú tematikai feltételekkel. A művészekre bízták, hogy vérmérsékleti, alkotói egyéniségük szerint hiteles módon, meggyőződésüktől vezettetve ábrázolják, fejezzék ki szocialista világunkat. Elsősorban ezért mondhatjuk eredményesnek ezt a pályázatot.

A kiállításon látottak alapján elmondhatjuk, hogy a művészek középgenerációjának és a legfiatalabb alkotóknak a részvétele a pályázaton igen aktív, intenzív volt. Ez már önmagában is eredményessé avatja a tárlatot, bebizonyítva, hogy alkotóink nagy többségének szellemi izgalmakat hordozó, közérdekű mondanivalója van a mai munkáséletről, és ezt a mondanivalót megfelelő művészi színvonalon ki is fejezik.

A kiállítás festészeti és grafikai anyaga a legerősebb. Az első díjat méltán ítélték oda *Berényi Ferencnek Földmunkás csoport* című képéért. Berényi az alföldi festészet hagyományait ötvözi művészetében a magyar konstruktivizmus eredményeivel. Képein a festői problémák tökéletes megoldása mellett mindig társadalmilag közérdekű információt, tartalmat is kifejez. Ugyancsak díjazott *Hézső Ferenc Tűz körül* című olajképe. Hézső, aki a délalföldi művészet új művészgenerációjának nagyon tehetséges tagja, az utóbbi években művészetében elmélyült. Ez az időszak festészetében stiláris változást is hozott.

Hogy a díjazottakkal folytassuk a sort, régóta nyomon kísérjük *Loránt János* művészetének fejlődését is. *Tavaszvárás* című képe, amelyért második díjat kapott, a kiállítás legszínvonalasabb művei közé tartozik. Alig néhány színnel fejezi ki a kép mondanivalóját, amelynek hatását a formák mértéktartó torzítása is elősegíti. A képanyagból még *Gerzson Pál, Somos Miklós, Frank Frigyes, Fülöp Erzsébet* és *Udvardi Erzsébet* munkáit emelhetjük ki.

A grafikai anyag színvonalát *Bálványos Huba, Czinke Ferenc, Csohány Kálmán, Kajári Gyula, Raszler Károly, Reich Károly* és *Xantus Gyula* neve fémjelzi. E kategóriában az első díjat *Raszler Károly Váci Mihály emlékére* készített három litográfiája kapta. A grafikai együttes a mai magyar grafika stílusgazdagságát, változatosságát is híven érzékelteti. E műfajban alig voltak zavaró felhangok a kiállításon,

A kiállítást Virizlai Gyula, a SZOT titkára nyitotta meg. Képünkön balról jobbra: Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Földvári Aladár, a SZOT elnöke és Virizlai Gyula
(Gonda György felvétele)

amelyektől azonban, sajnos, sem a festészeti, sem a szobrászati és az iparművészeti anyag sem volt mentes. De még mielőtt néhány megjegyzés erejéig e negatívumokat szóvá tennénk, hadd folytassuk a tárlat ismertetését a szobrászati anyag bemutatásával.

Erre az együttesre is jellemző a fiatalok sikeres „előretörése". Hiszen az első díjat nyert *Vasas Károly*, akinek *Felszabadulás* című, kis méretű bronzszobra monumentalitásigényével, dinamizmusával, a formai problémák elmélyült kiérlelésével valóban rászolgált erre az elismerésre, szintén fiatal alkotó, mint ahogy pályakezdő művész az egyik második díjat nyert szobrász, *Gyurcsek Ferenc* is, akinek *1945* című kompozícióját külön is ki szeretnénk emelni. A fiatalok sikeres szereplésén kívül szobrászaink középgenerációja is méltóképpen, rangosan képviseltette magát a kiállításon. Itt elsősorban *Kalló Viktor, Kiss István, Kiss Sándor* és *Szabó Iván* munkáira gondolunk.

Az iparművészeti kategóriában a zsüri nem adta ki az első díjat. E műfajt a kiállításon szinte kizárólag textilképek képviselik. Nagyon szép, dekoratív munkákat láthatunk, kérdés azonban, hogy egy-egy falikárpit vagy szőnyeg megoldhat-e képzőművészeti feladatokat, nevezetten alkalmas-e tematikus kompozíció kifejezésére. És itt már el is jutottunk a fentebb említett néhány zavaró momentumhoz. Mindenekelőtt zavart a kiállításon a Lenin-ábrázolások művészileg nagyon egyenetlen színvonala. A másik, a művészi színvonalat gyengítő jelenséget nevezhetnénk a mindenáron való megfelelés kényszerének is. Ezen azt értjük, hogy néhány művész erőszakot téve önnön sajátos művészi világán, egy-egy témát külsőségeiben megragadva akart megfelelni a tematikus pályázat követelményeinek.

Összefoglalva a látottakat, elmondhatjuk, hogy nemcsak a pályázat volt eredményes, hanem a kiállítás is képet adott (mégpedig summázatában megnyerő képet) a tematikus magyar képzőművészet pillanatnyi állapotáról.

Rideg Gábor

VA

JA

GUSZTUS 19, SZERDA

OLDAL

Megnyílt a SZOT képzőművészeti kiállítás 2

Az ÉDOSZ elnökségének vizsgálata . . . 3

Mit mond a paragrafus? 4

Közel 200 milliós beruházás főiskolák bővítésére 8

tása előtt

szaföldvárról n

legolcsóbb módszer a völgytározás, tehát *a természet kínálta lehetőségek kihasználása.* De ez az „olcsó" módszer is száz- és százmilliókba kerül. A szerdán felavatott *lázbérci* tározó építési költsége például negyedmilliárd forint volt.

A Bükk festői szépségű helyén, *Kazincbarcikától* 14 kilométerre, a Sajó völgyében munkás és mérnök ismét bizonyított. A látvány lenyűgöző: *a hegyoldalban fákból alkotott óriás V betűk biztosítják a lezúduló víz természetes szűrését, s a hegyekkel körülölelt völgyben az ország legnagyobb mesterséé-*

Kiküldött munkatársunk telefonjelentése

190 magyar vállalat és intézmény bemutatója Moszkvában

Tegnap, kedden Moszkvában, a szovjet népgazdasági kiállítás területén *Kristóf László, „A szabad Magyarország 25 éve"* elnevezésű kiállítást rendező HUNGEXPO vezérigazgató-helyettese sajtótájékoztatót tartott.

— Jubileumi kiállításunk augusztus 20-án, reggel, ünnepélyes külsőségek között, a szovjet és a magyar kormány magas szintű küldöttsége jelenlétében nyílik meg — mondotta. — Délelőtt már a nagyközönség is felkeresheti a pavilonokat, ahová 190 vállalat, intézmény küldte termékeit. A kiállított berendezések, áruk java részét ugyan már jól ismerik és szeretik a Szovjetunióban, mégsem kevés azoknak a termékeknek a száma, régen a helyükön állnak. A vállalat Soroksári úti esztergagépgyárának termékeit *Máté Sándor* gépészmérnök fogja bemutatni. A HUNGAROTEX Külkereskedelmi Vállalat manekenjei *Bogár Richárd* koreográfus vezetésével első moszkvai próbájukat tartják a 600 személyes színházteremben.

— Mit mutat be a moszkvai lányoknak, asszonyoknak? — kérdeztük a fekete *Csató Máriától.*

— Az idei őszi-téli divatot. Tíz öltözéket, a reggeli sportos viselettől az estélyi ruháig.

Alighanem a jóllakott ember szájában is összefut a nyál, ha rápillant az élelmiszeripari pavilon otthoni ételekkel, italokkal megtöltött üvegszekmég nagyobbra! — mondja *Blaska István,* a Horizont ÁFÉSZ háromszoros szocialista címmel kitüntetett gépszállító brigádjának vezetője.

A kiállításon magyar játékváros várja a szovjet gyerekeket. Mint „főpolgármestere", *Földesi Klára* elmondta: hatszáz négyzetméteren több ezer guruló, csúszó, forgó játékot helyeztek el. Mindegyikből legalább tíz darabot hoztak. Az újpesti úttörőház autóvezető iskolája is „tanulóira" vár. A budapesti Állami Bábszínház egyszerre 160 kis vendéget szórakoztat majd.

Kedden füstöt eregetett már a 400 személyes magyar étterem kéménye. A földszinten a Pannónia és az emeleten a Kalocsai vendéglő várja a vendégeket — *Újházi tyúklevessel, halászlével, hagymás rostélyossal, paprikás csirkével, négyféle rétessel, vargabélessel és ahány magyar borvidék, annyi itókával.*

Hargitai Pál

eszélése

mi ellentétről

tartja a kapcsolatot *Jarringgal.*

Robert McCloskey, az amerikai külügyminisztérium szóvivője kedden bejelentette, hogy az Egyesült Államok *felderítő repüléseket hajt végre az egyiptomi—izraeli tűzszüneti vonal felett, hogy ellenőrizze a tűzszünet betartását.*

A szóvivő hangsúlyozta, hogy a nagy magasságban végzett repüléseket a tűzszüneti vonaltól keletre eső — tehát izraeli megszállás alatt levő — területek felderítésére korlátozzák.

A kairói *Al Ahram* kedi száma arról tudósít,

(Folytatás az 5. oldalon)

megfigyelései 7. útjáról

érzékenységű televíziós rendszer segítségével *a tudósok látták a képernyőn és lemezre rögzítették az állomásnak és a hordozó rakéta utolsó fokozatának három helyzetét.* Két-háromperces időközökben három mozzanatnál meghatározták a *Vénusz 7.* pontos koordinátáit. Az adatokat továbbították a koordinációs számító központhoz.

atin-amerikai k kongresszusa

Végrehajtó Bizottságának tagja a megnyitó alkalmából kijelentette: az amerikai monopóliumok uralma fékezi Latin-Amerika gazdasági fejlődését. *A szakszervezetek elsőrendű feladata* — hangoztatta —, *hogy megvalósuljon a munkásegység* a helyi oligarchiák és imperialista gazdáik képviselte kizsákmányolók elleni harcban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1970 AUG 18

JÓ PÁLYÁZAT, JÓ MŰVEK

SZEMLE A GALÉRIÁBAN

Ma délben reprezentatív kiállítás nyílt a *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti termeiben. *Százhetven művész háromszáz pályamunkájával* ismerkedhet a látogató. A pályázatot értő, nagyvonalú mecénásként a *Szakszervezetek Országos Tanácsa* hirdette meg, hazánk felszabadulásának negyedszázados évfordulójára. A pályázati feltételek között első helyen szerepelt az az igény, hogy a művészek *a szocialista építés témáival*, a dolgozók életének, környezetének megjelenítésével foglalkozzanak.

A beérkezett és díjazott munkákra jellemző, hogy a sokféle modern formai megoldást többnyire fontos és valóságos mondanivaló kifejezésének szolgálatába állították az alkotók. A festmények, a szobrok és a grafikák valóban *tematikusak*, de nem olyan formában, hogy szorosan a felszabadulás tényét örökítenék meg, vagy valamiféle felületes optimizmust, hanem a munkáját végző, töprengő, eszméket kereső és találó, formálódó embert. Azt a szépítés nélküli, valóságos embert, aki olyanná alakította környezetét — és szerencsére ezt is láthatjuk a képeken —, amelyben otthonra találhat és talál.

Úgy érezzük, *képzőművészeti életünk fontos eseménye ez a kiállítás.* Sok egyéni és kollektív, üresjárattal teli tárlattal szemben, bizonyíték arra, hogy van erő és progresszivitás a magyar képzőművészetben. Az alkotók java része akar és tud mondani fontosat a mai valóságról, pontosabban: képes kifejezni ennek a valóságnak lírai, vagy drámai lényegét. A pályázat megmozgatta a képzőművészet minden rétegét. A legkülönbözőbb életkorú alkotók jelentkeztek, s örömmel írjuk le, hogy *az élvonalban járó grafika mellé ezen a kiállításon erőteljesen felsorakozott a festészet is.*

A zsüri a festők közül *Berényi Ferencnek* ítélte az első díjat. A szobrászok közül *Vasas Károly* művét sorolták az első helyre. A grafikusok táborából *Raszler Károly* érdemelte ki az első helyezést, *Váci Mihály emlékére* című lapjával. Az iparművészet kategóriájában *a zsüri nem adta ki* az első díjat. A művek részletes elemzésére visszatérünk. **(h. m.)**

Ár

Esti Hirlap

POLITIKAI NAPILAP

KIKÜLDÖTT MUNKATÁRSUNK

MOSZKVA V
A MAGYAR KIÁ
MEGNYITÁS

Egymillió látogatóra sz
ságírók rohan

laltatnak a *Pannónia* étter- d
mében.

Berényi Ferenc

Jeladás előtt

Rideg Gábor: Megvédjük a vörös virágot.
Művészet, 1977. november - 2.oldal.

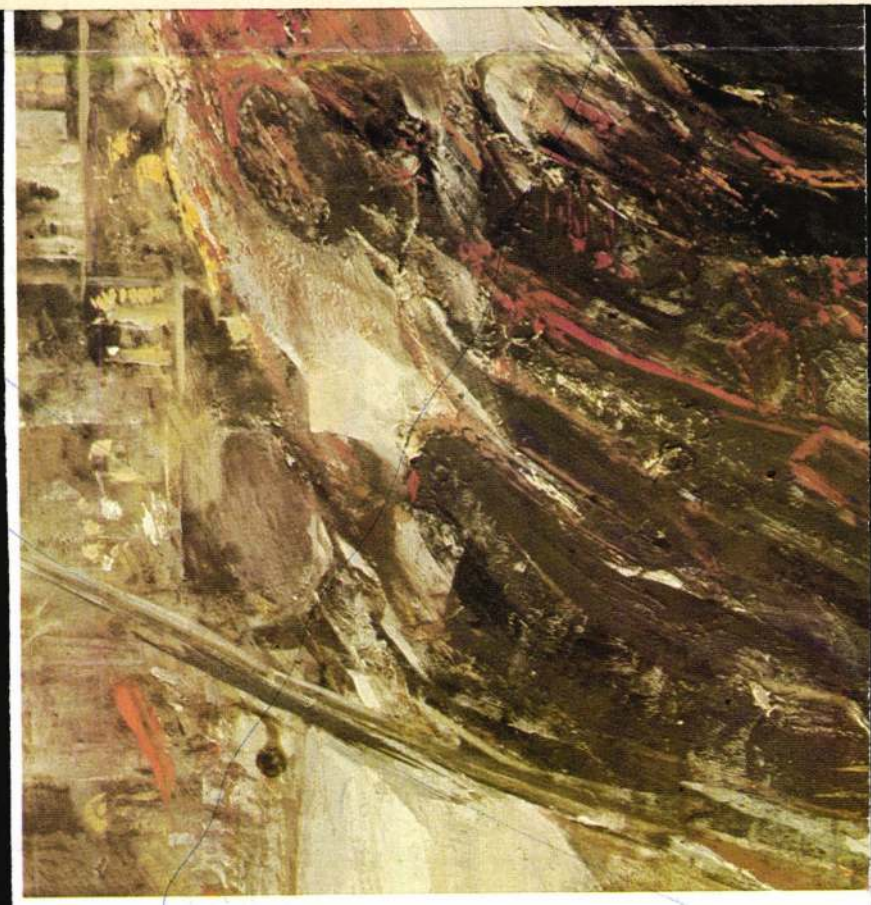

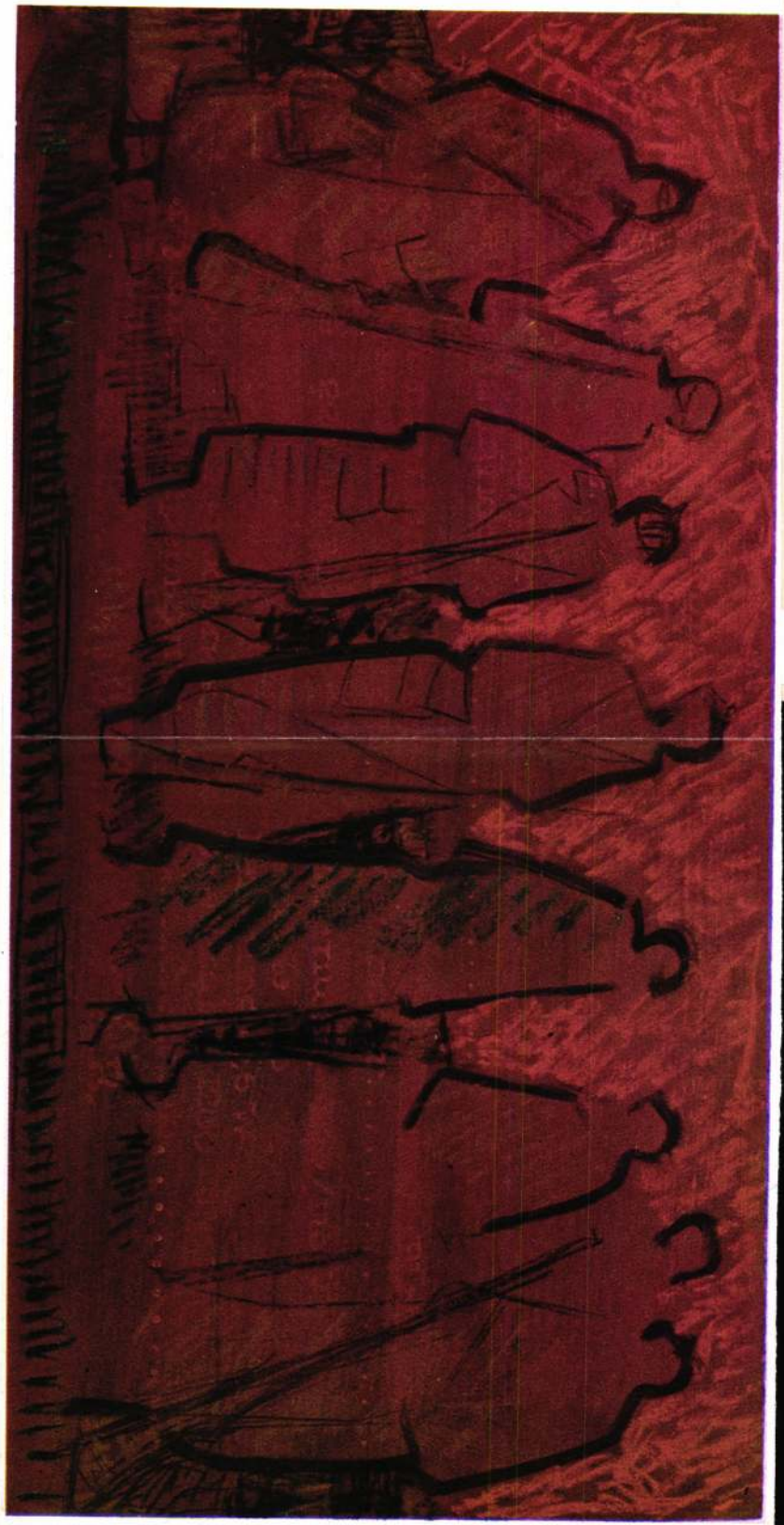

Berényi Ferenc,

Berényi Ferenc: Jeladás előtt, olaj-pasztell, 20x40 cm, 1977

Művészet, 1977. 11. 3. old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 6-
ALFÖLD

Berényi Ferenc

anyagnak szethordtak. Chiovini Ferenc gondoskodása azonban ennél sokkal jelentősebb-

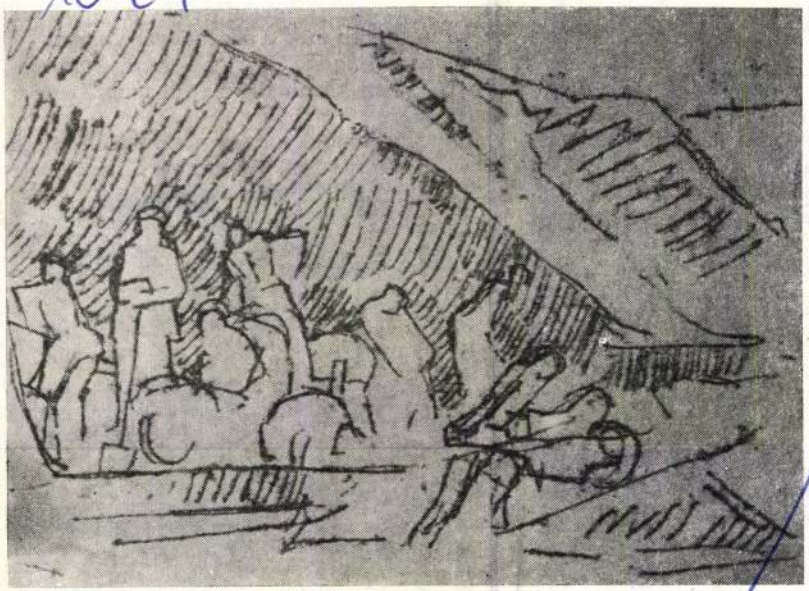

Berényi Ferenc: Kubikusok (rajz)

egynémelyikéhez.

Mednyánszky László szolnoki kapcsolataira vonatkozó
ráfia-írójának, Malonyai Dezsőnek a szavait: „Művés
talán a legjelentősebb Szolnok. Itt látja, itt érti és szer
A telep első törzstagjai, *Bihari, Fényes, Hegedűs, Mi
Szlányi és Zombory Lajos,* mint említettem, 1902-ben
műtermekben.

A páratlan gyorsaságot magyarázza az is, hogy a sz
tásának szorgalmazása mintegy családi becsvágy tár
megyei főispán ugyanis Lippich Gusztáv volt, a minisztériumban pedig fivére, Lippich
Elek a művészeti szakosztály főnöke.

Másrészt a támogatást annak is köszönhették a szolnoki művészek, hogy az akkori hivatalos művészetpolitikának, amely a jól bevált úgynevezett „műcsarnoki" művészet hegemóniáját féltette a nagybányai független művésztelepen kialakuló modern polgári művészettől, kapóra jött a szolnokiak kérelme. Úgy gondolták ugyanis egyesek, hogy így legalább olyan versenytársat állíthatnak Nagybányának, amely az ellenőrzésük alatt áll.

A két művésztelep szembeállításának taktikája azonban már ekkor sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Egyébként is, a nagybányai stílus hamarosan hivatalosan is elfogadott művészet lett, míg a „hivatalos ellenőrzés" alatt álló szolnoki telepen egy sokkal „kellemetlenebb", szociális érdeklődésű művészet kezdte a szárnyait bontogatni.

Egy olyan írás keretében, amelynek célja a mai szolnoki képzőművészet bemutatása, nem lehet feladatom, hogy részletesebben ismertessem a szolnoki művésztelep elmúlt hetven esztendejének még oly vázlatos történetét.

Annyit azonban mindenképpen el kell mondanom; épp e hetven esztendei munkának

BERÉNYI Ferenc

RIDEG Gábor: Hidépités Szolnokon : Beszélgetés Berényi Ferenccel. = Müvészet, 26, 1985, 2. 42 - 47., ill.

PESTI HIRLAP
1992.04.28.

ÖTNAPOS KELET-E

Farmok a

A Magyar Tudományo Minisztérium és az Ár rium talajvédelmi szo ötnapos konferencia k rendezők mellett a vol képviselői vesznek rés mája a talajerózió, illet

MUNKATÁRSUNKTÓL

Magyarországon eddig nagy jelentősége volt az zió elleni védelemnek, m mezőgazdasági termel alkalmas földterületünk zel egynegyedén okoz je tős gondot e folyamat probléma a térség más or gaiban is jelentkezik, e került sor Bulgária, C Szlovákia, Lengyelors Románia és Jugoszl szakembereinek meghív ra.

A mezőgazdaságot ér privatizáció közel azo mértékben változtatja m

Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

Berényi Ferenc: Szerszámosudvar, olaj, farost lemez, 80x100 cm (fotók Kozma K.)

Művészet, 1974. aug., 54-old.

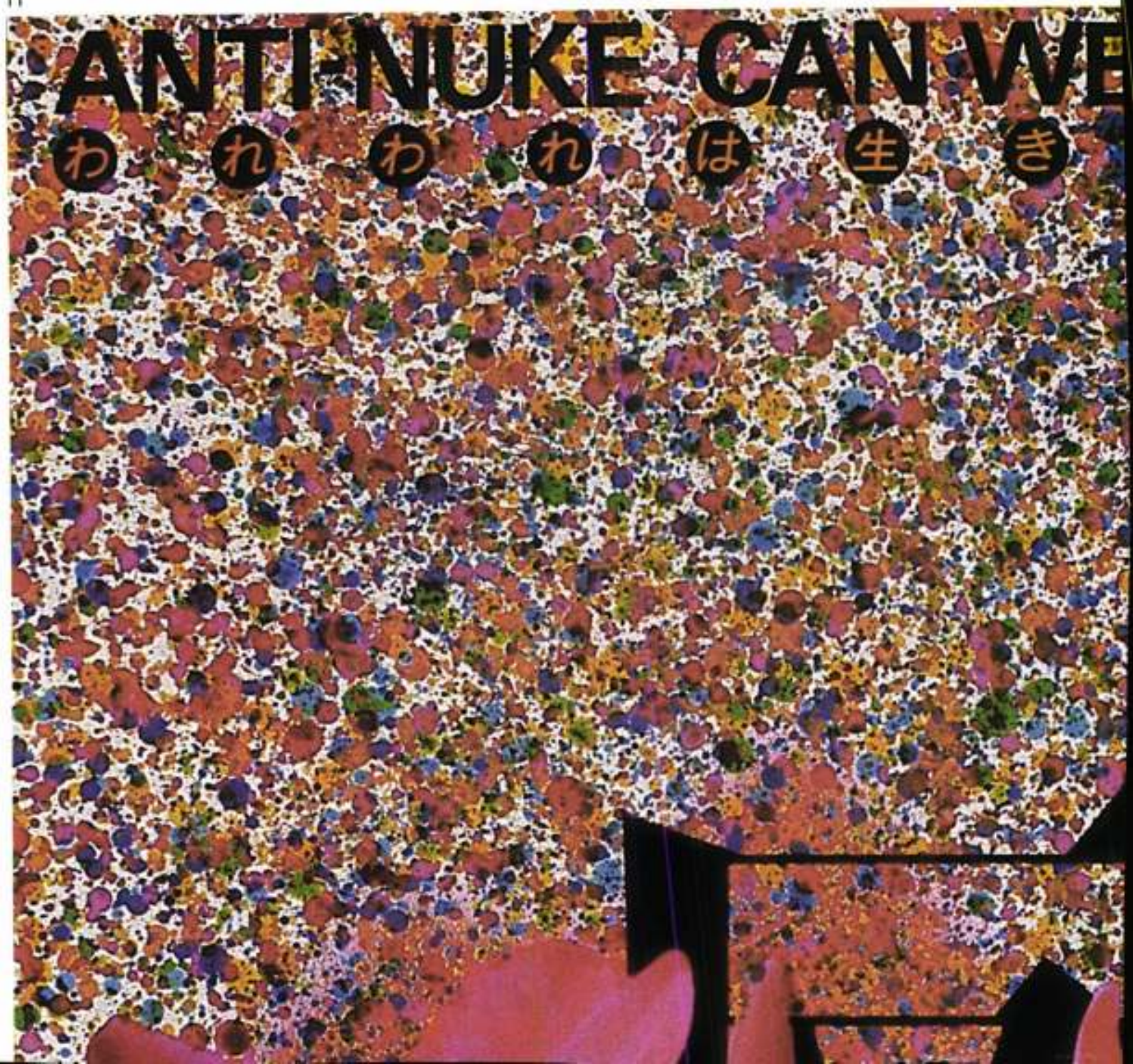
ANTI-NUKE CAN WE
わ れ わ れ は 生 き

Berényi Ferenc munkácsy-díjas festőművész

Berényi Ferenc: Jegenyék, olaj, farost lemez, 25x25 cm

 old. Művészet, 1984. aug.

技
1982·JUNE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726

Bárányi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

JÁSZKUNSÁG
Szolnok

1984 MÁR 3. old.

1021

DORKOVICS ÁGNES VERSEI

Játék

(tanítványaimnak)

a tér csiszolt világán
a labda csúszik és sikolt
és fűbe nem harap sosem.

a kis idétlenek kezére
nagynéha érintést simít
s kinő a kézből újra.

az útjai mint vad liánok
alattuk gyermekképzelet
ki dzsungelében boldogul.

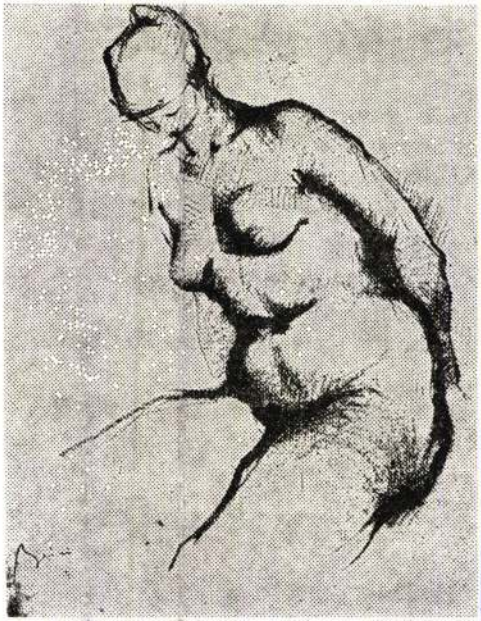

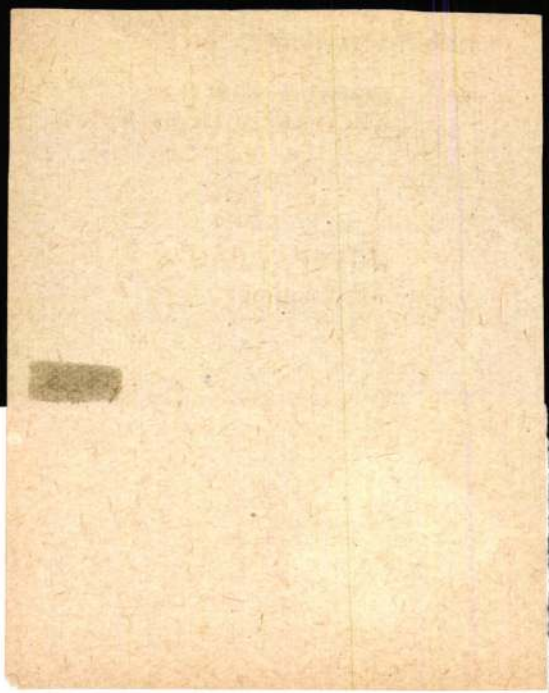

Reinkarnáció

mióta bennem vagy
otthonosabbá illeszkedtek a részek
fű harmat márvány kinyitja belső tereit
s csodálatommal együtt beléjük költözik a jóság.

van fülem meghallani a levegő rétegeit
a vizek lágyságába csukott tárgyak zenéjét.

hallom magamat ezer éve
s bennem lüktet még ezer év.

szemem öblein
tág terű hálók őrzik a dolgok rendjét
a feslésekbe új világ szövődik...

Följegyzések önmagamról

(1980–...)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726

Berényi Ferenc, Munkácsy díjas festőművész

JÁSZKUNSÁG
Szolnok
1984 MÁR

1021

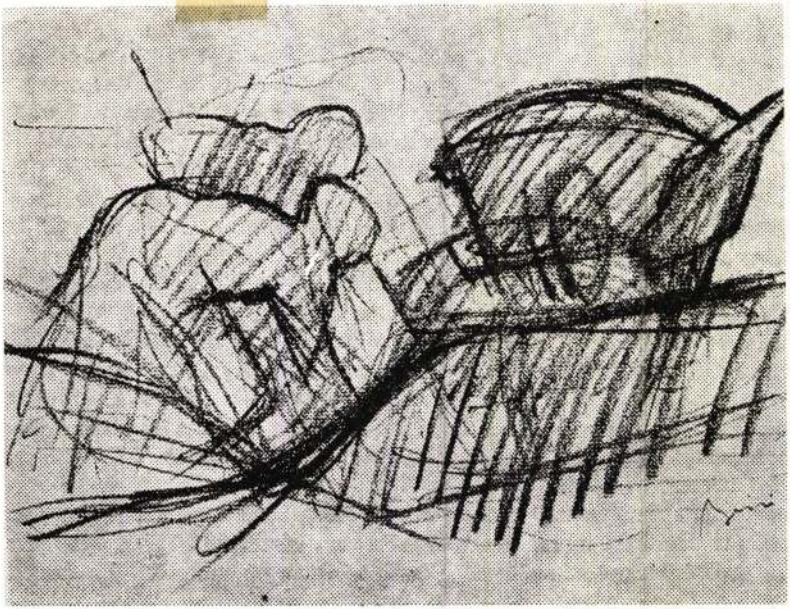

nek pontosításában is.

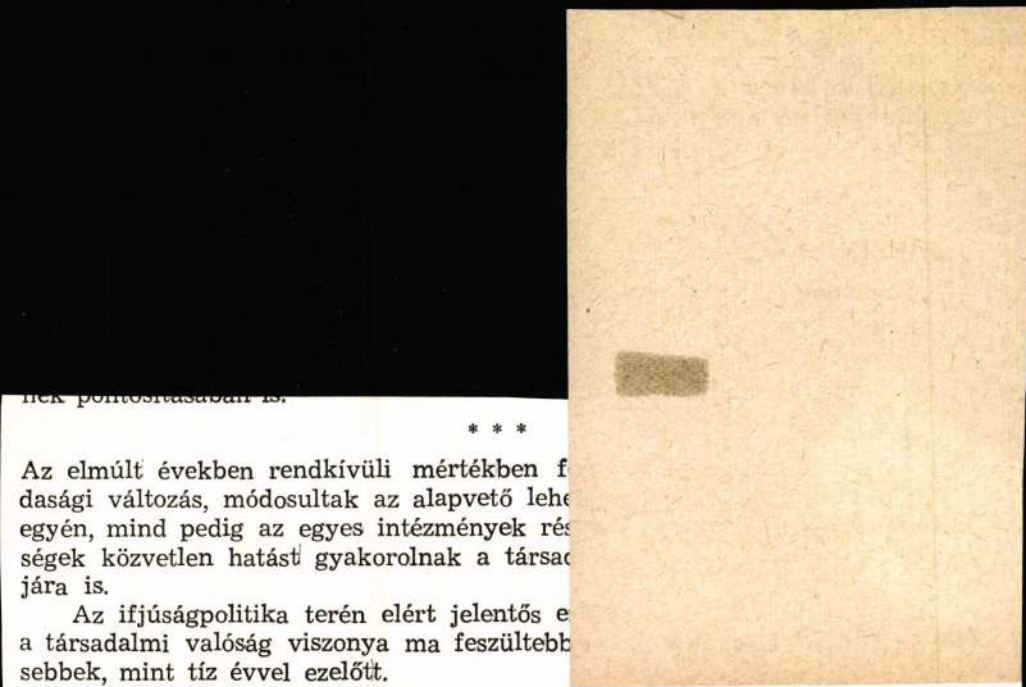

* * *

Az elmúlt években rendkívüli mértékben f
dasági változás, módosultak az alapvető lehe
egyén, mind pedig az egyes intézmények rés
ségek közvetlen hatást gyakorolnak a társad
jára is.

Az ifjúságpolitika terén elért jelentős e
a társadalmi valóság viszonya ma feszültebb
sebbek, mint tíz évvel ezelőtt.

A szabadidős szokások kialakulására jelentős hatással van a kulturális kínálat, a művelődés intézményrendszere. Ezen a területen inkább mennyiségi változások történtek. Sok esetben az anyagi, tárgyi feltételek, a környezetkultúra, a műszaki ellátottság színvonala nem kielégítő.

Az egyén oldaláról a szabadidős formákkal való élés kereteit meghatározza az életkor, a nem, az iskolai végzettség, a végzett munka jellege, a település formája (1970. és 1980. között Szolnok megyében 12 000-rel nőtt a városlakók száma).

Napjainkra felgyorsult a fiatalok biológiai és szellemi érése, növekedett az iskolában eltöltött évek száma, nőtt az iskolázottsági szint. Az ifjúság nemcsak kultúrafogyasztóvá vált, hanem igénye van önálló kultúrateremtésre is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bestényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész

JÁSZKUNSÁG
Szolnok
1984 MÁR

1027

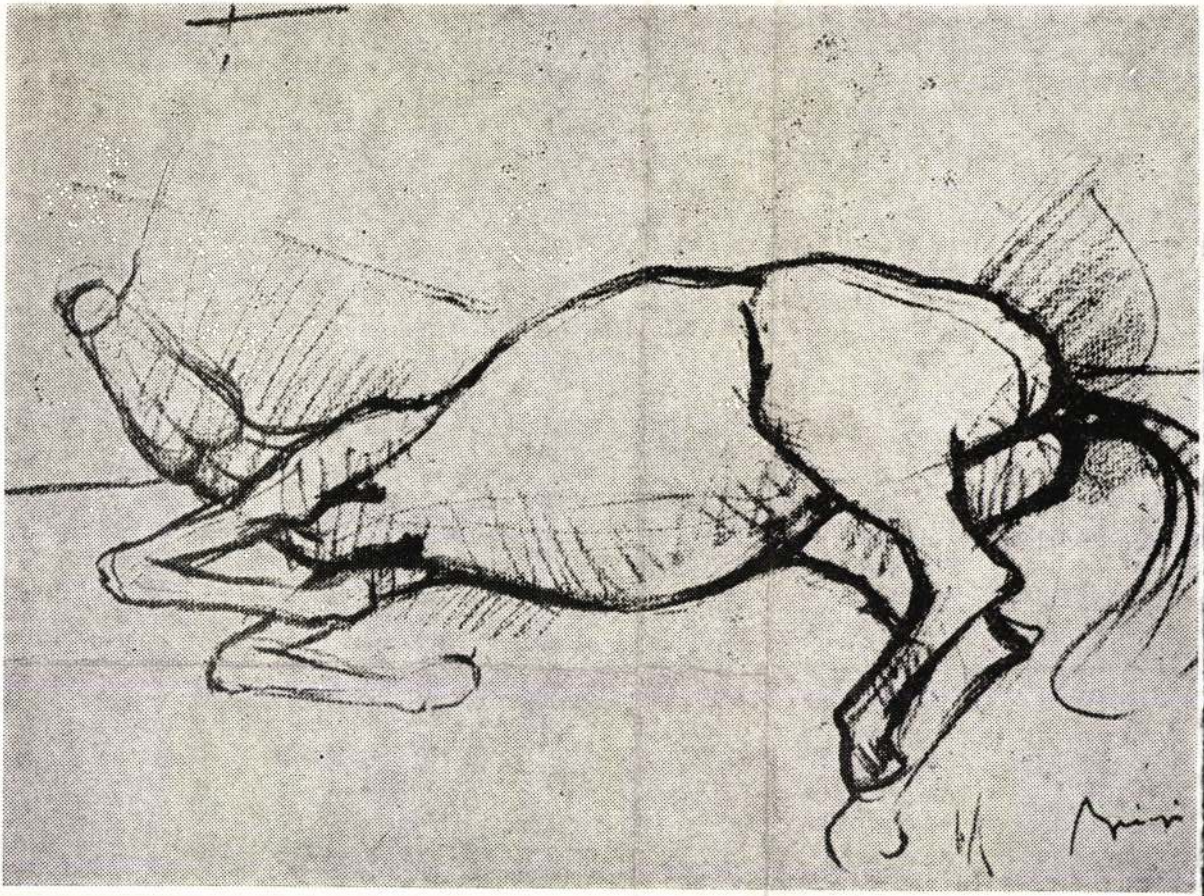

ságot biztosított a résztvevők számára. Ennek
egyre több klubszerű programot szerveztek, (ír
beszélgetéseket...)

Kedvező törekvés, hogy akkor, amikor az
nosan csökken, és az olvasás szerepét egyre in
eszközök veszik át, megőrizzük a fiatalok köré

Fejlődés tapasztalható a *múzeumi hálózatt*
vonalában is. A honismereti gyűjtőmunkába és
sen és eredményesen kapcsolódtak be. A Haz
még mindig nehezen jut el a fiatalok szélesebb
ten a jövőben nagyobb eredményre törekszünk, elsősorban újszerű akciók, formák keresésével.

A megyei *Moziüzemi Vállalattal* elsősorban az Országos Ifjúsági Filmnapok szervezésével és lebonyolításával erősödött a kapcsolatunk. A filmklubok alakításában azonban a KISZ-szervezeteknek a jelenleginél nagyobb kezdeményező szerepet kell vállalniuk, hiszen ez a forma nagyszerű lehetőséget nyújt a kisebb közösségek, (a mikroréteg) igényének kielégítésére.

A *Szigligeti Színház* előadásai eljutnak a fiatalokhoz. Ifjúsági bérletek és tájelőadások tartásán túl az „iskolaszínház" produkciói jelenthetnek az ifjúság irodalmi és színházi nevelésében példát.

Támogatjuk az olyan kezdeményezéseket, ahol egy-egy pedagógus KISZ-alapszervezet védnökséget vállal az előadások előkészítése, szervezése felett (pl.: 633. sz. SZKI).

Az amatőr együttesek örömmel fogadták a színházi szakemberek „nyitását", egyre több csoport munkáját segíti és kíséri figyelemmel a színház egy-egy fiatal művésze.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat sajátos lehetőségeivel vesz részt a fiatalok szabadidejének eltöltésében: előadások, tanfolyamok, sorozatok szervezését vállalják. Együttműködésünket eddig alkalomszerűség jellemezte. Jóval lényegesebb szerepet tölthetnének be a szórakozási igények kielégítésében a *vendéglátóipari létesítmények.* Ezen a területen azonban még mindig az üzleti érdekek a meghatározók. Az alkoholmentes szórakozás nem tartozik a támogatott formák közé.

1021

JÁSZKUNSÁG

Társadalompolitikai
művészeti és irodalmi
folyóirat

1

XXX. évfolyam
első szám
1984. március

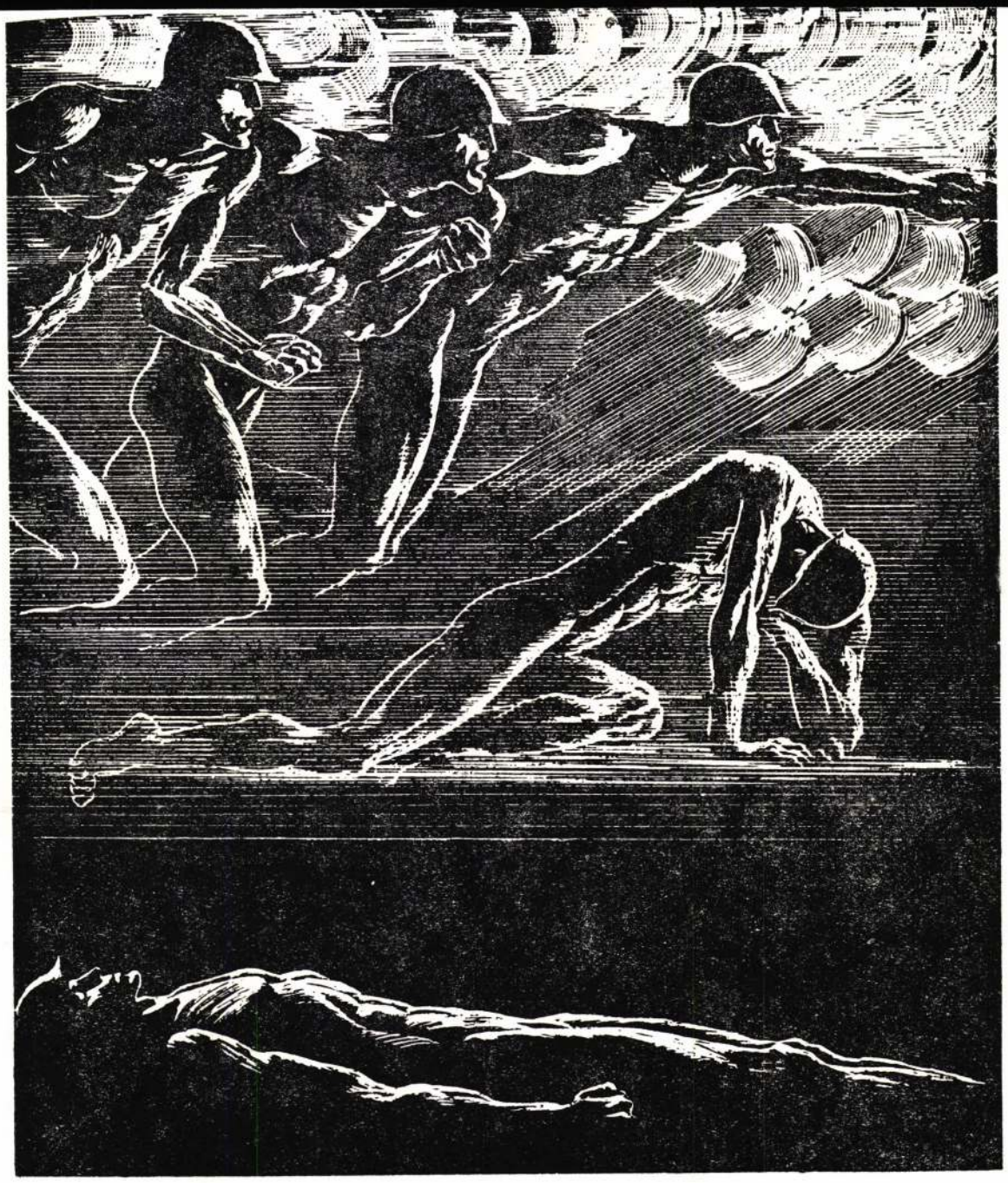

Köszöntjük
felszabadulásunk ünnepét!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726
Berényi Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész
JÁSZKUNSÁG
Szolnok
1984 MÁR

TARTALOM

3 Dorkovics Ágnes versei

5 Bistey András: Passió a XVIII. századi Jászságból

VALÓ VILÁG

16 Ifjúság—művelődés—szabadidő. (Meditáció és helyzetkép a Szolnok megyei fiatalok művelődési lehetőségeiről, színtereiről. (Közreadják: Vass Lajos—Budainé Kiss Mária—Gyuricza Péter.)

23 Dr. Raczky Pál: Régészet, történelem és történelemszemlélet. (Adalékok a régészet és a történeti rekonstrukciók összefüggéseinek vizsgálatához.) Tanulmány.

FÓRUM

28 Versenyképességünk — realista szemmel! (Gondolatok a Fiatal Közgazdászok 1984-es Országos Konferenciája kapcsán.) Közreadja: Kabai Orsolya és Kocsis Árpád.

34 Adamik Mária: Egymásra uszítva... (Eszmecsere a nemek harcával kapcsolatos viták ürügyén.)

HAGYOMÁNYOK

43 Tiszafüred városi szerepkörének múltja és jelene... I. rész. Dr. Vadász István tanulmánya. (Sorozat)

MŰVÉSZET

47 Berényi Ferenc Munkácsy- és SZOT-díjas festőművész, a Jászkunság szerkesztő bizottságának tagja. Bemutatja: Dr. Selmeczi László.

KÉPEK

A borító 1. és 3. oldalán, s a 3., 15., 22., és 48. oldalon Berényi Ferenc alkotásai. (Fotó: Kozma Károly.)

E számunk szerzői:

Adamik Mária
középiskolai tanár, Szolnok

Berényi Ferenc
festőművész, Szolnok

Budainé Kiss Mária
a KISZ szolnoki Járási Bizottságának mb-titkára

Bistey András
újságíró, Szolnok megyei Néplap

Dorkovics Ágnes
költő, pedagógus, a Jászkunság szerkesztő bizottságának tagja, Szolnok

Gyuricza Péter
a KISZ Szolnok megyei Bizottságának politikai munkatársa

Kabai Orsolya—Kocsis Árpád
közgazdászok, Szolnok

dr. Raczky Pál
egyetemi adjunktus, ELTE Budapest

dr. Selmeczi László
a Művelődési Minisztérium osztályvezetője

dr. Vadász István
középiskolai tanár, Tiszafüred

Vass Lajos
a KISZ Szolnok megyei Bizottságának titkára

JÁSZKUNSÁG

Szerkesztő bizottság: Berényi Ferenc, Dorkovics Ágnes, Erdélyi Sándor, László Gyula (felelős szerkesztő), Nánási Mihály, Székely Péter, Tálas László, Zádor Béla, Valkó Mihály (elnök).

A Szolnok megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztályának folyóirata. — XXX. évfolyam, 1. szám. Megjelenik negyedévenként — Szerkesztőség: 5000 Szolnok, Kossuth téri Irodaház. Telefon: 17-850. — Kiadja a Szolnok megyei Lapkiadó Vállalat. A kiadásért felel: Virág Iván. — Terjeszti a Magyar Posta. — Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) és bármely postahivatalnál. Előfizetési díja: 1 évre 34,— Ft, csekkszámlaszám: 215-96162. — Készült a Szolnoki Nyomdában (5000 Szolnok, Vörös Csillag út 28.) — Felelős vezető: Gombkötő Béla.

ISSN 0448—9144

Index: 25 910

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berényi Ferenc

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1964 MÁR 20.

102/

Első önálló kiállítás

Berényi Ferenc kamarakiállítása nyílik meg a szolnoki Szigligeti Színház előcsarnokában

Berényi Ferenc, fiatal festő képei tíz év óta rendszeresen szerepelnek tárlatokon — Műcsarnokban, Veszprémben, Miskolcon, Hódmezővásárhelyen. Prágától Moszkváig, Berlintől Szófiáig állított már ki.

A szolnoki közönség a Téli Tárlaton láthatott szép számmal képeiből.

Berényi Ferenc a képzőművészeti főiskola elvégzése után, ahol Domanovszky osztályán tanult, rajztanárként működött egy ideig. 1961-ben Derkovits ösztöndíjat kapott.

E rövid néhány év alatt készült alkotásai az országban nyitott szemmel járó, friss látású embert sejtetnek. Festményei fő ihletője az Alföld, Szolnok — szülőföldje. Ide akar visszatérni. Főiskola évei alatt is lejárt festeni a művésztelepre. Itt jelentkezett első önálló kiállításával is.

Ma este 6 órakor a szolnoki Szigligeti Színház előcsarnokában megnyíló kamarakiállítást Láncz Sándor művészettörténész, a Műcsarnok munkatársa nyitja meg.

A kiállított képek az utóbbi évek terméséből adnak ízelítőt.

port, közvetett
portpótló tevék
igények kielég
más állami vál
lyen oknál fo
nem tudnak.

A KETI a
alatt ezt a fel
kozó rendelkezés
rülírt módon megfelelően látta el és néhány év óta országosan, vidéki vonatkozásban is sokat tett. A vidéki, illetve vidékre telepített iparvállalatok részéről azonban egyre több igény merül fel és szükséges, hogy még több helyi, megyei kisiparos kapcsolódjon a munkába, olyanok, akik kiváló szaktudással és megfelelő műhelyberendezéssel rendelkeznek. — Ezt a szervező munkát az ország különböző területén létesített kirendeltségek látják el a KIOSZ Megyei Titkárságok közreműködésével.

Felhívjuk a kisiparosok figyelmét, — főleg a lakatos, öntő, műszerész, idomszerész,

RÁDIÓ • TV • MO

MOZI:

SZOLNOK
Vörös Csillag: 3+2.
Tisza: Láng az utcákon.
MÁV: Nappali sötétség.

JÁSZBERÉNY
Lehel: Egy ember, aki nincs.

KARACAG
Déryné: Út nyugat felé.
MEDOSZ: Félelem bére.

KISÚJSZÁLLÁS
Ady: Korzikai testvérek.

KUNHEGYES
Szabadság: A nagy tiport.

KUNSZENTMÁRTON

A „DOLGOZÓ EMBEREK KÖZÖTT" című kiállításról a magyar sajtóban számos értékelés, olykor egymással vitatkozó írás, kritika jelent meg. Az alábbiakban két művészettörténész tanulmányát adjuk közre, bízva abban, hogy ezek közlésével elősegítjük olvasóink helyes tájékoztatását.

Dolgozó emberek között 1

Eszmeileg a **Szakszervezetek Országos Tanácsa** a gazdája és a védnöke a kiállításnak. A jelen tárlat egy kiállítássorozat ötödik tagja vagy állomása. Anyaga: képek, szobrok és grafikák, megtöltik az **Ernst Múzeum** összes termét. E kiállítás, ha nem is a keresztmetszete mai művészetünk egészének, mégis úgy tekinthetjük, hogy **összefoglalja** azokat az eredményeket, amelyek e témában az utóbbi egy-két esztendőben születtek. A kiállításon nem vonult fel teljes művész-gárdánk. Most áll előkészítés alatt a **XI. Országos Képzőművészeti Kiállítás,** ezért valószínűnek tartjuk, hogy azok, akik az Ernst Múzeumban nem szerepelnek, a nagyobbik kiállításra tartalékolták műveiket. A felsorakoztatott művek száma (összesen 300 darab) bőven elegendő ahhoz, hogy legalább is mostanra érvényes következtetéseket, tanulságokat vonjunk le belőlük, és megtudjuk, miként alakult „tematikus" művészetünk sorsa, milyen a megjelenési formája, milyen a belső arculata.

Kezdjük úgy, ahogyan szokás és először tekintsük át a tárlat **festészeti** anyagát. Az első következtetés, amit a látogató bizton levonhat, az, hogy témaértelmezése tág keretében elfér az élet számos olyan részletének az ábrázolása, amely korábban nem foglalt helyet hasonló tárlaton. Úgy tűnik tehát, hogy az alkotók bárhol járnak e hazában, mindig dolgozó emberek között találják magukat. A gyárban, a földeken, az otthonokban, még a maguk otthonában is, mert valójában a festő műterme is munkahely. A népművész a szövőszéke mellett, a szobában nyitott erkélyajtó előtt olvasgató nő, vagy a falusi ház előtt a kispadon üldögélő fáradt öregek valamikor dolgoztak, vagy most is dolgoznak. Az a meggyőződésünk, hogy nem a téma fellazításáról van itt szó, hanem valami másról. Arról, hogy társadalmunk egész struktúrája lényegbevágóan átalakult az elmúlt két évtized folyamán. **A munka szerepe társadalmunkban ténylegesen szinte az egyetlen és legfontosabb értékmérő.** Ha nem is vesszük észre életünk minden pillanatában, ha nincs is e tény mindenkor tudatunk felszínén, akkor is érvényes és igaz az, hogy társadalmunk minden egyese részese a nagy munkamegosztásnak, részese volt, vagy részese lesz. A téma kitágításának tehát ez ad reális alapot.

A művek tartalmában is felfedezhető egy eléggé lényegbevágó változás, mégpedig az, hogy érzelmi tartalmukban közelebb vannak a valósághoz, mint voltak hason tematikájú művek, mondjuk tizenöt évvel ezelőtt. Itt kell szót ejtenünk arról, hogy társadalmunk szerkezetének megváltozásával egyidőben a művésztársadalom szerkezete is megváltozott. Seregestől nőttek fel, itt vannak, dolgoznak, sőt lassan-lassan már a „derékhadat" adják azok a fiatal művészek —, közöttük a legöregebbek is csak negyven körül járnak —, akik olyan otthonokból kerültek a főiskolára, amelyben a fizikai munka, nem ritkán a nehéz testi munka, biztosította a család kenyerét.

Magától értetődik az, hogy ha a bányászban, az olvasztárban, a termelőszövetkezeti paraszt alakjában apámat, testvéreimet, rokonaimat ismerem, szeretem, megfestem vagy szobrot mintázok róluk, az alkotásban helyet kapnak vagy legalábbis kell, hogy helyet kapjanak, **gazdag érzelmi motívumok.** Van is ilyen kép a kiállításon nem egy, persze vannak érzelmileg feltöltetlen gyenge kezdeményezések is. Nem mentség, de mindenképpen magyarázat, hogy egy ilyen méretű kiállításban nem könnyű, vagy egyszerűen lehetetlen valamiféle egységesítést, teljes minőségi nivellációt végrehajtani, ezt nem is kérjük számon. Művészetünk nem stagnál, hanem **mozgásban van,** szüntelenül változik, igen nehéz volna, és talán félrevezető is minden olyan kísérlet vagy szándék, mely arra irányulna, hogy hosszú időre érvényes képet rajzoljon arról, ami minden pillanatban más. Azt az érzelmi-tartalmi képet, amelyet a kiállítás festmény-anyaga — a képek java — társadalmunkról ad, ma reálisnak és érvényesnek tekinthetjük. Sajnos, kevesebb megnyugvást ad ugyanezen művek többségének **formai** vizsgálata. E tekintetben heterogenitás jellemzi a kiállított anyagot. Szép számmal szerepelnek a „poszt-Nagybánya", poszt-impresszionizmus követők, vannak egészen **natúra-közeli** képek és vannak síkdekoratív játékos ábrák.

Úgy tűnik, eredményesebben keresik a járható utat vagy utakat azok, akik hazánkból, vagy határainkon túli **konstruktív,** a képben a szerkesztés elvét hirdető — megvalósító — irányokhoz, iskolákhoz, vagy egyes mesterek szelleméhez kapcsolják művészetüket, s kiindulópontként maguk is úgy tartják, hogy a látott, az ábrázolásra kiválasztott életdarabnak szerkezeti vázat, színben-rajzban egyaránt határozott tartópilléreket kell emelniük. Tán messzemenő következtetésnek tűnhet —, gondolkodni felőle mindenképpen érdemes —, hogy a maguk idejében is konstruktív, fontos társadalmi tartalmak közlésére született irányok tegnapi és tegnapelőtti művei (a hagyomány kérdésében harminc, negyven év nem idő) ténylegesen közelebb állnak mai mondanivalóinkhoz, mint például a nagybányai iskola megejtően szép s ugyan múlhatatlan értékű fény-festészete. Persze, a szerkesztő elvű képek sorában is vannak másodlagos vagy még gyengébb értékű ábrázolások. De ebben a csoportban vannak a kiemelkedő darabok is (**Berényi** Ferenc, **Szabó** Zoltán, **Vecsési** Sándor képei).

A látogató számára sok meglepetést tartogat a kiállítás **szobor-anyaga.** Úgy tűnik, s minden bizonnyal úgy is volt, hogy jobb minőségű munkák közül válogathatta ki a rendező a kiállításra kerülő darabokat. Az ötvenes évekbeli kiállításokra jellemző életnagyságú vagy még annál is nagyobb méretben kiöntött gipsz-szobrok eltűntek, és örülünk annak, hogy nem látunk ilyeneket. Helyettük a nemes anyagok uralkodnak. Portrék, két vagy többalakos kompozíciók, egyes figurák, érmék, plakettek teszik változatossá az anyagot. Közvetlen és jelképes ábrák egyaránt találhatók. Örvendetesnek tartjuk azt, hogy a kiállításon sok a jó **kisplasztika.** Ezek bronzok, s jellemző rájuk a finom és igényes megmunkálás. Miután azzal büszkélkedhetünk, hogy minálunk e műfajnak igazán nagy hagyománya van, talán abban is reménykedhetünk, hogy most már az új fellendülés is bekövetkezik. Ennek érdekében viszont szükség volna arra, hogy szobrászaink a műfajban is kapjanak megrendeléseket. Nem kevésbé óhajtanánk, hogy ezen túl, társadalmi szerephez jusson szobrászatunknak ez az ága, és az illetékesek keressenek és találjanak hozzá piacot, vásárlókat is.

A kiállításon felsorakozó **grafikus-gárda** szereplése is megelégedést kelthet. Ez persze természetes folyománya annak, hogy művészeteink között **e műfaj fejlődése egyenes vonalú s felfelé ívelő.** Sokszorosító eljárásokkal készült lapok és egyedi darabok, rajzok, vízfestmények is szép számban kerültek kiállításra. A tematika itt is változatos. A napi élet egyszerű tényei, az egész emberiség érdeklődésére számot tartó nagy témák ábrázolása egymás mellett s egyaránt megtalálható. Úgy véljük, grafikusaink fejlődése egyénileg is teljesebb, és a festőkénél zavartalanabb. A már jól ismert nevek mellett feltűnnek kezdő fiatalok is. Nyilván a műfajon belüli kölcsönhatás folyománya az, hogy a kezdők alkotói szintje is ígéretekkel kecsegtet.

Összefoglalásul szeretnénk remélni, hogy a kiállításról vallott optimista felfogásunk nincs ellentétben a valósággal. Az összkép, amit a tárlat mutat, erényeivel és hiányosságaival együtt tükre mozgásban levő társadalmunknak. Művészeti életünk egészét is úgy kell felfognunk, mint mozgásban levőt, és ha így fogjuk fel, akkor azt is tudomásul vesszük, hogy a folyamatban egy pillanat ez a kiállítás. Kár volna, ha nem látnánk meg azt, hogy társadalmi értékítéletünk — művek megítélésében is ez kell, hogy vezessen bennünket — arrafelé tart —, ha oda nem érkezett —, hogy a munka minden fajtáját s részét fontos alkotásként fogja fel. Már messze túl vagyunk azon az időn, amikor ezt a tételt nagy biztonsággal dekoráltuk, viszont kevésbé voltunk biztosak abban, hogy valahány honfitársunk, közöttük alkotó **művészeink** is, így hiszik. Az ötvenes évekre jellemző **patétikus felfogás hiányzik** a kiállított művekből. Viszont helyette — legalábbis **az alkotások javában** — érezhető a melegebb, **igazabb közvetlenség.** A képek nem manifesztálnak, a szobrok, grafikák valahogyan csendesebben szólnak, de mégis pontosabban, világosabban, érzelmileg határozottabban beszélnek.

Az a véleményünk, hogy teljesen hibátlan kiállítás alig akad. Mi lehet számunkra az összehasonlítás legbiztosabb alapja? Az élet maga, főként szellemi életünk. Éppen ezért nem osztoznánk egy olyan felfogásban, amely szerint képzőművészetünk hátrább volna, mint az egyéb művészeti ágak.

M. Heil Olga

késik. Ilyen esetben —, miután a hátrány mérvét a kollektív szerződés, vagy az ügyviteli intézkedés állapít meg —, nem a büntetés, a hátrány mértéke, hanem az igazolatlan mulasztás tényének megállapítás miatt van helye jogorvoslatnak. Erre a lehetőségre termszetesen az érdekeltet figyelmeztetni kell.

A kétfokú jogorvoslattal végül is az ügy kikerül a munkáltató légköréből, s fizikailag is vállalaton kívül intéz a fellebbezést. Ez pedig alkalmas az olyan téves nézet kiküszöbölésére, hogy a vállalati dolgozókból álló vállalati döntőbizottságot a munkáltató, vagy különösen a bűtetést kiszabó felettes, a befolyása alá vonta.

A jogorvoslati lehetőségek kiterjesztése és az a tény, hogy a fegyelmi eljárás során is teljes mértékben érvnyesül a jogrendszerünkből fakadó kétfokú jogorvosl lehetősége —, lehetővé tette az anyagi igazság min nagyobb mértékben való érvényesülését.

A korábbi fegyelmi büntetések skálája igen szűk vo Hiszen egy viszonylag súlyos fegyelmi vétséget elköve dolgozót (mondjuk, a munkahelyére ittasan beállító rako munkást, különösen, ha ittasan való megjelenése nem volt ritkaság) megrovással vagy akár szigorú megrovás büntetni nem is volt érdemes, mert vállát rándította, é ezzel részéről az ügy el volt intézve. Egyes esetekben ala csonyabb munkakörbe áthelyezni nem lehetett, hiszen pél dául a segédmunkásnál egyrészt alacsonyabb munkakör nem igen volt, másrészt, éppen ebben a munkakörben munkaerőhiány volt; ugyanez okból az elbocsátást is meg kellett gondolni. Tehát a büntetési lehetőség szűk köre nem volt alkalmas a munkafegyelem megszilárdítására.

Az új jogszabály lehetővé teszi, hogy a korábban megvolt fegyelmi büntetéseken felül, ugyancsak fegyelmi büntetésként, egyes kedvezményeket részben vagy egészben megvonjanak. Másrészt, ugyancsak fegyelmi büntetésként, személyi alapbér-csökkentés is kiszabható. Az egyes kedvezmények megvonása legfeljebb egy évi időtartamra történhet, viszont a személyi alapbér csökken-

A kollektív szerződés (ügyviteli utasítás) kimondhatja, hogy az indokolatlan késés, az igazolatlan mulasztás tényének megállapítása azzal a következménnyel jár, hogy bizonyos kedvezményeket automatikusan megvonnak [Mt. V. 93 § (4) bek.]. A megvonható kedvezmények között nem szerepel a lényegében bércsökkentés-jellegű olyan következmény, hogy az igazolatlan mulasztás hónapjaiban nem illeti a dolgozót a fizetett ebédidő. Ezen hátrány kimondásának a lehetősége megszűnt. Ez olyan járandóság, amely legfeljebb bércsökkentést kimondó fegyelmi határozatban állapítható meg.

DR. VARGA GÁBOR

Szakszervezeti bizottságunk és a bizalmiak

A Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat szakszervezeti bizottságának február 13-i üléséről számot adva elsősorban ismertetni szeretném, hogy szakszervezeti bizottságunk miként foglalkozik a vállalat különböző üzemhelyein tevékenykedő bizalmiakkal.

Évekkel ezelőtt bevezettük és ez évben is tovább folytatjuk a szakszervezeti bizottság ülésein a bizalmiak beszámoltatását. A bizalmiakat jó időben szoktuk felkérni tevékenységük beszámolójának elkészítésére. Az elmélyültebb felkészülés érdekében az idén a szakszervezeti bizottság egy-egy tagja személyesen is segíteni fog a beszámoló elkészítésében. Hogy a bizalmiak milyen csoportosításban foglalják össze munkájukat, ennek vázlatát érdemesnek látjuk a többi szb előtt is ismertetni, hátha hasznosíthatják hasonló munkájukban.

1. Milyen formában tartja a **bizalmi a kapcsolatot a filmszínház üzemvezetőjével?** (Együttesen megbeszélik-e a tervfeladatokat? — Értékelik-e közösen a tervteljesítés állását? — Menetközben megbeszélik-e az ezzel kapcsolatos teendőket?)

2. Mit tesz a bizalmi **a munkafegyelem megjavítása érdekében?** (Az esetlegesen későn érkezőket az üzemvezetővel együtt szokta-e figyelmeztetni? — Van-e rendszeresen elkésők dolgozó, és mit tesz azok nevelése érdekében?)

3. **A szervezett dolgozókkal milyen kapcsolatot tart?** (Milyen formában bonyolítja le a beteglátogatásokat? — A nyugdíjas dolgozókkal hogyan tartja fenn a kapcsolatot? — Milyen a tagdíjfizetési morál filmszínházunknál?)

4. **Munkavédelem, balesetvédelem.** (Milyen baleseti veszélyforrások találhatók a filmszínháznál? — Milyen intézkedéseket tettek ezek megszüntetésére?)

5. Különféle problémák. (Milyen elképzelései vannak az éves **munkaverseny** megnyerésére? — Mit javasol az általános **üzemelés megjavítására?** — Hogyan lehetne a **szakszervezeti munkát jobban** végezni? — Ehhez milyen segítséget kér a szakszervezeti bizottságtól?)

Ezen az szb-ülésen közösen készítettük el éves munkatervünket. Erőssége ennek a tervnek, hogy **csak konkrét** és lényeges feladatokat szabunk meg, ügyelve arra, hogy ne legyen túlméretezett. Az olyan feladatokat, amelyek rendszeresen havonta ismétlődnek, mint bélyegigénylés, azok eljuttatása, féléves statisztikai jelentés készítése, beteglátogatásokról beszámolás, nem veszünk be, mert ezek természetes, mindennapos feladatok. Nagy jelentőségűnek tartjuk munkatervünk ama részét, amely feladatunkká teszi, hogy a filmszínházak **negyedéves tervlebontásában** a szakszervezeti tanács három tagja rendszeresen segít. Mivel mindhárman sokéves szakmai tapasztalattal rendelkeznek, közreműködésük a terv-szétbontásból adódó sablonosságot, sok szubjektív tényezőt kiiktat.

A szakszervezeti bizottság üléseit minden hónapban azonos napon szoktuk megtartani. Azon **az szmt küldötte** rendszeresen részt vesz, és a vele való kapcsolat gyümölcsöző hatása egész munkánkra jó hatással van. Nagy reményekkel, telve optimizmussal, tekintünk a jelen év felé. Vállalatunk **igazgatójával** kölcsönösen igényeljük egymás segítségét, s hasznos tanácsaival, javaslataival az igazgató is segíti mozgalmi munkánkat. Az összefogásnak a közös cél megvalósításának eredménye realizálódni fog az év végén.

KISS GYÖRGY
szb-titkár, Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat

KECSKEMÉTEN a Katona József Színházban bemutatták Pap Károly „Mózes, a szabadító" című drámáját (Bojár felv.)

SZEGEDEN Komor István rendezésében a Nemzeti Színház bemutatta Arthur Miller „Édes fiaim" című drámáját (MTI) SZOLNOKON a Szigligeti Színház a népszerű „Charley nénje" című vígjátékkal aratott sikert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Beérkezett
1966 MÁR
Szocialista
Művészetért

Dolgozó emberek között 2

A képzőművészetben ritkán nyílik lehetőség szabad beküldésre kiállításokra, amelyek a pillanatnyi helyzetről tájékoztatnak. S ezek sem alkalmasak mindig summás ítéletekre, inkább csendes eltűnődésre, egy-egy új kísérlet regisztrálására. A „Dolgozó emberek között" című kiállítás szélesen értelmezett tematikája miatt átfogóbb számvetést is lehetővé tesz. Mozgalmi jelentőségét kell kiemelnem elsősorban. A meglehetősen atomizálódott művésztársadalmat ez az akció összehozza. A szakszervezeti patronálás pedig a transzmisszionálást is megerősíti a mindennapi élet és a műtermek között. Talán furcsán hanzgik ennek a kölcsönhatásnak emlegetése, hiszen a társadalomban élő művész amúgy sem kíván mást tenni, mint tükrözni saját korát, hitelessé és megfoghatóvá tenni az atmoszférát, amelyben él. Azt is tudjuk, hogy manapság már nem teszünk különbséget első és másodrendű fontosságú témák között, s óvakodunk attól, hogy a puszta témaválasztást eredménynek kiáltsuk ki. A közönség sem kívánja már a valóság másolását, a témák prospektúraszerű ábrázolását. A fejlődés hullámmozgása következtében a felszabadulás utáni első periódus nagy nekifeszülései, jószándékú tévedései után, bátortalanabb lett művészetünk témaválasztása. Az eredmények újraértékelése, a hagyományok rehabilitálása, a technikai és formai felfrissülés során vagy éppen az új, sok irányú kifejezésmód kísérletei közben képzőművészetünk egy kis időre visszavonult a műtermekbe. A nyilvánosságtól, a kritikától kapott sebeket ápolgatva, egyben óvatossá is vált. Minél kevesebb hibaponttal kívánt a mezőnyben végezni, ez pedig az intim műfajokban nagyobb eséllyel biztatott, mint a nagyobb, bonyolultabb tartalmú kompozíciókban. Úgy tűnik, hogy ennek a formakísérletező csendélet-korszaknak vége, sokan visszamerészkednek a közvetlen emberábrázoláshoz, az üzemek, a földek életéhez. Ám a régi látványfestésnek, a felületen mozgásnak nyomaival csak ritkán találkozunk. A reflektor élesebb lett, a jelenségekbe mélyebben hatoló. A régi panorámikus — mindent felölelni vágyó — felfogás helyébe a valóság egy részletének elemző feldolgozása lépett. Szükségszerűen változott tehát a „Dolgozó emberek között" cím tartalma és követelménye is.

A kiállításon a tematikai igény szabad értelmezésének sokféle megnyilatkozásával találkozunk. Sokoldalú lett az egy embert kutató festői-szobrászi törekvés, a figyelem a világot érdeklő jelenségek irányába fordult. A magán- és közdolgok egyensúlyának vágya jól érezhető. Teljességi igény nélkül, a kiállított művekben igyekeztünk megkeresni néhány jellegzetes példát. Elsősorban annak igenlését, hogy művészeink ma már csak akkor nyúlnak a témához, ha arról új mondanivalójuk van.

Sokan foglalkoznak az ember és az üzembelső, az ember és környezete összefüggésével. Dekoratív ábrázolási lehetőséget rejtenek magukban a bonyolult szerkezetek, a gépóriások, de általában a munkára kényszerített holt anyag és az eleven, gondolkodó, technikát irányító ember ellentéte is. Ugyanez a mezőgazdasági témában különös lírával, a táj közbelépésével változik. A szemet messzehúzó földek, a paraszti munka és a pihenés meghitt órái formailag is más megközelítést kívánnak, mint a monumentális kivágású üzembelsők (Kurucz D. István, Pál Gyula, Berényi Ferenc, Bazsonyi Arany, Vecsési Sándor, Hikádi Erzsébet, Somogyi János stb.). A kiállításon a síkba egyszerűsített, keveretlen színeket használó, szőnyegszerűen felépített kompozíciós eljárással (Gádor Emil: Szerelőcsarnok, Pap Gyula: Hegesztők), és a puhább, inkább az ember és gépek arányait hangsúlyozó, atmoszférát kiemelő megoldással is találkozunk (Csernó Judit: Fúrógépek szerelése, Pogány Géza: Transzformátortelep). Oldottabb, a színfoltokat egymásbamosó, a látvány színbeli érdekességét kiemelő Dombrovszky László: Üzem, Nuridsány Zoltán: Üvegfúvók, Doór Ferenc: Pályamunkások című képe és szecessziós nyugtalansággal telített Herwerth József kompozíciója, ahol gép és ember vonagló körvonal szorításában, tüzes színek kavargásában egyesül. Szobrászatban Kiss István Munka című krómacél szoborcsoportja mond el legtöbbet s legtömörebben erről a témáról. Középméretű plasztikája monumentális feszültséggel teli. Az emberek csoportosítása, a forgattyús tengelyekkel egybeépítettsége, az alakok elhelyezése, mozdulataik architektonikus biztonsága ezt a szobrot a kiállítás kimagasló darabjává emeli. Ilyen formai összegezés, a ritmus, a felület, a dinamika együtthatása azt a ritka örömet is közvetíti, amikor a művész sokirányú kísérletezés után megtalálja az igazi formát: a munka méltóságának és erejének adekvát kifejezését. Más úton, játékosabban közelíti meg a témát Berczeller Rezső „Ember és gép" című kompozíciója. Itt a kerekek és tengelyek könnyedén, szinte súlytalanul magasodnak az ember fölé. Rózsa Péter „Építés"-e egy izgalmas oszlopba sorolja az építő munkást s a köveket, geometrikus rendbe kényszerített, dekoratív, felfeletőrő formát hoz létre. Somos Miklós „Építők" című festményén nagy súlyt fektet a munkáscsoportra. Mozdulataik egybefogottsága s a környezet nagy foltokban letett formái a munka kollektív szellemét emelik ki. Galambos Tamás „Szövőnő" című gobelinterén játékos, ritmusos felületté komponálja a gépalkatrészeket. De sorolhatnám még a megközelítés különféle módjait, azt az elmélyülő törekvést, amellyel a legigénytelenebb témában is valami lényegest kíván a művész közölni. Előfordul az is, hogy ez a közlés alig megy túl a konvencionálison, de a kiállítás összképére nem ez a jellemző. Itt van például a portréművészet, amely az utóbbi időben inkább csak a szobrászoknál hozott új eredményeket. Most széles skálán kutatják újra művészeink a legizgalmasabb probléma megoldását, az egyetlen arcban sűrűsödő kor-atmoszférát, az egyén jellemvonásait, arcában letett sorsát. Kovács Ferenc Nyírségi parasztasszonya, Mikus Sándor, Szabó László, Simon Ferenc, Rátonyi József, Nyírő Gyula, Csontos László arcmásai, a festészetben Somogyi Soma László, Szinte Gábor, Csáki Maronyák József, Mácsai István, Konfár Gyula, Cs. Nagy András, Szabó Zoltán, Frank Frigyes portréi más-más stílusban, sok változatban közlik mondanivalóikat az emberről, s a személyes ábrázoláson túlmutatva típusokat hoznak elénk.

Végezetül néhány eredeti, új, ötletgazdag alkotásra hívom fel a figyelmet. Ezek éppen azért maradnak meg a néző emlékezetében, mert új ösvényt igyekeznek taposni. Nagy B. István „Apám emlékére" című képe a falusi kerítések tövében tovasiető doktor alakjában, a közelgő éjszaka sötétkékjeit felvillantva, szokatlan, új szemléletet áraszt, érzelmileg mozgat meg. A modern Madonnát formája meg Garabuczi Ágnes ugyancsak kékbe ágyazott ikonos mélységű kompozíciója, Lorán János pedig a finom szürkék variációjával, merész átlós komponálással a munkások pihenőjének érzékletes, szokványtól messze eltérő megörökítését adja. R. Kiss Lenke három fiatalt ábrázoló szoborterve ötletes csoportosítással, a kamasz báj visszaadásában tűnik ki. Stefániay Edit a művésztelepet bemutató zománcképében pedig szatirikus emberlátását nagy műgonddal és igen artisztikus technikával szólaltatja meg. Borics Pál kubikusa egy kötömbből bontja ki a fizikai munka szinte érezhető nekifeszülését, s Ligeti Erika a Doktorbácsi alakját mintázza meg tömbös ólomplasztikában hallatlan kedvességgel, egészséges humorraul s nem kisebb formai erővel. Agrafika ezúttal is érzékenyen reagál akár a béke és háború nagy kérdéséről, akár az ember ősi, beidegzett mozdulatairól, a benne élő indulatokról ad hírt. Orosz János, Szurcsik János, Kajári Gyula, Stettner Béla, Zala Tibor, Józsa János munkái emlékezetesek.

D. Fehér Zuzsa

jövő vetítő fény-forrása lesz. Olyan módszert használnak [illegible] melynél az elgőzölögtetett wolfram a kondenzáláskor nem a búrára, hanem az izzószálra rakódik le. A wolfram szálat halogén gázzal és jóddal töltött kvarcbúrába helyezik. Megfelelő hőmérsékleten kémiai reakció megy végbe, és ennek eredményeképpen a kvarcbúrában levő wolframgőz egyesül a jóddal, majd pedig az izzószál felületén lecsapódik. Az 500 W teljesítményű 120 V feszültségű lámpa **10 mm átmérőjű, hossza 127 mm, és az izzószál hossza kevesebb 100 mm-nél!**

A háromezer nézőt befogadó **„Rossija"** filmszínházban működő **Kp-30 típusú 70/35 Universalis vetítőgépek** 200 A nagyteljesítményű ívlámpákkal üzemelnek. A **D 200** egység mintegy **40 000** lm fényáramot szolgáltat. (A vetítőernyő szélessége **28,4** m, felülete **350** m².) A lámpaszerkezet egy régebbi szabadalom alapján épült fel (a svájci **Gretener Ventarc** rendszer szerint). Alapelve, hogy a pozitív szén körül elhelyezett, fúvókákból álló koszorú kb. **20—30** m/mp légsebességű koncentrikus légáramlatot fúvat a pozitív és negatív szén csúcsa közé. Ez által a kráterre nagy mennyiségű oxigén csapódik, amely egyidejűleg hűtőhatást is gyakorol a vetítő szén felületére. Ezzel az eljárással a szénpálca igénybevételét is nagymértékben fokozni lehet. A Beck-effektus hatására jelentkező gázgömb a nagyobb terhelés következtében erős hatással lesz a fénysűrűségre, és konikusan fog elhelyezkedni a leégő pozitív szén csúcsán. A kráter mögött elhelyezett 100 mm segédtükör pedig a sugárzásnak hátrafelé irányuló részét visszavetíti a 600 mm átmérőjű homorú főtükörhöz. Az egész rendszert a fúvókákból kiáramló légáram és a pozitív szén foglalatába vezetett vízáramlás hűti. A segédtükör mögött egy elszívócsatorna a forró levegőt és az égéstermékek gázát vezeti a szabadba. A pozitív szén átmérője 100 × 12 mm (nem rezezett! 8,25 mm bélvastagság). Égési sebessége normális terhelés mellett **20** perc alatt mintegy **80** cm (így a filmtekercs hossza kb. **750** m lehet). Kísérleti adatként közlik, hogy a lámpaházat **200** A-rel üzemeltetve — légárammal — a szén égési sebessége 2150 mm/ó, míg légáram nélkül **156** mm/ó.

Jelenleg a moszkvai filmtechnikai kutató intézetben (NIKFI) olyan ívlámpa konstrukción dolgoznak, amely **60 000 lm fényáram leadására képes, és 40 m széles ernyőt a normatíváknak megfelelően megvilágít.**

A filmszínházi vetítés **automatizálását,** a vetítés minőségének további javítását a Xenon-lámpák bevezetése tette elsősorban lehetővé. Nagy előnye az ívlámpákkal szemben az egyszerű kezelése és gazdaságos üzemvitele. Nálunk egyelőre a közepes befogadóképességű mozik részére a Filmtechnikai Vállalat szerelt fel néhány budapesti és vidéki filmszínházat. (1. ábra: xenonblokk)

Ezek XHP 900 és XHP 1600 Tungsram xenonlámpákkal az SK 102/B típusú gépekre átalakítás nélkül, más típusú gépekre kisebb átalakítással szerelhetők. XHP 1600 W lámpa hasznos fényárama 300 lm. Néhány külföldi országban már több éve használatosak az ennél nagyobb teljesítményű xenonlámpák, így a **szovjet DKsR 3000** vagy **Zeis Ikon XBO 2500** (és ma már a 70 mm filmszínházak részére is gyártanak Xenon egységeket **4000—6500 W lámpatípusokkal.)** (2. ábra: Siemens FP 20 vetítőgép xenon lámpaházzal)

A Zeis Ikon Xenosol V egysége XBO 6500 xenonlámpával (3. ábra) az alábbi vászonszélességek megvilágítására alkalmas (100 asb)

Megv. faktor	Normál	Cinem.	70 mm
	m	m	m
0,8	14	20	20
1,5	19	27	27
1,8	21	30	30

A Xenosol III. (VBO 2500 xenonlámpa)

0,8	10,5	15
1,5	14	19,5
1,8	19	26

Fenti adatok mind bizonyítják, hogy a normál vászontól a legszélesebb méretű jelenleg működő zárt filmszínházak vetítőernyőéig a xenonlámpás vetítés mindenütt megvalósítható.

A nagy teljesítményű Xenonlámpák (2500 W felett) szerkezetileg és technológiai megoldásaiban is lényegesen komplikáltabbak, kezelésük azonban szintén egyszerű, és **lényegesen megkönnyíti a vetítőgépész munkáját.** A lámpaház méret ¼-e sincs az ugyanilyen fényteljesítményű Beck-lámpákhoz viszonyítva. A lámpák elektródái vízhűtéssel működnek, és így a lámpa hosszmérete is csökkenthető. A vízhűtés az elektromos teljesítmény **60%**-os emelése mellett a sugárzott fényáram **100%**-os emelését jelentheti. (4. ábra: Összehasonló méretek. Balról: DKs 500, 800, 1000, 3000 DKr 3000, 5000 (vízhűtéses!)

A vízhűtéses Xenonlámpa — mint az ábra is mutatja — méreteiben is kisebb, és élettartama is aránytalanul nagyobb.

Néhány összehasonlító adat:

	DKs 1000	DKsR 5000	XBO 6500
Feszültség:	60	80	110
Ívfesz. V:	22	31	41
Névl. áram:	45	150	160
Közepes fényá. lm:	3000	18 000	21 000
Élettartam/óra	750	200	400
Ára/db	60 Rb	230 Rb	3 100 DM
Lámpa költség/óra	0,8 Rb	1.2 Rb	7,75 DM
Gyújtófesz kW:	15	25	40

MÜLLER FERENC

MUNKÁSSZÁLLÁS-MŰSORAIBAN

Lapunk múlt év áprilisi számában beszámoltunk arról, hogy a **Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa** kezdeményezésére a **Szegedi Nemzeti Színház** tagjaiból két művészbrigád alakult. E művészbrigádok azóta is lankadatlan buzgalommal járják a megye munkásszállásait, mezőgazdasági üzemegységeit és mindazokat az eldugott, nehezen megközelíthető településeket, ahol az ott élő dolgozók földrajzi helyzetük, mun-

mellett, pihenőidejükben tar
már a számokat tekintve sem
vezhető ez a munka csekély
jesítménynek.

A színészeket eleinte a
foltok meghódítása lelkesítette
területen új közönséget szór
tatni, nevelni: megismertetn
megszerettetni velük az iroda
a színházművészetet — gyön
feladat! A színészek kedvét
kozta a kedves, vendégsz
fogadtatás. Mi, e brigád t
kétéves működésünk alatt
jöttünk arra, hogy sok kedve
ménnyel és hasznos tapasztal
lennénk szegényebbek e bri

[illegible] műsorunkban bemutattuk, hogy a **Nagy Októberi Szocialista Forradalom** hatása hogyan nyilvánult meg a **magyar írók műveiben.** E műsor keretében nagy sikerrel adtuk elő **Karikás Frigyes** egyik gyönyörű elbeszéléséből készült drámai jelenetet: **Korbély Jánost. Megszólaltattuk József Attila és Juhász Gyula** forradalmi verseit, s a műsort **Móricz Zsigmond** első világháború idején írt egyfelvonásosával zártuk, az aranyos derűt sugárzó „Lélekvándorlás" című komédiájával. Harmadik műsorunk sikerén felbuzdulva továbbléptünk a megkezdett úton, és a negyedik műsorban megszólaltattuk az **orosz—szovjet irodalmat. Tóth Béla** szegedi író **segítségével** Gorkij, Csehov, Dihovicsnij jeleneteiből, Iszakovszkij, **Marsak** verseiből és orosz népdalokból állítottuk össze műsorunkat. Talán ez sikerült a legjobban . . .

Előadás-sorozatunkat a jövőben is az ügyhöz illő odaadással és művészi alázattal szeretnénk folytatni; nem tévesztve szem elől e műsor nevelő hatását. Bízunk benne, hogy a kis művészbrigád betölti hivatását.

KATONA ANDRÁS

1021

Ára: 5 Ft

Berényi Ferenc (Szolnok): Kubikosok — Meggyes László (Szolnok): Téli est

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JÁSZKUNSÁG
1966 JUN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 AUG 8

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Berényi Ferenc

1021

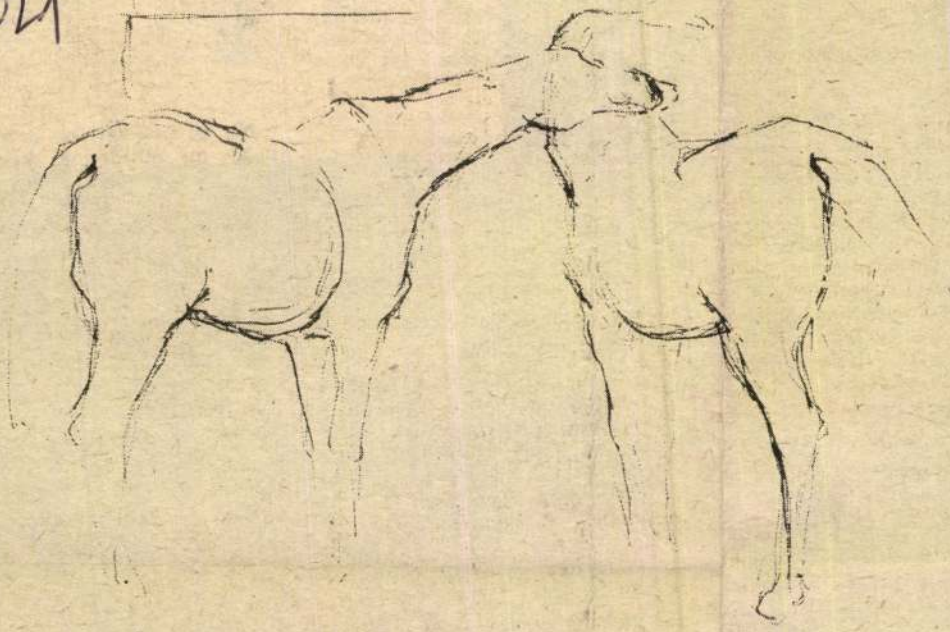

BERÉNYI FERENC RAJZA

s, aki három község közös
zdaságának gondjában-
jában osztozik, mint a
pfrontmozgalom egyik
ntos feladatáról, a háztá-
termelés segítéséről, ered-
ényeiről, a kertbarátok
réről . . .

A tiszasasi Hakk László,
csépai Tiszamenti Tsz el-
khelyettese amióta meg-
dta, hogy kongresszusi
ldött, azóta folyamatosan
újti az anyagot a kong-
sszusi szekcióülésekhez, a
zség és a szomszéd tele-
lések lakóinak életkörül-
ényeiről, a kulturális élet-
— mindenről, amiről úgy
zi, érdemes lenne mások-
l is szót váltani, amivel
rt adhatna szűkebb haza-
életéről.

Nem könnyű időt szakíta-
a felkészülésre, különösen
ost a nyári munkák ide-
n. Betakarítás, másodve-
s, szállítások szinte éjjel-
appal, no és az új beruhá-
sok: szakosított állattelep,

hogy most é
készül-e a
szusra, és e
lent neki, h
milyen fela
népfrontban

Hát mirő
ról, hogy T
községi népfrontbizottság el-
nöke, s hogy ez a megbíza-
tása már „hozzánőtt", hi-
szen ami a népfrontelnöknek
természetes lételeme, az a
tsz vezetőnek legfontosabb
segítsége: az emberekkel, a
faluközösséggel való állandó
kapcsolattartás.

A közösség mozgatása,
mozgósítása és a közös siker
öröm a népfrontelnöknek, s
ha a faluközösség nagyobb-
részt a tsz-tagságot is jelen-
ti, az már az elnökhelyettes-
nek is jóleső érzés. (Amikor
a községben játszóteret akar-
tunk építeni, s megkezdtük
a szervezést, féltem, magam-
ra maradok. Később, amikor
sorra vállalta mindenki a
rájutó feladatot, megnyugod-
tam. Elkészült a játszótér, s

meg az emberek; adjon ta-
nácsot a házépítéstől a nő-
sülésig . . . És már megin
a háztáji. „Na látja, erről
beszélnék a kongresszuson
ha felszólalnék. Nálunk —
az egyesülés előtti tiszasasi
Rákóczi Tsz-ben — má
négy éve szervezetten segít
jük a háztáji gazdaságokat
Háromféle rendszert alakí-
tottunk ki, amelyet a tsz-
tag maga választhat meg
melyikben vesz részt. Az
egyik a hagyományos, a
másik a csoportos összefo-
gás, a harmadik pedig az
eszmei háztáji . . . No per-
sze, a kongresszuson erről
bővebben beszélnék . . . azt
hiszem, érdekelne máso-
kat is."

MDK

Berényi Ferenc

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei néplap 1968 okt.12.p.5.

Berényi Ferenc

MDK

Kubikus, monotypia

Gereblyézők, "

Töltésrakók, "

Földmunkások, "

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.

Ernst Mus. 1968. jan.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Alkony

Raktár

Udvaron

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Kazal

Zagyvapart

Piaci bódé

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MEK

Csáborjáni Szabó Kálmán festő

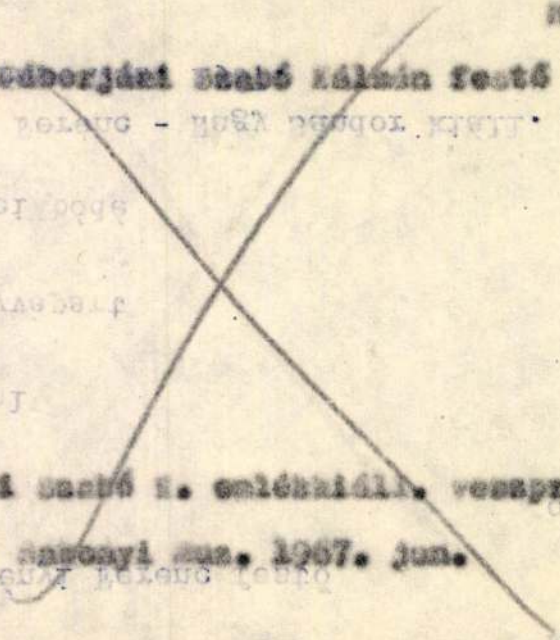

Csáborjáni Szabó K. emlékkiáll. vezetője.

Sarkanyi Imre. 1967. jun.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Fiufej

Kapu

Horgász

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Villanyoszlop

Vizparton

Lovasok

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Kapás

Kubikosok

Földmunkások

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Kubikosok

Kubikoscsoport

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Uszály

Tabán

Hidfájáró

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

BerényiFerenc festő

olaj:

Földmunkácsoport

Zsákemelők

Pihenők

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Cáberjáni Szabó Kálmán festő

Cáberjáni Szabó K. emlékkiáll. veszprémi

Bakonyi Muz. 1957. jan.

MDK

BerényiFerenc festő

olaj:

Gyomlálók

Kubikosok

Piacon

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

BerényiFerenc festő

olaj:

Szerszámosudvar

Piac

Utca

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Pihenő kubikosok

Asszonycsoport piacon

Határban

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Tanya

Lapátok

Kubikosok

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

Таблица

Параграф

Библиография

Berényi Ferenc festő MDK

olaj:

Beszélgetás a határban

Ősz

Felhők

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Muz. 1967.

Berényi Ferenc festő MDK

olaj:

Vihar

Estefelé

Miller hid

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Piaci csoport

Körülszántva

Őszi facsoport

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Tavaszi munka

Piacon

Szántás

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.

Ernst Múz. 1967.

MNK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Szövetkezeti bódé

Piaci bódé

Gyászudvar

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Tornyos ház

Lóbefogás

Asszonycsoport

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.

Ernst Muz. 1967.

MDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

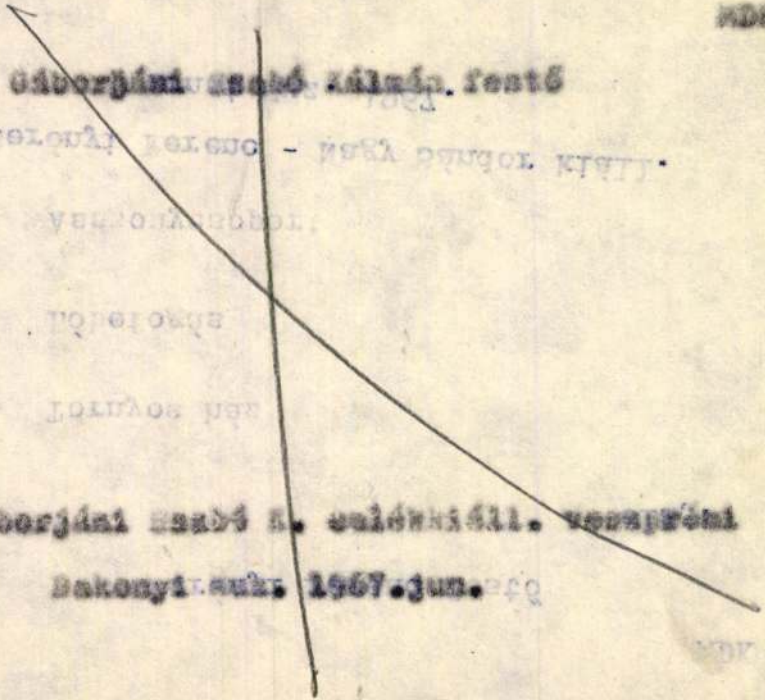

Gáborjáni Szabó K. emlékkiáll. vesztrémi

Bakonyi szak. 1967.jun.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Házak

Tüztorony

Beszélgetők

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

Gáborjáni Szabó K. emlékkiáll. veszprémi

Bakonyi Muz. 1967. jun.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Vájunál

Hid

Asszo yok

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Gazdasági épületek

Villanyoszlop

Hóolvadás

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Jegenyék

Asszonyfej

Munkáscsoport

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MNK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Magányos fa

Házoldal

Csendélet

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Mus. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Ősz

Üldögélők

Homokbánya

Berényi Ferenc - Nagy László emléki.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Vizparton

Bódé előtt

Boglya

Berényi Ferenc- é- Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

NDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

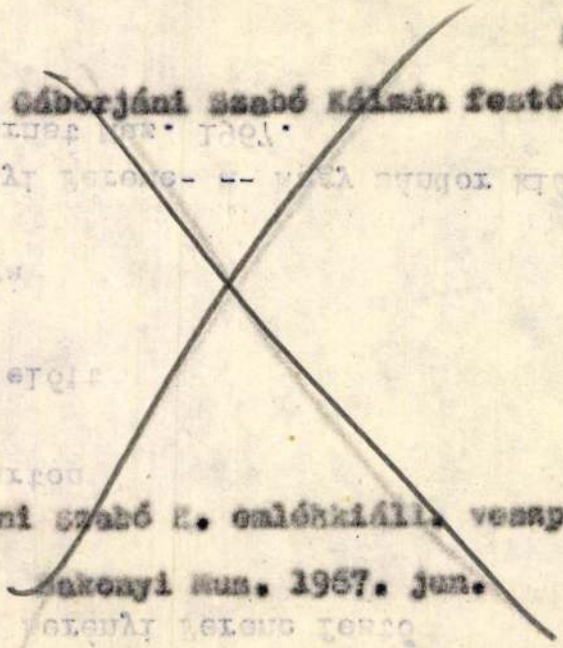

Gáborjáni Szabó E. emlékkiáll. veszprémi

Bakonyi Múz. 1967. jun.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Kiégett táj

Utca

Portré

Berényi Ferenc- é- Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Őszi táj

Lovasok pihenője

Tehenek

Berényi Ferenc- és Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Vizparton

Csuzlizók

Földmunkások

Berényi Ferenc- -- Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Határ

Sarokház

Kocsirakók

Berényi Ferenc- -- Nagy Sándor kiáll.
Ernst Mus. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Raktár

Kubikos

Tüzfalak

Berényi Ferenc- és Nagy Sándor kiáll.
Ernst Mus. 1967.

MNK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Szárkuprakók

Lapátoló, temp.

Munkásarckép, temp.

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

Berényi Feremc festő MDK

olaj:

Alkudozók

Buzatábla

Kapálók

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Muz.
1967.

MDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

Gáborjáni Szabó K. emlékkiáll. veszprémi

Bakonyi Muz. 1967. jun.

Berényi Feremc festő MDK

olaj:

Vizpart

Tanya

Alkonyat

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Muz.
1967.

Berényi Ferenc festő NDK

olaj:

Lovas

Este

Alkony

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Mus. 1967.

Berényi Ferenc festő MDK

olaj:

Oromfal

Kék felhő

Hidépitők

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Múz. 1967.

Berényi Ferenc festő

MBK
olaj:

Lovak

Pihenők

Veranda

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll. Ernst Mus.
1967.

Berényi Ferenc

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem új elméleti épületének előcsarnokába ólmozott üveg ablak-~~ter~~-tervezésére kiírt pályámüvek egyik zsiva tagja.

-----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976. december - 48.oldal.

Berényi Ferenc

A Pesti Vigadó műemléki lépcső házába színes üvegablak tervezésére beküldött művek zsúriz ője a művész.

----:Képzőművészeti pályázatok.

Művészet,1976. december - 48.oldal.

Berényi Ferenc, Jestő

h.: Somogyi József (6.)

—: Kátás és ....

63-76.

XXII/1-2.

Jánkumány, Kolozsk. 1976. május

Berényi Ferenc, Sestő

a Szolnok megyei képzőművészek Téli tárlatán szerepelnek a művész művei.

Egri Mária: Téli Tárlat '76.
Szolnok Megyei Néplap, 1976. dec. 11.

Bereinyi Ferenc
festő

Szakértő Bereinyi Ferenc a H.M. Központi Klubja faintarzia pályázat műveiriel.

----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976. december - 48. oldal.

Berényi Ferenc

A 30. éves jubileumi kiállításon szerepel műve.

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1975. máj. 16.

Berényi Ferenc festőművésnek

a nagymultú szolnoki művésztelep.
hazai és határon túli kiállításain
részt vesz a művész is.

Bérnyi László: Szolnok, a művész-város.
Petőfi Népe, 1976. szept. 26,

Berényi Ferenc, festőművész

a Nemzeti Galériában másodszor láthatjuk az országos tájképfestészeti biennálé anyagát, melyen szerepel a művész alkotása.

Tasnádi Attila: Magyar tájak,
Népszava, 1977. febr. 20.

Berényi Ferenc, festő

A II. országos tájképfestészeti biennálé Magyar Tájak c. anyaga a Nemzeti Galériában látható. — Szerepel a művész műve, mely a szolnoki Tisza-partot ábrázolja sűrített monumentalitással. (említve)

Losonci Miklós: Hazai tájak.
Pest Megyei Hírlap, 1977. febr. 8.

Berényi Ferenc

Szerepel munkával a Koppenhágában (október), majd Aarhusban nyílt mai magyar képzőművészeti kiállítás anyagában.

Művészet, 1972/3. sz. 63. l.

Stereo

Berényi Ferenc

Rakodók olaj 15x30

21. Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Berényi Ferenc festőművész

a Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon szerepel műve „Szántás" c. (emlétve)

Horváth György: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet, 1975. ápr. 27.

Berényi Ferenc

a képzőművészeti világlót alkalmából több művész vállalkozott arra, hogy ezen a héten megszabott időpontban, belül műtermében a kérnülő- és már kérn műrek előtt a műalkotás folyamatát ismerteti az érdeklődőknek. A művész is vállalkozott e feladatra.

Emblema

1975. IX 2. 19.38 Petőfi – Vué –

Berényi Ferenc

Tájkép (olaj, 50×60

20 Városhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Berényi Ferenc

Tájlépe szerepel a XX. ~~század~~

Vásárhelyi Őszi Tárlaton a hódmezővásárhelyi

Tornyai János Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 október 28

11. old.

Berényi

A Szépművészeti Múzeum plakátkiállításátu szerepel háborúellenes plakátja.

Láttuk, hallottuk

1973. XI. 18. 11.45 Petőfi/11/V.

Berényi Ferenc

Tájkép – XX. olaj. 50×60 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Berényi Ferenc

Parti házak — XVII. dój 15×35.

Tengerpart — XVIII. dój 15×35

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Kiállítás 1964–73.

Berényi Ferenc

Pasti házak – XVII. repr.

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Diállítás, 1964–73.

Berényi Ferenc

Rakodók, olaj, 15×30 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Berényi Jenő: festő

Kiállított a Nemzeti Galériában.

(Vásárhelyi Tárlat.)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika

834-846,

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. september 9.

Berényi Ferenc festő

a Magyar Nemzeti Galériában látható Vásárhelyi Tárlaton szerepelnek képei.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, Pécs, 1974. 9. 845. old.

Berényi Ferenc

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris,kisgrafika gyűjteményében

Weiner Mihályné:Magyar ex-librisek Soó Rezső kisgrafika gyűjteményében

Művészettörténeti Értesitő 1974/1 79.old.

Berényi Ferenc, festő

festmény: Kepe.

Berényi Ferenc = Tengerpart

846.

JELENKOR, Pécs, 197[illegible]. september

XVII
9.

Berényi Ferenc

1975. febr-ban a Nemzeti Galériában megnyílt Magyar Tájak c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. febr. 7. 103. évf. 32 sz. 4 p.

Berényi Ferenc
festő

1972 okt. elsőben, Koppenhágaban egy képzőművészeti kiállításon részt vett a művész.

-.- Magyar művészek külföldön.

MŰVÉSZET, 1972.október- november - 75.oldal

Berényi Ferenc, munkácsy-díjas festőművész.

Baranyó, Bényi, Berényi, Félegyházi és Holló festőművészek közös kiállítása először Debrecenben, majd Párizs elővárosában, Montreuilban, majd most itt Szolnokon kerül bemutatásra. – A francia kritika dismerően és szeretettel fogadta a magyar kiállítást. – A művész a szolnoki művésztelepen dolgozik. –

Egri Mária: Öt magyar alföldi festő.

Szolnok Megyei Néplap, 1969. febr. 11.

Berényi Ferenc festőművész

Szolnokon, a Damjanich Múzeumban nyílt meg a kiállítása annak az öt alföldi festőnek, akik nemrég Párizsban mutatták be műveiket. – A művész festményei sugározzák alkotójuk emberi és művészi tartását. Tömören közli az igazságot, begyszerűsített formák, szilárd konstruálás jellemzői.

Kádár Márta: Párizs után itthon.

Somogy Megyei Néplap, 1969. márc. 2.

Berényi Ferenc festőművész (Szolnok)

Szolnokon megnyílt annak az öt alföldi festőnek a kiállítása, akik nemrég Párizsban mutatták be műveiket. A művész alkotásai szerepelnek e kiállításon, melyek sugározzák alkotójuk emberi és művészi tartását: félreérthetetlenül, tömören közli az igazságot.

Kádár Márta: Párizs után itthon.

Fejér megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Berényi Ferenc festő

A szolnoki Galériában, mint a szolnoki művésztelep mai alkotója kapott műve helyet.

Láttuk, hallottuk.

1972. júl. 7. Petőfi, 21.13/11/Rj.

Berényi Ferenc

a XIX. Vásárhelyi Őszi Tárlaton képe szerepelt a szolnoki művésznek.

Rideg Gábor: XIX. Vásárhelyi Őszi Tárlat, Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 15.

Berényi Ferenc

„Lovas" a lépe szerepel

a 19. Vásárhelyi Őszi Tárlaton-

említve

Népszava 1972 október 15

9. old.

Berényi Ferenc festő

A szolnoki Damjanich János Múzeumban öt alföldi festő kiállítása nyílt meg, melyen művei szerepelnek. A képanyagot először 1968-ban Tarizsban állították ki.

Kalai Hírlap, 1969. febr. 8.

Berényi Ferenc festő

Szolnakon öt alföldi festő műveinek kiállítása nyílt meg, melyen szerepelnek alkotásai. A bemutatott képanyagot 1968-ban először Párizsban állították ki s ezzel a francia festők szolnoki kiállítását viszonozták.

Délmagyarország, 1969. febr. 8.

Berényi Ferenc festő

Szolnakon, a Damjanich János Múzeumban rendezték meg a Párizsban bemutatott öt festő kollektív kiállítását, melyen művei szerepelnek.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1969. márc.

Berényi Ferenc festő

Ötvenöt alföldi festő képeit mutatták be Franciaországban, melyek anyagát most Szolnokon láthatják. A művésznő képei szerepelnek e tárlaton. A szolnoki művésztelep alkotója.

R. G.: Öt alföldi festő Szolnokon.
Magyar Hírlap, 1969. febr. 15.

Berényi Ferenc festő

Szolnok megjében a művész neve ma már széleskörben ismert, keresik képeit.

Csasztvai István: Művészet és közönség.
Szolnok Megjei Néplap, 1969. febr. 9.

Berényi Ferenc festőművész

Öt festőművész közös kiállítása Párizsban a montrenili városi galériában szerepelt: Baranyó Sándor, Bényi László, Berényi Ferenc, Félegyházi László és Holló László festőművész.

Kádár Márta: Debrecen után-siker Párizsban. Hajdú-Biharmegyei Népújság, 1968. dec. 22.

Berényi Ferenc festő

Szolnokon öt alföldi festő kiállítása nyílt meg tegnap, melyen alkotásai szerepelnek. E kiállítás anyagát tavaly Párizsban mutatták be.

Pestmegyei Hírlap, 1969. febr. 8.

Berényi Ferenc, Jestő

Megemlíthe: Szántás c. képe.

Vékiss Margit: XIV. Alföldi Táclat

781-782.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV. 8.

Berényi Ferenc

nove emlitve

Művészettörténeti értesitő 1972

304. old.

Berényi Ferenc szolnoki művész

A Képzőművészeti Alap az egy-egy szezonra beutalt vendégművészeknek további négy műtermet hozatott rendbe, ahol 1956 ig. hosszabb-rövidebb ideig Berényi Ferenc is dolgozott Szolnokon. 1963-ban végleg hazatért.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 51 old.

Berényi Ferenc

1.

A ma Szolnokon dolgozó festők közül az egyik legerősebb, legjelentősebb művészegyéniség. Művészetében szerencsésen ötvözte az alföldi piktúra legjobb hagyományainak plebejusi szenvedélyességét, a konstruktivizmus lényeget, a felszíni formák mögött a szerkezeti összefüggéseket látható művészetével, s e kettő ötvözetéből ny. sajátos művészi minőséget hozott létre.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 52 old.

Berényi Ferenc

2

A plebejusi szenvedélyesség nála nem válik az indulatok elsöprö erejü, sokszor rombolo ~~erejü~~ kitöréseivé. Megórya ettöl a szerkezetiség lényeget, a belsö összefüggéseket kutató fegyelme. Sa konstruktivitás nála nem pusztán, helyesebben elsöporban nem is formai, hanem szemlélet törekvés.

Rideg Gábor: Szolnoki müvészet '72

Alföld 1972/6 52-53 old.

Berényi Ferenc 3

A képein tevékenykedő ember mozdulatai azáltál válnak nem is annyira a a munka konkrét ábrázolásává, hanem magának a munkának az elvont munkának, a taisadalmat alakító, célúdatos emberi tevékenységnek megjelenítésévé. A konstrukció, a geometrikus rendbe szerkesztett formák azonban soha sem válnak merev, geometrikus sémákká, inkább a szürités, tömörítés eszközei.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 53 old.

Berényi Ferenc. 4

A pontos képszerkezetet szenvedellyel, élettel töltik meg az átlényegített színek, az izgalmas nyugtalansággal vibráló felületek. Termékeny, sokat alkotó művész, 1968-as budapesti önálló kiállításán festménye az egész Ernst Múzeumot betöltötték. Tíz év számadása volt ez a kiállítás, amelyet követően Munkácsy-díjjal tüntették ki.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 53old.

Berényi Ferenc.

Kubikusok (rajz)

Alföld 1972/5 50 old.

Berényi Ferenc

kiállított festmények:

Tinagát, olaj, 80×90 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

7 l.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Parti ház

Bokor

Fák

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Fiufej

Tájkép

Zagyvaparti fák

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc

neve az előszóban emlitve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

Berini Ferenc
1965 JUN 7.

In Norwich (England) wurde am 7. Juni eine Ausstellung ungarischer bildender Kunst eröffnet. Auch Lausanne in der Schweiz empfängt ungarische Künstler im Juni: eine Ausstellung der Gemälde von Ferenc Berényi, D. István Kurucz, József Német, und Sándor Vecsési und der grafischen Werke von Kálmán Csohány, Ferenc Czinke, Ádám Würtz und László Konstantin soll stattfinden.

über diesen Dienst — das Wort Arbeit ist für die vielfältige Aufgabe nicht voll-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 DEC 19

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Berényi Ferenc

1021

MEGYEI NÉPLAP 1976. december 19.

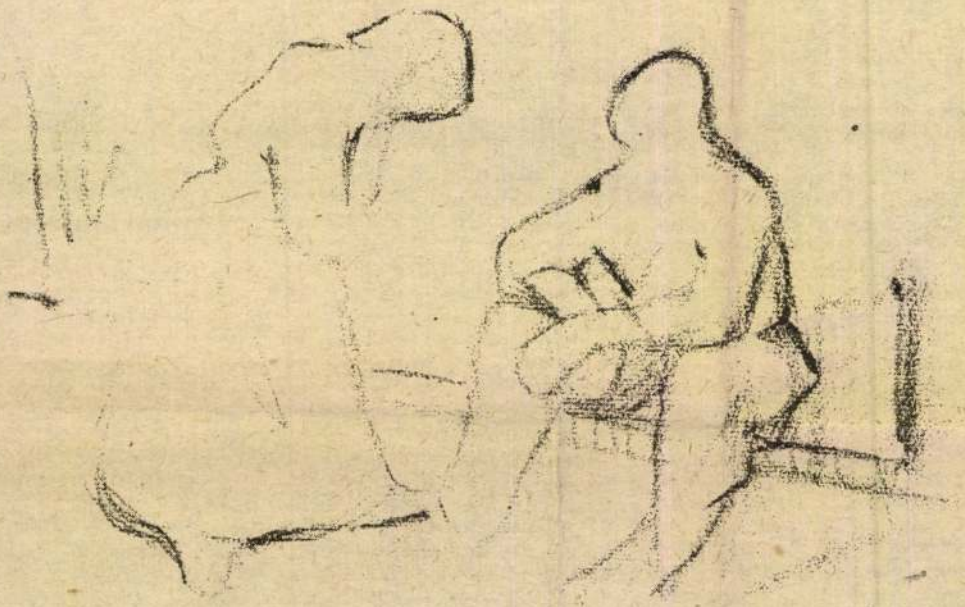

BERÉNYI FERENC RAJZA

A népgazdas

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezt elsősorban a nagyüzemek termelésének bővülése alapozza meg, de fontos szerepe van a háztáji és kisegítő gazdaságok termelésének is.

A növénytermelés 10—12 százalékkal (1975-höz képest kb. 7 százalékkal) emelkedik, és ezzel megközelíti az ötéves tervben 1977-re számított színvonalat. A terv az 1976. évinél körülbelül 1 millió tonnával több gabona betakarítását irányozza elő. A növénytermelésben a leggyorsabb (24—25 százalékos) fejlődést a zöldség- és gyümölcstermelésben kell elérni. Ezért a zöldségfélék vetésterülete 8 százalékkal nő, és növelni kell a termésátlagokat. Növekszik — lényegében változatlan terület és magasabb termésátlagok mellett — az ipari és az olajos növények termelése is.

A tervezett termelést az tengeri és 2 mélytengeri hajóval bővül.

A lakosság életszínvonala, életkörülményei

Az 1977. évi terv a lakosság életszínvonalának az 1976. évinél gyorsabb emelkedését irányozza elő. A tervezett növekedés összhangban van gazdasági lehetőségeinkkel, eléri az öt éves tervben 1977-re tervezett ütemét.

A lakosság fogyasztása az 1976. évinél körülbelül 4 százalékkal lesz nagyobb. Az egy főre jutó reáljövedelem 3,5—4 százalékkal, a munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó nominálbére 6,5—7 százalékkal, reálbére 2,5—3 százalékkal növekedik. A mezőgazdasági termelés alapján hasonló ütemben nő a termelőszövetkeze-

get élvező alsó- és felső oktatáson kívül jelent javulnak a közműveló feltételei. Az óvodai he száma 14—15 ezerrel n óvodás korú gyermekek százaléka lesz óvodában helyezhető.

Beruházások

A szocialista szektor ruházásai 1977-ben a n zeti jövedelemnél lassab de az 1976. évinél gyor ban, összehasonlító áron 5 százalékkal növekedi nek. A beruházások f áron mintegy 164 mill forintot tehetnek ki. A ruházások 51 százaléka lami, 49 százaléka válla beruházásként valósul r Az eszközöket minc körben elsősorban a fo matban levő beruházá gyorsabb megvalósítására befejezésére kell összpo sítani.

Az állami nagyberuhá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1976 DEC 12

Berényi Ferenc

4 1021 SZOLNOK M

BERÉNYI FERENC RAJZA

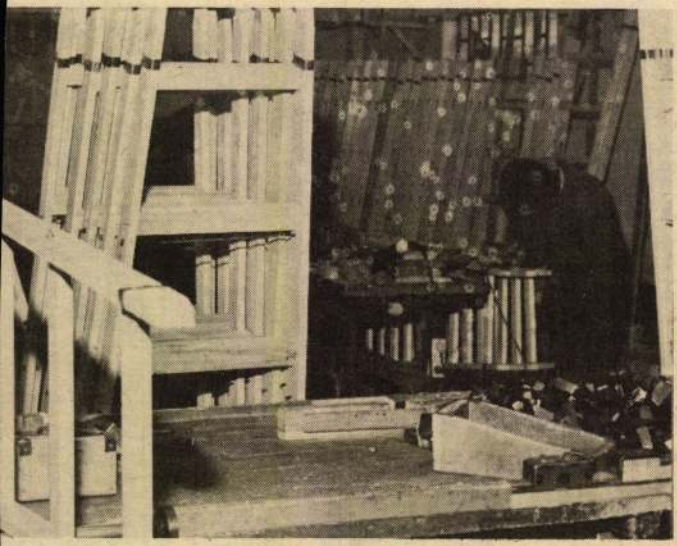

rlap és Faáru Szövetkezet jászalsószentgyörgyi létraüzeme. Fő gyságú festő- és támlétrákból valamint kötélkihúzó létrákból ezer darabot gyártottak az idén

képzés feltételei

Zsargon nélkül!

Sokszorosított nyomtatvány volt a kezükben. Minden szolnoki tanácstagnak egyforma, betűről betűre egyező. Számokkal megtűzdelt tájékoztató, az 1973-ban választott tanácsi testület munkájáról. Társadalmi munka értékének emelkedése, számok. Tanácsrendeletek, módosítások, számok. Ügyek, határozatok, számok. Panaszok, beadványok, számok. Lakás, óvoda tanterem, üzlet, játszótér, számok; nagyobbak, kisebbek. Tájékoztató hivatali nyelven. Cicerói körmondatok, „tanácsiul", amelyeket nem egyszer „no szóval, magyarul ,arról van szó" magyarázat követett és hétköznapi nyelven egyszerűen elmondták, mit is jelent mondjuk éppen az, hogy nyilvánossá vált a ta-

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Pad

Vizparti ház

Tabáni ház

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

Gáborjáni Szabó K. emlékkiáll. veszprémi

Bakonyi Muz. 1967. jun.

Bereinyi Ferenc
festő

H.D.K.

Méltatás.

Bolgár Kálmán: A Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Élet és Irodalom, 1960. febr. 19.

MDK

Berény Ferenc festő

részt vett a „Fiatalok" grafikai kiállításán.

Artner Tivadar: A „Fiatalok" grafikai kiállítása.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 25. sz. [4. l.]

M.D.K.

Berényi Ferenc
festő

Méltatás.

Dultha Mária: Új korszerű törekvések a VII. Magyar...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 29.

8 l.

Barányi Ferenc

Gyárudnak c. képe (szepró) vezetel
a szolnoki: Művészteleg kiállításán
a Nemzeti Galériában

Alácz László: A szolnokiak a
Galériában

Tiszatáj 1967 I. n. 60 old.

Berényi Ferenc

kiállított akvarellje:

Zagyvapart, 30x40 cm.

Tavassi tár at. A Miosarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14.l

Berényi Ferenc

művészetéről halott Nagy István

H. Gy.: Három kiállítás.
Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. o.

Berényi Ferenc

Képei az Ernst Múzeumban látható.

H. Gy.: Három kiállítás.
Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. o.

Berényi Ferenc

művészetére hatott Nagy Balogh János

H. Gy: Három kiállítás.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. o

Berényi Ferenc

Képeire hatott Barcsay Jenő

H. Gy.: Három Kiállítás.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. c.

MDK

Berényi Ferenc festő

monotypia:
xolajfx

Dinnyeevő, monotipia

Házak

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf. monotypia:

Kubikus

Piacon

Szolnoki művésztelep kiáll. M.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc, festő

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: A Szövetség táclata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

MDK

Berényi Ferenc, festő

Hídépítők c. festmény

[76. old]

: Repr

Pogány G. Gábor: Berényi Ferenc és Nagy Sándor
Kiállítása a budapesti Ernst Múzeum Ban 73-76.

Járkunság, Szolnok. 1967. június XIII/2.

MDK

Berényi ferenc, festő

Gromfal c. festménye:

Repr

Hídépítők c. kép

[75. old.] Repr.

Pogány G. Gábor: Berényi ferenc és Nagy Sándor kiállítása a budapesti Ernst Múzeumban 73-76. old.

Jászkunság, Szolnok. 1967. június XIII/2.

MDK

Berényi Ferenc, festő

Pogány Ö. Gábor megnyitó beszéde: ismertetés, összehasonlítás, értékelés az érdeklődés felkeltésének igénye mellett

Berényi „fiatal" festő. Geometrizáló stílusa mellett is félreérthetetlenül „alföldi" festő. Absztrakált ábrázolás is árad a való élet léghöse.

Pogány Ö. Gábor: Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása a budapesti Ernst Múzeumban 73–76.

Jászkunság, Szolnok. 1967. június

XIII. évf. 2. sz.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Versenylovasok

Udvaron

Piac

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Hidépités

Keritás

Tiszapart

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Piaci bódé

Őszi fák

Hófoltok

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Szántás

Ö eg fa

Lovas

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Mus. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Facsoport

Talicskás

Szántás

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Mus. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Udvar

Szalmakupac

Kőház

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Fészer

Tanya

Férfifej

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Parton

Tabán

Tájkép

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

Barton

Tabán

Tejkép

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Tehénőrző

Arckép

Bódé

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Múz. 1967.

Τελεσθέντος

Δεκεμβρ

Νοεμβ

MDK

Berényi Ferenc festő

olaj:

Szolnoki utca

Lovasok

Bokrok

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

MDK

Gáborjáni Szabó Kálmán festő

Gáborjáni Szabó K. emlékkiáll. veszprémi Bakonyi Muz. 1967. jun.

Kismonográfia

Berényi Ferenc

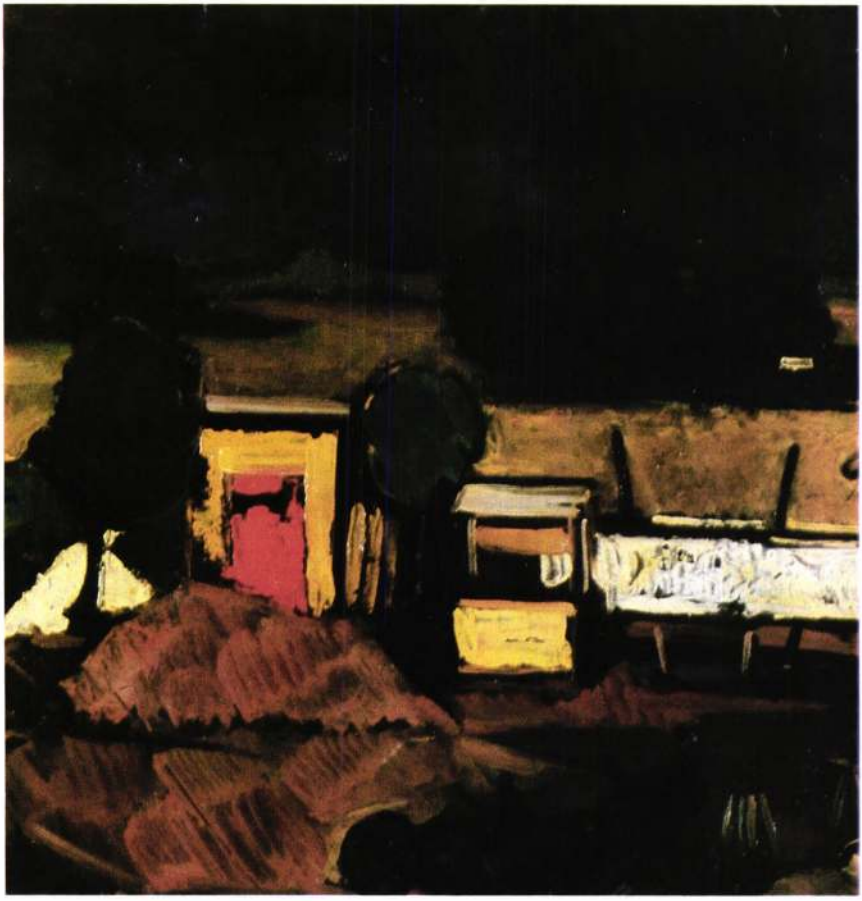

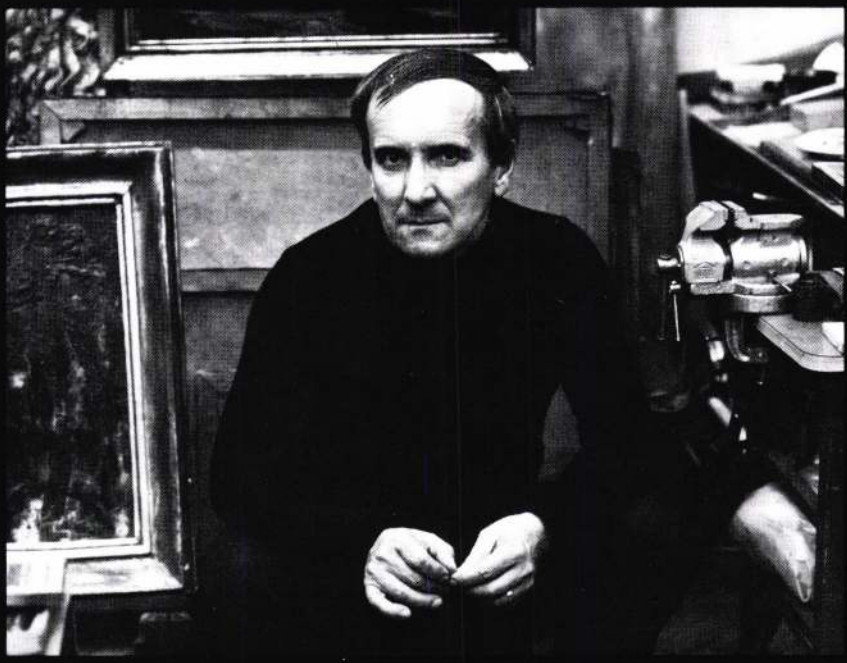

Berényi Ferenc festőművész 1927. november 9-én született Dévaványán. 1949-től 1953-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója; tanárai közül *Barcsay Jenőt* és *Domanovszky Endrét* vallja mestereinek. 1954-től a magyar állami kiállítások rendszeres résztvevője; külföldön rendezett magyar kiállítás anyagában műveit Moszkva, Prága, Varsó, Szófia, Kassa, Kuvait, Bombay, Párizs, Basel, Washington és legutóbb Helsinki műértő közönsége csodálhatta meg. Művészetében az ú. n. alföldi festészet motívumai dominálnak, konstruktivista elemekkel ötvöződve.

1961-ben alapító tagja lesz a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, a vezetőségben aktívan dolgozik. Ugyanabban az évben három éves Derkovits ösztöndíjat kap, és a Szolnoki Művésztelepen folytatja munkáját. Szolnok városához azóta is szoros szálak fűzik.

Két alkalommal volt tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége festő szakosztálya vezetőségének; 1965 és 1968 között a szövetség Közép-magyarországi Területi Szervezetének művészeti titkára; 1981 novemberétől ismét ezt a funkciót tölti be. Jelenleg a MÜDOSZ elnökségi tagja, a Szolnoki Damjanich János Múzeum és Művésztelep pártalapszervezetének szervező titkára, a Jászkunság c. társadalompolitikai folyóirat szerkesztő bizottságának tagja, a Szerzői Jogvédő Hivatal szakértője és az MSZMP KB Tudományos, Közoktatási és Kulturális osztálya által működtetett művészeti aktíva tagja.

Hídépítés Szolnokon

Beszélgetés Berényi Ferenccel

– Korábban sokáig azt hittem, hogy törzsökös szolnoki vagy, de egy kezembe került lexikon adatai ennek ellentmondanak.

– Valóban, hiszen Dévaványán születtem, de a gyermekkorom Szolnokhoz köt. Apám, aki hentes, mészáros és vendéglős mester volt, hogy el tudjon bennünket tartani, végül egy kisvendéglőt nyitott – nagy adóssággal. Tízéves koromban bekövetkezett halála után az édesanyám vezette mindaddig, amíg az adóhátralékot ki nem fizette, aztán visszaadta az iparengedélyt. Igaz, nem sokkal később kiderítették, hogy maradt még tartozás, ezért mindenünket elárverezték. Mindenesetre így lettem én „vendéglőscsemete", ami az ötvenes években a főiskolán a káderlapomon nem volt valami jó minősítés.

– Iskoláidat is Szolnokon végezted?

– Csak részben. Gimnáziumba Mezőkövesdre kerültem. Azt az iskolát, ahol középiskolás koromban tanulhattam, ma is hálásan és szeretettel emlegetem, de ahogy visszaemlékszem, irtózatosan társtalan, magányos voltam, még a saját osztályomban is. Lehet hogy a család sorsa miatt: apám augusztusban halt meg, és szeptember első hetében már Mezőkövesden találtam magamat.

– Lehet, hogy egy kicsit Nyilas Misinek érezted magad a kövesdi internátusban?

– Ez érdekes dolog, mert azt hiszem negyedikes koromban a magyartanárom szervezett egy iskolai előadást, épp a Nyilas Misit akarta bemutatni, és nekem is adott benne egy szerepet, de nem a Nyilas Misit, hanem a Nagy urat játszottam volna.

– Az érettségi, majd egy bölcsészkari kitérő után 1949-ben felvettek a főiskolára; ki volt a mestered?

– *Fónyi Gáza*nál voltam két évig, majd *Bán Béla*hoz kerültem, de inkább átmentem tanár szakra, hogy *Domanovszky* tanítson. Sajnos csupán egyetlen esztendeig, de abban az esztendőben én úgy éreztem, nekem ő több volt mint tanárom. Talán ő volt az első olyan ember, aki valahol belülről tudott engem megfogalmazni, és próbált alakítani. Nagyon sokat beszélgettem vele, érdekes, hogy egyre kevesebbet a festészetről, és egyre többet a zenéről. Nagyon szerette a zenét. Mi akkor a főiskolán rendszeresen jártunk az Operába, hangversenyekre, rossz ruhában, mezítlábas szandálban.

– Ez ötvenegy-ötvenkettőben volt?

– Igen. Emlékszem, például Richter budapesti felfedezésénél is ott voltunk. Az első koncerten nem volt még telt ház, de a másodikon már igen, aztán pedig már a rendőrségnek kellett fenntartania a rendet. Az emberek a felső ablakokon ledobálták a jegyeket, hogy mások is bemehessenek. A rendezők csak nézték, hogy mindenki jeggyel megy be, és sokaknak mégsincs ülőhelye.

– Domanovszky festészete hogyan hatott a tanítványokra és személy szerint rád?

– Bevallom, őt mint festőt később ismertem meg, mint pedagógust.

– És mint pedagógus, a tanítványaitól nem kérte számon a saját művészi, festői látásmódját?

– Ez érdekes kérdés. Talán volt benne ilyen ambíció, hogy az osztályon ez lássék. Egyszer előfordult, hogy amikor bejött hozzánk – *Gerzson Pali*val, *Udvardi Erzsiké*vel, *Molnár Matyi*val aki sajnos korán meghalt, voltunk egy osztályban – kicsit szomorúan jegyezte meg: „Ha bemegyek a Szőnyi Pista osztályába, a levegőben érzem, hogy itt Szőnyi korrigál és tanít; bemegyek a Bernáth osztályába, és szívok egyet a levegőből – itt Bernáth korrigál és tanít, de ha én ide bejövök magukhoz – hát ez vagyok én?" Örüljön neki, mester, hogy ez mi magunk vagyunk, mert valahol ez a mester is – mondtam neki.

– Szőnyi és Bernáth valóban olyan erőszakosan korrigáló, saját művészetüket a tanítványokon számonkérő tanár volt? Egyes visszaemlékezésekből ez derül ki, szemben például Ék Sándorral,

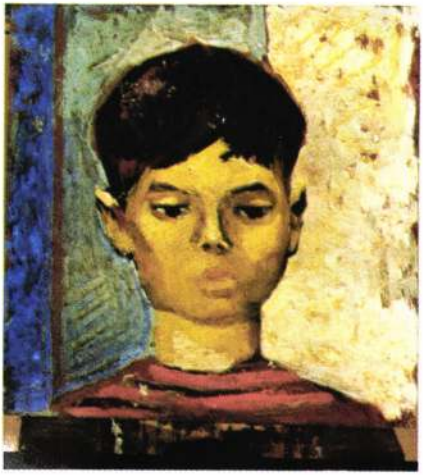

akire egykori tanítványai úgy gondolnak vissza, mint rájuk felszabadítóan ható pedagógusra.

– Ez így nem igaz. Azért mondom ezt, mert azt beszélik, hogy Bernáth egyszer megcsinálta a következőt: átvette az osztályát, kiadta a feladatokat, és két hónapig rájuk sem nézett. És két hónap után kialakult egy bernáthos stílusú osztály. Magától, mintha mindennap beszélt volna velük, mintha mindennap korrigált volna. Ilyen elsöprő ereje volt az ő szellemének anélkül, hogy ő személyében ott lett volna. Egészen más dolog egy pedagógusi magatartás, és más egy élvonalbeli, jó művész saját szellemi karaktere. Ezt nem fogja egy tanítvány kedvéért sem letagadni. Sándor bácsinál – *Ék Sándor*ra gondolok – ilyen markáns stiláris arculat nem volt, hát persze hogy engedte a tanítványokat a saját útjukon.

– *Ezzel mindenesetre a tanítványokat megkímélte attól a fáradtságos „szabadságharctól", amelyet nagyon sok erőteljesebb művészegyéniség tanítványának meg kellett vívnia, hogy szabaduljon mestere nyomasztó hatásától.*

– Nem biztos, hogy ilyen esetben a tanár a hibás. Hát az a növendék nem lehet hibás, aki kölcsönvett szellemi karakterrel akarja önmagát megmutatni? Az ilyenfajta „szellemidézés" sokkal könnyebb, mint megteremteni önmaga világát, nyelvezetét.

– *Te tanulmányaid során nem találkoztál olyan mesterrel, akinek hatásával így kellett volna megküzdened saját egyéniséged felszabadítása érdekében?*

– Hazudnék ha azt mondanám, hogy nem hatott rám Domanovszky művészete, mert imponáló volt, ahogy dolgozott. Harmadéves koromban, amikor már ilyenkor is beengedett a műtermébe, „testközelből" élhettem ezt át. De a főiskolán akkor már nekem is volt egy önálló műtermem, a harmadik emeleten. Domanovszkytól kaptam és ott dolgozhattam, építhettem a saját világomat. A tanulmányi osztály nem nagyon örült ennek az önállóságnak, az „osztályhelyzetem" miatt különben sem voltam dédelgetett növendék.

– *Miért nem Domanovszkynál diplomáztál?*

– Elvették tőle az osztályt, amikor már úgy nézett ki, hogy egy kicsit elkezdett szárnyalni. Nehogy elbízza magát az osztály vagy Domanovszky. Egy belső átszervezés során *Hincz Gyula*hoz kerültünk, végül nála is diplomáztam – 1953-ban kaptam tanári oklevelet.

– *Milyen lehetősége volt akkor egy friss diplomásnak, személy szerint neked?*

– Az én lehetőségeim a nullával voltak egyenlőek. Tanári diplomát kaptam, ugyanakkor a főiskola nem javasolta, hogy én a magyar ifjúságot tanítsam. Kértem, hogy akkor maradhassak bent, hiszen én amúgy is festő akartam lenni és nem rajztanár.

– *Említetted, hogy a főiskolán már külön műtermed volt, ahol dolgozhattál.*

– Nekem csak Domanovszky tanársága alatt volt önálló műtermem, amikor Hinczhez kerültem, ez a helyzet megszűnt. A bentmaradásomhoz sem járultak hozzá. Debrecenbe, a tanítóképzőbe akartak elhelyezni, de azzal a feltétellel, hogy a Pesten levő romos műtermemet, amelyet harmadéves korom óta építgettem, egy arra érdemesebbnek adjam át. Ezt a műtermet a pályaindulás miatt nagyon fontosnak tartottam, mert tudtam, hogy én nem várhatok segítséget senkitől.

1 Berényi Ferenc: Fiúfej,
olaj, pasztell, farost, 20 x 20 cm, 1962
2 Berényi Ferenc: Tájkép,
olaj, pasztell, farost, 15 x 15 cm, 1968

– *Ehhez a műteremhez hogyan jutottál hozzá?*

– Főiskolás koromban nem volt Pesten lakásom. Albérletre sem tellett, eleinte pincékben, padlásokon húzódtam meg. Ezt felfedezte egy jóindulatú tanácstag, ő javasolta, hogy próbáljak keresni egy romos műtermet, mint szakmabeli azt megkaphatom, ha megígérem, hogy helyreállítom – mindegy, hogy húsz vagy negyven év alatt. Megígértem, s így meg is kaptam.

– *Mára már végeztél a helyreállítással?*

– Még nem egészen, hiszen azóta csak harmincegynéhány év telt el.

– *A debreceni állást elfoglaltad?*

– Nem. Széttéptem a kinevezésemet, amiből nagy felzúdulás lett. Csak 1953 nyarának politikai eseményei miatt úsztam meg, hogy nagyobb botrány nem lett az esetből. A minisztérium megenyhült, nem kellett lemennem Debrecenbe, így a műtermemet is megtarthattam.

– *Tehát maradtál Budapesten, de állás nélkül. Mihez kezdtél ezután?*

– Budapest mind a huszonkét kerületébe beadtam a jelentkezésemet, hogy rajztanári állást vállalok. Három kerületből válasz is érkezett, végül a műteremhez legközelebbi, Práter utcai iskolát választottam. Egy évig tanítottam teljes óraszámban. Egy év után, arra való hivatkozással, hogy már bekerültem állami kiállításra, kértem a minisztériumot, hogy fél óraszámban taníthassak, amit meg is adtak, fél fizetéssel.

Berényi Ferenc: Lovasok II.,
laj, pasztell, farost, 20 x 40 cm, 196

5. EM. 38
Foto 76

– Az 1954-es országos képzőművészeti kiállításon szerepeltél először. Akkoriban egy kiállításra bekerülni egzisztenciális előnyökkel is együttjáró szakmai rangot jelentett.

– Az én esetemben ezt az egzisztenciális előnyt a fél fizetés jelentette. Emlékszem, két rajzzal szerepeltem az 54-es kiállításon. Az egyik címe a *Lóbefogás* volt, még most is megvan. Akkoriban rendszeresek voltak a nagy állami kiállítások és mindig megtelt a Műcsarnok.

– A továbbiakban hogyan alakult a pályád, mondjuk 1954 és 57 között, amikor megalakult a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, amelynek egyik alapítója, a későbbi években vezetőségi tagja is voltál?

– Először a fiatal művészek alkotóközössége jött létre, amelyben egy idő után a kommercionális vonal erősödött fel, amellyel soha nem értettem egyet. Amikor az alkotóközösség kezdett vagyonosodni, az Alap megszüntette vagy „államosította", létrehozva egy kezdetben szociálisan nagyon jól működő szervezetet, a Stúdiót.

– A Stúdió „jogelődje" tehát részben kereskedelmi vállalkozás volt?

– Voltak közöttünk alkalmazott grafikusok is, akik a cipőpasztás doboztól kezdve a csomagolópapírig, a játékig mindent terveztek.

– Képet is el lehetett adni?

– Igen, de én nem tudtam. Életemben egy tempera képet akartam eladni, mert nagyon szorult helyzetben voltam, de az ügynök – nem akarom szegényt utólag bántani – nem tudta, hogy mi a különbség a tempera és az olaj között. A vevőnek azzal akart nagyobb kedvet csinálni a vásárláshoz, hogy szépen elmagyarázta és meg is mutatta, hogy ezt le lehet tisztítani nedves szivaccsal is – eldörzsölve a temperát a képen. Utána még nekem tettek szemrehányást: hogyan lehet egy ilyen szakszerűtlenül festett képet kibocsátani, amit nem lehet szivaccsal tisztítani.

– Emlékszel rá, hogy mit ábrázolt ez a kép?

– Hogyne! Ma is itt van a műtermemben; huszonegynéhány év után most szedtem elő: téli tájban két ló áll egy szekér előtt.

– Tehát a téma már úgynevezett alföldi motívum volt.

– Én mindig alföldinek éreztem magamat. Gyermekkoromban sokat nyaraltam tanyán Mezőtúr mellett, Nagylaposon a nagynénéméknél. Tízéves koromban már annyira kialakult bennem az Alföld szeretete, hogy mint kövesdi diákot hiába vittek a Bükk legszebb tájaira, nekem nem tetszett. Nagy síkságon elfeküdni a fűben és nézni a felhőket – számomra ez volt a meghatározó vizuális élmény.

– Ez az alföldi kötődés együtt járt-e az úgynevezett alföldi művészet hatásával, vagy e hagyományok folytatásának igényével?

– Nagyon érdekes, de mi még a főiskolán sem fogalmaztuk meg így egyértelműen, hogy létezne egy alföldi művészet, nem különíthettük el valamiféle szeparált művészi magatartásként, vagy szeparált minőségként. Sem *Rabinovszky*, sem *Végvári* ilyen módon nem tanították ezt nekünk. Azt mondják, Mednyánszky alföldi művész, ugyanakkor a hegyi tájai is csodálatosak. Vagy az erdélyi hegyoldalakat festő *Nagy István*t említhetném, hiszen őt is az alföldiek közé sorolják. Persze mindig sok problémám volt a képeim motívumai miatt. Folyton le akartak beszélni róla, hogy azt a világot fessem, amely számomra a legmaradandóbb vizuális élmény.

– Ezt a kis kitérőt egy, a fiatal művészek alkotóközösségében festett képed kapcsán tettük. Most térjünk vissza 1957-hez, amikor megalakult a Stúdió. Említetted, hogy kezdetben szociálisan nagyon jól működött az a szervezet, jelentős munkát végzett a pályakezdők támogatásában.

– Rendszeresen látogattuk a műtermeket, számon tartottuk, kinek mennyi a jövedelme, van-e munkájuk és ha kellett, segélyekkel, ösztöndíjakkal támogattuk az arra rászorulókat.

– Az azóta sem szűnő szociális érdeklődésed tehát innen eredtethető. Az elmúlt években több olyan társadalmi munkád volt, amelynek lényege a művészek alkotói körülményeinek javítása, munkájuk szociális támogatása. Ha jól tudom, ma is tagja vagy a képzőművész szakszervezet elnökségének?

– Igen, meglehet. Vagy talán már akkor is azért végeztem azt a munkát, mert eredendően lehetett bennem „szociális érdeklődés". Abban az időben például a Derkovits-ösztöndíj is sokkal többet jelentett egy pályakezdőnek, mint ma felemelt pénzjuttatással.

– 1961-ben te is megkaptad.

– Akkor már negyedszer pályáztam meg, és végül meglehetősen érdekes körülmények között nyertem el. Először 1957-ben kaptam a hírt, hogy a bizottság nekem szavazta meg az ösztöndíjat, de kiderült, hogy a minisztérium felülbírálta ezt a döntést. Elkeseredésemben akkor leírtam magamat az esélyesek közül, bár a pályázatra a következő években is meghívást kaptam, nem akartam sem olyan mennyiséggel, sem olyan minőséggel szerepelni, mint először. 1960-ban Domanovszky rámreccsent, hogy őrült vagyok, miért nem küldök be érdemlegesebb anyagot, amire megkaphatnám a díjat. Elmondtam, 1957-ben hogy jártam, és hogy még egyszer nem akarom kitenni magamat hasonlóknak – úgyis annak adják, akinek akarják. Akkor ő eljött a műtermembe, kiválasztotta 16 képemet, és én azt küldtem be a pályázatra, amit ő választott. Most így utólag be kell ismernem, hogy ez nagy segítség volt tőle, később hallottam azt is, hogy a bizottságban is keményen kiállt mellettem. Lehet, hogy az ő meggyőző szavainak is köszönhettem, hogy a bizottság nagyobbik fele végül mellettem voksolt.

– Ez három évig havi háromezer forintot jelentett számodra. Az ösztöndíj akkori szabályzata kötelező termelő üzemi gyakorlatot is előírt.

– Vagy vidéken töltött gyakorlati időt.

– Te a gyár helyett vidéket választottad. Akkor jöttél vissza Szolnokra?

– Igen, de nem először. 1956 nyarán is beutalt vendég voltam a Művésztele-

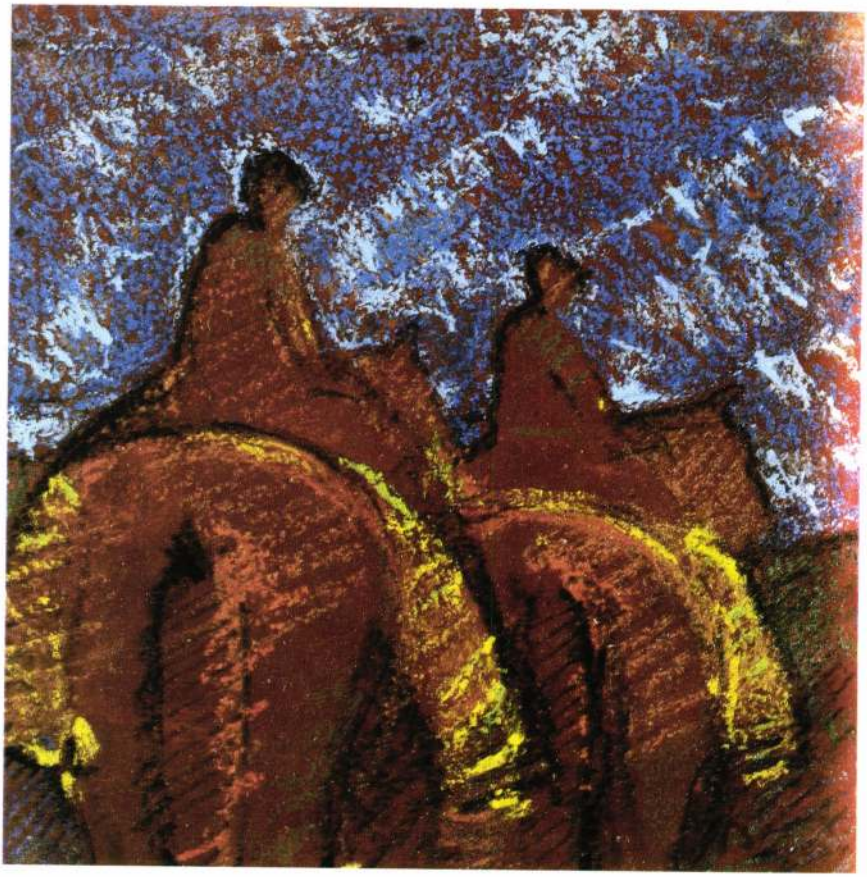

pen. 1962-ben az Alap pályázatot írt ki az akkor távozó Botos Sándor műtermére. Ezt a műtermet a Derkovits-ösztöndíj időtartamára nekem adták. Mindenesetre akkor én úgy éreztem, hogy egy kicsit hazahoztam a Derkovits-ösztöndíjat, csak Szolnok nem érezte úgy, hogy itt valami történt.

– *Az előzmények, a „szolnokiságod" ellenére nehéz volt beilleszkedésed a helyi művészeti életbe?*

– Akkor a területi művészeti életnek másfajta szerkezete volt mint most, amit én nem ismertem. Azt hittem, az elegendő, hogy lejöttem ide, hogy itt dolgozom, hogy legalább az informálás szintjén bevonjanak a szervezeti életbe. Én már rég a Szövetség tagja voltam például, de az itt élő szövetségi tagok értekezleteire nem kaptam meghívót, mert a pesti központ nem értesítette a vidéki szervezetet, ki van olyan tag, akit esetleg nem a területi szervezet ajánlatára vettek fel. Mígnem aztán magam jelentkeztem, ami azt eredményezte, hogy nemsokára az én nyakamba zúdult a területi szervező munka.

– *Többszöri tisztújítás után most újból te vagy a terület művészeti titkára.*

– Igen. És most itt visszautalnék arra, amit a szociális érdeklődésemről mondtál. Azt hiszem, ezt az érdeklődést a kényszer szülte. Még mindig van egy furcsa társadalmi hiedelem, hogy a magyar állam magas szinten eltartja a mai magyar művészetet. Ez így nem igaz. Az állam jelentősen támogatja az élő magyar művészetet, és ez a támogatás egyes személyeknél tényleg nagyon magas színvonalat jelent. De úgy általában a Kossuth-díjastól a főiskolát frissen végzettig, az Alap-tag művészek teljes névsorát tekintve, a művészek körülbelül 50 százaléka ha eléri az életszínvonal minimumát, és még ezen belül is nagy a szóródás. És ez a szám engem nagyon zavar. Most a megyében sikerült elérni, hogy a szociális feszültségek oldódjanak, a létbizonytalanság némiképp enyhüljön. Megpróbáltuk megteremteni – egy üzem, egy művész alapon – a szocialista szerződések rendszerét. Tudom, nem mi vagyunk az elsők, Észak-Magyarországon, ezt már sikerült megcsinálni talán nagyobb összegű támogatásokkal is, mint nálunk. A vállalatok részéről megvan a készség, hogy a kulturális alapjukból támogatást nyújtsanak. Mi megpróbáljuk ezt korrektül csinálni. Havonta ezer, kétezer vagy háromezer forint azt jelenti, hogy talán olyan gond nem lesz, hogy a lakbért vagy a villanyszámlát ne tudják kifizetni, vagyis enyhüljenek ezek az alapvető gondok. De más természetű gondokkal a művésznek magának kell megbirkóznia, abban mi nem tudunk segíteni. Nem tudjuk garantálni az anyagi érvé-

4 Berényi Ferenc: Lovasok I.
olaj, pasztell, farost
5 Berényi Ferenc: Udvarok,
olaj, pasztell, farost, 20 x 40 cm, 1965

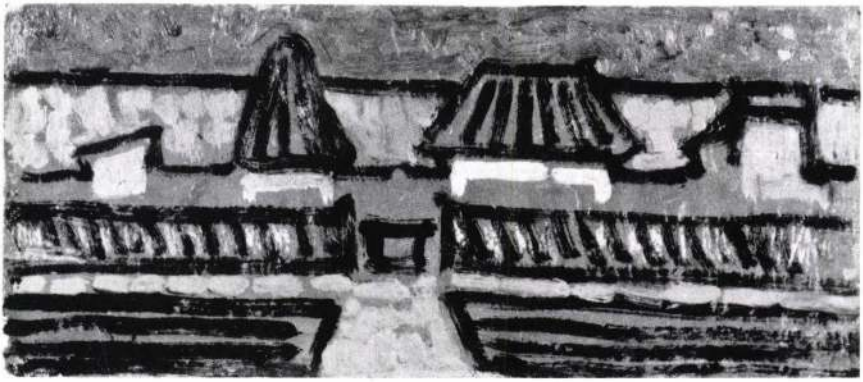

nyesülést sem abban az arányban, ahogy ő művészileg méri magát. Az állami vásárlásokra szánt összeg, amelyet egy megye a központi alapból kap, olyan kicsi, hogy ha egyenlősdit játszanánk, kevés volna, hogy minden művésznek a lakbérére fusson.

– *Amikor 1962-ben lejöttél Szolnokra, foglalkoztatott-e már a néhány évvel későbbi gyűjteményes kiállításod gondolata?*

– Nem merném ezt így mondani. Az ösztöndíj második esztendejét tapostam. Az első esztendő értékelésére úgy emlékszem, hogy ott elmarasztaltak; hagyjak fel az elavult alföldi hagyomány követésével.

– *Mit jelentett ez a hagyománykövetés?*

– Nem tudom megmondani, mert nem voltak a képeim sem mednyánszkysak, sem kosztásak, sem fényes adolfosak. Nem tudom, feltehetően a motívumokra gondoltak. Hirtelen nemcsak a Derkovits ösztöndíjba csöppentem bele akkor, hanem itt Szolnokon olyan gát- és hídépítő munkába, amilyenek a Tisza szabályozása óta nem folytak. Ha kiléptem a műteremajtón, itt a gátoldalban kubikos brigádok dolgoztak talicskával, épült a Tisza-híd – szétszedték a régit, építették az újat. Olyan motívumhalmaz fogadott, hogy két percen belül évekre szóló munkával látott el.

– *Ezt a munkát itt a műtermedben, folyamatában is meglehetősen jó hatásfokkal lehet rekonstruálni, hiszen kevés kivétellel együtt láthatók az azóta festett képeid.*

– Azt nem tudom, hogy folyamatában lehet-e, mert úgy tartom, hogy nincsenek korszakaim. Néha előszedek egy-egy húsz évvel ezelőtt festett képemet, és folytatom, esetleg megoldom azt a festői problémát, amivel akkor nem boldogultam. Az viszont igaz, hogy szeretem magam körül tudni, amit eddig csináltam. Képet csak állami vásárlásokon adtam el, kettőt a 67-es gyűjteményes kiállításomon vásárolt meg a minisztérium, egy tájképet és egy kis portrét. Anyagi helyzetemhez egy kis adalék: 1953-ban végeztem, most 1984 van, ez harmincegy év, ha évente egy képet számolok, körülbelül harmincegy képtől váltam meg eddig. Nem szeretem ezt a helyzetet, amikor egy növény sarjadzik és a kertész azzal a feltétellel locsolja meg, hogy a támogatás fejében a kibúvó levelet leveszi. Ha a locsolás miatt újra hoz egy levelet, újra leveszi, mert megint kell locsolni. A végén állandóan támogatva életművek vesznek el így, levelenként. Mitől támogatás az, ha valaki csak azért dolgozik, hogy megéljen, és 10–20 év múlva nem tudja bizonyítani, mit is csinált, mert a kereskedelem vagy a támogatás csatornáin elúsztak a képek és a szobrok.

– *Te ismered a megvásárolt képeid sorsát?*

– Az állami vásárokon megvett művek útja jobban nyomon követhető, mint a kereskedelmi forgalomba kerülteké, de sajnos mindegyik sorsáról én sem tudok. Nagyon örülök annak, ha egy-egy képem múzeumba vagy közintézménybe kerül, annak már kevésbé, ha valamelyik külképviseletünk irodafa-

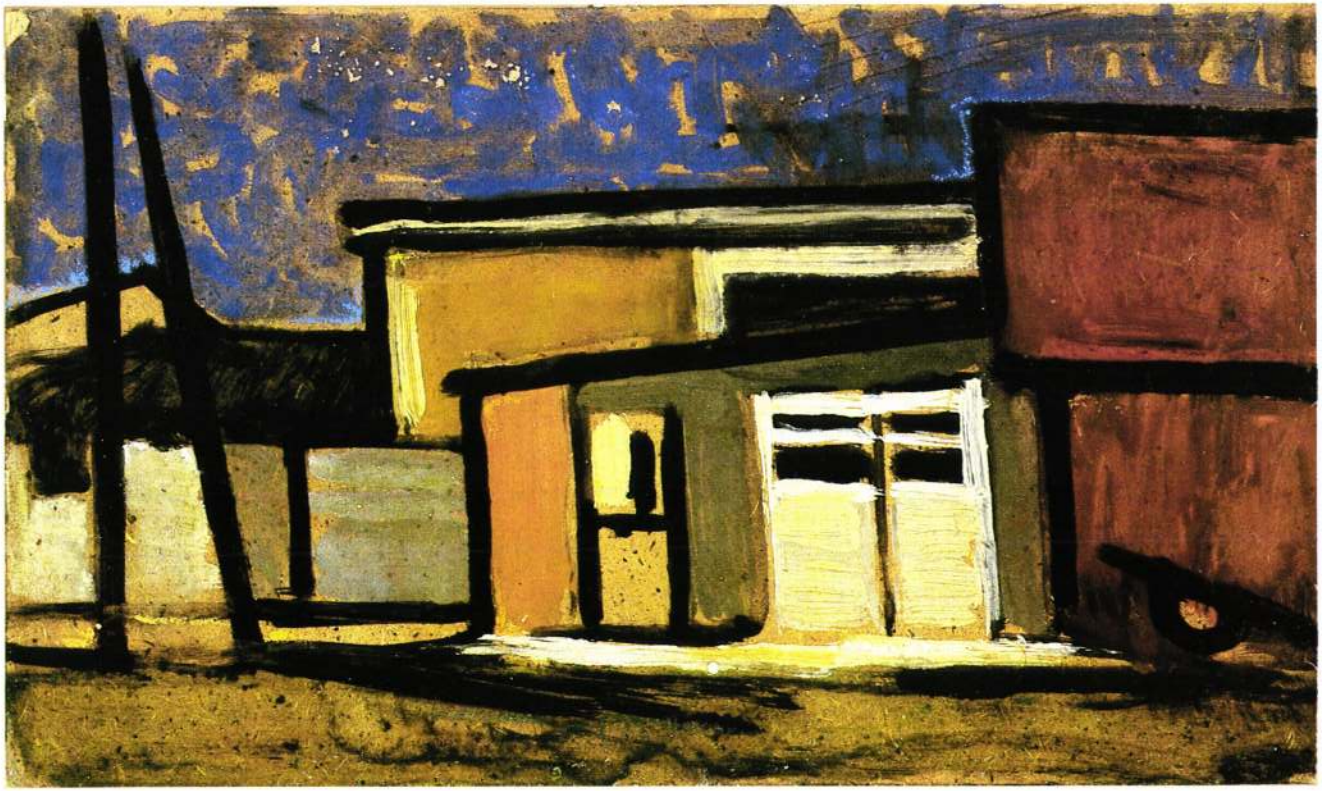

6 Berényi Ferenc: Parti házak,
olaj, farost, 15 x 35 cm, 1970 (fotó Égető János

7 Berényi Ferenc: Raktár,
olaj, pasztell, farost, 25 x 40 cm, 1967–68

lára, mert nagyon kevés a remény a művek hazatérésére.

– *Említetted, az Ernst Múzeumban 1967-ben megrendezett gyűjteményes kiállításod anyagi eredményét, de az erkölcsi siker ennél jóval nagyobb volt, hiszen a kiállításért a következő évben Munkácsy-díjat kaptál.*

– Valóban. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy pontosan tudhatom, miért kaptam Munkácsy-díjat, ugyanis bele van írva az oklevélbe. Egy kicsit ugyan kellemetlenül érintett, hogy a szobrász kolléga, *Nagy Sándor*, akivel együtt állítottunk ki, abban az évben nem kapta meg a díjat, csak jóval később.

– *A szakmai sikerbe beletartozott a kedvező kritikai visszhang is?*

– Én nem emlékszem, hogy olyan nagy kritikai visszhangja lett volna a kiállításnak. Azt tudom, hogy a Magyar Nemzetben *Horváth György* írt róla vagy öt sort; bemegyek az Ernst Múzeumba... sétálok... hatalmas terek, picike képek, ... a képek szépek. Körülbelül ennyi, és kész. A zárás napján *Rózsa Gyula* betelefonált, hogy ne vigyék szét az anyagot, mert látni szeretné. Mondtam neki; Gyuszikám, ha eddig nem jöttél, már ne gyere, mert pakolunk. A következő évben, amikor a kiállítást levitték Hódmezővásárhelyre, *Oelmacher Anna* leutazott, írt egy cikket róla a Nemzetnek, de *Mihályfi Ernő* azt mondta, hogy sajnos már megelőzték.

– *Bizonyára Horváth György párosorosára gondolt.*

– Lehet. A Művészetben a kiállítás kapcsán *Losonci Miklós* írt Nagy Sanyiról, és szólt, hogy a szobrász után rólam is ír majd, de én azt mondtam neki, hogy ne írjon, mert esetleg *Solymár Pista* írna rólam, akivel együtt jártunk Mezőkövesdre gimnáziumba. Pistában volt is hajlandóság rá, aztán mégis elmaradt a cikk. Szóval én nem érzem, hogy a kritika odafigyelt volna, és az az érzésem, hogy kicsit szerencsém is volt, hogy a kiállításért Munkácsy-díjat kaptam.

– *Képeid ismeretében feltétlenül meg kell kérdeznem, eddigi pályádon nem kerested a murális feladatokat, vagy nem ajánlották fel?*

– Eddigi életemben összesen kétszer pályáztattak murális feladatra, egyszer egy ózdi munkára, egyszer még korábban tizenhatod magammal, köztük négy Kossuth-díjassal. Mi voltunk a fiatal esélytelenek. Az ózdi munkát, 68–69 körül, végül egyik osztálytársam, *Patay Laci* kapta meg, láttam is a munkáját. Egy épülő új tanácsterem falára kerülő seccóra írták ki a pályázatot. Elmentem a helyszínt megnézni és azt mondtam, én nem akarok versenyezni azzal a kollégával, akinek ez a tanult szakmája, hiszen Patay Szőnyinél diplomázott, freskó szakon. Úgyhogy talán ő az a szerencsés, aki a tanult szakmáját tudta kamatoztatni.

– *Az átlagos méretet jóval meghaladó, és az egészen kicsi képeidből egyaránt a monumentalitás igényét érzem. Előző kérdésem tulajdonképpen arra vonatkozott, hogy ezt az igényt alkalmad volt-e egyszer is valóban monumentális méretben, murális munkában kielégítened?*

– Nem. Lényegében azt mondhatom, hogy soha, és lassan azzal is megbarátkozom, hogy így múlik el az életem. Azt viszont elmondhatom, hogy nem egyszer abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy akár mint munkaelosztó bizottsági tag, akár mint bírálóbizottsági tag vagy szaklektor ezekkel a gondokkal foglalkozhattam a kollégák munkái kapcsán.

– *Milyen munkáról volt szó?*

– Barcsay két gobelinjéről, Hincz Gyula a SOTE főépületében lévő nagy üvegablakáról, *Fóth Ernő* tisztiházba készített fa intarziájáról, *Somos Miklós* kosdi freskójáról és *Bakallár József* hajdúböszörményi mozaikjáról. Ezek mind kitűnő és tanulságos munkák.

– *Önmagad, gondolataid, műveid megmutatásának egyetlen lehetősége számodra a kiállítási forma?*

– Önmagam és gondolataim megmutatásának volt egy másik formája is, az oktatás. 1975-től 82-ig az Iparművészeti Főiskola belsőépítészeti tanszékének előkészítő tanfolyamán tanítottam alakrajzot és mintázást. Műveimet azonban valóban csak a kiállításokon tudom megmutatni. Életem első kiállítását 40 éves koromban rendeztem. Akkor úgy terveztem, hogy 10 évenként kell kiállítást rendezni, és ez akkorra érik meg

8 Berényi Ferenc: Asszonyok, olaj, pasztell, farost, 25 x 30 cm, 1970
9 Berényi Ferenc: Beszélgetők, olaj, pasztell, farost, 25 x 30 cm, 1968
(fotók Somfai István)

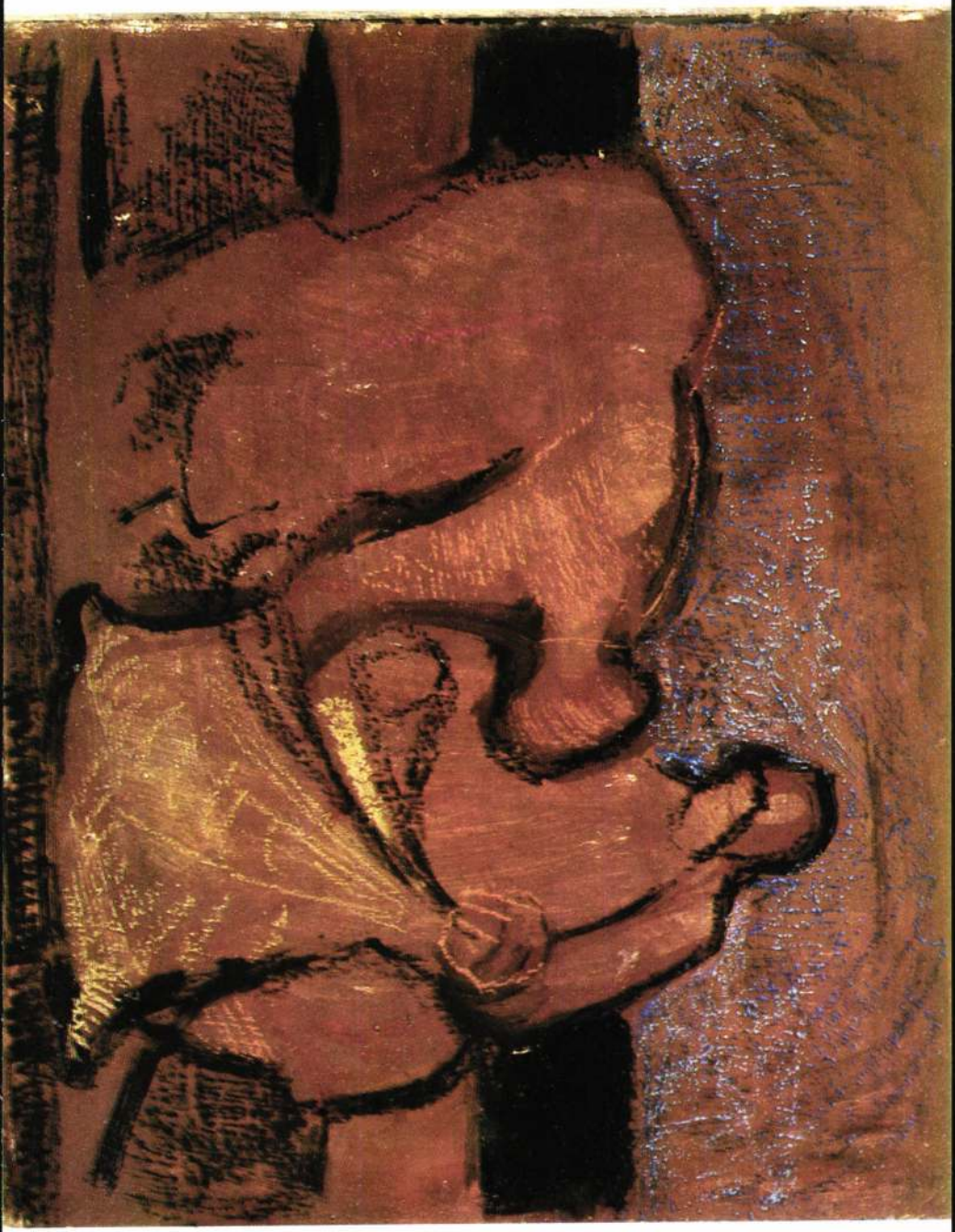

újra az emberben belül is. Amikor valaki már kialakította a saját szellemi karakterét, ha már ráismernek a képre, hogy azt X vagy Y festette. Nem szabad a fejlődés nevében ötévenként változtatni ezen a megszervezett szellemi karakteren, hanem inkább elmélyíteni, gazdagítani kellene. Én arra a kiállításra majdnem húsz évig készültem.

– De azóta már eltelt majdnem ugyanennyi?

– Eltelt, és már foglalkoztat a gondolat, hogy megismételjem, talán jövőre vagy azután, vagy a „hatvanadik" évfordulómra. Már ez sem sokáig várat magára.

Szolnok, 1984. augusztus

Rideg Gábor

Berényi Ferenc önálló kiállításai

1964 Szigligeti Színház, Szolnok; 1965–66 Szolnok–Túrkeve–Karcag–Jászapáti–Tiszaföldvár, Darvas József védnöksége alatt rendezett népművelési kiállítássorozat; 1967 Ernst Múzeum, Budapest; 1967 Damjanich János Múzeum, Szolnok; 1968 Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely; 1979 „Művészek az üzemekben", Kertészeti Kutató Intézet, Budapest; 1981 Magyar Intézet, Szófia (gyűjteményes kiállítás); 1983 Kollektív Műterem, Szolnok (grafikai kiállítás); 1984 Művelődési Központ, Szolnok (gyűjteményes kiállítás)

Köztulajdonban lévő munkái

Berényi Ferenc művei az alábbi közgyűjteményekben szerepelnek:
Magyar Nemzeti Galéria
Damjanich János Múzeum, Szolnok
Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely
Sárospataki Galéria
Miskolci Képtár
Helsinki, Magyar Nagykövetség
Washington, Magyar Nagykövetség
Athén, Magyar Nagykövetség

Díjak, kitüntetések

1961 Derkovits ösztöndíj
1966 SZOT-díj
1967 a Békés Megyei Tanács nívódíja
1968 Munkácsy-díj
1970 a Magyar Nemzeti Galériában megrendezett SZOT Felszabadulási Kiállítás I. díja
1971 a Szakszervezetek Szolnok Megyei Tanácsa művészeti díja
1973 a SZOT Szakszervezeti Munkáért kitüntetés ezüst fokozata
1974 a hatvani Tájképfestészeti Biennálé bronzdiplomája
1975 Szocialista Kultúráért érem
1975 a szolnoki Festészeti Triennálé I. díja
1978 a Szolnok Megyei Tanács művészeti díja
1979 SZOT-oklevél
1981 a SZOT Szakszervezeti Munkáért kitüntetés arany fokozata
1985 a Munka Érdemrend ezüst fokozata

Tanulmányutak

1966 – Bulgária; 1969 – Olaszország, 1972 – Olaszország; Jugoszlávia, Görögország, Szovjetunió; 1974 – Moszkva, Leningrád; 1974 – Románia; 1975 – Moszkva, Baku; 1976 – Moszkva, Leningrád; 1980 – Kassa; 1981 – Szófia

A borítón Berényi Ferenc: Szerszámos udvar, (részlet) olaj, farost, 80 x 100 cm (fotó Kozma Károly)

Művészet „Kismonográfia" sorozat

Megjelent kötetek:
Simon Ferenc
Berényi Ferenc

Előkészületben:
Györfi Sándor

Sorozatszerkesztő: Rideg Gábor. A kötetet szerkesztette: Acsay Judit.
Megjelent a Művészet című folyóiratban közölt műhelytanulmány alapján,
a Szolnoki Városi Tanács anyagi támogatásával, a Magyar Média kiadásában.

Felelős kiadó: dr. Fodros István igazgató.

86.1079 Szolnoki Nyomda Vállalat – Felelős vezető: Gombkötő Béla.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Berényi Ferenc

1968 FEB 4

Berényi Ferenc—Nagy Sándor kiállítása a Damjanich Múzeumban

A múzeumlátogatók számára a napokban zárva voltak a Damjanich Múzeum földszinti kiállítóhelyiségének ajtói, de belül nagy munkában volt Rozványi Márta, a Műcsarnok művészettörténésze, aki a legújabb kiállítást rendezte. Az elmúlt esztendő május—júniusában a budapesti Ernst Múzeumban két fiatal alkotó mutatkozott be; Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész. A kiállítást az utóbbi hónapokban Vásárhelyen szerepeltette a Műcsarnok, mától kezdve pedig Szolnokon tekintheti meg a művészetkedvelő közönség.

Számunkra különösen jelentős ez a tárlat, hiszen Berényi Ferenc, a Szolnoki Művésztelep tagja, itt él közöttünk, alkotásait ez a táj, ez a környezet táplálja. 1953-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát Barcsay Jenő, Domanovszky Endre tanítványaként, 1961-ig Budapesten tanít, nyaranta azonban lejár Szolnokra. Vonzza a táj megváltozott arculatának motívumkincse, az alföldi színek szépsége. 1961-ben Derkovics-ösztöndíjat kap és műteremlakást a Művésztelepen. Több hazai és külföldi kiállításon szerepelt munkáival, jelen tárlat anyaga első önálló bemutatkozása.

Nagy Sándor: PORTRÉ

Nagy Sándor kőművesként került kapcsolatba azzal az anyaggal, amelyet hűséggel követ mind a mai napig. A nyíregyházi szabadiskolában tanulta először a szobrászat szakmai alapjait, innen indult a Képzőművészeti Főiskolára, amelyet Mikus Sándor tanítványaként végzett. Szobrainak sajátos világát többek között a kő eredetiben hagyott felületeinek természetes izgalma okozza. Megőrzi anyagának ősi hatását, alig változtat eredeti formáján. Nagyolva adja meg témájának fő vonalait, bekarcolással, egy-két hangsúlyosabb formával érzékeltetné szándékát, sok lehetőséget adva a szabad asszociáció számára.

A kiállítás, amely a két fiatal művész többéves anyagát mutatja be, ma 11 órakor nyílik a Damjanich Múzeumban

Egri Mária

Berényi Ferenc: PIAC

Mi lesz megyénk ökölvívó sportjával?

Négyre csökkent a szakosztályok száma Megszűnt a megyei bajnokság

Miriszlai András volt válogatott ökölvívó mindig büszkén hangoztatja, hogy súlycsoportjában, hajdan, sokszor nyert Szolnokon városi bajnokságot. Ma? Nem rendeznek megyei bajnokságot a majdnem 450 ezer lakosú Szolnok megyében, mert nem tudnak 40—50 versenyzőt kiállítani.

Egy másik összehasonlító adat. Anglia 220 általános iskolájában kötelező az ökölvívás oktatása. Nálunk a legtöbb iskola elzárkózik a tanulók ökölvívó szakosztályba engedése elől és a működő szakosztályok száma — nem tévedés! — 4!

Az a sportág, amelyik megyénkből valamikor olimpiai bajnokot és válogatottakat adott, ma kihalóban van. Ebben a nehéz helyzetben vette át a megyei szövetség vezetését Csordás Gábor testnevelő tanár, valamint Domján Sándor és Csőke Lajos. — Nem irigylésre méltó a dolguk.

— Az eddigi szakosztályok közül a Mezőtúr, a Vegyiművek, a Kilián, korábban pedig a Jászberényi Lehel és a Martfű szüntette be működését. Az elmúlt két évben összesen öt szakosztály szűnt meg — mondotta Csordás Gábor.

— *Minek tulajdonítja a visszaesés okát?*

— Öt pontban foglalom: 1. Nem volt egységes vezetés az egyesületeknél, a szakosztályokban egy-két ember dolgozott, magára hagyva. 2. Az utánpótlás nem volt biztosítva. A testnevelők nem engedik a gyerekeket más sportágba, csak amelyikben ők szakosak. 3. Az edzők elhanyagolták az utánpótlás nevelését, kivétel ez alól a Szolnoki MTE. Szívesebben foglalkoznak kész versenyzőkkel. 4. Nagy a lemorzsolódás, mert az ökölvívás szellemi és fizikai követelményei magasak és ezért sokan meghátrálnak, főleg azok, akiket az edzők „félkész" versenyzőként küldenek a szorítóba. 5. A szakosztályok anyagilag nem bírják a többnapos versenyeket.

— Keressük a kapcsolatot azokkal a sportegyesületekkel, ahol voltak szakosztályok. Több aktívát vonunk be a szövetségbe, olyanokat, akik dolgozni akarnak. Így jött hozzánk Németh István és Sárkány Sándor is. Szervezünk egy gyakorló oktatói tanfolyamot, amelyre eddig 12 jelentkező van. Ezzel szélesítjük a szakember hálózatot.

Csordás Gáborék telítve vannak energiával, munkakedvvel és nagy lendülettel fogtak munkához. Sok elképzelésük, javaslatuk van. Elsősorban az iskolákra, főleg az iparitanuló intézetekre kellene támaszkodni. Hírverő mérkőzések rendezése szükséges nagy propagandával. Két edzőt foglalkoztatni a működő szakosztályokban, növelni az edzések számát, visszaszerezni a régi társadalmi munkásokat.

Változtatni az edzők szemléletén, rendszeres továbbképzéssel fejleszteni tudásukat. Nagy türelmet a nevelő edzőknek. Csak kész, legalább 6 hónapja edzésben lévő versenyzőt küldjenek szorítóba.

Szerettek volna megyei felnőtt és ifjúsági válogatottat létrehozni, de a szervezést leállították.

Az is jó lenne, ha a sorköteles ökölvívókat Szolnokra hívnák be katonának. És legalább egy ökölvívó szakot végzett testnevelőt kapna a megye. Kellő megbecsülést kér a szövetség és nem elég, ha csak ők dolgoznak, kezdeményezzenek az egyesületek is.

Friss, életképes tervek. Hogy mit tudnak belőlük megvalósítani, azt a jövő dönti el. Hirtelen fejlődés nem várható. Egyelőre már az is eredménynek könyvelhető el, ha sikerül megállítani a zuhanást.

P. L.

Jó szereplést várnak az

Magyar válo atott a csapatban — Szolno ha kapnak tornatermet — Gyökeret ve a tollaslabda

A Kilián SE saját nevelésű játékosokból álló tollaslabda csapata tavaly az NB II második helyén végzett és mint egyetlen vidéki, bejutott az NB I nyolcas mezőnyébe. Növeli a siker értékét, hogy különösebb szakmai segítség nélkül érték el a legmagasabb osztályt.

Az NB I-ben már két fordulót lebonyolítottak és a sorsolás szeszélye folytán a magyar bajnokkal és a tavalyi ezüstérmessel kerültek szembe. Mindkét mérkőzés hazai pályán volt. A bajnok Bp. Petőfitől 9:2, a második helyezett Igazságügyi SC-től 7:4 arányú vereséget szenvedtek. A nehezén tehát túl

úton, játszott Prágában, az öt nemzet részvételével megtartott Vásárvárosok Kupájában.

— *Rendkívül népszerű külföldön ez a sportág* — emlékezett vissza. — *Nagy szurkoló tábora van, egy-egy szép labdamenetet hatalmas taps fogad. Népszerűségben túltesz a teniszen és az asztaliteniszen. Látványosabb mindkettőnél és jóval egyszerűbb.*

Kívüle itt játszik még Szulyovszky Tamás, az 1967. évi magyar ifjúsági bajnok, válogatott kerettag. A harmadik játékos Badak Ferenc, a negyedik Mizsei János ipari tanuló. Ők a Kiliánnál nevelkedtek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Berényi Ferenc

„Töltsön egy estét Szolnokon!"

Sikeres a KISZ akció

Az elmúlt év őszén adtunk hírt arról, hogy a KISZ-Express ifjúsági utazási iroda a „Töltsön egy estét Szolnokon" akció keretében megszervezi a falusi fiatalok megyeszékhelyi szórakoztatását.

Az est középpontjában minden alkalommal a színházlátogatás áll, de ezenkívül más kulturális programot és egyéb könnyebb szórakozást is kapnak a termelőszövetkezetekből, állami gazdaságokból autóbusszal Szolnokra érkező fiatalok. Lehetőségük van múzeum és tárlatlátogatásra, színésztalálkozókra, sportrendezvények megtekintésére, sőt az éjjeli szórakozóhelyek látogatására is.

A kedvezményes akciót megindulása óta szép számmal vették igénybe a környékbeli községek fiataljai. A **cibakházi** Vörös Csillag Termelőszövetkezetből, — **Abonyból, Zagyvarékasról, Besenyszögről** és a megye más községeiből külön autóbuszokkal utaznak Szolnokra. A napokban, többek között, bekapcsolódik a programba a **tiszaföldvári** Szabad Nép Termelőszövetkezet KISZ fiatalsága is.

Az eddigi tapasztalatok alapján az Express tovább folytatja és bővíti a mozgalmat. A közeli napokban a városba látogató falusi fiataloknak bemutatják **Berényi Ferenc** festőművész és **Nagy Sándor** szobrászművész kiállítását, a szombat este Szolnokra látogató KISZ csoport a színházi előadás után résztvesz a Halászcsárda pótszilveszterén, majd a későbbiek folyamán lehetőség lesz arra is, hogy megtekintsék a **Szolnoki MTE** NB I B-s labdarúgó csapatának hazai mérkőzéseit.

Nagyon nagy az érdeklődés a Tisza Szállóban február 17-én sorrakerülő KISZ karnevál iránt is, — több csoport pedig azt kérte, hogy találkozhasson a **Lulu** című zenés vígjáték fiatal művészeivel.

— ti —

A Groo
közlése sz
állapotána
lelteti, ho
rok-vizeny
la. Mint a
tették, ez
lán nem okoz gondot. Emlékeztetnek arra, hogy a szívátültetés után többször észleltek szívburok-vizenyőt, amelyet injekcióstű segítségével tüntettek el. Eddigi tapasztalatok szerint a kezelés után a beteg állapota mindig megjavul.

Tekintettel arra, hogy a beteg felgyógyulása lelas-

nap
bo-

Enyhül
az EA

Nasszer és

Mint már jelentettük, Nasszer egyiptomi elnök hétfőn Asszuanban kétórás megbeszélésen tájékoztatta Tito jugoszláv elnököt a közel-keleti fejleményekről.

Az újabb megbeszéléseket kedden reggelre tűzték ki, kedden délután pedig a két államfő Kairóba utazott és ott folytatta tárgyalásait.

Az AFP illetékes kairói körökre hivatkozva közli, hogy Egyiptom a Nasszer—Tito megbeszélés nyomán elhatározta, hogy ismét kapcsolatot teremt „bizonyos számú külföldi országgal". A közel-keleti válság tárgyában és várható, hogy e kérdés megvitatására több külföldi személyiség érkezik a közeljövőben Kairóba.

Jugoszláv forrásból annyit jeleztek, hogy Tito elnök tájékoztatta Nasszert arról az eszmecseréről, amelyet a közel-keleti kérdésben Koszigin szovjet miniszterelnökkel folytatott Új Delhiben.

és adósai

dszeresen törleszti tar-

nak, de a valódi pa-
Gömbös, a kormányzó
s megbízottja.
szolgálatonkívüli szá-
egyelőre mindössze
helyőrsége, hat szá-
ogság, egy század lo-
két üteg áll rendelke-

lenn
véde
is
az
is
szár
téli

1967 DEC 10.

HÍRLAP

Őszinteség és hitelesség

Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása Vásárhelyen

Ritka eset, amikor egy festő és egy szobrász közös kiállítása olyan szerencsésen hangolódik össze, mint Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész műveinek vásárhelyi bemutatója. A látogató nyomban az okot keresi, s némi szemlélődés után rá is bukkan: mindkét művész tömör hangvétele az, amely rokonítja őket és ad értékes hangulatot a tárlatnak. Ez a tömörség a korszerű formanyelvre is utal egyben, s ha a tárlatlátogató jó érzéssel, élményben gazdagodva távozik kettőjük kiállításáról, ez azt is jelenti, hogy megértette képzőművészetünk és képzőműveszeink új törekvéseit.

Berényi Ferenc

LÓBEFOGÁS

noha egy-két alkotásával szerepelt már vásárhelyi kiállításokon, azok nem adtak és nem is adhattak teljes képet erről az igen tehetséges festőről. Mögötte is nagy út áll, amíg eljutott a művészethez. Ez az út — a megpróbáltatások révén — élményekben gazdaggá, érleltté és megfontolttá tette gondolatvilágát. A parasztsághoz közelítette világképét. (Néhány adat: Szolnok szülötte, 1953-ban végzi a Főiskolát, 1957-ig tanároskodik, 1961-ben Derkovits-ösztöndíjas, majd a szolnoki művésztelepen telepedik le. Hazai tárlatok mellett Moszkva, Berlin, Varsó, Prága, Szófia képeinek stációja, 1966-ban SZOT-díjjal jutalmazzák.)

Piktúrája minden rezdülésével az alföldi tájban és embereiben gyökerezik és mégis más, mint a vásárhelyi: Berényi a szolnoki iskola neveltje. Több mint 150 kiállított olajképe tanúskodik erről. Őszintén és hitelesen vall arról a világról, amely körülveszi és amelyben él. A kis bódék világa, a kubikosok munkája, a hídépítők izomfeszítesei, a lovasok és kocsirakók mindennapjai olyan bensőségesen szólnak, hogy a néző nem térhet ki az együttérzés elől. Ennek a nehéz életnek megérzésében ott bújkál Nagy Balogh János és Nagy István öröksége, ami átszűrve, énesítve kap új színt és új hangot. Ez még gazdagodik nagy méretű munka-képein, ahol Barcsay szűkszavúsága és tömörsége volt hatással Berényi Ferencre. Harmóniára vágyik, de ebben a harmóniában benne él az élet hétköznapjainak feszültsége. Sötét színei néha kivilágosodnak és nagy foltjai különös izgalmat közvetítenek át a nézőre. Az „Asszonyok", a „Beszélgetés a határban", a „Gereblyézők" mellett olyan leheletfinom képek, mint a „Fiúfej", a „Boglya" tanúskodnak Berényi széles ívű tehetségéről, színérzékenységéről, formakészségéről. Hevenyészetten készült vázlatai is élettel teltek — látványok képsorainak összesítései.

Táblaképeit szerencsésen egészítik ki akvarelljei. Rajzai — főleg akt-tanulmányai — rajzkészségére utalnak.

Azok, akik megtekintették és elmélyültek Berényi Ferenc vásárhelyi tárlaton bemutatott alkotásaiba, egy komoly művészegyéniséget ismertek meg.

Nagy Sándor

ANYA

művészetének értékeléséhez már a látáskultúra egy bizonyos fokára feltétlenül szükség van. Korántsem azt akarjuk mondani, hogy alkotásai magyarázatra szorulnak, de tömörsége sokak számára még zavarólag hathat, annak ellenére, hogy formavilága letisztult és magasrendű. (Néhány adat: 1923-ban született, kőművesként kerül a Főiskolára a nyíregyházi szabadiskolából, Mikus Sándor tanítványa volt.)

Az, amit erről a kiállításról elsősorban magával visz a néző Nagy Sándorról, az a művész rendíthetetlen humanitása. Asszony-, leány- és férfialakjaiban mélységes emberszeretet bújkál. Ez a szeretet egy sajátos líraiságot hordoz magában, amit az artisztikumig fokoz sajátos vonalvezetésével. Már 1961-ben kiállított „Ülő leány"-a felkeltette a figyelmet és azóta csak érlelődtek témái, szobrai. A szerelem bámulatos egyszerűséggel, ugyanakkor mélységével jelenik meg, az anyaság ősi és modern ötvözetet egyaránt hordoz művészetében. Minden egyes kompozíciója megtervezett, öntörvényt követő, csak néhány az, amelyben az önellenőrzés mintha némileg kicsúszott volna kezéből. (Főleg fekvő alakjaira jellemző ez.) Olyan munkái előtt, mint a „Töprengő", „Zajban", „Csodálkozó" és így tovább, az ember megáll és elgondolkodik — a tömörség és a grafika miként símulhat ilyen nagyszerű egységbe.

Semmivel sem jelentéktelenebbek és szótlanabbak portréi. Megjelenítéseinek eszközei rendkívül változatosak. Egy hajkorona vagy nyújtásai okkal történnek: a mondanivaló hangsúlyozását szolgálják. „Kucsmásfej"-e ebbéli módszerének jellegzetes darabja: a gond és reménykedés ötvöződik benne kiegyensúlyozottan.

A kő Nagy Sándor igazi világa. Ebbe kényszeríti be a látott világ tükörképét minden esetben sikeresen. A néző rezonál kezenyomára és ez a művészetének elismerését is jelenti egyben.

*

A két kiállító művész vásárhelyi bemutatkozása az alföld tájának és emberének újabb megvilágításával gazdagította a képzőművészet iránt érdeklődő és azt becsülő tárlatlátogatókat.

SZABÓ ENDRE

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP
Magyar Hírlapés Sajtóigyelő
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

d Weimarba utaznak

PAJTÁSHÍRADÓ

végén majd Weimarba utazó kórus műsoráról felvételt készít a rádió, és hangversenyeznek Drezdában is.

Hogyan is kezdődött a barátság?

Néhány évvel ezelőtt végighallgatta az iskola énekkarát egy német tanár Weimarból. Felfigyelt a fejlett zenekultúrájú énekkarra, és megkezdődött néhány hónappal később a kölcsönös levélváltás. Azóta is 30 rendszeres levélírója van az iskolának, aki ápolja a barátságot, küldi válaszlevelét kis barátjának Weimarba. Így kezdődött, és Szegeden folytatódott. A német pajtások kitűnően érezték magukat városunkban. Volt, aki így búcsúzott: „Attól félek, ha hazamegyek, honvágyam lesz". Az iskola Tömörkény István úttörőcsapata mindent megtett, hogy a pajtások egy életre magukkal vigyék az itt töltött napok emlékét.

vendégek közül

Torkos Peti Weimarba utazik

Vajon ki is a címben megjelölt Torkos Peti? Torkos Peti Mozart egyik legkedvesebb négyszólamú műve. Ezt is énekelni fogják hangversenyükön Weimarban a szegediek. Dr. Baranyi Albertné tanárnő a következőket teszi hozzá még az elmondottakhoz:

— A Mozart-gyermekkórus immár 10 éves múltra tekinthet vissza. Azóta nagyon sok hangversenyen felléptünk, és nagyon sok kis „énekes" került ki iskolánkból, aki középiskolában is megállta helyét. Most Hadyn-, Kodály-, Bartók- és természetesen Mozart-művekkel készülünk a jövő évi utunkra.

Ha hozzátesszük még mindehhez, hogy az úttörőmunka keretében dolgozó énekkarok elismerésre méltó munkát végeztek, nem is tudjuk eldönteni, kit dicsérjünk, az iskola lelkes tanárait, az úttörőmozgalomban tevékenykedő pajtásokat vagy a jól szervezett énekkari munkát. Azt hiszem, mind a három tényezőt egyszerre, amelyet csak az énekkari számok után felcsattanó vastapsban lehet megérteni kellően.

Pr. Z.

Igazgatóhelyettes üdvözli a weimari gyermekkórust

ld ki!

ban megjelent Segíts neki rejtvényünk helyes megfejtése: repülőgép. A beérkezett 276 megfejtés közül az alábbiak számára sorsoltunk ki könyvjutalmat: *Gál* Veronika (Hódmezővásárhely, Egressy u. 14.), *Csík* Piroska (Eperjes, Kossuth u. 10.), *Kiss* Éva (Makó, Hunyadi u. 6/b.), *dr. Balázs* Ferencné (Sárszentágota, Ált. Isk.), *Olajos Katalin* (Csongrád, Széchenyi u. 1.), *Budai* József (Cserebökény, Veresegyháza 16.).

Érdekes leletek

Az egri várban az ásatások újabb értékes eredményre vezettek: megtalálták az úgynevezett Szépbás-

ıtók
özi jelzései

dul meg — különösen a nyári megyében is. Ezek a külföldi kon különféle jelzéseket viselnk be most néhányat. Így át ismeritek fel, hanem azt is országból érkezett hazánkba

I	Olaszország
NL	Hollandia
PL	Lengyelország
R	Románia
S	Svédország
SU	Szovjetunió
USA	Amerika
YU	Jugoszlávia

Aki érzékenye

Több mint 300 éve annak, hogy a dohány Európában meghonosodott. Eleinte a dohányzást nem tartották ártalmasnak, sőt bizonyos gyógyító hatást is tulajdonítottak neki. Úgy gondolták, hogy csillapítóan hat az idegekre, javítja az emésztést, senkenti a szellemi munkát. Csakhamar azonban rájöttek, hogy a dohánynövényben igen erős méreg van, amely károsan hat az idegrendszerre és a vérkeringés szerveire.

A nikotin a dohánylevelekben, mint azok alkaloidja fordul elő. A száraz, nyers dohánygyártmányok és levelek körülbelül 0,6-től 8 százalékig tartalmaznak nikotint. Érdekes, hogy a legtöbb nikotin az olcsó dohányfajtákban, míg a legkevesebb a legjobb és legfinomabb dohányokban található. Már 4 centigramm nikotin — a légzőközpont bénítása miatt — halált okoz.

A nikotin mérgező hatása főképpen a szívvel kapcsolatban okoz káros tüneteket: szívdobogással, szívtáji nyomással, a bal karba kisugárzó fájdalmakkal jár. A dohányzás hatására nagyobb mennyiségben kerül adrenalin a vérkeringésbe. Az adrenalin pedig érszűkületet okoz — megnehezítve a szív munkáját. A vérnyomás is emelkedik. A vércukor mennyiségének emelkedése és csökkenése is kimutatható. Tudományosan bizonyították: a súlyos következményekkel, esetleg a láb amputációjával járó érszűkületi betegség kialakulása a dohányzással kapcsolatos. Hiba volna azonban, ha a vérkeringési szervek megbetegedésének gyakoribb előfordulását és az ebből származó magasabb halálozási arányszámokat csak a dohányzás számlájára írnánk.

A mérgező adaghoz előbbutóbb hozzászokik a szervezet. Bár az emberek ismerik a dohányzás ártalmait, mégsem tudnak lemondani róla. Hívatkoznak arra, hogy az orvosok legtöbbje is erős dohányos. Vannak magas kort elért emberek, akik egész életükben erős dohányosok voltak, és mégsem betegedtek meg.

Arra a kérdésre, hogy kinek árt a dohányzás és kinek nem, nehéz egyértelmű választ adni. Talán semmiről sem írtak annyit, mint éppen a dohányzásról, jót és rosszat egyaránt. A do-

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Lovas

Téli udvar

Elesettek

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Piacon

Alkony

Alföld

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Lapátoló, temp.

Ősszel

Tájkép

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Bódé

Facsoport

Földmunkások

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Fiu fej

Munkásarckép

Piac

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Oromfal

Raktár

Zagyvapart

Szolnoki művésztelep kiáll. M.Galéria 1966. okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Szántás

Veranda

Lapáló

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Kapálók

Kubikus

Szerszámosudvar

Szolnoki művésztelep kiáll. M.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Szolnoki utca

Utca

Gazdasági épületek

Szolnoki művésztelep kiáll. a Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Piaci bódé

Utca

Földmunkások

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Berényi Ferenc festő

olajf.:

Kapás

Udvaron

Állatvásár

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

Berényi Ferenc festőművész

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Mücsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/11 1673. old.

Berényi Ferencről:

B.A: Művészet és antiművészet.
Szolnok megyei Nép Lap. 1969. IX. 7.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irod al om bibliográfiája.Művtört.Ért.1972.4.sz.295-328.l.
304.l.

Berémji Ferenc festő

A Műcsarnokban rendezett Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállításán szerepelnek művei.

(b.a.): „Stúdió 58–68"
Magyar Nemzet, 1969. jan. 7.

Berényi Ferenc.
Érdekes kiállítást rendez Párizsban
a nagy múltú Galerie Municipale.
Öt magyar festőművész alkotásait
mutatja be, közlük Berényi Ferenc
alföldi témájú festményeit.

Országos Világ 1968/42 21 old.

Berényi Ferenc

a Szolnok Megyei képzőművészek téli tárlatán kiállított képei szerepelnek.

Szabó János: Téli tárlat '43
Szolnok Megyei Néplap, 1943. márc. 2.

Bereinyi Ferenc
festő

Fiatal művészként Derkovits ösztön-
díjban részesült.

Bereczky Loránd: Gondolatok a Derkovits-ösztöndíjról.
Művészet, 1973. június – 11 oldal.

Berényi Ferenc
festő

A Képzőművészeti Szövetség határozata alapján a festők választmányának tagja.

---: Határozat.

Művészet, 1973.május - 44.oldal

Berényi Ferenc festő

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őrzi Tárlat, melyen művei szerepelnek.

„Tájkép" (említve)

Horváth György: Őrzi Tárlat Vásárhelyen.

Magyar Nemzet, 1973. okt. 28.

Berényi Ferenc festőművész

A szolnoki művésztelep ma ismét virágzik, főleg a fiatalabb festőnemzedék látogatja, – így a művész is

Mártonvölgyi László: Centenáriumi emlékbeszéd helyett.
Irodalmi Szemle, 1974. 2. 174. old.

Berényi Ferenc

Tájkép olaj 50x60

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul.-Szept.

Berényi Ferenc

Parti házak olaj 15 x 35
Tengerpart —"— 15 x 35

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul - Szept.

Berényi Ferenc

Parti kázak repr.

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974 Jul-Szept.

Berényi Ferenc

Résztvesz a kiállításon
(A katalógust ld. Ferenczy Béninél

3. Országos Akvarell Bienmálé
Eger, Gárdonyi G. Szinház, 1972.

Berényi Ferenc

a Nemzeti Galériában rendezték meg a Vásárhelyi Tárlatot, – az elmúlt tíz év anyagából, – melyen szerepeltek művei, megvoggyaat parti házai (említve)

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1944. júl. 24.

Berényi Ferenc festő

Ma nyílik a megyei képzőművésnek évi téli tárlata, melyen szerepelnek műnei.

Egri Mária: Szolnaki Téli Tárlat.
Szolnakmegyei Hírlap, 1974. dec. 8.

Berémyi Ferenc, festőművész

A szolnoki művésztelepen alkotó művész gazdag eredményel vesz részt a hazai és külföldi kiállításainkon.

Dalgozók Lapja (Komárom), 1975. szept. 21

Berényi Ferenc festőművész

A szolnoki művésztelep ma a városi tanácsgondozásában áll és kiváteles alkotó lehetőséget biztosít az itt dolgozó művészeknek. Chiovini művésztársai ugyancsak eredményekkel vesznek részt a hazai és külföldi kiállításainkon.

Bényi László: Bemutatjuk a művésztelepet. Békés m. Népújság, 1975. dec. 14.

Berényi Terez

Glatzban „Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg vasárnap. A művész bronzdiplomát és díjban részesült.

F.L.: Magyar Tájak.
Nógrád, 1974. nov. 26.

Berényi Ferenc Festőművész

a háború alatt rommá lett művésztelepet 1955-57-ben felépítették, újból alkotó lehetőséget biztosítva az itt dolgozó művészeknek, akik között a művész neve is szerepel.

Bényi László: Szolnok, a művészváros. Hajdúbihari Napló, 1975. szept. 28.

Berényi Ferenc festő

„Magyar Tájak" c. kiállítás nyelt Hatvanban. Hatvan fórumot kínált és műveket kapott. Diplomákat és érmeket is osztott Hatvan. A művész is részesült ilyen elismerésben.

Farkas András: Magyar tájak.
Népújság (Heves), 1974. dec. 5.

Berényi Ferenc

Az 1.-es cédula folytatása: Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A nevek folytatása a 3.-as cédulán következik.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

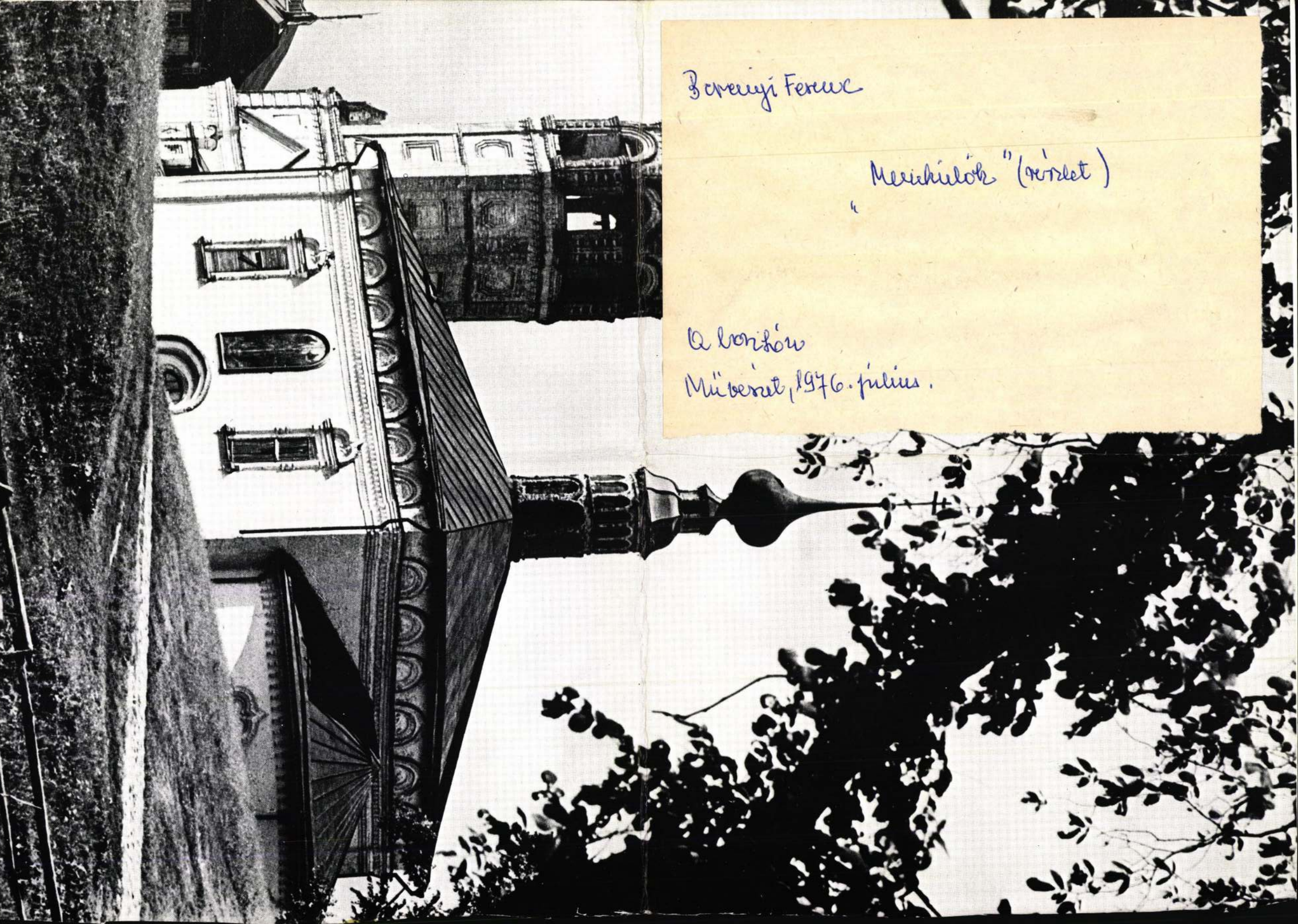

Berenyi Ferenc

„Menekülők" (részlet)

A borítón

Művészet, 1976. július.

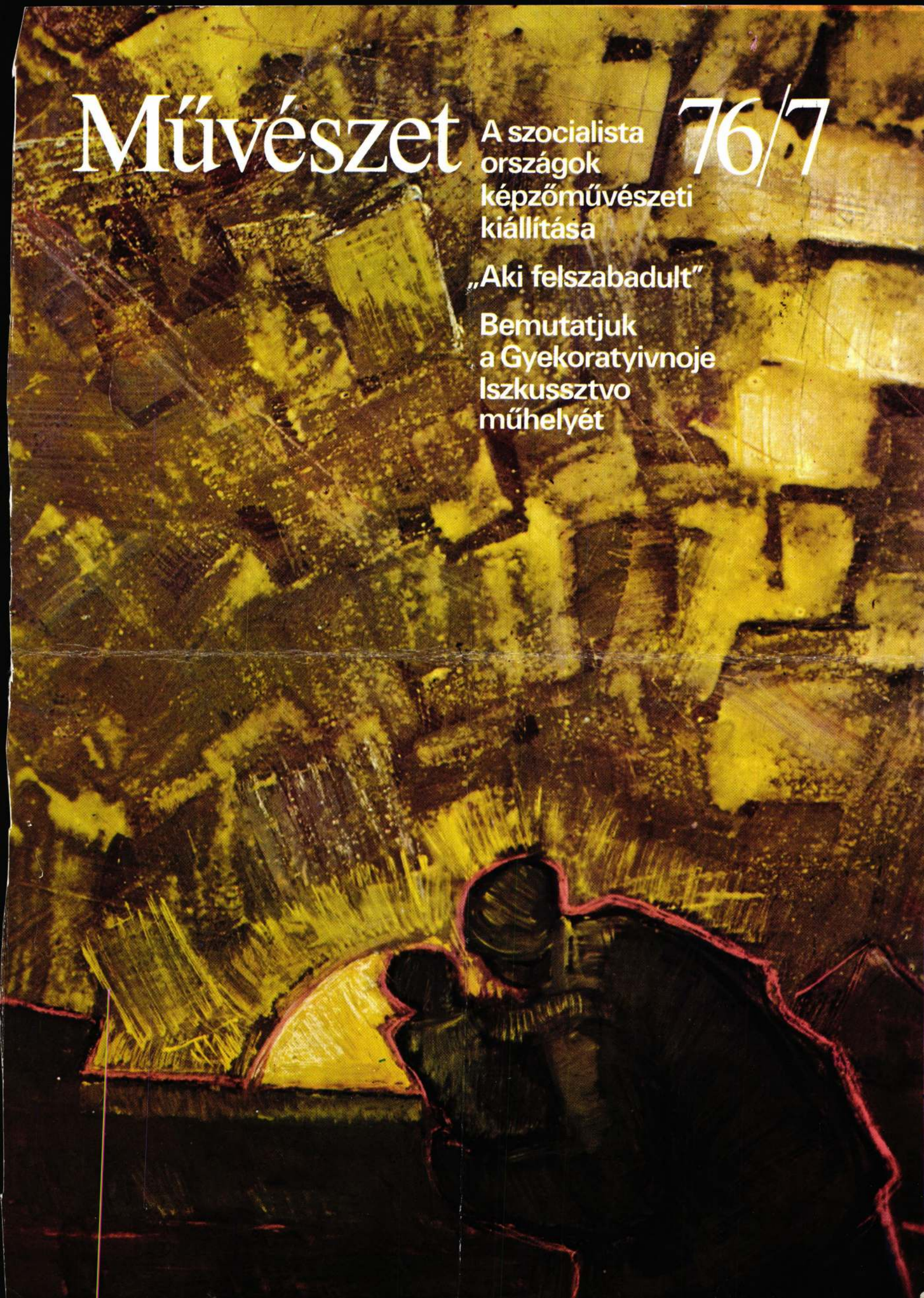

Művészet

76/7

A szocialista országok képzőművészeti kiállítása

„Aki felszabadult"

Bemutatjuk a Gyekoratyivnoje Iszkussztvo műhelyét

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 DEC 31

SZOLNOK MEGYEI
HÍRLAP

Berényi Ferenc

1978. december 31. SZOLNOK

1021

Berényi Ferenc: Szerszámos udvar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1957 MÁJ 25

Berényi

olvozoket.

— **Berényi Ferenc festő és Nagy Sándor szobrászművész** kiállítása szombaton délben nyílik meg az Ernst Múzeumban (VI. Nagymező u. 8.) A megnyitót Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója tartja.

1024

BERÉNYI FERENC
Jánhun Kronika
'98. VIII. 10

STÍLUS- ÉS SZÍNKAVALKÁD

Kortárs festők a Szolnoki Galériában

Tegnap délelőtt *Várhegyi Attila* a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma politikai államtitkára szépszámú érdeklődő jelenlétében nyitotta meg a kortárs festők kiállítását. A nagyszabású tárlat anyagát a Damjanich János Múzeum anyagából válogatta *Zsolnay László*, a kiállítás rendezője.

TISZAI LAJOS

A közel hatvan képből álló, különböző stílusirányzatot képviselő reprezentatív tárlat igen szerencsés válogatás, az elmúlt bő három évtized festészeti irányzatairól, az alkotók művészi törekvéseiről ad élményt nyújtó áttekintést. Majdhogy regényes a tárlat genezistörténete, jól érzékelhető, hogy messzi horizontokról származik a képek javarésze. Egy országos, az Ernst Múzeumban bemutatott monstre gyűjteményből került az alkotások döntő többsége Szolnokra, így igen nagy és színes a paletta. Harminckét, egymástól sokszor merőben eltérő művészi felfogású és ecsettechnikájú festőtől láthat egy, két vagy több alkotást a néző, *Anna Margittól Vilhelm Károlyig*. A másság izgalma tölti be a kiállítócsarnokot, hiszen a képek csaknem mindegyike eltérő művészi üzenetet sugall. Izgalmas stílus- és színkavalkád ez a tárlat, a válogatás és a rendezés érdeme, hogy ennek ellenére igen harmonikus az összhatás.

A megnyitót követően egy-egy alkotást sokáig csodált a közönség. Képünk bal oldalán Várhegyi Attila államtitkár FOTÓ: BARTALOS

A kiállító művészek között a Szolnoki Művésztelep négy tagja szerepel. *Baranyó Sándortól*, a Tisza-parti művészkolónia doyenjétől — más festményei között — a Napfényes táj című képet csodálhattuk meg; *Berényi Ferenc* az Európát megjárt Kubikos című munkájával van jelen a tárlaton; *Meggyes László* Téli estéje a tárlat egyik gyöngyszeme, ahogy *Fazekas Magdolna* Derengés című alkotását is a látottak közül az egyik legértékesebbnek érezzük.

Lehetetlen felsorolni a Galériát betöltő kiállítás minden egyes képét, bár többségük hosszabb méltatást is érdemelne. A szűkebb pátriánkhoz is kötődő *Sváby Lajos* három remekével szerepel, amelyek közül a Figura az ablak előtt című kompozíciója különösen megragadó. *Bujdosó Ernő* Költő (Ady) című képe színekké vált gazdag fantázia; *Szentgyörgyi József* Csillagnéző-je filozófiai mélységeket is hordoz; *Sugár Gyula* Múzsák című alkotása pedig nemes adalék a szebbik nem sokszínű diadalához.

A látott, jól sikerült portrék közül Meggyes László: FM-portréja és *Szabó Zoltán* önarcképe vonzza különösen a szemet.

***Várhegyi Attila* megnyitó beszédében örömének adott kifejezést, hogy a nagyszabású, országos rangú tárlatot a szolnoki múzeum anyagából láthatja a közönség. Hangoztatta reményét, hogy a Damjanich János Múzeum lehetőségei közül a most megnyíló kiállítás nagyon is reménykeltő kezdet, amelyet számos más, a város, a megye és az ország kulturális életében jelentős esemény követ. Elmondotta az államtitkár, hogy minisztériuma a nevéhez méltóan támogatja az értékek megbecsülését. Hangsúlyozta, hogy az „örökség" nem csupán a múlt értékeire vonatkozik, hiszen a kortárs művészek alkotásainak legjava is a nemzet örökségét gazdagítja az idők múlásával.**

KARAMBOLOSAN megvásá-
lnám autóját. 06-20/778-735

21-es Pannónia átalakítva el-
ó. Érd.: Szolnok, Muskátli út
A, 18 óra után.

ÁLLÁST KÍNÁL

LEMEZŐ-tanácsadó és vezető
unkakörökre keres munkatár-
kat közép- és felsőfokú végzett-
ggel pénzügyi és befektetési ál-
ános tanácsadó nemzetközi
gyvállalat intenzív, cégen belü-
átképzéssel. Tel.: 60/387-222

si szelvény
etés leadására.
avak között egy négyzetet
d vágja ki a szelvényt!

45 Ft.
ző tarifáját meg kell fizetni.
özöljük.

lé csatolni!

Törökszentmiklós,
Ady E. u. 8.
Tel.: 56/390-912

ALBÉRLET

EGY személy részére különbejáratú szoba kiadó. Móra Ferenc út 15. X/6., Bede Ferencné.

KÉT diáklány részére bútorozott szoba kiadó, konyha-, fürdőszoba-használattal. Tel.: 56/344-224, 8—17 óráig.

MEZŐTÚRI albérlethez főiskolás fiú társat keres. Lehetőleg elsős autógépészt. Tel.: 56/450-736

VEGYES

Irodaházban egybenyíló és különálló, 16 négyzetméteres irodahelyiségek kiadók. Bérbe vehetők továbbá különböző alapterületű raktárak. Érdeklődni: a Szolnok, Mártírok út 30. szám alatt, vagy az 56/343-106-os telefonszámon lehet.

Tisztelt Építtető, Lakásfelújító! Szíves figyelmébe ajánljuk a különleges szépségű, egyedi megmunkálású olasz GAITI antikolt márvány burkolatainkat, melyek kültéren, beltéren, padlón és falon megidézik a történelmi múlt építészeti stílusát és időtálló értékét. Ha épít legyen természetes a tartós, egyedi és értékes burkolat. Kérje bővebb tájékoztatónkat a 20/415-193-as telefonszámon. Munkatársunk mintatermékekkel áll az Önök rendelkezésére.

rajzfilmra
vi
a stúdió k

Az alkalmassági vizsgára legalább érettségivel rendelkező fiatalok jelentkezhetnek.
Jelentkezni 1998. szeptember 11-ig (péntekig) a beküldött rajzokkal és önéletrajzzal lehet.
Cím: 6000 Kecskemét, Liszt F. u. 21.
Tel.: 76/481-788

NYÁRI SZUPER AKCIÓ!

SZŐNYEGEK, SZŐNYEGPADLÓK, FUTÓK
10-30%-os kedvezménnyel!

PLÉDEK 6 féle méretben 30%,
STRANDTAKARÓK 50%-os árengedménnyel

KREPP ÁGYNEMŰVÁSÁR!
Tapéták, és PVC-padlók bevezető áron!

BELVÁROSI SZŐNYEG DISZKONT

Szolnok, Jubileum tér 6.(vasútállomásnál)

Fájdalommal tudatjuk, hogy

BERÉNYI FERENC

Munkácsy-díjas festőművész

életének 77. esztendejében hosszan tartó, súlyos betegség következtében 2004. augusztus 2-án elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása az Avilai Nagy Szent Teréz Plébániatemplomban (Bp. VI. Pethő Sándor u. 2.; Nagymező u. és Király u. sarok) 2004. augusztus 18-án 17 órakor lesz.

a Gyászoló Család

Koszorú és virág elhelyezésére nincs lehetőség.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1976 [illegible]

Berényi Ferenc

1021

BERÉNYI FERENC RAJZA

Tsz-

gépek, a luc
tóba kerül,
tanak belőle
időjárás oko
bek között a [illegible] merezett 400 hektár hibrid-kukorica szárának feldolgozásával akarják enyhíteni. Ezt a célt szolgálja a répafej és az árukukorica szárának lesilózása, valamint az öntözött „szandai" rét füvének lisztté történő feldolgozása is. A takarmányhiány pótlására a meglevők mellé 70 hektáron silókukorica magja került a földbe. Az öntözési kapacitás egy részét is a takarmánynövények kötik le, vizet kap a cirok második növekménye, de jut a mesterséges esőből a paradicsomnak, az új telepítésű lucernának és a másodvetésű zöldbabnak is.

A műszaki ágazat viszont már a salátamag és a cukorrépa betakarítására, valamint a vetésekre készülődik. A gépeket javítják, előkészítik, hogy minden rendben legyen, amikor megkezdődnek az őszi munkák.

B. Á.

Utolsó tűzikovácsoknak...

Homonnai int, indulás. Izzik már a kemencében az anyag. Fogót fog, szerszámot markol a három állami díjassal, a Vörös Október szocialista brigád. A fejeken micisapka. A munkaruha olajtól itatott, szikraégette. Ki nem tudja, meg nem mondaná, hetük közül melyik a három kitüntetett. Egyeznek a mozdulatok, a nehéz munka ledörzsölt minden sallangot. Időnként rákezdik a „kovácstáncot". Az izzó anyagtól lábukat rántják. Máskor meg csak kézzel söprik a bőrükről a szikrát.

A kalapács, buffanással, a brigádnapló alatt is megrezegteti az asztalt. Csörren a zsírpapír. Szalonna és kenyér a színes doboz szőnyegseprőt takarója. Az asztallap szélén rejt. A brigád a fémet formálja, vall a napló. Száztíz százalékos teljesítményekről... A száműzött selejtekről... Százegyven vállalat,

1021

Művészet

76/7

A szocialista országok képzőművészeti kiállítása

„Aki felszabadult"

Bemutatjuk a Gyekoratyivnoje Iszkusszstvo műhelyét

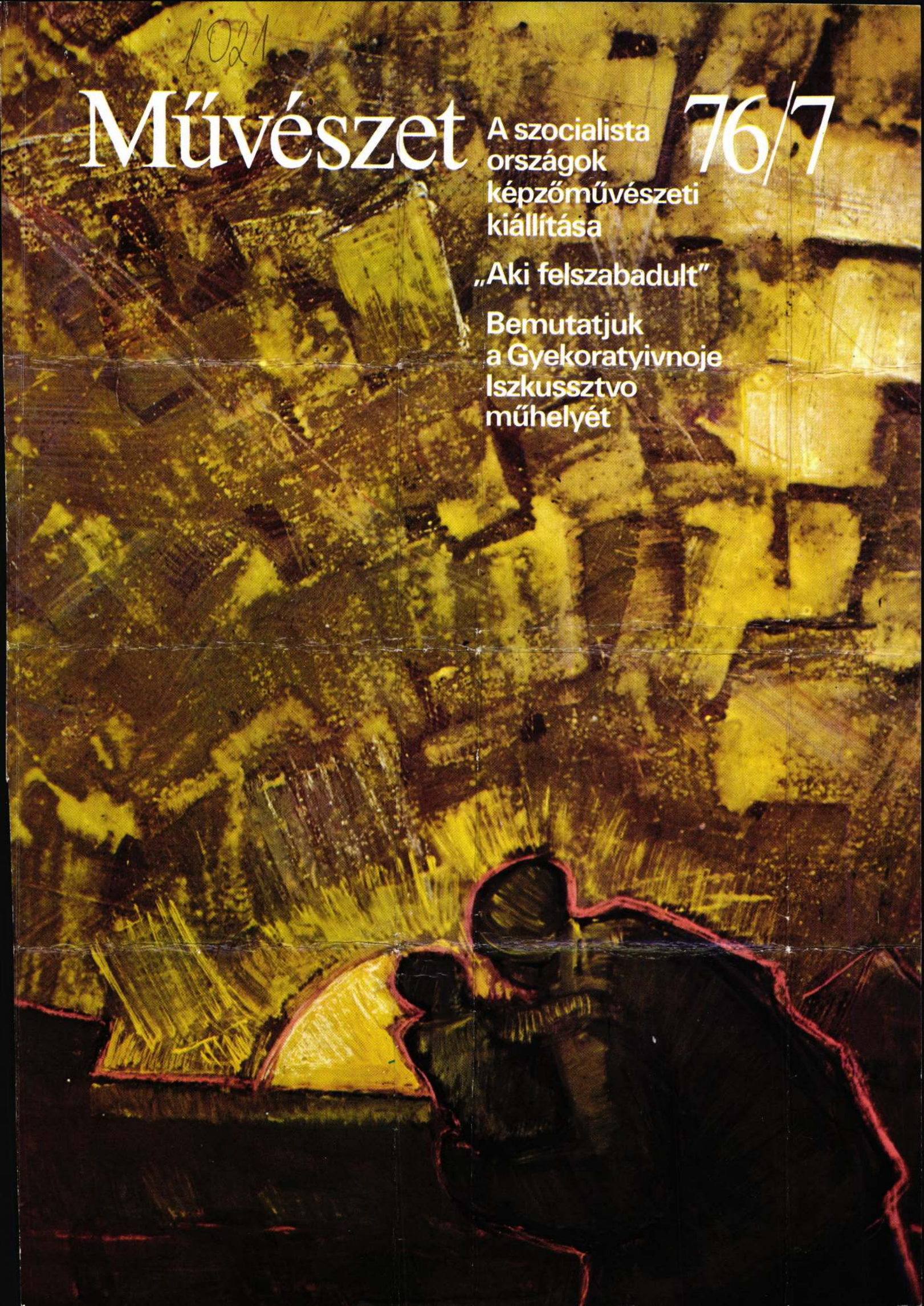

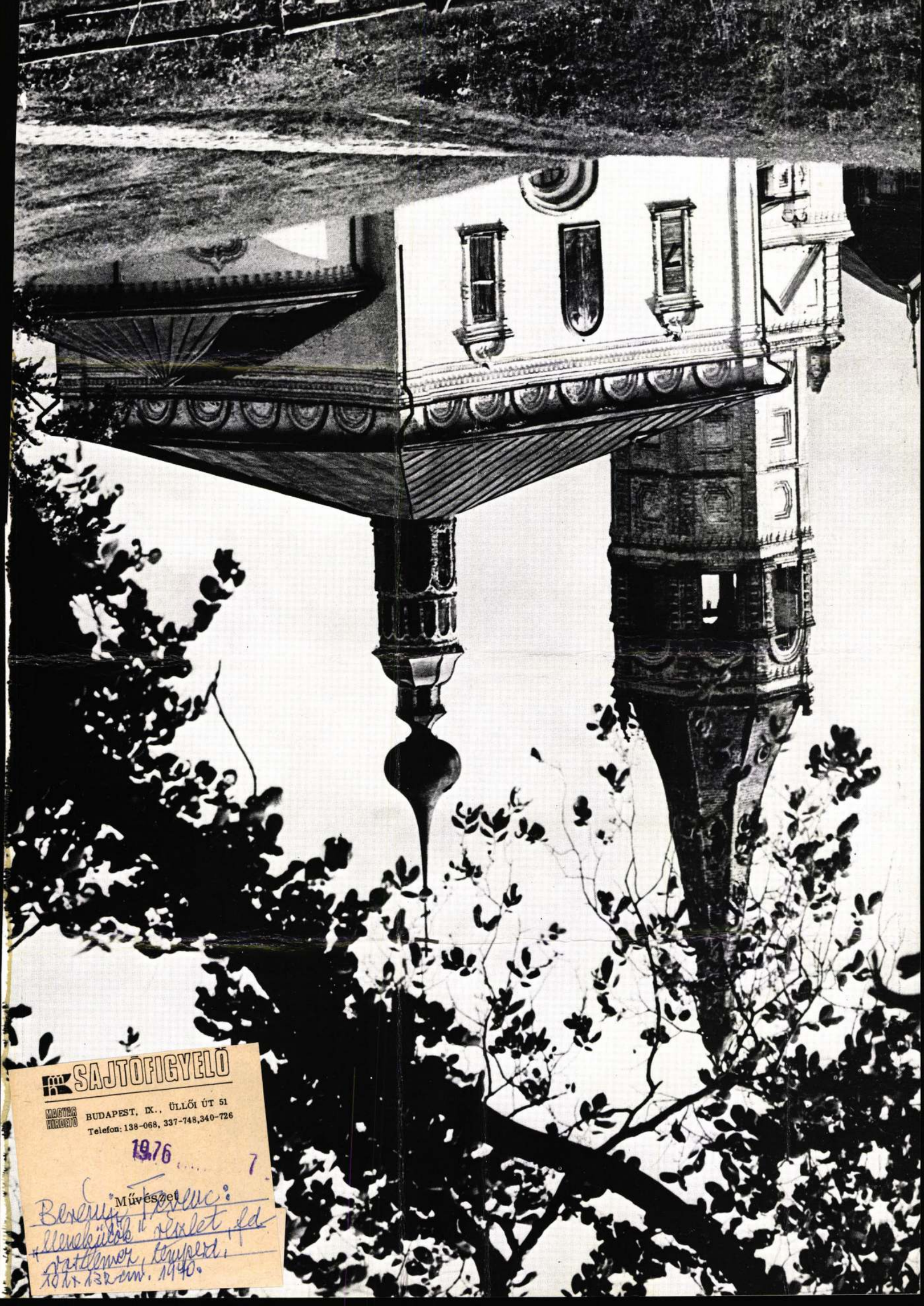

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 7
Művészet
Berényi Ferenc:
„Menekülők" részlet, fd.
vatlemez, tempera.
101 x 132 cm. 1940.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berényi Ferenc

NÉPÚJSÁG

1970 AUG 18

/102/

Kiállítás a Galériában

Százhetven művész 300 .. kotását mutatja be a Nem ti Galériában az a kiál amelyet kedden nyitnak a közönség előtt. Mint a i.. ői sajtótájékoztatón az .. tékesek elmondották: SZOT által hazánk felsz dulása negyedszázados é dulója tiszteletére meghi tett képzőművészeti és i.. művészeti pályázat felté között első helyen szere hogy a művészek foglali zanak a szocialista építés máival, a dolgozók életé környezetének megjelenít vel. A pályázat élénk vi hangra talált. Mintegy 4 festő- és szobrászművé.. grafikus és iparművész ezer- nél több művészi alkotást küldött be, s a zsüri ezekből válogatta össze a kiállítás anyagát. Örvendetes, hogy az idősebb és tapasztalt művészek mellett számos fiatal alkotó is jelentkezett fontos társadalmi mondanivalót kifejező alkotásokkal.

A kedden délben nyíló tárlat szeptember 20-ig tekinthető meg. A kiállított alkotásokat az érdeklődők a helyszínen a Nemzeti Galériában is megvásárolhatják.

★

A SZOT felszabadulási képzőművészeti és iparművészeti pályázatának díjait hétfőn Virizlai Gyula, a SZOT titkára adta át. A festészet-kategóriában első díjat nyert Berényi Ferenc „Földmunkás csoport" a szobrászati kategóriában Vasas Károly „Felszabadulás" a grafikai kategóriában Raszler Károly „Váci Mihály emlékére" című alkotása. Az iparművészet-kategóriában az első díjat nem adták ki, a második díjat Búzás Árpád „Miénk a gyár" és Juris Ibolya „Építés" című alkotásának ítélték oda. (MTI)

hu

Beszélgetés Patkó

A zöldség-, gyümölcsfo
galmazás, a felvásárlási,
piaci árak mindig izgalma
és érdekes témát jelentenek
de az idén mindez mégin
kább az érdeklődés közép
pontjába került. Az okokró
a miértekről beszélgetün
Patkó Józseffel, a MÉK Igaz
gatóságának elnökével.

— Az év eltelt hónapja
nagyon rendhagyóan alaku
tak — mondja. Talán o
kezdeném, hogy nagyon ala
posan felkészültünk a tél
koratavaszi ellátásra, 150 va
gon áruval tároltunk többe
mint az előző évben. Az igé
nyek azonban alaposan vál
toztak s ennek tudható be
hogy a burgonya és a gyöke
jelentős részét áron alul ad
tuk el. Mintegy 3,8 millió
forint volt a kiesésünk.

— *Nem sok ez?*

— Sok, de úgy gondoljuk,
hogy megérte mégis. Az igé
nyek változását nem lehet
pontosan kiszámítani s elsőd
leges az, hogy mindenből le
gyen elegendő mennyiség.

— *Hogyan alakult az év a későbbiekben?*

— Nem valami jól. A kés
ői kitavaszodás következté
ben általában két-három hét
tel később jelentkezett min
den zöldségféle, s a rendkí
vül kedvezőtlen idő csök
kentette a termésmennyisé
get is. Az elmúlt évhez vi
szonyítva jelenleg mintegy
300 vagon áruval vásároltunk
kevesebbet, ezen belül pap
rikából és paradicsomból a
tavalyi mennyiségnek csupán
a felét, a dinnyefélékből pe
dig mindössze a tavalyi tíz
százalékát. A gyümölcsnél
valamivel kedvezőbb a hely
zet, eddig ötven vagonnal

Berényi Ferenc

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MOVAMOLÓ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 APR 26

1981. ÁPRILIS 26.

1021

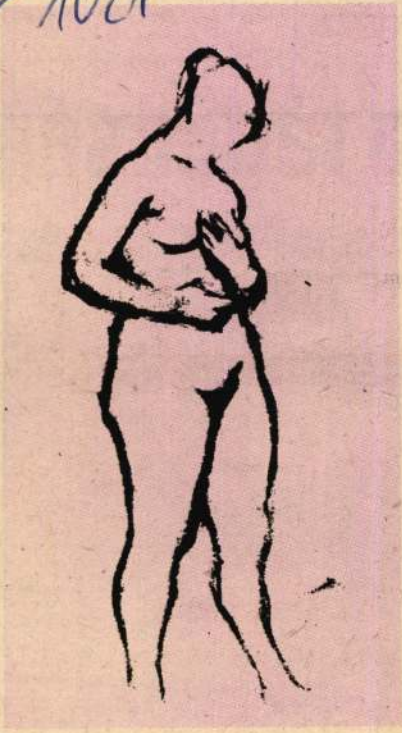

Berényi Ferenc: Aktok

UBBAN

a tétlenség

inden-
natodi-
a csa-
otthoni
leköt-

széd gyerekeket is igyekszem az egészséges életnek megnyerni. Van olyan vasárnap, amikor hét-nyolc gyerekkel indulok kirándulásra. És semmi baj velük, a legki-

Berényi Ferenc, munkácsy-díjas festőművész.

Látás és láttatás.

Részletek a Szolnoki Képzőművészeti filmszemle vitájából.

Hagyomány, hogy háromévenként Szolnokon nyilvános fórumon, - szemlén, - találkoznak azok a filmek, melyeknek tárgya kifejezetten a képzőművészet. - A múlt év nov. - ben zajlott szemlén a művész is hozzászólt a témához.

Kortárs, 1976. 2. 673. old.

Berényi Ferenc

festő

Réatvett a XI. magyar képrőmův. kiáll.-on

+ XI. magyar képrőmův. kiáll.
Dunántúli Napló 1968 IV. 21. 7.

Berendy Terézia

Kiállít

II. Debreceni Országos Ifjúsági Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen

1970. aug. 18.

Berényi Terézia

1. Szántóföldről, olaj 100×120
2. Ősszel -"- 25×35
3. Szerszámos ember 80×100

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Berényi Ferenc

Zsilip repr

11. Debreceni Országos Nyári Tánhét
Rári Múzeum, 1970. Júl. 19-aug. 9.

3./

Berényi Ferenc

A Nemzeti Galéria kiállitásán szereplő további müvésznevek:
Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Sváby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, ~~Szentiványi~~ Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Berényi Ferenc

Bernáth Auréll nevénél található Vadas József: "Képek a várfalon" c. kritikája, mely a "Képek és szobrok három évtized művészetéből" c. kiállitásról szól. A beszámoló hetvenhat művésznevet sorol fel: Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Auréll, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál.
A nevek folytatását lásd: a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

mDK.

Berényi Ferenc
festő

Derkovits ösztöndíjat kapott.

(M.T.i) Három fiatal művész kapott
Derkovits ösztöndíjat
Népszava 89 évf 71 sz 1961 márc 24. 8l.

M.D.K.

Berenyi Ferenc
festő

Szerszámudvarcímű képével
vesz részt a kiállitáson

Lajos Sándor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962. május 12 - 8 ap

MDK

Berényi Ferenc, festö

Tiszagát. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 7.1.

Berény Jenő

festőművész, új Munkácsy-díjas
(II. fokozat)

P.G.: Művészek ünnepe

Magyar Nemzet 1968. ápr. 13.4.o.

Berényi Ferenc

Szerszámos udvar repr.

Magyar Művészet 1945-1969
Kicsarnok, 1969 sep-okt

Berényi ferenc, jestő

MDK

Első díjazott. (Felszabadulási pályázat.)

(h.m.): Jó pályázat, jó művek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 18.

Berényi Ferenc

Berényi Ferenc festőművész és Nagy Sándor szobrászművész kiállitása. Bp, Ernst Múzeum. - Kat. Soljmár István. - Ism.: H.Gy. Magyar Nemzet, 1967.jún. 17. - Egri Mária, Művészet, 1967.8.évf. 9.sz. 42-44. — Szolnok Megyei Néplap, 1967.máj.28.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970.1sz. 68-107.l./

69. l.

Berényi Ferenc,

Baranyó Sándor, Bényi László, Félepházi László és Holló László közös debreceni kiállítása sikerrel zárult. Egy hiettel zellett meghosszabbitani. Az öt művész a Francia képzőművészeti szövetség meghívására közös kiállítást rendez Párizsban a montreuili galériában október elején.

Párizs előtt Debrecen (A nap hírei)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 13. 8 l

Berényi Ferenc,

Baranyó Sándor, Bényi Lóránd, Fényházi Lóránd és Hollós Lóránd közös francia kiállítását hirdeti a Les Lettres Françaises.

(Napvilág)

Magyar Hírlap, 1968 november 15. 9. l.

Berényi Ferenc,

Holló László Kossuth-díjas, Félegyházi László Munkácsy-díjas, Barányó Sándor és Berényi László párizsi kiállítás megrendezésére kapott meghívást. Ez alkalomból Debrecenben vasárnap kiállítást nyitottak e művészek alkotásaiból.

A nap hírei (Párizsi kiállítás)

Magyar Hirlap, 1968 augusztus 26. 8. l.

Berényi Ferenc

művei is szerepelnek a IX. Városhegyi Őszi Tárlaton. (konstruktív képépítés, alföldi tájvilág)

Városhegyi Őszi Tárlat (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1968 október 10. 9. l.

Berényi Ferenc

Emlékre

Jubileumi találat Petőfi Népe
Kecskemét 1970. máj. 10.

Berényi Ferenc

szerepel a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

(z-a): kiváló művének - érdemes alkotások

Pest megyei Hirlap, 1968. ápr. ~~[illegible]~~. 28. 8-o.

Berényi Ferenc

Szerepek a XV. ősi tárlaton

Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt reménysegek

Tiszatáj 1968 XII n. 1111 old.

Berényi Ferenc

grafikus (neveel) an Ernst Künzemban a Dolgozó emberek közöte c. kiállításon.

Oelmacher Anna Dolgozó emberek közöte
Magyar Nemzet 1968 jan. 30. 4. o.

Berényi Ferenc

kerepesi a glasgowi magyar
grafikai és festészeti tárlaton

Dunántúli Napló 1969 IV. 30

Berényi Ferenc

Kerepel Glasgow-ban a magyar festészeti és grafikai tárlaton

N.N.: Magyar életérő

Kisalföld 1969 IV. 30

Berényi Ferenc
festő

Mestere Barcsay Jenő volt, ez
a „Raktár" c. művén hívem
mutathozik, valamint a
„Bódé előtt" álló alakokon is.

Nagy Zoltán: Öt magyar alföldi festő kiállítása . . .
Művészet, 1969. junius – 12 lap

M.D.V.

Berényi Ferenc
festő -

1966-ban a Nemzeti Galériában
a Szobrászi Művesiteljesek rendezett
kiállításán Kubikus' c. Műve emlé-
hezetünkbe idézi Nagy Balogh Jánost,
vagy Nagy Lehel?

Nagy Zoltán: Az magyar alföldi festő kiállítása . . .
Művészet, 1969. június - 12 kap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Berényi Ferenc

és mesők műveiből a párizsi Df. T. Drouet galériáb n októbetben kiállitás nyilik

Magyar Nemzet 1968. aug. 28.

Berényi Ferenc
festő

M.DK

„Kapálok" (repro)

Nagy Zoltán: Ül magyar alföldi festő kiállítása..
Művészet, 1969. junius – 12 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Berényi Ferenc, grafikus

Négy rajz:

Rep.

Berényi Ferenc: Itáliai változások 4.

Népszabadság
Esti Hírlap, Bp. 1969. szept. 28.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bezány Ferenc festő

szerepel az alábbi távlatok

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

Berényi Ferenc

Kerepel az alföldi festők hánításán a kemeli Damjanich Múzeumban.

N.N.: Párics után itthon

Napló (Jeszprém) 1969 III. 16

MDK

Berényi ferenc, festő

A fiatal festő (– a szolnoki művéztelep lakója –) 3 hónapi olaszországi tanulmányútra utazott.

–: Kulturális hírek

8.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 20.

Berényi Ferenc

monotipiái rént vettek az Ernst Múzeumban rendezett Dolgozó emberek közötti c. kiállításon.

R. Gy.: Dolgozó emberek közötti
Pest megyei Hírlap, 1968. jan. 28. 9. o.

M. DL

Berény Ferenc festő.

Párizsi kiállítása előtt a debreceni Déri Múzeumban nyílt tárlata.

Berés András: „Az magyar alföldi festő".
Művészet, 1969. június — 11 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Berényi Ferenc

szerepel az alábbi táslaton

Ridep Gábor: Vásárhely Ősi Tárlat

Magyar Hírlap 1968 X. 10

Berényi Ferenc

Képekkel szerepel a Tavaszi Tárlaton Kolmokon

Ridegh Gábor: Tavaszi Tárlat 1969

Kolmok megyei Méglap 1969 V. 22

Berényi Ferenc

festőművén a Munkácsy Mihály díj
II. fokozatát kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat
Magyar Nemzet 1968. ápr. 4. 10. o.

Bereényi Ferenc

a Kolnohi művészcsoport egy lehetséges tagja.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26k. 197 l.

Berényi Ferenc
festő –

M.D.K.

Műveiből mely humánum
sugárzik.

Kovács Gyula: Stúdió – 1958-68
Művészet, 1969. április – 3 lap.

Berényi Ferenc, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

Berényi Ferenc: Temperpart

II. 7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 16.

BERÉNYI Ferenc festő M.N.K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária: Képzőművészeti utkeresések a miskolci kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. november 18. 9.l.

Bereinyi Ferenc
festő

MDK

Nagy Sándorral szobrászsal
az Ernst Museumban volt
tárlata.

—: Kiállítások
Művészet, 1967. jun. — 47 kep.

Berény Ferenc
festő-

Három műve sötét tónusu, mérő-
gazdasági témájú táblakép.

Dr.Sáry Gyula: Az V.Balatoni Tárlat
Művészet, 1970.november - 37.lap

Bezényi Ferenc

Szárkúpszakók és Rubikusok a képre (ewl.)
szerepel a Fiatal

Kép. műv. Studiója kiáhításán

Ridep Gábor: Szemokiak a Studió
jubileumi kiáhításán

Szemok nagyei Néplap 1969 I. 19

Berényi Ferenc (1927–) a legfiatalabb a kiállítók között. Az Alföld nemcsak születésének helye, hanem élettere is. A fiatal szolnoki mester nem kíván elszakadni szülőföldjétől, a Tiszatáj közvetlen vonzásától, pedig sokszor megfordult külföldön, ismeri a nonfiguratívek munkáit is. Mint a századforduló alföldi mestereinél, vagy pl. Hollónál a búzatábla, a földmunka, az országos vásár, beszélgetők, éppúgy felfedezhetők képeinek tematikájában. Csak előadásában kevésbé robbanékony azoknál. Konstruktív szerkezeteit nagy színfoltok segítik képein. Legtöbbször vaskosabb vonalakkal s a közébük iktatott erőteljes színekkel tagol. Szűkszavú festményeiről nem mondhatjuk, hogy nyugalommal telítettek. Festői látásmódjára jellemző a kolorisztikus feszültség s az alföldiekre jellemző fojtottság.

A debreceni kiállítást követő Párizs–Montreul-i bemutatkozás szép példája annak, hogy kultúrpolitikánk örvendetes módon egyre több alkalmat ad művészetünk külföldi megismertetésére.

M. Kiss Pál: 5 alföldi festő a Déri Múzeumban

Látóhatár 1968 XII. sz.

Berényi Ferenc

jére. Azt lehetne vélni ebből, hogy ez a kritika holmi elkényeztetett növény, s vagy tüstént melegházba kéne vinni, vagy gondoskodni kellene edzettebb természetéről. Mert valamiképpen nem jól reagált az *Elsietett házasság*ra, Keleti Márton és Gyárfás Miklós filmjére. Talán nem is abban egészen, amit a filmről mondott, hanem kategórikus ítéletében, s részvétlenségében, ahogy azt mondta. Minden bizonnyal észre kellett volna vennie a film mellett és mögött a vígjáték műfaját jelenleg érintő egész problémát, s persze, saját tanácstalanságát is ebben a kérdésben.

*

Igaz, a kritikus nem tehet jobbat, minthogy a filozófusokra bízza annak eldöntését, hogy a humornak líraibb, anekdótikusabb, kevésbé intellektuális fajtáitól korunk mért menekül annyi előítélettel; a komikumot elsősorban miért a groteszk, a vad kontraszt, a már-már abszurd, a képtelen asszociációk jelentik? De aligha kétséges, hogy a mai filmművészetben számottevő, humort és korszerű mondanivalót egybeötvöző filmvígjátékot csak ebben a – mondjuk így, avangard – irányban lehet találni. De valahányszor az elmúlt években jelentkezett nálunk akár szatírában, akár vígjátékban – mindegy – ez az „avangard" tendencia: Palásthy *(Meztelen diplomata)*, Fábri *(Utószezon)* Oláh Gábor *(A múmia közbeszól)*, Sándor Pál *(Bohóc a falon)* esetében, a kritika – túlmenően a filmek gyöngeségein vagy hibáin – részvétlenül elutasítónak mutatkozott a kísérletben rejlő lehetőségekkel szemben is. Félreérthetetlenül a hagyományos, jobbára helyzetkomikumra épülő, szentimentális-humoros vígjáték normái alapján bírált. Talán csak a *Gyerekbetegségek*kel (Kardos Ferenc–Rózsa János) tett kivételt; alapos a gyanú, hogy azért,

Berényi Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

— BERÉNYI Ferenc szolnaki festőművész háromhónapos olaszországi tanulmányútra utazott a Művelődésügyi Minisztérium és a Kulturkapcsolatok Intézetének ösztöndíján. Kilencvennapos útja alkalmával felkeresi Itália legjelesebb történelmi helyeit, természeti szépségeit.

1971

lalta az őt megillető hel

bb. 28. berényi ferenc festőművész olaszországban

vid fm/il bs 1969. április 19.

1021 a művelődésügyi minisztérium és a kulturális kapcsolatok intézetének támogatásával három hónapos olaszországi tanulmányutra utazott berényi ferenc fiatal festőművész a szolnoki művésztelep lakója. felkeresi itália legszebb tájait, s vázlatokat, festményeket készit az egyetemes kultura kincseiben gazdag országban./mti/

-.-

kulturális politikájáról és zenei eszméiről. ezután a liszt ferenc hangversenyteremben megkezdődött a kétnapos ének-zenei találkozó, amelynek díszvendégei között volt bárdos lajos és kodály zoltánné.

az ünnepi hangversenyen valamennyi fellépő énekkar előadott egy-egy bárdos-művet. este a karnagyok baráti találkozóra jöttek össze a nevelők házában, ahol bárdos lajos tartott számukra zenei előadást. vasárnap, a találkozó második napján, a kórusok versenyszerű műsorral lépnek fel és a legjobb iskolai együtteseket pécs város tanácsa értékes díjakkal jutalmazza./mti/

A párt és a tanács segítséget ígér

Értekezlet a megyei képzőművészetről

Az MSZMP megyei bizottsága és a megyei tanács vb művelődésügyi osztálya vasárnap délelőtt a kecskeméti népfrontszékházban tanácskozást rendezett, amelyen a megye képzőművészeti életének problémáit vitatták meg. A rendező szervek képviseletében *Pozsgay Imre*, a megyei pártbizottság titkára és *Kádasi László*, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője vett részt az értekezleten, jelen volt az Állami Lektorátus területi felelőse, *Gábor Eszter*, a Közép-magyarországi Képzőművészek Területi Szervezetének titkára, *Berényi Ferenc* Munkácsy-díjas szolnoki festőművész és Bács-Kiskun megye legtöbb ismert képzőművésze.

Kádasi László bevezetőjében, majd Pozsgay Imre rövid vitaindító előadásában a művészeti élet teljesebb kibontakozását gátló körülmények őszinte feltárására szólították fel a művészeket.

A felszólalók — többek között *Diószegi Balázs, Goór Imre, Michnay Andrea, Palkó József, Weintrager Adolf* — elsősorban a megfelelő műtermek lakások hiányát tették szóvá, és kifogásolták, hogy kevés a szereplési alkalom, nem jöhet létre a helyi művészet és a közönség igazán intenzív kapcsolata.

Hosszas vita folyt a hagyományos megyei téli tárlat elmaradásáról, de az okokat nem sikerült megnyugtatóan tisztázni. Gábor Eszter szerint, aki tagja volt a zsűrinek, az elfogadott anyag — 56 mű — mennyiségileg elégséges volt, szinvonala pedig felülmúlta az utóbbi években rendezett megyei tárlatokét.

Ezután Berényi Ferenc ismertette a Magyar Képzőművészek Szövetsége VIII. kongresszusának határozatait, elemezte a vidéken élő képzőművészek gondjait, az oktatás, a népművelés és a képzőművészet közötti kapcsolatot, és javaslatokat tett az állami, társadalmi és gazdasági szervek művészetpártoló tevékenységére vonatkozólag.

Pozsgay Imre és Kádasi László a párt és a tanács még fokozottabb segítségét ígérte meg válaszában a művészeknek. Az elmaradt téli tárlat helyett tavasszal kerül sor megyei kiállításra, ekkor mutatják be a Tanácsköztársaság jubileumára hirdetett pályázat díjnyertes műveit is.

A késő délutánba nyúló tanácskozás végén megválasztották a Közép-magyarországi Képzőművészek Területi Szervezetének Bács megyei titkárát. A megtisztelő funkciót ismét Palkó Józsefnek juttatták a szavazatok. Jegyzőkönyvbe foglalták azt is, hogy a bajai művészek Weintrager Adolfot választották meg területi szövetségi megbízottjukká.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PETŐFI NÉPE
1969 JAN 7

A ... az ND... ti eg...

A Szab... lin Párt hagyo... an Würtenberg... — lálkozóján ... a párt elnöke ... élesen bírálta a kormány német politikáját. Ez a politika — mondotta — a hidegháborús ideológia és az enyhülési vonal keveréke. A viszony a Szovjetunióval még sohasem volt olyan rossz, mint most. Az NDK az „egyedüli képviselet elvének" folytonos hangoztatása miatt diszkriminálva érzi magát. A bonni kormány keleti politikája láthatólag azokra az országokra koncentrálódik, amelyek nincsenek jó viszonyban Moszkvával. Senki sem csodálkozhat.

... , hogy meg ... z FDP előterjeszt egy javaslatot, amely tartalmazni fogja az NDK és az NSZK között kötendő szerződés alapelveit.

Az FDP elnöke bírálta Bonn egyéb külpolitikai tevékenységét is. Két szék között ülünk — mondotta. — A Kiesienger-kormány nemcsak, hogy nem javította meg a kapcsolatokat Franciaországgal, hanem szétrombolta jóviszonyunkat az USA-val és Nagy-Britanniával is.

Felrobbant a miniszter autója

A saigoni rezsim elnöki palotájától alig 500 méter távolságban ismeretlen személyek hétfőn reggel bombamerényletet hajtottak végre Le Minh Tri dél-vietnami közoktatásügyi miniszter ellen.

Szemtanúk leírása szerint ... munkahelyére ... sek szerint Le Minh Tri miniszter a kórházban belehalt sérüléseibe.

A merénylők a nagyvárosi forgatagban nyomtalanul eltűntek. A hírügynökségek általában feltételezik, hogy a támadást a DNFF tagjai hajtották végre, de olyan feltételezés is elterjedt a dél-vietnami fővárosban, hogy a merénylet diákok műve, akiket a legutóbb rendkívüli módon felháborítottak az ösztöndíjak megvonásáról intézkedő kormányrendeletek.

Román küldöttség

Vasile Gliga-nak, a Román Szocialista Köztársaság külügyminiszter-helyettesének vezetésével hétfőn delegáció érkezett Budapestre. A küldöttség itttartózkodása során megtárgyalja és aláírja az 1969-es, 1970. évekre szóló magyar—román kulturális együttműködés munkatervét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berényi Ferenc

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

22

1021

A szolnoki Téli Tárlat megnyitása elé

A havas, zúzmarás szolnoki utcákon modern, színes plakátok adják hírül, hogy a Téli Tárlat megnyitja kapuit. Már hagyományossá vált minden év decemberében a kiállítás megrendezése, amelyen a szolnoki és Szolnok megyei képzőművészek mutatják be legújabb alkotásaikat. A művészek legjobb, legtermékenyebb időszaka: a nyár és a koraősz sokféle témát, alkalmas időt nyújt tanulmányok, vázlatok készítésére, vagy éppen a természetben, a helyszínen történő megfestésére. Az így elkészült művészi alkotások egy része Budapest és más vidéki városok tárlataira, vagy éppen külföldi kiállításra is elkerül, de a művészkollektíva helyes gyakorlata, hogy közös kiállításokon mutatják be itthon, mit alkottak az elmúlt hónapokban.

S ez a bemutatkozás most igazán sikeresnek mondható. A Szolnoki Galéria öt termét tölti meg zsúfolásig az az 51 festmény, 30 grafika és 14 szobrászati alkotás, amelyet a képzőművészeti zsüri alkalmasnak tartott a bemutatásra. S ha megnézzük, hogy kik szerepelnek, akkor a szolnoki művésztelepről Antal Ilona, Baranyó Sándor, Chiovini Ferenc, Fazekas Magda, Gácsi Mihály, Meggyes László, Mészáros Lajos, Nagy István, Palicz József, Simon Ferenc és Szabó László mellett Berényi Ferencet is említenünk kell. Derkovits-díjas fiatal művész, szolnoki születésű, két éve hónapokat tölt a művésztelepen, s értékes anyaga szépen illeszkedik a telep együttesébe. A jászberényiek közül Makay József, Gy. Riba János, Sáros András és Vuics István szerepel. Alattyánból Gecse Árpád festményeit láthatjuk. Kisújszállásról Pap Gyula szobrai és Mezőturról Csabai-Wágner József grafikái láthatók. Olyan kiállítókkal is találkozunk a tárlaton, akik a Képzőművészeti Munkacsoportnak nem tagjai, de a zsüri egy-egy alkotásukat alkalmasnak találta. Szolnokról Kovács András, Molnár Jánosné és Neugebauer Mária szerepel egy-egy akvarellel.

A kiállításra került, csaknem száz művészi alkotás nemcsak mennyiségileg múlja felül az eddigi megyei tárlatokat, hanem a témaválasztás gazdagságával, a művészi megoldás színvonalával is. Nyugodtan ki lehet jelenteni, hogy Szolnokon ilyen gazdag és egyenletes művészi színvonalat képviselő tárlatot még nem rendeztünk. S itt kell egy érdekes megfigyelést leszögeznünk. Talán első alkalommal látható megyei kiállításon, hogy valami sajátosan rokon hangú összkép alakult ki. Ezen belül természetesen minden művész egyéni stílusa jól érvényesül, de a Téli Tárlat egésze mégis harmonikus. Úgy látszik, hogy a téma közös vonásai, a táj, a levegő atmoszférája nyomán mégis csak alakul ki valami olyan, ami jellegzetesen csak Szolnokhoz, a szolnoki művésztelephez kapcsolódik.

Figyelemre méltó a kiállításon a sok és jó grafika megjelenése, ami szerencsésen egészíti ki az eddigi tárlatokon döntő többségben szereplő olajképeket. S hogy a szobrászok is eredményesen dolgoznak, azt két életnagyságú szobor és sok vázlat, terv bizonyítja.

K. Gy.

A bolíviai alelnök felajánlotta lemondását

Lapaz (UPI, AP).

A legfrissebb hírügynökségi jelentések szerint nem változott a helyzet a boliviai ónbányák körzetében. A bányavidéket katonaság zárja körül, hogy fenyegető jelenlétével szerezzen érvényt a kormány követelésének, azaz kikényszerítse a fogvatartott tuszok szabadonbocsátását.

Lechin alelnök, ellenzéki vezető, aki az utóbbi napokban több beszédet mondott a bányászok előtt, és követelte az elnöknél a letartóztatott szakszervezeti vezetők szabadonbocsátását, pénteken „az erőszak alkalmazásának elkerülése és a bányászok követelésének teljesítése érdekében" felajánlotta lemondását Estenssoro elnöknek. Az alelnök kiejlentette, hogy hajlandó minden törvényes következményt is vállalni. Estenssoro az ajánlatot elutasította és közölte, hogy a kormány nem hajlandó szabadonbocsátani a „kommunistagyanús" szakszervezeti vezetőket, követeli a tuszok szabadonbocsátását, sőt törvény elé kívánja állítani az általa bűnösnek talált bányászokat.

Moszkva szelleme hatotta át a VIII. kerekasztal konferenciát

Dr. Vajda Imre nyilatkozata

Dr. Vajda Imre, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanszékvezető tanára, aki hazánk képviseletében részt vett a különböző országok közéleti személyiségeinek kelet-nyugat kerekasztal-konferenciáján, hazatérte után nyilatkozatot adott a Magyar Távirati Iroda munkatársának.

— Szembetűnő volt a különbség a legutóbbi, januári és a mostani kerekasztal-konferencia légköre között — mondta a professzor. A párizsit még a kubai válság nyomasztotta. Sokan hangot is adtak aggodalmuknak: bár néhány lépésre eltávolodtunk a szakadék szélétől,

van-e, lesz-e lehetőség arra, hogy messzebbre jussunk?

A decemberi tanácskozást Moszkva szelleme, a részleges atomcsend-egyezmény jellemző józan, reális szemlélet és a [illegible]talos fóru-

— A gazdasági bizottságban a gyengén fejlett országok helyzetéről és a jövő évi világgazdasági konferenciáról esett a legtöbb szó. A tanácskozás részvevői síkraszálltak amellett, hogy a jövő évi világgazdasági konferencián legyen nyitva a részvétel minden ország számára, akár tagja az ENSZ-nek, akár nem. Ugyanakkor hangot adtak követelésüknek: a leszerelés jóvoltából felszabaduló anyagi eszközök nagy részét szociális és kultúrális célokra, valamint a gyengén fejlett országok megsegítésére kell fordítani.

— Összegezve:

egységesebb, szívélyesebb légkör, hangulat jellemezte a 8. kerekasztal-konferenciát, mint a párizsit.

Ezért míg akkor kétségesnek látszott, hogy össze-hívják-e [illegible]

Berényi István: Szántás (marton)

Népművelés, 1976. febr.

1959. április 9. este 6 óra. Színes, élő beszámoló a város örömeiről és gondjairól. Főszerkesztő: Szegedy János, a szerkesztő bizottság tagjai: Bethlendy Béla, Császtvai István, Csirke György, Dénes Pál, Illés Antal, Jankovits István. (Közreműködő személyek, csapatok név szerinti felsorolása.)

Könnyűzenei rovat – a város közkedvelt tánczenekarának bemutatója;

Vezércikk – a főszerkesztő beköszöntője, az élőújság terveinek ismertetője;

Várospolitika – mikrofon előtt a város múltja, jelene és jövője: riport a vb-titkárral a városfejlesztés helyzetéről;

Művelődés – irodalmi összeállítás és népdalcsokor az élenjáró termelőszövetkezetek köszöntésére;

Sport – a jó és a rossz szurkoló bemutatása (paródia), utána az edző, a játékos és a szurkoló beszélgetése a sportról, profizmusról stb.

Várospolitika – egy ósdi és egy korszerű étterem életének bemutatása (vidám jelenet);

Művelődés – dupla vagy semmi: játék a közönség bevonásával.

1962. március 23.

Vezércikk – a Magyar Tanácsköztársaságra emlékezünk;

Zenei rovat – forradalmi dalok helyi zeneszerző alkotásaiból, amatőr együttes fellépésével;

Hírek – amatőrfilm a közelmúlt eseményeiről (híradó), „Ezt láttam Szocsiban" (színes dia);

Városfejlesztés – fürdőépítés, lakásépítés, városrendezés (riport a város főmérnökével);

Sport – a város fiatal tornászcsapatának bemutatója... stb.

vonkénti megjele
rom év alatt tíz s

A népművelés
művelt formája (
sokrétű és bonyo
havonkénti, kéth
kozás volt. (A n
és ez a gyakorisá

Fokozta a gond
gusok kivételével
képpen bevonni
(főleg a műszaki
kért vezetők, dol
szerepléstől, illetv
bajos dolgainak
hogy néhány szerk
és nem volt, aki át

Leszögezhetjük,
Jeles évfordulóink
(ismeretterjesztés,
re fontos munkát
szolgálatába állítja
élőújságoknak, a p
van, mert híven sz
a politikai tájékozt
érzetének elmélyítés
is, hogy az ember
hallani, beszélni, cs
máit.

Berényi Ferencné MDK

Tömött párna

Mücsarnok 1960. Képző és Diszitőművészeti Körök kiáll.

Berényi Félix MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Berényi Gábor
Szverő

M.D.K.

A Tragedia rendezője:

Révész Iszusa: Hász ír szinpadhépei
Művészet, 1965. szept. – 39 lap.

Ø Berényi Gusztáv
szobrász segéd
síketnémaintézet

10 hónap. jó eredm.
Tanár Vasadi Ferenc
Iparrajziskola 1901.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

1021

1971.VIII.2[illegible]. 15,23 N.

Arcok napfényben

- Berényi Gyuláné Földesi Rózsa rajzait, képeit igen sok karácsondi lakásban láthatjuk. De a legkevesebbet saját házá-ban. Azt mondja a legjobbakat eviszik a rokonok, ismerősök. Így

most a maradékot nézegetjük. Bevallom nekem azok a képei tetszenek legjobban, amelyek a falusi élet változásait örökitik meg. Ahogyan megjelenik a traktor, majd a kombájn háttérben a kastély mint tsz-iroda. Aztán az erdei munkások élete, asszonyok a kertészetben, épülő házak, mátrai képek.

- Libapásztor vázlatok ez is, ilyen ebédet vitt a férjének a kombájnosnak az asszonyka. Vannak itten a kertészetből is, járt két cigányasszony,

- kertészetben dolgozott?

- Igen. Két cigányasszony járt velem dolgozni és mind a kettő lekaptam.

- Aztán ló, jó hogy lerajzolta, azt hiszem Karácsondon is megfogyatkoztak már a csikók.

- Nagyon. Ezek mátrai favágók.

- Kitünő a cigányasszony, bekötött fejjel.

- Ma is nagyon szépasszony. Ezt is szintén kilestem, mikor aprókagvaka vetettek, akkor ötették éppen a hogyhivjákot a keménymagot és mindjárt permetezték is. Kikapcsolódás, engem legalább megnyugtat, pihentet ha igy csinálom. És annyi minden él bennem, amit régen, valamikor láttam, én imádom a szép tájakat és minálunk volt részem benne, mert erdős, hegyes vidéken laktunk és ott volt a Temes, ott volt egy nagy állami erdő mi oda kijártunk, két kilométerre volt hozzánk, kijártunk oda sétálni. És én azt a régi tájakat nem tudom soha elfelejteni. Az bennem él és annyiminden van, amit ugy szeretnék lefesteni. Jártam Orsován, elmentünk csónakázni a "senkiszigetére" ez

Berényi Gyuláné
Földeri Rózsa

mind bennem él, ezt mind szeretném lefesteni. Hát én nem is tudom, én meghalok anélkül, hogy ez valaha is sikerülne. En mikor 12 éves voltam nem tudták a tanitók, hogy n tudok rajzolni. Volt egy Zoltoli Irénnek hivták azt a tanitónőt és nagyon verekedett, ilyen idős lány volt 28 éves és valószinü, hogy azért, nagyon szép nő volt csak nagyon rücskös volt és nem kapott férjet valamikor nagyon himlős volt. Rábeszéltek a gyerekek, hogy én rajzoljam le ahogy fenekeli az egyik fiut. Az volt a szokása, hogy általában a fiukat, a lányokat nem, de a fiukat ráfektette a padra és összeszoritotta igy a nadrágját a fenekén és pálcával u y elfenekelte, hogy üvöltött a gyerek. És akkor is elvert egy Demeter Jancsi nevü fiut, azt mondják a fiuk, - hát nagyon föl voltam háborodva - és a többi gyerekek is, Rózsika rajzold le, a nagy táblára a tiz perc szünetben, hátha elszégyelli magát, nem mondjuk meg, hogy ki. És tessék elképze,ni, hozzáfogok rajzolni tizperc szünetben, gyönyörü nő volt olyan valódi szobor alak a Jancsi fekszik a padon és ő meg vászpángolja. En annyira el voltam merülve a rajzolásban, nem is vettem észre először a nagy csendet csak ni, hát nem zugnak már a gyerekek, mert egyre mondták, hogy jaj de hasonlit, Rózsi de eltaláltad az arcát neki, jaj de jó még az alakja is a lába is, gyönyörü szép volt. Mikor a nagy csöndre föleszmélek, jaj istenem mi van, hátranézek a tanitónő az ajtóban. Elkezdtem r szketni, no jaj lesz nekem most. De a tanitónő azt mondja, ne resszkess te gyerek azt mondja, hát én nem tudtam, hogy te ilyen tehetség vagy. Hát te

így tudsz rajzolni? Hát ez én vagyok. Én megmozgatok fát, fát, azt mondja, amit csak lehet ezért a gyerekért. Meg is mozgatott. Volt egy iskola felügyelő, iskolagondnoknak mondták, ez egy fodrász volt, férfifodrász. Aztán volt egy faszobrász a faluban Kosahuba Ferencnek hívták, ezt a község tanittatta ki szintén, nagyon tehe séges volt és hát a község összeadott, na hát ezt is így kell megoldani valahogy, addig is az ő keze alá adtak, hogy tanuljak rajzolni. Hát azért domboritok én ennyire ki, mert voltamár Gyöngyösön a képzőművészeti szakkörben, hát azt mondták, hogy nálam az a hiba, hogy tulságosan domboritok. Igen, hát a szobrász engem sokáig tanitott és hát őnáluk az van, hogy hát domboritották a rajzokat. És azt mondták, hogy énnekem esetleg az ecsetkezelést, a festékkezelést kell tanulnom, de hát rajzolni mit akarok, én tudok rajzolni. Szóval így összefogott a tanitónő és a, illetve az iskolagondnok, ők megszervezték azt, hogy na hát egy bizonyos összeget összegyüjtsenek, hogy elintézze a tanárnő úgy, hogy a tanitás ingyenes lett volna, csak a ruházat és egyéb dolgok, ezt kellett volna fedezni. No ezek összegyüjtöttek két évre valót úgy, hogy két évig biztositva lett volna nekem a taneszközök, a ruházat és egyebek, amik szükségesek. Közben volt a faluban egy Váradi Attila nevü pap, katolikusból áttért református pap. Ő azért tért át, hogy ilyen szinésznőbe szerelmes volt és azt feleségül akarta venni, ezért ő áttért reformátusnak, mert a reformátusok nősülhetnek. Ez meghallotta, hogy mit akarnak,

hogy engem ki akar a község tanittatni. Kelemen Jánosnak hivták a kocsmárost ahova később már én is jártam bálba, mint nagylány, az mondta el akkor, mikor már ón oda jártam, hogy Rózsikám tudod-e, hogy maradt abba a te tanulásod? Itt volt azt mon ja Kosahuba Feri és azt mondja az iskolagondnok és ide ött a pap is leült velük egy asztalhoz. Azt mondha hallom, hogy mit akartok, a Földesi lánnyal. Nem való az annak, azt mondja. Tanuljon meg dolgozni, mejnen cselédnek az ilyen koszos senkiházinak az való. Kivakarjátok a koszból azt mondja és akkor azt mondja le se fütyüli a falut, meg se látja a falujabelit. Jót mondok nektek azt mondja, csapjatok egy görbe estét belőle azt mondja és az a tiétek. Megszünt minden, a pénzt azt egymásközt elosztották, egy részét megitták és egyszerüen csak üzentek az apámnak, hogy sajnos hát bizonyos okok miatt megszünt az egész. Mikor meghallottam mindig öngyilkos akartam lenni. Volt a kertben egy kut, mindig oda indultam, hogy öngyilkos leszek. Jóanyám mindig utánam járt, nem mert akkoriban menni sehova dolgozni, eljártak kapálni ilyen harmados kukoricát, mert nekünk nem volt földünk és aratni. Szegénykém nem mert elmenni, ho y énnam vigyázzon. Végül a pap meghallotta a Váradi Attila, ho y óriznek, ho y öngyilkos ne legyek, eljött, hogy beszéljen a fejemmel és az anyámmal. Ő az ő elgondolása szerint engem ugy lehetett kivenni ebből a gondolatból, hogy egyenesen oda adnak munkába, azt mondja, hogy önkiszámithatóbb most kellene egy kis cseléd, hát adjon oda az anyám. Tanuljak meg dolgozni, dolgozzak, foglaljam el magam és elfeledkezek az egészről.

-ből nem lehet megélni, egy festő éhezik, meg elmondta ő a magáét. Az én anyámat annyira meggyőzte, hogy oda adott hozzá. Cselédnek 12 éves koromban, ő volt az első gazdám, aki megalázott, aki megsértett, aki hajszolt mint egy állatot 12 éves létemre. Attól kezdve én a fölszabadulásig mindenkinek voltam a lába kapcája, meg minden, voltam én még béres is, meg nem is tudnám elmondani, hogy milyen munkában nem vettem részt 12 éves koromtól. Taksonyba telepedtünk le. Eljött egyszer a sógornőm és rábeszélt bennünket, hogy próbáljuk meg itt, hamarabb lesz házunk és jobb a föld, ott Taksonban futóhomok, itt hát fekete föld van, meg minden és hát Gyulára szükség van, mert jó esze van, meg minden, hát ő tudta, hogy az öccse nagyon eszes ember és majd föllendíti, megerősíti a tsz-t. Ő természetesen, hogy el is követte mindent, közben aztán őtet kiemelték, ide az fmsz-hez, én meg tovább maradtam a tsz-ben. Rengeteg kézimunkát is összegyüjtöttem, hímezni is nagyon szeretek. Keresztszemes, matyóhímzést ezeket is nagyon szeretem. Vannak is mintáim összegyüjtve. Majd annak idején ha kész lesz a lakás, az gyönyörü lakás lesz. Nem fogok venni se faliszőnyeget, semmit, azt mind meg tudom csinálni.

- Faliszőnyeget is?

- Igen.

- Azt szövi?

- Nem. Ilyen hosszított öltés, ki kell festeni ilyen rámára és ilyen hosszított öltésekkel. Van nekem fantáziám, én magam is el tudok képzelni mintákat.

MDK

Berényi Ignác, bp.-i ép.mester.-t

bizta meg a földmiv. miniszter a budafoki pincemesteri tanfolyamnál emelendő igazgatósági épületek éítésével.

Épitő munkálatok.

Vállalkozók Közlönye. 1908.jul.22, 5-6.l.

MDK

Berényi, szobrász

érem- és plakettel is szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzőművészek egyesületének jubileumi kiállítása. -Műcsarnok. -U.M. 1934 dec.8. 21.l.

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja

BERÉNYI István

szobrászművész

„Egy katáng emlékére"

című kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába (Szent István tér 4.)
1998. január 15-én, csütörtökön délután 5 órára.

Megnyitja:
Dr. UJVÁRI Jenő
Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Közreműködik:
NÉMETH János színművész
ERDÉLYI Zoltán hegedűművész
JANZSÓ Ildikó csellóművész

A kiállítás megtekinthető:
1998. február 15-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

III

Bekényi István szobrász

Kiállítása nyílik a csongrádi
művelődési házban

N. N.: A Csongrádi Napok mai
eseményei

Csongrád megyei Hírlap 1970 VIII 9

BERÉNYI ISTVÁN
Szobrász

1998.évi kiállítási programtervezet

Pécsi Galéria (Széchenyi tér)

január 8 - február 8	PAULI Anna (Szentendre) textiltervező
február 12 - március 8	BORS István (Kaposvár) szobrászművész
március 26 - április 19	PENTAGRAM DESIGN (London)
április 23 - május 17	PLAKÁTOK/POSTERS '98
május 21 - június 1	JPTE Képzőművészeti Mesteriskola
június 4 - 28	Lyoni képzőművészek
július 5 - augusztus 23	XV. Országos Kerámia Biennálé (JPM)
szeptember 1 - 27	Kortárs pécsi építészet
október 1 - 25	A zene (MATÁV képzőművészeti pályázat)
október 29 - november 22	Koreai képzőművészek
november 26 - december 31	Cseh plakát a 60-as években

Pécsi Kisgaléria (Szent István tér 4.)

január 15 - február 13	BERÉNYI István (Pécs) szobrászművész
február 19 - március 15	MÁTIS Rita (Pécs) festőművész
március 19 - április 13	PÁLFFY György (Tokió) építész
április 16 - május 17	Alfredo de SANTIS (Róma) grafikusművész
május 21 - június 14	FARKAS László (Pécs) szobrászművész
június 18 - 28	XI. Pécsi Nemzetközi Felnőttbábfesztivál
július 3 - augusztus 23	ROSKÓ Gábor (Budapest) festőművész
szeptember 1 - 27	Kortárs pécsi építészet
október 8 - november 1	Kollázs
november 5 - 29	JARMECZKY István (Pécs) festőművész
december 3 - január 3	SERBAKOW Tibor (Pécs) ötvösművész

Tervezetünk tájékoztató jellegű.
Ha az igért és várt önkormányzati és egyéb támogatásaink esetleges elmaradása miatt programunkon változtatni kényszerülünk, azért előre is megértésüket kérjük.

(JPM) a Janus Pannonius Múzeum rendezésében

Béres Jenő "Festő"
Szolnok Megyei Néplap 1956 júl. 7.-
3 oldal.-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Berényi István

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1969 OKT 18

1027

KIÁLLÍTÁS: a csongrádi múzeumban — Iskola utca — a városban élő Berényi István fiatal szobrászművész alkotásaiból, amelyek fából készültek, kiállítás nyílt. A bemutatkozás élénk érdeklődést keltett.

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja

BERÉNYI István

szobrászművész

„Egy katáng emlékére"

című kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába (Szent István tér 4.)
1998. január 15-én, csütörtökön délután 5 órára.

Megnyitja:
Dr. UJVÁRI Jenő
Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Közreműködik:
NÉMETH János színművész
ERDÉLYI Zoltán hegedűművész
JANZSÓ Ildikó csellóművész

A kiállítás megtekinthető:
1998. február 15-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

III

Berényi István

szokvánműrén

A lektorátus közleménye, az alábbi 1988-as alkotásról:

„Faragott oszlop" faplasztika Pécsen.

Művészet
89/6

Berényi István

Szántás/linó/

Népmüvelés 1976/1/23

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Berényi

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 MÁR 20

A várakozó

1971

István

Csongrádon már nehányan ismerik Berényi Istvánt, aki tavaly a Csongrádi Napok alkalmával fából készített szobrával hívta fel magára a figyelmet. Szerény, csendes fiatalember. Csongrádon él, szemlélődik, töpreng, s gondolatai fában öltenek testet. Berényi István elindult egy úton, mely nem tartozik a legkönnyebbek közé. Képünkön látható szobornak a címe: A várakozó. S ha egy-két percig elemezzük önmagunkat, milyen állapot is a várakozás, akkor máris közelebb kerültünk ehhez az alkotáshoz... (Fotó: Bálint)

ipari újítás szentesen

szerte érdeklődnek

A barom

és -

automa

A műszaki fejlesztést sz
a szomszédba a Szentesi
Ezek az ötletek persze ner
termelékenység emelkedése
fordítás viszonylag gyorsan
működik az üzemben az úg
pálya, amely nemcsak csirk
ka stb. befogadására is alk
dezés egy óra alatt a korább
ke feldolgozását teszi lehető
félék előkészítésére is megfe
dekében az idén a vállalat
kapacitásához igazodó baron

Az idén már az első
romfi-átvétel és -mérés aut
vállalat saját műszaki gárdá
mentációk alapján hamarosa
előre megrendelt, speciális
fival teli ketrecek autóról tö
lehetősen bonyolult munkasz
vánt. Az újítás következm
szalag, illetve görgősor visz
létszám-megtakarítást tesz l
tett automata mérlegek egy
üresen mérik meg a ketrec
dolgozó pályára kerülnek a
szerint a baromfi-átvétel au
lesz a ketrecek mosása és fe
úton történik majd.

A baromfiipar számára
máris országosan nagy az ér
több társvállalat megbízottja
met, sőt az országos élelmisze
jelentette igényét. Ezzel kap
földre exportált baromfi-feldo
tesen kifejlesztett automata á
relik fel. Az újítás végeredm
sabbá és gyorsabbá teszi a ba
lyamatosan biztosítja a megfe
dolgozó pályához.

SZOMBAT,

Berényi István

11021

ÁLARC NÉLKÜL ÉLNI

FOTÓ: MESZÁROS ISTVÁN

SZERELEM

– Kíméletlenül szorítják egymást az évgyűrűk az összetartozás szétválaszthatatlan egységében; a szerelem harmóniáját szerettem volna ábrázolni ezen a táblaképen.

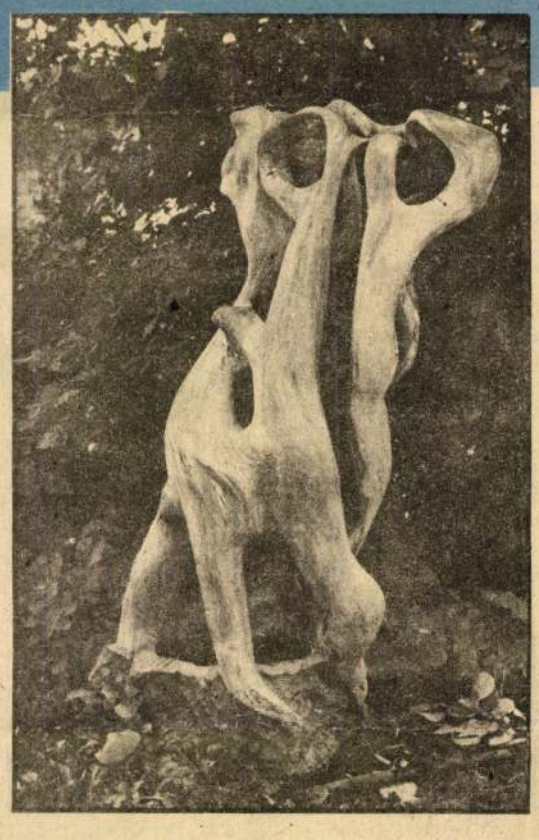

AZ ŐSZ

– A legkedvesebb szobrom, de még nem kész. Azt akarom, hogy az ősz jellegzetessége benne legyen, az égnek meredő kifosztott fákkal, a szomorúsággal és a tavasz ígéretével együtt.

MASZK

– Ki így, ki úgy, de mindannyian magunkra húzunk valamilyen álarcot. A szobrász ezt nem teheti. Álarc nélkül kell élnie, hát maszkot csinál magának, hogy olyan legyen, mint a többiek.

BERÉNYI ISTVÁN MŰVÉSZETE

– Csongrádon születtem, harmincéves vagyok. Nyolc éve végeztem a Képzőművészeti Főiskolán, és azóta itt élek ebben a tág, egyszerű alföldi világban.

– Azért jöttem vissza, hogy ne hasson rám új információ; s mert úgy érzem, sikerült kifejeznem a gyerekkor élményeit, rövidesen a fővárosba költözöm, de életformámon nem akarok változtatni. Valahol Pest egyik külső kerületében szeretnék végleg letelepedni. Távol a város zsúfoltságától, de emberközelben, mert gondolataim és kifejezésformáim emberközpontúak. Hiszek a szerelem embert formáló tisztaságában, ahogy az ember hisz az életben. Így aztán a csongrádi évek – a gyerekkori emlékeken túl – csupa szerelemmel foglalkozó szobrot eredményeztek. Most már szeretném megfogalmazni azokat az egyéb élményeket is, amelyeket a Csongrádon töltött nyolc évnek köszönhetek.

– Gyakran meghívtak kis alföldi falvakba, tanyaközpontokba, hogy beszéljek magamról, művészetemről. Megvallom, eleinte féltem ezektől a találkozásoktól, de kiderült: oktalanul. Nagyszerű dolog olyan embereknek beszélni a művészetről, akiket még nem fertőztek meg a különböző ízlésromboló hatások. Akik olyan közel vannak a művészethez, hogy a műveket a népmesék tisztaságához mérik.

– Jelenleg izgalommal készülök a szeptemberben Budapesten megnyíló kiállításomra, ahol körülbelül harminc művet mutatok be.

Á. H. J.

Minden munkám így készül. Engedem, hogy sugallja a formát a fa. De én akarom, hogy mit sugalljon.

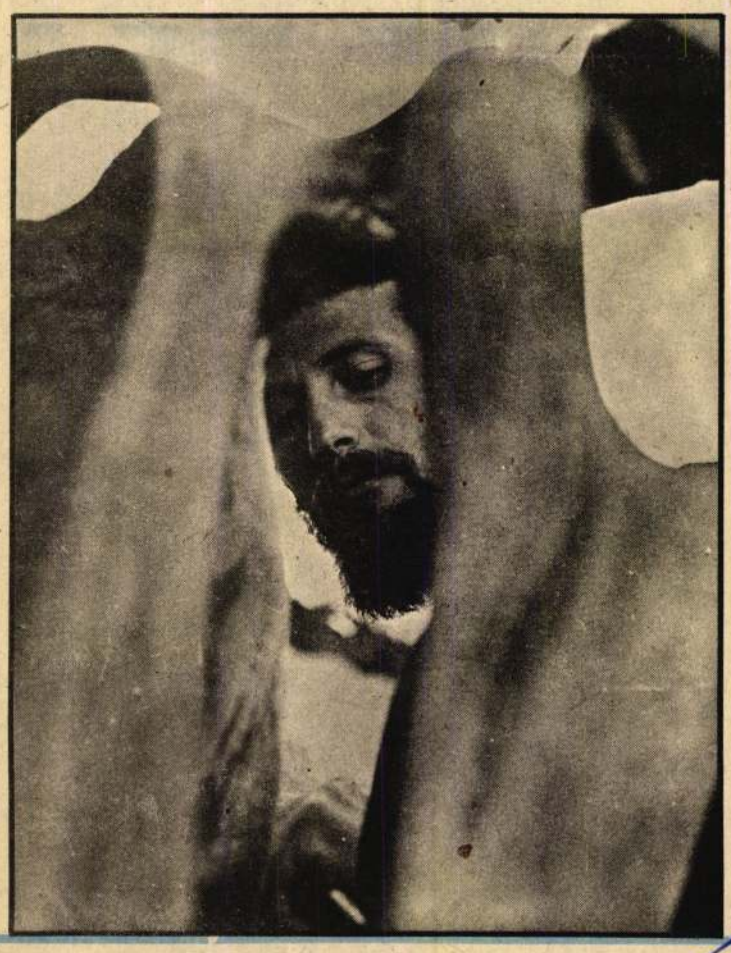

ÓBUDA KOHÁRY GÉZA KARCA

BODÓ SÁNDOR VERSEI

PÁR SZÓBAN

Hogy elment tíz esztendő! Egy év fizikai munka, aztán az egyetem, s most már négy éve vagyok újságíró. Tíz éve jelent meg az első versem, azóta várok, készülök valamire, de bizony ritkán száll a versmadár a házam, pontosabban a ház tetejére, ahol albérletben lakom. 28 éves vagyok. És most érzem úgy, hogy meg kell szólalnom. Sok az elmondanivalóm.

ASSZONYOK ÉNEKELNEK

Én már elfelejtettem anyám dalait,
csak a dallamuk markol szívembe néha,
ha valahol asszonyok énekelnek
mert az ének
csodálatosságuk aranytartaléka.

Mint minket a káromkodás,
őket a dal kísérte el.
Walter, hallod?
Az az asszony még most is énekel.

KIKÖTŐK

Mivé lesznek a délceg hajók, ha
elpusztulnak egykor a kikötők?
Hontalan csavargók vad világvizen.
Ó anyák, ó anyák! Ó szeretők!

SZERELEM

A szerelem-fa legszebb ága
sátrat borít az éjszakánkra
Este még bimbó, hajnalban virág –
gyümölcsöt ringat reggel az ág.

ÁRVÍZ

A folyón leúsznak majd a halott fák
magukhoz térnek a földbegyökerezett gátak
meg a pipiskedve elrepült vízimadarak
kisüt a nap is zsákszám ömlik az arany
horgászbotok szelidítik a délutánokat
egy öreg csavargó áldását adja a szelid
háborítatlan semmittevésre
s fentről egészen magasból
olyannak tűnik itt minden
mint a szomorúság kiáradása előtt
koranyár lesz
bokáig ér a harcias fű
és síró kisgyerek keresi benne
összetört nyelű karikásostorát

FORRÁS

1971 SEP 3
MAGYAR IFJÚSÁG
SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

FELSZÁ

RÁCZ ZOLTÁN NOVELLÁJA

Arra ébredt, hogy homloka szorosan a falhoz feszült, s a csontja fájt a hidegtől. Hátrább húzta fejét és az ablakra pilantott. Kint tömény állt a köd, alig világosodott. Karórája megállt. Csak sejtette, hogy jókor nyílt ki a szeme, most kell felugrani, különben elkésik. A szobára fanyar, elhasznált levegő nehezedett. Az alsó ablaktábla szélénél sárgás jégvirág olvadozott.

Meztelen mellét csípte a durva pokróc. Az egyik sarka hiányzott. Vasaló égette le. Erősebb érintésnél még lehullott róla néhány elszenesedett kócdarab. Ahogy megmozdult, érezte maga mellett a nyirkos testet. Óvatosan feléje fordult és belebámult a nő arcába. Viasz színű, beesett arc. A hosszú száj groteszkül kettéhasította. Szemhéjai kékes árnyalatúak, alul, ahol összeértek, vörös csík szegélyezte őket. Haja feszesen a koponyájára simult, mint egy kiterített hulláé. A nő szuszogott. Érdesen, erősen. Sovány karja mereven feküdt a takaron, könyékben kissé megtört, mint egy görcsös bot.

A férfi sóhajtott és érezte, hogy remeg a gyomra. Éhség kínozta. Az ágy végénél álló csámpás kertiszéken lógott a kabátja, kétrét hajolt, alsó része érintette a padlót. Olyan volt, mint egy ember, akit gyomorszájon vágtak és előregörnyedt.

Megrázta a nő vállát:

— Liza, ébredj. Mennem kell. Hol mosdhatok?

A nő fordult, köhögött, folytatta az érdes szuszogást.

— Liza, mennem kell — próbálkozott újra a keltegetéssel. — Adj mosdóvizet.

Hosszú nyújtózkodás volt a válasz.

— Liza, nem érted? Elkések. Mosdóvíz kell!

— No, jó, már ébren vagyok. Ne idegeskedj — felelte a nő és felkönyökölt. Ledobta magáról a pokrócot, és megint nyújtózkodásba fogott. Kis nyögésekkel kísérte mozdulatait.

— Mindjárt, na, ne idegeskedj.

A férfi végignézett rajta. A nő lába jóval túlért az övén, pedig a fejük egy szinten feküdt. Hosszan tornáztatta végtagjait. Két csípőcsontja hegyesen ugrott ki a derekából. Baloldalt a feszülő bőrön szeszélyesen futott egy kék véna. A férfi pislogva nézte. Még kísértésbe sem esett. Menni akart.

— Várj, hozom a lavórt — ugrott fel hirtelen a nő —, várj, kint van a konyhában. Először az öregasszony mosdik benne, csak aztán adja nekem. Ez a dilije. Azt mondja, hozzám férfiak járnak, előbb ő akar mosakodni. Pedig hónapok óta te vagy itt először...

— Miért?

— Hát, nem sikerült, nem kellett, mostanában már nehezebben megy — és két tenyérrel végigmutatott magán.

— Aha. Hozz vizet. Mennem kell.

A nő ütött-kopott bádoggal tért vissza.

— Azt mondta, sikáljam ki utána vimmel.

A férfi már az ágy szélén ült, öklével nyomogatta a huzat nélküli párnát. Felnézett.

— Ne félj, tiszta vagyok.

— Tudom. De ez a dilije.

A lavór alján rétegekben rakódott le a vízkő. A férfi tudta, hogy azért, mert benne melegítik a vizet. Undorodva dugta bele kezét, de amikor arcára, nyakára loccsantott, jólesett a langyos meleg. Prüszkölve, hadonászva mosdott, és kétszer szappanozta magát. A nő állva nézte.

— Szép vagy, Vili. Már tegnap a zakó alatt is észrevettem, hogy szépek az izmaid.

— Srác koromban sokat úsztam.

— Szép vagy, Vili. Csupa izom. Mindig az ilyen férfiakat szerettem.

— Hányat?

— Mit tudom én! Nagyon szép vagy, Vili...

— Elég. Rohannom kell.

— Veled megyek.

— Hová?

— Veled megyek egy darabig. Elkísérlek.

A férfi vállat vont, majd így szólt:

— De nekem rohannom kell.

— Nem baj, veled megyek.

— Csak három megálló.

— Nem baj.

A nő kapkodva öltözni kezdett. Szakadt harisnyájára gumit húzott és térde alá görgette. A harisnya fölé kék-fehér csíkos zoknit vett, s belelépett a széttaposott nyári szandálba.

— Megfázol — mondta a férfi —, nagyon hideg van.

— Nincs más. Már megszoktam.

— Nincs cipőd?

— Nem kerül rá.

— Nem dolgozol?

— De igen. Néha. Télen, akkor, ha sok hó esik.

A férfi a kabátját porolta.

— Na, én készen vagyok.

— Én is.

Megálltak egymással szemben. A férfi még kalapban is alacsonyabb volt. Nem szerette az ilyesmit. Megalázónak érezte. Végignézett a nőn. Csupa gyűrődés, zsírfoltok, szakadások a kabátján.

— Csinos vagy, Vili — mosolygott a nő —, láthatlak még?

— Te is — felelte a férfi kényszeredetten, miközben tetőtől talpig újra végigmérte, és az motoszkált a fejében: úristen, hogy botlottam én ebbe?!

— Ugye? Még megteszem. Plánе akkor — kacsintott —, csinos vagy, Vili. Pedig most másnapos, fáradt vagy. Megkedveltelek. Láthatlak még?

— Menjünk. Majd az úton beszélünk.

A férfi frissen robogott le az emeletnyi lépcsősoron. A nő vasalt szandáljában settegett utána. Csak a túlsó oldalra kellett átszaladniok, a megálló a házzal szemben volt. A férfi bizonytalanul lépegetett a síkos úttesten, nagy ívben lóbálta aktatáskáját.

— Láthatlak még, Vili?

— Nem tudom, most egy hétig nagyon sok dolgom lesz.

— Este...

— Este is.

— Karolj belém.

— Nem, Liza, itt Meglátnak.

— Na és?

— Majd máskor.

— Szégyellsz?

— Nem, Liza. De dolgozni a haverok, sök, meg...

— Meg...?

— Nem akarom, h sanak, hogy ilyen á látod, falas a kabáto állát kezdte simogat vagyok, nem voltam szik, és akkor veled

Mellettük lassított Felszálltak, ott marad só kocsi peronján. A fordított a bámészk nak. Nem akart is Ezzel a nővel. Tudt szálláskor ott hagyja tovább. Nem. A nőt ta a férfi hallgatása. tott és madárfejét kapkodta. Így utaz megállót.

A járda síkos volt, A térhez érve a férfi totta lépteit.

— Láthatlak még, nő ott botladozott fé mögötte.

— Most már menj,

— Találkozni szere

— Most már menj, már menj.

— Elküldesz? — h háta mögül keserűen desz, Vili! Nem vag ked?

— Sietnem kell. Me

— Legalább fordu ha beszélsz.

— Elkések, most m

— Vili, az éjszaka. ka milyen jó voltál, régóta nem hozatott s rát, csak rumot.

— Most már menj, már menj, ha mondo

— Vili, ha akarod, led leszek, és mikor rúgtunk, én még vigy nehogy eless. Az ágyb telek, Vili, úgy feküdt fadarab, csak hajnalb meg, és olyan jó volt, öleltél és...

— Sietnem kell, Liz

— Vili, ha akarod, led leszek, és sohasem és...

— Nem tudom, Liza

— Nem tudod, Vili? ges is tudok lenni! N zedért, Vili, csinos va

— Menj, Liza.

A fél lépés távols szorosára nőtt határozottan f szűk utcába, a dák főbejárata nyílt.

— Vili, én még szer és rendes ruhákban j nem kellene engem s azt sem mondom, hog leséгül, csak amíg Hiszen hajnalban azt szeretsz...

A férfi mellett siet valaki, és hangosan Riadtan kapta el teki alig hallhatóan kiejtet gelt. Rövidlátó szemét va az utca végét kém az áruház homlokzati

megírva

Berényi Imre

a kiválóbb szentesi fazekasok köze tartozik Mázas edényeket és díszt tárgyakat készít, melyeket naturalisztikus virágalakokat ölelnek és erőteljesen szinez.

Nagy Imre

Szentes. Magyar Városok Monografiája. III. Bp. 1928 221 l.

277 sz. fiz. 1904

A m.kir. vallás és közokt
május hó 5-én 31603 szám a
királyi adóhivatalhoz int

A kolozsvári sz
fektóriumának és sekrestyé
tási munkálataira 8000/:nyo
István épitész részére uj
magyar királyi adóhivatalt
is nevezettnek számadás k
Országos Bizottságának ma

A Müemlékek Országos Bizottsága T. Elnökségének,

Budapest.

IX., Hőgyes Endre-u. 10.

D. Berenyi Ignác

bpesti építőm-

ha kell láid

Bierbposta

24. l.

Berény József

Békéscsabán kiállitást rendezett.

Rádió Élet,930.II.21. II.évf.8.sz.

Bereny József

városi földmérő

Budán

1838-tól

Schmall

II. 290. l.

SOPRON, 1929 julius 2.

U r !

; nb.cimére utalványon feladtam 2o

n teljes kiegyenlitésére.Bocsánatot

osszu türelemért.Kérem egyuttal pos-

y.lapon,hogy meddig méltóztatik Pesten

nni,továbbá hogy meg van e még a ké-

ét annak idején a portás vállalta.

Dr Berényi József

szül. Budapest 1867. Rk.

8 reál

1892/93 I. I. osztály.

1892/93 II " "

1893/94 I I. osztály

Kereskedelmi minister, m. kir. V. 299.

Berényi József

1892/93 – 1893/94

Ferkészőmfőiskérk

67. l.

hatása. A buddhizmus behozatalát megelőző időkből származnak az előkelők sírjaiban talált *haniwák*, melyek szintén korai kínai hatásról tanuskodnak. A buddhizmussal a szobrászatba is átterjed Kínán és Koreán át Japánba az indiai hatás. A Gandhara- és Gupta-befolyás kimutatható itt is. (L. *Indiai művészet.*) A Japánba hozott legrégibb Buddha-szobrok közt olyanok is voltak, amelyek teljesen indiai stílusban készültek. A Suiko-korszak, azaz a VI—VII. sz. szobrászata a kínai Wei-, Sui- és T'ang-művészet hatása alatt áll. Művelői leginkább koreaiak. A kor legnagyobb alkotása, állítólag, *Tori-Kuratsukuri* (l. ott) műve, a narai Hóryúji-templom kondójában levő Shaka-háromság 623-ból. Nevezetes még e mellett a Hóryújitemplomban levő Maitreya-szobor. Az ú. n. Hakuho-korszakból (645—710) való a keletázsiai buddhista-szobrászat fennmaradt alkotásai közül a legtökéletesebb, az ú. n. Yakushi-háromság, a Yakushiji-templomban Yamatóban, mely állítólag *Gyógi* műve (l. ott) és 697-ben készült. A Tempyó- vagy Nara-korszakot tartják általában a japáni buddhista művészet fénykorának. Ekkor készült a narai Daibutsu (Nagy Buddha, 743), mely azonban elpusztult. Más nagy alkotásai e kornak: a Hóryújiban levő Maitreya, a narai Tódaijiban levő Kwannon-Sangetsudó, Bonten szobra u. o., a Tódaijiban, Hóryújiban és Shinyakushijiban levő Lokapala-szobrok, a kóukuji-templom Lohan-szobrai, Chien-hen és Gyóshin buddhista apostolok szobrai a Tóshódaiji- és Hóryúji-templomokban stb. Kedvelt technika volt e korban az ú. n. *kanshitsu*, a fa-, illetőleg vászonmagvat borító aranyozott lakk. Állítólag ebből a korszakból való a kyótói Seiryóji-templomban őrzött Gandhara-jellegű Shakyámuni is. Az újabb T'ang-korszak művészetét képviseli az öt

Berény Róbert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 AUG 1

ESTI HIRLAP

□ *A NEMZETI GALÉRIA földszinti termeiben októberben nyílik meg a Berény Róbert festőművész életművét bemutató kiállítás. A Szőnyi István-emlékkiállítás decemberben nyílik meg ugyanitt.*

MDK

Berényi József, festőm.

Tánckompozició. Repr.

Képzőművészet. 1934. 77.sz. 196.1.

magiszt

Berenyi József

festő

Tanckompozíció

c. képe repr.

Képzőmüvészet

1934. 196. 1.

Berenyi József

1892

Éminisk 1930.81.l.

SZÉ

E

HE

Berémy József

festő, stub 1896-ban
Galgócon

Budapesten az iparmi-
veszeti iskolában Ujvány-
nál és Simainál tanult
azután Prágában képeste
magát. Pozsonyban
működik

Toman 34. l.

Berenyi József

festő

1911—13.

Ernisk 1930. 81. l.

SZÉ

E

HE

1021

1984.VIII.1. 20,10 3.Műsor Faragó András

Múzeum az Orczy-kastélyban

- A riporter Antal Magda.

- Jónéhány évvel ezelőtt jártam itt Gyöngyösön az Orczy-kastélyban, ahol a Mátra Muzeum helyet kapott és hát bizony most meglepődtem. Felujitva, tatarozva várja a kastély a látogatókat, hát belülről már azért cseppet sem ilyen kellemes a kép. Az igazgatót, Berényi Józsefet is a könyvtárban találtam. Mióta húzódik meg itt?

- Hát idestova már április közepe óta, legalább kilenc szakmáju kisiparos dolgozik ezen az épületen még ma is, hiszen a nagy évfordulóra a múzeumot is teljes diszbe szeretnénk felöltöztetni. Nagyon összetorlódtak ezek az ünnepek. Várossá válásának 650 éves évfordulója Gyöngyösnek, a gimnázium 350 éves, a zeneiskola 25 éves évfordulója és a város felszabadulásának pedig 40. évfordulóját ünnepeljük ebben az évben. Remélem augusztus végére talán minden helyén lesz, mi is a helyünkön leszünk és akkor gyönyörködhetünk a szépen felújitott Mátra Muzeum épületében. Azon igyekeztünk, hogy először is a kiállitó helyiségek legyenek kész, mi pedig szivesen húzódunk addig ide a könyvtárterembe. És az a végén is ráér.

- Hol van itt galamb?

- Miután a mi muzeumunknak a fő profil ja természettudomány, hát mi szeretjük a madarakat és kint az udvarban, a parkban körülöttünk vadgerlék fészkelnek és ezeknek a dallama, a hangja behallatszik a látogatókkak is.

- Azt hittem, hogy a kiállitásnak a része és magnóról megy, hát akkor nem.

- Természetes hang, nem mesterséges.

- Azt hiszem érdemes végigmenni itt ezen a Mátra kiállitáson, mi kapott tulajdonképpen helyet?

- Itt tulajdonképpen az első teremben egy kis várostörténet kapott helyet, amelyiket meg fogjuk szüntetni, miután most egy új várostörténeti kiállitás nyilik és az első terem kimondottan a Mátra-hegység kőzeteire, ásványi kincseire fog csak szoritkozni és azokat mutatja be. Hisz amikor belép a látogató törtön szeme elé tárul a Mátra panorámája és alatta elhelyezett vitrinekben pedig a vulkánikus hegység kialakulása következtében keletkezett kőzetek és ásványok.

- Hú itt egy hatalmas mammut csontváz, nem szivesen találkoztam volna vele anno.

- Igen, de ha most ehhez hozzáteszem, hogy ez nem is egy teljesen kifejlett mammut csontváz, hanem egy növendék mammut, akkor tessék elképzelni, hogy az édesmamája ennek,amelyiknek az agyarának egy darabja itt van alatta, mekkora hatalmas lehetett. Hát még három méter kellett volna a teremből hozzá, hogy ennek a kifejlett példányát fel tudtuk volna állitani.

- Honnan vannak ezek a csontok? Hol találták?

- A mátraderecskei homokbányából, nagyon érdekes ugye a homok konzerváló hatása, nagyon prima, ép állapotban kerültek elő ezek a csontok. Nem is sok restaurálás látható rajta, csupán ezek a világos szinű betétek azok, amiket preparálni kellett, toldani kellett, kiegészíteni ezt a mammutcsontot, csontvázat. Hát ez tulajdonképpen az őskor terme, amely az általános iskolásoknak egy nagyon kedves helyisége, tudniillik itt szokták tartani az ötödik osztályosoknak az őskor történelmi muzeumi óráit. És a mammut láttán, alatta az ősember szerszámai, eszközei, a gyerek kézbeveszi, önkéntelenül is fölteszi akérdést, tessék mondani, hát akkor még nem voltak fegyverek, hogy tudták ezt a hatalmas állatot elejteni?

- Tényleg, hogy tudták?

- Jön a verem, jön az embernek a feje ugye és csapdát állitottak ezeknek az állatoknak és a lét rákényszeritette, mert másképpen nem

- nem maradt volna meg.

- A másik kis tárlónkban, két kis tárlónkban azt bizonyitjuk a gyerekeknek és itt szemmelláthatóan, hogy valamikor ezen a vidéken tenger volt.

- Látom azért a gyerekeket még a nyári szünetben is érdeklik az itt látható dolgok. Gyere csak ide egy pillanatra, honnan jöttél?

- Miskolcról.

- Megnézted ezt a hatalmas nagy mammutot, mit szólsz hozzá?

- Nagyon érdekes és én egyébként is természetbarát vagyok úgy, hogy nagyon érdekel, három éve vagyok természetkutató.

- És mi hozott ide ebbe a Mátra Múzeumba?

- Nagyon érdekelnek főleg a kőzetek, hasonlók, de egyébként az állatvilág.

- És az első teremben mit láttál?

- Hát kőzeteket és nagyon szépek voltak. Nekem is 250 kőzetből álló gyüjteményem van és volt olyan kőzet, ami nekem is van és örültem neki.

- Most vagy itt először?

- Igen.

- Hát akkor további jó nézelődést, köszönöm szépen, szerbusz.

- A következő terem már a ma Mátráját tükrözi, előttünk egy hat méteres rovar, lepkeszőnyeget látunk, amelyik teljes

egészében a Mátrában élő lepke és rovarvilágot mutatja be, mintegy hatezer példányban. Hát ez csak egy elenyésző kis része a raktárunkban lévő 270 ezer lepke és rovarnak. A legszebbekből az egzotikusokból, a különlegsekből időszakos kiállitásokat szoktunk rendezni. A vele szemben lévő tárlóban erdő aljnövényzetet mutatja be. Hogy milyen csodálatos növények ezek, amelyek napfény nélkül is ilyen gyönyörködtetőek tudnak lenni. Az első tárló az akkor elkészült és még igaznak valló természet biológiai egyensúlyát mutatja be,,, a farontóktól kezdve,rágcsálókon keresztül, amelyek pusztitják az erdő növényzetét, fáit, kérgeit és a másik oldalában pedig a természet által kinevelt ezeknek a pusztitói. Hát ez igaz volt 10-12 évvel ezelőtt, de azóta a kémia már nagyon betört és ezt egy kicsit felboritotta ezt a biológiai egyensúlyt, mert nemcsak a kártevőket pusztitja, hanem a hasznos madarakat is sajnos. Itt látjuk továbbá a Mátrában található fák törzsének keresztmetszetét, a gyerek szemlélheti az évgyürüket, a fagyürüket,az erdő terméseit és az erdő lombozatát. Leolvashatja a tárlókban, hogy milyen fákat is találnak tulajdonképpen a Mátrában. Van cserfánk, van mezei juhar, van éger fánk, gyertyán, magas kőris, erdei fenyő és hát legtöbb a bükk és a tölgy.

- Képek, szarvasagancsok.

- Igen, hát úgy szoktuk mondani, hogy ez a kis vadászati kiállitóterem tulajdonképpen, ahol bemutatjuk a kezdetleges népies vadfogó eszközöktől kezdve egészen a korszerű golyóspuskákig a vadászati eszközöket. Hát ezek az ugynevezett csapdák, nyilak, különböző lőpor tartók, mert abban az idő ben még a vadászok maguk öntötték a golyókat is, ők olvasztották az ólmot is és különböző zsigerelő késeket lehet itt találni, ami a vadászoknak nélkülözhetetlen eszköze.

- Micsoda elmés szerkezetek és hányféle!

- Igen, sajnos az az igazság, hogy ebből még mindig lehet találni ebből a népies vadfogó eszközökből, mert itten az elmult télen volt egy nagyon szivbemarkoló eset, a csapdát úgy hozták be, hogy egy pici kis őznek a lába benne volt és a hóban nem tudott elmenni, nem tudta a csapdát elvinni. De aztán szerencsére az állatkórház segitett rajta és azóta is él valószinű.

- Tehát akkor még most is elég lelemenyesek vagyunk úgylátszik.

- Igen.

- Túlontúl is.

- Csillagnak nevezzük itt szarvastrófeákból készült csillag, amelyek nagyon értékesek, érmesek is, birálaton jó helyezést értek el.

- Néhány madár.

- Nemcsak nagyvad van a Mátra környékén, a Mátra lábánál az apróvadakat is meg lehet találni, sőt a tavak mentén még a vadkacsát is. Ezért mutatjuk be itt olyan formában, ahogy a vadászok elejtik és a derékszijukra aggatják. Azért is nevezik ezeket aggatékoknak azért ilyen állapotban preparáltuk és tömtük ki. Hát a kis őz és a muflon az nem, az eredeti állapotban néz ki és hogya vadászokra nehogy azt mondjuk, hogy csak lövik a vadakat, hanem vadgazdálkodással is foglalkoznak, erre bizonyiték ezt a kis tárló, ahol a Gyöngyös mellett lévő Tass-pusztai fácántelepen fácánokat nevelnek. Itt ebben a teremben egy automata diavetitő működik, amely szines diaképekben mutatja be Heves megye természetvédett területeit. Elindulunk az Orczy kertől és közvetlen a Napoleon-i háborúból zsákmányolt puskacsövekből készült kerités kapuján belépünk a műemlékparkba, a természetvédett parkba, ahol a törökmogyoróval, a Tiszafával találkozunk és innen koncentrikusan megyünk föl a Sárhegyre az országosan természetvédett Szent Anna tóra és tovább a Mátra és a Bükk azért is, hogy lássák az emberek, hogy milyen csodálatos a természet ott, ahol még avatatlan emberi kezek nem formálták át, nem tették tönkre. És ezek a filmkockák nagy hatással vannak az emberekre, mert esztétikus, gyönyörködtető és kicsit fölmerül bennük, hogy valóban milyen szép is a természet, ha azt az ember szeméttel és durva tarolásokkal nem teszi tönkre. Ez után a kis kép után már messziről lehet látni egy természetnek tűnő diorámánkat, amely a Mátra őszi képét mutatja az egyik oldalon, a másik oldalon pedig Magyarország legmagasabban fekvő tavának a Sástónak a tavaszi ébredését, tavaszi életét reprezentálja. Ez is tulajdonképpen egy tanterem. Azt szerettam mondani, na gyerekek most összegyüjtöttük a Mátra összes állatait, hogy gyönyörködjetek benne, mert ha kimentek igy együtt úgyse látjátok soha, itt viszont együtt vannak.

- Vannak még egyáltalán, mondja.

- Vannak igen, hogyne, vannak, vannak.

- Azért még ott nem tartunk hála istennek.

- Terepjárásunk alakalmával nagyon sok hasonlóval találkozunk.

- Hát mondjuk ezt a vaddisznót szivesen kihagynám.

- Hát ebből meg már nagyon sok van.

- Sok?

- A mezőgazdaságot is kárositja igen.

- Veszélyes ez az emberre?

- Hát ha nem bántja, akkor nem. Fél az embertől egyébként, hát van olyan vadkan, amelyiket megsebzik és félelmében támad.

- Igényel ez valami különösebb karbantartást? sokat kell vele foglalkozni?

- Hát ugye minden muzeumnak, főként természettudományi jelle-

- Ide mi kerül?

- Ebben a helységbe pedig a vadászattörténet, vadgazdálkodás és természetvédelmi kiállitást fogjuk rendezni és ezzel a kiállitással nyilik tulajdonképpen aHeves megyében a megyei muzeumi és műemléki hónap.

- Az Orczy-kastélyban.
- Antal Magda készitette az elhangzott ripottot.

Berényi Kakas János

Zsigmond kir. építésvezetője évi 150 arany forint fizetést kapott.

v.ö.: Régi építőmesterek munkabérei

Budapest, 1972. 5. sz. 48. l.

M.D.K.

Berényi Kakas Tamás, munkavezető
(sollicitator laborum)

évi fizetése, az 1434. évi pozsonyi számadáson mérünk, 150 aranyforint volt.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 481. old.

MDK.

Berényi László

Kiállitásának hirdetése

Szocaialista Müvészetért 1965 juni.

Berényi László

a Tatán megrendezett megyei amatőr képzőművészeti szakkör kiállításon "Önarcképe" szerepelt. Esztergomi szakkári tag. (említve)

(j): Az idei megyei tárlatról.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1942. ápr. 21.

Berenyi László

farekas

M.D.Y.

Ősi farekas nemzetségsaja, azi a kódmerővásárhelyi Majolika-gyárban dolgozik

Németh Ferenc: Sárból, tűzből, hagyományból. Élet és Irodalom, 1966. Aug. 6 - 8 lap.

M. D. K.

BERÉNYI Margit

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya . . . 335. o.

M.D.K.

Berényi László grafikusművész

Zombori Éva grafikus-/művésszel együtt televiziós adásokra alkalmas árnyjátékot készitett.
A mellékelt képreprodukción Marsak: A molnár, a fia és a szamár c. versét feldolgozó árnyjáték egyik jelenete.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. május 20. IV. évf. 21. sz. 2. l.

BERÉNYI László (festő)

Esztergomi Galériában volt kiállitása

WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika : Komárom megye, 1986. március, április = Uj Forrás, 1986/4. 73.p.

Berényi László

Kiállítás az esztergomi galériában

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

Berényi Lajos

Kiállítás az Esztergomi Galériában

Magyar Nemzet 1986. III. 1.

Berényi László

Kiállítás az esztergomi galériában

Magyar Hirlap 1986. III. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Berényi László

1971. szeptember 12.

LAP

021

Berényi László: BALATON

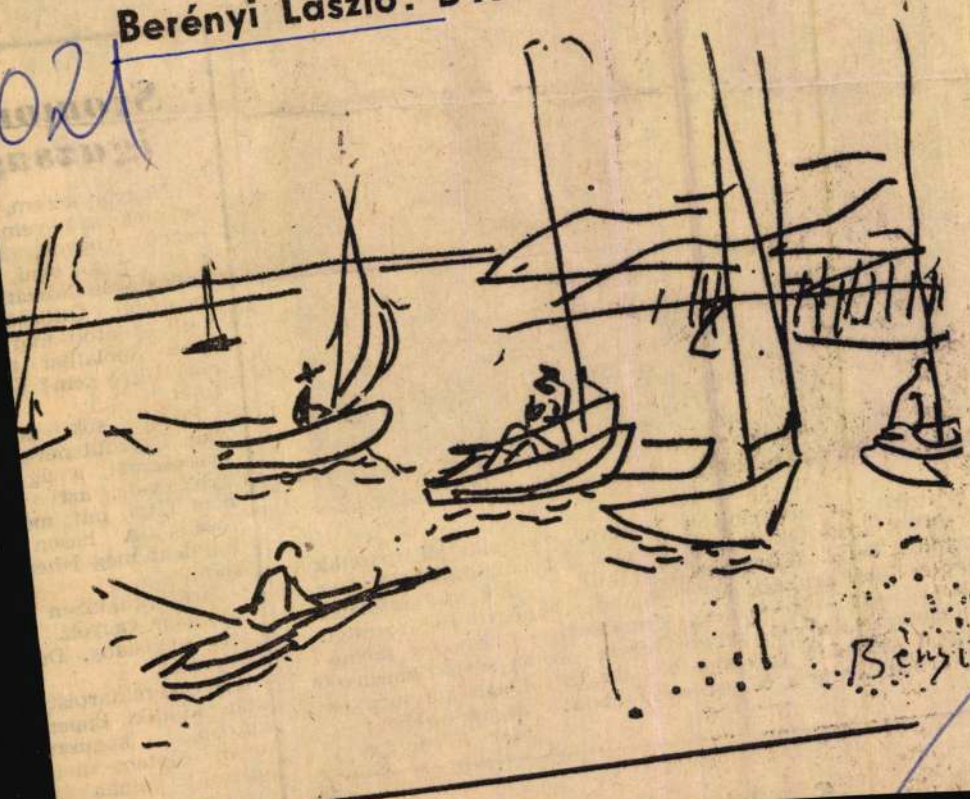

1971. szeptember 12.

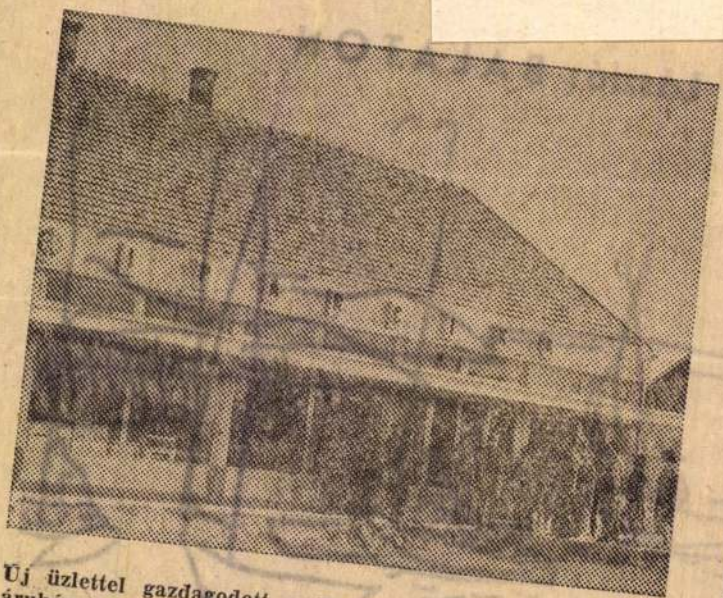

Új üzlettel gazdagodott a Tiszazug. Szövetkezeti iparcikk áruházat nyitottak tegnap Csépán. Az egy millió 50 ezer forintos beruházással épült szaküzlet 220 négyzetméter alapterületű, árukészlete meghaladja az egymillió forintot. Létrehozását — részjegyek formájában — 500 ezer forinttal támogatta a szövetkezeti tagság. Az új áruház megnyitásával szabaddá vált vas-műszaki bolt helyiséget még ez évben felújítja és presszóvá alakítja át az ÁFÉSZ.

(Foto: Temesközy)

Szom igaz

„Nagyon
ja meg a
kárnő va
szem mos
veskedni
togatóval.
kell — lá
gyos, ápo
nőt? Ugye
lehet.

Pedig
van. Egye
gyerekeme
gyok vel
nem látja
eszem. A
mindent
rolni.

Most
gondban
lett a k
a pénz.

A gye
tán küld
utóbb,
nem kap
dig ha
volt az
most volt

MDK

Berényi Margit, festőm.

művészi felfogásban és karakterben szorosan a nagybányaihoz zárkóznak fel a kolozsvári és szatmárimüvészek.

B.M. szintén számottevő tényezője Kolozsvár művészeti életének.

A nagybányai művésztelep tagjairól. Cim ?.
Képzőművészet.1932. 51.sz. 139.l.

Hogyan került a mozgófénykép vásznára Bánk bán?

Irta: Janovics Jenő.

Az erdélyi filmek születéséről beszéltem minap a Pásztortűzben.

Arra akartam mutatni, hogy Erdélyben a magyar filmek megjelenései a mozgófénykép vásznán nem véletlen ötletek eredményei voltak, hanem céltudatos iránykeresés jelentős állomásai.

A legemlékezetesebb állomások egyike *Bánk Bán* volt.

Ennek a monumentális nemzeti tragédiának fölvételeiről akarok most nehány műhely-titkot elárulni.

Az erdélyi filmek *scenáriumát* — így a Bánkét is — magam csináltam. Nem volt nehéz. Maga a történet annyira izgalmas, eseményekben, fordulatokban, éles vonásokkal rajzolt jellemekben annyira gazdag, hogy pontosan lehetett követni a tragédia menetét. Szinte csak összekötő jeleneteket kellett az események közé illeszteni, de ezeknek az egymásutánja is megtalálható a darab utasításaiban. Soha scenárium nem követte hívebben a költő elgondolását, szavait, utasításait, mint a Bánk bán scenáriuma. A film elkísérte Bánkot országvizsgáló körutjára, bemutatta a magyar paraszt megkínzottságát és nyomorúságát, a miről Tiborc beszél, találkozását a Petur „jó futó legényé"-vel, aki visszahívja őt a királyi udvarba, hogy lássa, *„ott mik esnek"*, a merániak „dombérozó" mulatozását, a vendégsereg gyülekezését, majd oszlását, a János áldását, ahol a végzetes porokat keveri Ottó a királyné és Melinda italába, az összeesküvők éjjeli titkos besurranását a Petur házába, Ottó erőszakos tolakodását Melindával szemben, Bánk hazarohanását, Tiborc útját a tébolyult Melindával „haza" felé, a Petur seregének összeütközését a királyi udvaroncokkal, Bánk menekülését, a Petur és házanépe lófarokra köttetését, Endre király hazatérését, Ottó embereinek pusztítását, Tiborcot, amint az égő házból kimenti Melindát s Bánkjához viszi.

Vágó Gáborné: Női arckép.

A tragédia eseményeit filmszerüvé tették ezek az összekötő kapcsok.

A nehezebb része a munkának az volt, hogy külsőségekben is híven mutathassuk be az eseményeket: a fölvétel helyeinek megválasztása, ruházkodás, díszletek tervezése. S legelső sorban a szereplő színészek kiválogatása.

A munkában kitünő segítő társam volt Kertész Mihály, aki akkor már jelentékeny gyakorlattal birt a film-rendezés terén s kétségen kívül a legkomolyabban s a legalaposabban képzett tehetség volt azok között, akiket ebben az időben erre az új művészetre vitt hajlandóságuk. A felvételeket ő vezette s nem felejthetem el, hogy mennyi elmélyedéssel, mennyi megértéssel dolgozott s hányszor hangoztatta, hogy úgy érzi: ez életének legnagyobb vállalkozása. Azóta Kertész Mihály a világ filmrendezőinek első sorába emelkedett, a nevét öt világrész közönsége ismeri, megtanulta a filmgyártás legrejtettebb titkait, mestere lett a modern technika legkörmönfontabb fogásainak, de hiszem, hogy nemzetközi nagy diadalainak percében is szívesen és önelégedetten gondol vissza a szentbenedeki fölvételekre, amikor szerény eszközökkel, de tüzes lelkesedéssel igyekezett megeleveníteni a nyolcszáz év előtti Magyarország nagy nemzeti tragédiáját, amikor úgy érezte, hogy életének legnemesebb s legnehezebb feladatát végezi.

A belső felvételek színházunk egyszerű műtermében készültek azok között a díszletek között, amelyeket a kitünő *Förstner Tivadar* tervezett.

A külső felvételek színhelye gróf Kornis Károly Dej melletti, XII. században épült szentbenedeki várának és kastélyának környéke volt.

A pirkadó hajnali órákban minden nap egész autótábor szállította ki oda a színészeket, statisztákat.

A főszereplők azonban éjszakára is a grófi kastély szívesen látott vendégei voltak.

Kik voltak a film főszereplői?

Jászai Mari, a külső megjelenésében és belső értékében, elgondolásában és kiviteli erejében egyaránt legtökéletesebb Gertrudis.

Paulay Erzsi, most Cerutti úrnak, a berlini olasz nagykövetnek felesége, akkor a legideálisabb Melinda. Szép, sugártermetű, nemes arcélü, végtelenül szimpatikus jelenség.

Szentgyörgyi István Tiborcát nem kell bemutatni e kincses város közönségének.

Bakó László: Bánk bán. Bizonyos, hogy a magyar színpadokon sok jelesebb Bánkot láttunk. De megjelenésében impozánsabb, külső adottságaiban illuziót keltőbb Bánk nem döngött a színpad deszkáin soha, mint ez a hatalmas termetű, szélesvállu, súlyosjárásu, ritka ember-példány.

Várkonyi Mihály: Ottó. Nem kell felfedezni őt ma már. A film-karrier, amit azóta befutott, eleget mond.

Dezséri Gyula: Mikhál bán. A legmélyebb tehetségű, legszínesebb és legzamatosabb magyar színész.

Pásztortűz 1935. máj. 31 jun. 15.

— Was spricht Seine Excellenz?... Mit mond a Kegyelmes úr? — érdeklődtek többen a bálteremben.

— Bizonyára a Lánchid-részvényekről beszél — nyugtatták meg egymás lelkiismeretét.

— A mi táncunk igen nehéz, nem képes azt minden ember eltanulni! — vélekedtek Széchenyi környezetében.

— Ezt elismerem. En azonban nem az úgynevezett „magyar szólót" gondoltam, — magyarázta tovább híveinek. — Azt a kedélyes táncot szeretném népszerűsíteni, amit falukon táncolnak szeretettel. Nem ismertek valakit az itt lévő ifjak között, ki ezt nekem eltáncolná a szünetben?

— Kende Pista! — kiáltották erre többen.

Mintha a föld alól termett volna elő, a satmari alispán fia ott termett.

— Ez kell nekem! — szólt Széchenyi örömmel. — Ugy-e uramöcsém szépen táncolja a falusi táncot?

— En csak a mi megyénk táncát ismerem, — szerénykedett a fiatalember.

— Epp ezt óhajtom! Lenne szíves nekünk most bemutatni!

Igen ám! — de a tánchoz muzsika is kellett!...

A karmestert kérdezték meg:

— Morelli! Seine Excellenz lässt fragen, ob Sie einen „ungarischen" spielen könnten?... Morelli! A Kegyelmes úr kérdezteti, el tudna-e egy magyar darabot játszani?

— Ja, zu dienen! A kótákat azonban nem hoztam magammal!

— Hol vannak?

— Itt a házban, a harmadik emeleten!

— No, csak gyorsan hozza!...

S néhány perc mulva elhozták a kótákat s elkezdtek játszani Bihari palotását.

Szegény Bihari! De jó, hogy ölnyi vastagságú föld van koporsód fölött! — ijedezett magában Kende Pista, aztán kijelentette, hogy se füle, se farka, — erre bizony nem lehet csárdást táncolni.

— Magam is látom! — jegyezte meg Széchenyi.

— Ismeri a Martinovicsot? — fordult Kende Pista Morellihez.

— Ezer bocsánat, ezzel igazán nem szolgálhatok!

Egy füstösképü, bajuszos, szakállas cigány erre felkapta fejét a zenekarban s megszólalt:

— Instálom alássan, majd elhúzom én azt kóta nélkül is!

— Brávó! Brávó! — kiáltották mindenünnen.

Az öreg cigány aztán rákezdte, a német kontrások meg cigányosan kisérték.

— Egy kis helyet kérünk! — lelkendezett Széchenyi.

S a tánc elindult. Ment, mind gyönyörűbben. Morelli karmester is felvette a vonót és maga is kisérni kezdte emberét.

Kende Pista szólóban egyedül járta a megkezdett táncot. Csak István gróf biztatására vett bátorságot ahhoz, hogy Orczy Elise bárónőt felkérje.

Ami aztán következett, az már igazi, mai csárdás volt.

Orczy bárónőt derékon átölelve, jobbra-balra forgatta, majd helyben állva bokáztak s néha-néha különválva járták egymással szemben.

...A baronesse klasszikus példánya volt a teljesen magyar szabású, kerekded széparcú lányoknak — jegyzi fel az egykori báli krónikás. — Nem magas, de karcsú termetű. Tánca könnyű, mint a pillangó röpte s minthogy akkor a lányok bálok alkalmával rövidujjú ruhaderekat viseltek, valahányszor táncosa magához karolta, vagy forgatta, ott nyugodott gyönyörű, gombölyű két fehér karja vállán, vagy karján s amikor észrevette, hogy táncától el vannak ragadtatva, hogy a nép táncát még hívebben adja, a falusi lányok módján csintalanul vágott pajkos szemével, kisiklott táncosának kezéből, aki aztán elfogta, karjára ölelte s jobbra-balra jól megforgatva, nyájasan köszönték meg a tapsoló báli közönség ünneplését.

Széchenyi boldog volt. Ritkán látták ilyen derűs arccal s Kende Pistával kezet szorítva mondta:

— Ez az én táncom!...

A zenekar ötven forint borravalót kapott és megigértették Morellival, hogy Martinovicces nótáját most már betanulja.

Következő csütörtökön aztán Kende buzgólkodására már nyolc pár táncolta a „párost". Aztán a táncosok száma hétről hétre szaporodott s végül a csárdás két német táncot szorított ki a táncrendből.

S a csárdás „udvarképes" lett nemsokára...

1847-ben az udvari bálon már Ferdinánd király előtt Pozsonyban táncolták a meghívott magyar vendégek.

Villámsujtott vén körtefa.

Izzó nyári nap. Hirtelen fergeteg.
Zúgó záporban egy nagy csattanás.
A büszkén álló, hatalmas körtefát
Derékbatöri egy villámcsapás.

Elvágva minden, minden boldogságtól
Fél-koronája nyújt búcsúkezet,
Hirdeti, milyen hirtelen halállal
Hagyhatjuk el az édes életet.

— S egyszerre fájón kiszakított emlék,
Elfutó, röpke, elmult pillanat
Képével állok könnyekkel szememben
A nagy, búcsúzó körtefa alatt.

SANDOR JUDIT.

V. fejezet

Mozaikdarabok

Déryné Széppataki Róza, a szinművészet ragyogó csillaga szintén Jászberénynek szülötte. Emlékét a Jászmuzeumban, egyik legkiválóbb szerepében *Vágóné Berényi Margit* művészi ecsetje alól kikerült kép örökíti meg és édesapja Schönbach Ferenc által, ki a mult század elején Jászberényben patikus volt, ajándékozott gyógyszertári felszerelés. Egyik utcánk nevéről van elnevezve. *(Abb. 1. kép.)*

Abb. 1. kép

Déryné Széppataki Róza arcképe (1793—1872.), Vágóné Berényi Margit festménye.

Schauspielerin Frau Déry. Ölgemälde von Frau Vágó geb. Margit Berényi.

*

A Jászmuzeum 12. számú tárlójában szerényen meghúzódva fekszik egy pár csizma. A muzeumlátogatók közömbös arccal haladnak el mellette, csak a talpakba vésett magyar korona, *P. A., L. M.* monogramm keltenek némi érdeklődést a figyelmesebb szemlélő lelkében. E pár csizma elkészíttetésének indító oka egyenesen meglepően kedves. *Payer Antal,* jászapáti apátplebános és híres költő, iparoscsaládból származott. Édesapja törekvő csizmadiamester volt. Jó szüleire gondolva egy kedves költeményt írt a csizmadiamesterség szükséges voltáról, mely a mult század hetvenes éveiben a *Honderű* című szépirodalmi lapban is megjelent. Olvasták ezt a makói csizmadiacéhben is, ahol éppen akkor *Lendvay Mihály* hires költőnk és színészünk volt a céhmester. Mert bizony Lendvay Mihály maga is csizmadia volt, s csak a mindennapi kenyér megkeresése után áldozhatott a költészet muzsájának. Annyira megtetszett neki Payer Antal költeménye, hogy buzdítására a makói csizmadiacéh egy általa elkészített vers kiséretében egy pár

Abb. 2. kép

Lendvay Mihály költő ajándékcsizmája.

A sok kisebb adományozót szeretettel kérem, hogy ne vegyék rossznéven, hogy külön nem emlékezem meg róluk, de oly sokan adták tanujelét igazgatóságom alatt a Jászmuzeum iránti szeretetüknek, hogy mindannyit névszerint felsorolni lehetetlen.

IV. fejezet

A Jászmuzeum látogatói

Látogatóink száma, mint már megemlítettem, elérte a 200.000-et. Mulasztást követnék el, ha azok neveit, akik minket meglátogattak és azt állásuk méltósága is megkívánja, — beszámolómból kihagynám.

1898 május 25-én *Káldi Gyula* operaházi karnagy és *Beck Péter* operaházi kürtös — *Tóth Péter* szerkesztő és *Reviczky Szevér* pénzügyminiszteri tisztviselő jelenlétében — elsőnek szólaltatták meg a némának hitt Lehelkürtöt. 1927 októberében *Royal Tyler*, a magyarországi népszövetségi főbiztos és *Mainford Peince* bostoni (USA) egyetemi tanár, *Stambulszky* egyetemi tanár több mint két órán át vizsgálták a Lehelkürtöt és megállapították, hogy a világon lévő 19 hasonló kürt között a mienk a legszebb és a legértékesebb. Erről bővebben szólunk a Lehelkürtről írott tanulmányunkban.

Különösen mozgalmas volt muzeumunk számára az 1933-as év, amikor a magyar kormányférfiak, s a vezető politikai egyéniségek több ízben is meglátogattak bennünket. *Néhai Gömbös Gyula*, *dr. Imrédy Béla* és felesége, *Huszár Károly*, *Bornemisza Géza*, *Sztranyavszky Sándor*, *Lázár Andor*, *Schandl Károly*, valamint Jászberény város országgyűlési képviselője, *dr. Antal István* v. államtitkár. Kedves nap volt 1935 junius 18-a, amikor az országzászló avatóünnepségére Jászberénybe jött *dr. József Ferenc* főherceg és *Anna* kir. hercegasszony a programszerűen kitűzött ötperc helyett félóráig tartózkodtak muzeumunkban. Kiváló figyelmet szenteltek a Goszthony-féle ékszereknek.

Gróf Sigray János és családja szintén hosszabb ideig időztek a muzeumban.

A megyebeli és távolabbi tanintézetek hallgatói, mint előbb említettem, majd minden évben felkeresnek bennünket. Egy alkalommal *dr. Matolcsy Mátyás* országgyűlési képviselő nagykátai választóit személyesen hozta el hozzánk.

Itt voltak a finn és észt vendégek, a világjamboree angol, skót csoportjai, akik a legjobb benyomással távoztak el Jászberényből. Ezenkívül *dr. H. A. Mez*, Amsterdam, *dr. Paul Schmidt*, s *Colin M. Martin* Berlinből.

V. BERÉNYI MARGIT (Kolozsvár): ÖNARCKÉP

művészek.

értéssel és felelőtlen protekciózással történik, hogy szinte csodaszámba megy, ha egy tehetséges kezdő vele megtalálja az utat a boldoguláshoz. Egyetlen bázisa a művészi ténykedéseknek, ha eleven visszhangra talál a közönségben. Az alkotás gyönyöre és a megértés gyönyöre fűzi össze a művészt publikumával. Csak itt van gyökere a művészetnek. A sajtó a maga részéről nem igen járul hozzá ennek a szükséges összekapcsolásnak elősegítésére, egyrészt mert tapogatózni kénytelen, másrészt mert a túlprodukcióval szemben bizonyos elnéző vagy elfogadó álláspontra kell hogy helyezkedjék.

Az a kétségtelen tény, hogy az alkotni vágyók seregével szemben ma nem áll a megérzők és megértők tábora, a gazdasági válságban nem lelheti egyetlen magyarázatát. Valahogyan mindig meg-

Vágóné

szegedi festő

erőd

Vinkler Délv

331. l.

Vágó Gábornak?

szeged. kobrász felesége?

Vágóné Berényi Margit

festő

A valóság szelíd átköltése adja festészetének alapvonását, főleg archépek és virágcsendéletek foglalkoztatják. A virágcsendéletekben és tájképeiben a dekorativ hajlandóság jelentkezik. 1944 elején kollektív kiállítása volt Szegeden. Vágó Gábor szobrász felesége.

Dorogi Imre: Vágóné Berényi Margit és Vágó Gábor képzőművészeti kiállítása. Délvidéki Szemle 1944. 93. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

BERÉNYI MARGIT /Vágó Gáborné/ festő. Nagybányán tanult, sok arcképet festett.

2054. EMELETES SZEKRÉNY, kül
pokkal, Délnémet, XVII. sz. –
gegliedert, mit gedrechselte Sä

2055. MAGAS, FIÓKOS SZEKRÉNY
Nussholz, mit 8 Laden. Empir

2056. KÖNYVÁLLVÁNY, diófa, fél
säulen. XIX. Jh.

2057. AJTÓS SZEKRÉNY, diófa, sz
mit Bandintarsia. Ungarisch,

2058. IRÓASZTAL, diófa, két bakko
Biedermeier.

BB.

s faragott diszitéssel, felső része üveges. Magyar,
rsiert und verglast. Ungarisch, Louis XVI.

ıl. Olasz. — Eckschrank, Eiche mit Beineinlage.

btisch, Mahagoni. XIX. Jh.

mákkal, fönt két tükrös ajtóval. Osztrák, XVIII.
m. Italienisch, XVIII. Jh.

bakkal. XIX. sz. — Grosser Tisch, Nussholz, mit

X. sz. — Tisch, Nussholz, mit vier Balusterfüsse.

ni fa, empirestilusu bronzverettel. XIX. sz. —
eschlag. XIX. Jh.

pire. — Zwei Eckschränke. Pappelwurzel. Empire.

ábakkal. Osztrák, XIX. sz. — Klavier im Empire-

—

Berenyi Margit

Festő

lásd Vágóné Be-
renyi Margit alatt.

1944. elején Koll. Eill.
férjével

Dorogi Imre: Vágóné
Berenyi Margit és
Vágó Gábor Képrom-
kiáll. Délvidéki Henle.
1944. 93 l.

JÁSZSÁGI KÖNYVTÁR II.

Pesti Könyvnyomda és Könyvkiadóvállalat nyomása, Jászberény

Bereiyi Margit
festő

László

Vágóné Bereiyi
Margit dalai.

Berényi M.

negedi festőnő

láid

Vágóné Berényi M.

alatt.

Vagó Gáborné

Déryné archepe fen-
titol a Jászmuzeumban.

Blénjászberény 40. l.

BUDAPEST
935-MAJ.15-E10
Cs.F.a.b. 4 Cs.F.a.b.

Vágóné Berenyi M.

Negedi festő

Szeged 1944

Délvidéki találk.

Nagybányai temető

c. képe

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BERÉNYI PIROSKA

FESTŐMŰVÉSZ
(BRAZILIA)
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1970. OKTÓBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 16 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
BUDAPEST V. DOROTTYA UTCA 8

6726 fnyv 1

Bezényi Piroska

A Kult. Kapcsolatok Intézetében

Ziálítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 18 Gold.

Bezényi Piroska

A Kult. Kapu. Intézetében

Ziánitása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 11 bold.

BERÉNYI PIROSKA

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

(BRAZILIA)

BUDAPEST, 1970 OKTÓBER

BERÉNYI PIROSKA

Berényi Piroska 1938-ban fejezte be tanulmányait a Budapesti Szépművészeti Akadémián, majd tanulmányútra Egyiptomba, Alexandriába ment. Ott, a nagybátyjánál dolgozott, aki ismert arcképfestő. A háború után Braziliába költözött. Fiatal éveiben, – mint az sok más művésszel is történt, – elfoglaltságának legnagyobb részét családja kötötte le. Így csak később, érettebb korában, családi kötelességeinek teljesítése után szentelhette minden tevékenységét a művészi alkotómunkának.

Berényi Piroska művészi pályafutása valójában csak mintegy 6 éve kezdődött el, amikor újból a festészet és a grafika felé fordult. Korai munkái erősen kötődnek az akadémiai tanulmányokhoz, naturalista tendenciák uralkodnak, a bizonytalanul megfogalmazott társadalmi tematika ekkor még nem mutat kikristályosodott művészi egyéniséget. Két évvel később, már igen jelentős haladást ért el művészi alkatának rögzítésében éppúgy, mint festészeti módszereinek alkalmazásában. Az egyszerű naturalizmus felől haladt egy alkotóbb kifejezési mód felé, amelyben az emberek belső világába mélyebben behatoló és a fantasztikum felé hajló irányzat jut érvényre.

Berényi Piroska 1966-ban rendezte első önálló kiállítását Sao Pauloban, amely addigi művészi tevékenységének fontos állomását jelenti. Művészi egyénisége itt már kialakult, a kiállított képekre a szemlélődő és talán fantasztikusnak ható költőiség a jellemző. Feltárta az élet mélységéből és az ember végzetéből merített problematikát. Különösen érdekesek tájképein a szimbólikus figurák.

A kiállítást követő korszakában Berényi Piroska nagy ígéretekkel kecsegtető grafikus művészete emelkedik ki. Legutóbbi metszetei és fametszetei – véleményünk szerint – művészi fejlődésének legfejlettebb szakaszát jelentik; a kifejezési mód tökéletes tisztaságát és határozottságát, valamint a mondanivaló mágikus és fantasztikus elemeinek gazdagságát.

Berényi Piroska legújabb vásznain is ugyanazt a fejlődést észlelhetjük mint a metszetein. Míg festményei az európai gyökerekhez kötődnek, metszetei már sokkal inkább a jelenlegi brazil képzőművészeti mozgalmakhoz kapcsolódnak, szabad utat engedve a legújabb problémáknak is. Különösen figyelmet érdemelnek a szorosan az élethez és a brazil tájakhoz kötött témájú festményei éppúgy, mint azok a kompozíciói, melyeken a megfestett személyeket közlékeny, bensőséges költészetű légkör hatja át.
Berényi Piroska alkotóművészetének beteljesedését most éri el, és egyben további termékeny fejlődést ígér.

1970. május 6.

Mario Schenberg

BERÉNYI PIROSKA

Született Aradon.

1934. Képzőművészeti Főiskola, Budapest

1938. Egyiptomba utazik.

1945. Braziliába távozik.

KIÁLLÍTÁSOK:

1966. Városi kiállítás, Baretto
Galeria F. Domingo-Sao Paulo, egyéni

1969. Nugrasp, Galeria Verissimo, Sao Paulo
Nugrasp, Auditorio Italia, Sao Paulo
Nugrasp, Minas Gerais, Sao Paulo
Galeria F. Domingo, Sao Paulo

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Érés, 1964
olaj, 51 x 59
2. Építkezők, 1964
olaj, 59 x 79
3. Öreg pár, 1964
olaj, 61 x 81
4. Violao mellett, 1964
olaj, 72 x 92
5. Itatás, 1964
olaj, 50 x 50
6. Mulat lány madárral
olaj, 37 x 80
7. Fáradtak, 1964
olaj, 61 x 81
8. Utcakereszteződés, 1966
olaj, 46 x 57
9. Magány, 1966
olaj, 46 x 60
10. Zavaros emlék, 1966
olaj, 46 x 60
11. Vízparton, 1966
olaj, 59 x 70
12. Álom, 1968
olaj, 62 x 82
13. Rideg táj, 1968
olaj, 75 x 64
14. Beteg látogatása, 1969
olaj, 33 x 46
15. Fiatalok, 1969
olaj, 47 x 47
16. Áldozások, 1969
olaj, 56 x 47
17. Eltünt park, 1969
olaj, 55 x 47
18. Különös délután, 1969
olaj, 60 x 75
19. Gondolatok egy téma körül, 1969
olaj, 60 x 80
20. Sínek végén, 1969
olaj, 62 x 82
21. Elűzöttek, 1969
olaj, 75 x 95
22. Emberek, lovak, kutyák, 1970
olaj, 80 x 100
23. Asszonyok, 1970
olaj, 58 x 79
24. Rioi kunyhók, 1970
olaj, 66 x 80
25. Muzsikusok, 1970
olaj, 72 x 92
26. Csónakban, 1970
olaj, 100 x 80
27. Beszélgetők, 1970
olaj, 58 x 75
28. Sétálók, 1970
olaj, 58 x 75
29. Menekülők, 1970
olaj, 35 x 50

30. Öreg rabbi, 1970
toll, 18 x 30

31. Üzenet a világba, 1965
olaj, 32 x 48

32. Ülő néger asszony, 1966
toll, 35 x 50

33. Hajléktalanul, 1966
olaj, 32 x 46

34. Szemétgyüjtő, 1968
toll, 32 x 48

35. Táncolók, 1968
olaj, 32 x 42

36. Anya kisfiával, 1968
olaj, 32 x 42

37. Orvosok, 1969
olaj, 32 x 42

38. Támadás, 1969
olaj, 32 x 46

39. Öregek, 1969
olaj, 32 x 46

40. Börtönudvar, 1969
olaj, 36 x 50

41. Szűk utca, 1969
olaj, 36 x 50

42. Szerelem, 1969
olaj, 36 x 50

43. Szerelem, 1969
olaj, 50 x 36

44. Lovasok, 1970
tus, ecset, 32 x 48

45. Első lépések, 1970
tus, ecset, 32 x 48

46. Öregek, gyerekek, 1970
tus, ecset, 32 x 48

47. Magános sétáló, 1970
tus, ecset, 32 x 48

48. Csók, 1970
tus, ecset, 48 x 64

49. Palántálok, 1970
toll, 35 x 50

50. Három nő, 1970
toll, 35 x 50

51. Rajz I, 1970
toll, 32 x 48

52. Rajz II, 1970
toll, 32 x 48

53. Kétségbeesés, 1970
tempera, 55 x 77

54. Az emberek és a kerék, 1970
rézmetszet, 35 x 50

55. Figurák az emlékezésben, 1970
rézmetszet, 35 x 50

56. Őrizet, 1970
rézmetszet, 35 x 50

57. Nő az ablakban, 1970
fametszet, 44 x 58

58. Jazz, 1970
fametszet, 44 x 58

59. Különös délután, 1970
fametszet, 49 x 66

60. S.O.S., 1970
fametszet, 35 x 50

61. Öröm, 1970
rézmetszet, 35 x 50

62. Töredékek együttese, 1970
rézmetszet, 68 x 51

Fk.: Hemberger Sándor

Zenemű Ny.

Ø Berényi Piroska

fest. nak. II.c.

Ferkpzomfoiskèvk

1935-36. 70.c.

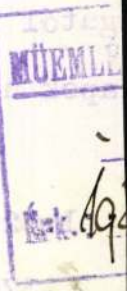

2.229/07. [illegible]
1926.

é n y .

gától főbizományba átvettem a Bizott-
apok harmadik sorozatából a következő

1.320	garniturát,	*
370	"	
1.170	"	
2.860	garniturát.	

[illegible]tvetem
[illegible]eze József

Berenyi Piroska

III. éves középisk. tanárjel

Képzm. Főisk. Évk

1936/37 74 l

Forkápzomfoiskévk

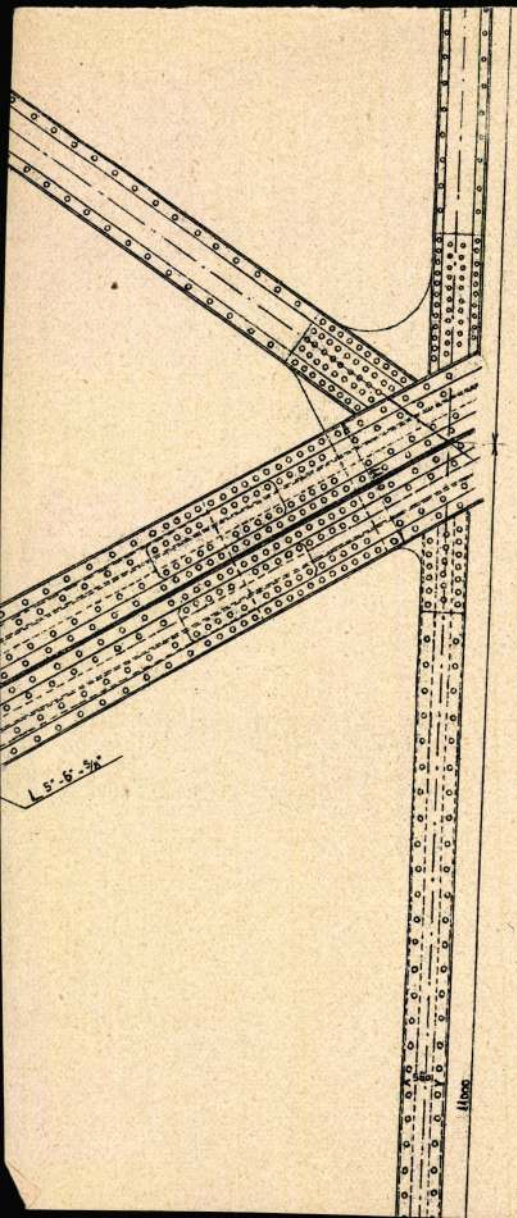
L 5"-6"-5/8"
X
Y
11000

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-066, 337-748, 340-726

BERÉNYI PIROSKA

NÉPSZABADSÁG

1970 OKT 3

1021

— BERÉNYI PIROSKA, Brazíliában élő magyar származású festőművésznő kiállítása pénteken nyílt meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítástermében. A bemutató a művésznő jelenlétében Korbacsics Pál, a Magyarok Világszövetségének főtitkárhelyettese nyitotta meg.

Berényi Piroska

1021

ÁLOM és valóság

BERÉNYI PIROSKA BRAZÍLIAI FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA BUDAPESTEN

Csak nemrég zárult az a kiállítás, amelyen magyar származású külföldi művészek alkotásait láthatta a közönség, magyar származású külföldieket számos országból. A különböző országok között azonban egyetlen dél-amerikai állam sem szerepelt. S most, mintegy a hiányt pótolva nyílt meg a Brazíliában élő Berényi Piroska önálló kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállító termében. Ő az első brazíliai magyar festőművész, akinek képeit hazai tárlaton ismerhettük meg, s hogy éppen most, ez nem véletlen.

Berényi Piroska harminckét esztendei távollét után éppen ebben az esztendőben kereste meg az óhazával a szorosabb kapcsolatot és — mint Korbacsics Pál, a Magyarok Világszövetsége főtitkárhelyettese a kiállítást megnyitó beszédében kiemelte — a művésznő éppen ebben a jubileumi esztendőben kívánt jelen lenni személyesen is, alkotásaiban is. Mi pedig örömmel fogadtuk a bemutatkozást. Érdekes művészt, elgondolkoztató műveket ismertünk meg. Van valami, ami e festményekhez közelebb kerülve, tüstént megragad: az álom és a valóság ötvözete, ez az örök szintézis, amely minden emberben fellelhető, csak az arányok különböznek.

Berényi Piroska művészlelkében a kettő harmonikus egységét s egymásmellettiségét fedezzük fel. Hagyja hatni magára a valóságot — az Érzés című kép áldott állapotban levő fiatalasszonya testileg egybeolvad a zölden burjánzó, magasra szökő terméssel —, és éppen így engedi, hogy ecsetét az álmok vezessék, például a Különös délután elmosódó, sejtelmes tája, s figurái közt.

Berényi Piroska nem absztrakt művész, nyugodt meggyőződéssel vállalja a figuratív festészetet. S nemcsak vállal, hanem bizonyít. Bebizonyítja, hogy így is lehet modern, így is kifejezheti a világ bonyolult sokrétűségét. Igaz, a nézőnek nem geometrikus formákat kell megfejtenie, de tájat s embert összeolvasztó kompozíciói éppen úggy megmozgatják a fantáziát s éppen úgy szabad asszociációkra késztetnek. Vajon az Elűzöttek puha felhőkbe, a semmi pasztellszínű ködébe vesző menete mi elől menekül s hová? A Csónakban ülők drámaian komponált kis csapata — a fejét tenyerébe hajtó lány, a gondterhelten előregörnyedő fiú, az asszony, ölében a kisgyermekkel — milyen sorsot cipel magában a sötét vizen? Az egyszerű brazil Asszonyok csoportja, a nyakukba, szoknyájukba csimpaszkodó gyerekekkel, az élet milyen örömeit s gondjait hordozva verődik össze egy pillanatra?

Megkérdezhetnénk a művészt közvetlenül, de mégsem tesszük. A művek egyik célja éppen az, hogy e kérdések feszítőerejét érezzük, hogy a mű ember és világ ismeretlen színeivel, újszerű megjelenítésével szembesítsen.

Berényi Piroskának inkább azt az egyszerű kérdést tesszük fel, mit érez itthon harminckét esztendő után. A válasz:

— Fájdalmasan gyönyörű, szomorúan boldogító.

Soós Magda

Asszonyok

Különös délután **(Novotta Ferenc felvételei)**

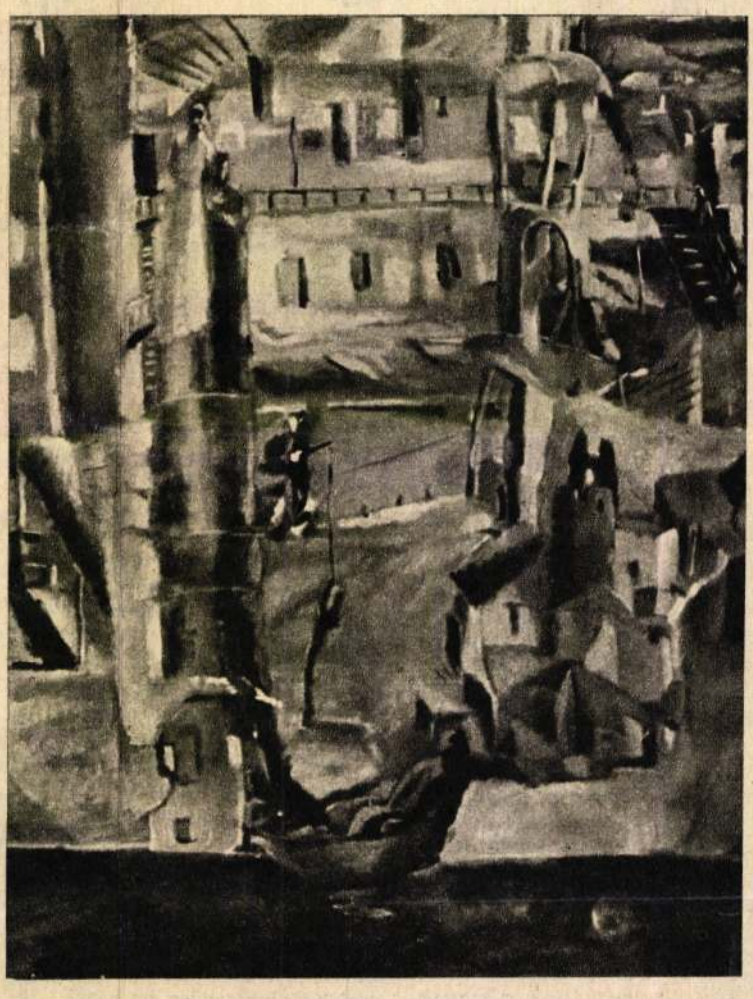

Arcképek a mából

Szendrő József

A NEMZETI SZÍNHÁZ TAGJA

RIPORTER: Mikor és hogyan kezdte a pályát?

SZENDRŐ JÓZSEF: Szeretném remélni, hogy már az édesanyám méhében eldőlt a kérdés — bár én még sokáig nem tudtam róla —, hogy egyszer és mindenkorra végigjátszom az életemet. 1936-ban, a Színiakadémia elvégzése után a budapesti Nemzeti Színház szerződtetett, mint ösztöndíjast. Ez akkor előkelő indulásnak számított.

RIPORTER: Mely színházakban játszott?

SZENDRŐ JÓZSEF: Kis túlzással: mindegyikben. Nemzeti, Madách, Víg, Petőfi, Jókai, Operett, Vidám, József Attila — Pesten és vidéken —, Pécs, Miskolc, Debrecen, Szeged, Kaposvár. Pódiumon: az ország városai és falvai.

RIPORTER: Az interjúsorozat első darabjában Gábor Miklóstól, most két év után öntől kérdezem: mi a véleménye a világszínház úgynevezett válságáról?

SZENDRŐ JÓZSEF: A színház, amióta én élek, mindig válságban volt. Ifjúságom idején támadta meg a hangosfilm, pár évvel ezelőtt a tévé. És ez valóban hatalmas konkurrencia — elsősorban a tömegellátás szempontjából. „Világot jelentő deszkák?" Ez ma már megdőlt. Világot jelentő vászon. Ez van. Ez a mozi. S a nagyvilág — ez a tévé. Ha egy színész 20 évig működik a színházban — nem látja annyi ember, mint egyetlen este egy dobozban. De ez a dolognak csak egyik része. A színház mindenütt jelen van. Egyetlen deszkaszál, dobogó az egész. Így kezdődött — és lényegében nem is kell hozzá egyéb. Ha föllépek rá mint Hamlet — egy perc alatt már az is vagyok. Ha jól csinálom, saját ruhámban, fények nélkül, a szavak ereje révén. A második világháború lövészárkaiban sűrűn szerepeltem, mint színész. Katona voltam és a bajtársaim elvárták tőlem, hogy szórakoztassam őket, amikor éppen nem ropogott a fegyver. És ott a sárban is Lucifernek, Falstaffnak látták azt, aki együtt szenvedett velük. Ez a színjátszás nagy hatalma. Így hát teljes válságba sohasem kerülhet a színház, mert mindig, mindenütt felütheti a fejét és saját átéléseit eleven áramlatban viheti bele az átélők vérkeringésébe.

RIPORTER: Latinovits Zoltán azt mondta nekem körülbelül két éve: „Negyvenéves kor után a színészet kétes dologgá válik, ha az ember nem talál ki valamit mellé." Mi erről a véleménye?

SZENDRŐ JÓZSEF: Latinovits hiányérzete egy nagy művész teljességigénye. Az ember néha úgy érzi, hogy a maximumot már kifejezte — mit tehet még? Ismétlésekre szorítkozzon, vagy kiszolgálja a futó műsort? Az én esetem más, nekem a sors nem adott sorozatosan nagy színészi alkalmakat, ehelyett variációkat nyújtott. Azt, hogy az egésszel találkozhattam. Nemcsak kaptam, osztottam is szerepet. Nemcsak rendeztek — rendeztem is. Nemcsak tanultam, de tanítottam is néha, nemcsak a megírtakra hagyatkoztam, de én is írtam szövegeket. A 40—50 éves emberi, tehát a 20—30 éves művészi pályafutás a rutinba torkollik. Az ember megtanulja a mesterségét — s az Élmény nincs is mindig kéznél. Ebben talán sokan ki is fáradnak, elégnek, lehet, hogy Latinovitsnak igaza van. Én őbenne egy nagyszerű rendezőt is érzek. Olivier, Sztaniszlavszkij és nagyon sokan mások azért vegyítették a színjátszást az

Szendrő József

egész Színház megkomponálásával, mert nincs a világon keservesebb és szörnyűbb függés, mint a színészé, aki végül is másoktól kapja mindazt, amire szüksége van.

RIPORTER: Ön eddig a színészi, színigazgatói, írói, rendezői, műfordítói, filmszínészi pályákat próbálta ki. Ön milyen sorrendben írta volna a felsorolt tevékenységeket?

SZENDRŐ JÓZSEF: Ha jól meggondolom, elsősorban színigazgató voltam, mert jobban szerettem másokért élni, mint önmagamért. Az önző színészvezető szerintem egész egyszerűen ártalmas pokolfajzat. A jó direktor: apa, tanár és fölfedező, barát és orvos, ügyész és védő. Akit a társulat nem szeret — nem igazgató. No persze nem az egész társulat, sőt sokszor nem is ugyanazok tartanak ki egy igazgató mellett, de kell, hogy hívei legyenek, tanítványai és elkötelezett alkalmazottai.

Másodszor: színész voltam. Bár ez a legjobb, a legszebb, csak úgy lehetséges, ha a szerencse együtt pártol a főnök[illegible]

MAGYAR HÍREK
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

veg

Megalakult [illegible]
lalat. A vállala
tőkével kezdte
romos- és alur
tekintélyes sza
Gexa, a Ceged

Magyar részi
impex és a Tesco, mint külkereskedelmi vállalat, valamint a Magyar Alumíniumipari Tröszt és a Chemiemash, mint iparvállalat vesz részt az együttesben.

A cég elsődleges célkitűzése a részvényes vállalatok együttműködésének kialakítása elsősorban nagy létesítmények létrehozására. Foglalkozni akarnak a magyar gépipari export kiszélesítésével Franciaországban és a francia—magyar műszaki termelési kooperációs lehetőségek felkutatásával és megvalósításával is.

OLASZ GAZDASÁGI KÜLDÖTTSÉG BUDAPESTEN

Az olasz külkereskedelmi minisztérium kezdeményezésére az olasz kereskedelemügyi intézet, az ICE, szervezésében 14 tagú gazdasági delegáció tartózkodott Budapesten. A küldöttséget Stefano *Servadei* képviselő, az olasz képviselőház iparügyi bizottságának elnöke vezette. A delegáció olasz termékek magyarországi eladásáról tárgyalt és az *ipari kooperációs lehetőségeket* vizsgálta.

Képviseltette magát a küldöttségben a milánói Selo, a Simesa, az Over Meccanica, továbbá az Officine Calabrese-Bari, a Pivano-Alessandrixa, a F. lli. La Petra-Sora és a Sprague Creas cég. A delegáció főként az elektronikai ipart, az útépítő- és földmunkagépeket készítő ipart, a nyomdatechnikai és a papíripari gépgyártó ipart képviselte.

Magyar hetek Nottinghamben

Nottingham kelet-angliai iparvárosban október 15-én *magyar kulturális hetek* kezdődtek. A vármúzeumban ünnepélyesen megnyitották a magyar iparművészeti kiállítást, a városközpontban könyvkiállítás nyílt meg, a fényképkiállításon az MTI-riporterek negyven művészfotóját mutatták be.

Az ünnepélyes megnyitóra *Kőmíves* Istvánnak, a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága elnökhelyettesének vezetésével küldöttség érkezett. A város polgármestere ebédet adott a küldöttség és *dr. Házi* Vencel londoni nagykövetünk tiszteletére.

A nottinghami egyetemi könyvesbolt külön kirakatot rendezett be magyar tudományos és művészeti könyvekből, a szövetkezeti áruházban magyar árubemutató nyílt meg. A város lakossága magyar filmeket tekinthetett meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 DEC 6
SOMOGYI NÉPLAP

Káldi János:

A balatonszárszói sínek mellett

J. A. emlékének

Fut a délután.
A nyár akkora, hogy alig fér meg a világban.
Néz a szomorú állomás
elrévedőn és színétől-váltan.
A fákon, házakon
korán-szakadt homály van.

Csupa merengés, emlékezés a sínekmenti táj.
Minden őt idézi:
a Legnagyobbat:
a Balaton ezer-ágú
a koszorúba fonódó sok-sok
az elvágtató kerekek róla
a nyárfasor, amelyik látta még.
— hallgasd csak! —
bizonyára róla kiálthat;
s érte tolul ide rajongva
nem-szűnően és nem fogyóan
a virág-örvény és a viraghab.

A szívem is
neki tiszteleg itt gyermeki-tisztán,
s átöleli övéit,
a két kis szélvert pályamunkást,
ahogy ülnek és esznek a talicskán.

Vízparton

Berényi Piroska festménye.
(Selmeczi Tóth János felvétele.)

mellett a ragok szították leghevesebben a felkelést. Ezek, sajnos, csak dadogni tudnak, és így elég nehezen panaszolták el sérelmeiket. Az fájt nekik a legjobban, hogy tévesen alkalmazzák őket, például így: »A népnek« — holott az igazság ez: »A néptől«. A határozók is kivették részüket a mozgalomból, szokott határozottságukkal. Egyre fenyegetőbben zúgott a szavak beláthatatlan tömege. Hullámzott, kavargott ez a tömeg, de egyre céltudatosabb ritmust, egyre egyenesebb irányt kapott a mozgása. Végül aztán feltartóztathatatlan menetben indultak el a felkelő szavak egy ismeretlen célpont felé. Percek alatt elnéptelendett a szótár: csak néhány magával tehetetlen agg maradt a helyén, mint például a »hehezet«, a »sajátképpen« és a »mértékhitelesítés« vagy egy-egy szerencsétlen torzszülött, mint mondjuk a »géperejű bérkocsi«. Az emberek körében hamarosan észrevehetővé váltak a lázadás következményei. Tehetetlenül kapkodtak és tátogtak, és nem tudtak rendesen hazudni, halandzsázni, csalni, és népszerű olvasmányokat szerkeszteni. Később már rabolni és gyilkolni is alig tudtak, mert fejlett, differenciált világunkban ez sem lehetséges szavak nélkül. Így azután meglepően rövid idő alatt összeomlott az egész civilizáció.

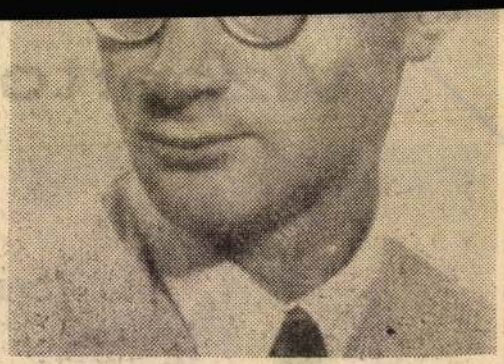

A szavak pedig ismeretlen, új hazájukban boldogan és szabadon éltek, elfelejtették a sanyarúság és a gyalázat éveit, gazdag és mély értelmet teremtettek maguknak, saját lelkiismeretük szerint, és egészen újszerű, színes és dallamos ragokkal gyarapodtak.

Még ma is élnének, ha fel nem ébredtem volna.

(1938)

* **Bálint György (1906—1943)**
A két világháború közötti magyar marxista kritika és publicisztika legkiemelkedőbb alakja: a Pesti Napló, majd a Népszava és az Újság munkatársa volt. Életműve elszánt és pontos bírálata az embertelenség és barbárság korának.

mint a [illegible]

Gábor Andor, a költő és [illegible]ikkíró: egy és osztatlan.

Harminc esztendő szak[illegible]datlan újságírói munkáján [illegible]gazdagságából készült vá[illegible]gatás ez a kötet, mely f[illegible] fedi Gábor Andor életét [illegible] vele korának nevezetes szakaszait. A Tanácsköztársaság bukása után tobzódó fehérterror Gábort emigrációba kényszeríti, és az író Bécsből indítja támadásait a Horthy-rendszer ellen. Amikor a fasizmus kezdi maga alá gyűrni Németországot, Gábor Hitler uralmának megdöbbentő galádságairól és a proletárok szenvedéseiről a Pravdának küldi irodalmi riportjait. Új erőre kapva dolgozik később a Szovjetunióban, ahol a moszkvai Új Hangban forgatja éles pengéjét, és végül a felszabadulás után most már itthonról perzseli szenvedélye tüze a terjeszkedő új fasizmus, az amerikai imperializmus és a tőkés rend eszeveszettségeit.

Gábor ezekben az írásokban műfajt teremt; formában, a megírás [illegible]kszínűségében, a fordulatok gazdagságában társtalanok e politikai írások. A gúny, a [illegible]erzes a [illegible] kal, akiknek húsát marcangolja a tőke és a fasizmus.

A felszabadult hazában újra változik Gábor cikkeinek hangja: mások a feladatok. Itthon végre a nép építi azt az új világot, melyért az író ötven éven át harcolt. Gábor régi harcát most már továbbvitte az új világot fenyegető új ellenség, a nyugati imperializmus ellen.

Amikor meghalt, alig választotta el néhány nap hatvankilencedik születésnapjától... Cikkeit és egész írói művét meg kell becsüljük, mert harcos, nagy íróművésze annak a Magyarországnak, mely a hozzá hasonló lelkesek és bátrak szenvedélyes segítségével teremtődött meg. Az irodalomnak és az újságírásnak nagy szerepe van egy nép társadalmi formálásában. Generációja írói közül különben, mint Gábor Andor, senki más nem teljesítette ezt a hivatását.

Bölöni György

* Részletek a szerző tanulmányából.

Berényi Piroska (Brazília) 1

Nagy utat tett meg Berényi Piroska – valo-
ságosan is – amíg Budapesttől Sao Paulóig
(Pauló), s a naturalizmustól a szimbolikus,
impresszionista látásmódig, a kezdeti, gondos
részletezéstől az átfogó, lényegre törő festői
módszerig eljutott. A több mint három évtize-
de Brazíliában élő festőnő hol álomszerűen deren-
gő, hol tragikusan sötét, a magányosság, a kive-
tettség eleterizését kifejező képekkel mutatkozik
be nálunk.

(b.e.) Berényi Piroska (Brazília) képei a Kulturális
Kapcsolatok Intézetének kiállításán

Ország-Világ 1970/46 ~~18-1~~ 23 old.

Berényi Piroska (Brazilia) 2

Festményei hol a kafkai látomások nyomasztó
világát idézik, hol a realitás sikján az egyszerű
emberek otthonát. Rajzai, szükszavúságukban
is kifejezően – az anyaság, a munka, a gyász, a
szerelem örök megnyilvanulásaiként – festmé-
nyeinél is markánsabban mutatják meg a hu-
manizmussal átszött indulatot, erős fantázi-
át, bátor gondolatokat, melyek a távoli or-
szágba szakadt Berényi Piroskát igazi mű-
vésszé avatták.

(b.e.) Berényi Piroska (Brazilia) képei a Kultúrá-
lis Kapcsolatok Intézetének kiállításán.

Ország-Világ 1970/46 23 old.

Berényi Piroska
grafikus

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kamaraterminben mutatkozott be a magyar közönség előtt Berényi Piroska A Műcsarnó 33 évig távol harajától.

Pogány Ö.Gábor: Berényi Piroska kiállitása.
Müvészet, 1971. május - 37.oldal

Berényi Piroska
grafikus

Berényi Piroska mögött nehéz évtizedek állnak. Előbb Egyiptomban, utóbb Braziliában élt. Kiállítása hifyen azt a környezetet, világképet amibe Dél Amerikában élt.

Pogány Ö.Gábor: Berényi Piroska kiállitása.

Müvészet, 1971. május - 37.oldal

Berényi Piroska
grafikus

Hetvan egyszerűségi képet mutatta
be a tárlaton, ennek a műnek
nem akarok a művesmő tengem
-kelé egyszerűsmohat, szerzációkat.

Pogány Ö.Gábor: Berényi Piroska kiállitása.
Müvészet, 1971. május - 37.oldal

Berényi Piroska

Kiállít a KKI termében

Kiállítási kalauz 1970. nov.
Szocialista művészet, 5. l.

MDK

Berényi Piroska, festő

Brazíliában első magyar származású festőművésznő.

Kiállítása nyílt meg a kult. kapcsolatok Intézetében.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 3.

Bezényi Piroska festő

A Kult. Kapcsolatok Intézetében

kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 4. Gold.

Bezényi Piroska festő

Brazíliában él. A Kult. Kapcs.
Intézetében okt. 2-án tárlata nyílik

Magyar Nemzet 1970 IX. 30 hold.

Berényi Piroska
grafikus

„Thuja kisfiaival"
(rajzon)

Pozsány Ö. Gábor: Berényi Piroska kiállítása.
Művészet, 1971. május – 37 oldal.

Béres Jenő festő"
Szolnok Megyei Néplap 1956 szept. 2.-
3 oldal.-

Berényi Rudolf
a Békéscsabai Múzeumban rendezett
XVIII. alföldi tárlaton szerepelnek mű-
vei.

Láttuk, hallottuk-a kiállítóteremekben.
1945. IV. 20. Petőfi 19.39 ka-

Berényi Rudolf MDK

Napraforgók

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Berényi Zoltán

Szimbólum, tusr.
Téboly, kréta
Baleset, tusr.
Hasis, sz.tus

kiáll.
Budai Szépmüv. Társ. 1933. nov.

Ø Berenyi Zoltán

grafikus

Budai Képművészeti Társulat 1933. őszi tárlat

Szimbolum, tus r.

Téboly, kréta

Baleset tus r.

Hasis, nincs tus

680/905 późn. Erzsébet, derzemtes 4.

A m.kir.vall. és

88815 sz.a.kelt s a IX.ker. álla

mása:

Utasitom az államénzt

házában" levő falfestményeknek e

nak másolatai ért Gróh Istvánnak,

tanárának négyezer /4000/ kor. t

lékek Orsz. Bizottságának helyet

BERÉNYI Zsuzsa

BOLT
H 1085 Budapest, Leonardo da Vinci utca 40.
tel.: (36 1) 112 1603
nyitva h–szo 10–18 / ouvert du lundi au samedi de 10h á 18h

BERÉNYI ZSUZSA • MESTER TIBOR kiállítása

1996. január 15–február 6.

A kiállítást megnyitja BELLÁK GÁBOR, 1996. január 15-én hétfőn 18 órakor.

Béres Béla gyűjt.

V. P. [Vasadi Péter]: A Tokaji Múzeum Béres Béla gyűjteménye [interjú]. = Új Ember, 1985. dec. 8. 6. old

fest.-ált. →

BÉRES BÉLA gyűjtő

FEHÉR József: Megyénk Nepomuki Szent János szobrai.
- A Miskolci Herman Ottó Muzeum Közleményei, 26.(1989)
191.p.

Béres Erzsébet

Az Iparmüvészeti Tanács rendezésében lakástextil kiállítás volt 1963. nov. 4-18-ig az Iparmüvészeti Múzeum helyiségeiben. Kiállítók a Lakástextil Vállalat egyesült gyáregységei. A kiállítás anyaga: szőnyegek, bútorszövetek, falvédők, fakhépek, átvetők, takarók. — B.E. a tervezők közt szerepel.

Ipari Müvészet, 1963. 5. sz., 57. l.; K.Á.: „Lakástextil 1964"

Béres Erzsébet

textilművész

az Agya nálló Tépzőművészeti alkotásaiból

Talai Hirlap
1984 04. 17

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

1977 6

KORTÁRS

Béres Erzsébet

lebegve úszni odalenn.

TÓTH ÉVA *fordítása*

1021

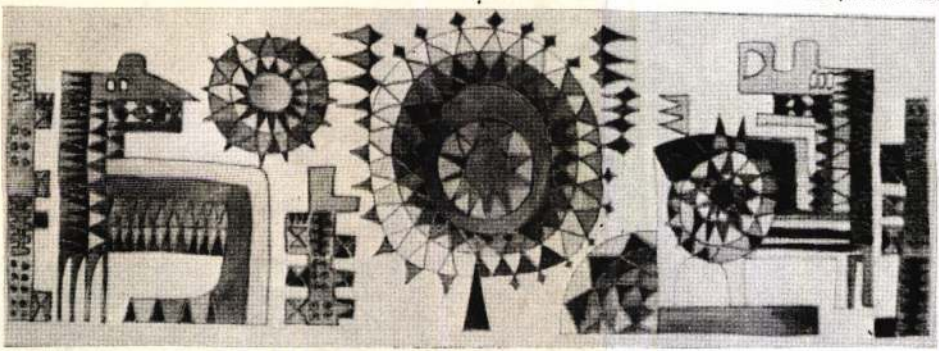

BÉRES ERZSÉBET textilképe

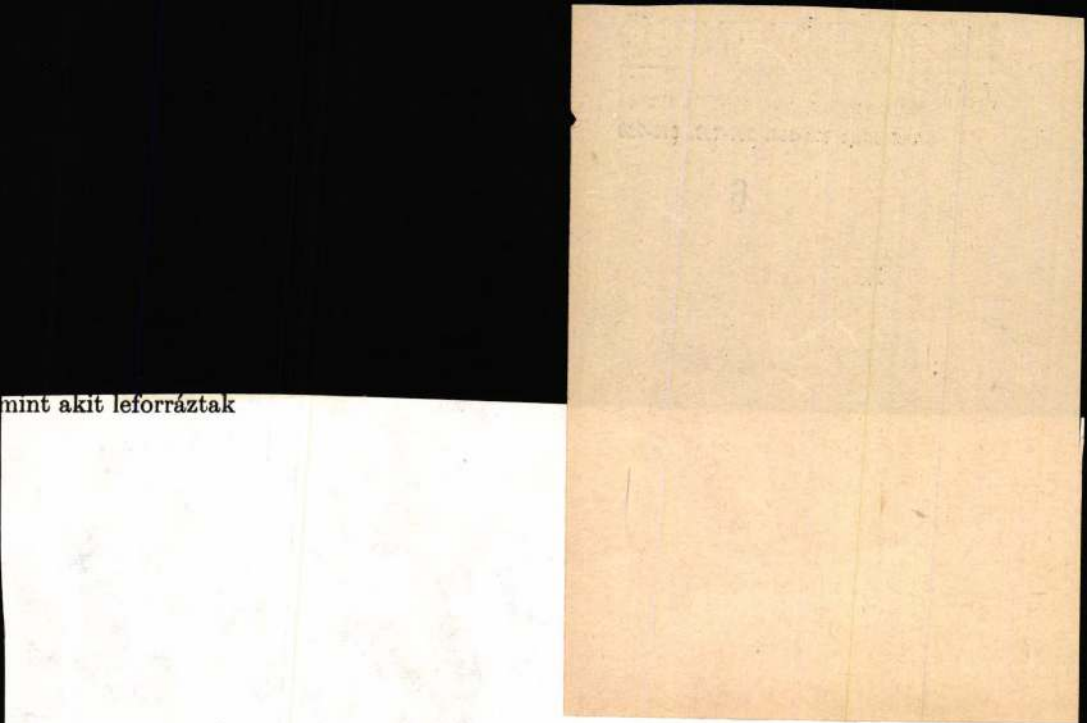

nint akit leforráztak

Vilém Závada (1905), Donát Šajner (1914), Jan Pilař (1917), Ivan Skála (1922), Miroslav Florian (1931) és Jiří Žáček 1945) a mai cseh költészet jelentékeny képviselői. Verseik válogatásához a prágai Károly Egyetem Magyar Tanszéké-ől Mészáros János és a Literární Měsíčník szerkesztősége nyújtott köszönettel vett segítséget.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

KORTÁRS

Béres Erzsébet

1021

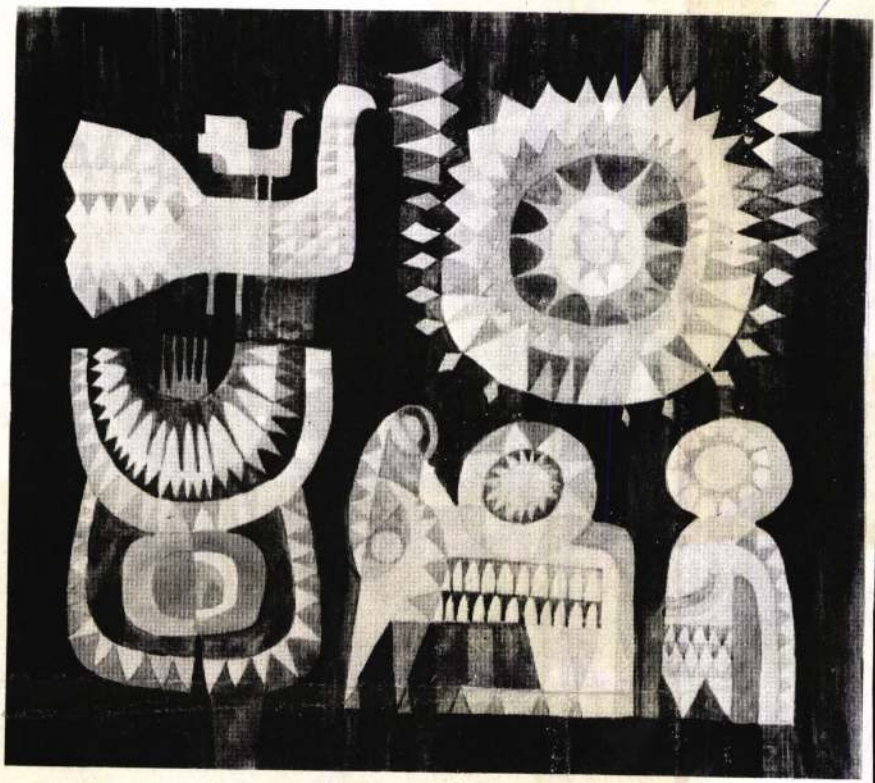

BÉRES ERZSÉBET textilképe

[redacted]

keres átváltozása közepette is állandó, változa
doxonokra, akár fejlődésére, akár karakterér
Ő az a költő, aki napjainkig újjászülető, nyit
nakkor lényegében kezdettől változatlan. Kö
asztikusabb költőink egyikét, akinek líráján
től minden jelentékeny stílusforradalom, de v
ndóság sugárzik át. Mintha nem is a vers ha
ek klasszikus rendjét feldúló robbanások korta
a viharok – csak éppen lecsitulásuk, mege
va lesznek az övéi.

Lapul a szél s a fölkavart égről he[redacted]
szűköl a táj, borzolt sörénnyel féli a készülő vihart –
ám szíved csöndes már, elült vihara – mint kinek végtelen
s igaz szenvedése: égre veted arcod s úgy dünnyögsz szelid szavakat.

épesnek is tekinthető a *Szomorú pásztor* négy sora. A vészjósló, „fölkavart" egű táj, bukó hold, a „borzolt sörényű" várakozás expresszív, harsány színei egy póz nélküli galom képébe torkollnak. Szemünk láttára cserélődik fel a prófétikus méltóság a napias egyszerűséggel. A kortársakkal összefűző jegyek áttűnnek a Zelk Zoltán-i óiség megjelenítésébe. S ugyanez a példa fényt vethet „mestereihez" fűződő kapcsolaak különösségére is. Mindig „tanul", máig követhetőek a régi és friss nyomok, pályai verselésmódok érintéseié – s ugyanakkor régen, kezdetben sem tapinthatóak ki ezek án. Példa lehet rá akár az idézett vers. Babits, Kassák, Füst Milán megemelt hangja, epélyessége ölelkezik itt össze Radnóti, József Attila, Szabó Lőrinc bukolikus szabadeinek meghittségével, szelídségével. Ölelkezik – s eggyé olvad. Nem az ötvözet, hanem a az ötvöző uralkodik, éppen mert többfelől, s minden forrásból csak csöppnyit t, az éppen számára valót. Nem tudom, van-e még költőnk, aki oly kevéssé tagadná, tüntetően említené – a *Mint régimódi mesternyomozóban* listaként sorolja –, mennyit ott, vett át elődöktől, kortársaktól. Teheti. Társak hatása, éppúgy, mint egyes áramké, végigborzolja csak, színezi verseit, de meghatározó érvényű változásai más forráserednek. Ha néhol például Kosztolányi keze nyomára bukkanunk, néhány sorral bb az előbbihez hasonló átminősülés tanúi lehetünk.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 .... · 6

KORTÁRS

Béres Erzsébet

1021

BÉRES ERZSÉBET textilképe

– Kilenc... tíz... tizenegy...

Nem tudta, hogy a körmeit mélyen belevájt
atakossá ázott a haja, szeme alatt csillogott a
– Hogy fél szegény – mondta csendesen az

Ez volt az utolsó, amit hallott. Pattanásig
tergő örvénybe zuhant.

Azt álmodta, hogy körhintán utazik, süt a
ben száguld körbe-körbe. Meg kell kapaszko
yre nő, egyre pirosabb lesz, és mintha meg ak
észen közel van már, és a hinta ezalatt ördögi
ól, hogy kirepül. El akar menekülni a szétf
száll, száll...

Béres Erzsébet

Megbízást kapott Béres Erzsébet, hogy a Halászbástya Etterem résére csomózott padlószőnyeget készítsen.

— : Köztéri munkák

Művészet, 1977. június - 48. oldal.

Béres Erzsébet

Terméhenység
gyapú és juta kimás
62 x 240 cm

III. Fal és Tértextil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul – Szept

Béres Erzsébet

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

Béres Erzsébet,

Ságoly Klára, Farkas Gabriella, Kovács Péter, Pauli Anna, Pászthy Magda, Pécsi László, Szücs József, Tóth Sándor, Attalai Gábor művészek szerepelnek a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennálén. Vadas József: "Kapucnik a májusfán" cimmel közölt kritikájában idézi a katalógus előszavából Frank János megállapitését: "Jellemzője a tárlatnak a monochrómia, a tudatos szinszegénység." Erre ő is megjegyzi, hogy a fehér és a nyers szinek uralják a kiállitáson az itt felsorolt művészek munkáit.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Béres Erzsébet

Részt vett a Szombathelyi Savária Múzeumban rendezett III. Fal és tér-textil Biennálén

Bereczky Tóránt cikke

Kritika 74/10 30.o.

Bères Erzsébet

Szőnyeg-Kettős fliss

I. Ipari Textilművészeti Bienniálé
Szombathely, 1973. nov-dec

Bács Erzsébet

Mint a Lakástextil Vállalat művésze többekkel együtt kiállított a MÉMOSZ-székházban 1964. XI. 5–15 között.

„Lakástextil – állóbútor 1965"; Ipari Művészet, 1965. 1. sz., 98. l.

M.D.K.

Béres Erzsébet textiltervező

Résztvett az Orzságos Butor szövet Kiállitáson

Magyar Épitőmüvészet 1968/2. 56-57.l.

BÉRES ERZSÉBET, iparmüvész

Az I.Ipari Textilmüvészeti Biennalé.Szombathely,1973.
A Lakastextil vallalat harom szönyegéből Béres Erzsé
bet "Faraójat" lathatjuk akiallitason.Mindharom termék
müszaki megoldasat tekintve igen pozitiv tulajdonságok
kal rendelkezett. 545.old

MIHÁLY MARIA: Az I.Ipari Textilmüvészeti Biennalé
541.old

SAVARIA, A Vas megyei Müzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72. Szombathely, 1975

Béres Erzsébet

Megbízást kapott Béres Erzsébet, hogy a budapesti Hilton Szálló előterei és folyosói részére padló szőnyeget készítsen.

-----:Köztéri munkák.

Művészet, 1977.május - 48.oldal.

BÉRES ERZSÉBET, festő

1960.nov.26.A Képzőmüv.Szöv.Vasmegyei Csoportja kiállitása.Helyi hangulatokat,dunántuli városképeket örökitenek meg Béres Erzsébet müvei. 111.old.

SZENTKIRÁLYI ZSUZSA: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Vasmegyei Munkacsoportjának 1960.évi kiállitása 107.old

Vasi Szemle, Helytörténeti évkönyv, 1961. I.köt. Szombathely, 1961

Béres Erzsébet textiltervező

Szombathelyen megnyílt a III. Fal és Tértextil Biennálé, melyen szerepel műve „Termékenység" c. (emlitve)

Boreczky Lóránd: A III. Fal- és Tértextil Biennálé.
Kritika, 1974. 10. 31. old.

Béres Erzsébet

"Szőnyegterv" c. müvének repr.ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. ápr. 11.
XIV. évf. 15. sz. 10. lap

Béres Erzsébet

Korábban takaró-, jelenleg szőnyeg-tervezéssel foglalkozik. Népművészeti ihletésű körszőnyegeket is tervez.

Stigethi Ágnes - Tervezők a Lakástextil Vállalatnál; Ipari Művészet, 1972/2, 16. l.

Béres Erzsébet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 APR 11

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

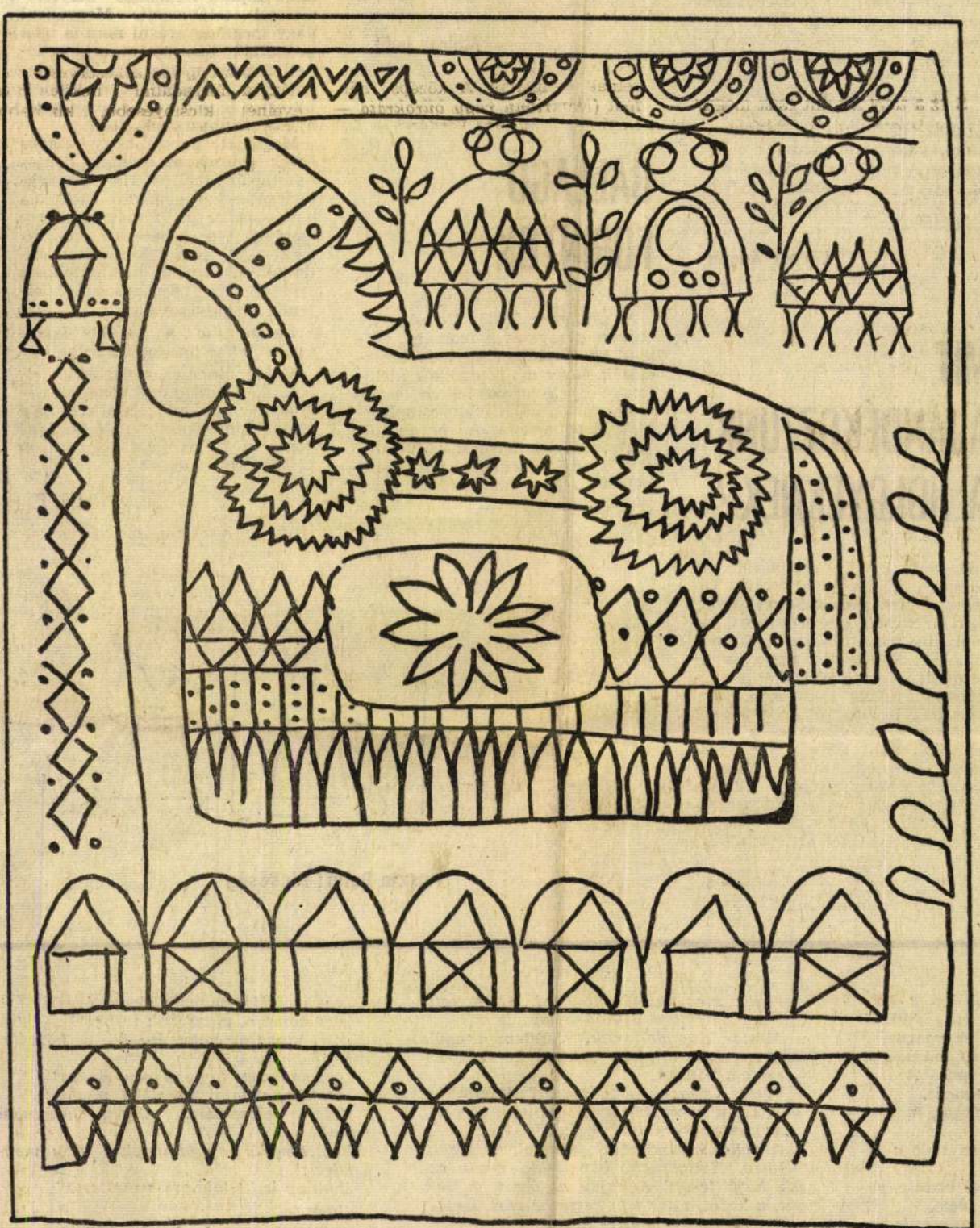

Béres Erzsébet: Szőnyeg-terv

hogy példának okáért a pedikür és az építészet rokonszakmák? Ugye, nem? Pedig mindkettő a szépséget — s egyúttal a kényelmet — szolgálja. Rokonszakma továbbá a kozmetika és a zeneszerzés is a szépség szolgálatában, sőt a takarítás és a filológia is, hisz mindkettőnek a rend és áttekinthetőség a célja.

A sort a végtelenségig folytathatnánk, de akkor a jövő esztétáinak a kenyerét vennénk el. Ez azonban nincs szándékunkban, sőt, kíváncsi izgatottsággal várjuk további rejtett rokonságok felkutatását.

Lőrincz András

MIT AJÁNDÉKOZZUNK A HÖLGYEKNEK?

Ha valaki nyer egy autót, de szeret inni, eladja a kocsit. Ha valaki televíziókészüléket nyer, de nem szereti a tévé-műsort, továbbadja friss tulajdonát. De mit csináljon *S. Katalin*, aki *villanyborotvát* nyert a Nők Lapja rejtvénypályázatán? Nevessen rajta, vagy hagyja, hogy *őt nevessék ki?*

Akármilyen vicces ez a helyzet, több mint tréfa. Nőt ilyesmivel megprezentálni? Még a *Barnum-cirkusz* sztárja, *Adrienne*, a szakállas nő is visszautasította volna. (Bár akkor még a villanyborotvát fel sem találták.)

— s

Sőt, kifejtheti véleményét csinos értekezés formájában, „Véleményem a modern irodalomról" címmel, a négy év során szerzett 1200 (!) szavas szókincsével...

Molnár Judit

BALLAGÓ FORINTOK

A tápiószecsői H. Piroska titokban haragszik a mamára. Okkal. Az iskolában ugyanis kihirdették, hogy a nyolcadikos kislányoknak egyforma fekete szoknyát, fehér blúzt kell csináltatniok a ballagásra. Az egyenöltözék mindössze háromszázötven forintba kerül. Az évzáró utáni bankett költsége — tanulónként százhatvan.

[illegible] fenntartása mellett. Ha már megtörtént a két előfizető kategória kettéválasztása, most egyszerre nem lehet a hibát jóvátenni, az új közületi névsor közzététele indokolt, és anyagi megfontolások szólnak az „újraegyesítés" ellen... és így tovább.

De: mintha a korábbi észrevételek el se hangoztak volna.

Vajon nincs ez a gyakorlat ellentétben társadalmi rendünk demokratizmusával? Nem kellene-e társadalometikai kötelességgé tenni a válaszolást legalább az ellenvéleményekre?

Gy. E.

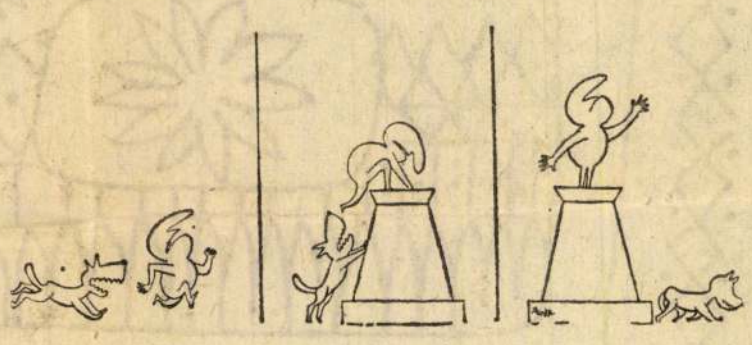

Puszta Péter: Dicsőség

znob-kutya. Bár-
zőrzete, affektál
ndesen ugatna.
szony tűzhellyel,
ranyvíz. Arany-
zorongás.
aranyat, magára

igaza volt a té-

hatásvadász, né-
ek nem.
osan csapja be

arany odavonja
zi mellette az
vadászatnak.

Férfi: meg tudná mondani, miért tett a munkás fejére Villon-sapkát?

Mester elgondolkodik: szeretem a gyűrött arcokat, ott kell nekünk keresni. És szeretem Villont.

Férfi: Öregnek érzi magát? Pontosabban azt akarom kérdezni: vannak tervei?

A mester keze megrándul.

A gyűrű átrendeződik, fiatalok kerülnek belülre. Hallgatnak, bámulnak, nézik az ősz hajú festőt. A haját, az orrát, az ingét, a kezét, mint egy ketrecbe zárt, ismeretlen állatot. A mester hátralép, akadozva mentegetőzik:

„negyvenhárom éves vagyok, nálunk még fiatalnak számít."

Egy nő hátrafordul:

„azt mondja, negyvenhárom éves"

„azt mondja, nincsenek tervei"

„azt mondja, nem érdekli a közvélemény"

„azt mondja, hogy ő egy ripacs"

„erotika, valami ilyesfélét mondott."

Valaki előrekiált: milyen korszakai voltak?

Lepisszegik, egy gimnazista lány megkérdezi:

„holnap is itt-találom a mestert?"

„Igen."

„Válaszol majd, ha kérdezek?"

„Igen?"

„És mit fog mondani?"

„Pontosan az ellenkezőjét, mint ma."

Béres Erzsébet (Csokonya, 1935 -

textilművész

1960-ban végezte az Ip. Mův. Főiskolát

Művei szerepeltek az V. Fal és Tisztextil Bienná-
lén, 1978, Szombathely, Savaria Múzeum

— Katalógus a Könyvtárban —

Béres Erzsébet, [ipiarműnész]

L.: Kovácsi László

Vadas József: formatervezés... 210-211.

[Miklós Tamás. Műemlékek és történelmi tudat. 210-215]

Látóhatár, Bp. 1977. szeptember

Béres Erzsébet, amatőr képzőművész

A Budapesti Történeti Múzeumban a vizuális művészeti hónap alkalmából megrendeztek az amatőr képző- és iparművészeti körök kiállítását.

Békés Erzsébet „Helyzetelemzés"-e (repr.), érdemes neoavantgarde alkotás. Mindennapjaink, vizsgálódásunk, álmodozásunk kellékei, nyomai kerültek terítékre rajta.

Pásqualatti Zsófia: Egy amatőr kiállítás kapcsán.
Népművelés, 1984. júl. 12-13-old.

Béres Erzsébet Anna festő

Balázsy Sándor közgazdász állítja: katasztrófa felé sodródik a hatalom

Valakinek ki kell fizetnie a számlát

Folytatás az 1. oldalról

– A jelenlegi gazdaságpolitikával szemben igen sok kritika megfogalmazódik. Megítélése szerint van-e pozitív eleme a ma követett stratégiának? – kérdeztük elöljáróban *Balázsy Sándor* közgazdásztól.

– A stabilizáció célja maga támogatandó, de jogosan éri elmarasztalás a jó cél jegyében tett hibás lépéseket. Úgy vélem, az elért eredmények abszolút mértékűket tekintve csekélyek, az értük hozott áldozatok pedig feleslegesen nagyok. Emiatt nagyon nagy társadalmi és politikai feszültségek keletkeznek. Ez önmagában véve is veszélyes, emellett kerékkötője a stabilizációs folyamatoknak is. Az egyensúlyjavítás szükségessége tehát nem kérdőjelezhető meg, módját azonban alaposan át kellene gondolni.

– Elképzelhetőnek tartja, hogy a stabilizáció társadalmi megrázkódtatás nélkül menjen végbe?

– E tekintetben sincsenek abszolút kategóriák, mindig fokozatokban kell gondolkodni. Úgy gondolom, lehet olyan – a mostanitól eltérő – stabilizációs stratégiát találni, amely eredményesebb is lenne, kevesebb kárt is okozna, így sokkal elfogadhatóbb lehet a társadalom számára. Ehhez mindenekelőtt le kellene szokni annak az unalomig ismételgetett tételnek a hangoztatásáról, miszerint a jelenlegi gazdaságpolitika az egyetlen járható út. Ez teljességgel tudománytalan álláspont, amely ellentmond a pluralista társadalmak döntési filozófiájának.

– A kritikát megfogalmazó közgazdászoknak van kidolgozott koncepciója arról, hogy milyen gazdaságpolitikával lehetne felváltani a jelenlegit?

– Mindenekelőtt szakszerűbb, előrelátóbb, konzisztens gazdaságpolitikára lenne szükség sében és fenntartásában, másfelől kulcsfontosságú a gazdasági növekedés szemszögéből is. A megbízható, stabil pénz és az alacsony kamatszínvonal bizonyosan működésbe hozná a gazdaság meglévő, jelenleg nem vagy csak csekély mértékben hasznosított erőforrásainak

Balázsy Sándor: Csekély eredményért nagy az áldozat

nagy részét. Végezetül az infláció megfékezése javítaná az ország megítélését is, hiszen a nemzetközi pénzügyi szervezetek – az IMF, a Világbank – ezt, meg a gyorsabb gazdasági növekedést éppúgy igénylik, mint az egyensúly javítását. Igaz, erről kevesebbet hallunk a hazai megnyilatkozásokban. A kívánatos gazdaságpolitikai fordulathoz tehát az is hozzátartozna, hogy a nemzetközi pénzügyi szervezetek valamennyi elvárását szem előtt tartsuk, nem pedig csak a pénzügyi egyensúlyra vonatkozókat.

– Az infláció kérdése a Németh-kormány óta napirenden van. E tekintetben van-e különbség az egymást váltó kormányok között?

jesztő politikának. Ez bizonyos értelemben mentsége is lehet a mai kormánynak. Új elem azonban, hogy most már valakinek ki kell fizetnie a számlát, és ezt a mai vezetés úgy kísérli meg, hogy ez a társadalom széles rétegeinek ellehetetlenüléséhez vezet. Ez katasztrófapolitika, amelyen sürgősen változtatni kell, oly módon, hogy kiaknázva a társadalomban és a gazdaságban rejlő lehetőségeket, nem stagnáló, hanem emelkedő szinten törekszünk létrehozni a pénzügyi egyensúlyt.

– A gazdaságpolitika pártokban, s a pártokhoz kötött személyekben testesül meg. Nem gondolja, hogy a fordulathoz személyi változások is szükségesek?

– Ez a lehetőség is felmerül, ám csak intézményi változtatással együtt vezethet eredményre. E körbe tartoznék a kormányfő által korábban kezdeményezett – ám a koalíciós béke megőrzéséért félretett – koncepció a gazdasági minisztérium létrehozásáról. Megítélésem szerint a Pénzügyminisztérium nem alkalmas arra, hogy a gazdaságpolitikai döntéshozatal centruma legyen, mert egyoldalúan a monetáris folyamatokat tartja szem előtt, figyelmen kívül hagyva a reálszférát. Szükség van tehát egy olyan minisztériumra, amely a gazdaság teljes eszközrendszerét működtetné, természetesen a stabilizáció jegyében.

– Csakhogy Bokros Lajos ragaszkodik ahhoz, hogy a Pénzügyminisztérium legyen a centrum, az ő személye pedig a koalíció fenntartásának feltétele...

– Úgy gondolom, az ország sorsa és a társadalmi béke megteremtése fontosabb bármi másnál. Bízom benne, az SZDSZ egy személy kedvéért nem borítaná fel a koalíciót, ha garanciát kap a stabilizáció folytatására

gasztó leépülése, ugyanakkor a társadalmi frusztráció oda vezethet, hogy a jelenlegi hatalom az országot és önmagát katasztrófába sodorja a következő választások alkalmával. Ha viszont határozott lépéseket tennénk a társadalom számára érthetőbb és elfogadható stabilizáció irányába, akkor ez egyrészt jó lenne a társadalomnak, másrészt társadalmi támogatottságot hozna a fordulatot felvállaló politikai erők számára.

– A kormányfő utóbbi nyilatkozatából az csengett ki, mintha a Baloldali Tömörüléstől származó gondolatokra nem lenne érdemes időt pazarolni. Nem gondolja, hogy ebben a helyzetben értelmetlenek a gazdaságpolitika megváltoztatására irányuló kísérletek?

– Könnyen lehetséges, hogy sikertelen lesz a próbálkozás, mégis sokadmagammal úgy érzem, a jó szándékú kritika csak javára válhat az országnak. Ez már csak azért is erkölcsi kötelesség, mert – egy esetleges katasztrófa bekövetkezte után – a politikusok joggal kifogásolhatnák, hogy miért utólag, s miért nem időben emeltük fel szavunkat.

– Az MSZP márciusi kongresszusától várható-e, hogy nyitás következzék be a gazdaságpolitikai változtatások irányában?

– Jobban szeretném, ha nem egy kongresszushoz kötött, belső hatalmi átcsoportosulástól kellene várni a nyitás lehetőségét. Jobb volna, ha a kormány és az MSZP jelenlegi vezetése ismerné fel a változtatás szükségességét és lehetőségét.

– Gondolja, hogy a fordulatot az SZDSZ is támogatná?

Mától tőzsdén az Eravis

Az Eravis Szálloda és Vendéglátó Rt. premierje január 22-én, hétfőn lesz a Budapesti Értéktőzsdén. A BÉT illetékesétől kapott tájékoztatás szerint a társaság teljesítette a bevezetés feltételeit, így nincs akadálya a kereskedés megindulásának. Az Eravis Rt. 252 ezer darab tízezer forint névértékű, névre szóló törzsrészvényét a forgalmazotti kategóriába vezették be, a papírokkal az automatikus rendszerben lehet majd kereskedni. Az Eravis forgalmazói a KandH Brókerház Rt. és a Postabank Értékpapír Rt.

A 2,8 milliárd forint jegyzett tőkéjű társaság privatizációja a múlt év novemberében történt meg. Ennek során az ÁPV Rt. megvált 86,32 százalékos tulajdonrészétől. A részvénycsomagból 20 százalékot a társadalombiztosítás kapott, 15 százalékot pedig a menedzsmentnek, illetve a dolgozóknak ajánlottak fel. A részvények 51,4 százaléka – csaknem 1,5 milliárd forint névértékben – nyilvános kibocsátással került forgalomba. Az alanyi kárpótoltak kárpótlási jegyért is jegyezhettek részvényt. A magánbefektetők mintegy 550 millió forint névértékű Eravis-részvényt vásároltak, a többi intézményi befektetők kezébe került.

A fővárosi önkormányzat, amely eddig 10,7 százaléknyi tulajdonrésszel rendelkezett a szállodaláncban, az elmúlt héten eladta a tulajdonában lévő Eravis-részvényeket. A részvények megvásárlására a Creditanstalt Értékpapír Rt. tett ajánlatot. A 308 millió forint névértékű részvénycsomag 51,5 százalékos árfolyamon cserélt gazdát. Az Eravis-részvényeket a tőzsdén kívüli piacon jelenleg 75 százalékon kínálják eladásra, a legjobb vételi ajánlat viszont csak 50,5 százalék. Január második hetében hatezer darab papír cserélt gazdát az OTC-piacon 5250 forintos árfolyamon. (MTI)

Szerződést bontott a Reálbankkal az Expressz

Az Expressz Utazási és Szálloda Rt. június 1-jétől nem értékesíti a Reálbank Rt. értékpapírjait. Az utazási iroda ugyanis jövedelmezőségi kérdésekben előállt véleménykülönbségek miatt felmondta a bankkal kötött együttműködési szerződését. Mindezt *Tóth Tibor*, az Expressz Rt. vezérigazgatója mondta az MTI-nek.

A vezérigazgató kifejtette: az iroda három éve foglalkozik a Reálbank és más cégek értékpapírjainak forgalmazásával. A megállapodás szerint az Expressz a felmondási idő végéig, május 31-ig folytatja az értékpapírok árusítását. Az eladott papírok után alapjutalékot és forgalom utáni részesedést kap.

Az Expressz rendkívül jó évet zárt az értékpapír-forgalmazás terén 1995-ben. Az ebből származó bevételük az 1994. évinek a kétszerese volt. (MTI)

Olajszennyezés a tengeren

Függönyrojt

Emlékpróba

Így nevezik a színházi próbák folyamatának azt a fázisát, amikor a szereplők jelenetről jelenetre, majd felvonásról felvonásra haladva, a rendezővel közösen kimunkálva rögzítik és begyakorolják a szöveget, a szöveghez kapcsolódó színpadi mozgásokat és még sok minden más apróságot. Lényegében véve az emlékpróbák során dől el, milyen lesz az előadás, mi kerül a nézők elé.

Most azonban nem ilyen értelemben használom a kifejezést, hanem annak illusztrálására, hogy amiként a színész agya rögzíti a szerep szövegét, a mozgásokat, a kellékek, a jelmezek használatának módját, a partnerekkal való kapcsolat legapróbb nüanszait is, akként rögzíti (ha bevallja, ha nem) azt is, hogy az alakításról mit írt húsz évvel ezelőtt X. vagy Y. ebben vagy abban a lapban (vagy éppenséggel mit *nem* írt).

Nincs ebben semmi meglepő vagy elítélendő. Bár a színész – érthetően – hiú emberfajta, az ilyen *emlékpróba* mögött mégsem elsősorban a hiúság munkál. Sokkal inkább az a sajátos művészi *helyzet*, amelyben a műfaj van.

Manapság ugyan már egyáltalán nem gond egy előadás megőrzése, rögzítése (mindegyik színház meg tudja ezt oldani egy jó videokamerával, s a legtöbbnek igen jó saját berendezése van, amit a próbák során is kiválóan lehet használni). Az ilyen elraktározás azonban mégiscsak egy szűk kör számára szolgál. A közönség, akiért pedig az előadást létrehozzák, egyszeri megtekintés után vagy emlékszik a látottakra még évekkel később is, vagy nem. (Más kérdés, hogy újraélvezheti a darabot, ha a tévé is közvetíti, és ilyenkor, ha akarja, akár fel is veheti a maga számára.) Ez azonban csak az egyik folyamat, mert hát azért

Kitüntetések a kultúra napján

A Magyar Kultúra Napja minden évben valódi ünnep, mert olyanok kapnak polgári kitüntetést, akik életművükkel szervesen járultak hozzá a hazai kultúra fejlődéséhez – mondta Göncz Árpád a hét végén az Országházban rendezett ünnepségen. A magas állami kitüntetéseket a köztársasági elnök adta át Magyar Bálint kultuszminiszter és Kosáry Domokos, az MTA elnöke társaságában azoknak az íróknak, zenészeknek, művészeknek, s a tudományos élet azon szereplőinek, akik munkásságukkal ezt kiérdemelték. Göncz Árpád ünnepi köszöntőjében azt is hangsúlyozta, hogy a Magyar Kultúra Napja a folyamatosságot jelképezi, és ezért kiemelt helyen van az állami ünnepek sorában. A köztársasági elnök a magyar honfoglalás 1100. évfordulója alkalmából is köszöntötte a kitüntetetteket, és megköszönte eddigi kimagasló munkájukat.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal

Mészöly Miklós író.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje

Jancsó Miklós filmrendező, **Makk Károly** filmrendező, **Márkus Éva** szinkronrendező, **Szilágyi János György** művészettörténész, **Domokos Péter** egyetemi tanár, **Konrád György** író, **Szabó István** filmrendező, **Stefanovits Pál** akadémikus.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje

Balassa Péter esztéta, **Kornis Mihály** író, **Réz Pál** irodalomtörténész, **Adamis Anna** szövegíró, **Demjén Ferenc** előadóművész, **Dés László** előadóművész, **Keserü Ilona** festőművész, **Koós Olga** színművész, **Zenthe Ferenc** színművész, **Zsurzs Éva** filmrendező, **Bodó Sándor Attila** múzeumi főigazgató, **Antal Imre** szerkesztő, **Vitray Tamás** főszerkesztő, **H. Balázs Éva** nyugalmazott egyetemi tanár, **Földesi Tamás** egyetemi tanár.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje

Márkus István író, **Hollósi Frigyes** színművész, **Másik János** zeneszerző, **S. Nagy István** dalszövegíró, **Forgács Péter** grafikus, **Menyhárt Jenő** előadóművész, **Müller Péter Sziámi** költő, **Tátrai Tibor** előadóművész, **Csík Miklós** gimnáziumi tanár, **Lukin László** zenetanár, **Domsa Károlyné** főkönyvtáros, **Havasy Viktor** előadóművész, **Lénárt István** televíziós tanácsadó, **Kaposy Miklós** szerkesztő, **Kerékgyártó Györgyné** egyetemi tanár, **Kovács Gy. István** múzeumi igazgató, **Mezei Ottó** művészettörténész, **Nemesdy Ervin** egyetemi tanár, **Terdik György** egyetemi docens.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt

Szabó István hadirokkant tűzszerész, **Berecz Aranka** főosztályvezető-helyettes, **Büky Béláné** főkönyvtáros, **Fekete Gézáné** főkönyvtáros, **Darányi László** nyugalmazott igazgató, **Friedrich Ignácné** nyugalmazott tanító, **Hartai Sándor** gimnáziumi igazgató, **Kiss László** színművész, **Máthé Pál** vezetőtanár, **Molnár József** osztályvezető, **Orbán Gyula** nyugalmazott gazdasági igazgatóhelyettes, **Szabó József** főiskolai docens, **Szentkirályi Miklós** osztályvezető, **Szirmai László** igazgató, **Tamás István** főtanácsos, **Virághné Katona Zsuzsanna** szakközépiskolai tanár.

A Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt

Béres Erzsébet Anna festő-restaurátor, **Győri György** nyugalmazott újságíró, **Horváth László Árpád** ügyvezető igazgató, **Kormosi Mária** tanító, **Lente István** festő-restaurátor, **Némethné Böhm Edit** lektor, **Pál György** főiskolai docens, **Sipos György** nyugalmazott főiskolai tanár, **Vajnai Sándorné** tanár, **Varga László** tanár.

A Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt

Barna Viktor kollégiumi vezető, **Dombóvári Mátyás** tanár, **Gurovits Nándorné** előadó, **Hován Györgyné** műszaki ügyintéző, **Juhász Pálné** szakmacsoport-vezető, **Karácsony Ernőné** tanító, **Vaszilné Hlavnyai Ágnes** munkaközösség-vezető.

(A Néprajzi Múzeumban átadott kitüntetési [illegible])

Kölcseyre emlékeztek Szatmárcsekén

Kölcsey Ferencre emlékeztek tegnap Szatmárcsekén, ahol a reformkor nagy költője és politikusa, az elvi alapon álló magyar kritika megindítója élete utolsó éveit töltötte, s ahol 1823. január 22-én megírta nemzeti himnuszunkat.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei község református templomában istentisztelettel kezdődött az emlékünnepség, melyen a politikai, társadalmi, kulturális és művészeti élet képviselői vettek részt. Az egyházi szertartást *Kocsis Elemér*, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke tartotta. A Himnusz elhangzásával zárult istentiszteletet követően Kölcsey Ferenc irodalmi és politikusi tevékenységét *Szokolay Sándor* Kossuth-díjas zeneszerző méltatta, akit munkásságának elismeréséül elsőként tüntettek ki a tavaly alapított Kölcsey Ferenc-emlékéremmel. Az ünnepség a nyíregyházi Cantemus Kórus műsorával zárult.

A résztvevők ezt követően a helyi református temetőbe vonultak, ahol megkoszorúzták Kölcsey Ferenc sírját. A költő örök nyugvóhelyén emelt síremléknél elhelyezték a megemlékezés virágait a Kölcsey Társaság, a Hármashatár Irodalmi Társaság, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Közgyűlés, valamint a szatmárcsekei polgármesteri hivatal képviselői. Koszorút helyeztek a sírra a költő erdélyi szülőfaluja – sződdemeter –, illetve az egykori Kölcsey-birtokhoz tartozó, Hajdú-Bihar megyei Álmosd község fiataljai is.

Himnusz-szobor a hazának

A honfoglalás ezeregyszáz éves évfordulójára készülődés jegyében, még az elmúlt év elején különös javaslattal állt elő *Kávássy Sándor* kisgazdapárti képviselő: Szatmárcsekén, Kölcsey Ferenc szülőföldjén állíttassék fel egy Himnusz-szobor, amely a magyarság nagy zivatarait megéneklő költő gondolatait szimbolizálná. A többszöri parlamenti interpelláció, számos levélváltás s a kezdeti vegyes érzelmű fogadtatás után a honatya a minap némi sikerről tájékoztatta lapunkat. A közelmúltban a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei fejlesztési hivatal vezetői felkeresték, s védnökséget vállaltak a szobor elkészíttetésében. A megyei közgyűjtemény kulturális bizottsága [illegible] Németh

– Nem mondanám, hogy a

telezésére megkezdte a pályázat kiírását. A parlamenti megszólíttatások után a nemrég leköszönt kultuszminiszter is még a tárca szerény mértékű anyagi támogatásáról tájékoztatta a kisgazdapárti képviselőt, amely összeg elegendő volna tíz-tizenöt pályamű tiszteletdíjára.

Kávássy Sándor, Szatmárcseke országgyűlési képviselője ezért úgy látja, ma már reális esélye van a Himnusz-szobor elkészültének, s hogy ez nem az idei esztendőben történik, erre a kétkedőknek azzal szokott érvelni: a honfoglalás sem egy év alatt zajlott le, hanem öt-hat évig tartott, s ennyi év talán elegendő lesz az általa kezdeményezett

amely egyaránt tekintettel van a

Bérès Ferenc

„Ex libris" Repr.

Kovnak, Kolozsvár 1968. XII. 1878.

Béres Ferenc:

A MŰGYŰJTÉS ÖRÖME

Ha visszatekintek hét évtizedet megért életemre, abból félszázadnyi idő esik arra az olthatatlan szenvedélyre, mely az engem körülvevő, velem élő szép tárgyak megismerését, szeretetét, megszerzését, gyűjtését jelentette.

A gyűjtés, a gyűjtött tárgyak megőrzése, ápolása, rendszerezése, gyermekkori élményekhez kötődik. Úgy a családi, mint kis falum közösségének zajló élete, annak minden mozzanata élénken érdekelt. Kutatgató, mindent megismerni vágyó emberke voltam. Amit magam nem tudtam az élet titkaiból megfejteni, kérdéseimmel szüleimet ostromoltam, vagy a felnőtteket, különösen a környéken is híres kovácsmester nagyapámat, azaz atyuskát. Sokat tudó, közbecsülésben álló, bölcs ember volt. Tátott szájjal hallgattam elmondásait, melyek tartalmukban igazak voltak, de a kifejezéseiben csodás meséknek hatottak. Népes családunkban ő és én viseltük a Ferenc nevet. Talán ezért is kedvelt különös figyelemmel számos unokája közül, talán azért is, mert szeretetéhez rajongásig ragaszkodtam. Öregségében segítőtársa is voltam és hűséges tanítványa. Az iskolán kívüli ismeretek javát tőle kaptam. Legszívesebben rózsáskertjében vagy az erdőn túli szőlőjében tartózkodott. Útközben mindig mesélt régi történeteket, mesélt a füvekről, fákról, madarakról, erdei vadakról. Magacsinálta puskával vadászgatott. Mesterségéhez kötődően kitűnő állatgyógyász is volt. Jól ismerte a gyógynövényeket, melyekkel embert, állatott hozzáértéssel gyógyított. Méltán nevezték mester úrnak. A faluközösségnek minden gondjátbaját jól ismerte, mindenkihez volt egy jó szava, mindenkinek adott tanácsot, útbaigazitást. Amikor a nehéz kovácsmunkát feladta, faragókést vett a kezébe és mindenfélét faragott, amihez kedve támadt. Ezermesteri tevékenységében legszebbek voltak a hegedűi, melyeket nagy szakértelemmel készített. Legbüszkébb volt a rózsáskertjére, melyet szeretettel ápolgatott. Alig voltam nyolc éves, amikor megtanított rózsát, gyümölcsfát oltani. De megtanított a szerszámok kezelésére is. Első faragó élményem az volt, amikor bodzafából furulyát csináltunk. Nagy volt mindkettőnk öröme, amikor a furulya megszólalt. Rajzaimat dicsérgette, agyagfiguráimat kiigazította. Egyszóval kitűnő fabrikáló társak voltunk. Micsoda gazdag útravalót kaptam tőle, melyet életem folyamán tovább vittem! Szerettem a jószágot, hiszen mindenféle háziállatot tartottunk. Sokszor elszöktem a csordához, mert pásztora jól klarinétozott, furulyázott, és a csorda terelgetéséért jutalmul ő készítette az első rézkarikás, nyolcfonatú, sallangos ostoromat. A vadkörtefa árnyat adó lombsátora alatt, amíg a csorda legelgetett, pásztora klarinétozott vagy pásztorkészségeket készített. Tőle tanultam igazán faragni, jól furulyázni és szép pásztordalokat dalolni.

1934 nyarán, egyik uzsonnázó délutánon, édesanyám elkomolyodva közli velem: "No, Ferenckém, vége a szép időknek, mert szeptemberben mész Pista bátyáddal Sárospatakra, a hires kollégiumba, ott fogsz tovább tanulni! Nagyot fordult velem a világ, belépett életembe a gond és felelősség. A tantárgyakból váltakozó eredménnyel vizsgáztam, de a rajzban és énekben kimagasló eredményeket értem el. Szaktanáraim külön is foglalkoztak velem és hozzám hasonló, tehetséges diáktársaimmal. Patak nagy erényeihez tartozott az a pedagógiai érzékenység, hogy ha egy diák valamilyen tantárgyban kivételes adottságokkal érkezett, a tanárok hivatásuk legjobb ismereteit igyekeztek átadni, a szárnypróbálgatást segiteni. Rajztanárom, aki egyébként kitünő festőművész is volt, nemcsak bizalmába fogadott, hanem atyai barátságával tisztelt meg. Nagy igyekezettel festőt, szobrászt akart belőlem nevelni. Énektanárom meg muzsikust. Mindkettőt csináltam még akkor is, amikor már tanulmányi előmenetelemet veszélyeztette. A külön rajzórák szorgalmas látogatója voltam. A nagyszerűen felszerelt rajzterem és szertár kincseket rejtegetett. Izsó Miklós, a magyar romantika európai rangú szobrásza, pataki diák volt, a 48-as híres vörössipkás zászlóalj hős katonája. Szobrainak gipszmásolatát hagyatékként Pataknak adományozta. Ismertem és kezemben tartottam a híres táncoló figurák agyagba mintázott darabjait. Ezekből az időkből néhány "alkotásom" megmaradt. Ma is elálmélkodom azon, hogy ezeket a sikerült zsengéket valóban egy 15 éves diákgyerek készítette? Igen, így volt. Patakon évszázadokon keresztül élénk zeneélet volt. Csengő hangom hamar a kórusba sodort. Amikor a kollégiumba kerültem, már virtuóz fokon furulyáztam. A hangszercsere és a fuvolázásra való áttérés hamar ment, és a kollégium szimfónikus zenekarában második fuvolásként inaskodtam.

Patakon olyan diáktanyán életem, ahol közelemben híres fazekas családok laktak. A Vida család "virágzó" lányai, a Szkircsák család fiai, lányai és különösen Szkircsák néni mesterkeze alól kerültek ki a messze híres, pataki fezekas remeklések. Tőlük kaptam agyagot mintázgatásaimhoz, az elkészült darabokat ingyen kiégették. Az agyagmívességből jó iskolát kaptam.

A zenével ugyan nyertem egy csodás világot, de elvesztettem egy igéretes királyságot. Nem lettem gyakorló festő, vagy szobrászművész, de vágyaim megmaradtak. Ezért a műtárgyakban gyönyörködve, magamat is beleképzelem. Vonalak, szinek, tónusok képzeletemmel játszadoznak a képírásra érzékeny fantáziámban, és nem tartom lehetetlennek, hogy ecsetet vegyek a kezembe és álmaimat a valóságban is megelevenítsem. Így vagyok mind a mai napig a szobrászkodással is. Egy-egy szép, nemes anyagba szobrokat képzelgetek. Faragni ma is magas szinvonalon tudok. Az sem lehetetlen, hogy a szobrászkodás újra feladatommá válik. A művészetek műveléséhez több lehetőség kínálkozott. Jól tudtam és jól éreztem, hogy az egyiket meg kell nyernem, hogy vágyaimban a többit is megtarthassam.

Az egyetemen néprajz - újkori művészettörténet szakon végeztem. Ez a két főszak tudományos alapot adott a zenéhez, főként a népzenéhez, a másik megerősített a műtárgy szakismeretében és az újkori képzőművészet történelmi ismereteiben. Énekművészi pályámon mindent elértem, ami lehetséges: népszerűséget, közismertséget és a lehetséges hivatalos társadalmi elismeréseket. A magyar dalkultúra tolmácsolásával bejártam a világ azon országait, melyek

Korok - Mesterek - Dokumentumok

Szalatnyay József: Vilt Tibor szobrászművész

Szalatnyay József festőművész úrnak, Budapest XII. Magyar Jakobinusok tere 4/a.
Kedves Barátom! Ajándék volt, hogy megfestettél, s ajándék műved fényképe, melyet megküldtél. Szeretettel küldi üdvözletét
Visegrád, 1966. VI. 21.
Április Lajos

Kedves Zsuka és Szepi, nagyon köszönöm a jókívánságokat és kézcsókkal, baráti üdvözlettel jó munkát kívánok.
Zebegény, 1960. augusztus 21.
Szőnyi István

Óriási Portréfestő!!
*És most szép karácsonyt! Kezétcsókolom, mindnyájan öleljük Magát gondolatban nagy szeretettel - Tompa Kálmán**
Illyés Gyulának, Aczél Györgyéknek, Bernáthéknak, Ferenczy Erzsébetnek egyszerre mutattam meg Szepi Portréit. Nagy elismeréssel!

(Dr. Tompa Kálmán, orvos, csodálatosan gazdag gyűjteménye a Pécsi Modern Képtárat az ország legtekintélyesebb vidéki múzeumai közé emelte.)*

(Ennek az oldalnak dokumentumaiért Szalatnyay Józsefnek mondunk köszönetet és mielőbbi gyógyulást kívánunk neki.)

Ansicht von Visegrád
View of Visegrád
Вишеград. Вид

Kedves Barátom!

Ajándék volt, hogy megfestettél, s ajándék műved fényképe, melyet megküldtél.

Szeretettel küldi üdvözletét

Visegrád, 1966.VI.15.

Április Lajos

Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest

Foto: Gál Lajos
II.-42/651.

Ára: 1,50 Ft

Szalatnay József
festőművész úrnak

BUDAPEST XII.
Magyar Jakobinusok Tere
4/ A.

Kedves Zsuka és Szepi, nagyon köszönöm a jókívánságokat és kézcsókkal, baráti üdvözlettel jó munkát kívánok.

Zebegény, 1960, augusztus 21.

Szőnyi István

V 15

Óriási Portréfestő!!)
És most szép Karácsonyt!
Kezétcsókolom, mindnyájan öl
jük Magát gondolatban
Nagy szeretettel Tompa Kálmán

Illyés Gyuláéknak,
Aczél Györgyéknek,
Bernáthéknak,
Ferenczy Erzsébetnek
} egyszerre
mutattam
meg
Szepi Portréit.
Nagy elismeréssel!

zenekulturánk befogadására alkalmasak, jártam a világ minden kontinensén. Bejártam hazánk minden nagyobb települését, de eljutottam az aprófalvak legtöbbjébe is. Fő feladataim közé tartozik a határon túl, vagyis a szomszéd országokban élő, többmilliós magyarság szolgálata. Ország-világjárásom során volt lehetőségem arra, hogy világhírű múzeumokban remekműveket láthattam eredeti valóságaikban. Ezeken keresztül évezredek művészetével találkozhattam.

A műtárgy szeretetét ezek a felejthetetlen élmények erősítették meg bennem, és külön örömömre szolgált, hogy sok szép tárgyat, remekművet, melyeket csak tanulmányaimból ismertem, most azok teljes valóságában gyönyörködhettem. A műtárgy gyüjtése már ifjúkoromnak is szenvedélye volt, de amikor kapcsolataim és anyagi lehetőségeim megengedték, szakmailag és érzelmileg is céltudatos cselekvéssé emelkedett életemben. Eleinte csak otthonom szépítését szolgálták, később a minőségi és mennyiségi gyarapodás más elképzeléseimet is megérlelte. Tudott dolog, hogy a műgyűjtéséhez sok pénz és áldozatvállalás szükséges. Igaz, de a tudatos gyűjtéshez kívánatos a képzőművészetek alapjainak ismerete, melyeket mindenki magánúton is megszerezhet. Csak az a műgyűjtő leli örömét ebben a nem olcsó tevékenységben, aki világosan látja, érzékeli és meghatározza gyűjtő területét, kialakítja az elérhető célt. A műgyűjtés gyakorlatához tartozik az is, hogy gyakran kell kiállításra járni, a kiállító művészekkel személyes kapcsolatot teremteni, a kiválasztott és megszeretett műtárgyat, amennyire lehetséges, megszerezni. Még a zsibpiac is mesés kincseket rejteget. Műgyűjtői gyakorlatomból tudom, hogy több ilyen helyre elvitt a kíváncsiság és hihetetlen olcsón jutott birtokomba jelentős értékű mű. Sokszor méltatlan helyekre kerülnek értékes műtárgyak. Az a szerencsés ember, aki ezt a lehetőséget felismeri és merészen, de a szakismeretek birtokában vásárol. A műgyűjtés alfája és omegája a kölcsönös bizalom és a lebonyolítás tisztasága. Az a műgyűjtő, aki ezeknek a szakmai alapfeltételeknek nem felel meg és csak vagyonszerzést lát ebben a tevékenységben, az legtöbbször saját magát csapja be.

A műtárgyakat szeretni kell! Olyan ez, mint egy hosszantartó, nagy-nagy szerelem. A gyűjtő sohase felejtse el, hogy az élet véges. A műtárgyak, hacsak valami elemi csapás el nem pusztítja, minket túlélnek. Már életünkben gondolkodni kell arról, hogy méltó továbbvivője lesz-e környezetemnek. Ebből eredően döbbenetes tragédiáknak voltam szemtanúja. Ilyenkor mindig nagy festőnk, Tornyai János Juss című műve jut eszembe. A halott még ki sem hűlt, amikor a rokonok a szegényes jusson összekapva förtelmes halottgyalázást követnek el. Bölcsen teszi az a gyűjtő, aki gyűjteményének tovább éltetéséről idejében gondoskodik. Ha nincs méltó utód a családban, a gyűjteményt még idejében fel kell számolni és kikapcsolni a méltatlan markukba röhögő, sunyi örökösöket.

A gyűjteményt lehet úgy is hasznossá tenni, hogy közösségi célt szolgáljon, vagyis intézményi keretben a tárgyakat tovább éltetni. Így tettek évszázadokon keresztül azok, akik magángyűjteményeiket egy közösségnek vagy a nemzet közművelődésére felajánlották. Erre a nemes gesztusra szerencsére sok jó példa van.

Csurgói Máté Lajos rajza, 1994: Béres Ferenc

A magamé szerény, de céljában, szándékaiban az eltelt évek tanúsága szerint közjót szolgált. 1967 augusztus 20-án magángyűjteményemből Sárospatak város társadalmának felajánlottam 60 művet, melyek a létesítendő Sárospataki Képtár megalapozói lettek. A képtáralapitási szándékomat több képzőművész barátomnak elmondtam és kértem őket, hogy adományaikkal segítsék szándékomat. Alkotóművészeink példa nélküli adományozásba kezdtek, és 1968 március 17-én ünnepélyes keretek között a képtárat megnyitottuk. Ez hamarosan intézményé növekedett. Így lett személyi tulajdonok adományaiból tekintélyes, országos köztulajdon.

Az eltelt negyedszázad fényesen igazolta az alapító és adományozók elhatározását. Ma a Sárospataki Képtár sokszorosára gyarapitotta állományát. Külön cikket érdemelne ennek a különleges intézménynek a története. Kiállításai folyamatosak, színvonalasak. Ma már kiállító művész számára a megbecsülés kitüntető gesztusa, ha a Sárospataki Képtárban tárlatot rendezhet. A Képtár legértékesebb célja és gyarapító szándéka, hogy állományát mindeddig adományokból gazdagította. Mindennek ékes bizonysága a 4.500 műtárgy, melyek folyamatos kiállítását a jó szakvezetés muzeológiai felelősséggel biztosítja. Az eltelt 25 évben a magam adományát is tekintélyesen gyarapítottam.

Ha van az életemnek boldogítóan jó érzése, akkor a Sárospataki Képtár létesítése az. Ez az írás a műtárgy, a műgyűjtés szeretetéről kívánt önvallomásosan bizonyságot tenni. Utolsó gondolatom szerény felhangjai: a műtárgyakat, a műgyűjtést úgy is lehet szeretni, ahogyan félévszázadon keresztül a szeretet hűségével tettem.

MEGHALT XANTUS GYULA

Súlyos veszteség ért bennünket. Meghalt Xantus Gyula, aki egyesületünknek több évig elnöke, a mai képzőművész nemzedék jelentős részének egyetemi tanára, a szárnypróbálgatók, kezdő lépésekben bizonytalankodók és a pálya elismert képviselőinek tanítómestere volt.

Az 1919 decemberében Erdélyben, Borosbenedeken megkezdett út Budapesten ért véget. Hirtelen. Egészségét az utolsó évtized különösen megtépázta. A 70. születésnapi kiállításán szervezett találkozó egy részén már nem lehetett jelen. Aztán kedvezőbb időszak következett. Amikor 1991 novemberében Berettyóújfaluban rendezett kiállítási megnyitóján méltathattam munkásságát, szinte ereje teljében volt. Tervei megvalósításához: írásai rendezéséhez, szürrealisztikus, gazdag festészetének gyarapításához évekre tervezett programja volt.

Több mint egy évtizede szinte szertartásnak számított, hogy decemberben, születésnapja ürügyén – Terézkörúti lakásán – köszöntsem. Az eseményt számon tartva decemberben Ilona asszony megtört hangja szomorított el: Gyula kórházban van. Súlyos. Egy nappal élte túl – eszméletlenül – 74. születésnapját.

1946-ban Szőnyi István tanítványaként végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, majd négy évig különböző középiskolákban tanított. A Pedagógiai tudományos Intézet munkatársa 1954-től, majd a Vizuális Nevelés tanszékének vezetője, 1963-tól–20 évig – a Képzőművészeti Főiskola tanára.

1954-től kiállító művész. Minden jelentősebb hazai és külföldi tárlat résztvevője. Bagdadban, Bergenben, Drezdában, Új-Delhiben, Madrasban, Katmanduban, Amsterdamban láthatták képeit. Tanulmányútjainak célja az európai nagy múzeumok, gyűjtemények megismerése volt. Írásai jelentősek a művészeti nevelés és rajzoktatás kérdéseiről. Mély gondolatokat hordozó írásai lapunk hasábjain is rendszeresen megjelentek.

1957-ben a Fényes Adolf Teremben, 1961-ben a Csók Galériában, 1968-ban az Ernst Múzeumban, 1989-ben a Vigadó Galériában rendezték meg gyűjteményes kiállítását.

Xantus Gyula művészetéről 1977-ben, a Képzőművészeti Kiadónál Szíj Rezső tollából kismonográfia jelent meg, melyben a szerző a következőképpen fogalmaz: "Külön vizsgálatot érdemelne, miért olyan népszerű Xantus korántsem mindig könnyen felfogható festészete? A hideg és meleg színek okos és rokonszenves párbeszéde? Vagy Xantus mármár mitológiai formaképzeteket idéző alakjai, akik határozottak, nemegyszer hűvösen tartózkodóak, néha fönnséges nyugalmat árasztanak, ismét máskor feszültséget keltőek?"

Immár gazdátlanok Xantus ecsetjei, spaknijai. Ő azonban tovább él magángyűjtőknél és múzeumokban őrzött képeiben. Adományozott alkotásai Berettyóújfaluban emlékszobában idézik szellemét. Emléke szívünkben is velünk marad.

Geröly Tibor

"Vidovszky Béla" Helytörténeti Gyűjtemény

1993 december 4-e emlékezetes napja Gyomaendrődnek, de az esemény túlmutat a város, és Békés megye határán, hiszen napjainkban oly ritka egy múzeum létrehozatala, hogy a hazánkat gyarapító létesítmény megnyitása országos jelentőségű.

A város által átengedett épületet több évi munkával, tekintélyes költséggel és odaadó gondossággal készítették elő az értékes festmények befogadására. Méltó helyet kapott itt a névadó művész 16 alkotása, amelyek között épp úgy van önarckép, portré, tájkép és enteriör, mint az első világháborús csatakép, (160x290 cm-es méretével egész falat betölt).

Szerepel a kiállításon az a szoborportré is, amelyet Pátzay Pál készített Vidovszkyról, valamint a művész egykori íróasztala, amelyet több enteriörjén megörökített.

A festmények javarészt a művész alkotó éveinek első feléből származnak, így nyilvánvalóan törekedni kell arra, hogy a kiállítás a mester későbbi alkotásaival kiegészüljön.

A múzeumban helyet kapott Corini Margit 33 vászna is. A kitűnő művész Kolozsvárott született 1897-ben. Tanulmányait New Yorkban végezte, egy ideig ott is élt, majd Párizsba költözött. Itt lett – a korabeli kritika szerint – a párizsi éjszakák festője. Corini 1952-ben vetődött Gyomára, s ott élt 1982-ben bekövetkezett haláláig. Életművének legszebb darabjait még 1978-ban lakóhelyének ajándékozta, s e képek most igazi otthonra leltek.

A megnyitó közönségét dr. Frankó Károly, Gyomaendrőd polgármestere köszöntötte, majd dr. Szabó Ferenc, a Békés Megyei Múzeumok igazgatója tartott megnyitó beszédet. Értékelte azt a hatalmas munkát, melyet a város elöljárósága, a volt tanácselnök, majd a jelenlegi polgármester, s amunkálatokat odaadással végig kézben tartó Varga Gyuláné végzett. Emlékeztetett arra, hogy a képtár gondolatát nemcsak fölvetette a Művészetbarátok Egyesületének Vidovszky Béla Emlékbizottsága, hanem a képek összegyűjtésében is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Így állt össze közös akarattal, munkával a múzeum. Ismertette a művészek életútját, kiemelve, hogy napjainkban egyikőjüket sem méltatják érdemüknek megfelelően. Különösen feltűnő ez Vidovszky esetében, aki évtizedeken át a hazai közönség kedvence volt, munkásságát a kritika is nagyra értékelte.

Egyesületünket Láng Miklós alelnökünk képviselte, aki megköszönte a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum művészettörténészének, Banner Zoltánnak a kiállítás mintaszerű megrendezését, majd Vidovszky-emlékplakettet adott át Szerető Béla helyi kisiparosnak, akinek áldozatos munkája nélkül nem nyílhatott volna most meg a múzeum.

A rendezvény díszvendége volt a 84 esztendős Vidovszky Ferenc, a művész unokaöccse, a család legidősebb tagja, aki meleg szavakkal köszönte meg mindazok munkáját, akiknek a múzeum létrehozásában szerepük volt.

A megnyitót baráti hangulatú fogadás zárta.

–ng

1968 JAN 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Béres Ferenc

MAGYAR NEMZET

Képtár nyílik meg a sárospataki várban március derekán. A pataki galériát a kollégium volt diákjai alapították; magvát Béres Ferenc ötven festményből és grafikából álló gyűjteménye teszi. A felszabadulás utáni évtizedben Patakon dolgozó művészek és miskolci festők is adományoznak képeket az új gyűjteménynek. A Nemzeti Galéria több értékes művet Patakon helyez letétbe.

... és iparfejlesztés egyik kulcskérdésévé vált.

A második ötéves terv időszakában a vízellátás és a csatornázás fejlesztésére összesen mintegy 3,1 milliárd, ezen belül a közüzemi vízművek bővítésére 2,2 milliárd forintot fordítottak. Ennek eredményeként *az utóbbi években*

Békés Gábor,

a Pécsi Galériában rendezett Baranya megyei tárlaton a művész műve is szerepelt.

Romvári Ferenc: Baranya megyei tárlat.
Dunántúli Napló, 1982. júl. 31.

BÉRES HEMMIS MÁRIA

Testvérvárosi képek

Sárospatak (ÉM) – Béres Hemmis Mária alkotásaiból nyílik kiállítás július 25-én, csütörtökön este 6 órakor Sárospatakon A Művelődés Háza Galériájában.

A Soestben – Sárospatak németországi testvérvárosában – élő művész először mutatja be alkotásait Magyarországon. Korábban Németországban, Hollandiában, Ausztriában volt már kiállítása, s most a pataki közönség is láthatja festményeit, szobrait, textilképeit.

Béres Mária képzőművészeti tanulmányait Miskolcon kezdte, Papp Lászlót és Rivnyák Lászlót mondja első mesterének. De most is tanul, folyamatosan gyarapítja képzőművészeti ismereteit, és persze tanít is, gyerekek számára tart kézműves foglalkozásokat. Az első magyarországi kiállításának anyagát úgy állította össze, hogy minél teljesebb képet adjon eddigi munkásságáról.

Észak-Magyarország
1996. 07. 17.

SUPERMASTER SYSTEM II. játék dupla kezelővel olcsón eladó. 46/406-273.

pontú zár, rádiósmagnó km, 400 E Ft. 46/364-6(

MIK RT. Ingatlanfo

PÁLYÁZATI

A Miskolc Megyei Jogú Város Önk
a Miskolci Ingatlankezelő RT.
(Miskolc, Széche
pályázat útján történő ért
állandó miskolci lakosok rész

Miskolc, Debreceni M. tér 10. fsz/1.	42
Miskolc, Debreceni M. tér 10. fsz/2.	55
Miskolc, Debreceni M. tér 11. I/8.	71
Miskolc, Debreceni M. tér 18. fsz/11.	55
Miskolc, Debreceni M. tér 18. fsz/12.	55
Miskolc, Debreceni M. tér 18. fsz/13.	55
Miskolc, Debreceni M. tér 22. II/9.	54

Az ingatlanok helyszíni bemutatása: **19**

Pályázati feltételek kiírása a MIK RT. *Ing*
megtekinthető, pályázati adat

A megpályázott ingatlanra az a**datlap**
1996. július 24-én (

A pályázatok elbírálásának eredményhirc

Érdeklődni: MIK RT. **Ingat**
(Miskolc, Széchenyi u. 56. sz.

BÉRES HEMMIS MÁRIA

1996. júl. 31.

Észak-Magyarország

Keze alá simul a fa, a fém, a föld

Béres Hemmis Mária, aki csak mosolyog a halhatatlanság hallatán

FILIP GABRIELLA

Sárospatak, Soest (ÉM) – **Művészi ambíciók, szakmai elismertség, halhatatlanság – Mária Béres Hemmis csak mosolyog, amikor ezeket a szavakat hallja. „Mindezeknél sokkal jobban érdekel a felfedezés öröme" – mondja az alkotó, és ezt bizonyítja Sárospatakon A Művelődés Házában látható kiállításának sokszínűsége is.**

Amikor a patakiak Soestban jártak Mária kalauzolta őket *Fotó: Farkas M.*

– Minden anyag újabb kihívást jelent. Egész más selyemre festeni, mint vászonra vagy fára. Másképpen nyúlunk az agyaghoz, másképpen bánunk a fával, a kővel. Amióta kint élek Németországban, a legkülönfélébb anyagokkal dolgozhatom. Számomra fantasztikus volt, hogy ott hozzájuthattam mindenféle kellékhez, festékekhez, a legkülönbözőbb eszközökhöz, mindenhez, amire csak szükségem lehet. Itthon is festettem, rajzoltam, de Soestban sokkal több lehetőségem van arra, hogy tanuljak, gyarapítsam képzőművészeti ismereteimet, és kedvemre kalandozzak a műfajok között.

Béres Hemmis Mária először mutathatja be alkotásait Magyarországon. Soest és Sárospatak testvérvárosi kapcsolatának köszönhetően hívták meg a zempléni városba.

– Szívesen jöttem. Bár meg kell mondanom, a legtöbb kiállítás szorongással is jár. De talán soha ennyi feszültség nem volt még bennem, mint éppen most. Ez az első hazai tárlat. Szerettem volna minél többet megmutatni a munkáimból, a képek mellett szobrokat is hoztam. És ami miatt igazán kedves nekem ez a lehetőség: édesanyám most láthatta először a kiállításomat. Tőle örökölhettem a kézügyességet. Emlékszem: kislány voltam, ültünk az ágyon, és varrtuk nekem az ünnepi ruhát, pedig még varrógépünk sem volt. Az öt testvér közül én vagyok a legfiatalabb. Talán már nem is számítottak rám a szüleim. Azt hiszem, ezért mindig úgy néztek rám, mint egy váratlan ajándékra. Most, hogy ezen a kiállításon láttam édesanyám örömét, úgy éreztem, megvalósítottam azt, amit ő is szeretett volna. Neki nem volt alkalma tanulni, szerényen éltek, gondoskodnia kellett az öt gyermekről...

Mária viszont mindig tanul. Most fejezett be Németországban egy hároméves felsőfokú szociálpedagógiai kurzust, de itthon is járt néhány iskolába...

– Mivel a család a Szabolcs megyei Bujban élt, a nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnáziumba jelentkeztem. Ott kezdtem tehát a középiskolát, de aztán a testvéreim után eljöttem Miskolcra. Miután leérettségiztem, elkezdtem szabás-varrást tanulni. Most is mindent magamnak csinálok, ha kell kosztümöt varrok, vagy éppen valami különlegességet. A pataki kiállítás-megnyitóra például zsákvászonból varrtam magamnak egy alkalmi ruhát. Valamikor régen még szalmazsák volt otthon az ágyban, amikor ezeket kidobták, elkértem édesanyámtól a vásznat. Nem tudtam még, hogy mi lesz belőle, csak tartogattam, most éreztem úgy, hogy ezt kell viselnem az első itthoni kiállításom megnyitóján... Ennyit a „varrónőről"! Mert ez csak egy a sok közül! Tanultam műszaki rajzot, később gépipari technikus lettem, aztán Pestre jártam a Számítástechnikai Intézetbe. Ki ne hagyjam: két évig a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola biológia-rajz szakos hallgatója voltam. Ez volt életemben az egyetlen dolog, amit nem csináltam végig. Nem mintha nem szerettem volna a főiskolát, de kénytelen voltam feladni. Akkor a kislányomnak volt rám nagyobb szüksége. Persze, én éreztem, én döntöttem úgy, hogy vele kell maradnom. És ezt egyáltalán nem éreztem áldozatnak. Egyébként most már ő is képzőművészeti iskolába jár...

Első mestereinek Papp Lászlót és Rivnyák Lászlót mondja, az ő diósgyőri szakkörükben is tanult. Amikor újra férjhez ment, és Németországba költözött, mindjárt kereste a kapcsolatot az ottani képzőművészekkel.

– Szerencsém volt. A férjem társaságának köszönhetően mindjárt lettek pártfogóim, tanáraim. Az első kiállításom Soestban volt. Tizenegy képemet mutattam be, és ehhez képest megvettek tizenhármat. Azóta bemutatkozhattam Németország több városában, Ausztriában, Hollandiában. Emellett vezetek különböző képzőművészeti kurzusokat, kézműves foglalkozásokat...

Mária augusztus végéig Magyarországon marad. Mindenképpen szeretne részt venni a Zempléni Művészeti Napok rendezvényein. Aztán a következő kiállítása Innsbruckban lesz, utána pedig Wellsben mutatja be alkotásait.

- MISKOLCON Majláton zöldövezetben 104 nm lakóterületű, tetőtér-beépítéses, összkomfortos családi ház, 530 nm telken eladó. Cserelakást beszámítok. 46/339-541. *112205/I
- MISKOLCON, Szent László úton 930 nm-es telken, 150 nm-es, összkomfortos családi ház eladó. Irányár: 7,5 M Ft. 46/351-915. *112365/I
- MISKOLCON igényesen kialakított 4 szobás családi ház, melléképülettel, kerttel eladó. 2 szobás lakást beszámítok. Érd.: 378-555. *112378/I
- BERENTE, Esze T. út 23. sz. alatt, 7 helyiségből álló ház 1500 nm-es telekkel gyümölcsössel eladó. Érd.: Kertész. Mucsony, Munkácsy út 7. *112558/I
- MISKOLCTAPOLCÁN sürgősen eladó jó állapotú, azonnal beköltözhető családi ház. Cím: Ungvári út 10. Irányár: 5 M Ft. Tel.: 339-591. *112566/I
- MÁLYIBAN eladó 7 éve épült, emeletes, összkomfortos, kábeltévés, kétlakásos, (kétszer 3 szobás, 120-120 nm-es) családi ház két garázzsal. 46/319-985. *113086/I
- MISKOLC-BEREKALJÁN külön bejáratú, gázfűtéses, összkomfortos, 6 szobás, két fürdőszobás, kétkonyhás, ikerellegű családi ház eladó. 15 M Ft. 46/333-384. *113089/I
- MISKOLCON Avas II. ütemi, 2. emeleti 3 szobás lakás + garázs és csobaji 2 szobás fürdőszobás paraszthaz 1,3 M Ft, illetve 600 E Ft-ért eladók. 46/366-131, 346-527. *113102/I
- ELADÓ Miskolcon 350 négyszögöles telken 3 szobás, étkezős, gázfűtéses, 110 nm-es összkomfortos családi ház garázzsal. Ár: 5,1 M Ft. Miskolc, Bathory sor 65. 46/379-575. *113156/I
- MISKOLC Szirmán 3 szintes családi ház sürgősen áron alul eladó. Gázfűtés, telefon, kert, parabolaantenna. 46/405-358. *113377/I
- MÁLYI, Munkás út 10. sz. alatt, 2 szobás, emelt szintes, kertes családi ház, alatta kialakított esztergamühellyel sürgősen eladó. Érd.: Fenti címen délután. *109765/1I
- MISKOLCON-DIÓSGYŐR elején 93 nm-es, gázos családi ház 110 négyszögöl kerttel Vörös u. 10. alatt eladó. Garázs, pince van. 46/371-235. *111241/I
- MISKOLC, Gózon L. utcai 1 szobás, konyhás, spajzos zárt verendás házrész eladó. Víz bent van, gáz a kapu előtt. 46/348-961. *113402/I
- MISKOLC-DIÓSGYŐRBEN sarokház busz, villamos, gyermekintézmények, üzletek közelében gázcirkoval, ipari árammal eladó. Ugyanitt 4,5-6 W hőtárolós elektromax kályhák eladók. 46/371-114. *113405/4K
- ENCS Muskátli út. 24. 5 szobás, hallos, 2 fürdőszobás, 2 WC, garázs, pince, 80%-os készültséggel 177 négyszögöles telekkel eladó. 46/368-835. *113476/I
- MISKOLCTAPOLCÁN strandközelben 211 négyszögöl telken tatarozást igénylő komfort nélküli 2 szobás ház eladó. Villany, ásott kút van. 46/327-605. *113485/I
- BERENDKÁLJÁN eladó hagyományos építésű, sorházi lakás kis kerttel. Kisebb téglalakást, esetleg beszámítok. Érd.: 46/333-434 telefonon délután. *113650/I
- MISKOLC belvárosában a Váltó u. 21. alatt kétszintes, tégla építésű családi ház eladó, 140 négyszögöl telken. Ipari tevékenységre alkalmas. 46/340-101, 15 után. *113681/I
- MISKOLC-UTTÖRŐPARKBAN saroktelken tetőteres, összkomfortos, telefonos 120 nm-es családi ház garázzsal + melléképület eladó. Érd.: 46/361-480 telefonon du. 15 órától. *113716/I
- ALSÓZSOLCÁN régi típusú családi ház nagy kerttel és konyhabútor eladó. Orbán. Kossuth u. 173. 46/406-043, 406-540. *114542/I
- GÖRÖMBÖLYÖN kétszintes sorházban, 160 nm-es, összkomfortos, gázfűtéses ház eladó. Érd.: Ginzery u. 17. 46/367-110. *114636/I
- SZENTISTVÁNBAKSAI szőlőhegyen 16 nm-es borház alápincézve, felszerelésekkel, hordókkal együtt eladó. Inánes, Rákóczi út 28. *114672/I
- GESZTELYBEN 80%-os készültségű lakás anyagokkal eladó. (Ajtók, ablakok, tégla és sok egyéb építési anyag, pince, kút van). 300. n.öl. Érd.: Németh. Gesztely, József A. 13. *114674/I
- ELADÓ Onga, Retrovics 58. sz. alatt, 2 szobás befejezés előtt lévő ház. Befejezéséhez szoc.pol. igenyelhető 1 250 000 Ft. 46/464-664. *114680/I
- FORGALMAS helyen családi házat, keresünk üzleti tevékenységre. Miskolc 368-296. 17 órától. *114683/I
- SZIRMABESENYŐ, Vörösmarty u. 70. sz. alatti tetőtér-beépítéses, telefonos, gázfűtéses családi ház eladó. Minden megoldás érdekel. 46/348-280. *114684/I
- MISKOLCON az ESSO-val szemben 200 nm-es, 5 szobás (10x5 nappali, 8x4 hall) családi ház vállalkozásra eladó. 46/343-335, 46/377-469. *114687/I
- MISKOLC, Berekaljan 2 szoba összkomfortos kertes, parkettás, gázos, telefonos családi ház 232 négyszögöl telken eladó. 46/335-526. *114702/I
- NYÉKLADHÁZÁN tetőtér-beépítéses, kertes családi ház (5 szoba, 2 konyha, 2 fürdőszoba, 2 gk. részére garázs) eladó vagy elcserélhető. 46/391-532. *114743/I
- MISKOLC, Sütő J. úti 3 szobás, parkettás, kazánfűtéses, szerelőaknával garázs, melléképületekkel családi ház eladó. Vállalkozásnak alkalmas. 46/369-956. *114753/I
- SAJÓVÁMOS, Munkácsy 30. alatt L-alakú 4 szobás gázos családi ház nagy telekkel sürgősen eladó. Érdeklődni a helyszínen. *114756/I
- GÖRÖMBÖLYÖN téglából épült családi ház eladó. 2 szoba+ebédlő. 218 négyszögöl telek. Szélső telek, vállalkozásra kiválóan alkalmas. Érd.: Simándy P.2/A. *114757/I
- MÁLYIBAN 146 nm alapterületű nagy pincés, tetőteres, félig kész családi ház eladó. Több generáció együtt élésére is alkalmas. 46/319-991. *114760/I
- MISKOLC, Vasgyár Puskin út 10. alatti 3 szobás, emeletes, komfortos kertes ház eladó vagy kiadó. Érd.: 46/335-524, 7–10-ig, 20–21-ig. *114762/I
- NYÉKLADHÁZÁN 104 nm-es családi ház eladó. Villany bent, víz, gáz az udvarban. Minden megoldás érdekel. 46/333-162. *114765/I
- KILIÁN-ÉSZAKON a Tejüzem mögött 2 szobás, gázfűtéses családi ház 200 négyszögöles telken melléképületekkel, garázzsal eladó. Érd.: 46/378-885. *114766/I
- MISKOLCTÓL 60 km-re paraszthaz olcsón eladó. Érd.: 46/370-183, munkanapokon 8–15 óráig. *114789/I
- ELADÓ Diósgyőrben 1 382 nm területen 120 nm-es családi ház, üzlethelyiséggel, állattartási lehetőséggel. Irányár: 8 millió Ft. 46/333-965, 18 után. *114792/I
- FELSŐZSOLCA központjában családi ház sürgősen eladó. 46/384-871. *114902/I
- NYÉKLADHÁZI 110 nm-es 3 szobás, hallos, gázfűtéses, telefonos, kábeltévés összkomfortos családi ház, garázzsal, pincével eladó. Ár: 4 100 000 Ft. 46/352-864. *114392/I
- ELADÓ 68 nm-es magánrendelkezésű társasházrész + magas szuterén 22,8 nm a Népkerthez közel. 46/333-037. *115005/I
- HEJŐCSABÁN 2 szobás, konyhás régi típusú családi ház 130 n.öl telekkel eladó. Érd.: Miskolc, Hejő 29. *115015/I
- MISKOLC Berekaljai 3 szobás, összkomfortos szén-központi fűtéses családi ház eladó. Csere is érdekel. Ár: 2,7 M Ft. Érd.: Miskolc, Berekalja u. 17. *115020/I
- MISKOLC-MAJÁLIS parkban, Csipkés út 22. sz. alatt 3 szobás, gázos családi ház eladó. Ár: 5,5 M Ft. Tel.: 331-979. *115078/I
- NYÉKLADHÁZÁN M 3-as főúton 3 szoba-hallos összkomfortos családi ház 400 négyszögöl telken eladó. Család részére, vállalkozásra alkalmas. Érd.: 46/391-014, este. *115081/I
- MISKOLCTAPOLCÁN a strand közelében 4 szintes, 10 szobás, üdülésre vagy több család részére lakásként használható ház eladó. 48/341-803. *115095/I
- ONGÁN 3 szoba összkomfortos gázos lakás eladó vagy kisebbre cserélhető Érd.: Onga, Ifjúság 22. *115227/I
- ELADÓ Miskolc, Kristály 18. alatt egy kétszobás, gázkonvektoros, fürdőszoba kialakítható, garázs melléképület, víz van, kertes családi ház. 370-022/199 mellék. *115237/1K
- DIÓSGYŐRBEN a Berekaljából nyíló, Megyes u. 1. alatt családi ház eladó. Irányár: 2 500 000 Ft. Érd.: egész nap. *115240/I
- MISKOLC-MAJÁLIS parkban, Csipkés út 22. szám alatt 3 szobás, gázos családi ház eladó. Irányár: 5,5 M Ft. 331-979. *115245/I*

Borsod F 12

- ÓZD belterületén, 5 éve épült, összkomfortos, gázfűtéses, telefonos családi ház eladó. 4 szoba, 2 fürdőszoba, dupla garázs. Érd.: 16 után 48/474-199. *105413/1I
- BERENTÉN 2 szobás, konyhás, étkezős fürdőszobás ház, garázzsal és nagy kerttel eladó. Ár: 1 150 000 Ft. Érd.: 48/311-611/369 mell. munkanapokon 16–17 óra között. *111763/7K
- BÜKKÁBRÁNY, Sályi u. 60. alatti nagykertes ház sürgősen eladó. Érd.: Bükkábrány, Béke út 77. alatt. Tel.: 49/335-520 este. *113118/I
- TISZAÚJVÁROSBAN felújítást igénylő 4 szobás családi ház nagy telekkel eladó. 1,5 – 2,5 fél szobás tiszaújvárosi vagy miskolci lakást beszámítok. 46/361-935. *113437/I
- BERENTÉN 375 négyszögöl telken, 3 szobás családi ház nyári konyha, pincék, garázs, melléképületekkel eladó. 48/316-379, 29/360-772. *113683/I
- HERNÁDNÉMETIBEN összkomfortos gázkonvektoros kis családi ház áron alul sürgősen eladó. 46/398-632. *113944/I
- ÓZD belterületén 5 éve épült gázfűtéses, összkomfortos, telefonos családi ház eladó. 4 szoba, 2 fürdőszoba, dupla garázs. 48/474-199. *114260/I
- KESZNYÉTENBEN jó állapotban lévő régi típusú családi ház nyugodt környezetben 330 négyszögöl telekkel eladó. Érd.: Arany J. 36., 47/355-102. *114342/I
- MEZŐCSÁTON főútvonalon vállalkozásra is alkalmas 3 szoba összkomfortos kertes, pincés családi ház eladó. Gázcsonk az udvarban. Ár: 1,2 M Ft. 49/352-864. *114392/I

- EDELÉNYBE utcájában) De összkomforto családi ház g 239, 46/345-10
- HERNÁDNÉ gázfűtéssel n vagy bérbe ad
- EDELÉNYI ház 400 n.öl 060, 17 után.
- RUDOLFTE fortos ház, zö eladó jutány Rákóczi 2/2. 4
- 4 SZOBÁS + Jósvaparti ke Gáz, víz beko 64. *115079/I
- PUTNOK, Te di ház sürgő fűtés, 3 szob tek. Tel.: 48/3
- TISZAKESZ családi ház valamint rég 49/352-391. *
- HERNÁDN nagykonyhá bekötve. *115097/I
- SZÍN község családi ház e kel, pincéve Érd.: Szöglig
- 3 szobás + 560 n.öl telke ben, pincével út mellett). E nok, Király ú
- PARASZNYA szobás családi udvarban. Ér

Abaúj

- ENCS-Fügöd tes, telefono eladó. Cser *98314/2I
- SZIKSZÓI 2 telefonos, fő együtt is, kü munkaidőbe *108784/1I
- ONGÁN 880 nappali össz ház eladó. A Onga, Berzse
- ONGAI szin szoba-hallos költözéssel *113510/I
- ONGAI szin ba-hallos csa zéssel sürgő 581. *113520
- ENCSEN 4 tér-beépítése eladó. Gáz *114259/I
- ELADÓ Ká raszthaz 600 *115031/I
- PARASZTH Érdeklődni: kércs, Kossu *115083/I*

Zemplén

- TAKTAHAR komfortos, t lakás alatta 46/394-741.
- UJCSANÁL

Ø Béres János

nobrász

1898 - 1899

Éminisk 1930.81.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1971 FEB 28

1021

Béres János

Béres János: ALVŐ NŐ

n 50 éve címmel kiállítás nyílt mban. Képünkön: a kiállított

(Selmeczi T. János felvétele)

Bencze József:

Szívem népvándorlása lett az ősz...

Szívem népvándorlása lett az ősz,
gyászruhás rigódal búcsúztat falumban.
Arcom avarba hullt posványos körte.
Fecskesuhanással alant röpültem,
s égre vittek áldott, esőhozó szelek.
Porbafürdést hagyták emlékbe itt.
Fényragyás szívem kesereg, lerogyik ifjúságom,
rozsdás a ringyóeszű tökszár,
satnya a tök agyában a mag-lebeny,
nem átkozom a romlást, mely idevetett.
Ősök brisszagát hoztam a faluról,
hibbant nyár őszül, lankadt hajamon.
Barázdák mélyére gémberedik magom.

A kulturális élet hírei

Megyei Nemzetiségi Bizottságot — hasonlót a vasi szervezethez — kívánnak létrehozni a zalai délszláv nemzetiségiek. A cél olyan mun-

kanizsai kezdeményezését. Tavaly 850 alkotást küldtek be a pályázók, az idén is hasonló érdeklődésre számítanak a ren-

ismeretes, Burton apja és testvérei walesi szénbányászok voltak.

×

A helyi szervek támogatá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 17

Zalai Hirlap

Béres János

1021

Béres János: RAFFAELLO SANTI PORTRÉ (linómetszet)

mondanom: az én hibám miatt hiúsult meg az a bizonyos félmilliós megrendelés, a svájci Trugál céggel, mert egy héttel később küldtem el a megállapodás-tervezetet. Ezzel olyan súlyos hibát követtem el, hogy nálam szóba sem jöhet semmiféle külön-jutalom. Remélem, Önök is így látják és egyetértenek velem.

Ettől a felszólalástól kezdve többen is figyelni kezdték Nagy Gábor mérnök furcsa viselkedését. Társaságban elő-

— Én már régóta figyelem ezt az embert — kezdte a főmérnök. — Valami nagyon nem stimmel nála. Egyszerűen nem lehet megérteni. A múltkor épülő házához akart kiszállíttatni sódert, de egy héten át nem kapott kocsit. Szóltam neki, hogy nem nagy ügy az a három forduló. Küldök egy hattonnást a teleprő és négy óra alatt megdobják a telket kaviccsal. Nem kerül semmibe, legfeljebb két üveg bort fizet az embereknek, hogy tartsák a szájukat é kész. Erre ő?! Ezt nem fogad hatja el, mert szabálytala

Béres János

A zalai képzőművészek felszabadulási tárlata jelenleg a Göcseji Múzeumban látható, melyen szerepelnek munkái.

Török András: Többet, szűrvonalasabbat és életközelebbit vártunk a megjei felszabadulási tárlattól.

Zalai Hírlap, 1975. máj. 11.

Béres János

A megjeszékhelyi Helyőrségi Klubban megnyílt képzőművészeti bemutatón „Muszorgszkij" földomborműve szerepel. (említve)

T. A.: Képzőművészeti bemutató a megjeszékhelyen. Zalai Hírlap, 1972. aug. 15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL — 4
ZALAI HÍRLAP

Béres János

1021

Anyaság

...A SEMMI A BALJÁBAN MIT KEBELÉRE SORÍT... —WEÖRES—
...S NÉZI A VAKSI VILÁG: CSILLAGA MERRE SZÁLLOG.

Béres János metszete

spo

IV. GÖCSEJ KUPA NEMZETKÖZI RÖPLABDA-

BULGÁRIA—SZOVJETUN

A magyar válogatott a harmadik

Tegnap délelőtt a ZTE szá-
mára szép sikerrel folytatódott
Zalaegerszegen a Göcsej Kupa
röplabda-torna. Az egerszegi
zöld-fehérek ugyanis váratlan,
de megérdemelt győzelmet
arattak a román válogatott fe-
lett.

ZTE—Románia 3:0 (2, 13, 13).
V.: Pereszeckij (szovjet).

ZTE: Takács, Kovács, Kéméndi, Király, Révész, Simon.
Csere: **Kórász, Czene.**

ROMÁNIA: Gavrila, Saniuta, Pantea, Sirbu, Rosiori, Chitiga. Csere: **Popescu, Spinu, Georghe.**

Bátran, jól kezdett a ZTE,
s mire a romának kissé fel-
ocsudtak, már meg is nyerte a
játszmát az egerszegi csapat.
Ez önbizalmat adott és a kö-
vetkező két játszmában, bár
nehezebben, de biztosan győz-
te le a fiatal román együttest.

Jugoszlávia—Hollandia 3:2
(11, 7, —10, —16, 8). V.: Hor-
váth (magyar).

JUGOSZLÁVIA: Nisics, Kovacsevics, Malevics, Trifunovics, Lecsnik, Mitics. Csere:
Karanovics, Zivanovics, Vujovics, Filippancsics.

Az első két játszmában a
hollandok jobb erőnlétét és
elkesedését ellensúlyozta a
jugoszlávok nagyobb rutinja.
A következő két játszmában

BULGÁRIA: Topozov, Gun
csev, Velikov, D. Nikolov, I
Nikolov, Iliev. Csere: **Hzistov**
Tzanev, Bogen, G. Dimitrov.

LENGYELORSZÁG: Nala
zek, Olejarnik, Mazurek, Le
wicki, Szezerbaik, Nurkiewicz
Csere: **Ebel, Czarnecki, Diyzga**

Ez a mérkőzés már a dön
tőbe jutásért ment, s ez meg
látszott a színvonalon. A len
gyelek hihetetlen ambicióva
kezdtek, minden sikerült ne
kik, s biztosan nyerték
játszmát. Ezután azonban jöt
a bolgár „gőzhenger"; a má
sodik játszmában már 11:0-ra
vezettek, amikor a lengyelek
első pontjukat elérték, a har
madik játszmában pedig össze
sen egy pontot tudtak csak
szerezni a lengyelek. A befe
jező részben valamivel szoro
sabb volt a küzdelem, de ezt
is végig a bolgárok irányítot
ták, s megérdemelt győzelem
mel jutottak a döntőbe.

Szovjetunió—Magyarország
3:1 (—14, 5, 5, 1). V.: Plender
(holland).

SZOVJETUNIÓ: Pilnyikov, Gejevszkij, Kornyejev, Rohlajd, Sz. Ivanov, Skurihin.
Csere: **Kalkisz, Rjbajov, Szapega, F. Ivanov.**

MAGYARORSZÁG: Bokor, Nagy P., Győri, Dégi, Balogh, Róka. Csere: **Magyar, Huszta,**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1976 AUG 8

Béres János

1021

Béres János rajza

e.

Több

Európai Labda
EFA) titkársága
75—1976. évi Európai Kupa-küz-
lmek összesített statisztikáját.
zerint a három kupa (BEK,
EK, UEFA Kupa) 247 mérkőzésé-

jelent az előző évi, az 1974—1975-ös kiírással szemben, amikoris a 238 találkozót 4 millió 591 693-an tekintették meg.

MA...

A Rádió Kossuth adóján: 6,00: rek. — 6,10: Kellemes vasárna-t! — 7,23: Faluról mindenkinek. 8,00: Hírek. — 8,05: Útközben. — 0: Öt kontinens hét napja. — 6: A MR és TV gyermekkórusa gyar szerzők kórusműveiből ekel. — 8,38: Tűzön-vizen. — 5: Kulturális magazin. — 9,54: közben. — 10,00: Hírek. — 10,03: m játék a világ! — 11,17: Zenés klámturmix. — 11,27: Nagy mes-ek — világhírű előadóművészek. 12,00: Hírek. — 12,10: Édes anya-elvünk. — 13,01: Tiszta szívvel. 13,11: Jó ebédhez szól a nóta. — — 22,20: Németh Marika énekel. — 22,40: Jordan Radicskov szatírái. — 23,10: Tánczene. — 24,00: Hírek. — 0,10: Éji zene.

A Petőfin: 7,00: Egyházi félóra. — 7,30: Magyar orgonaművészek felvételeiből. — 8,00: Hírek. — 8,05: Mit hallunk? — 8,30: Hírek. — 8,33: A „Nyitnikék" postája. — 9,00: Szívesen hallgattuk . . . Vasárnapi koktél. — 10,30: Hírek. — 10,33: Szivárvány. — 12,30: Hírek. — 12,33: Népi zene. — 12,54: Tapsikáné fülönfüggője. Mesejáték. — 14,00: Táskarádió. — 15,00: Jelenidőben. — 15,30: Hírek. — 15,33: Dalfesztivál-részletek. — 16,24: Artur Rubinstein zongorázik. — 16,45: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. — 17,00: Ötórai tea. — 17,30: Hírek. — 17,59: Könnyűzenei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 5

ZALAI HÍRLAP

Béres János

1976. szeptember 5.

1021

Béres János: HÖLGY ÉS OSZLOPOK

Szerb György

Nem őrzi semmi

Semmi anyag nem őrzi lábnyomod
a hó elolvadt elfolyt a homok
semmilyen hang nem őrzi léptedet
a házak méla dobja néma lett

szemed színét nem őrzi semmi már
(e furcsa színből kikopott a táj)
szavaid selymét nem vigyázza más
csak néhány ittfelejtett suttogás

melled ringása szélvizekbe fult
mint meddő gyöngy ragyog kagyló a múlt
derekad nádját elcsapta a kés

a halott nádnak nincs már ébredés
arcod bilincse gleccser-kék idő
szép mint a jég keményebb mint a kő

A kulturális élet hírei

Bázakerettyén rendezte meg nyáron a pedagógusszakervezet az ország pedagógus-képzőművészeinek alkotóborát. A Kerettyén készült unkákból holnap kiállítás yílik Zalaegerszegen, az MK 115-ös termében, s a emutató szeptember 11-ig tenthető meg.

★

Szibiriada címmel készít lmtrilógiát Andrej Mihalov — Koncsalovszkij, többek özt Az első tanító és a Ványa icsi világhírű rendezője. Új lmregénye — szibériai emerek életének alakulását beutatva — az első világhábotól napjainkig fest nagyabású tablót a szovjet valóról.

★

A kassai Thália Színházban egkezdődtek Szakonyi Károly Adáshiba című komédiájának próbái, szeptemberen már a szlovákiai közönség elé is kerül a népszerű rab.

Az idén is megrendezik szeptember 5—11-e között Lipcsében a világ legszebb könyveit bemutató kiállítást, amelyen 35 ország kiadói között a magyar könyvkiadás remekei is szerepelnek.

★

Hét négyzetméteres kerámia-falképet készített Németh János Munkácsy-díjas keramikusművész, s alkotása az avatás előtt álló új lenti járási művelődési központot díszíti. Az egerszegi keramikus kompozíciója az erdős göcseji-hetési táj és a népi színjátszás jelképeit ábrázolja.

★

A belgiumi Cuesmesben restaurálták és múzeummá alakították át azt a házat, amelyben van Gogh a múlt század 70-es éveinek végén élt.

★

Négy filmet vásároltak meg az illetékesek hazai forgalmazásra az idei Karlovy Vary-i Nemzetközi Filmfesztiválon. A Gazdag eszközök francia kri-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Béres János

1976 JUN 13

Zalai Hirlap

or az ott ...
em akármilyen kivitelben; a ... tek, ...
Kiváló áruk fórumá"-nak — Veszélyes játék!? — ...
mblemájával a popóján. És vissza leintő hangon. — N...

1021

Béres János rajza

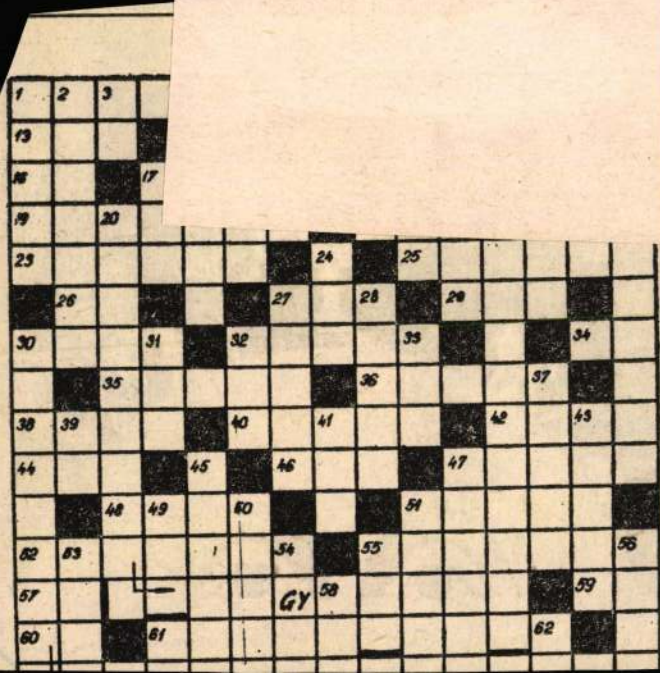
GY

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1971 APR 25

1021

Béres János

Béres János: PORTRÉ

iskola Zalaszentlászlón

- **Összefog a falu**
- **Két tanterem, két pedagóguslakás**
- **Van már igazgató**

— Tartottunk már egy koordinációs bizottsági ülést, amelyen a falu képviselőin kívül jelen volt a járási tanács művelődésügyi osztályának, építési és közlekedési csoportjának, valamint a megyei moziüzemi vállalatnak a képviselője. Tervünk, hogy a művelődési otthon nagyterméből két osztálytermet alakítunk ki elmozdítható fallal, hogy a helyiség nagyterem jellege is visszaállítható legyen, ha a mozinak, vagy a termelőszövetkezetnek, vagy nekünk kulturális rendezvényhez szükségünk lesz rá.

A tanács vezetője, s több szülő azt is mondja, hogy a község életét nehezen tudnák elképzelni pedagógusok jelenléte nélkül azért is, mert szükség van rájuk a felnőtt lakosság nevelése, művelése, valamint a község közéleté-

létszám, s úgy látszott, hogy helyet tudunk biztosítani a zalaszentlászlói felső tagozat számára is. Ennek alapján intézkedtünk is annak érdekében, hogy a gyermekek beszállításához autóbusz álljon rendelkezésre. Most, hogy felülvizsgáltuk a zalaszentgróti helyzetet, megállapítottuk, hogy nőtt a létszám, s nem kívánatos a zalaszentlászlói tanulók behozatala.

Bizonyos feltételek alapján a járási tanács most hozzájárult az iskola fenntartásához.

— A feltételek közül a legfontosabb, hogy a község tantermet biztosítson. Erre a községi tanács ígéretet tett — mondja a művelődésügyi osztály vezetője. — *Ha szeptember 1-ig a két tanterem az oktatás rendelkezésére áll, ma-*

Béres János

Megnyílt Boglárlellén, a Tóparti Galériában, a dél-balatoni képzőműveszek tárlata.–
Figyelemre méltó a pályakezdő zalai Béres János „Csillagász" c. munkája. /említve/

Tersztyánszky Krisztina: Szinek és Honnák.
Somogyi Néplap, 1984. júl. 8. 5.-old.

Béres János nobran

Kiállítása a Salgótarjáni
Heves Sándor Művelődési Központban

Népszabadság, 1987. XII. 27

Immár a tizennyolcadik

Lehet, hogy csak nosztalgia keltette érzés, de mintha anno dacumal nagyobb lett volna a néptánc kultusza. Emlékszem még a megyeszékhelyen a „nagy" színházteremben tartott seregszemlékre, amelyekre csak protecióval lehetett jegyet szerezni. Megnyugtató érzés volt végignézni szombaton a megyei néptáncfesztivált: ha nehezebb körülmények között is, de igenis szépszámmal akadnak lelkes csoportok, akik híven őrzik a táncfolklórt.

1960-ban Zalaszentgróton rendezték meg az első megyei néptáncfesztivál. Szombaton már a tizennyolcadik alkalommal — de első ízben Zalaegerszegen — találkoztak a zalai táncosok. S hogy minél több embert részesítsenek a tiszta folklór nemes élményében, a város négy legforgalmasabb terén alkalmi pódiumokon adtak ízelítőt műsorukból. (Bizony néhány egerszegi család később ebédelt emiatt, hiszen a piacra, a boltba bevásárolni indult szülők képtelenek voltak otthagyni a bemutatókat.) Mindezek után nem volt kis teljesítmény végigtáncolni a Kossuth utcának a Bárántól a Las Vegasig terjedő szakszát, s bizony több színháztermen is megtelt volna azokkal a nézőkkel, akik megcsodálták a menettánc színes forgatagát.

Táncosok a megyeszékhely főutcáján.

(Pezzetta Umberto felvétele)

A nap fénypontja természetesen a délutáni gála volt, amikor a tíz együttes— köztük a szlovéniai magyar táncegyüttes — 270 táncosa az MMIK színháztermében bemutatta tudása színejavát. A megyei néptánc szakbizottság döntése alapján a novemberben megrendezésre kerülő nyugat-dunántúli néptánc antológián a Palánta két táncosa, a murakeresztúri Morica és a Kiszöv táncegyüttes képviseli majd Zalát. A bizottság oklevelét minden csoport kiérdemelte.

— *A tizennyolc közül a mostani volt a legszebb fesztivál* — így Gerencsér Zoltán a megyei néptánc szakbizottság vezetője, a rendezvény fő szervezője, akiről eláruljuk: az 1960-as fesztiválon mint táncos vett részt. — *Bevallom nem számítottunk ekkora sikerre. Kicsit meg is hatódtunk, s valamennyien erőt kaptunk a további munkához. A célunk nem csak az volt, hogy bemutatkozzunk a közönség előtt — hiszen ezt évközben számos alkalommal megtesszük —, hanem, hogy az együttesek találkozzanak, ismerkedjenek egymással. S erre e napon akadt bőven lehetőség.*

Azért a közönségnek nyújtott élmény sem volt hétköznapi. A kanizsai Fracilor — a közönség által ütemes tapssal kísért — cigányfolklórja, a Palánta ezernyi lépésfigurát ismerő két legénye, a Zalai Táncegyüttes megdöbbentő hatású Szép vagy Magyarország című történelmi produkciója, a Kiszöv valóban fergetegesre sikerült fergetegese, a Morica különleges, horvát néptánca (a lányoktól azért megtudakolnám a „közbevisítás" technikáját) — hogy csak néhányat említsünk a kimagasló teljesítmények közül — méltán aratott nagy sikert.

Sok(k)!

Lemondott Für Lajos az MDF ügyvezető elnöki tisztéről — repítette a váratlan hírt szerte a sajtó. A hírt hallva a döbbenetet az okozta, hogy bár hosszú ideje tudott volt, nehéz görgetegek hömpölyögnek az MDF völgyében, az alapítók, a centrumhoz tartozók elbukásának veszélye nem volt napirenden. Bár aki elfedi a bajt, maga is betemettethet.

Amikor este, otthon az új helyzettel kapcsolatos jegyzet írásába fogok, még megy a Híradó. Még hallom a székházbotrány újabb fejleményeit, a költségvetés megmentésére tervezett újabb sanyargató intézkedések részleteit, az agrárágazat válságainak legfrissebb keserveit. Aztán reklám, benne egy teljesen idegen, csillogó világ. Csodaautók, csoda-mosóporok, csoda-számítógépek, csodabútorok csodaszép hölgyekkel, s az ultramagos betéteikkel... Sokan mondják erre: álmodik a nyomor.

Szóval, most már biztos, hogy végzetessé is válhatóan nagy baj van az MDF-ben. Végérvényesen oda a kín-keservvel fenntartott látszategység is. Ennek bekövetkeztét persze érezni lehetett, s azt is, hogy még valami ráadásként ismét robbanni fog a magyar politikai közéletben. Valami olyan, ami igen nagyot szól. Azt azonban kevesen gondolták, hogy olyan súlyos ügyektől lesz terhes a mindennapi politika, mint amilyenek most napirenden vannak.

A tv-ben közben vége a reklámnak, s behallatszik a szobába Friderikusz Sándor hangja. S hallom, hogyan tapsol Magyarország.

— Eresszék el magukat... — mondja harsányan Friderikusz.

Nyílik a szobaajtó, jön a srác, azt mondja nem akar zavarni, csupán elköszönni. Szigorúan aludni küldjük ebben az órában, amíg az iskola tart. Kell a pihenés, kell az erőgyűjtés, hiszen bántóan agyonhajszoltak a gyerekek is. Most vitatja a Tisztelt Ház, hogyan legyen jobb(?) nekik...

— Mit csinálsz még mindig? — kérdi ártatlanul.

— Az Őfeneségéről írok egy történetet a Gumimaciékba — mordulok rá, és magam is meglepődök azon, hogy miért éppen ez a mondat bukott ki belőlem. Talán, mert ez az egész mostani helyzet olyan képtelenség, mint amiket a Gumimacikákban produkálnak.

— Az jó — mondja a srác. — Az tényleg jó történet. Tudod, hogy nekem ki a kedvencem a Gumimacikban?

— ?

— A Tódi.

— Hiszen az egy szörnyecske.

— Hát éppen azért. Mert az egy olyan oké szörnyecske. Nem túl rossz, de azért nem is jó. Szóval olyan, mint a gyerekek. És még a pofája sem olyan ronda...

A gyerek pajkosan kacsint, s mielőtt beteszi az ajtót, a kezével csettint, majd elereszt egy röpke szót:

— Tódi!

Nevetünk. Ajtó csukva, csak az óra ketyeg és a Friderikusz egész lakást betöltő hangja szűrődik be a helyiségbe. A jegyzeteimhez nyúlok és nézem, hol hagytam abba az előbb.

Szóval... Újból nehéz ügyektől terhes a napi politika. A kormány az agrárválság tarthatatlansága miatt szembefordul a szövetkezeti törvény módosítását szorgalmazókkal. Magyar állami bankok hitelképessége kérdőjeleződik meg európai méretekben. Leváltják a Szerencsejáték Rt. főnökét, holott iszonyatos összegeket pumpált a kormány és a koalíciós pártok támogatta intézményekbe, alapítványokba. Aztán itt a székház-botrány és a Für főnök lemondása.

Nem-nem, mindez már emészthetetlen az átlagpolgár számára nem sokkal a parlamenti választások előtt.

És akkor itt van ez a Tódi. Azt mondja a gyerek, hogy nem túl rossz, de nem is jó. Valamit máris megértett az életből. Csak jónak megmaradni éppen olyan lehetetlen, mint csak rossznak lenni. Bálványok omlanak mostanság, igazságosztók sározódnak, a besározottak meg száradni látszanak. És jönnek megint az újak, akik azt mondják, ők a makulátlanok. Az értékítéletek pedig naponta változnak, az emberek józanodnak. Az igazságosztókat nem lehet kőbe vésni. Megelevenedik a szobor, és saját maga bontja el az alapzatát.

Friderikusz még egyszer is azt mondja, hogy eresszék el magukat, és tapsoljanak. Ez is egy másik világ...

Győrffy István

Dombormű a névadónak

Pünkösd szép napján avatta fel *Válóczy István* mérnök-ezredes, a köztársasági elnök szárnysegédje a Zrínyi-domborművet *(képünkön)*, és a lakossági összefogással készült játékparkot Murakeresztúron. Az ünnepség elején nem csak a magyar, hanem a horvát himnuszt is elénekelték a jelenlévők. Az esemény időpontja egybeesett a Horvát Köztársaság napjával, így nem véletlen, hogy a díszvendégek között láthattuk *dr. Zvonimir Bartolics* professzort, a horvát szábor (parlament) tagját és *Marian Ramuscsakot*, a nemrég megalakult Muraköz megye elnökét.

Válóczy István avatóbeszédében méltatta Zrínyi Miklós munkásságát, aki karizmatikus egyéniség volt, hiszen az ő esetében még akkor sem hallgattak a múzsák, amikor dörögtek a fegyverek. „Zrínyi Miklós látszólag szélsőséges tulajdonságokat egyesített magában, de ma is szükség van arra, hogy látszólag kibékíthetetlen ellentéteket kibékítsünk és elfeledkezzünk róla, ha voltak ilyenek, hiszen nagy közös feladatok vannak. Össze kell fognunk, mert közösen kell az európai nemzetekhez csatlakoznunk" — hangsúlyozta a köztársasági elnök szárnysegédje.

Az iskola névadójához való kötődés újabb stációja a bronzból készült Zrínyi-dombormű — *Béres János* alkotása —, valamint az újonnan felavatott játékpark, amelyben a horvátországi *Josip* és *Ivan Cikacs* lovas-szobra is helyet kapott. Az alkotás akár Zrínyi lovát is ábrázolhatja. A legenda szerint ugyanis a költő és hadvezér a keresztúri forrásnál itatta meg fáradt paripáját.

— Gelencsér —

(Szakony Attila felvétele)

A zene egész embert kíván

A Tarhonya országos nyilvánosságra vágyik

A zalaegerszegi Tarhonya Kedélyzenekart nem a legszerencsésebb már az amatőrök közé sorolni. Bár kétségtelenül azok, hiszen nem a zenéből élnek, de ahogy teszik a dolgukat, az már nem amatőr. Az utóbbi időben gyakran a közönség elé léptek a városban, a megyében és az országban egyaránt, túl vannak a Ki mit tud televíziós előválogatóján, az első kiadott kazettájuk az utolsó szálig elfogyott, pillanatnyilag pedig épp a franciaországi Belfortban tartózkodnak egy nemzetközi diák zenei fesztiválon.

— Annyira nemzetközi ez a fesztivál, hogy két évvel ezelőtt — amikor először jártunk ott — nem csak erről a földrészről, de Amerikából és Ausztráliából is érkeztek előadók — kezdte *Lukács Sándor*, az együttes vezetője. — Akkoriban mi jelentkeztünk a fesztiválra, azóta viszont hívnak bennünket. Tavaly sajnos nem mehettünk, mert katona voltam, most viszont nagy örömmel indulunk. Mutat valamit, hogy anno délután tűztek minket műsorra egyszer, most viszont két koncertünk is lesz majd, s az egyik főműsoridőben. Annak idején igen jól éreztük magunkat odakint, még a rádióba is bekerült pár számunk, de mindezen sikerek ellenére sem tudnánk támogatók nélkül megtenni ezt az utat, melynek végállomása Zürichtől olyan 60 kilométerre van. Tehát hadd mondjunk köszönetet a Megyei Önkormányzati Közgyűlésnek, az Egerszegért Kulturális Alapítványnak, az Auto Stihl kft-nek, a Zalaiparker Rt-nek és a Zelkatext kábeltelevíziós képújságnak.

— *A két év alatt nem maradt minden a régiben, tagcserék történtek nálatok.*

— Két helyen változtunk meg. Csanádi Krisztián szólógitáros érkezett, mint vendég, de ez már régebben történt. A friss információ az, hogy dobost is váltottunk. Horváth Szilárd ugyanis bevonult, helyét pedig — úgy tűnik végleg — Czigány Péter veszi át.

— *Hogy áll a szénátok a Ki mit tudon?*

— Eredmény júliusra várható, az ottani értékelésen azt mondta a zsűri, hogy egyedi volt a zenénk, s ahány ismerőssel beszélek, mindenki meg van győződve a továbbjutásunkról. Én nem annyira. Épp az egyediség és a szokatlanság miatt. Egy tévés szerkesztőnek két választása van: vagy azt mondja, hogy „milyen jó kis friss hang, szokatlan stílus, ez kell nekem", vagy azt, hogy „hú, ebből sosem lesz divat, nem kell ez az embereknek, jobb, ha kihagyjuk". Hajlok rá, hogy az utóbbi felfogás lesz a nyerő, de nem akarom az ördögöt a falra festeni. Nekünk ez a verseny rengeteget számít. Valamennyien dolgozunk, és nehéz a két elfoglaltságot összeegyeztetni, mindkettő teljes embert kívánna, választanunk kell. A zenét szeretnénk természetesen, de ha nem tudunk kilépni országos szintre, egy hatalmas esély úszik el. Gondolom nem hagyjuk abba, de le kell ülnünk és elgondolkozni azon, hogy a megyei körből miként tudnánk kitörni.

— *Azért nem panaszkodhattok, az utóbbi időben megy a szekér.*

— Úgy egy éve valóban, egyedül Pestet nem sikerült igazán „bejátszani", de ott annyi a zenekar, hogy az ellenkezője lenne a csoda. Úgy érzem, hogy most nagyon jók vagyunk — remélem nem tűnök szerénytelennek —, megtaláltunk egy egészséges egyensúlyt zene és szöveg közt. A Tarhonya véleményem szerint tényleg egy zenekar, nem egy „sztárnak" és öt háttérzenésznek az érdekközössége, de a mai magyar rockzenével iszonyú problémák vannak. A sok botcsinálta vállalkozóhoz tudnám hasonlítani a menedzsereket, akik a gyors és óriási haszon reményében vágnak az üzletbe. Hoznak egy befutott nyugati divat-zenét, íratnak rá magyar szöveget, keresnek egy szép nőt, vagy egy helyes srácot, aztán egy hónapig a csapból is ő folyik. Míg el nem kel az összes kazetta, aztán vége. Példaként mondjuk a Manhattant tudnám említeni.

— Hát ezért félek én a Ki mit tud miatt is, de bízom benne, hogy tévedek.

Tegyük ezt mi is. S ha következő egerszei fellépésén, a La-Za Hét keretében, június 9-én meghallgatjuk őket, biztosan megerősödik majd bennünk az érzés: alaptalanok az aggályaink.

— va —

Figyelem, ZALAEGERSZEGI HOBBIVARRÓNŐK, FIATALOK!
Ezt ne szalasszák el!
CSAK 3 NAP ZALAEGERSZEGEN!

Végre minden nő elkészítheti az egész család szabásmintáját hosszú, fáradságos tanfolyamok nélkül:
- **nem kell másolni**
- **nem kell hozzá készülék**
- **tehetség sem szükséges.**

Mindegy milyen alakra, hogy fönt vékony és alul telt, széles vagy keskeny a válla, rövid vagy hosszú a dereka stb. Minden esetben megbízható és egyszerű.

Ön 10 perc múlva önállóan el tudja készíteni ennek a mellénynek a szabásmintáját!

SZABÁSTANFOLYAM!

jöjjön el Ön is az előadásunkra!
Városi Művelődési Központ, Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.
Június 2., 3., 4.
Időpont: mindennap 16 és 18 óra.
Időtartam: 1 óra.
Részvételi díj: 100,-Ft.
Egyszeri részvétel elegendő!
Minden szükséges eszköz az előadáson kapható!

Minden látogató kap 3 szabásmintát a saját alakjára.

Kérem, vágja le! Csak egyszer jelenik meg.

(143970/1K)

TÉGLAKER KFT

Számoljon velünk!

Árengedmény a következő téglafélékre, amíg a készlet tart!

A BALATONSZENTGYÖRGYI téglagyárból Telefon: 85/377-022.

B 30 falazóblokk	23.000,- Ft	helyett	21.000,- Ft
HB 38 falazóblokk	34.000,- Ft	helyett	31.000,- Ft
14/19 Uniform falazó	35.600,- Ft	helyett	28.500,- Ft
Thermoton falazóblokk két nikecellel	43.700,- Ft	helyett	34.000,- Ft
10/40 cm válaszfallap	30.900,- Ft	helyett	25.000,- Ft

A TESKÁNDI téglagyárból Telefon: 92/370-000.

Rába 1 falazóblokk	28.350,- Ft	helyett	22.400,- Ft
Rába 3 falazóblokk	14.180,- Ft	helyett	11.100,- Ft
Thermoton falazóblokk	45.890,- Ft	helyett	37.500,- Ft
6/40 cm válaszfallap	23.520,- Ft	helyett	20.000,- Ft
10/40 cm válaszfallap	32.450,- Ft	helyett	27.200,- Ft
12/22 cm válaszfallap	44.310,- Ft	helyett	41.000,- Ft
FB 60/19 kerámiafödém	52.920,- Ft	helyett	43.000,- Ft
13/19 Uniform falazó	34.230,- Ft	helyett	30.000,- Ft

Befizethető: — a gyártó üzemeknél
— a Téglaker Kft-nél
Kaposvár, Rákóczi tér 12-13.
Telefon: 82/312-614.

A közölt árak 1000 db-ra vonatkoznak és ÁFA nélkül értendők.

Építkezik? Segítünk!

Kereskedők, közületek, konyhák, éttermek figyelem!

Zöldség-gyümölcs nagykereskedésünket megnyitottuk.

Várjuk kedves régi és új vásárlóinkat.
Piaci árakból 10—30% kedvezményt biztosítunk.
Megrendelés esetén az áru kiszállítását lebonyolítjuk.
Nyitva:
hétfőtől péntekig: 7—13 óráig,
du: 18—20 óráig.
Telefon: **06/60/399-296.**
Cím:
NÉMETH Zöldség-nagykereskedés
Nagykanizsa-Miklósfa, Bem J. u. 10.

(146854/1H)

A zalaegerszegi 6. számú Ügyvédi Iroda
(Zalaegerszeg, Tompa u. 6. Telefon: 313-222),
mint a cserszegtomaji Rezivárvölgye Mgtsz. felszámolója,
nyilvános pályázatot hirdet

a tsz. tulajdonában lévő ingatlanok megvásárlására.

PETŐFI CSÁRDA
Címe: Keszthely, Tapolcai u. 35.
Teleknagyság: 4084 négyzetméter.
Épület: 156 négyzetméter.
Fedett terasz: 51 négyzetméter.
Min. eladási ár: 12.000.000,- Ft.

FRANCESCO PIZZERIA
(Strand borozó)
(A Városi Strand telekhatárán helyezkedik el, az árusítási lehetőség a strand, l illetve az utca felé egyaránt adott.)
Bérelt területen van.
Épület: 28 négyzetméter.
Min. eladási ár: 1.500.000,- Ft.
A pályázat benyújtásának határideje: 1993. június 8.
Pályázat beadásának helye: 6. sz. Ügyvédi Iroda, Zalaegerszeg, Tompa u. 6.
A vételi szándék bizonyítására a pályázati min. eladási ár 3%-át az ajánlattevőnek a pályázat benyújtásának határidejéig letétbe kell helyeznie az OTP zalaegerszegi 878-011897-8. sz. egyszámlájára.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata fizetőstrandjának új főbejárati épületében

7,2 négyzetméter alapterületű, hírlap, képeslap árusítására alkalmas helyiséget ad bérbe az 1993. évi idegenforgalmi szezonra.

Jelentkezéseket 1993. június 7-ig kell leadni a Polgármesteri Hivatalnak
(Gyenesdiás, Kossuth L. út 97.)
Tel.: 83/312-737, 83/314-507.
Fax.: 83/314-550.)

A jelentkezők a versenytárgyalás idejéről, annak feltételeiről közvetlenül értesítve lesznek.

(146988/1H)

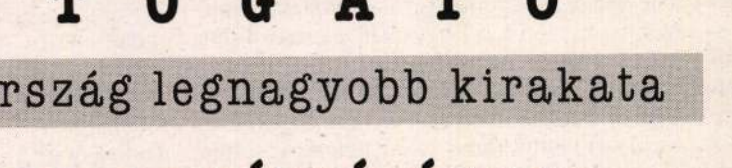

ENGEDMÉNYES VÁSÁR
a Dél-zalai Áruház
méter-lakástextil osztályán!

— Pamut ágyneműgarnitúra (3,5 szeles)	1.410,- Ft	helyett	700,- Ft
— Fehér lepedő (150x200)	330,- Ft	helyett	250,- Ft
— Import frottír törülköző (50x100)	300,- Ft	helyett	180,- Ft
— Műszálas paplan (135x185)	1.700,- Ft	helyett	1.260,- Ft
— Mintás karton (90 széles)	158,- Ft	helyett	80,- Ft
— Farmervászon (150 széles)	438,- Ft	helyett	250,- Ft

Kedvező áron kínálunk import, egyszínű és mintás blúz és selyem kelméket: 381,- Ft-tól 555,- Ft-ig.

Amíg a készlet tart!

...DÉL-ZALAI ÁRUHÁZ—NAGYKANIZSA, KIRÁLY U. 36.

Nagykanizsai bőségtál, Csemege-Meinl módra

1993. június 2-án, 6.30-kor
CSEMEGE-MEINL ÜZLET NYÍLIK NAGYKANIZSÁN

Szeretettel várjuk minden kedves vásárlónkat az Eötvös téren nyíló, megújult üzletünkben. A bőséges választék, az otthonos környezet önmagában is élménnyé teszi a vásárlást. Sőt mi több, június 13-ig tartó engedményes akciónk keretében kedvező áron vásárolhat különböző termékeket.

Sokan alig várják, hogy kinyissunk.
Mi alig várjuk, hogy benyissanak.

Julius Meinl
Jó ide bejönni.

TÍZ NAP ALATT

félmillió

LÁTOGATÓ

A BNV az ország legnagyobb kirakata

LEGYEN A KIÁLLÍTÓNK!

A **BNV** kiállítási és eladási lehetőséget kínál gyártóknak, forgalmazóknak, szolgáltatóknak az alábbi témakörökben:
- háztartási gépek, berendezések, felszerelések
- háztartási vegyi-, műanyag- és papíráru
- ajándéktárgyak, nép- és iparművészeti cikkek
- bőrből és műbőrből készült használati tárgyak
- lakossági építőipari berendezések és felszerelések
- csináld magad
- lakossági vagyon és életvédelem
- házunk tája
- árusítók
- rendezvényszervezés

A **BNV**-vel egyidőben négy szakkiállítás várja a kiállítókat:

KÉP ÉS HANG
1. Nemzetközi szórakoztató elektronikai és fotótechnikai szakkiállítás

OTTHON
1. Nemzetközi bútor és lakberendezési szakkiállítás

INTERPLAYEXPO
9. Nemzetközi játék-szakkiállítás

HOVENTA
12. Nemzetközi kereskedelmi és vendéglátótechnikai szakkiállítás

Kiállítók jelentkezését várja:

HUNGEXPO KIÁLLÍTÁSOK
CONSUM STÚDIÓ
1441 Budapest, Albertirsai út 10.
Telefon: 263-6070, 263-6067
Telefax: 263-6066

Budapesti Nemzeközi Vásár
1993. szeptember 10-19.

BNV - AZ ÉV RANDEVÚJA A VEVŐVEL

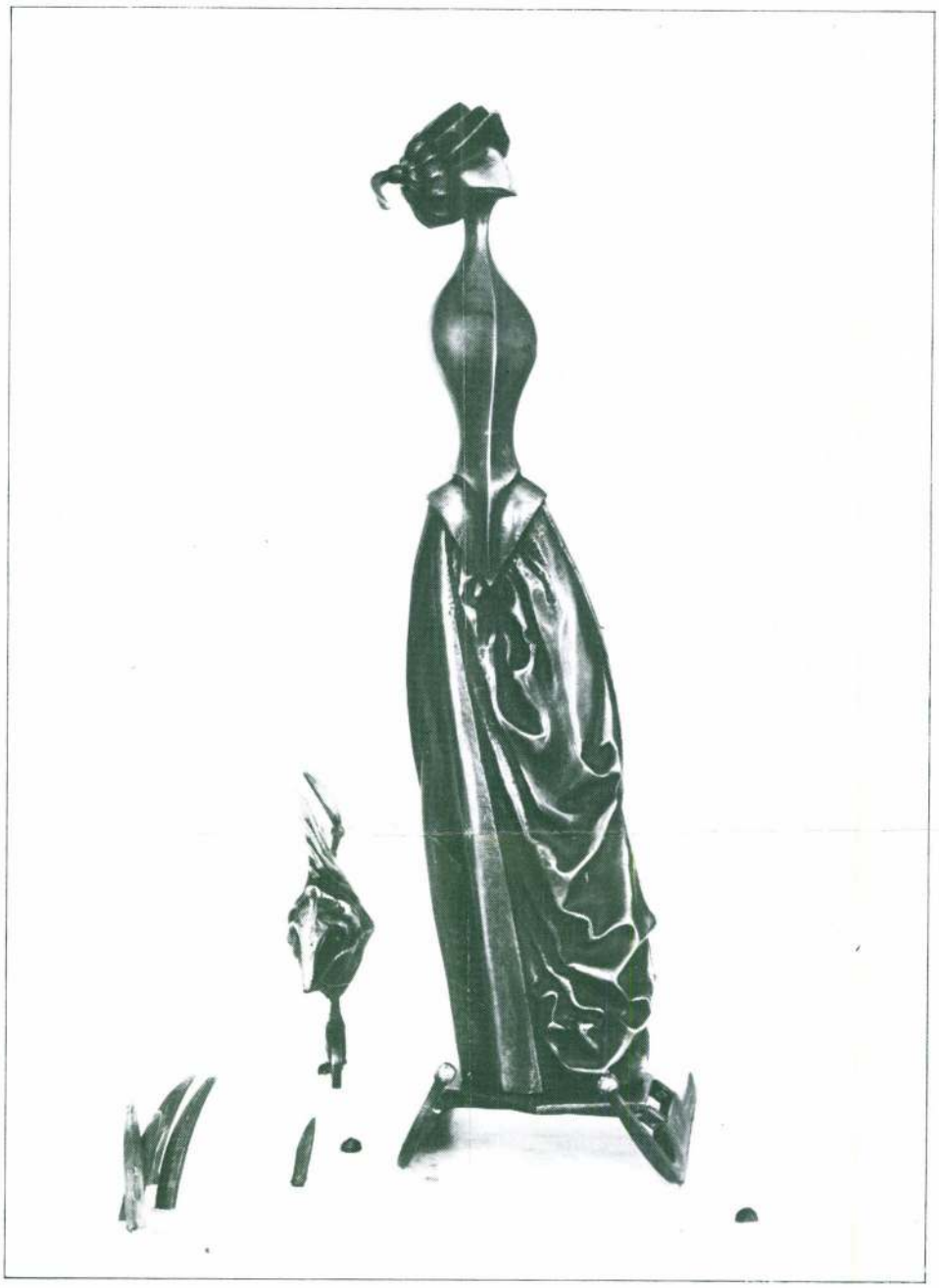

SÉTA A TAVON

Béres János
szobrászművész

8900 Zalaegerszeg,
Tüttőssy út 12.

1954-ben született Budapesten. 1961 óta él Zalaegerszegen. A szobrászatot Szabolcs Péter szobrászművésztől tanulta. 1985-től tagja a Művészeti Alapnak, ill. jogutódjának, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Zalaegerszegen, Budaörsön és Budapesten dolgozik. Köztéri munkái állnak Zalaegerszegen, Zalatárnokon, Bánokszentgyörgyön, Zalakaroson, Süttőn, Murakeresztúron, Budapesten. Több önálló és csoportos kiállításon vett részt.

1954 in Budapest geboren. Lebt seit 1961 in Zalaegerszeg. Die Bildhauerei lernte er von dem Bildhauer Péter Szabolcs. Seit 1985 Mitglied des Künstler Fonds bzw. des Landesvereins ungarischer Kunstschaffender. Er arbeitet in Zalaegerszeg, Budaörs und Budapest. Seine Arbeiten für öffentliche Plätze stehen in Zalaegerszeg, Zalatárnok, Bánokszentgyörgy, Zalakaros, Süttő, Murakeresztúr und Budapest. Er nahm an mehreren selbständigen und Kollektivausstellungen teil.

Born in Budapest, 1954, but has been living in Zalaegerszeg since 1961. His art-teacher was the sculptor, Peter Szabolcs. He has been a member of the Art Foundation i. e. of the Association of Hungarian Artists as legal successor. He works in Zalaegerszeg, Budaörs and Budapest. His works of art can be found in Zalaegerszeg, Zalatárnok, Bánokszentgyörgy, Zalakaros, Süttő, Murakeresztúr, Budapest and have been shown in both one-man and collective exhibitions.

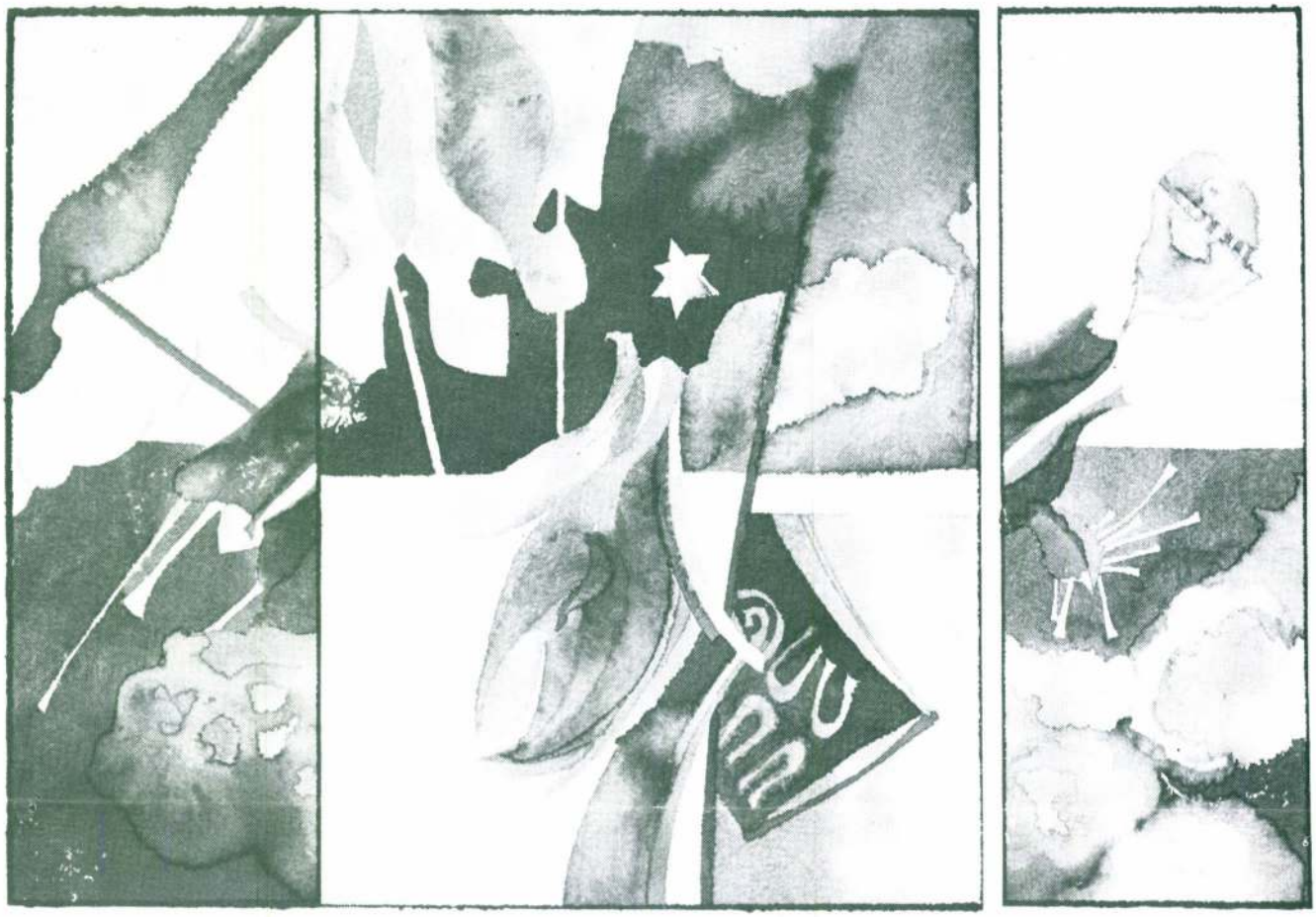

SZENT HÁBORÚ

Bedő Sándor

képzőművész

8900 Zalaegerszeg,
Nemzetőr út 13. III/9.

1947-ben született Bicskén, de tősgyökeres zalaegerszeginek vallja magát. A főiskola elvégzése után hazai és külföldi alkotótelepek, tanulmányutak rendszeres résztvevője. 1978 óta vesz részt rendszeresen kiállításokon. 13 önálló tárlata volt, a zalaiak mellett Vásárosnaményben és Pirmasensben. A Fiatal Képzőművészek Tárlatain (Budapest, Nemzeti Galéria, Műcsarnok, Szeged, Ifjúsági Ház) éppúgy szerepelt, mint a zalaiak bemutatóin (Sopron, Győr, Alsólendva, Tolbuchin, Herszon, Mannheim, Bécs, Klagenfurt stb.).
Exlibrisei főleg Olaszországot járták be, Pescarát, Torinót, Udinét. Illusztrált könyveket is. 1982-ben országos, 1985-ben a Zalai Tárlat grafikai első díjasa és Székely Bertalan-díjas. Tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége festő szakosztályának.

1947 in Bicske geboren, fühlt sich aber als echter Zalaegerszeger. Nach Beendigung der Hochschule ständiger Teilnehmer an in- und ausländischen Künstlerkolonien und Studienreisen. Seit 1978 regelmässiger Teilnehmer an Ausstellungen. 13 selbständige Ausstellungen unter anderem im Komitat Zala, in Vásárosnamény und Pirmasens. Teilnehmer an den Ausstellungen junger bildender Künstler (Budapest Nationalgalerie, Kunsthalle, Jugendhaus Szeged) ebenso wie an den Präsentationen des Komitates Zala (Sopron, Győr, Alsólendva, Tolbuchin, Herszon, Mannheim, Wien, Klagenfurt usw.).
Seine Exlibris gingen hauptsächlich durch Italien, Pescara, Torino, Udine. Er illustrierte auch Bücher. Er erhielt den Grafikerpreis bei der Landesausstellung 1982 und bei der Komitatsausstellung Zala 1985, ausserdem ist er Inhaber des Bertalan Székely Preises. Er ist Mitglied des Faches Malerei bei der Vereinigung bildender- und angewandter Künstler Ungarns.

He is a born of Bicske, 1947, but insists on being a true-born citizen of Zalaegerszeg. He was a graduate of the Academy of Art and has been a regular participant of several creative camps and study tours in/outside the country. He has had 13 one-man shows in Vásárosnamény and Pirmasens, besides the ones in Zala but has taken part in the Exhibition of Juvenile Artists held in the Museum of Fine Arts and Art Gallery in Budapest, the House of Youth in Szeged or in the shows of Zala Artists held in Sopron, Győr, Alsólendva, Tolbuchin, Herszon, Mannheim, Vienna, Klagenfurt.
His bookplates are favoured in Italy, Pescara, Torino, Udine and he has illustrated books as well. He was the First Prize winner at the National Exhibition in 1982, and at the Exhibition of Zala County in 1985. He was awarded Székely Bertalan Prize as well. He is a member of the Association of Hungarian Artists' Section for painters.

BÉRES János festő

91 10. 62

Új Művészet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
978 SEP 3

ZALAI HÍRLAP

Béres János

1021

8

Béres János: KISÉRTÉS

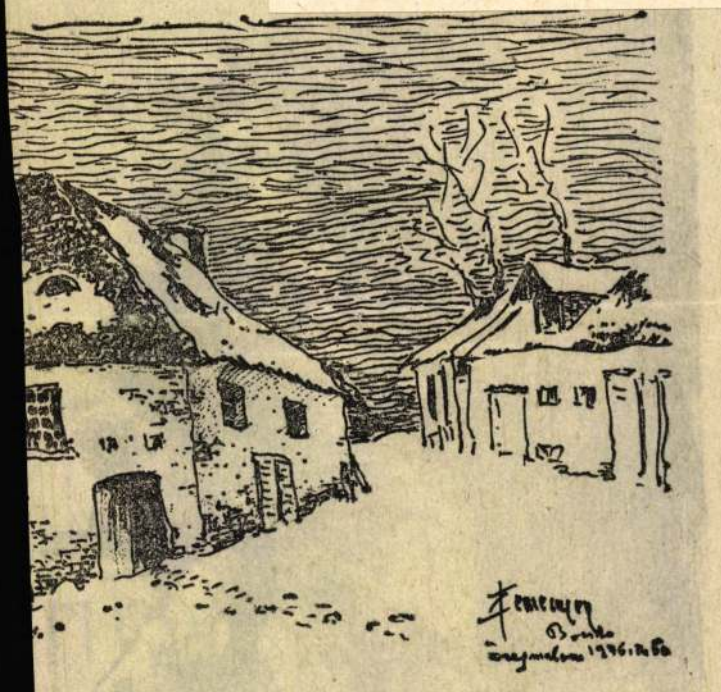

Ferenc: BOCSKAI ÖREGMALOM

relte tollát

a indult Sarlóról

án. Ez volt a Sarló magja,

Az Hírlap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁR 5
ZALAI HÍRLAP

Béres János

ZALAI HÍRLAP

1021

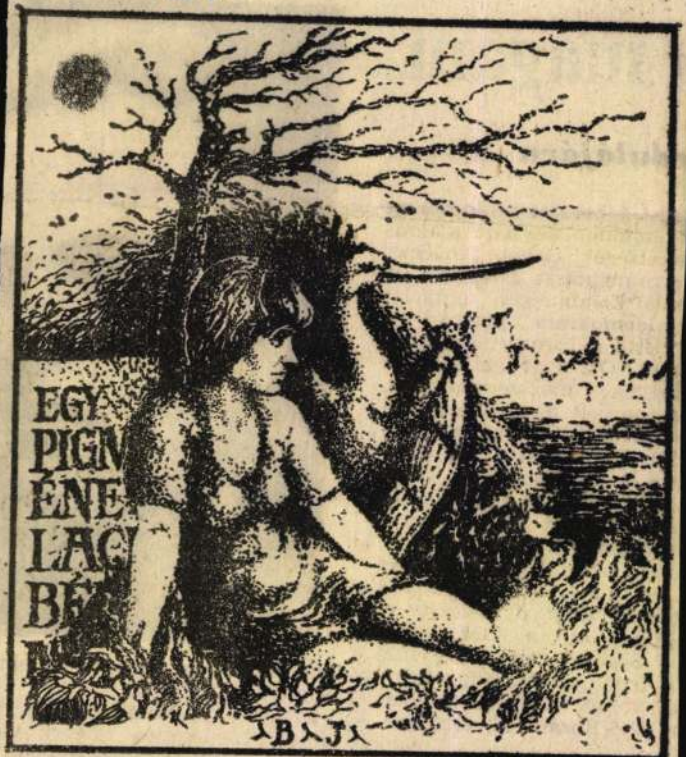

Béres János illusztrációja

n magam"

rdulójára

agot toborzott soraikból **az** ő kommunista párt számá-heretséget Gőgös Ignáccal, b munkatársa és személyes onló kommunista agitációt ciáldemokrata pártban is. yította **a** fővárosi forradal-mat. Ott volt az illegális tsejtek megszervezésénél, tt, harcolt a szociáldemok-ezeti vezetők opportuniz-rközelbe került a kor min-var munkásmozgalmi hőse-nyítóközponttal, elsősorban elt Landlerrel ő tartotta a többször volt illegálisan nét új feladatokkal tért *volt a KMP háromtagú gának*, amit ő nevezett el latban állt a KIMSZ-szel, ős Segély kiépítését. 1924 ős Ignác a KMP függetleni-ai voltak. Illegális munká-n lakó Rozália nővére is se-

latot tartott a megyei baloldali kal.

Ezekben az években Öry sok tanult. Törhetetlen hitéért, vidán géért a mozgalom résztvevői sze tornak, ügyes szervezőnek tartották dig szívvel-lélekkel dolgozott. Sz dor így emlékezik rá a Föld alá felett című könyvében: *„kék sze*

EREPET töltött be az első ításában, egyik szervezője var kommunista pártiskolá-ő nyarán, és aktív résztve-

Béres Jenő, festő

Béres
S JENŐ festőművész, a Ma-
Képzőművészek Szövetségének
tragikus hirtelenséggel elhunyt.
éséről később intézkednek.

–: Hír

20.

Népszabadság, Bp. 1981. máj. 31.

Béres Jenő, festő

BÉRES JENŐ festőművész hamvasztás utáni búcsúztatása június 18-án délután egy órakor lesz a Farkasréti temetőben.

–: Hú

8

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 11

Béres Jenő, festőművész

Kortárs magyar festőművészek munkáiból rendez bemutatót a Képcsarnok jún. 12-19-ig a Csontváry Teremben.
A kiválasztott festőművészek között van a művész is, kinek műve szerepel a tárlaton.

Tizennyolc festő alkotása a Csontváry teremben.

Pesti Műsor, 1980. jan. 18. 66. old.

Béres Jenő

Búcsúztatás

Béres Jenő festőművész hamvasztás utáni búcsúztatása június 18-án, 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Hirlap 1981/6/11/8

Béres Jenő

„Tél" olaj, farost
(vegyv)

Kerék gyártó István: Festészet, műhereshedelem, mecenatúra.
Művészet, 1979. november – 8. lap.

Béres Jenő festőművész

Béres Jenő: Tél, olaj, farost, 60×80 cm

Művészet, Budapest, 1979. Nov. 12. old.

Kóka Ferenc: Kompozíció, olaj, farost, 60×80 cm

Béres Jenő

A müvész "Tél" c,festményén a formák jobbára átélés nélküliek. A háztetők megoldása,például kulisszaszerüen üres. A sikszerü és téri komponálás önkényesen keveredik egymással,a sik-kompozició sivár és jellegtelen.

Kerékgyártó István: Festészet,mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET,1979.november - 8.lap.

BÉRES JENŐ

Méltatás

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecanatura.
MŰVÉSZET, 1979. november - 8. lap.

MDK

Béres Jenö, festö

Vörös szék. Pasztell.

Füv.Kpt.-MKSzSz.II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 6.1.

1021

BÉRES JENŐ FESTŐMŰVÉSZ MŰTERMÉBEN

Elvonultan és céltudatosan dolgozik a műtermében. Gazdag, szép anyaggal rendelkezik és bár nem egyszer nyílt rá alkalma, gyűjteményes kiállítást még nem rendezett. Tartózkodása miatt a közönség szélesebb rétege nem tud róla, a szakmabeliek azonban számontartják és értékelik gondolkodó és érző színeinek az ékesszólását.

Béres Jenő a színeivel lélegzik és a színeibe leheli az életérzését. Színeivel, azok titkos jelbeszédével fejezi ki a mondanivalóját. Ez a mondanivaló nem fogalmazható meg logikus gondolatfűzéssel. Azonnal és egyszerre a lényeget tárja fel. Hangulataiból, emlékeiből, álomképeiből, hirtelen ötletekből, megfoghatatlan tudatalatti rezzenésekből ölt alakot, sugalmazón, olykor valamely váratlanul felvillanó színben, és máris diktálja a tempót és az irányt a festőnek. És mert Béres Jenő nem él vissza a színek hatalmával, hogy mihamarabb tetszetős hatást érjen el, hanem önfegyelemmel, őszinte megnyilatkozásait tolmácsolja velük — a festményei tartalmasak és hitelesek. Alkata szerint lírikus költő, aki sajátos festékhasználattal, fejlett technikával készült táblaképein — a szemlélődés meghitt óráiban — a Jelent ábrázolja, ahogyan valóságélményében megjelenik. Színeivel a lét mélyebb értelmét keresi, olykor ösztönösen rábízva magát a színek rejtelmes segítségére, amikor mintha csak delejeznék a kezét, általuk a képein hatni kezd egy ismeretlen erő: izzóbb életakaratot és örömet sugározva, fokozottabb felelősséggel az élet iránt.

Egymásután rakja elém állványra részben még munkában levő, részben már befejezett alkotásait. 60—70-et az első, és hasonló mennyiséget a második látogatásomkor. Képei nem egyszeri hozzákezdéssel, hanem hosszabb-rövidebb idő alatt, megszakításokkal, több más képpel egyidejűleg, illetve felváltva érnek, fejlődnek, amíg eljutnak az utolsó ecsetvonásig.

— Az ihletett pillanatnyisággal kezdeni és menten be is fejezni... nem, ilyesmire nem vállalkozom — állapítja meg. — De arra igenis törekszem, hogy az élményfakasztó pillanatnyiság megmaradjon, ne sikkadjon el, amikor már benne vagyok a munka hevében és a részletek gondos mérlegelésével az egésszé-illeszkedés harmóniáját keresem.

— Öröm és felelősség egyszerre — beszél, mialatt múlnak az órák és nézem a képeit — ábrázolni. Ábrázolni a valót. Vagyis azt, amit látunk, vagy látni vélünk és láttatni szeretnénk. A képzőművésznek nem is lehet más feladata. Az csak természetes, hogy mialatt ábrázol, közöl, is, formát ad a mondanivalójának. De sose legyen nála első szempont, hogy közöljön, mialatt fest is, vagy ha szobrász, vés és farag, mert ha hangsúlyt kap, kiérződik a szándék, hatását veszti a mű, vagy legalábbis nem lesz teljes értékű, nem lehet természetes. A korszerűséget se lehet célul tűzni, mert erőszakolt és hamis az ilyen igény. Gyakran a korszerűtlennek tetsző művek bizonyulnak korszerűknek egy későbbi kor megítélése szerint, egy bizonyos idő távolából, mert csak az idő igazolhat és értékelhet elfogulatlanul, állandósíthat fellebbezhetetlenül.

Nézem a festőt, meg a festményeit és hallgatom, ahogy lelkes közvetlenséggel megnyilatkozik. Aradon született 1912-ben. 1932-ben került a Képzőművészeti Főiskolára, Glatz Oszkár volt a tanára. 1937-ben végzett, kitűnő eredménnyel. Az egyik vizsgán fejet kellett rajzolnia, bejött Réti István is, a nagy pedagógus, az eszményi nevelő, szerény finom modorával, csendes hangon téve meg irányító észrevételeit. Előtte megállt, majd figyelmesen szemlélve a készülő fejet, így szólt: „legjobb, ha most abbahagyja, nem folytatja, mert még elronthatná". — Én szabadkoztam: Nem érzem még, hogy kész. Szeretnék még rajta dolgozni. Réti újból megtekintette az elkészült rajzokat és az enyémhez érve, felém fordulva, ismét kitüntetett észrevételével: „igaza volt, így jobb!" Ez volt első és utolsó találkozásom Rétivel, de kitörölhetetlenül él az emlékezetemben. Tanulmánykötete a festészetről, azóta is ronggyá olvasott, legkedvesebb könyveim egyike, véremmé vált Vademecum.

Négy és félévi katonai szolgálat következett a főiskola elvégzése

Kilátás ablakból — Vue de la fenêtre — Вид из окна

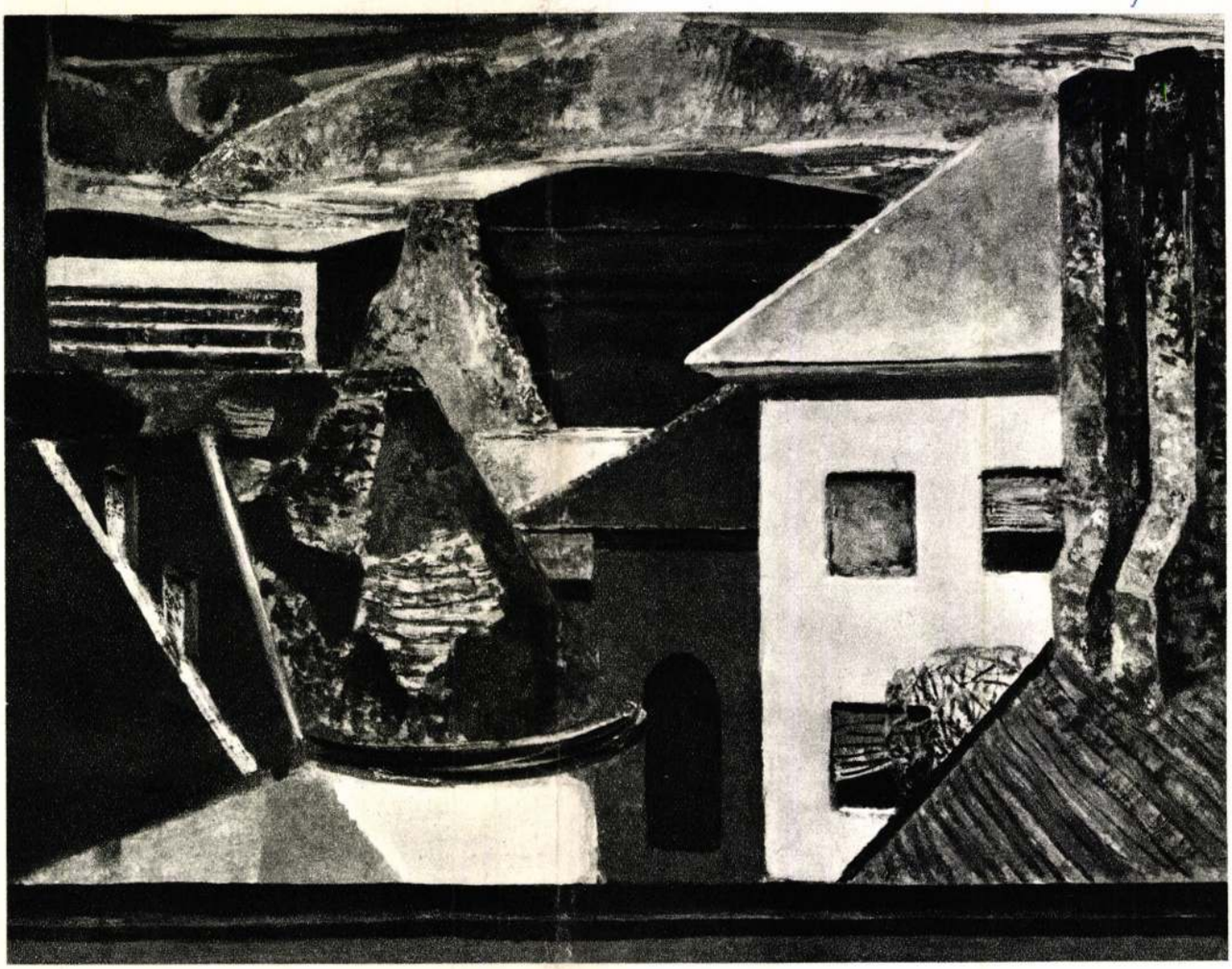

rézkarca. Szimbolizmus helyett reális megoldással, közvetlen a látvány direkt hatásával szól a humánumhoz.

Egyre inkább előtérbe kerül az ábrázolásokban a cselekvő, harcos, a munkát sztrájkkal bénító, harci jelszavakat tartalmazó transzparensekkel az utcára tóduló, felvonuló munkástömeg bemutatása. Ez a jelenet kel életre Lea Langer Grundig, a ma is alkotó művész, a Németországi Képzőművészek Szövetsége elnökének 1931-es szénrajzán, a Sztrájkoló asszonyok-on, csakúgy mint Hans Grundig: Sztrájk 1930. című linóleummetszetén.

A 20-as évek végéről a német forradalmi grafika nagy tettei maradtak jogosan ismertek harcos állásfoglalásuk, az élet csaknem minden területére kiterjedő témaválasztásuk és művészi megoldásaik gazdagsága miatt.

A haladó művészek részéről szervezeti téren is komoly előrelépést jelent az az elhatározás, hogy az egyre erősödő német imperializmus véres magamutogatásával szemben saját erőiket, a harcos művészek legjobbjait tömörítve létrehozzák szervezetüket. 1928-ban megszervezik az ASSO-t, a Németországi Képzőművészek Forradalmi Szövetségét, amely következetes programot adott, elvi-ideológiai támogatást nyújtott a művészeknek, szervezte soraikat. Megmutatta céljaik hasonlóságát a munkásosztályéval, ezzel közelebb vitte őket egymáshoz. Közelebb kerültek a Német Kommunista Párt célkitűzéseihez, és az akcióegységben megkapták a művészi alkotások hatékonyságához szükséges ideológiailag pártos impulzusokat. A legtöbben ennek a célnak szentelték művészetüket. Itt csak néhányuk, Helen Ernst, Alfred Frank, Hans Grundig, Lea Langer Grundig nevét említjük azok közül, akik fő témájukként a napi politika eseményeinek bemutatását és a munkásokkal szemben eluralkodó terrorcselekmények minél szélesebb körben való tudatosítását választották.

A nyílt fasiszta diktatúra uralomrajutásakor a munkásosztállyal és a Német Kommunista Párttal együtthaladó német forradalmár művészek feladatai is megsokasodtak. A művészet eszközeivel, a művészi kifejezés mozgósító erejével kellett felvenniük a harcot a fasizmus fokozódó térhódításával szemben, nagy figyelmet szentelve a fasiszta demagógiának, amellyel a munkásosztály nagy részét is maguk mellé állították.

Megrázó erejű sorozatok születnek a tomboló fasizmus időszakában. Lea Langer Grundig 1936-ból ismert két rézkarc sorozata ennek a gyászos történeti periódusnak sok szenvedést felidéző, ma is emlékeztető erejű és elgondolkodtató produktuma: a Háború fenyeget és a Horogkereszt uralma alatt — a barbársággal szembeni örök emberi tiltakozást is magában foglalja.

*

A századunk elején dolgozó német művészek tevékenysége forradalmi tett volt. Vállalták a politikai ellenállást, az effektív harcot és az ezzel járó üldöztetést is. Jegyezzük föl nevüket! . . . Herman Bruse: 1933—36-ig a luckani fegyház foglya, majd kiszabadulása után az egyik antifasiszta ellenálló csoport tagja lett — Otto Dix: 1933-ban megfosztják állásától és megtiltják művei kiállítását — Peter Edel: az auschwitzi, sachsenhauseni, mauthauseni koncentrációs táborok lakója — Alfred Frank: a Német Kommunista Párt tagja, az ASSO alapító tagja, illegális munkája miatt többször letartóztatták — Otto Griebel: 1933-ban életfogytiglani börtönre ítélték — Hans Grundig: 1940-től a sachsenhauseni koncentrációs tábor lakója — Fritz Schulze: illegális politikai tevékenysége miatt 1942-ben kivégezték . . .

Soós Klára

Lea Langer Grundig: Torzszülött — Monstre — Урод

Szilágyi Jolán: Fasizmus — Fascisme — Фашизм

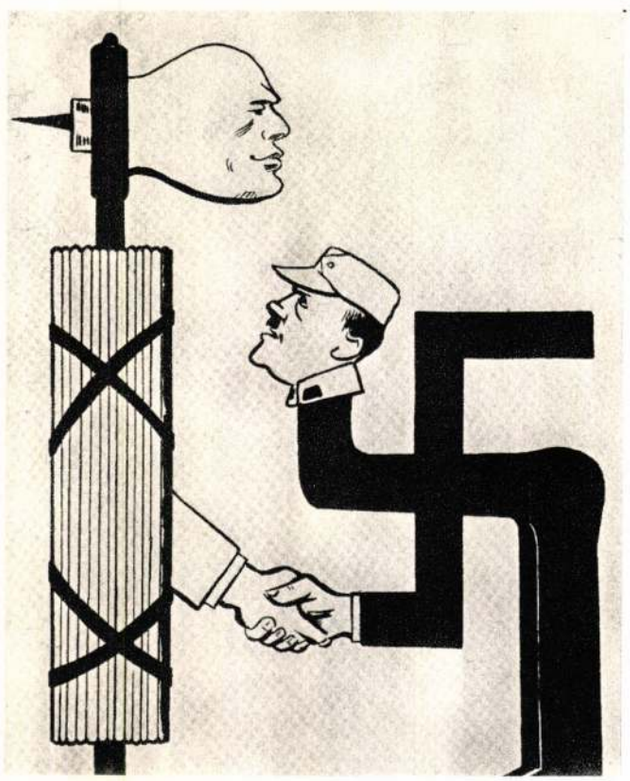

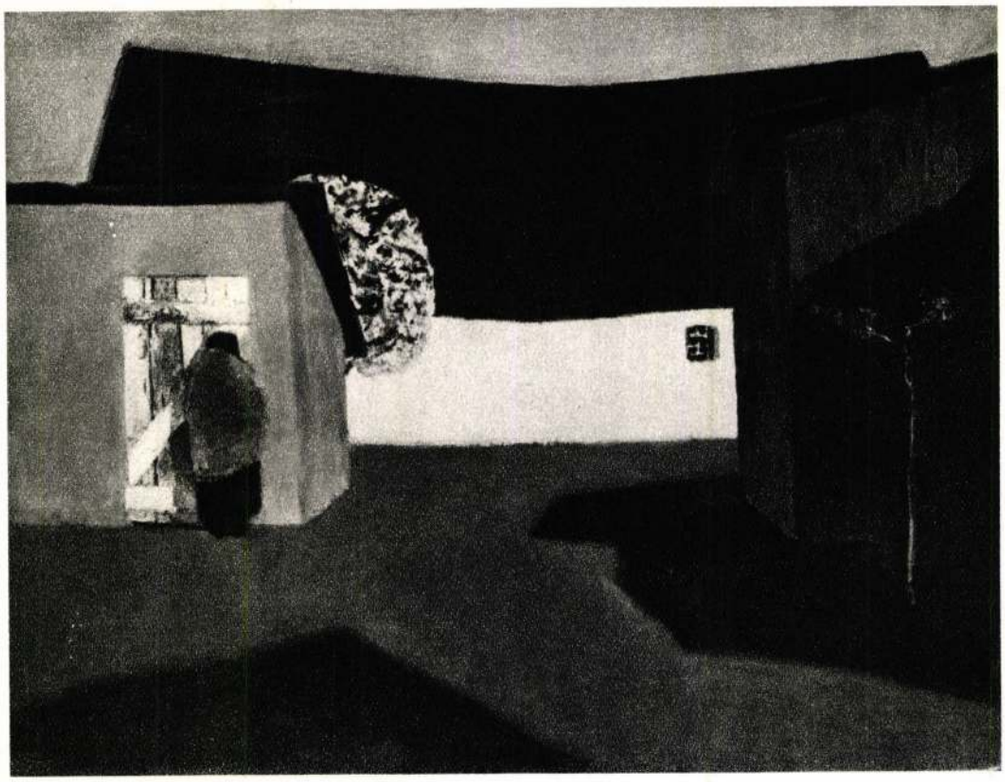

Alföldi udvar – Cour Paysanne
Двор в Алфэльде

után. Változatos, küzdelmes évek elteltével 1949-ben kezdett újra festeni. Volt közben képzőművészeti gimnáziumi igazgató, iparművészeti főiskolai tanár, majd a Képzőművészeti Szövetség szakmai titkára. Évek óta, felhagyva minden kötöttségtől, függetlenül, kizárólag a festészetnek és a festészetből él. Festészete hangulatban, színösszetételében, ízléses, választékos színharmóniájában, akár teljes intenzitású töretlen színeinek vitalitását, akár tört színeinek oldottságában a természetes egyszerűséget vesszük figyelembe – az optikai, külső látványon kívül ad mindig a képzettársítás határain belül valamit az átélt valóságból. Olyan valóságot próbál szemléltetni az esetlegességek minden mellőzésével és elkerülésével, szigorúbb ragaszkodással az eszményhez, hogy polarizált feszültséggel és szenvedélyes erővel a belső szem látványát közelítse meg. Ez merőben eltér a naturalista ábrázolástól, amely az esetlegességek minél közvetlenebb társításával véli szolgálni a valóság teljességét.

– Képeim sorsa színproblémáimmal van összeforrva. Színeimmel, és pedig anélkül, hogy a színek sokasága akár a kép szerkezetét, akár a színek nagy egységét megbontaná, hiszem, hogy mindenkori valóságszemléletemet és életérzésemet fejezem ki. Hideg színeimmel a pillanat gyúlékonyságát, a meglepődés elsődlegességét hűtöm le, tömörítve és sűrítve minél egyszerűbb szerkezettel, hogy az érzésbe hullott gondolat úgy hasson, mint egyetlen kikiáltott szó. Meleg színeimet fellazítom, hogy megpihentessenek és kinek-kinek a hangulata szerint gondolatokat, érzéseket ébresszenek.

Festményei műterem-képek. Természeti látvány felidézései emlékekből, röpke benyomások, észleletek, események hangulati összefüggéseiből, többnyire ablakból, mint páholyból nézve az elétáruló eget és földet, fákat, embereket, házakat, alföldi kertet, budai udvart, színasszociációkat teremtve, amelyekben hol az égő pirosak és a sugárzó kékek viszik a vezérszólamot, mialatt a barnák és feketék, a mélylila, a fehér, a kékesszürke, a mélyzöld, a lilászöld vegyeskórusban feloldódva szolgáltatja a kíséretet, hol lágy pasztelszínek folynak egységbe, mintha már nem is meghatározott szín uralkodnék el a képen, hanem halkan és finoman szivárgó fény világítana rejtőzve, bensőségesen. Csendéleteiben az élő és élettelen tárgyak találkozása érdekli. A titokzatos átmenet, mint festői probléma, nyűgözi le képzeletét, hogy meglesse, nyomon kövesse a láthatatlan levést, végsőfokon a színeinek sugalmazásától várva a megoldást, az eligazodást a megválaszolhatatlanban.

Mostanában tért vissza első nagyobb külföldi útjáról. Tapasztalatairól beszélve, a művészi hitvallásait fogalmazza meg:

– A külföldi utamon látottak, tapasztaltak megerősítenek hitemben, hogy a művész a kor szellemének hordozója, mindennapi életünk útjelzője. És még jobban megértettem, ami már régóta a meggyőződésem, hogy a művész úgy tart lépést a haladásban, ha befelé kutat, a lelke mélyén bukkan felfedezésekre. Az avantgardisták kísérletei, eredményei csak ötletek, lelemények, de nem felfedezések. Rész-sikerek, spekulációk, absztrakciók, a „hogyan"-ra irányuló vetélkedések. Minden képzeletet felülmúl, a még oly tökéletes reprodukció is erőtlen kísérlet, ha megállunk, földbe gyökerezett lábbal, az Utolsó Ítélet előtt. Az egyetlen nagy kép, amit láttam világéletemben, aminek a létjogosultsága ebben a méretben és formában tökéletesen indokolt. Itt nem jöhet szóba semmilyen festői indulat, semmilyen optikai nézőpont: forma, szín, szerkezet, kompozíció szemszögéből még a monumentalitás sem ötlik szembe, ami pedig annyira magától értetődő. E képóriás előtt ámuldozva, még a gyönyörködésről is megfeledkezünk, annyira hatalmába kerít a mondanivaló magasztossága, döbbenetes ereje, kinyilatkoztatás-jellege. Sok-sok feledhetetlen élmény mellett magammal viszem, mint örök mementót, Giorgione „Vihar"-jának a jelenvalóságát. Úgy vagyok ezzel a képpel, mint a lélegzetvétellel. Immár, telitüdővel, amíg csak élek, magamba szívom, ha nem gondolok is reá . . .

– A legnagyobb csúcsok a művészetben az ábrázolást csupán eszköznek veszik, amellyel szuverénül bánnak. A mai művészetben az új – igen gyakran – nem igazán új, mert kiugrik az előtérbe az eszköz, amit nem szabad pedig mutogatni, kihangsúlyozni, akár a szín, vagy a forma, vagy a vonal, akár a kontúr, a ritmus, a szerkezet részproblémájával akarván pótolni az egészet, a teljességet sugalló kifejezést. Az egész művészettörténet a tanúság, hogy semmilyen eszköz-művészet nem lehet élő folytatása a képzőművészetnek, mert nem kifejezője a modern életszemléletnek és szellemi tartalomnak.

– A mai ember életritmusához legjobban illeszkednek az olasz tengerparti építkezések. Légies, váratlan, szokatlan építészeti megoldásokat választanak leleményes térkihasználással az anyag, a szín, a forma területén. Sokszögű, emeletenként változó alaprajzzal emelik a háztömböket, különböző színekkel, merész formafejlménnyel. Ugyanakkor a francia tengerpart, Nizzától Marseille-ig, nehézkesebb, hagyományhűbb, egyéni hangvétellel őrzi és újítja meg történeti arculatát.

– Nemcsak megerősödtem a hitemben múltat feltáró, jövőt megcsillantó külföldi képzőművészeti sétámon, hogy csak a teljességre törekvő művészet szolgálhatja az emberiség érdekét, hanem örömmel állapíthattam meg, egybevetve az odakint látott mai képzőművészeti anyagot a tehetségekben dúskálkodó magyar teljesítményekkel, hogy Zrínyi szavával: „egy nemzetnél se vagyunk alábbvalók".

Haits Géza

NÉMETH MIHÁLY

Németh Mihály 1926. július 8-án Sárvárott született. Évei számát tekintve elérkezett a művész számára döntő évtizedhez, annak ellenére, hogy művészi pályája későn kezdődött, sőt azt is mondhatom, hogy pályája kezdetén áll. Mert igaz ugyan, hogy Németh Mihály már fiatalon találkozott a művészettel, nem is akármilyen műalkotásokkal, s ennek élménye nem múlt el nyomtalanul fölötte. A történelmi múltról beszéltek azok a freskók, amelyek régi várostromokat ábrázoltak a sárvári vár lovagtermében, ahova néhaněha a fiatal Németh Mihálynak is sikerült bejutnia.

Apja a sárvári bajor hercegi család alkalmazásában állt, s fia, Mihály, jóban volt az ifjú herceggel, kinek a révén többször is alkalma nyílt a vár lovagtermében nemcsak a mennyezetképeket, hanem azt a szobrot is megbámulni, amelyet az ifjú hercegről annak édesanyja, a hercegasszony mintázott. A szobor naturalista hűségével hatott Németh Mihályra s mély vágyat fakasztott benne: ha ő is úgy tudna szobrot mintázni! Attól fogva erről álmodozott, de a sors egyelőre nem sokat törődött a fiú vágyával: 1942-től 1952-ig a szombathelyi járműjavító műhelyben dolgozott. Itt kezdett, de csak 1950-től, rámosolyogni a múzsa: bekerült az üzemi képzőművészeti szabadiskolába. 1952-ben felvették a Képzőművészeti Főiskola szobrász-tanszakára. Tanulmányait 1958-ban fejezte be.

A Képzőművészeti Főiskolán Szabó Ivánnál tanult — de Pátzay Pál bölcs megjegyzéseire is hálával gondol vissza. Szabó Iván révén került kapcsolatba Hódmezővásárhellyel, s a város művésztelepéhez fűződő kapcsolatai miatt mint a vásárhelyi művészet egyik számottevő tagját tartják nyilván.

Milyen nyelven beszél, azaz fejezi ki magát Németh Mihály? Úgy mondhatnám, hogy a *saját* maga *tanult* nyelvén. Mert kifejezheti valaki mondanivalóját maga által képzett nyelven is, amit ő „teremt" abban a hiszemben, hogy olyan még nem létezett, holott valójában már régtől fogva használatos. Németh Mihály nem maga fedezte fel kifejező formáit, hanem jól megnézte, mit produkált már a szobrászat története ősidőktől kezdve az egyiptomiakon, görögökön, a középkoron át napjainkig. S miközben megnézte, meg is tanulta s maga természetévé igazította és lényegítette azt, amit látott. Mindössze hét, nyolc esztendő alkotó munkája áll mögötte, ennyi idő voltaképpen csak az elinduláshoz elég. S ha valaki e pár esztendő alatt ennyire jutott az önmagához vezető úton, azon aligha kérhetjük számon, miért érződnek rajta a szobrászművészet nagy hagyományai, kitűnő ízei.

Furulyás lány. Terrakotta
Jeune fille jouant de la flûte champêtre. Terre-cuite.
Девушка играющая на свирели. Терракотта

Ezen a hét-nyolc éven belül Németh Mihály munkásságában korszakolást nemigen lehet keresztül erőszakolni. Ha alakjait nézzük, két ideáltípus és ennek megfelelő, tehát ugyanazon lényegből folyó kifejezésmód fut egymás mellett. Magányos alakjai rendszerint megnyúlnak, de sohasem a természetesség ellenére, az effajta expresszivitás nem vonzza művészünket. A másik típus a vaskos, izmos — majdnem hogy emberen túli, de nagyon is halandó emberek világát testesíti meg. Akár egyik, akár másik felfogás termékeit szemléljük is, sohasem a közkeletű természethűséget kell számonkérnünk a szobroktól, hanem a lét tartalmát, a művészi kifejezés logikumát, mert nem emberekről van szó, hanem emberi tartalmat sűrítő szobrokról.

Ott tartunk tehát, hogy miként is formálja mondanivalóját a művész: esetünkben a szobrász. Egészen bizonyos, hogy legmegfelelőbbek azok a tömbszerűen fogalmazott szobrai, amelyeket kissé jobban meg kell néznünk, hogy tisztában legyünk, mit is ábrázolnak. Elsősorban anyát gyermekével, különböző helyzetekben meglesett pillanatokban. Ezekben a szobrokban különös erőt éreztet a művész. Hogyan? Összetömöríti alakjait, azért, hogy szinte robbanásig feszülő energiát zsúfoljon beléjük. Mert ez a feszültség kikerülhetetlen az életben, a művészetben, támadásban, védekezésben és alkotásban egyaránt. Óriási erőtartalékokat kell fölhalmozni, hogy fönnmaradásunk, megmaradásunk, maga az emberi élet biztosított legyen. Ebben a megformálásban az anyag maga is segít, amennyiben előírja, vagy lehetővé teszi a tömegerő kifejezését. A kő súlyos, nehéz teher, a szólás-mondások is erre utalnak. Futó benyomásokat, felületes gondolatokat nem lehet kőbe vésni, csak gyökös mondanivalót, főleg a lélek nehéz terhét, a szív kimondhatatlan gyötrelmeit, a hősi élet motívumait, fájdalmat, erőt és szenvedélyt. Ezt pedig Németh Mihály a formák tömörítésével, az emberi test összepréselésével fejezi ki, mintegy azt érzékeltetve, hogy amiképpen az atomban is egy világ lakik, egy-egy kis, vagy nagyobb méretű kőben, szoborban is világok, sorsok sűrűsödnek össze a művész vésője nyomán. Nem maga a téma a föltűnő, hisz mi különös akad azon, ha valaki olvas *(Olvasó nő)*, vagy fekszik *(Fekvő nő)*, vagy mossa lábát *(Lábmosás)*, vagy éppen szoptatja a kicsinyét, aztán furulyázik, *(Furulyás lány)*, vagy lantot pönget, esetleg lehunyt szemmel, teljesen átadva magát a ritka szép élménynek. Mindig maga az élet a misztérium, a helyzetek csak lehetőségek annak kifejezésére, hogy a művészet mindezt érzékeltesse. S ebben még a torzításnak is jut szerepe, ahogyan Németh Mihály nem is riad vissza ettől, ha a gondolat úgy kívánja. Erre éppen a *Lábmosás* és általában tömbszerű művei az illusztrációk.

Olvasó nő c. szobra egyetlen gömbszerű tömb, amelybe annyi erőt tömörített, hogy szinte robbanástól tart az ember e monumentum láttán. Mivel a síremlékein sem az elmúlás fölötti gyászt érzékelteti, hanem az életet, a halál fölötti diadalt: ez az érzelmi tartalom azokon is vaskosan, telten s tömören mintázott zárt formában jelentkezik.

Fürdőző nő c. szobrán a drapéria talán erősebb hangsúlyt kap a kelleténél, de éppen arra mutat ez is, hogy Németh nemcsak zárt, sima és csupasz formában törekszik kifejezni magát, hanem keresi a fölület föllazítási lehetőségét is. Az alakjaiból áradó lelki nyugalmat a mozdulat illúziókeltésével igyekszik aktivizálni. Ebből majd létrejön olyan formai szintézis, amely egyben betetőzése is lesz a művész jelenlegi korszakának. Ez az összegezés többféleképpen is létrejöhet, s efelől fölösleges lenne jóslásokba bocsátkozni.

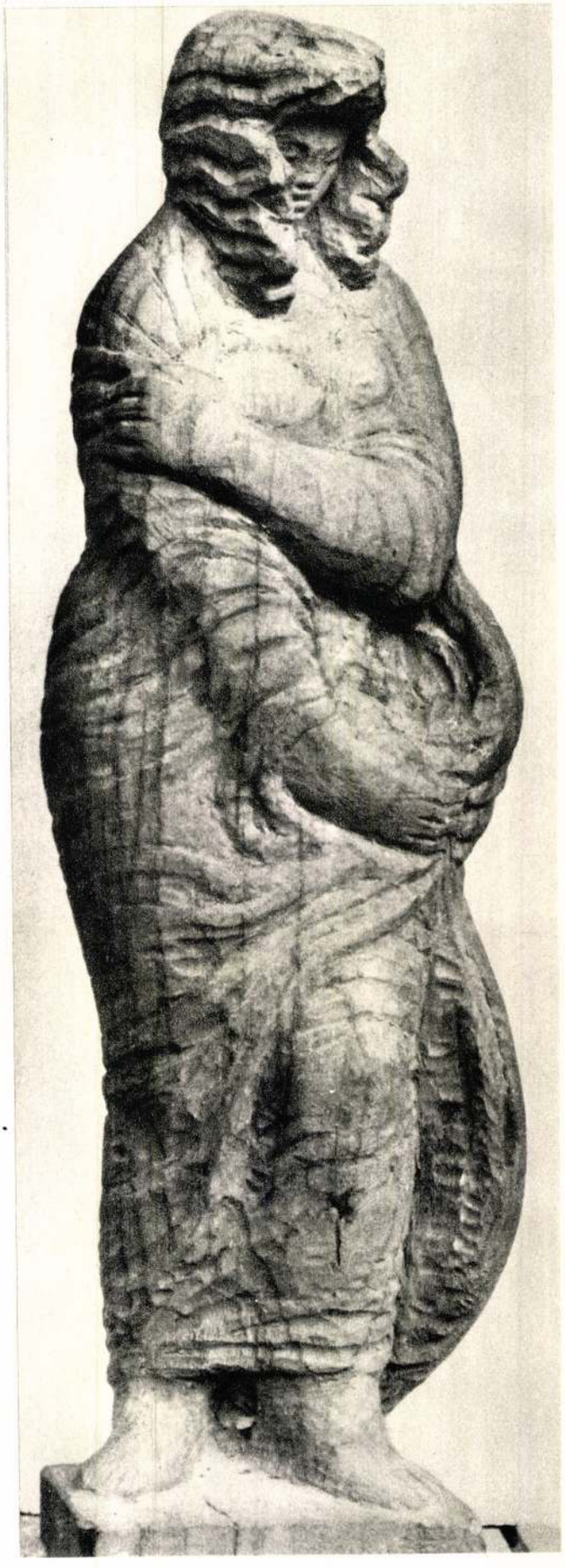

Síremlékterv. Fa
Esquisse de monument funéraire. Bois
Эскиз надгробия. Дерево

Németh Mihály nem bontja föl a formákat, hogy aztán jól összerázva rendezze újra, aminthogy nem is vájkál a komplikált lelkiségben. Nem a szüntelen változó, hanem a minden változás ellenére is megmaradó érzések és gondolatok kifejezésére vállalkozik. Emberi melegsége, kissé szemérmes, egy kissé fojtott, de elevenen ható lírája innen érthető. Akármelyik szobrát nézzük is ebből a szempontból, e megállapítás helyessége igazolódik. Még állatábrázolásain is átsüt ez a humánus látásmód. Így a bivalynak bizonyára nemcsak testi fölépítése, színe, hanem nyugodtsága is olyan vonás, ami a végtelenben gondolkodó ember számára a megállapodás egyik szimbólumát jelenti.

A viszonylag rövid alkotó múlt az oka annak, hogy tematikailag még nem olyan gazdag a művész oeuvre-je, mint egy több évtizedes pályával rendelkező művészé. Néhány állatábrázolástól *(Bivalyok, Baromfiak)* eltekintve, amelyek nagyobbrészt reliefek, lemezdomborítások, egyetlen tárgya maga az ember, ezen belül is elsősorban az *asszony*, az édesanya. Szándékosan írom így s nem mondom azt, hogy a nő, mert Németh Mihály ábrázolása Veres Péter figyelemre méltó megállapítását igazolja: a nő nemi fogalom, ebben a szóban alábecsülés rejlik, szexuális kapcsolatok tárgyává való lefokozás. A magyar nyelv azt mondja: anyám, néném, húgom, azt mondja: ángyomasszony, húgomasszony, nénémasszony, ifiasszony, öregasszony, özvegyasszony, aztán gyereklány, fölnőtt lány, menyasszony, menyecske, feleség s így tovább. S nem föltűnő-e Németh Mihály szobrain a nőiségnek ez a mély tisztelete, hogy ti. sehol egy frivol mozdulat, sehol egy kétértelmű póz! Íme, lehet aktot ábrázolni művészi szinten, erkölcsi felelősségtudat, azaz közösségi tudat birtokában is. S ha nézem Németh Mihály asszonyait, fiatalokat, öregeket, nemcsak a formai kifejezés fölött érzek örömöt, hanem a felgyűlő tisztelet is szót kér a szobrokban ábrázolt várandós asszonyok, szoptató édesanyák, egyszóval az élet szülőanyja iránt. S hogy művészt ennyire foglalkoztasson ez a téma, riasztóan gyermektelenülő társadalmunk számára bizonyára figyelmeztetés is a részéről.

A természet négy évszakára utaló női alakjait nemcsak tematikai jegyekkel közelíti a jelentéshez, hanem a felület kiképzésével is. A *Tavaszt* fiatal szerelmes lány jelenti, a *Nyár* a beteljesült szerelem, érettebb szakasza az életkornak (várandós anya), az *Ősz* a gyümölcs, a megérkezett gyermek az anyja karján (anya gyermekével), a *Tél* az öregség jelképe, a kendő mögül kinéző arcon a szemek búcsúznak az élettől (öregasszony).

Németh Mihály bármilyen csendben munkálkodik is, nem kerülhette el a szakma figyelmét, ezt bizonyítják köztéri szobrai. Ezek között a székesfehérvári *Lépegető*-t ábrázoló szobra a barokk városban olyan remekművek szomszédságában állja a sarat, mint Medgyessy Ferenc domborműve és Pátzay Pál lovasszobra. Szerencsés eset, hogy Németh Mihály szobra egyszerű sima felületképzésével, puritán eszközeivel, stílusával és formás megoldásával csatlakozik az említett művekhez. Ahogy az alakot Németh Mihály megformálta, a mozdulat leheletfinom rögzítése, nemcsak művészi érzékenységről, a kifejezőkészség önuralmáról tesz bizonyságot, hanem a művész szakmai érettségéről is. Másik székesfehérvári szobra *(Anya gyermekkel*, 1963) révén került a *Lépegető* Székesfehérvárra. Mikor ugyanis az Anyát a fehérváriak a műteremben megtekintették, annyira megtetszett nekik a *Lépegető*, hogy azt is megszerezték maguknak, így került Németh Mihály két szoborműve az ősi koronázó városba. Köztéren álló szobrai sokfelé láthatók az országban: Miskolc-Tapolcán (Anya gyerekkel 1965), Csongrádon (Kígyóölő 1960), Kékestetőn (Fekvő nő (1964), Hódmezővásárhelyen a Szoptató anya (1965) látható, történeti portréi: Kaposváron Rákóczi Ferenc (1960), Komlón Lenin (1962), Szekszárdon Balassa János (1962), míg Önportréja (1961) a Nemzeti Galériában.

Németh Mihály gyermekkora a sárvári vár árnyékában telt el, a múlt iránti érzéket ez a környezet oltotta belé. A városban többek közt Sylvester János és Tinódi emléke idézte a múltat, meg az ország romlásainak sokféle okát boncoló bátor hangú prédikátor, Magyari István. Az volna érthetetlen, ha Sárvár történelmi múltja nem igézte volna meg. Idevágó művei közül Tinódi szobra, a humanista nádorispán, Nádasdy Tamás reliefje és büsztje, azután a II. világháborúban elpusztult sárváriak emlékszobra — jelzi a patrióta hűségét s egyben a példát is, hogy nem kell hátat fordítani a szülőföldnek csak azért, mert az állandó lakhely a fővárosi művésztelep. Az viszont, hogy még jobban kötődjék a vasi földhöz, immár nem egészen rajta múlik.

Szíj Rezső

KUNVÁRI LILLA

A budapesti közönség 1962-ben a Fényes Adolf teremben rendezett kiállításon — több mint félszáz művön — összefoglalóan szemlélhette Kunvári Lilla művészetét. Már a kiállítás katalógus-előszava is említi a művész külföldi sikereit, s most is elsősorban az adja kezünkbe a tollat — a rangos művészi alkotások méltatásának örök aktualitásán kívül —, hogy a „Le club français de la médaille" múlt évi nyolcadik számában a gazdag külföldi éremtermés áradatában örömmel fedeztük fel Kunvári Lilla Verdi érmét.

Kunvári Lilla 1960-ban 33 művel Párizsban önálló kiállításon szerepel, de még ebben az esztendőben Toulonban, a Musée d'Art-ban is kiállít, a Francia—Magyar Társaság rendezésében. 1961-ben Londonban, a Grosvenor Gallery-ben találkozunk szobraival egy kiemelkedő jelentőségű modern külföldi mesterek műveiből rendezett kiállításon, Picasso, Archipenko, Nicholson, Raoul Dufy alkotásai között. 1963-ban Montecarlo és Toulon következnek a külföldi szereplések listáján, a művésznek két műve a touloni múzeum birtokába is kerül. 1964-ben a párisi Galeries Duncan-ban csoportkiállításon vesz részt. 1965-ben pedig a Musée de la Monnaie nagy, húsz év művészetét felölelő kiállításán szerepel „Trio" és „Verdi" című műveivel, s a múzeum meg is vásárolja két alkotását.

Ezekhez a külföldi előzményekhez kapcsolódik a Verdi-érem sikere, mely Kunvárinak azt a vonzalmát dokumentálja, amivel az utóbbi években egyre intenzívebben fordul az éremművészet intim és mégis oly eszenciális műfaja felé.

A Verdi-érem első — négyszögű — változata 1963-ban lát napvilágot, ez még csak a fej, a zeneköltő dinamikus vonásai, aminek a megmintázás mozgalmassága külön hangsúlyt ad. A francia éremművészeti folyóirat lapjain már a köralakú, hátoldalas változat szerepel, ahol a hátlapon a művész Verdi három nagy operájának, a Trubadurnak, a Rigolettónak és az Othellonak hőseit szerepelteti. 1964-ben kerül megmintázásra a Casals-érem. A világhírű csellista karakterisztikusan mintázott feje nagyvonalúságot és erőt sugároz. Az izgalmasan csúnya vonások monumentálisan hatnak, a körvonalak bemélyedő árnyéka, az érzékenyen mintázott felületek mozgalmassága rendkívüli módon kifejező.

Az 1965-ös esztendő két szép érmet is termései közé sorol: a kétoldalas Van Gogh-érmet és az ugyancsak kétoldalas Gadányi-érmet.

Ezeknél az érmeknél érezhetően a transzponálás szép és nehéz feladata izgatta a művészt, az olajkép átfogalmazása az érem sajátos nyelvére az eredeti mű jellegének és hangulatának csonkítása nélkül. Érdekes művészi probléma ez, ami a képzőművészet területén elsősorban talán az érmésznek ad lehetőséget, sőt a műfaj fő jellegzetességei közé tartozik. De rátalálunk ezekre a transzponálásokra a zene, sőt — épp az utóbbi időben egyre sűrűsödő jelenségként — a színpad és a film világában is. Gondoljunk — a művész sok más hasonló alkotásán kívül — Liszt Paganini etűdjeire, ahol hegedűre írt zeneszám szólal meg a zongorán, oly csodálatosan, hogy a zongoraátirat ma már ismertebb remekmű, mint az eredeti alkotás. Vagy az irodalomból merítve példát, emlékezzünk O'Neill „Amerikai Elektrá"-jára, vagy Tennessee Williams „Orpheus alászáll" c. drámájára, ahol az antik tragédia motívumai jelennek meg modern köntösben, a XX. század színpadi nyelvére átfogalmazva. És hogy még ennél is újabb és korszerűbb példára hivatkozzunk, említsük meg a kiváló filmrendező, Jules Dassin „Phaedra"-ját, aminek gyökere ismét az antik irodalom világába nyúlik vissza, zseniálisan kapcsolva össze az ókori sorstragédia levegőjét és kikerülhetetlen tragikumát a hipermodern külsőségekkel és a film speciális lehetőségeivel.

Egy művészi terület szemléletének és anyagszerűsége törvényeinek átfogalmazása idegen műfaj másféle adottságai közé tehát örök

Gadányi Jenő: Érem — Médaille — Медаль

Gadányi Jenő-érem hátlapja
Revers de la médaille Jenő Gadányi
Оборотная сторона мемориальной медали «Енэ Гадани»

Pablo Casals. Érem — Médaille — Медаль

művészi igény, ami mindig rátalál a maga követőire. Ezt teszi Kunvári is. Van Gogh érmén a Van Gogh vásznak őrült dinamikáját, a misztrál-tépte fák nyugtalan körvonalait sűríti az érem tenyérnyi felületére. A Gadányi-érem hátlapja a festő egyik késői művének, az 1956 körül festett „Sugaras fák"-nak éremváltozata. A festményt fénnyel átitatott színei teszik emlékezetessé a szemlélő számára. Fény és szín, — mit ragadhat meg ebből a két lebegő, szinte transcendens elemből az éremművész, kérdezhetjük. Kunvári érmére pillantva látjuk, hogy átfogalmazása az eredeti mű lényegének helyes értelmezésére tanít bennünket, kiemelve a sugaras fénynyalábok mögött rejtőző határozott konstrukciót. A kép lemeztelenített, erőteljes szerkezete az eszencia, amit az érem epigrammaszerű előadásmódja csak hangsúlyoz.

Kunvári Lilla műveit szemlélve észrevesszük a minduntalan kibukkanó zenei vonatkozásokat. Olyan ez életművében, mint egy visszatérő motívum, főtéma valamely zeneműben. Muzsikusnak készült, fiatal éveit a zene bűvölete hatotta át, amitől később elragadta a képzőművészet. Az ifjúkori vonzalom azonban nem tágít, makacsul részt követel legalább mint tartalmi ihlető a képzőművész munkásságában.

Portréi között Kentner Lajos (1948) zongoraművész, Roberto Benzi (1956) karmester, Péterfi István (1959) zenekritikus, Yehudi Menuhin (1962) világhírű hegedűművész nevére esik a tekintetünk, nevekre és sorsokra, akiknek élete a zene égisze alatt formálódott. — A Menuhin-portré különben Kunvári itthon és külföldön egyaránt sok elismerést aratott művei közé tartozik. — A régebbi érmek és plakettek ábrázoltjai között is csupa muzsikus: a zongoraművész Kabos Ilonka (1961), Kodály Zoltán (1962), Ansermet (1962) — a világhírű karmester, David Wilde (1961) zongoraművész, az 1961. évi budapesti zenei versenyek oly emlékezetes győztese, Weiner Leó (1963) zeneszerző, Szirmai Albert (1963) zeneszerző, Kósa György (1964) zeneszerző. Megannyi hódolat a zene géniusza és az azt diadalra vivők előtt.

Kunvári Lilla egyik kedves műfaja a relief, s a zenei sorozat ezen belül is folytatódik. Az „Oratorium"-ot 1947-ben készíti, a „Quartett"-et 1954-ben, a „Hegedűst" — és „Csellóst" 1956-ban, a „Rihter zongorázik" évszáma 1959, a „Trio"-é 1962.

A viszonylag korai „Oratorium" festői mintázásmódja ellenére is monumentálisan hat. A művészt az izgalmas ellenpontozás foglalkoztatta, a kórus tömegét jelző négy figurát a másik oldalon a karmester magányosan álló alakja egyensúlyozza. A relief megmintázását ihlető karmester az azokban az években Budapesten, az Operánál vezető karnagyként működő Klemperer volt. Az énekkar tömegét egyetlen személy, a kórusvezető szuggesztív ereje fogja össze. Az ellentétek kiegyenlítése renkívül kifejező, a karmester karlendítése démonikus erővel uralkodik a tömegében nagyobb, de passzív kóruson. A mű egyik példánya a touloni múzeum birtokában van.

A „Rihter zongorázik" című relief a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona. Kunvári Lilla érzékelteti rajta a világhírű szovjet pianista játékstílusát, azt a körülményt, hogy a Rihtert hallgatók nem csupán auditív, hanem vizuális élményben is részesülnek. Életrekelti a mágikus fluidumot, ami a zongoraművészt és hangszerét összekapcsolja, s a megmintázás dinamikus erővonalaival a zongorát a zenei élmény élettelen kiszolgálójából annak részesévé avatja.

A lényegesen későbbi „Trió"-nak a grafikai vonalvezetés kifejező játékára alapított előadásmódja merőben különbözik az előbbi két relieftől. Itt ismét a csoportfűzés foglalkoztatja a művészt, az alakok térbeli elkülönülése és az összehangolt mozdulatokkal mégis oly hatásosan éreztetett szellemi egybekapcsoltsága. Képzőművészeti eszközökkel tolmácsolja azt az összhangot, amit egy hibátlanul felépített zenei együttes jelent. A mű a párisi Musée de la Monnaie tulajdona.

Végül két kisplasztikát említünk meg, az 1947-ben készült „Csellistát" és az 1962-ben mintázott „Gitározót". A figurák különböző mozdulata kitűnően jellemzi a hangszerek karakterbeli különbségét is. A könnyed tartású „Gitározó" féllábbal előrelép, a szobrot mediterrán báj hatja át, a vonalak játékos ritmusa, a hangszer és megszólaltatójának baráti és problémamentes kapcsolatára utal, szerenáták és notturnók hangulatát érezteti. A „Csellista" zártabb körvonala, hangszer fölé hajló feje elmélyülést sugall. A csellón játszó

Oratorium — Oratorio — Оратория

figura — úgylátszik — az emberi alak és a nagy hangszer érdekes konstrukciós megoldásán kívül egyfajta koncentrált szellemi küzdelem érzetét is sugallja a témával foglalkozó képzőművésznek, gondoljunk pl. Berény Róbert ismert „Csellózó nő" című festményére.

Kunvári Lilla érmeinek és zenei tárgyú műveinek áttekintése korántsem jelenti azt, hogy más hasonlóan érdekesen megragadott műfaj és téma — portré, munkaábrázolás, vagy a háború tragikus éveire való emlékezés — nem került volna ki mintázó ujjai alól. Egy ilyen vonzó témakör részletesebb áttekintése azonban érdekes feladatnak ígérkezett.

Meleg és érzékeny művészete egészéből talán ez a kivágat is megtudott valamit csillantani.

Csengeryné Nagy Zsuzsa

Trio — Трио

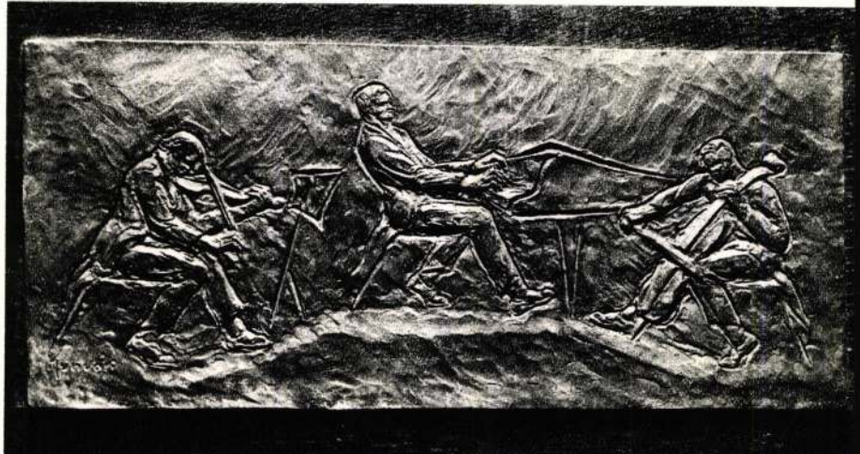

CZINKE FERENC: ÉDESANYÁM IKONJA

— JEGYZETEK EGY RÉZKARC SZÉLÉRE —

„átúsznak a felhők
a szakadék fölött
s úgy elsötétül a táj
hogy az alkonyi csöndben
a kőre hullt szeneslapáttól
összerezzen a parasztasszony
szíve úgy elszorul
csokrot kötöz
virágból és levélből
s csöndben dudorászik
legkedvesebb fia
emlékezetére" (Jean Follain)*

Mondják, a szem a lélek tükre. Való igaz ez a köztudatban már régtől fogva élő pszichológiai megállapítás. A tekintet egy-egy rezdülése, csodálkozó, kérdő vagy megértő és igenlő villanása, az apró hétköznapörömökre is derülni igyekvő sugárzás, amit a lélek „dinamója" csihol, vagy a szomorúság szálkás bogáncsai, melyeket a sorsgondok ültetnek el a szemben, legtöbbször megbízható mérőműszerként mutatják az embert érő fizikai, érzelmi és szellemi hatás, történés intenzitását.

Ha a szem a lélek tükre, akkor az arc — különösen a nagy időket látott ember arca, amely az élet, a tér és az idő rétegei egymásra halmozódásának vetületeiben, ezek tömegéből formálódott kerekké, teljesedett egésszé — a megélt sors tükre. Ez a tükör nem csal, nem torzít. Olyan mint a víz és szélfaragta kő, amelyről már lehámlott minden esetleges részforma, minden elhanyagolható mellékmotívum, amely már az állandóságig megőrzi belső karakterét, e r ő v o n a l a i t , ha a természet nagy formálóműhelyében még tovább kopik, csiszolódik, kisebbedik is.

⁂

Ilyen gondolatok sorát indította el bennem Czinke Ferencnek édesanyjáról készített rézkarc portréja, a III. Miskolci Grafikai Biennálé egyik kiemelkedő darabja.

Az értő művességgel megmunkált lapon a mesterség, a technika magas szintű ismerete, a sokszorosított grafikai eljárás kínálkozó lehetőségeinek gazdag variánsai éppúgy megfigyelhetők, mint a „téma" megfogalmazásának és a valós, tartalommal telített gondolatoknak művészi formában, a művészet rendjének törvényei szerint való megírása.

Czinke Ferenc szerencsés kézzel választotta ki a mondanivalónak leginkább megfelelő ikonformát. Az ikon, ez a bizánci művészetben gyökerező műfaj narratív hangján és sajátos jelrendszerével — itt a tartalom mindig egy adott formához kötődött és állandósult — volt hivatva az ábrázolt alak élettörténetét, tetteit közérthető módon a képi megjelenítés eszközeivel elmondani.

A művész ebben a portréban ugyanis nem egy pillanatnyi, egy adott időben végbemenő fiziológiai, érzelmi állapotot akar rögzíteni, hanem szóhoz juttatta anyja életéből azokat a jellemformáló fordulópontokat, amelyek a maguk történése idején hozzáadtak egy-egy részt az arc boltozatainak megépítéséhez. Így igazolja az alkalmazott forma mind a mű kompozícióját, mind az ábrázolt sors epizódjainak a különböző időrétegekből egy síkba forgatott, szimultán bemutatását.

A nagyméretű lap közepét az erőteljes kontúrokban összefogott, szembenézetben komponált arc tölti ki. Szigorú, mélyen és szélesen maratott törésvonalak adják a fej szerkezetének alapját, statikáját. A tompán csendülő, plasztikusan zárt formák mégsem merevítik meg, nem teszik keménnyé az arcot, mert ezeket finom, érzékeny szövetű, puha tónusok bontják meg és telítik meleg lírával, élettel.

Az arcból sűrű, bársonyos árnyékkal takart szempár tekint ránk. Nagy titkokat tudó ember tekintete ez. Kérdez és felel egyszerre. Sokat megélt emberé, aki végigrótta a néki kicövekelt ösvényeket és sorsával, múltjával már megbékélt. Aki megvonta a maga mérlegét úgy, hogy a serpenyőbe nagy súlyokat kellett raknia. Nem is néz már ez a szem, de sejtjük, mégis mindent lát. Talán ez a bölcs mindentlátás teszi, hogy felismerjük: így csak olyan ember nézhet szembe a világgal, aki a forgószelek örvényében is, a fölötte elzúgó viharok idején is meg tudta vetni a lábát néhány eléje sodródó rögön. Aki vállalta a hétköznapéletet, noha tudta, hogy a hozott áldozat, amivel magát megváltani akarta — kevés.

Az arcot a leomló redőzetű drapéria úgy koszorúzza, akárcsak a középkori katedrálisok freskóin madonnák fejét a szelíd glória. Körülötte fríz-szerű szalagként futnak az élet egyes állomásai, eseményei. A részletek különböző nagyságrendűek, néhol kisebb, másutt nagyobb teret és hangsúlyt kapnak, a megörökített jelenetek fontossága, tragikuma, meg a valóságos és szimbolikus tartalom különbözősége szerint. Ez a sorsfüzér különös ritmusú dinamikát kölcsönöz a kompozíciónak.

A konkrét jelentéstartalmú motívumok egymásba kapcsolódó láncolatát a kifejezni kívánt gondolatokat differenciáltabban tükröző szimbolikus elemek bontják meg. Ezek a tartalomra mindig gazdagabban, teljesebben utaló jelek fontos szerepet kapnak. A bölcső fölött őrködő galambok egy induló életet köszöntenek. Ám a tisztaság és a béke e világnyelven beszélő hírnökeit már riasztó árnyak szele legyinti. És látjuk őket, amint egyenesvonalú röptük megtörik és irányt változtatva rebbennek el pályájukról. Alattuk évszám: 1914! Más helyen a sötét, sziluettszerűen formált madártest mozgásvonalának képzeletbeli folytatásában pusztító gépmadárrá változik át. Vagy figyeljünk föl a kakasábrázolásokra. Merkur attributuma itt is válogatás nélkül rikoltja világgá a jó és rossz hírt. A nyitott, tiszta tenyérbe rajzolt szárnyas kis szív törékeny erezetű gyökerekben fut szét. Ebben és a megszemélyesített, szárnyait, ágait kitáró

* Jean Follain Aggodalom c. versét Tóth Judit fordította

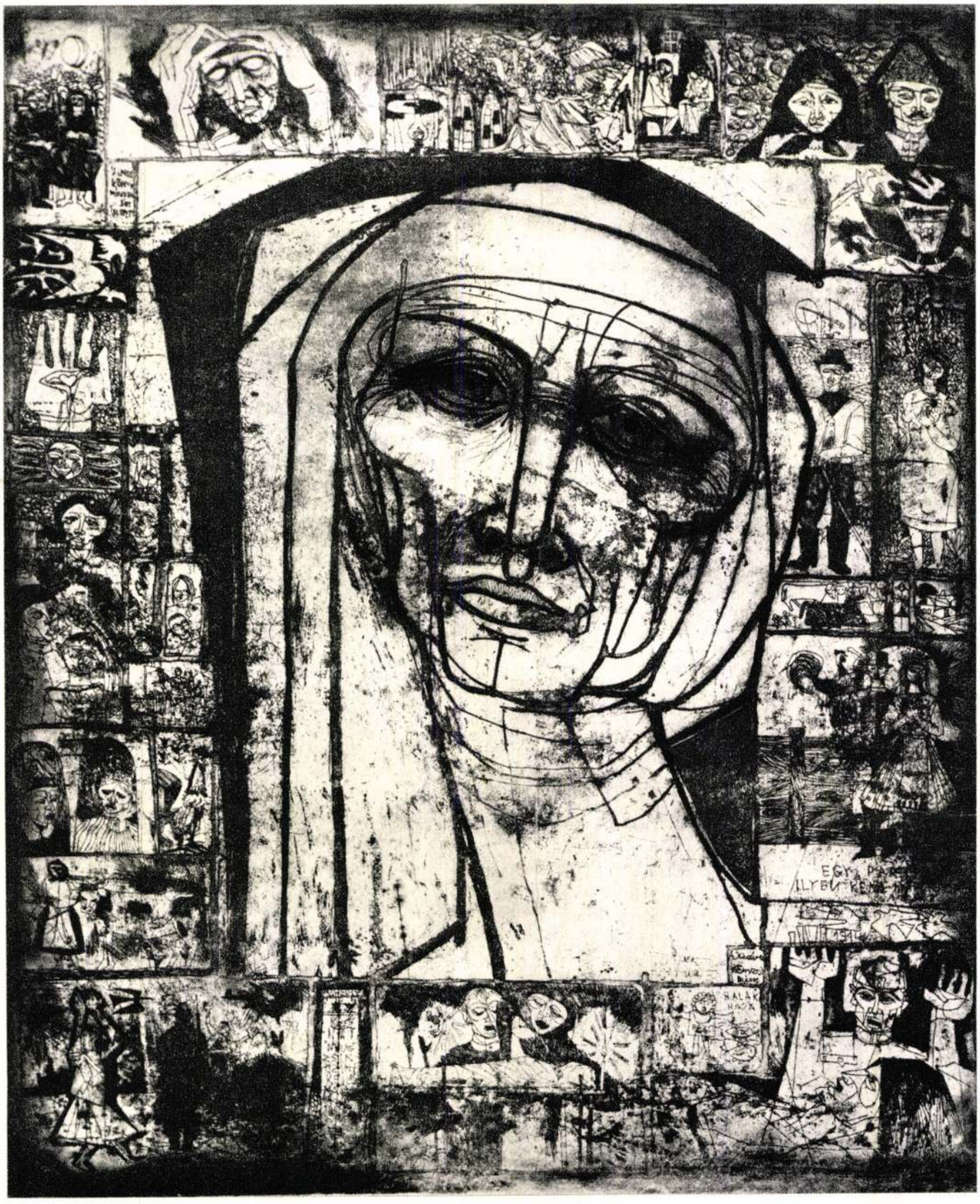

Czinke Ferenc: Édesanyám ikonja – L'Icône de ma mère – Икона моей матери

életfában egyazon gondolat tükröződik. Megkapó szimbólumait látjuk itt a szárnyalni akaró, de a valósághoz lekötözött életnek. Szülők állnak a korán eltávozott gyermek ravatala mellett. A gyász nehéz az ittmaradtaknak. Akkor is, ha a halál a betegnek, szenvedőnek szabadulást hoz. A két ember külsőségek nélkül é l i a gyászt. Ahogyan a bibliai halottsiratók élték. Hangjuk, ha van, szárazon kong, mint a tört harang.

A fakó múlt semmi embere életének válságos perceiben, a születés és a gyász egymástváltása idején nem tudhatta, hogy a művészet, ez a minden idők hű krónikása állít majd emléket neki, elmorzsolódott életéért. Azért az életért, amit csak a „minden jót jelentő álmoskönyv" jóslásai oldottak föl néha-néha tiszavirágröptű időre, a testet és lelket merevítő görcseiből. Fémbe vésett bizonyságtétel ez a portré.

Szentes Lajos

BOZÓKY MÁRIA GRAFIKÁI

Bozóky Mária nevét eddig nem hirdették kiállításra hívó plakátok, legfeljebb ha napi- vagy hetilapjaink, folyóirataink közlik itt-ott egy-egy rajzát, vagy egy-egy könyv szép címlapja hívja fel rá a figyelmet. Pedig ez az érdekes egyéniségű művészasszony megérdemelné, hogy ismert és elismert grafikus művészeinkkel együtt emlegessék nevét, mert az, ahogy épp igénytelenségében nagy igényű művészetét gyakorolja, a rajzolásnak az a bizonyos „je ne sais quoi"-ja, amely valami különleges atmoszférával lengi át grafikáját, indokolttá teszi, hogy szóljunk róla és bepillantsunk műhelyébe.

Ízlésesen meghitt kis budai lakásában ismerkedem vele és művészetével. És itt él, egyelőre érettségire és közben a Képzőművészeti Főiskola felvételi vizsgájára készülő tizennyolc éves Edina leánya is, akinek nevét már ma is bátran megjegyezhetjük; igazi ígéret.

Bozóky Mária is gyermekkora óta fest, rajzol és ő is elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. Szőnyi István volt mestere, rajongó szeretettel beszél róla, emlékezik vissza rá. „Ember volt, a legkülömbek közül való, aki emberi melegségét, igaz emberségét tovább adta tanítványainak" — mondja e nagy festőnkről, egykori mesteréről és gyengéd szavakból, apró megfigyelésekből olyan hű portrét rajzol róla, hogy önkéntelenül megkérdezem: nem foglalkozik-e írással is?

Elmondja, hogy a rajzolás, festés mellett már fiatal lány korában írt: verseket, novellákat. És még ma is. Asztalfiókjában vers- és regénykéziratok bújnak meg, — mint grafikáival, ezzel is a háttérben maradt. — Mit szeret jobban: a rajzolást vagy az írást? Nehezére esik a válasz. „Nem tudom, melyikben tudom igazabban önmagamat adni" — mondja — a grafikának, tudja, ezer arca van és néha magam sem tudom melyik közöttük az enyém."

A nagy mesterek közül Matisse, Picasso, Van Gogh állnak hozzá legközelebb és úgy érzi „egy-egy villanásnyira állandóan jelen vannak grafikáiban is". Az olaszoknál jobban szereti a régi spanyol mestereket, elsősorban Goyát, Zurbarant, Grecót és egyes rajzainak vizionárius, igen sokszor groteszk mondanivalója, kifejezésmódja mintha valóban Goya világától inspirálódott volna, persze csak „egy-egy villanásnyira".

Féltőn gondozott nagy mappákból rajzok, vázlatok, könyvillusztrációk, könyvcímlap-tervek kerülnek elő, száz és száz homályban rejtőző grafikai lap, mely szinte kiáltva sóvárog a nyilvánosság levegőjéért és fényéért. Mennyi hit kell az önmaga elhivatottságában, mennyi erő és akarat, hogy egy festőasszony szinte nap-nap után úgy üljön le rajzasztalához, és ontsa magából tehetségének és gazdag képzeletvilágának ezeket a szülötteit, hogy ne számítson munkája elismerésére, hogy a munkában önmagát élje ki csupán!

Sokrétű a grafikai munkássága. Bozóky Máriának megadatott az a képesség, hogy kifejezésmódja mindig híven idomuljon ahhoz, amit elmondani akar. Kafka „Kastély"-ához készült rajzai épp oly lázasak, látomásosak, furcsán elvonatkoztatottak, amilyen maga a regény; Kármán „Fanny hagyományai"-hoz rajzolt illusztrációi viszont ugyanannak a romantikusan lírai világnak hangskáláját zendítik meg, amelyen a magyar biedermeiernek ez a regénye játszik. A tartalomnak és kifejezésnek ugyanezt az összhangját mutatják Petrarca szonettjeihez, vagy Babits Mihály „Jónás könyvé"-hez készült rajzai is.

A „Magyar Helikon" néhány kis bibliofil kötetét mutatja, az ő illusztrációival. Könnyű kézzel és — mint mondja — „végtelen szeretettel" készült parányi rajzok ezek, közöttük illusztrációs grafikánk egy-egy gyöngyszeme. Dehát a könyv-illusztrátor sorsa még az íróénál is hálátlanabb: az író nevét mégcsak megjegyzi valahogy az olvasó, de vajmi kevesen kíváncsiak a könyvet díszítő rajzok mesterére. Pedig Bozóky Máriának ezek a miniatűr mesterművei is megérdemelnék, hogy — nagyobb méretű grafikáival együtt — a nyilvánosság, a megismerés és elismerés éltető, további munkára lelkesítő napfényébe kerüljenek.

Leginkább tussal, feketével és színessel dolgozik, itt-ott temperával keverve; az akvarellt — mondja — nem szereti. Úgy látszik ennek a munkaeszközének, a tusnak köszönheti levegős, hol lendületes, hol komoran, viharosan sűrűsödő vonaltechnikáját. És színes tuscsendéleteinek mély zengésű tónusait is.

Mutat egy „Amaza" elnevezésű rajzsorozatot, amely — mint

Bozóky Mária
Illusztráció Kármán József „Fanny hagyományai"-hoz
Illustration – Иллюстрация

Gulácsy Lajos híres Nakonxypan-ja — egy képzeletbeli tragikus, látomásos világba vezeti el nézőjét. „Ez a saját életem" — mondja, és az ember e rajzok hatása alatt mármár hajlandó volna Bozóky Máriát, bizonyos érzelmes nagyképűséggel, „a szenvedés grafikusának" nevezni, de szerencsére a következő pillanatban már oda terül elénk egy napfényesen mosolygó igazi és eleven világ; dalmáciai útijegyzetei. Tengerpart, pálmák, karakteresen megfigyelt és frissen papírra vetett figurák, városrészletek, — hát nem, igazán nem a „szenvedés grafikusa", aki ennyi szellemes gráciával és örömmel rajzolja az életet, a világot.

De hiszen Bozóky Máriát, mint asszonyt és művészt, talán épp ez a végletesség — ez a rapszódikus csapongás az élet tagadása és az élet igenlése között — teszi érdekessé és vonzóvá. Ám ettől a vonásától és nem utolsósorban az alkotásnak szinte önzetlenül áldozatos akaratától, gyötrelmes gyönyörétől akár költő is lehetne. Talán valóban az is. Ugyanolyan vérbeli költő, mint ahogy festői adottságaival: vérbeli grafikus.

F—y

Bozóky Mária: Dalmát kioszkban
Dans un kiosque dalmate — В далматском киоске

PERHÁCS LÁSZLÓ LAKBERENDEZÉSEI

Minden képzőművészettel foglalkozó ember számára — a kifejezés, a mondanivaló kényszerén túl —, öröm az anyagokkal való pepecselés. Perhács László, a kitűnő illusztrátor és széles skálájú festőművész is világ életében nyitott szemmel figyelte nemcsak a látott világot, de annak elemeit, az anyagokat is. Praktikus, fúrófaragó, székely ember lévén, könnyűszerrel ítéli meg, mit mire lehet jól felhasználni. Ahogy a képein értelmes rendbe igazítja a látványt, úgy igazítja emberi, alkalmas tárggyá a kéznél levő nyers matériát. Soha sem indul ki abból, hogy más mit készített, más hogy művelt meg valamit. Az annyiszor kárhoztatott „fénykép-ihletésű" dolgok idegenek tőle. Nem idegen azonban a maga számára szükséges lakberendezési készségek legolcsóbb, legcélszerűbb, legegyszerűbb megoldásának továbbfejlesztése más lakások, más emberek különböző, egyedi igényének megfelelően.

A korszerű bútorokkal berendezett lakás is lehet scematikus, ügyetlen, sőt ízléstelen is. Nem is szólva az egyre gyakoribb uniformizáltságról. Számos olyan otthon van azonban, ahol a tervezőművész segítségével kialakított berendezés harmonikus egésszé, szinte alkotássá áll össze. Jártunk például egy vasas-szakmunkás újpesti kis családi házában, ahol kezdve a régi, hosszú előszoba érdekesen színezett mozaik-padlójától a kopott tapétaajtót fedő sima fekete műanyagvédőlapig, sőt a házigazda készítette kilincsekig mindent Perhács tervezett. A jól fűtő, de csúnya kokszkályha köré hulladék-téglából — mely változatos, tarka színekben égett ki, a sárgától bordóig, — kandallószerű melegedősarkot épített, szabálytalan ívű téglakeretes ajtónyílással. A kályha fűtését gömbvas-dekorációs ajtó biztosítja. Néhány tűzszerszám, sárga párnás padka, s a falra gömbvason függesztett párna-falvédők egészítik ki az ügyes és mutatós megoldást.

Kiskeresetű értelmiségi házaspár lakásán a villanykörték burája, csillár helyett, lecsapott aljú palackokból készült, a három palack

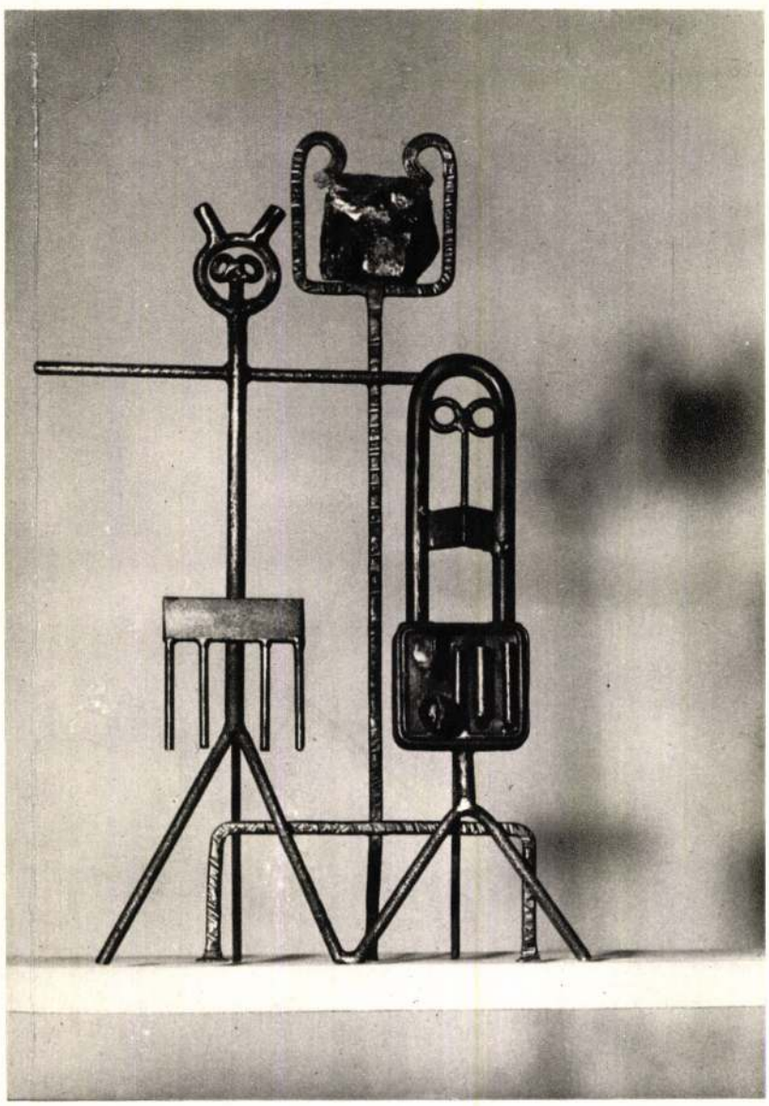

Perhács László: Fém kompozíció
Composition en métal
Композиция из металла

MŰVÉSZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

más-más színű. Rusztikus spárga és vas kötéssel vannak a dekoratíven függesztett, alkalmas helyre világító fények rögzítve, s a mennyezet közepén spárgával befont vasszál-hengerre koncentrálva.

Ugyanabban a lakásban áll a pálcákból képzett, sima, henger alakú állólámpa, melyet artisztikusan kötött spárgafonat erősít palásttá. Vasállványát természetesen Perhács készítette, mert mellékesen, mintegy szórakozásul az asztalos és lakatos mesterséget is kitanulta, igen szívósan és szakszerűen. Legsikerültebb világítóteste a nagy, mennyezetről függő vasvázas spárgalámpa, melynek pontosan kiszámított fény- és árnyékhatásai, az anyagszerűség törvényeinek szem előtt tartásával tesznek ellenállhatatlanul szemrevalóvá. Ócskapiacon talált kőedény lámpatest, szépen erezett, preparált töklevél ellenzővel — célszerű s mégis egyedülállóan különleges állólámpa lesz kezében.

Láttunk nagy háncs-tálca alá épített gömbvas állvány-asztalt; lapos, helyet alig foglaló, folyosószerű előszoba fala mellé simuló süllyesztett fogós szennyesládát, gyermekszoba ablakra rács helyett készített gömbvas figurákat; szobát rútító csövek elé helyezett gömbvas-mozaiklap ellenzőt; elavult kárpitozott székállványra font spárga-lapú asztalt — a szükséges, a kézenfekvő, az elérhető anyagokból képzett tárgyak egész sorát.

Szemrevaló kis étkezősarok áll egy régi, nagy előszobában, melynek beépített szekrény-oszlopok adják meg az intimitást. A színesre festett szekrények kiemelik a sima fa lap és a spárga-székek egyszerűségét. A gömbvas állványra spárgából font székek puhábbak, tartósabbak, kényelmesebbek a megszokott háncs- és nádfonatoknál.

Hasonló széket láttunk a művész otthonában is, ugyancsak spárgából font könyvespolc előtt.

Minden Perhács munkát valami nyugalmas ritmus jellemez, a népművészek megingat
sonló. Egyik remeke ágakb
forma átmérőjű őszi ágakat
változatokban kereste össze
tatlan harmóniába fonta me
természetes formába kénysze
ogó állvánnyal. Magától értetődő, mint a bokor, melyről a gallyakat lenyeste.

Odaadó alázat sugárzik minden tárgyából. Hogy Ravennába zarándokolt, a mozaikművészetet tanulmányozni, hogy állandóan figyeli a világ művészetén kívül a tudományok és a technika eredményeit is, az mellékesnek tűnik számára akkor, ha dolgozik valamin. Legfontosabb számára, hogy az a szerény kis darab, amin munkálkodik, olyan tökéletes és teljes igényű legyen, mint a legreprezentatívabb. Akkor is, ha csak a maga örömére hajlít kulcstartó emberkéket, vagy formába foglalja érdekes talált tárgyait. Csillogó mackófej formájú követ, hosszú kampójú lakatját, nyeles birkafésűjét csúfondáros szemű szobrokká változtatja, a világ értelmes rendbe szedhető voltáról tréfálva.

Ahogy az egyszerű emberek mindig rájöttek, hogy melyik anyag mire alkalmas, hogyan munkálható meg, mint hasznosítható ügyesebben, úgy varázsol szinte a semmiből bútort, lámpát, más lakberendezési készséget Perhács László. Rangos képzőművész volta nem akadályozza meg abban, hogy a legkisebb feladatot is élénk érdeklődéssel és örömmel lássa el. A nyersanyagokat, gazdasági feltételeket, szükségleteket és a legmagasabb esztétikai igényeket egyenlő súllyal veti mérlegelése serpenyőjébe, így hozza létre okos és szép tárgyait, interieur-jeit. Kívánatos lenne, hogy ne csak kevés szerencsésnek, hanem a művészeti kereskedelem segítségével szélesebb rétegeknek is része lehetne ilyen alkotásokban.

Révész Zsuzsa

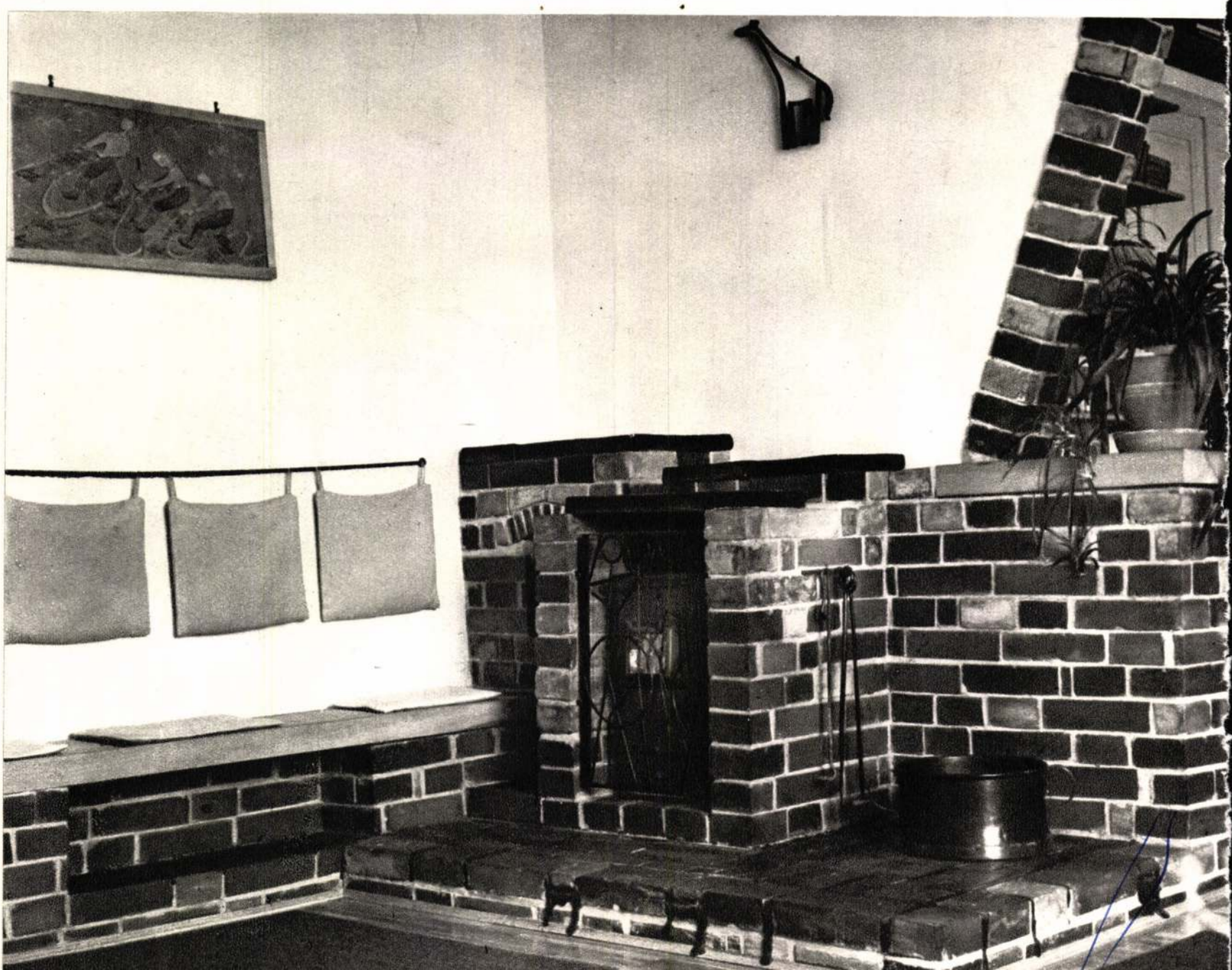

MDK

Béres Jenö, festö

Fehérvári freskóterv. Olf.
Sárospataki udvar augusztus 2o.-án. Olf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954. ja n.-febr. Kat. 5.1.

MDK

Béres Jenő

Vagon ablak 1943
Szék

Budai Képzőműv. csop. MMM 1949. febr.

Béres Jenő
festő

M.D.K.

Komlón tartott kiállítást.

— : Színek
Művészet, 1962. július — 38 kép

MDK

Béres Jenö, festö-graf.

Partizán. Szénrajz.

Mesterek.-I.N.Képzőm.Kiáll. 1950. Kat. 8.l.

MD K

Béres Jenö, festö

Csendélet hagymával. Olf.

Bpesti Fév.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto Kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Béres Jenő

„Az urak üzenete" szerepel a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Hoznáth Márton: Megjegyzések a képzőművészeti vitához. Bp. 1952. 26 o

Béres Jenő: MDK

Kilátás a szolnoki müvésztelepről. olf. 9ox12o cm.
Házmladék 1944-ben. olf. 65x9o cm.
Hid- és daruépitők a Duna-parton. olf. 7oxloo cm.
Férfiportré. olf. 5ox6o cm.

V.kerületi festőmüvészek kiállitása
196o. jun 17-jul.4.

MDK

Béres Jenö, festö

Habeli néni. Olajf.

/Műcsarnok?/- III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 5.l.

Béres Jenő MDK

A partizán cimü szénrajzát

megvették

Több mint 25o müárgyat vásároltak eddig az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
Szabad Nép 195o.okt. 3.

MDK

Kiállítások

Béres Jenő

Szabad Művészet, 1949. 1.sz. 30.o.

mdk.

Béres Jenő és Koncsny György festőművések közös munkái

a fresko tervek a székesfehérvári pályaudvarhoz, a IV. M. képzőművészeti kiállításon.

Gogolák Lajos: Két képzőművészeti kiállítás Népművelés 1954, 1. cöf. 1. sz. 16–18 l.

MDK

Béres Jenő

rajztanári oklevelet kapott.

Ferképzőmfőiskévk. 1936/37. 89. l.

Béres Jenő

1937

Ki tud vila?

MŰEMLEKEK ORSZÁGOS FELÜGYELŐSÉGA
451 27.
1927. nov. 28.

közlését kérve maradunk

Budapest,

megkülönb

MAGYAR

főtitkár.

Müemlékek

t e k i n t e t e

Béres Jenő

M. képzm Sz. Sz

II. Szab. Nemz. kiáll
1947 máre ágo (Fő. képt.)

Vörös szék, pasz.

Alkotás lak

1947 máj

Csendélet, of

A Városi, Vm-i és köz. Alkalma-
Fottak Orsz. kiáll
1948 jan (Fő. képt)

Csendélet hagmával, ℓ

Olk Könyvtár

39.

ágos Bizottsága

y	száma:	—	19 —
	kelte:	—	19 —
	beérkezése:	111/22.	19 39.

száma:

ntézett szám:

na:

na:

a:

2) Béres Jenő

MNDSz. A dolgozó nő és anya
a m. képzen-ben
1948 nov-dec (Ernst)

Anya, pasz

Budai képrőműsök Csoport
1949 febr (M. Műv. Minkely)

Vagon-ablak 1943
Szék

M. Pedag. Szt.
1950 jun

Tan. fej
Kényarek
Csendélet } pasz

Partizán fej, tiéns

Kiadatik Borbély József
min. főszámtanácsos úrnak
azzal, hogy a benti nyugta
ellenében a könyvtári ja-
vadalom terhére Fischer
Sándor könyvkereskedőnek
5 P.-t kifizetni szives-
kedjék.
Budapest, 1938 dec. 22
h
Kerezsi
elnök

7/11

(3) Béres Jenő

Fő képt.

A m. katona a szab-ért
1951 szept-okt (1437)

Az urak üzenete, of

~~II. M. képren kiáll~~
~~1951 nov-dec~~ (Mincs)

I. M. képren kiáll. 1950 aug.
(Mincs)

Partizán, szénr.

II. M. képren kiáll. 1951 nov-dec
Mincs

Az urak üzenete 1437, of

Tudomásul volgát.

Ad acta.

Budapest, 1938 dec. 22

K. [illegible]

1939. I. 5.

Béres (Fischer) Jenő

Sz. Arad 1912 ápr. 20

Glatz tanítóny

9 | 1/5.

Az elmaradt számok
beérkezte után lesz fizetendő.
Egyelőre ad acta.

Bpest, 1938 dec. 20

H.

...ig
...I. 5.

Berés Jenő

V. évés középiskolai tanuljel-

Ferkápzomfoiskévk

1936/37. 76. l.

Középiskolai tanári oklevelet szerzett.

1932-33
1933/34
34/35
1935/6
1936/36

Béres Jenő.

IV. é-

sanári nak

Ferk(pzomfoisk)vk

1935-36 72. l.

kedjek. Budapest, 1928.évi március

no s.k.

A hivatalos másolat hiteléül:

Fehmann Károly

miniszteri s.hiv.igazgató.

Béres Jenő

Főv képt

Gs. } pasit.
Guarchép }

Rárosi Mátyás arck. of

VI. 13-15 odap. 13.600 K

	8-10.	adop. 11,~~600.~~ 600 ß + [illegible]	13.- ó 15 13.600 ß
BT	1.836.000 BT	153.000 306.000	
	1.686.000	140.500 281.000	
	2.040.000	170.000 170.000 340.000	
o	2.040.000	170.000 340.000	
o	2.040.000	170.000 340.000 306.000	
o	1.836.000	153.000 87.500 175.000	
00	1.836.000	153.000 306.000	

megírva

Béres Jenő
festő

V. Katona József u. 39.

MKSz 1947

Két-három év
óta a Békesfővárosi
iparrajziskola ~~igaz~~
igazgatója.
1950. máj. 16.

	Bevétel		Kiadás	
	korona	fill.	korona	fill.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
103-1909.
Kámchz

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárg
			Klőva Vecsey és f
			a bizottságunk
			rajzok után Kévz
			folyó évi február
			Kintaus 239 Korom
			Okká
1.	II.	4.	Kintaustatok
2.	II.	11.	Klőva Lex. és fám
			kezdett ½ mena

Béres Jenő

festő

Szabad Művészet

1957. 436. l.

437. l. Képpel

Szegi P

A m. katona
a trab-ért

amelybenatemplom tetőzet
fölépítéséhez némi támo-
gatásért esedezi K. —

Bérer Jenő

festő

l Szabad Művészet

1950. 232. l.

Székely:

A Pedagogus képrimek.

hetek óta dolgozom, de
igénybe fog venni annak
az önzeállítás munkája*
nn való haladásának leg-
templomépítés jó részében
lőm idejében fogt le, én pe-
ze felé foglalván el hiva-
ren az építkezési számá-
em egészen ismeretlen a-
ndom magam küismerni.
djuk január 7 8-10.-ig
öre feltétlenül megigér-
gész komplexumának a
nem, úgy legfeljebb
meg, hogy felterjesztem
csunk nyugtáját a
egély felvételéről, más-

./.

Berés Jenő

Szabad Művészet

1952. 2. sz. 89. l.

Anketok a II. M. képzm. kiáll

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
179 / 25
Érk. 1925 évi juni. 20. n.

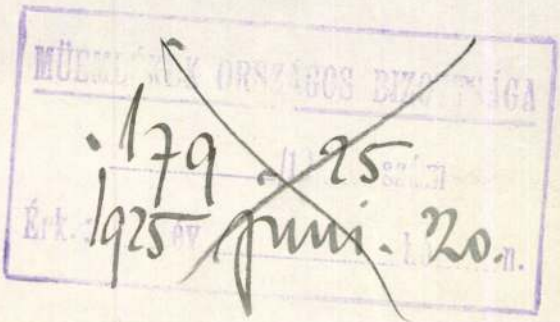

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Béres Jenő
festő

szül. 1902

Szabad Művészet

1957. 198-l.

A mosolkai m. képem
kiáll-on bemut
festm. i grafikák
és szobrok

háromság-tér 5.).

Fizetési

az 194... év 1943 DEC.

4	5	6	7	8

L e

O. T. B. A. járulék		rokkant-ellátási adó		öregségi és rokkantsági járulék		külön adó		kereseti adó	
P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
13,50									
9,70									
3,70									

Bérés Jenő

l. Szabad Művészet

1950. 11. 2. 424. l.

Rabinovszky M.:

A grafika és az I. M. nyomtatás.

HOFMANN FERENCZ
KÉPKERESKEDÉS ÉS KÉPKERETGYÁR
IV. GERLÓCZY-UCCA 5. BUDAPEST IV. KÁROLY-KÖRÚT 28.
Tel.: Aut 893-05, 894-95. ALAPITTATOTT: 1880. Tel.: Aut: 892-39.

M/My.

VÉD JEGY

Nagyságos
dr. Sz

Is
terhére mutatkozó és

szives beküldését, me

M
ségeim vannak, tiszte
utáni beküldését.

M

va,

1 bef. lap

Béres Jenő

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366. l.

Az Elnöki Tanács
pásárlásai

Kedves Gyula úr!

KINEVEZÉSEM ALKALMÁBÓL KIFEJEZETT MEGTISZTELŐ FIGYELMET ÉS KEDVES MEGEMLÉKEZÉST HÁLÁSAN KÖSZÖNÖM.

Szénásy, Budapest

BÉRES JENŐ festő
Arad, 1912

1932-37 között Glatz Oszkár növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. Tanulmányuton a Szovjetunióban, Olasz- és Franciaországban járt. 1948-51-ig a Képzőművészeti Gimnáziumban, majd rövid ideig az Iparművészeti Főiskolán tanitott. Főiskolás kora óta kiállitó művész, minden jelentősebb országos tárlat résztvevője. Több pályadij tulajdonosa. - Dekorativ szinhatásokra törekvő figurális kompozicióikat, tájképeket és csendéleteket fest. Kedveli a groteszk beállitásokat, szellemes megoldásokat. A freskó-műfajban is tevékenykedik.

életrajzok 1975

Béres Jenő

Aradon született 1912. Tanulmányai: a Képzőművészeti Főiskolán. Tárlatai: Budapest, Moszkva, Varsó, Szófia.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971.

Béres Jenő

Színes reprodukció, egém táblón:
18. p. „Öregek", olaj, 70 x 110 cm, Nemzeti Galéria.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I.
Mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Béres Jenő

„Vadászok" c. képe kiállítva a Műcsarnokban, a Vadászati Világ-kiállítás képzőmüv. kiállításán. (említve).

Szabó György: Hallali

Élet és Irodalom, 1971. szept. h.

MDK

Béres Jenő

Partizán, graf.

A nagy kiáll. kérdőivei. Világosság, 195o.

szept. 12.

MDK

Béres Jenő

Partizán, szén

Végvári: I. M.Képzőm.Kiáll. Magy.Nemz. 1950.
szept. 9.

MDK

Béres Jenő festő

Fővr.Tanács képzőm. pályázatának eredm. Magy.Kemz.
1952. jun. 15.

Bajna /Komárom/

* R.k. templom barokk homlokzati
gotikus, támpilléres szentélye
kő-kapukeret, tőle jobbra /fa-e
ives, összemetsződő tagokkal dí
épitettek be. ~~Bent~~ Orgonakarzat
szentély. A szentélyben balra g
mellette szentségház: növénydís
gyal mellszobra, a gazdag farag
Jézussal, felette gotikus ablak
szánsz, 15oo körül. Rokokó úrmu
Reiner müve, 1847. Szentségtart
1751-ben ~~[illegible]~~ Sándor Mihály meg
vitve, neogotikus ablakokkal.

/Balogh Jolán: A renaissance ép
25 1 - Genthon, 1951/

MDK

Béres Jenő

Asztalos S: Megjegyzések a képzőművv. vitához.
Nagy.Nemz. 1952. máj. 25. 5 l.

Béres Jenő, festő

MDh

Az V. ker.-i festőművészek kiállításán szép tájképek képviselik művészetét.

P.J.: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság. Bp. 1960.

8 l

jún. 30

Béres Jenő, festő

MDG

Az MSzMP V/2-3. párszervezete és a Műcsarnok rendezésében jún. 16-án megnyílt kiállításon szerepel.

-: Megnyílt az V. ker.-i festőművészek kiállítása

Népszabadság. Bp. 1960 jún. 17.

9. l

Béres Jenő MDK

Partizán, 1950. szén

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Béres Jenő MDK

Az urak üzenete, 1951, olf.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Béres Jenő

Vásárhelyen, a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás vázlatainak tárlatán „Az urak üzenete 1437." c. festményének tanulmánya szerepelt. (említe)

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1952. Nov. 13.

M.D.K.

Bárcs Jenő-
festő

„Reggelizők" (repro)

Művészet, 1965. december – 18 kep

BÉRES JENŐ festőművész

Aradon született, 1912-ben. 1932–37 között Glatz Oszkár növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolán. Az ötvenes években a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd az Iparművészeti Főiskolán tanított. Főiskolás kora óta kiállító művész, a jelentősebb országos kiállítások állandó résztvevője. Több pályadíj nyertese.

Festményeit dekoratív színhatás, néha bizarr, de mindig valósághű kompozíció jellemzi. Szeret vizuális játékot űzni a perspektívával, a közelebbi vagy távolabbi, lejjebb vagy följebb lévő tárgyak néha igen valószínűtlen (de nem valószerűtlen) módon visszanyúlnak egymáshoz. Figurális és tájképeit mindig áthatja egyfajta meseszerű lírai érzelem.

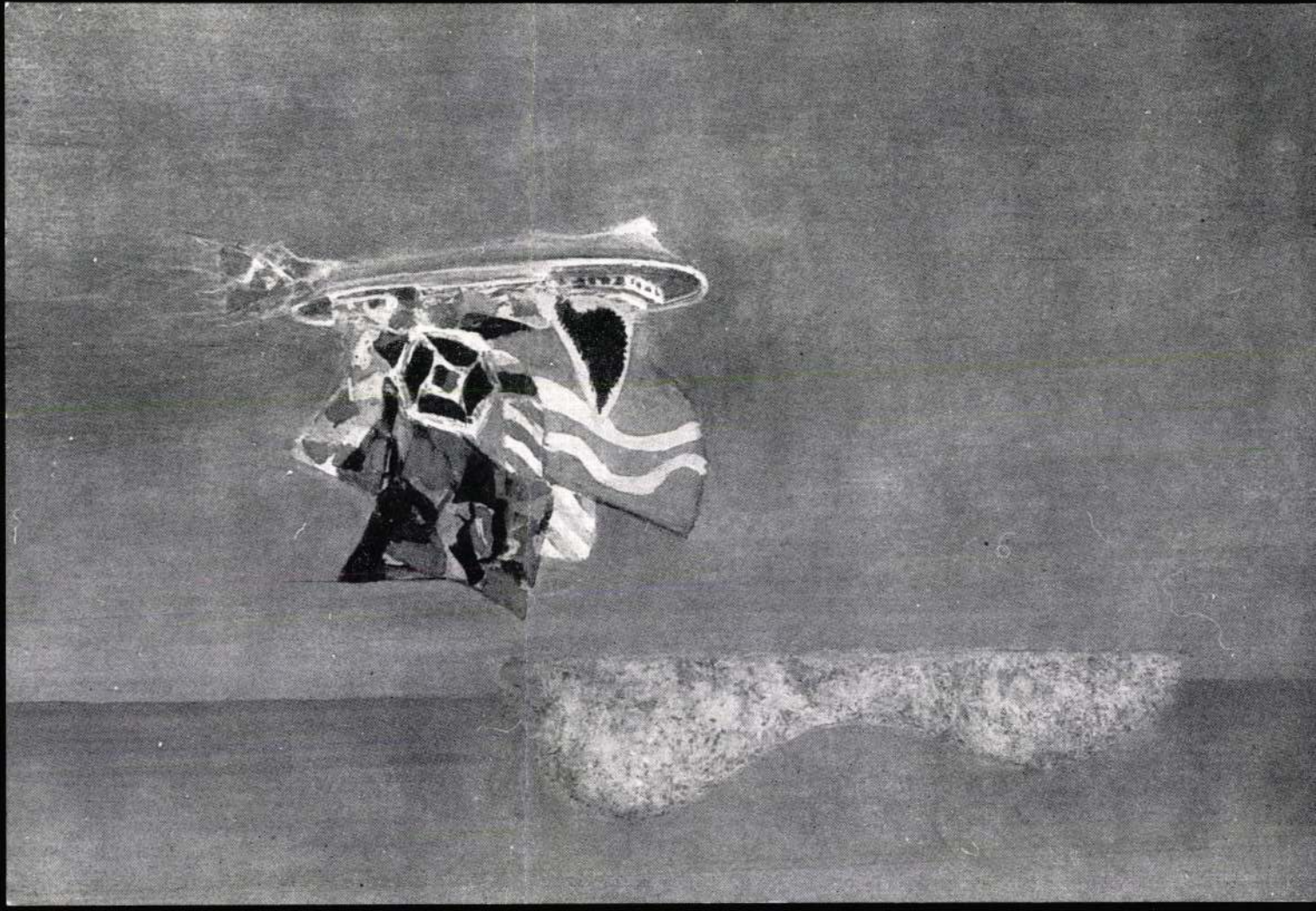

Béres János, [ ] MDk

felnőtt.

—: Befejeződött a Magyar Képzőművészek Szövetségének Közgyűlése 9

NÉPSZABADSÁG 13/II. 1966. évf. 9.

Béres Jenő, [ ] MDh

felszólalt.

– : A képzőművészek szövetségének Közgyűlése 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. ápr. 7.

Béres Jenő

MDK

Tszbeliek a piacon, of.

Dolgozó Emberek között, kiáll. Ernst Muz. 196o. nov.

Béres Jenő

MDK

Daru és hidszerelők, of.

Dolgozó Emberek között, kiáll. Ernst Mus. 1960. nov.

Béres Jenő

A Fő. Tanács képzőművészeti paljásat „Lakógyűlés" tárgykörből a bizottság elfogadta terrét. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Jún. 15.

Bérezsenyi

A Tó. Tanács Népszínházi pályázat
„Falkoszülés" tárgyrőlése a Vidéttag
elfogadtan terét. (ennélfue.)

Budapest Nemzet, 1872. Jún. 15.

Béres Jenő

A Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Kiállításán, Bukarestben, az „Orak üzenete" c. képe szerepelt. (emlékeztető).

Romániai Magyar Szó, Bukarest, 1952 Máj 6

MDK

Béres Jenő

Urak üzenete. of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

14 l.

Bölcs Jenő

Horváth Márton „Megjegyzések a képzőművészeti vitához" c. füzetében a II. Képzőművészeti Kiállítással kapcsolatban fontos megjegyzéseket tesz.

Magyar Nemzet, 1952. máj. 25.

Bóres Jenő

festőművész

A Fő. Tanács festészeti pályázatára meghívást kapott „Lakógyűlés" témakör vázlatának elkészítésére.

Magyar Nemzet, 1952. ápr. 23.

Béres Jenő.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szere-
pelt „Az urak üzenete" c. képe.
(anlítva)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

Béres Jenő
festő

M.D.K

1932-ben került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1937-ben végzett, 1949 ig hatonáshodott pszután herdett ujra a festésher.

Haits Géza: Béres Jenő festőművész műterőben
Művészet, 1966. junius - 24 lap

M.Dk.

Béres Jenő
festő

Nagyméretű kompozíciója az
„Utolsó Stélet". A művész szerint
fejezi ki mondanivalóját.

Haits Géza: Béres Jenő festőművész műtermében.
Művészet, 1966. pincus – 24. lap

M.D.K

Berecsfenő
festő

A képzőművészeti gimnázium
igazgatója, az iparművészeti
főiskola tanára, majd a Képző-
művészeti Társaság titkára volt.

Haits Géza: Berecsfenő festőművész műtermében.
Művészet, 1966. június - 24 lap

Bárdos Jenő

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének 1952. évi közgyűlésén az új tisztikar felvételi bizottsága tagjának választották.

Független Magyarország, 1952. május 26.

Béres Jenő.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új tisztikar felvételi bizottság tagjának választották.

Népszava, 1952. Máj. 27.

Béres Jenő.

Bukarestben, a Magyar Népköztársaság képzőművészeti kiállításán „Urak üzenete" (Budai Nagy Antal) c. műve szerepelt. (említve.)

Utunk Kolozsvár, 1952. Máj. 15.

MDK

Béres Jenő

Az urak üzenete 1951 olaj Földműv.min. tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 9.1.

MDK

Béres Jenő

Partizán 1950 szén Elnöki Tanacs

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 17.1.

MDK

Béres Jenő 1912--

Partizán, szén

Ernst Mus. M.Kisplasst. és Graf. Kiáll.

1954. szept. 27. 1.

MDK

Béres Jenő

a biráló bizottság tagja

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept. 3. 1.

Béres Jenő

Reggeliző, olf.

Dinnyés csendélet, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Béres Jenő
festő

M.D.K.

Csók István éremmel tüntették ki

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. április - 40 l.

MDK

Béres Jenő festő

Bencze László: Válasz Bernáth Aurélnak Csillag, 1954. VIII.évf.augusztus 1567.l.

Béres Jenő,
a Szöv. Felvételi Bizottságának
tagja.

MDK

Magy. Képzőmův. és Tharmův. Szöv. közgyül.-nek 2. napja.
M N. 1952 V. 27. - S. l.

Béres Jenő MDK

(1912)

Székesfehérvári állomáson elhelyezett óriáskompozició említése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.68.l.

MDK

Béres Jenő

2. M.Képzőmüv.Kiáll. Szab.Nép, 1951.nov.4. 9 l.

Béres Jenő

"Vadászok" c. "hangulatot előhivó festménye" szerepel a Műcsarnok kiállitásán, melyet a Vadászati Világkiállitás alkalmával rendeztek. Szabó György: "Hallali" cimmel ir a tárlatokról.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 4.
XV. évf. 36. sz. 13. lap

BÉRES JENŐ

Szerepel a Műcsarnokban a Vardé-szati Világkiállítás táblatán.

Táblatról táblatra.

TV. 1971. IX. 25. 16.25 h.

Béres Jenő

Felszabadulás után a történeti témák közül az 1437-es eseményekhez nyúlt.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX-XX. 156. l.
Moszkva 1961.

Béres János

Szerepel a „Dolgozó emberek között"
c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek között

Kortárs 1968 VI. 992 kd.

MDK

Béres Jenő

Reggelizö, o.

Dinnyés csendélet, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. 1965. Mücs.

Béres Jenő

festő

M.D.K

Komlón, a városi tanács épületében mutattás be alkotásait.

——: Kirch

Napló, 1962. jan. 21. – 2. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁJ 23

Magyar Nemzet

Béres Jenő

1021

Helyreigazítás

Egy »Megvették« cédula, úgy látszik, leesett, s ezért azt írtuk a *kétmilliós táblaképvásárlás negyedévi számai kiállításáról* szóló beszámolóban, hogy *Béres* Jenő beküldött képét nem vásárolták meg. *Béres* Jenő festőművész levelében arról értesít, hogy »*Mikrokozmosz 1944*« című képét az állami bizottság *megvásárolta*. Kritikusunk véleménye a festményről természetesen változatlan.

Változékony idő

Várható időjárás csütörtök es
tig: változó mennyiségű felhőze
Néhány helyen eső, zivata
Élénk, időnként megerősöd
északnyugati

Béres Jenő
festő

Műveiről.

D. Fehér Ilona: „A munka dicsérete".
Műrészet, 1960. november. — 30 lap.

MDK

Béres Jenő

Az urak üzenete, of.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 3.1.

Berés Jenő
festő

M.D.K.

Az MSzMP. V. ker helyiségében
részt vett egy kiállitason

Művészet, 1960. október. – 41 kep.

Beérkezett
festő

M.D.K.

„Az urak üzenete".

D. Fehér Zsuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművészetéről
Művészet, 1960. augusztus. 13 lap.

MDQ

Béres Jenő művészeti gimnáziumi tanár

Szántó Piroskával együtt az OTI művésziskoláját vezeti. (más adat nincs.)

F. A.: Munkástehetségek az OTI művésziskoláján.

Nők Lapja, Bp. 1949. december 10. [4. l.]

MDK

Béres Jenő festőművész.

Németh L: IV. Magy. Képzőm. kiáll.

Szabad Nép, 1954. jan. 12.

MDK

Béres Jenő

Partizán, szén

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

8 l.

MDK

Béres Jenő

Csendélet, olaj

M. Képzőműv. Szab. Szerv. Tav. Tárlat, 1947. máj.
3 1.

Béres Jenő
Partizánfej, szén
Tanulmányfej, paszt.
Leányarckép, "
Csendélet, "

M.Pedagógus Szakszerv. kiáll. 1950. jun.

M.D.K.

BÉRES Jenő festő

Az orvak ünnepe

Művészet. 1952.
Pogány Ö. Gábor: A II. Magyar Képzőmű-
vészeti kiállítás után. 156. l.

M.D.K.

BÉRES Jenő festő

1952)

Művért: Pogány C. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállítás

127. l.

127.

Béres Jenő

Az urak üzenete, olaj

II. Magyar képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

5 l.

Béres Jenő

Napsütötte falusi utca c. képe az
V. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1959. okt. 31. 5.l.

MDK

Béres Jenő

Kiállitási kritika

Szolnokmegyeimnéplap 1968 szept.21.

ÉSZETVÉDELMI HIVATAL
, EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Béres Jenő

festett reprodukciója

részvett a vásárlási kiállitáson

Oelmacher Anna: Jól válogatott az állami vásárló bizottság a zsűrimentes festészeti ki állitáso

Magyar Nemzet 1968. máj. 15.4.o.

két

Béres Jenő

Két műve

a szolnoki múzeumban van

Egri hária: A Damjanich múzeum legújabb képrőművészeti szerzeményei

Szolnok megyei Nap lap 1969 I. 7.

Béres Jenő

1970 FEB

SAJTÓFIGYELŐ
SAJTÓ HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

Február 27-én nyílik a tárlat

1021

200-ból 105 mű kiállításra alkalmas

Évek óta tudtuk, járásunkban több képzőművész él, és alkot. Évek óta hiányoltuk a tárlatot, ahol bemutatkozhatnak, ahol megismerhetnénk műveiket. A felszabadulási évforduló tiszteletére a járási művelődésügyi osztály vállalta a szervezést — s a legfontosabbat: kiállítóhelyiséget biztosított.

Három járás képzőművészei — a dabasi, a ráckevei és a monori rajztanár-festők és hivatásos szobrászok, grafikusok részvételével, a múlt évben megalakult a *Dél-Pest megyei Nagy István képzőművész csoport*. Első közös kiállításukra Monoron, február 27-én kerül sor, a *Vigadó feletti helyiségben*. A képzőművészek elküldték a kiállításra eddigi alkotásaik általuk legjobbnak talált darabjait. Természetesen, szükség volt a tárlat megnyitása előtt arra, hogy szakértőkből álló zsüri tekintse meg az anyagot, ezért a művelődésügyi osztály felkérte a *képzőművészeti lektorátust*, mondjon szakvéleményt a tárlatra kerülő művek színvonaláról, milyen és hány alkotást javasol a tárlatra.

A napokban lezajlott a zsürizés. A járási művelődési házban előzetesen felsorakoztatott képeket, szobrokat és kerámiákat megvitatták a lektorátus kiküldött munkatársai: *Béres Jenő* festő, *Lessenyei Márta* szobrászművész, *Konstantin László* grafikus és *Jancsó Ildikó*. Részt vett a zsüri munkájában *Egey Tibor*, a megyei tanács művelődési osztályának munkatársa, a járási művelődésügyi osztály dolgozói, *Platthy Iván*, a dabasi járás és *Huba György*, a ráckevei járás népművelési felügyelője.

A mintegy 200 alkotás közül nem volt nehéz válogatni, hiszen minden képzőművészünk legalább három művével képviselte magát. Közöttük többen már országos nevet szereztek — s képeik, szobraik itt is kiemelkedtek. Az eredmény: *105 képet talált a zsüri a kiállításra alkalmasnak.*

A mérce, igaz, magas volt, de a járási művelődésügyi osztály is arra törekedett: *legyen színvonalas a tárlat, egy-egy alkotónak csak a legjobb képei, esetleg csak az egyetlen legjobb kerüljön kiállításra.*

Megkérdeztük *Egey Tibort*, a látottakról mi a véleménye?

— A zsüri egyöntetű véleményét tolmácsolhatom, amikor a *kezdeményezést* dicsérem. A monori járásban ez nagy előrelépés a művelődésügy, a népművelés terén.

Béres Jenő, a zsüri elnöke a következőkben summázva véleményét:

— *Az itt összegyűlt anyag új, jó hangú képzőművészet — országos szinten. Ezt is vártuk, s ezt találtuk. Az iskolázottságon érződik Pest közelsége.* Örömmel üdvözöltük a három járás közös kezdeményezését, s az itteni művelődésügyi osztály minden elismerést megérdemel. Ezt a kezdeményezést szeretnénk országosan is elterjeszteni.

A rövidesen megnyíló tárlatról csak még annyit: a képeket, szobrokat meg lehet majd vásárolni, s úgy hírlik, az érdeklődés az intézmények részéről máris nagy.

(f. o.)

HÉT MŰSOR

Várható időjárás

Nyugat felől növekvő hőzet, többfelé hava: havas esővel, majd Mérsékelt, időnként me külső délnyugati szél. magasabb nappali hőm

talan diplomásnak, de ő rogton dolgozni kezdett: fordított, önálló köteteket jelentetett meg a magyar jakobinusokról, a népmeséről, a primitív kultúráról. A 30-as évek elején a Szociáldemokrata Pártban és a szakszervezetekben folyó oktatás függetlenített vezetője lett; egy- és hároméves, pártiskolaszerű előadássorozatokat szervezett. Harcos antifasiszta tevékenységéért 52 éves korában vitték el Hornthyék munkaszolgálatra, ahonnan nem is tért többé vissza.

— **A pomázi svábbál** szombaton este tartják a helyi művelődési házban. A műsorban fellép a pilisvörösvári német tánccsoport. A bálon a zenét szintén a pilisvörösváriak szolgáltatják.

— **Nyolcadszor** rendezik meg Gyulán júliusban az eszperantó nyári egyetemet.

— **Debrecenben** bemutatták a 4. országos virágkarneváról készített színesfilmet.

— **Ipoly vidéki erdő- és fafeldolgozó gazdaság** létesült többek között a váci székhelyű Börzsönyi Állami Erdőgazdaságból és a Gödöllői Állami Erdőgazdaság püspökszilágyi erdészetéből.

— **Tavasszal** megkezdik a 4. számú főközlekedési út Szolnok megyei szakaszának felújítását.

— **Tömeges ételmérgezést** okozott Pécsett, a belvárosi Kaziczy étteremben a csütörtök délben fogyasztott étel. Délután 5 óráig mintegy 70 embert szállítottak a mentők kórházba. Az ételmérgezés okának kiderítése folyamatban.

BONTÁS

-155

Előlem legalábbis már ötven napja sikeresen bujkál:

December 10-én vásároltam egy R 4901-es rádiót, amely 23-án már el is romlott. Másnap jelentettem a szerviznek, de azóta felém sem néztek. Úgy látszik, a jótállásos készülék javítása nem kifizetődő a GELKÁ-nak, mert többszöri telefonálás után is csak ígéreteket osztogat.

Azt szeretném tudni, meddig kell még a süket készülékemmel farkasszemet nézni — kérdezem kissé türelmetlenkedve 1970. február 11-én.

Koczkás László
Ecser
Petőfi u. 10.

MA

Ingyenes jogi tanácsadás

Olvasóinknak ingyenes jogi tanácsot nyújt a Hírlapkiadó Vállalat jogtanácsosa minden kedd

Béres Jenő

Haits Géza: Béres Jenő festőművészete. – Művészet, 1966. 7. sz. 6. sz. 24-25. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

256. l.

Béres Jenő, festő MDK

A Csók István alkotó közösség ülésén a nagy művén emlékére alapított éremmel tüntették ki.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 24.

BÉRES JENŐ

emlitve + repr."Táj"

Székely András: A tárlat eladó

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.43.sz.24-25.

Béres Jenő

Vadászok, olaj, 105 x 160 cm
repr.

Vadászati Világkiállítás – Képzőművészeti
Kiállítás, Bp. 1971.

Béres Jenő

Futam előtt olaj 80×100

Dolgozó emberek között
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Béres Jenő

Futam előtt

olaj, 80 x 100

Dolgozó emberek között képzőmiv.
kiáll-Ernst muzeum 1968 jan.

Béres Jenő

Bemutatott műve:

" Külváros", olajtempera, 80 x 120

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

Bíró Jenő

Vadászok, olaj, 105 × 160 cm

Vadászati világkiállítás 1971.

Műcsarnok

MDK

Béres Jenö, festö

Az urak üzenete. Olf.

Bp. Műcs.- II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4-dec.2.
Kat. 5.1.

Béres Jenő
festő

MDK.

„Falkép" + repro – Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: A rácsepehérvári vasútállomás
Művészet, 1961. május – 8 lap.

MDK

Béres Jenő

Rózsaszin csendélet, o.t.

Téli Tárlat 1964 Székesfehérvár

MDK

Béres Jenő

Külváros, o.temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Béres Jenő

Csendélet, o.temp.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Béres Jenő

művei (Dunakanyar, Nagymarosi táj) rént vettek a nagymarosi képzőművészeti kiállításon.

Padányi Anna: Képzőművészeti kiállítás Nagymaroson
Pestmegyei Hírlap, 1966. júl. 29. 3. o.

Béres Jenő

kiállitott festményei:

Gendélet, olaj, 61x90

Panneau-terv, olaj, 70x150

Szolnoki utca, olaj, 65x90

Gendélet, olaj, 54x75

Virágcsendélet, olaj, 54x75.

7o müvész kiállitása, Budapest 1957. Bp. 1957.
16 lev. 2. lev.

M.D.K.

Béres Jenő festő

Tenger c.

Fiatalok c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásn bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásaó

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. l.l.

M.D.A.

Béres Jenő festő

Gőgős Ignác életéből c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásn bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásaó

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 1.l.

Béres Jenő

Szerepel a X. nagy. kép. mint.
Lt. ábrázolásan

Körnes Éva: A X. nagy. kép. mint.
Lt. ábr.

Tiszatáj 1965 XII n. 925 old.

MDK

Béres Je nő

Képvásárlási hir

Magyar "emzet 1968 máj.15.

MDK

Béres Jenő

Képvásárlási hir

Magyar -emzet 1968 máj.15.

MDK

Béres Jenő

olajf.

Futam előtt

Dolgozó emberek között képeőn. kiáll.
Ernst Mus. 1968. jan.

Béres Jenő

Említve

Egri Mária: Képzőművészeti „újszerzemé-
nyek"...
Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. jún. 16.

Bíró Jenő

1. Önarckép, olaj 70×100

2. —

Magyar Művészet 1945-1969

Műcsarnok

Béres Jenő

"Az uttörő ahol tud segit", olf.

Mücsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

MDK

Béres Jenő

Temetés, ot.

Téli Tárlat 1964 Székesfehérvár

Béres Jenő

MDK

Urak üzenete, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

MDK

Béres Jenő

Csendélet, of.
Virágcsendélet, of.

7o művész kiáll. Ernst Múz. 1957. dec.

Béres Jenő

MDK

Habeli néni, olf.

Műcsarnok 1952-53 III.Magy.Képzőm. Kiáll.

Béres Jenő MDK

Partizán, szén

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Béres Jenő MDK

Az urak üzenete, olf.

Mücsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Béres Jenő

"Az uttörő ahol tud segit", of.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Béres Jenő

Csendélet, of.

Panneau-terv, of.

Szolnoki utca, of.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

MDK

Béres Jenő

Urak üzenete, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

z ő k ö n y v

MDK.

Béres Jenő

Nagymaros 66-kiállitás meghivója

MDK

Béres Jenő

Egy éve van Szolnokon.
Itt készíti A székesfehérvári vasutállomás faliképét.

KAPOSVÁRI GYULA: A szolnoki Művésztelep ügyében.

Szolnokmegyei Néplap. 1956. szept. 28.

Rajz: „Partizán", Béres

Szabad művészet. 1950 IV. 11. 420-429

Rabinovszky Márton: A grafika és az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Béres Jenő festő

Szabad Művészet 1949

III. évf. 1. sz. 29.-30. o.

Kiállítások. A dolgozó nő és anya a magyar képzőművészetben.

Béres Jenő szobrász

Szabad Művészet 1949

III. évf. 1. sz. 29. - 30. o.

Kiállítások. A dolgozó nő és anya a Magyar Képzőművészetben.

Béres Jenö festö.

Uj Világ.1949. 6.sz. febr.11. 7.l.

Béres Jenő grafikus

Szabad Művészet. 1950 IV. 11. 420-429

Rabinovszky Mániusz: A grafika és az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Beres Jenö grafikus.

Szab.Nép.1950. 230.sz.okt.3. 8.l.

Béres Jenő

Több mint 25o mütárgyat vásároltak meg eddig az I.Magy.Képzőmüv.Kiállitáson

Magyar Nemzet
195o.VI.é.23o.sz.
Széch.Kvt.

Béres Jenő festő

A Vigadó Galéria december 16-tól, péntektől, Béres Jenő festőművész kiállításának ad otthont. A tárlat január 8-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1983. XII. 13.

Béres Jenő-
festő

M.D.K.

Méltatás

Maksay László: Boldog gyermekévek
Művészet, 1961 szeptember – 40 l

Béres Jenő

I.Magy.Képzőm.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.210.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Béres Jenő

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról

Magyar Nemzet
1950.VI.évf-192
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Fénykép

Magyar Foto: G K 1026/18 Hegedűsné

Béres Jenő: Urak üzenete

Olaj

1957. X. 26.

Neg. van

M. D. V.

BÉRES Jenő festő

Részvétel a kiállitáson

Datka Mária: Dolgozó emberek között
Új törekvések az Ernst Múzeum ki-
állitásán
Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l

Béres Jenő, [ ]

A pécsi nyári művésztelep
hallgatója volt.

—: A pécsi képzőművészet histórie (9.)
957-960.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10.

Beres Jenő

A Képzőművészeti Alap az egy-egy szezonra beutalt vendégművészeknek további négy műtermet hozatott rendbe. 1956 ig ezekben a műtermekben hosszab-rövidebb ideig többek között Beres Jenő is dolgozott Szolnokon.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 51 old.

Béres Jenő

Csendélete

szerepel a X. magy. Kép. kiáll.

kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004old.

Térkép

Palli

Képrőművészek Szövetsége

Béres Jenő: Utak üzenete (II. Magyar Képz. Kiállítás)

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

- Fényhép

Palla

Képrőműcsarnak Szöveksége

Béres Jenő: Hábeli néni /III. Magy. Képr. Kiáll./

Olajf.

Fotó: Petrás J.

Neg. van.

Negativ

Petrás: 657-658

Kerényiné

Béres Jenő: Vázlat a Székesfehérvári pályaudvar freskójához.

BÉRES JENŐ

Habeli néni. Olajf. 125xlo5.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.ka t. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Negatív

Zilahi István

Hegedüsné

Béres Jenő: (Falusi ház)
Festmény

Béres Jenő

a Képcsarnok Vállalat kilenc művet adományozott a ráckevei gimnázium Ady Galériájának. A művész alkotása is köztük van.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1975. dec. 2.

Béres Jenő, testőművész

Harmadízben nyílt meg a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában a meghirdetett pályázatra érkezett legsikeresebb művek kiállítása. – A beérkezett művészek között a művész is kapott a pályázaton díjat. A katonaélet két pólusát, a harcgyakorlat drámai és a szabad idő idillikus percéit tükrözi képein. (említve)

Kacsó Lajos: A mi hadseregünk.

Néphadsereg, 1976. nov. 27.

Beres József
festő

BENES JÓZSEF kiállítása. Hétfőn a hódmezővásárhelyi Medgyessy Teremben megnyílt a Szegeden élő Benes József festőművész kiállítása. Az alkotó mintegy harminc grafikáját és vegyes technikával készült festményét bemutató tárlatot március 20-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Népszabadság, 1988. márc. 8.

EÖTVÖS LORÁND FIZIKAI TÁRSULAT
A MŰSZAKI ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI
EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJA
1371 BUDAPEST, Fő u. 68. PF. 433.
TELEFON: 139-065

Határidő: 1988. július 15.

JELENTKEZÉSI LAP

a XIV. Fémfizikai Őszi Iskolára
/Visegrád, 1988. október 3 - 7/

Név:.....
Cim, ahova a postát kéri:.....
.....
A tájékoztató szerint szállást és étkezést

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 387-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Béres Lajos

1976. március 7.

1021

(Béres János linómetszete)

A kulturális élet hírei

A Ferencvárosi Pincetárlat közönsége előtt mutatkozik be Haraszti László, kanizsai festő. A péntek este megnyitott kiállításon a művész Petőfi-versek ihlette grafikái láthatók, március 18-ig.

★

Holnap este hétkor az ötödik filharmóniai bérleti hangversenyt rendezik meg Zalaegerszegen, az MMK-ban. A koncerten az Állami Operaház két neves énekese, Szirmay Márta és Sólyom Nagy Sándor ad műsort, zongorán Szecsényi Norbert — az egykori Ki mit tud-győztes zongoraművész — kísér.

★

A Madách Színház társulata március 25-én, a fővárosi Szovjet Tudomány és Kultúra Házában mutatja be Várj reám című, új irodalmi műsorát.

★

Elia Kazan filmre viszi Az utolsó mecénás című Fitzgerald-regényt, s a főszerepeket többek közt Jeanne Moreau és Jack Nicholson alakítja.

★

A 17. nap címmel kétrészes tévéfilmet készít Mihályfi Imre. Dobozy Imre forgatókönyvéből, Oleg Vidov, Madaras József, Andorai Péter, Kiss Mari, Fabók Gyöngyi, Székhe-

Körzeti ifjúsági klubvetélkedőt tartanak ma délután 3 órai kezdettel a szentpéterúri művelődési házban, Zalaapáti, Esztergály, Dióskál és Szentpéterúr klubjainak részvételével. A vetélkedőt este fél 7 órai kezdettel kulturális bemutató követi.

★

Március 15—17-e között, négy alkalommal adja elő a Kaposvári Csiky Gergely Színház társulata Zalaegerszegen, az MMK-ban Vallejo, spanyol szerző Az alapítvány című drámáját.

★

Az egerszegi Pálóczi Horváth Ádám szabadegyetem közművelődési tagozata kedd délután ötkor Mersits Ferenc, az SZMT titkára tart előadást Szocialista brigádok a munkásművelődésért címmel; a programra az MMK-ban kerül sor.

★

Ördögváltozás Csikban címmel Tamási Áron emlékműsort rendez holnap este hatkor a kanizsai Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Ház; a program tulajdonképpen Tompa László előadóestje.

★

Újra műsorra tűzi a nagysikerű Kenguru című hazai filmújdonságot — 11—12-én — az egerszegi Ady filmszínház, a hétvégén pedig — 6 és 8 óra-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Béres Lajos

RÁDIÓ ÉS TV ÚJSÁG
1957 AUG

Televízió a Hortobágyon

Hajdúszoboszlón Béres Lajos lakását csupa olyan festmény díszíti, amely a házigazda alkotása. Senkitől sem tanult festeni, de tehetsége vitathatatlan. A ragyogás, az alföldi nap tündöklése, a jegenyenyár az út mellett s a szoboszlói templomtorony — megfogja a nézőt. Béres Lajos nem tartja magát művésznek, a képeket ifjabb korában maga mulatságára festette, különösen egy festménynek a története azonban igen érdekes. Pedig ez a festmény elkallódott a második világháború alatt, csak fénykép van róla. A harmincas évek közepén készült s azt ábrázolja, miként nézik a pásztorok a *televíziót* a pusztán. Olyan, mint egy jövendölés, amely beteljesült azóta. Még a televízió formáját is jól képzelte el... S hogy honnan hallott róla? Ebben az időben még csak Béres Lajosnak volt fülhallgatós rádiója a Hortobágyhoz tartozó Angyalháza-pusztán. Ezt beletették egy porcelántányérba, amely felerősítette a hangot, s körülülték a pásztorok, meg a gazdák, úgy hallgatták. S a hírek arról szóltak, hogy külföldön már kísérleteznek a *távolbalátó rádióval*. Béres Lajos elképzelte, miként lesz az, ha ők már ezt nézik, sőt, róluk is készül majd műsor. Így aztán a kép közepére odakerült a közvetítő riporter is meg két szép színésznő, akik enyelegnek a csikósokkal. (Hiába, mióta Jászai Marit tréfából elrabolta egy hortobágyi csikós, a színésznőket csak így képzelik a pusztán!) A kép elkészült, s még a Rádió „*Mit üzen*" rovata is foglalkozott vele abban az időben, sőt az akkori rádióújság is közölte a képet. Hosszú idő telt el azóta, megváltozott a puszta, de változott Béres Lajos élete is. Bocskay hajdújának ivadéka, a híres szoboszlai lovasbandérium tagja — leszállt a lóról és *olajbányász* lett azon a tájon, ahol az olajkutak szinte egyidőben jelentek meg a televízióval. S kérdésemre: „van-e még délibáb a Hortobágyon"? — elgondolkozva így felelt:

— *Vanni van, csak ki kell keresni.*

N. P.

liday), 31. Elsemann: Egy kis édes félhomályban (Stúdió 11), 32. Szörényi—Bródy: Megmondtam már (Ambrus Kyrl), 33. Monnott: Mylord (Harmónia és Körmendi-egy.), 34. Elliot: Mond, miért? (Jonny Kendall), 35. Hajdú—Brand: Igérem, jó leszek (Rátonyi Róbert, Rátonyi Hajnalka), 36. Deák—G. Dénes: Elhagytál (Mátrai Zsuzsa), 37. Ullmann—G. Dénes: Beat ballada (Benkő Péter), 38. Andrews: A tegnap embere (Stúdió 11), 39. Tánccsárdások (Járóka Sándor népi zkra)

II. 1. Szilárdi: Várlak (Stúdió 11), 2. Breitner: Bikini (Jereb-egy.), 3. Bergendi: Üstökös (Bergendi-egy.), 4. Neményi: Roller (Atlasz egy.), 5. Bartos—Hummer: Könnyed dallam (Club egy.)

Közben:

24.00—0.10: Hírek. Időjárás

17.20: Nyugtalan boldogság

Részletek Miljutyin operettjéből

Közreműködik: Házy Erzsébet, Kiss Manyi, Zentai Anna, Bilicsi Tivadar, Fekete Pál, Külkey László, Melis György, az MRT énekkara, a Magyar Állami Operaház zenekara, vezényel Bródy Tamás

18.00: HÍREK. Időjárás

18.10: KÍVÁNCSIAK KLUBJA

Az Ifjúsági Rádió műsora

Közreműködik: Kelemen Éva, Örkényi Éva, Horkai János és Újlaky László

Rendező: Rácz György

19.00: A Körmendi-együttes játszik

19.20: Hangverseny a stúdióban

Jeney Zoltán fuvolázik, Sebestyén János csembalózik

Barokk hangverseny

1. Hasse: G-dúr szonáta (Jeney, Sebestyén), 2. Händel: Ária variációkkal (Sebestyén), 3. Veracini: F-dúr szonáta (Jeney, Sebestyén), 4. Vi- dúr koncert (Sebes-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Béres Lajos
HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG
1967 AUG 27.

1021

A távolba látó ember

Augusztus 20-án hallottam a rádióban, hogy harminc évvel ezelőtt Béres Lajos szoboszlói parasztember megfestette a „távolba látó rádiót". Mégpedig érdekes módon: pusztai környezetben, az angyalházi három gémű kútnál. Festményét egy levél kíséretében elküldte a rádiónak, a Rádióújság a „Mit üzen?" rovatban közölte a képet és a levelet. Béres Lajos nemrég újra írt a rádiónak, s megkérdezte, megvan-e még a festmény. Válasz helyett egy riporter kereste fel, aki felelevenítette vele a festmény történetét.

Béres Lajos ma a Kőolajtermelő Vállalat dolgozója. Délután kerestem fel, éppen munkából érkezett. Megjegyzését nem is titkolta. Kérésemre azonban töviről hegyire elmesélte a festmény történetét.

— Parasztgyerek voltam, a nevelőapám tanyáján éltem Szoboszló határában. Az iskolát elhagyva otthon dolgoztam, de közben sok minden érdekelt. Volt a városban egy magánkönyvkölcsönző, de onnan kizárólag csak ponyvaregényeket lehetett kölcsönözni, azt meg nem szerettem. Egyszer kezembe került egy újság, amelyben egy híres színésznő fényképét láttam. Még megvolt az iskolai rajzfelszerelésem, hirtelen támadt kedvvel elővettem, s lerajzoltam a színésznőt az újság szélére. — Még igen hasonlítanak ezek — nézegettem „művemet" s a fényképet. Attól kezdve rajzolgatni, festegetni kezdtem, főleg tájképeket, tanyai életképeket. Megmutattam a volt tanáraimnak, s mindegyik biztatott, hogy tehetséges vagyok. Apám egyszer felvitte a rajzaimat Aba Novák Vilmoshoz. Ott hirtelenjében kiszámították, hogy a taníttatásom többe kerülne, mint amennyi örökség vár rám. Így aztán nem gondolhattam a tanulásra. Ráadásul olyan idők jártak, hogy a festők házaltak, nyomorogtak. Apám magát Aba Novák Vilmost is elhanyagolt körülmények között találta.

— Így aztán otthon, munka végeztével festegettem, télen akár éjfélig is. Lámpa világított a szobában, s az volt a szokásom, hogy festegetés közben a kristálydetektoros rádiót hallgattam. Abban az időben Szoboszlón mindössze három volt, egy az enyém. Itt hallottam először arról, hogy külföldön „távolba látó rádióval" kísérleteznek. Érdeklődéssel hallgattam ezután minden erről szóló adást.

— 1937-ben aratás előtt a szokáshoz híven kilovagoltam a Hortobágyra, hogy a ménesbe, gulyába kicsapott állatokat megnézzem. A pásztorok kérdezték, mi újság a városban, a nagyvilágban. Beszámoltam erről, arról, többek között a „távolba látó" rádióról" is, pedig akkor még a telepes rádiónak sem volt se híre se hamva. A pásztorok nagyon fellelkesültek. Aztán a beszélgetés tréfára fordult, azon nevetgéltünk, milyen is lenne, ha a távolba látó rádió megjelenne a pusztán. Útban hazafelé ez a gondolat motoszkált a fejemben. Mire hazaértem, elhatároztam, hogy megfestem ezt a jelenetet. A vázlatot még aznap este elkészítettem, hogy ki ne csapódjon a fejemből. Aztán aratás közben, délidőben, míg a többiek aludtak, elkészítettem a képet. Augusztus elején lettem meg vele, elküldtem a rádiónak.

A kép elveszett. A Rádióújság egyik száma azonban megőrizte Béres Lajos festményét, fantáziáját. Mutatja a fényképfelvételt. A képen a háromgémű kút látszik. Előtérben a távolba látó rádió, amely rendkívül hasonlít a televízió mai formájára. A képernyőn egy férfi énekel. A televízió megjelenését a pusztán pásztorok köszöntik. A televízióra könyököl egy hölgy, és mosolyogva nézi a mulatókat, míg egy másik hölgy a gulyásbojtárral mulat. Előttük egy juhászbojtár tárogatózik, mellette a számadó gulyás. Háttérben a hölgyek és a riporter autója látszik, melyből a televízió az elektromosságot veszi. Az antenna a kútgém és a juhászkampó között van kihúzva. A képen még más személyek is láthatók.

— Amikor a kép az újságban megjelent — mondja Béres Lajos —, Belgiumból megrendelést küldtek, hogy sokszorosítsam a festményt. De egyrészt nem éreztem magam igazán festőnek, másrészt időm sem igen volt. 1939-ben besoroztak katonának, azóta ecset nem volt a kezemben.

— Mikor látott először televíziót a valóságban? — kérdezem Béres Lajost.

— Nálunk 1957-ben jelent meg a televízió, de én csak körülbelül két-három év múlva láttam egyik ismerősömnél.

— Eszébe jutott a festménye?

— Igen, azonnal arra gondoltam, hogy ilyennek képzeltem el.

Távozóban néhány szót váltunk Péres Lajos most épülő házáról, amely már 'l a telken, félig készen.

— Van televíziója? — kérdezem.

— Nincs. Majd ha a házépítéssel megleszek, akkor kerítek rá sort.

Bakó Endre

A Rádióújság egykori példányát mutatja Béres Lajos, amelyben festménye és a rádióhoz intézett levele megjelent
(Fényképezte Kalmár István)

FELÚJÍTÓ
NEM KE

TÚRKEVÉN,
az AUTÓKER bizományi lerakatában.

KÍVÁNSÁGRA KI- ÉS BESZERELÉST ELVÉGEZZÜK.

Termelőszövetkezeteknek II. szemle során történő cserénél 50 százalékos kedvezményt biztosítunk. Felvilágosítást ad: Kiss Mihály, Túrkeve. Telefon: 34.

A XX. század karórája

felhúzás nélkül pontosan jár az elktromos, 16 köves, középmásodperc-mutatós, ütésbiztos

WORLD TIMES ELECTRIC KARÓRA

aranyozott, modern fazonú tokban, tartalékelemmel együtt.

Ára: 1600,— Ft.

Egy évi jótállás

Kapható: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 20.

Figyelem! Megvételre, vagy könyvjóváírással történő

átadásra felajánlunk

1 db kifogástalan állapotban levő

mélyhűtő berendezést

500 mm széles lemeztagos szállítószalaggal ellátva. Helyszükséglete 13 négyzetméter, mélyhűtő belső hőmérséklete —21 C°.

A hűtendő anyag áthaladási ideje a szállítólánc közepes sebessége esetén 90 perc

A berendezés megtekinthető a Magyar Gördülőcsapágy Művek debreceni gyára

Debrecen, Szabadság útja 113.

Ügyintéző: Somogyi Mária,
telefon: 54-50, 190-es mellék.

Kiárusí

A debreceni kisállomással szemben levő

Azonnal beköltözhető kertes családi ház eladó. Kálmán u. 2.

Beköltözéssel kertes családi ház eladó, Keresztszegi u. 91 Csapókert.

Beköltözhető kétszobás, kertes ház eladó. Öreg János u. 6.

Eladó házrész beköltözési lehetőséggel. Borz u. 21. Érdeklődni vasárnap.

Arany János u. 18. számú ház, kétszoba-hallos beköltözhetően, kétszer három szoba lakottan eladó.

Elcserélem szoba-konyhás házrészemet főbérletire. Nyíl u. 71.

Eladó Honti u. 5. szám alatti ház, 200 négyszögöl gyümölcsössel.

Budai Nagy Antal u. 128. számú ház beköltözhetően vagy cserelakással eladó.

Háromszobás, két családnak is alkalmas komfortos ház, nagy kerttel, beköltözhetően eladó. Budai Ézsaiás u. 33. Érdeklődni szombat délután és vasárnap.

Eladó ház, lakáscsere szükséges, két vagy három szoba, belvárosban. Rabita u. 63. Kertváros.

Eladó kis szoba, konyha, kamrás és pincés házrész, beköltözhetően, Lónyai u. 20.

Kertes családi ház részben

állomáshoz 20 gyalog, 200 n ként 3500 for mölcsös eladó. Kishegyesi út 5

Sámsoni s 1400 négyszögöl szerelésekkel e részben is) elad lődni vasárnap köznap délután Debrecen, Tan ság útja 47., f katos.

Jól gondozott, négyszögöles sz sel együtt H eladó. Bővebb tás: Debrecen, 4., II. emelet

Bérbe vennék mok beltelket, egy hold fiat köszméte köszte Április 4 útja

LAK

Háromszobás vagy szövetkez átvennének. Levél lődést Köhlern u. 29. címre.

Elcserélném kényi lakásom összkomfortos hasonlóért vag összkomfortoséri lődni.

BÉRES Mihály asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

BÉRES SÁNDOR, rajztanar

Szombathelyen az önálló városi iparostanonc-iskolat 1935.marcius 1-én nyitottak meg.-A főhivatasú tantestületet szakelőadók egészitették ki.-Béres Sándor cipész-szakrajzot tanitott. 450.old.

SIMON ENDRE: A szombathelyi szakmunkásképzés és ipariskola története 1848-ig II. 442.old

VASI SZEMLE, XXIV. évf. 1970. 3.szám, Szombathely

pénzpiac

Felemás orosz makroadatok

Oroszország ipari termelése 6,7 százalékkal nőtt áprilisban tavaly áprilishoz képest, márciushoz képest viszont 3,8 százalékkal csökkent – közölte az állami statisztikai bizottság tegnap. Január és április között az orosz ipar kibocsátása 7,4 százalékkal emelkedett 2003 első négy hónapjához képest. Munkanapokkal kiigazítva áprilisban 1,7 százalékkal volt kisebb az ipari termelés, mint márciusban, és 6,7 százalékkal magasabb, mint tavaly áprilisban. Az orosz GDP idén várhatóan 6,6, jövőre pedig 5,6 százalékkal fog nőni – tették közzé gazdaságelemzők. *(mti)*

Amerikaiak a Wizz Airban

A Wizz Air, Európa legújabb diszkont légitársasága és az amerikai Indigo Partners LLC, légiközlekedési-befektetésekre létrehozott tőkealap

kultúra

Múzeumi világnap

A Magyar Nemzeti Múzeumban Avar kori nemzetségfő sírja Maglódon címmel nyílik tárlat ma a múzeumi világnap alkalmából. A kiállításon azokat a tárgyakat mutatják be, amelyek tavaly tavasszal kerültek elő Maglódon, egy építkezésen. Ugyanitt adják át a sajókazai Református Egyházközségnek, valamint megosztva Péntek Attila informatikus mérnöknek és Béres Sándor építésznek a 2003. évi Henszlmann Imre-díjat, míg a 2004. évi díjat Veszprém városának és Veszprém megye önkormányzatának ítélték. Az 50 éves az Országos Műszaki Múzeum gyűjteménye című kiállításon többek között látható majd az Eötvös-inga és Jedlik Ányos villamoskocsijának működő másolata. A Szépművészeti Múzeumban mától a Giacometti-életműkiállításhoz díjtalan tárlatvezetés társul. *(mti)*

Beresz Aliz, kerámikus

L: dr. Harangozó József

Szikora Katalin: Népművének Baráti köre 2

Esti Hírlap. Bp. 1981. máj. 25.

Bereznai Ziegler Alice, [ ]

L. Ruzicskay

Polgár György: Misszió a lakótelepen

Népszabadság, Bp. 1980. jún. 26.

Berezné Ziegler, Alice, [ ]

L: Mattioni Eszter

–: Galéria az Isolában 12.

Esti Hírlap, ap. 1980. ápr. 25.

M. D. K.

BERESZLÉNYI Endre építész

5 m^3-es víztartály vasbetonból		50. IV. 55/a
50 m^3-es	"	50. IV. 86.
8 m^3-es keverőkád	"	50. IV. 48

Mnot katalógusa 1958. 123 – 125. l.

M. D. K.

BERESZLÉNYI Endre építész

100 m^3-es takarmánysiló vasalatlan téglaszerkezettel 51. IV. 70.

150 m^3-es takarmánysiló 51. IV. 69.

Lenot katalógusa 1958. 129. l.

Bereszlényi Endre, épitész MDK

Tipus takarmánysiló.
repr.

MagyÉp 1945-55.

Beresztelkei ref.

templom

gotikus, tornya
XIX. zbeli neogotnak
látzik

Debreczeni L.

1928. 137. l.

Ernstjei, textiliai
u. o. 138. l.

BERET.

Őskori kőbaltákat, rézvésőt és más használati tárgyakat találtak itt. Történeti emlékek bizonysága szerint az Árpád-kori birtoklás az Abák nemzetségét illette. 1273-ban királyi tulajdon lett és a tornai vár tartozéka. Részben adomány tárgya a királynak a várjobbágyok megjutalmazására. Az Anjou-korban a Bereti-család vallja magáénak. Az 1427. évi lajstromban Bereti Zsigmond neve olvasható 5 porta lakott résszel.

1565-ben nemeseké, félporta nagyságban, a következő évben királyi adományképpen Barakonyi Ferencé és Andrásé. 1637-től a török martalócok többízben megtámadták. 1639-ben már hódolt terület. 1640-ben 32 forint adót fizetett a töröknek, 1641-ben 8 forinttal többet. Emellett teljesítette kötelezettségét a császári adószedőkkel szemben is. Az állandó hadiállapot közepette lakossága annyira megfogyott, hogy 1668-ban összesen 6 jobbágycsaládot, legjobb esetben 32 lelket találtak itt. Földesurául Barakonyi Ferencet ismerte el. Maradék lakossága eltünt a kuruc háborúk alatt. 1718-ig lakatlan puszta volt, ekkor egy nemes költözött ide. A 18. század első felében szepességi luteránus tótokkal keltették életre. Számuk 100 év mulva elérte az 585 lelket. 1848-ig nemesi birtok volt.

Kisközség az encsi járásban. Területe 1185 k. hold. Lakóinak száma 443, valamennyi magyar anyanyelvű, 109 rk., 285 ref., 12 gk, 20 ev., 16 izr. és 1 gkel. Jobbára őstermelők. Lakóházak száma 73. Ref. templom helyben. Iskolái: 1 ref. elemi népiskola és 1 ref. általános továbbképző. Vasútállomása: Forró-Encs, 13 km-nyire. Utolsó posta és távirda: Bakta.

kosok. 1869-ben 258 személyt írtak össze, ettől kezdve lakossága fogyott részben kivándorlás, részben áttelepülés következtében. 1910-ben 240, 1920-ban 249 fő a népessége.

Kisközség a kassai járásban. Területe 678 k. hold. Lakosainak száma 408, akik közül 102 magyar, 187 szlovák, 118 cigány, 1 rutén anyanyelvű. Felekezetileg: 355 rk., 45 gk. és 8 izr. vallású egyén között oszlik meg a lakosság. Főfoglalkozásuk az őstermelés. Lakóházak száma 58. Iskola nincs a községben. Vasútállomása: Buzafalva, u. p. és u. t.: Hernádcsány.

BESZTER.

Az 1427. évi adólajstromban Bezdther néven jelölt falu. Kétségtelenül már 1143-ban a széplaki Bencés apátság tulajdona. 1427-ben 20 egész portából állott és a szerzetesrend saját kezelésében levő birtok volt. Később a jezsuiták kapták királyi adományképpen. Az 1564. évi összeírásban is a jezsuiták birtoka, 5 adózó portával. 1682-ben elhagyott jobbágyhely, amelyet évek mulva ül meg néhány család. 1696-ban 7 jobbágycsaládot, kb. 35—40 személyt találtak a megyei biztosok. Az 1720. évi állapot szerint 8 jobbágyháztartásból 4 magyar és 4 tót vezetéknevű volt. Betelepülése az 1730—35. évekre esik, amikor a felvidéki tótoklakta megyékből költöztek ide jobbágyok.

1787-ben a jezsuitarend elkobzott birtokai között Beszter falu is a tanulmányi alap kezelésére kirendelt bizottság hatásköre alá került. Később királyi rendelettel a Szent István szeminárium fenntartására adományozták. 1851-ben 400 lakosa van, ezek közül 149 rk., 50 gk., 21 ev. és 180 ref. Cseresznyetermesztéséről messze földön jól ismerték a falut. 1890-ben 444, 1910-ben 446, 1920-ban 448 személyt írtak össze benne.

Kisközség a kassai járásban. Hozzátartozik

Bereti vef. templom

BERET (Abauj)

Ref. tpl

Ráth Károly: Az egri püspöki megyében fekvő templomok a XVII-ik század végén. Magyar Sion, VI-Esztergom, 1868, 27 kl.

B ereth Ferenc

Magyar Nemzet 1964. május

19

Berethalmi mester MDK

A segesdi /Saes/ 1520-1530 körül készült Krisztus rokonsága oltárra vonatkozó adatok az Adattárban.
Képek.1.Krisztus rokonsága.2.Szt.Katalin, Apollónia,Borbála,3.Lázár feltámasztása, 4.Olajfák hegye.5.Kálvária,6.Keresztvitel, 7.Töviskoronázás/miniatür/,8.Ostorozás /miniatür/,9.Angyal.10.Angyal.
A predella jobb lizénáján RAVS bal oldalán cimerpajzsban hármas rózsacsokor és e felett GRP /Georgius Rosallinus Plebanus?/ olvasható.

Az oltárra vonatkozó irodalom.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.420-421.l.

Berethalmi mester MDK

A mester müve a segesdi oltár is, s ha a német kutatás mester-attribuciója helyes, akkor a berethalmi és segesdi oltár a Krisztus rokonsága jelenet alapján kevesebb jogusultsággal füzheti a felvidéki festészethez, helyè a segesvári iskola hatósugarán belül van.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei Bp.1955.183.1.

Berethalmi mester ? MDK

A berethalmi oltarra vonatkozó adatok az Adattárban. A felső triptichon középső képén antiqua felirat: MARIA RIGAT PALMETES ANNO VIRGINIS PAREVS /?/ 1515, JOANNES PLANTAT. A 12 éves Jézus jeleneten az egyik irástudó könyvén az 1483-as évszám.

Az oltarra vonatkozó irodalom

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország tablaképei. Bp. 1955. 278. l.

Berethalmi mester MDK

/Biertan/

A berethalmi Kálvária oltárra vonatkozóan Adattárban közölt adatok. Képek:1.Mária eljegyzése.2.Bemutatás a templomban,3.Angyali üdvözlet,4.Menekülés Egyiptomba,5. Joachim és Anna az aranykapu előtt.6.Mária születése.7.Krisztus körülmetélése.8.Királyok imádása.9.Vizitásió,lo.Krisztus születése.11.A 12 éves Jézus a templomban.13. Ezekiel látomása.14.Krisztus a szőlőtőkén. 15.Augusztus látomása.16.Szent Család.17. Szent Család,18.Szent család,19-22.Négy szent 2o.Négy szent.21.Négy szent.22.Négy Szent. 23.Szt.Péter.24.Szt.Pál.25.Szentek.26.Szentek 27.Szentek.28.Szentek.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.277-278.l.

Berethalmi mester ?

MDK

Az oltár két merev szárnyán Szent Péter és Pál alakja ujabbkori átfestés eredménye, az uj átfestés alatt három fériszent körvonalai sejthetők. Az erdélyi német müvészetről szóló, 1934-ben megjelent kötet az oltárt későgótikus alkotásnak mondja, előzményeit a Felvidéken keresi, tipusa, amely csupán az Alsó-Rajna vidékén és a Németalföldön ismert, a Felvidék közvetitésével jutott Erdélybe.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 183. 1.

Berethalmi mester ? MDK

A segesvári központ hatását mutató berethalmi és segesdi oltár képeit német kutatás egy mesternek tulajdonitotta. A berethalmi oltár 28 képe közül csak egynek a reprodukciója ismert. Az oltár szerkezete szokatlan, oromzat helyén merev szárnyu triptichon, predellája kisméretü oltárhoz hasonlóan középképből, két mozgó és két merev szárnyból áll. Predellán két cimer, az egyik a medgyesi széké, az I O monogramos másik a donátoré, az 152o-ban elhunyt Johannes plébánosé.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 183. l.

Berethalmi mester ?

MDK

Roth ismertetése szerint az oltár oromzatában az 1515-ös évszám olvasható a berethalmi templom épitése és berendezése azonban csak 1524-ben fejeződött be, festője a Felvidéken tanult, s müve a leibici Mettercia-oltárhoz áll közel./Roth V.Die Deutsche Kunst in Siebenbürgen.Berlin-Hermannsadt/Sibiu 1934. 37-38,131-133.l./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. 183,214.l.

Berethalom..

Berethalom *(Biertan)*, nagyküküllőmegyei község a Nagy-Küküllő partján, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 2359 lak. Csúcsíves ev. temploma a XVI. sz.-ban épült; hármas körfal veszi körül, öt tornya van; az erdélyi templomerődök (templomkastélyok) egyik jellemző példája. A templom oltára és domborművei is jelentékenyek. B. 1850-ig az erdélyi szászok egyházi középpontja volt.

Uj Idők Lex.
IV. K. 864. l.

idejében. Müvészi ~~xxixáxx~~ méltatás
~~lemondunk. Megtekintése~~ ~~mindennél~~
bet nyujt. megtekintése Megemlitjük azonban, ho
~~xxx~~ a feldolgozott arany sulya meg
az öt kilót, s hogy számos drágakő,
topáz, smaragd, stb. mellett 213 drb
gyöngy s ronde bosse zománccal bor
alakok diszitik. ~~Másikxpáratlanxmü~~
~~xxxx

Berethalmi oltár

Erdély 1515

Genthon István

A régi magyar festő-
művészet. Vác, 1932.
126. l.

Csóktábla, ezüst és réz, középütt Pieta-jelenettel, melyet két pillér keretel, felül kagylós fülkével. Kék és zöld sodronyzománcos díszszel, virágok és a vírláda díszt. Mag. 19'6 cm. Friauli munka 1520 körülről.

A mükereskedelemből, 1936.

Mihalik Sándor: Az esztergomi kincstár csóktáblája. MM XII – 1936, 344 – 347 l. (repr. 345 l.)

Berethalmi ev.

templom

Salzer, Johann Michael: Der königl. freie Markt Birthälm in Siebenbürgen. Wien 1881.

fd

Berethalmi oltár

XVI. sz

l.

Rotherdszárny

142 – 146. l.

képekkel

I.-III. +1.- 710. ll. — Paris
E. Lestoul
1905

Tome deuxième, contenant 1200 gravures

I.-III. + 1.- 811. ll. — n.o., 1905

Berethalmi templom

kastély

Hary Gyula rajza

Repr.

Om VII. fol.

Berethalom I Förk 1. 1912.

ev. templom erőd

1) helyszínrajz 1:200 -

2) alsó alapraja templom 1:100

3) felső " " 1:100

4) a templom erőd déli homlokzata 1:200 -

5) a templom nyugati homlokzata 1:100

6) a " ènaki " 1:100

7) " " déli " 1:100

8) a hentély keleti homlokzata 1:100

9) a templom lajok keresztmetszete 1:100

10) " hentély keresztmetszete 1:100

11). " hosszmetszete déli felé 1:100

12. erőd tanács tornya 1:100

13) " katolikus torony 1:100.

14. " halomra torony " .

15. " ora tornya "

16) " alsó bástya torony "

17) " kapu torony "

18. " . harony torony fából 1:100

19. az " és templomát hosszmetszet 1:200

20. bástya részletek. 1:100 —

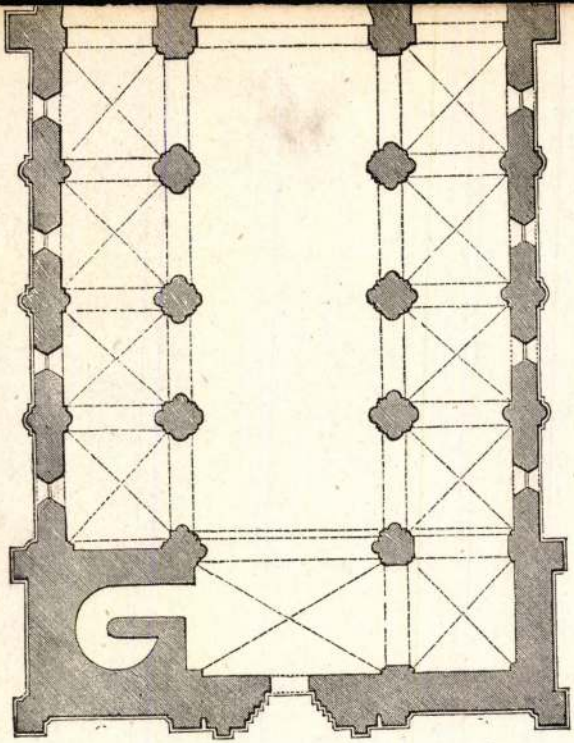

7.

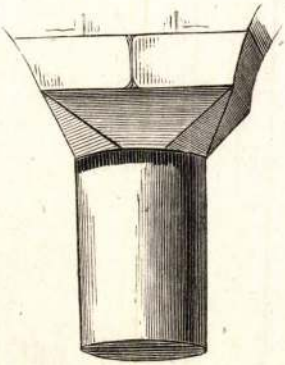

15.

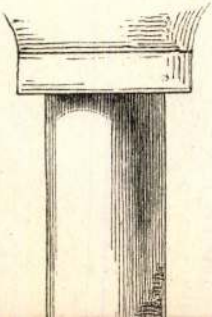

más alap

Berethalom II Förk felvételei. 191

~~Templomaród~~ -

1). ~~[illegible]~~ -

védelmi nerkezetek 1:50.

2). főkapu alapvaja és homlokzat 1:10

3) sekrentye ajtó

4). kő nék és részletei - 1:20 és 1:10

5) északi bejárá renaissance. 1:10

alap-metnet és részlet.

6/és 7) Mért művek. 1:10 —

8) Kerentkút 1:5. és részletei.

9. faragott kő részletek 1:5 — hal

10. internes stallum és részletei

homlokzat 1:10. fafaragvaj ok.

½ term nagyvaj

11) bevakott munkák - nagyanott

12) Stallumok 1:5 1523.

13) Ennek részletei - ½ term nagyvaj

14) sekrestye ajtó és részletei 1515 b

15.

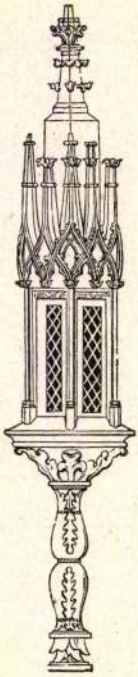

16.

17.

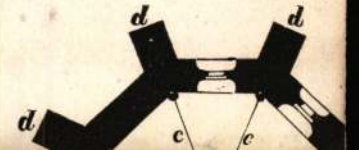

valamennyi világnyelvre lefordították. Első nagyhatású munkája 1924-ben jelent meg *Vonuló madarainkkal Afrikába* címen. Legnagyobb hatású könyve a papucscsőrű madárról szól *(Abu Markub)*. Erről a madárról filmet is készített. SCHENK J.

Berg *Friedrich Wilhelm Rembert, gróf*, orosz tábornagy, szül. 1790 május 26-án Sagnitz kastélyban (Livland), megh. 1874 jan. 18-án Szentpétervárott. Ő rendezte 1822-ben a karaván kereskedést Bokharán keresztül Indiába. 1828—29-ben a török háborúban vezérkari főnök volt, a krimiai hadjáratban Észtországot és Finnországot védelmezte, mely országoknak később főkormányzójuk is lett. Túlszigorúsága miatt visszahivatván, 1863-ban Lengyelország helytartójává nevezték ki, ahol a felkelést elfojtotta. UJHELYI P.

Berg *Leo*, német író, szül. 1862 ápr. 29-én, megh. 1908 júl. 12-én. A mult sz. 80-as éveinek végén a modernek előharcosa volt, ki főként a naturalizmusért szállt síkra éleselméjű fejtegetéseiben. Főbb írásai: *Ibsen* (1887); *Der Naturalismus* (1892); *Der Übermensch in d. mod. Literatur* (1897); *Aus der Zeit — gegen die Zeit* (1905). KOSZÓ J.

Bergamasca, az olaszországi Bergamo tartomány É-i részét magában foglaló vidék neve. A Brembo, Serio és Dezzo alpi folyók völgyei nagyon szépek. KÉZ A.

Bergamasca, Bergamo vidékéről származó régi olasz népies tánc. Shakespeare Szentivánéji Álmában is táncolják. Ezen a néven ismeretesek azok a XVI. századból fenmaradt zenedarabok is, melyekre a bergamasca táncokat járták. MADZSAR A.

Bergamo, 1. olaszországi tartomány Lombardiában, 2789 km², (1921) 555.323 lak. — 2. Az előbbinek székvárosa a Bergamascai Alpok lábánál, termékeny, jól művelt környéken, (1921) 62.303 lak. Az óváros nevezetesebb épületei a Piazza Garibaldin: a gótikus Palazzo Vecchio, az 1350-ben épített dóm, a Santa Maria Maggiore templom és a hozzáépített pompás Capella Colleoni. Az alsó városban: a modern városháza, a híres képgyüjteményt tartalmazó Accademia Carrara. Selyem-, gyapotszövő ipara van. KÉZ A.

Bergamott, a körtefajták egy kiváló családja. *Lucas* rendszerében a III. családot, a *félbergamottok* pedig a IV. családot képezik. Gömbölyű, laposdad körték, amelyek az első tekintetre inkább almához hasonlítanak. E két családban vannak a legjobb körtefajták, amelyeknek törzse valószínűleg Kisázsiából, Bergamatiból származik. Itt általában fejedelmi körtének, bégarmudinak nevezik, amiből sokan a bergamott szót származtatják. Régen *sziriai körtéknek* is nevezték; többen pedig az olasz Bergamo várostól származtatják a szót, mert ezen a városon keresztül terjedtek el állítólag Franciaországba és Európába e körtefajták. KARDOS Á.

Bergamottolaj, a *Citrus bergamia* Risso illó olaja, a szappanok és kölni víz illatosítására igen gyakran alkalmazott növényi termék, melyet Itáliában, főleg Reggio tájékán termelnek. A termelés extrakció útján történik. Mesterséges bergamottolajat is készítenek. LEIMDÖRFER J.

Bergamott szőlő, más nevei: muskát bergamott, bergamott szagos, középérésű fehér csemege szőlőfajta. Fürtje nem nagy, laza, bogyói nagyok, de egyenetlenek, gömbölyűek, sárgászöldek, vastaghéjúak és húsosak; sajátságos zamatuk van, mely a fenyő és muskotály zamat keveréke. Hosszú metszést kíván. PETTENKOFFER S.

Bergeat *Alfred Edmund*, német mineralógus, szül. 1866 júl. 17-én Passauban, megh. 1924 júl. 30-án Kielben. 1899-ben Klausthalban, 1908-ban Königsbergben s 1921-től Kielben volt tanára a kőzet- és ásványtannak. Különösen kőzettani, mineralógiai téren dolgozott és sokat foglalkozott a technikailag hasznosítható ércelőfordulásokkal is. Főbb művei: *Der Stromboli* (1896), *Die äolischen Inseln* (1899) és a Stelznerrel együtt írt: *Erzlagerstätten* (1904—06). KOCH S.

Bergen, Norvégia egyik legrégibb és legszebb, nagyságára az ország második városa,

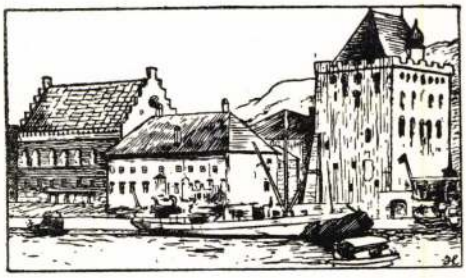

A Hákoncsarnok és a Rosenkranztorony Bergenben

kisebb félszigeten épült, három oldalról vízzel, a szárazföld felől magas hegyekkel övezve, (1923) 95.889 lak. Kitünő természetes kikötője felett amfiteatrálisan épült. Az óváros szűk, görbe és egyenetlen magasságú utcahálózatból áll. A középső alacsonyabban épült városrész a Vaagen és Lungegaardsvad öblök között

Beresztóc, most *Brestovac* néven Jugoszláviához tartozó község a régi Torontál vm.-ben. Gőzmalma, postája van. Sok mézet termel. P. ORMÓS J.

Beret, kisközség Abaúj-Torna vm. encsi j.-ában, (1920) 463 lak. U. p. Bakta, u. t. Forró-Encs.

Berethalom, most *Biertan* néven Romániához tartozó község a régi Nagy-Küküllő vm.-ben, a Nagy-Küküllő partján. A XVI. század elejéről való szép gót templomerődje van. 1850-ig ev. püspöki székhely volt. Bortermelése és kisipara jelentékeny.

Beretka, a most Csehszlovákiához tartozó *Beretke* régi gömör-kishontvm.-i község mai neve.

Beretke, most *Beretka* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Berettő, most *Bracovce* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Zemplén vm.-ben.

Berettyó, a Körösök két mellékfolyója. 1. A Rézhegységben ered, az Érrmellék D-i lábánál elfolyva az Alföldre lép és Szeghalom alatt éri el a Sebes Körös t. Nagyvárad alatt a Sebes Körösből kiágazott Kis Körös t Váncsodnál veszi föl. Szabályozva van. — 2. Debrecen közelében ered, felveszi a Hortobágyot, Turkeve és Mezőtúr érintése után a Hármas Körösbe ömlik. P. ORMÓS J.

Berettyócsohaj, most *Ciuhoiu* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyódéda, most *Ghida* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyófarnos, most *Sfărnaş* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyókirályi, most *Chiraieu* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyókohány, most *Cohani* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyószentmárton, nagyközség Bihar vm. berettyóújfalusi j.-ában, (1920) 1536 lak. Postai ügynökség, u. t. Berettyóújfalu.

Berettyószéplak, most *Suplak* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben.

Berettyóújfalu, nagyközség, a berettyóújfalusi járás és a vm. székhelye Bihar vm.-ben, (1920) 9134 lak. Vasútállomás, posta és távíróhivatal; több pénzintézete és mezőgazdasági ipara van. Hajdani pálos kolostorából csak egy csonka torony maradványa áll. P. ORMÓS J.

Beretvás *Hugó*, zeneszerző, szül. 1872-ben Budapesten. Zenei pályáját a bécsi udv. operában Richter J. alatt, mint korrepetitor kezdte. Sok dalt írt. Az elsők közt volt, kik Ady verseit megzenésítették. Zenekarkíséretes dalait a filharmónia és a fővárosi zenekar is előadta. Irt két misét (D- és F-dur), dícséretet nyert férfikart (Krisztus éjszakája) és Ave Mariát. Legjelentékenyebb művét, *Assisi Szent Ferenc* c. nagy oratóriumát a m. kir. Operaház mutatta be. Külföldön is több helyütt előadták.

Berezina, a Dnjeper baloldali mellékfolyója, mocsaras partok között halad. Minszk kormányzóság Boriszov kerületében ered, 629 km hosszú, 376 km-nyi hosszúságban hajózható. Napoleon 1812-ben Borizovtól északra, Studjankánál két hidat veretett rajta, az egyiken nov. 26-án átkelt Oudinot hadteste, a másik ismételten leszakadt. Napoleon a testőrséggel nov. 27-én d. u. kezdte meg az átkelést, azonban a tüzérségi híd beszakadt. Nov. 28-án reggel a hátvéd vitézül védekezett, de a híd lövetését megakadályozni nem bírta. A zavart növelte az oroszoknak a jobbparton álló Oudinot és Ney ellen intézett, egyébként eredménytelen támadása. A hátvéd éjjel kelt át törött szekerek és fölhalmozódott hullák fölött. 29-én a franciák fölgyujtották a hidat, melyen a sebesültek és a kimerültek is összeégtek. TÖRÖK P.

Berezna, most *Berezovo* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Máramaros vm.-ben. Határában van a Kuzi vadászkastély, ahol Rudolf trónörökös többször megfordult.

Bereznek, most *Breznik* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Máramaros vm.-ben.

Berező, most *Brezová* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Nyitra vm.-ben. Bőripara van.

Berezóc, most *Brecovec* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Zemplén vm.-ben.

Berezóka, most *Brezovka* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Sáros vm.-ben.

Berezovo, a most Csehszlovákiához tartozó *Berezna* régi máramarosvm.-i község mai neve.

Berezovszkij Zavod, városi település az oroszországi Ural területen, (1926) 8030 lak., a hasonlónevű, 1724-ben felfedezett aranyművek (64 km²) középpontja. Az aranyat nagyobbrészt mossák. KÉZ A.

Berežskij Brod, a most Csehszlovákiához tartozó *Boród* régi beregvm.-i község mai neve.

Berg *Bengt Magnus*, svéd madártani író, szül. 1885 jan. 9-én Kalmarban. Madártani szaktudását König mellett sajátította el, annak bonni múzeumában. Innen való távozása után nagyobb utazásokat végzett a svéd Lappföldön, majd Egyiptomban és Szudánban. Mindenütt fényképezte és filmezte a madáréletet s képeit rendkívül érdekfeszítő szöveggel adta közre. Számos idevágó könyvét

Gruenberg Lex. V. K.

Berethalmi falképek

l.

Genthon Erdélyminv

15. l.

BUDAPEST
936 OKT. 19 14
LV
LK

Berethalmi szárnyas

oltár

Péter I. 132. l

Visóczky József:

Mellig, ötnyolczad
öldöke s bajusza öszbeveg
alatt legyet hord. Mellét
panorámát galléri kaba

Olajfestés, va
Az 1848-d

Berethalmi templom

falkeges

(Nagyfuhüllövm)

MOB irattár

1895 85, 67 sz

Berethalmi templom

ingugati kettős gotikus kapuja

repr.

Arch. Ért. 1911.

303. l.

sekrestye kapuja késő gotikus repr.

u. o.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
küzdöttem a panamák ellen és segitettem
hát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**

döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Berethalmi

Templom-Eastély

Nagyszeben Erzelebe

Kővári Erdélyemlé

248, 249. l.

brafordult. Keblét rendjel
ajusza és szakálla szőke,
, aranynyal himzett kön-
visel.

— Lelt. sz. 717. — Értéke
i-féle ereklyemúzeumból. —
okat l. a 62. lapon az 580
is 23-án (107–95). — Átvételi
másul vette az 1896 április

Berecshalomi (Birthälm)

Kehely

l.

Arch. Ert.

1912. 115. l.

Berethalmi templom

kastély

(Birthälm, Nagyszükülló m)

Kepe repr.

Sigerus

Berethalmi templom

l.

Balogh Erdélyren

neom.

Berethalmi ev.

templom oltára

1515

28 kappel

l. Arch. Ert 1917.

92, 93. l.

6.

10.

354. áb

1. Ruha-kapocs pár XVII. század, aranyozott ezüst, áttört mun
fölötte almandin-kő, egy gyöngy fityegővel, XVII. század. Kiállító
ezüst. XVII. század. Kiállította gróf Korniss Emil, Jakabházán. –
századbeli áttört munka, igazgyöngygyel és drágakövekkel kirak
Kiállította dr. Figdor Albert, Bécsben. — 7. Női övrészlet, arany
násfa, arany, rubinokkal kirakva és zománczozva, középen fiait
aranyozott ezüstből, sodronyzománczczal, igazgyöngygyel s drá
művű zománczozott aranyboglár, fekete bársonyszalagra varrva

343. ábra. Theilesius György síremléke 1649.
A berethalmi evang. templomban.

a felső medenczéből négy alakkal és
a a talapzat koczkát, a melyen magyar
. Miksa császárt ábrázolva. A szobor
ég jó. Különösen kiemelendő a felső
rtószárnak a rajta levő talapzattal és
elég naturalisztikus, de már a barokba
talapzat be van festve és aranyozva.
nindig a XVI. századbeli szobrászat

léke. XVI. sz. a gyulafehérvári székesegyházban.

Berethalmi ev. templom

2 gotikus padja

l.

Arch. Ert. 1915

250. l. 45. tabla.

257. l. 46. tabla

További padok 1514 és 1523 év. számmal.

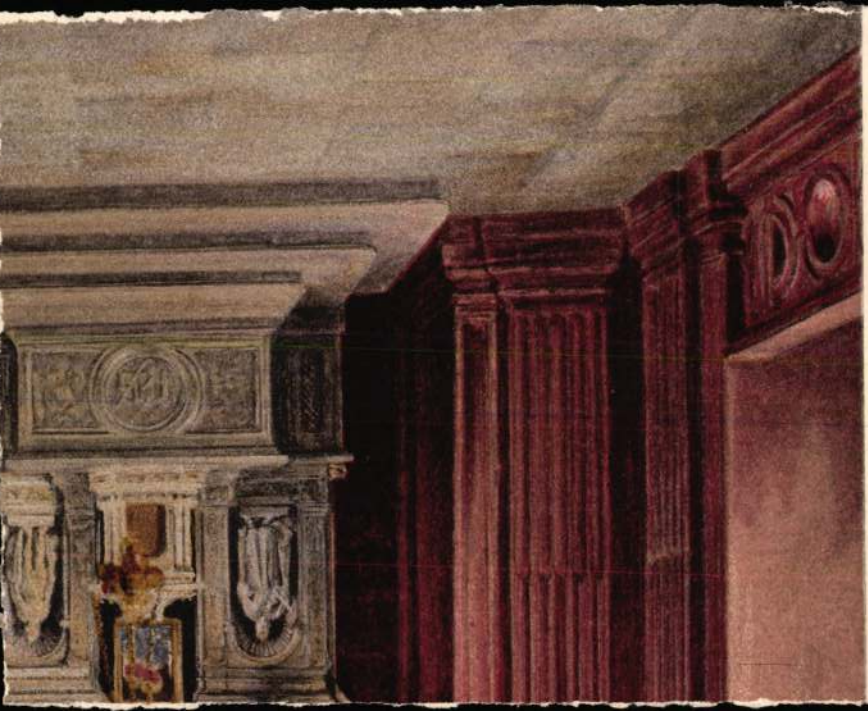

Berethalmi ev.
plébániatemplom

gótikus sekrestye –
ajtaja

l –

Arch. Ért. 1915

2 47. l. 40. tábla 2. kép.

kkói posztósok csarnokában látunk kiváló mintákat, nálunk
ította meg; s ez a befolyás igen természetes is, ha meg-
csak az élénk kereskedés kötötte a felvidéket Lengyelország-
pesi várost még Zsigmond király zálogosította el Lengyel-
csak Mária Terézia 1773-ban váltotta vissza. Ez a lengyel
sz mesterek révén származott Lengyelországba, hol a barok-
specialis jelleget vett fel s nálunk, Szepes és Sáros várme-
zadban termékeny talajra talált, természetesen itt is helyi és
a mely módosulásokra különösen az idők folyamán ismé-
obb tűzesetek szolgáltattak alkalmat.[1]

épületünk déli homlokzatának csipkés ormozata a sáros-vár-
juttatta eszünkbe (208. ábra) még a nyugati homlokzaton

LE RETABLE DE BIERTAN*
— NOUVELLES RECHERCHES —

Tereza Sinigalia

Il y a dans la vie des œuvres d'art des circonstances heureuses ou malheureuses, des jours fastes et néfastes, qui peuvent les marquer pour toujours. C'est le cas du grand retable de l'église évangélique de Biertan [1] dont on peut affirmer aujourd'hui — à l'heure de son 500e anniversaire — qui s'est passé sous les meilleurs auspices. Connu depuis longtemps comme un objet qui pendant un demi-millénaire n'a jamais quitté l'imposant sanctuaire de l'église placée jadis sous le vocable de la Vierge, dominant de sa colline l'ambitieuse communauté allemande de Biertan, l'autel a conquis dans les dernières 12 années l'attention du monde scientifique. Sorti d'un quasi-anonymat grâce à la publication de 3 études essentielles [2] — les premières au caractère monographique — concernant les sources iconographiques et les directions stylistiques qui ont concuré à sa création il a été soumis aussi à la restauration [3]. Par l'effet de cette action, attentive et difficile, qui a eu comme but de lui redonner ses structures iconographiques et sa composition chromatique d'origine, le retable s'est enrichi — pour sa partie peinte, au moins — de thèmes rares, importantes pour la connaissance de la pensée du Moyen Age tardif et de l'époque précédant la Réforme.

Aujourd'hui, le grand autel a la forme d'un retable hétéroclite, composé de quatre parties distinctes : la prédelle, la partie centrale, le triptyque supérieur et le couronnement. La prédelle est munie d'un panneau central flanqué d'une paire de volets et d'une paire de panneaux fixes, étant décorée d'un vaste ensemble représentant un seul thème : *La Sainte Parenté* [4], dans la rédaction la plus complexe trouvée en Transylvanie. Par la corroboration des données stylistiques et historiques on peut la dater 1524 [5]. La partie médiane — la plus ancienne — présente, autour d'une niche centrale meublé d'une *Crucifixion* sculptée, deux paires de panneaux fixes et une paire de volets. Vers l'intérieur (autel ouvert) on voit un cycle de *la Vie de la Vierge et de Jésus*, vers l'extérieur (autel fermé) — une suite de saints. Au dessus, flanqué et couronné d'ornements architecturaux gothiques tardifs, se trouve le triptyque — pratiquement un troisième autel [6]. Sur son panneau central on a peint l'image symbolique *Crucifixion — Arbre de Vie*, entourée de la *Vierge* et de *saint Jean Baptiste*, et des bustes des *12 apôtres* placés sur les branches, accompagnés de leurs attributs. Sur les volets — *La Vision du Prophète Ezéchiel et la Vision de l'empereur Auguste*. Une inscription sur la baguette supérieure indique l'an 1515.

Le travail présent se propose d'étudier uniquement la partie centrale du retable actuel.

REV. ROUM. HIST. ART., **Série Beaux-Arts,** TOME XXI, P. 57–81, BUCAREST, 1984

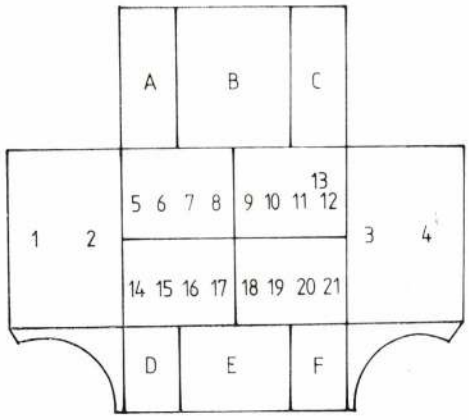

Fig. 1. Le retable fermé : 1. Saint Grégoire le Grand; 2. Saint Jérôme; 3. Saint Augustin; 4. Saint Ambroise; 5. Saint Roch; 6. Archange Michel; 7. Saint Sébastien; 8. Saint Joseph; 9. La Vierge de l'Apocalypse; 10. Sainte Anne Trinitaire; 11. Sainte Marie Madeleine; 12. Marie Salomé; 13. Marie Jacobi; 14. Sainte Marguerite; 15. Sainte Dorothée; 16. Sainte Catherine; 17. Sainte Barbe; 18. La Vierge aux épis; 19. Sainte Elisabeth de Thuringe; 20. Sainte Hélène; 21. Sainte Agnès. A. Vision de l'empereur Auguste; B. Crucifixion; C. Vision du prophète Ezéchiel; D. E. F. Sainte Parenté.

Au visiteur qui un jour de la semaine, d'il y a 7 ans, entra dans l'église de Biertan, l'autel s'imposa par l'autorité des images peintes des *apôtres Pierre et Paul*, dominant les deux registres de saints placés entre eux, absolument différents comme vision, proportion et style [7].

Encore à l'époque de Victor Roth[8], sous la couleur de fond des apôtres — peints au début du siècle passé — on pouvait entrevoir les figures, supposées originelles, de quelques saints, dont la présence devrait déranger une recrudescence tardive du zèle iconoclaste luthérien. Grâce aux sondages qui ont prouvé sous la peinture à l'huile des apôtres, l'existence d'une autre couche ayant des qualités chromatiques et techniques remarquables, en 1978, à l'occasion de la récente restauration, les deux images ont été décappées. Ainsi, on a mis au jour les figures monumentales, représentées debout, des *Quatre Pères de l'Église Latine* : *Grégoire le Grand*, *Jérôme*, *Augustin* et *Ambroise*, deux sur chaque panneau, n'ayant, sauf Jérôme — d'autres attributs que des vêtements sacerdotaux indiquant leur rang, les deux derniers dénommés aussi par des inscriptions latines placées sur la baguette supérieure.

Du point de vue iconographique et plastique, cette découverte a une grande importance [9]. Pour la peinture transylvaine sur panneau, les Pères de l'Eglise représentent une nouveauté absolue [10], mais la manière de la rédaction et les hautes qualités artistiques les situent — dans l'espace européen même — parmi les œuvres d'exception.

En ouvrant les volets, on se trouve devant l'ensemble depuis longtemps connu, composé de 12 panneaux — le plus vaste de ce type de la Transylvanie — dédié à *la Vie de la Vierge et du Jésus*. Le récit commence avec *La rencontre à la Porte d'Or de Joachim et d'Anne* et se déroule jusqu'au moment du *Baptême* [11]. Au centre, la niche en bois est meublée par la *Crucifixion*, composition qui devrait remplacer une autre, consonante au message théologal-dogmatique de l'autel, mais devenue inconforme à la nouvelle conception luthérienne [12].

Aux recherches d'histoire, d'inconographie et de style de Harald Krasser, de 1971—1976 [13], on doit non seulement la rentrée du rentable dans le circuit scientifique européen, mais ausi la redécouverte de la date à laquelle la partie de « fête » (autel ouvert) a été peinte. Mentionnée en passant par Roth [14], acceptée par Radocsay [15], mais considerée comme dépourvue de signification par ces deux chercheurs ainsi que par V. Vătășianu — qui accepte

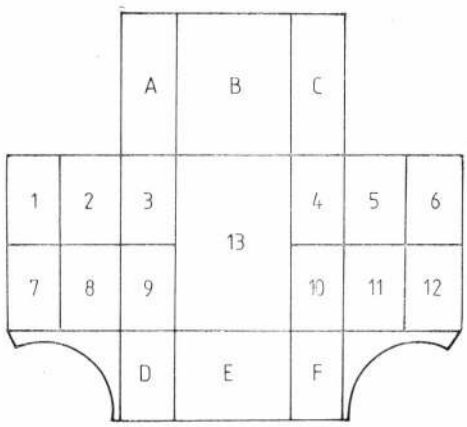

Fig. 2. La rencontre de Joachim et d'Anne à la Porte d'Or; 2. La naissance de la Vierge; 3. Les fiançailles de la Vierge; 4. L'annonciation; 5. La visitation; 6. La naissance de Jésus; 7. La circoncision; 8. L'adoration des mages; 9. La présentation au temple; 10. La fuite en Egypte; 11. Jésus parmi les docteurs; 12. le Baptême. A.B.C.D.E.F.G. les mêmes qu'à la Fig. 1.

de ses prédécesseurs la date de 1515 [16] *l'année 1483* est inscrite sur la page d'un livre, énergiquement levé par un des personnages de l'avant-dernière scène du récit peint : *Jésus à 12 ans parmi les docteurs* [17].

Dans ce nouveau contexte, généreusement offert par la restauration, l'essentiel est de regarder le retable comme un TOUT, afin de déchiffrer son message profond aussi bien que ses qualités atistiques, en laissant, pour le moment, de côté les différences dues à la collaboration de plusieures mains, inhérentes à une œuvre de telles proportions et spécifiques pour le système médieval de travail.

Dans ce cadre, les découvertes d'ordre iconographique nous semblent acquérir la plus grande importance. Elles doivent être examinées de deux points de vue convergents : a) le programme iconographique proprement-dit ; b) les rapports plastiques avec le reste de l'ensemble peint.

La présence des Pères de l'Église souligne et renforce la cohérence du programme iconographique *strictement marial* du retable entier. A ce sujet, L. Réau remarque que, lorsque les Quatre Docteurs (Pères) de l'Eglise sont représentés groupés, ils discutent sur l'Immaculée Conception [18]. Ainsi, leur découverte projette une nouvelle lumière sur l'ample théorie des saints, arrangés sur deux registres superposés à l'extérieur des volets [19], chacun ayant comme centre d'intérêt une image de la Vierge, en deux hypostases différentes. Sur le premier registre on trouve les images des saints *Roch, Michel terrassant le dragon, Sébastien, Joseph, la Vierge à l'Enfant dans la variante apocalyptique, les saintes Anne Trinitaire, Marie Madeleine, Marie-Salomé et Marie-Jacobi*, et dans la rangée inférieure — *les saintes Marguerite, Dorothée, Catherine, Barbe, la Vierge aux épis, Elisabeth de Thuringe, Hélène, Agnès*. Chaque personnage est accompagné de son attribut caractéristique et identifié, aussi, par une inscription tracée avec des caractères blancs sur le cadre supérieur du panneau respectif.

La présence de la Vierge sur deux registres superposés représente une nouveauté, peut-être un *unicum*, mais elle pourrait être mise en connexion avec

Fig. 3. Le retable de Biertan (ouvert) en 1974.

les deux idées majeures de l'époque, fortement liées entre elles par la signification qu'on accorde au Moyen Age tardif ; la Femme — la nouvelle Eve de la Rédemption — née sans le péché originel parce qu'elle va mettre au monde le Fils de Dieu, est « Maria — semper Virgine » [20].

L'image du registre supérieur — *la Vierge de l'Apocalypse*, vêtue par le soleil, couronnée par les étoiles, le croissant de la lune à ses pieds, selon la Vision du saint Jean à Patmos [21] — devient, vers la fin du XVe siècle, le type iconographique commun pour illustrer l'idée de l'Immaculée Conception. Cette fête a été instituée par le Saint Office de Rome, en 1476 [22]. Les iconologues mettent en relation cette double hypostase symbolique-plastique de la Vierge avec la présence autour d'elle

a

b

Fig. 4a. Les Saints Grégoire le Grand et Jérôme.

Fig. 4b. Les Saints Augustin et Ambroise.

de nombreux personnages de sa famille [23] — d'habitude *Anne Trinitaire*, accompagnée parfois selon « Les Apocryphes », par les autres femmes de sa famille, avec leurs maris et leurs enfants. Les représentations sont fréquentes dans ce contexte iconographique en Allemagne de Sud [24] et de Nord [25] vers la fin du XVe siècle et au début du XVIe. Ce cadre « de famille » peut impliquer aussi Joseph, présent ici dans la variante iconographique, assez rare, du fiancé élu par Dieu pour protéger la Vierge et son Fils, avec le bâton fleuri et surmonté par la colombe [26]. L'hypostase dans laquelle font leur apparition « les sœurs » de Marie — aussi bien que la présence, moins explicite dans ce contexte, de Madeleine — toutes dans la posture de « myrrhophores » — pourrait être une allusion à leur participation à la mort et à l'ensevelissement du Christ, épisodes intégrants du mystère de la Rédemption [27].

Groupées autour de la *Vierge aux épis*, cinq des sept saintes du registre inférieur sont des *vierges-martyres*. Du point de vue compositionnel il s'agit d'une variante moins commune pour cette époque — mais caractéristique pour la fin du XIVe et la première moitié du XVe siècles — celle de « *Virgo inter Virgines* ». Ici, Marie porte une robe aux épis (symbole de la fécondité, mais aussi de la naissance virginale [28]) qui, conformément à la légende, a été tissue pour elle par les vierges du temple. Le type, fréquent dans l'iconographie du milieu du XVe siècle jusqu'au début du XVIe, a l'origine dans une statue miraculeuse, donnée après 1383 au Dôme de Milan par Caterina Sforzza, femme de Gian Galeazzo Visconti [29].

Ce que pour le chercheur de cette partie du retable, Otmar Richter [30], semblait arbitraire comme sélection et dépourvu de sens à cause du manque de la clarté et de l'ordre, devient —

a

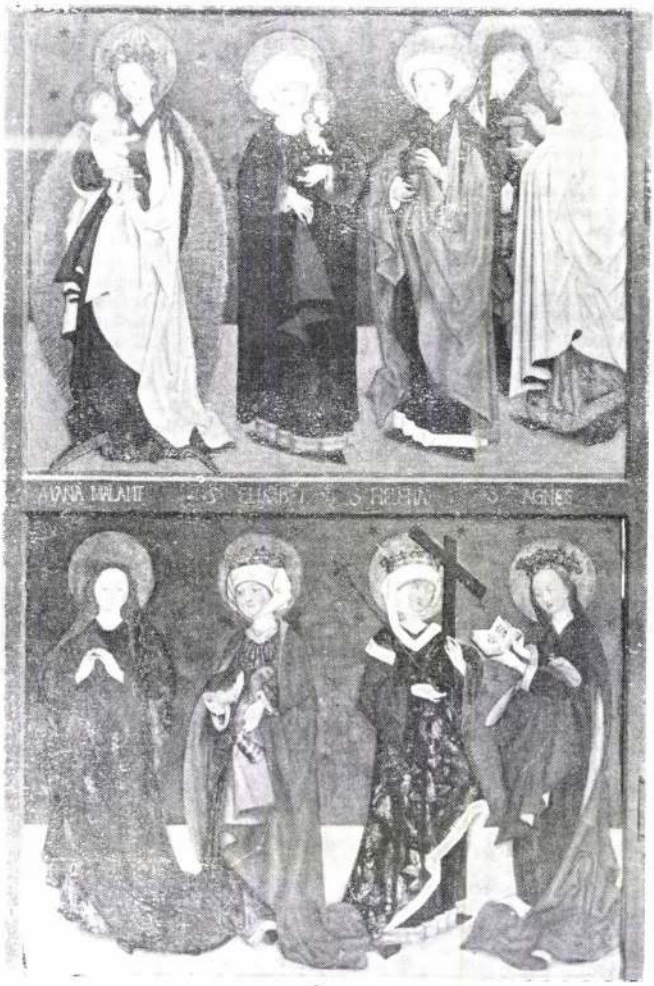

b

Fig. 5a. Volet gauche du retable fermé.

Fig. 5b. Volet droit du retable fermé.

d'après notre avis — par une reconstitution du processus de la pensée médiévale, cohérent et significatif.

La présence des autres cinq personnages comporte aussi des connexions avec le reste, même si cela n'était pas obligatoire à l'époque, quand il y avait quantité de retables gothiques portant sur un côté ou sur l'autre, sur un registre ou sur l'autre, un choix de saints, apparemment aléatoire, mais en réalité, fait seulement en raison de la dévotion particulière des donateurs [31] ou lié aux évenements locaux à une signification depuis longtemps perdue. Si on peut lier Joseph à la famille terrestre de la Vierge, *l'archange Michel* — dans la variante du vainqueur — peut être associé à la Vierge de l'Apocalypse. Les saints *Roch* et *Sébastien*, très vénérés dans la deuxième moitié du XVe siècle, sont généralement invoqués comme protécteurs contre la peste [32]. Les deux saintes reines du registre inférieur, Elisabeth et Hélène, sont présentes ici parce que le retable a été destiné expressément à la Transylvanie à une certaine époque.

C'est l'époque où le danger turc est de plus en plus menaçant, l'époque de Mahomet II, mais aussi de Vlad l'Empaleur et d'Etienne le Grand, époque dans laquelle les communautés allemandes de la Transylvanie commencent à se défendre, en bâtissant les bien connues fortifications de leurs églises. Le village de Biertan n'en fait pas exception. On a construit ici une des enceintes les plus fortes du pays. Dans le contexte de la lutte chrétienne contre la demilune, la présence de la croix, soutenue par Hélène, et son association avec Elisabeth de Thuringe n'ont rien de surprenant. La dernière, fille du roi

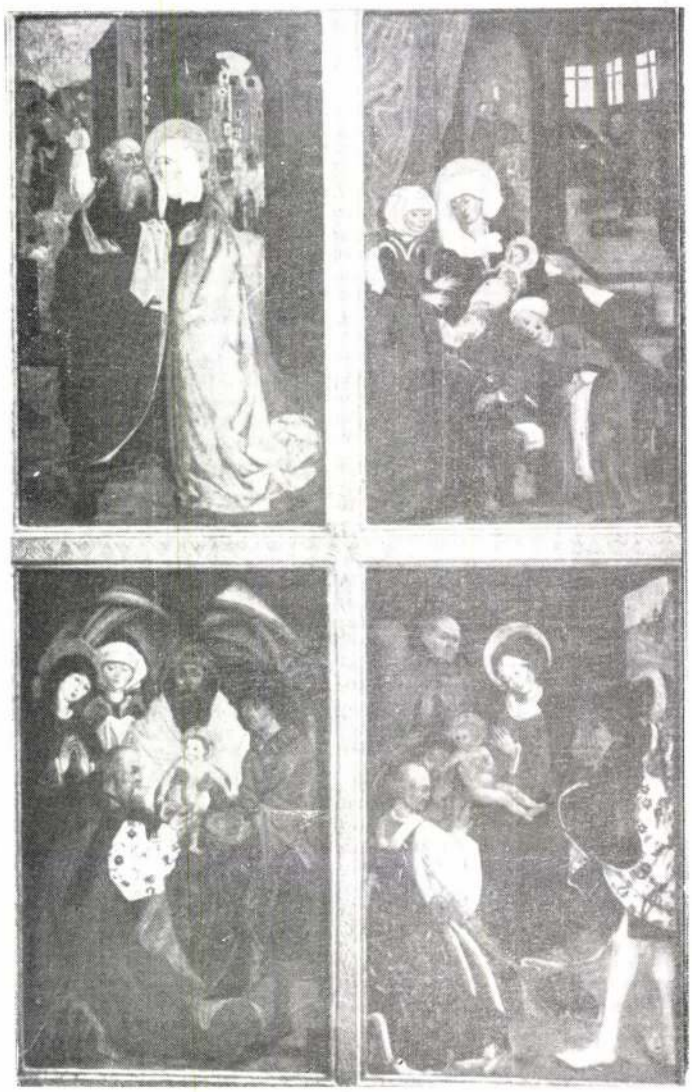

a

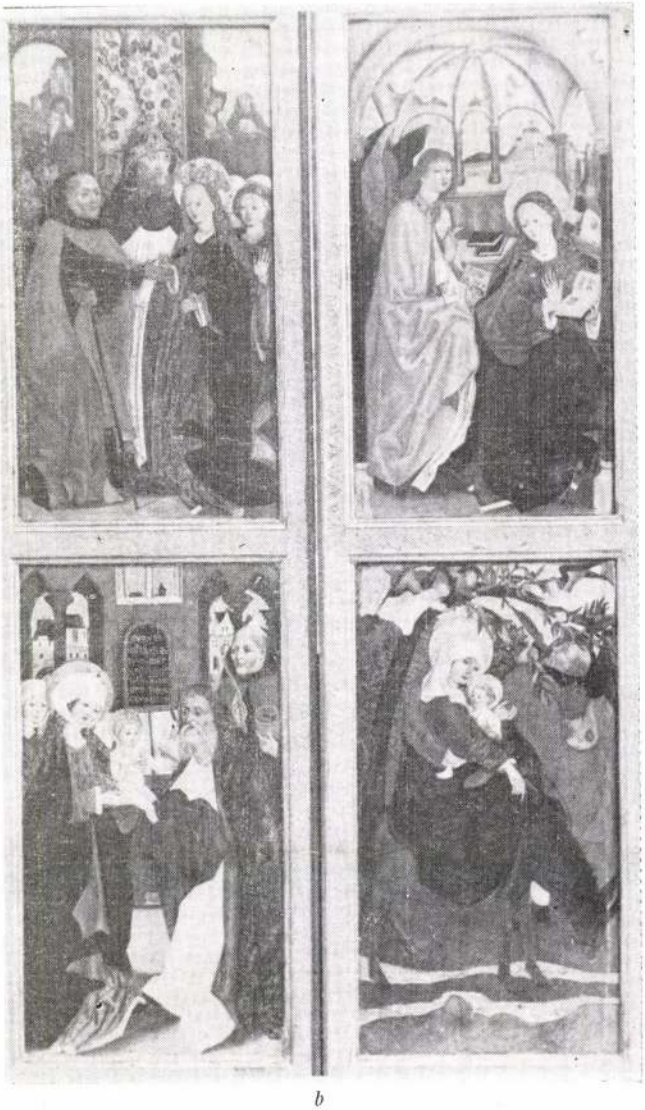

b

André II d'Hongrie — le roi de la Ve croisade, singulièrement lié à l'histoire des saxons de Transylvanie par la Boule d'Or de 1224 [33] — et la femme de Louis de Thuringe — mort aussi comme héros de la croisade — était sollicitée de donner secours au temps de la famine [34]. La prière commune de tous ces saints protecteurs a eu comme objet de sauver la vie des Transylvains, ménaçés sans cesse par l'invasion turque, par le danger de la famine et des maladies qui accompagnaient la guerre.

En regardant le retable, on peut déchiffrer un certain contraste entre la représentation des Pères de l'Eglise et celle des autres catégoires de saints. Les Pères s'imposent par leur majesté, due à leur haut rangs dans la hiérarchie de l'Eglise et, surtout, comme représentants de ceux qui ont forgé les idées devenues dognes. Les autres — la Vierge comprise, en dépit de ses prérogatives célestes —sont plus proches de la dévotion et du monde communs. La faible inclination des têtes, le jeu des courbes et des contrecourbes, la ligne serpentinée des corps contribuent au rythme lentement mouvementé de la composition, mais aussi — par les vêtements somptueux, coupés à la mode, d'une élégance tout à fait particulière — au rapprochement de ces êtres à celui qui priait devant l'autel.

Vis-à-vis de cette prééminence des images incorporant des idées, les 12 scènes qui racontent *la vie de la Vierge*

Fig. 6a. Volet gauche du retable ouvert.

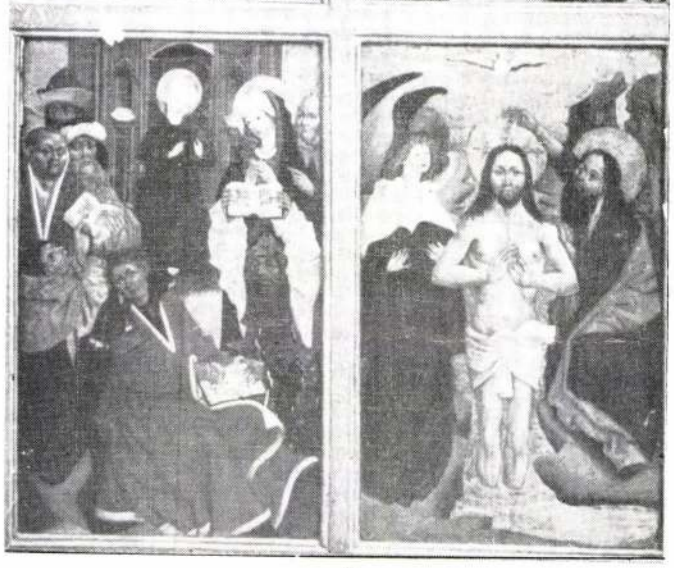

Fig. 6b. Les deux panneaux encadrant la niche (retable ouvert).

c

Fig. 6c. Volet droit du retable ouvert.

et de Jésus, dans le style le plus authentique d'une narration illustrée, se trouvent dans un contraste apparent. Mais, ce contraste n'est présent que dans nos yeux, car, pour celui qui a commandé l'œuvre et pour les déstinataires de la communauté, les images figurées sur les deux côtés représentaient une réalité unique, et la solution plastique différente souligne, une fois de plus, la véritable différence médiévale entre l'imperméabilité abstraite du dogme, liée aux associations intellectuelles subtiles (vues parfois à travers les futures Litanies lauretanes [35]) et l'accessibilité de la succesion des scènes de la partie ouverte aux foules pendant les jours fériés.

L'interprétation des choses dans cette manière et la considération du retable comme un TOUT, (et) aussi la décoration de la niche centrale — avec la composition sculptée qui devrait dominer l'autel ouvert — imposent une image adéquate de la Vierge. En examinant les retables de l'époque munis d'un programme similaire ou proche de celui-ci, deux thèmes seulement seraient acceptables : *la Vierge à l'Enfant* dans la variante commune ou dans celle de l'Apocalypse, flanquée ou non de deux saints, ou le *Couronnement de la Vierge*. L'aspect actuel de la niche — avec la paroi du fond décorée d'une auréole avec des rayons ondulés et d'une draperie imitant le brocart d'or, permet la supposition que le nimbe devrait cerner la tête de la Vierge dans la première variante ou la colombe du Saint Esprit,

Fig. 7. L'an 1483 dans la scène Jésus parmi les docteurs.

dans la deuxième. L'espace, assez étroit et haut, plaide pour la première hypothèse, pour la deuxième, même avec les personnages réduits à l'essentiel, il n'y a pas de place [35]. En tout cas, le groupe statuaire de la *Crucifixion* devrait figurer, soit dans un autre autel, soit sur le couronnement de celui-ci, selon l'hypothèse qu'il a suivi un schéma largement répandu dans l'ambiance de l'Autriche, en liaison directe avec l'importance accordée aux dogmes de l'Incarnation et de la Rédemption [37].

Du point de vue artistique, le retable en totalité — soit dans ses parties depuis longtemps connues, soit dans les découvertes récentes — fait preuve de remarquables qualités. D'abord, il s'agit de la composition. Sans faire appel à tout prix à la recherche de le géométrie secrète [38], il faut dire que, dans sa partie narrative, la rigueur de la ligne et des rapports numériques entre les axes, aussi bien qu'entre les surfaces, sont à retrouver, soit dans chaque panneau, soit dans la composition d'ensemble du retable ouvert. La coïncidence sévère de quelques tracés directeurs rectilignes — sur les diagonales —, ou courbes — en suivant les volumes ou en unissant des points et des zones d'intérêt — n'est pas aléatoire, mais attentivement suivie, comme principe compositionnel général, pas excessivement compliqué, mais efficient dans la création d'une certaine harmonie intérieure. Associé à la couleur, le principe sert à la mise en valeur de la signification spirituelle obligatoirement destinée d'être incorporé visuellement dans l'image, comme la raison même de l'art médiéval d'exister.

Les problèmes les plus intéressants du point de vue de la composition sont posés par les solutions spatiales et par la relation des personnages avec l'espace environnant. Une première observation porte sur la différenciation nette entre les deux sous-ensembles du retable : celui pour les offices journalières — c'est-à-dire, ouvert et décoré seulement avec les figures — debout — des saints que nous venons de mentionner — et celui destiné aux jours fériés. Dans la première situation, les figures sont projétées sur un fond neutre (bleu céruleum pour les voltes, outremer foncé pour les Pères de l'Eglise), parsemé d'étoiles dorées, dépourvues d'indications spatiales, et évoluant comme devant un rideau, pareil aux célèbres « sacre conversazioni » du Quattrocento italien. Chaque figure, soit elle du Docteur de l'Eglise ou d'un autre saint moins significatif, est vue de demi profil, comme une statue peinte, monumentale ou élégamment élancée, mais, en même temps, réalisée avec toute la science d'un peintre doué pour suggérer l'incarnant et heureux de rendre la matière riche et variée des vêtements amples, avec des plis picturalement traités.

Le raffinement des accords chromatiques — dans lesquels le rôle de choix porte sur le vrai thème aux variations des complémentaires rouge et vert —, la diversité des attitudes, une certaine élégance recherchée dans les mouvements lentement déroulés font de ce manque d'espace une aura de plus pour les personnages, aura qui n'est pas identique au brillant fond d'or typique des autels gothiques, ni au « topos atopon » des icônes byzantines et des peintures situées dans leur tradition.

Le retable ouvert présente, jusqu'à un tel point, une situation contraire : des compositions savemment conçues, s'ouvrant sur des architectures compliquées, des échappées vers le paysage, des chambres bourgeoises. Mais les personnages sont peu, ou presque pas du tout compris *dans* cet espace tellement élaboré. D'une manière générale, le peintre n'a pas de succès dans son essai de les intégrer ; ils y restent extérieurs, des entités incapables d'entrer en communication. Le récit biblique reste à se dérouler, partiellement, non devant un rideau, mais sur un type de proscenium, pour lequel la pittoresque ville médiévale — comme dans le théâtre moyennâgeux le plus authentique — reste un cadre, et le paysage lointain, une allusion nostalgique au monde d'alentours.

Les fonds d'architecture d'intérieur, le paysage urbain ou collinaire constituent des motifs d'attraction pour le peintre. Parmi les paysages urbains, le plus beau se trouve dans *la Visitation*. Les deux femmes embrassées se projettent, d'une manière monumentale, sur le fond d'architecture d'une ville décrite minutieusement et même avec humour. Seul, le paysage gagne une certaine autonomie et reçoit de la profondeur par la fonction coulissante des deux constructions parallèlement placées dans les extrémités du premier plan, par la ligne diagonale — marquée par le rangé des maisons aux frontons triangulaires — et de la rivière qui traverse la ville sous le pont indiquant la séparation nette entre l'espace et les femmes.

Le plaisir d'un paysage peuplé d'êtres minuscules, qui n'ont rien à faire avec le drame mystique qui se déroule autour d'eux, est présent aussi dans le premier moment du cycle marial, *La rencontre de Joachim et d'Anne à la Porte d'Or*. Dans une rue en pente, vue en perspective montante à travers la grande porte d'une forteresse (strictement contemporaine au peintre par une meurtrière en double clef, caractéristique à la deuxième moitié du XVe siècle), des personnages élégants se promènent parmi des maisons à bretèche, aux fenêtres en saille (les caractéristiques « Erker » allemandes) ou aux colombages.

Deux scènes sont placées dans des intérieurs aux voûtes gothiques, celles de la *Circoncision*, très compliquées mais maladroitement tracées en perspective.

Fig. 8. La visitation (détail).

Fig. 9. La rencontre devant la Porte d'Or de Joachim et d'Anne (détail).

Fig. 10. La naissance de la Vierge, avant la restauration.

Fig. 11. La naissance de la Vierge, après la restauration.

Moins convaincante dans cette scène — à cause de la hyperagglomération des figures — la solution spatiale, ayant comme point de départ un schéma semblable, offre un résultat plus heureux dans *l'Annonciation*. Un édicule comme un ciborium s'ouvre sur le paysage de rochers, de châteaux et de ponts suspendus : c'est ici que la Vierge reçoit le message divin.

Une seule composition — *La Naissance de la Vierge* — permet d'entrevior l'accomplissement des desiderata spatiales « modernes » à la manière du réalisme gothique du dernier quart du XVe siècle : une certaine continuité des plans, l'unité de la composition par des lignes parallèles ou convergentes que l'on peut suivre du premier jusqu'au dernier plan. Cela permet aux personnages, secondaires surtout, de s'intégrer dans les chambres bourgeoises qu'il habitent et, du point de vue artistique, de marquer la liaison narrative-spirituelle qui les unie [39].

Pour les autres épisodes *(La naissance de Jésus, L'adoration des mages)*, la solution de l'échappée vers l'extérieur facilite l'établissement d'une continuité spatiale entre le premier et le dernier des plans, la scène sacrée s'encadrant naturellement au milieu dans lequel se déroule : un abri précaire, à l'ombre d'un bâtiment en pierre, qui vers l'autre côté communie avec un paysage vert, peuplé de personnages secondaires de l'histoire et marqué de constructions véridiques vers lesquelles montent des sentiers ondulés.

Il y a , dans les 12 scènes, une haute ligne d'horizon, presque commune, unifiant, une fois de plus, tous les panneaux d'un registre. En dépit d'une certaine agglomération *(Circoncision, Adoration des mages, Jésus parmi les docteurs)*, le peintre a réussi à garder l'indivīdualité de chaque personnage grâce aux raccourcis habiles et aux rapports chromatiques basés, en grande partie, sur le procédé des écrans (clair sur sombre et inversement).

Fig. 12. La naissance de Jésus.

Fig. 13. L'adoration des mages.

Sauf la composition géométrique et spatiale, l'ordonance chromatique et les solutions volumétriques s'imposent aussi à l'attention du chercheur.

Quand le retable reste fermé — en dépit de sa variété chromatique — le tout paraît assez équilibré. Comparés à la partie centrale qu'ils flanquent — par la structure même de sa composition plus morcelée — les deux panneaux des *Pères de l'Eglise* offrent des surfaces étendues de couleur modulée, afin de suggérer la matière et son poids différent, aussi bien que la rondeur et le mouvement des plis. Sur chaque panneau, et en proportion presqu'égale, dominent vers la gauche le vert émeraude et vers la droite — le rouge cinabre, respectivement rubis, complétés par le pourpre des dalmatiques, les dégradés clairs des aubes, le ton brun-doré des bandeaux décoratifs, des mitres et des crosses. On retrouve toutes ces couleurs dis-éminées parmi les saints des deux registres, comme des rappels plastiques contribuant à l'unification chromatique. Les deux panneaux centraux apportent une luminosité plus accentuée dans les registres supérieures grâce à la gamme plus claire, avec beaucoup de blanche-rosée, consonante avec les aubes en dégradé rose et bleu des prélats, complétée d'un jaune vif. L'accord dominant — comme pour le retable entier, d'ailleurs, est donné par les complémentaires rouges-vert, enrichis d'une multitude de nuances intermédiaires du pure émeraude et cinabre jusqu'aux lourds vert-pin, pourpre et bordeaux.

Au premier abord, le retable ouvert surprend par une gamme plus chaude, sensation due, surtout, à l'or unificateur des fonds, des auréoles, des baguettes horizontales et verticales qui délimitent les scènes. Immédiatement, le même accord rouge-vert, brillant, envahit le cadre. Cette fois-ci, il est accompagné plus qu'à l'extérieur , par des combinaisons établies entre le bleu lourd foncé des manteaux de la Vierge (toujours doublés de rouge) et les différentes nuances d'ocres, de la plus claire, trouvée sur les architectures et sur le sol, jusqu'au brun ennobli par les effets précieux de brocart ou assombri vers le violet. Les taches de blanc et de

Fig. 14. Jésus parmi les docteurs.

jaune vif modulé d'orange complètent la gamme.

Il faut remarquer la cohésion réalisée par le peintre entre le dessin comme support de la forme et la couleur munie de la même qualité. D'abord il s'avère préoccupé de construire le schéma général d'un personnage. Il a des préférences (Marie, Joseph, les Pères de l'Eglise) pour lesquelles il adopte une vision ample, conforme à une formule compositionnelle pyramidale, dans laquelle — à l'exception de la tête, du cou et des bras — l'anatomie est peu importante. Les vêtements amples suggèrent seulement l'anatomie, la position des corps par les jeux des plis, dans le style angulaire, introduit vers le milieu du siècle par les flamands.

Par saturations successives de la couleur ou par l'intermédiaire des ombres dues aux mélanges différents, on indique les volumes et l'emplacement dans l'espace, on devine un genou flecté ou incliné. Les autres — surtout les personnages de « la Vie » et ceux qui se trouvent sur les volets — ont des silhouètes élégantes et élancées, qui prouvent la capacité du peintre de surprendre et de rendre correctement l'anatomie et les positions. Ce sont les vêtements — et surtout les robes des femmes, cette fois moulées sur le buste et amples en bas — qui soulignent les valeurs plastiques des corps.

Le décappage des repeints du XIXe siècle a apporté un soutien inattendu à la recherche, permettant l'observation de la succession des phases dans la réalisation des images des Pères de l'Eglise. En laissant de côté la catégorie des observations purement techniques — qui nous dépassent en grande mesure — il faut, en tout cas, remarquer les qualités du dessin préparatoire sur l'enduit, à duct ferme, décis, marquant le contour d'un seul trait sûr ou, revenant nerveux, avec des lignes coupées et inégales pour caractériser la vie de la main gantée, surprise dans un raccourci parfait. Le manque de couleur — heureux dans ce cas — permet aussi d'observer sur le vif la modalité de construire les plis et les grands volumes. Les contours sûrs — dûs au pinceau mouillé dans une couleur noire — tracent le schéma général des volumes et puis — tirées avec le même pinceau — les lignes parallèles courtes, groupées d'une manière différente, indiquent les zones assombries, suggérant les creux d'ombre (la doublure des « pluviales » du saint Ambroise) ou la rondeur d'un bras (saint Jérôme).

De même, on peut observer les modifications survenues pendant le parachèvement du travail, les renoncements aux tracées primaires (la partie inférieure des crosses). Mais, il faut regretter dans la même mesure les grandes surfaces dépourvues presque totalement de couleur (la dalmatique du saint Grégoire [40]), aussi bien que les lacunes des bandeaux décoratifs des vêtements épiscopaux somptueux et des pièces d'orfevrerie qui les fermaient — tant de repères précieux pour les attributions stylistiques et topographiques [41]. Des observations de ce type ne sont pas possibles ni dans les registres de saints, ni sur le retable ouvert, où il n'y a pas de grandes plages sans couleur [42].

Pour les visages, une technique fine, bien mise au point, a constitué une

aide précieuse du peintre, afin de matérialiser ses intentions. On peut suivre l'association de l'ombre brune-noirâtre du contour, délicatement dessiné, de l'ovale doux ou sévère des visages ou des traits des personnages, ou le passage subtil du contour vers l'ombre légèrement colorie absorbée dans le blanc-rosâtre ou vaguement grise de l'incarnat (la Vierge, les saints Jérôme et Augustin, Joseph). Parfois, les visages sont plus intensement coloriés d'ocres rougeâtres (saint Ambroise, les personnages de la scène *Jésus parmi les docteurs*).

Une remarque spéciale porte sur les mains, véritable œuvre de choix du peintre. Fines, expressives, avec des doigts longs et minces, elles confèrent une note particulière à chacun des personnages et leur jeu unit, d'un mouvement ondoyant, les figures d'un panneau, et se transmettent d'une scène à l'autre, dans le retable entier.

Digne d'être observée est, aussi, la variété dans la position des quelques dizaines de figures peuplant le retable, quelques raccourcis plus hardis, la recherche des solutions moins confortables pour la question délicate et difficile des relations spatiales et volumétriques établies entre les personnages.

Le retable entier comporte une belle galerie de types humains. Les intentions «portraitisantes» sont plus accrues chez les Quatre Docteurs de l'Eglise, et, parmi eux, chez Jérôme, commençant à vieillir, méditatif et presque blasé.

Dans les scènes successives du récit biblique – comme dans les deux registres de saints indépendents — il y a des types humains qui reviennent plusieurs fois. Normalement on le fait pour la même personne (Joseph), mais on retrouve le même type chez les figures différentes, surtout féminines (Elisabeth de la *Visitation*, la jeune femme de gauche de la *Naissance de la Vierge* et celle du second plan de la *Circoncision*, Madeleine et Hélène à l'extérieur du volet droit). Le peintre a réalisé le groupe des figures des représentants de l'Ancienne Loi, de l'avant-dernière scène du cycle, par suite d'une recherche intentionnée de l'expressivité. Des physionomies différentes, un accent mis sur les traits légèrement caricaturaux, de mouvements beaucoup plus vifs, même brutaux, le contraste entre eux et les personnes sacrées (Jésus, Marie, Joseph) particularisent cette composition, munie d'une importance spéciale, peut-être, parce qu'ici se trouve aussi la datation présumptive de l'œuvre — l'an 1483, inscrit sur un livre non-déchiré. Parmi ces représentants du Temple, il faut singulariser un homme, de la partie supérieure gauche, vu de profil, presque tournant le dos à la scène, qui — par sa position, la manière d'être envisagé et la direction du regard — suggère l'hypothèse d'un autoportrait.

Mais la prédilection particulière du peintre s'adresse à Marie, vraie Madone d'une délicate inspiration flamande, réplique assez personnelle des Vierges des Van der Weyden et de Memling, apparentée aux Mères de Dieu de Schongauer. Vue dans des hypostases et des circonstances différentes, l'artiste marque avec subtilité les différences de son comportement et le faible passage des années sur sa figure.

Une remarque obligatoire porte sur la présence du fond d'or de la tradition gothique dans les panneaux du cycle narratif (sauf la *Circoncision*), mis au jour par la récente restauration [43]. Sa présence pourrait être expliquée soit par une demande spéciale du comanditaire, soit par les limites du maître de Biertan. Malgré toutes ses innovations et ces solutions réalistes, inspirées des Flamands, il n'est pas capable de s'élever jusqu'à ce degré auquel on sent l'atmosphère à l'aide des rapports lumière-couleur. Les questions concernant la lumière, entrées dans son attention, sont pauvres et retardataires. Il respecte soigneusement une règle imposée par lui-même : la source de la lumière se trouve, d'habitude, à droite. Elle est toujours unique, ce qui lui permet de mettre sur le côté opposé des ombres légères afin de suggérer les volumes. Mises un peu obliquement vers la gauche, des taches sombres marquent les ombres courtes jetées sur le sol par les personnages et les bas de vêtements.

Au delà de cette phase constatative — non suivie jusqu'à ses dernières conséquences — il faut s'engager sur la voie nécessaire des interrogations. Elle vise

Fig. 15. Saint Ambroise, dessin préparatoire (détail) pendant la restauration, après le décappage de la peinture au XIXe siècle.

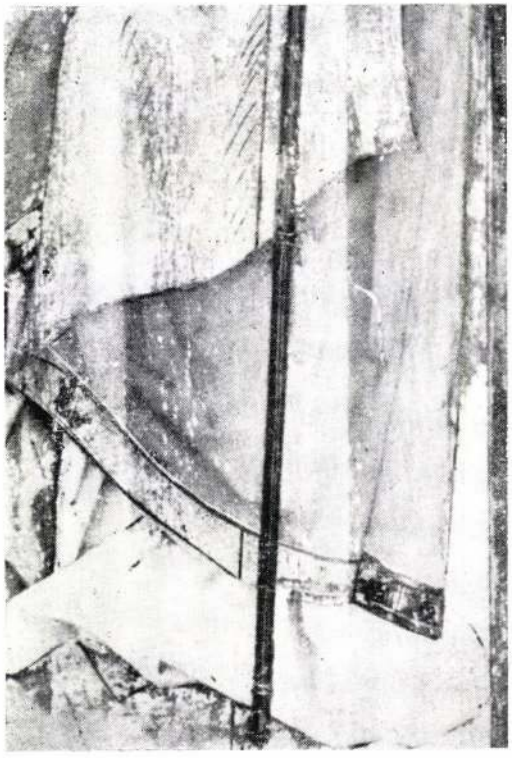

Fig. 16. Saint Ambroise, dessin préparatoire (détail), pendant la restauration, après le décappage de la peinture au XIXe siècle.

plusieurs aspects, chacun assez complexe et difficile. Quand on considère l'ampleur de lœuvre et la pratique courrante de l'artisanat médiéval, on est obligé d'exclure l'hypothèse d'une seule main exécutante du retable entier.

Malgré cela — à l'exception de *Baptême*, scène que, dans son ensemble, prouve d'une autre conception compositionnelle, axée sur la symétrie verticale, les personnages présentant des caractères somatiques et physionomiques différents et une exécution plus picturale — c'est impossible de compartimenter l'œuvre entière selon des fragments attribués à une main ou à une autre. D'après notre avis, nous nous trouvons dans la situation de plusieurs retables de la même époque — sortis des ateliers de Pacher ou de Wolgemut [44] (évidemment sans prétendre que le nôtre est issu de là), marqués par la conception générale et unique d'un maître, mais dans lesquels on ne peut pas déchiffrer la contribution exactement quantificable de chaque collaborateur.

Quant au retable de Biertan il est évident, au moins pour nous, qu'une seule personne a conçu l'ensemble entier. Il y un tas d'aspects plaidant pour cette assertion :

1) Le niveau sous-jacent des idées, qui a déterminé un programme marial stricte unitaire et cohérent jusqu'au dernier détail.

2) La conception iconographique unitaire.

3) Une même vision sur les personnages — sans tenir compte de la partie « de fête » ou de saints indépendants — visible dans : a) le renoncement à la stricte frontalité ; b) l'attitude statique — comme une pose — avec le mouvement plutôt suggéré qu'exécuté ; c) les proportions judicieuses et toujours les mêmes ; d) les préoccupations pour l'anatomie, et pour l'expressivité des figures et des mains ; e) l'accent mis — par contraste — sur la suggéstion de la matérialité des objets.

4) La modalité de concevoir les visages, de marquer les traits, de mettre les ombres et des lumières, afin de conférir l'expressivité du regard ou pour caractériser un certain type physionomique. Les têtes sont bien proportionnées par rapport aux corps, ayant une

ligne ovale, le nez petit et droit prolongeant l'un des sourcils, parfaitement tracés, les yeux légèrement exoftalmiques, aux paupières lourdes, dépourvues de cils, une bouche petite, bien dessinée, avec une fossette vers le menton arrondi et gentiment doublé chez les personnages féminines mais aussi chez le méditatif Jérôme et le mélancolique Augustin. On trouve des visages plus âpres et plus énérgiquement crayonnés chez saint Ambroise et à la majorité, des hommes du cycle « de la Vie ».

5) Un certain sens de la monumentalité, malgré les dimenssions réduites des figures. Un essai d'agrandir, à l'echelle des Docteurs de l'Eglise, chacun des saints des deux registres voisins, aura comme résultat une sensation semblable de majesté, qui n'est niée ni par l'expression douce de la figure, ni par l'élégance sûre du maintien. Cette idée pourrait être confirmée par la comparaison entre l'image de *l'archange Michel* trouvée sur le retable, et la figure peinte sur une des voûtes de l'église « de la colline » (Bergkirche) de la ville de Sighişoara [45]. Les deux images sont identiques, malgré les dimensions et la technique différentes : le même contreposte léger du corps, le même mouvement de la main levée portant le glaive, le même boulversement des plis autour de la taille ceinturée et dans le bas des vêtements. La peinture de Sighişoara a été réalisée la même année, 1483 que le retable (une partie au moins) de Biertan. Son auteur est Valentinus Pictor probablement un homme du pays, devenu maire de la ville en 1490 [46].

6) La chromatique soutenue de l'ensemble — la même pour chaque partie — basée en principal sur la relation des complémentaires rouge-vert, autour desquelles on a construit une gamme équilibrée, mise en valeur par une bonne technique des glacis.

7) Une préference pour la somptuosité — visible dans la matière lourde et précieuse des vêtements (brocart, velours, soieries), dans les bordures de fourrure, dans les galons décoratifs et les mitres des évêques ou des prêtres hébreux, semés des pierres.

8) Une suite de pièces véstimentaires inspirées de la mode du moment, avec des particularités spécifiques pour l'Allemagne du Sud (et d'Autriche) : robes à taille haute et corsages étroits, parures bourgeoises ou princières, vêtements de cérémonie pour les hommes.

En parlant de cette démonstration, possible d'être approfondie encore, le *retable* nous semble *absolument unitaire* et nous considérons que la question de sa réalisation pendant un certain laps de temps porte seulement sur les intervalles nécessaires pour mettre en œuvre un programme tellement ambitieux et complexe. L'an 1483, mentionné sur l'avant-dernière scène du cycle marial, représente un indice plausible pour la réalisation de l'autel à cette date environ. Mais nous ne savons pas si le travail effectif s'était déroulé en respectant la succession chronologique du récit. En acceptant cette hypothèse, on peut supposer en effet que l'action entière — au moins pour cette partie — a commencé un ou deux ans auparavant. Les difficultés réelles d'une telle entreprise, la qualité de l'execution et la pratique courrante des ateliers de l'époque soutiennent cette supposition [47]. La question s'avère plus difficile quand on la discute en relation avec le reste du retable. En tout cas, il n'y a pas de règle permettant à suivre le travail d'atelier pour des œuvres semblables. Par exemple, pour le retable Heller de Francfort, Dürer raconte que le travail a commencé avec les grisailles de la partie extérieure des volets, après quoi le peintre, lui-même, a commencé à tracer le dessin préparatoire pour le panneau central [48].

En ce qui concerne le retable de Biertan, la question est moins compliquée pour les volets, grâce à quelques détails techniques bien connus et toujours suivis. Afin d'éviter le jeu du bois et son action différente durant le temps, les deux faces d'un panneau devraient recevoir l'enduit et être préparées pour la peinture presqu'en même temps et avec les mêmes matériaux. Pour les panneaux décorés avec les images des Pères de l'Eglise, O. Richter — par des raisons plutôt d'histoire de l'art que de style — est tenté d'accepter une datation d'au moins une décennie de plus que la date acceptée pour la partie « de fête » du retable, en dépit du fait affirmé par lui-même, que l'art

de travailler le bois (Holzart) est identique pour le retable entier [49]. Les éléments communs de vision, de style et de technique ne permettent pas une telle supposition, et la question posée par l'auteur cité — le doute, voir l'impossibilité d'exister des figures de ce type en Transylvanie avant *Les Saints Erasme et Maurice* (1514—1525) de Grünewald et *Les quatre Apôtres* (1526) de Dürer [50] — nous parraît fausse. Le moment même évoqué par l'auteur — mais laissé de côté dans sa démonstration — de l'apparition de Michael Pecher, avec ses *Pères de l'Eglise* (1480 environ) peints pour la Collégiale de Neustift, près de Brixen (Tyrol), aujourd'hui dans l'Ancienne Pinacothèque de Munich, est un argument pour l'existence plausible et possible, dans la 9e décennie du XVe siècle, d'une vision monumentale, des tendences portraitisantes et aussi des possibilités artistiques de réaliser ces desiderata.

Nous considérons, donc, que le retable de Biertan n'est pas seulement une œuvre unitaire comme vision, technique et style, mais aussi qu'il a été réalisé dans une seule étape, dont la durée était imposée par les nécessités effectives d'un travail tellement complexe. Comme nous ne connaissons ni le nombre de collaborateurs du maître principal, ni le système d'organisation de son atelier, il faut supposer au moins 4 ou 5 ans pour l'achèvement de l'œuvre dans sa totalité.

Une autre question — d'une importance égale — soulevée aussi par O. Richter [51] — est celle de l'auteur du retable. Qui était ce maître? Où et comment s'était-il formé?

Jusqu'à un tel point, ces questions s'entremêlent avec le problème de la destination du retable.

Par le thème, les dimensions et par la suite de l'analyse des circonstances historiques, le retable s'avère une œuvre réalisée spécialement sur la demande de la communauté saxone de Biertan, comme maître — autel de l'église de la Vierge.

On connaît bien la dispute entre les villages de Mediaş, Biertan, Moşna et Richiş pour la prééminence dans le cadre du district administratif (Stuhl = le siège de l'administration saxone locale) le dernier quart du XVe siècle [52]. L'émulation née de cette dispute a déterminé des actions importantes dans l'amplification et la décoration des églises existentes, ou même leur remplacement par une église nouvelle (Moşna), parallèlement avec la fortification imposée par la permanence des invasions ottomanes.

Dans ces circonstances, la communauté de Biertan — estimée d'après les calculs modernes, à 2 00 habitants [53] — a fait des efforts considérables afin d'amplifier et de décorer l'église et de construire autour d'elle une des enceintes les plus fortes et les plus compliquées de la Transylvanie [54]. Si nous ne savons rien de ses peintures intérieures — mais les surprises ne sont pas à exclure [55] — il y a encore des œuvres d'art capables de parler de son ancienne richesse : un anvon décoré de reliefs en pierre — dû au sculpteur Ulrich de Braşov, des stalles et une porte en bois aux entailles — encadrables dans la suite des œuvres du maître Johannes Reychmuth de Sighişoara —, des tapis orientaux, des travaux de feronnerie.

Les dimensions et les qualités artistiques du retable dédié à la Vierge permettent la supposition que, le prêtre Johannes — au nom duquel est liées la majorité des œuvres que nous venons de mentionner ou, plus précisément son prédécesseur à la tête de la paroise, ont cherché un maître renommé pour la réalisation de la principale pièce de décor de cette église. Mais, la demande devrait être adressée à qui? Aux ateliers locaux? A un artisan itinérant? A un atelier étranger?

Comme pour l'architecture, la sculpture en pierre et en bois, l'ébenisterie et l'orfevrerie il y avaient des maîtres locaux, les villes de la Transylvanie étaient habitées aussi par des peintres, mentionnés dans les documents ou dénommés par les listes d'impôts (Steuerliste de Sibiu, par exemple [56]). Même si nous ne connaissons pas exactement, pour la 9ème décennie — des œuvres qu'on peut attribuer avec précision, le grand nombre d'églises et le besoin de retables peints et sculptés devrait leur offrir un large champ de travail. Quant au maître étranger, on peut envisager deux possibilités : une personne trouvée par hasard, ou un peintre établi déjà

Fig. 17. Saint Jérôme (détail après la restauration).

Fig. 18. Saint Augustin (détail après la restauration).

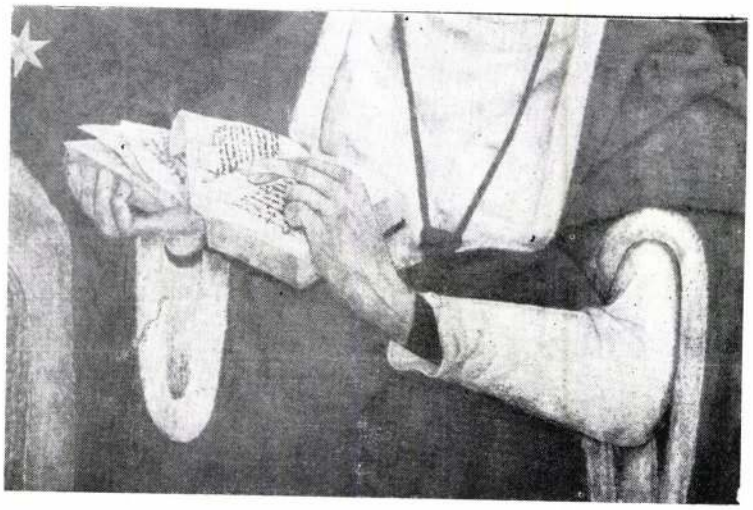

Fig. 19. Saint Jérôme (détail après la restauration).

depuis longtemps dans les contrées de la Transylvanie. La première hypothèse est à exclure à cause du fait que l'importante tâche ne pourrait être accordée au premier venu. On pouvait engager seulement une personne qui a fait la preuve de ses qualités. La deuxième — possible — est liée à l'existence des ateliers locaux mais partiellement en contradiction avec les privilèges protectionnistes des statuts des corporations [57]. Elle n'est pas entièrement convaincante parce que le peintre de Biertan met dans son œuvre des nouveautés iconographiques dans des rédactions identiques à celles qui circulaient, à cette heure-même, dans les plus célèbres ateliers de l'Europe Centrale, assez peu à la portée de la main d'un maître déjà formé et depuis longtemps établi en Transylvanie. Evidemment, les cahiers de modèles circulaient, aussi bien que les feuilles volantes, mais sans refuser totalement cette hypothèse, on peut s'imaginer également une troisième situation : la demande spéciale d'un peintre travaillant dans un atelier célèbre, où il a fait la preuve de sa maîtrise, son arrivée ici, la création ad-hoc d'un atelier, puis son établissement sur place comme suite à la multiplication des commandes. Les qualités artistiques remarquables, les nouveautés de « la dernière heure » et quelques éléments recognoscibles aussi dans des œuvres strictement contemporaines de Tyrol, de Vienne, de la Franconie ou de la Souabie rend l'idée plausible.

Fig. 20. Jésus parmi les docteurs (détail), possible autoportrait.

Les difficultés impliquées par une commande à longue distance [58], l'insécurité et les gages demandés rendent impossible cette situation.

D'abord en 1971 [59] et ensuite en 1976 [60], H. Krasser proposait pour le maître du retable de Biertan un atelier commun avec le réalisateur du poliptique de Mediaş, atelier établi dans cette dernière ville [61]. Le retable de Mediaş est peint seulement sur la partie extérieure des volets d'un *cycle de la Passion*. Il est daté 1485, environ. On suppose que son auteur a été influencé par le maître âgé qui a travaillé le même cycle de la partie « de la semaine » du retable de Schottenstift (Fondation des Ecossais) de Vienne [62]. Toujours Krasser supposait pour le maître de la *Vie de Marie* de Biertan des années de formation à Vienne, où il a pris connaissance du même retable de Schottenstift [63], dont la partie « de fête » décorée d'un thème similaire était en train d'être réalisée aux années '70 du XVe siècle. Ainsi, notre peintre a copié dans son cahier de modèles 5 ou 6 compositions de ce retable. Ultérieurement, il devrait les transposer — dans leurs moindre détails — sur le retable de Biertan. La fréquentation d'un même cercle artistique viennois fallait unir les futurs peintres de Mediaş et de Biertan. Ils se décident de s'établir en Transylvanie où ils fondent un atelier commun qui — en partant de quelques repères comparatistes — a été localisé à Mediaş [64].

H. Krasser voit dans son maître un éclectique, dépendant dans la plus grande mesure de ses modèles, moins libre dans ses interprétations que celui de Mediaş, ayant des préférences pour une gamme chromatique restreinte et pour certains types humains aux visages arrondis [65]. Krasser n'a pas trouvé dans l'œuvre du maître de Schottenstift que les modèles pour 5 des 12 épisodes de la *Vie de Marie et de Jésus*, mais il suppose que le reste devrait être copié aussi — d'une manière semblable — d'après l'œuvre d'un artiste jusqu'à présent resté inconnu [66]. Son opinion part de l'assertion qu'au moment auquel le futur auteur du retable de Biertan quitta Vienne, cette partie du retable de Schottenstift était partiellement achevée, et que, dans ces circonstances, il a copié seulement le schéma compositionnel, sans rien retenir, de la chromatique, reinventé ad-hoc pour l'autel transylvain [67].

Mais, quand on regarde en parallèle les deux séries d'images, les faits ne sont plus tellement clairs.

D'abord, il faut regarder l'œuvre — au moins ce cycle marial, sinon le retable de 1483 entier — comme un *tout*. Des 5 scènes présentant des similitudes réelles avec la pièce de Schottenstif ont, à leur tour — comme nous avons déjà démontré — des schémas compositionnels semblables aux autres, qui ne sont pas inspirés du retable viennois, et posent au peintre exactement les mêmes problèmes spatiaux volumétriques, physionomiques, somatiques, luministiques, chromatiques et techniques que le reste. Même dans les panneaux les plus ressemblants des deux maîtres *(La naissance de la Vierge, Les fiançailles, La naissance de Jésus)* ce n'est pas seulement la modification du format — passage du carré au rec-

Fig. 21. La naissance de Jésus, tête de la Vierge (détail).

Fig. 22. La Vierge aux épis (détail).

tangle oblong — qui détermine les différences, comme le considère Krausser [68], mais il s'agit ici d'une autre conception, déchiffrable chez le maître de Biertan dans son *cycle entier de la Vie de la Vierge*. Pratiquement, l'*Annonciation* et *l'Adoration des mages* prouvent que le peintre a été obligé de résoudre les mêmes problèmes que dans la *Naissance de Jésus* : la nécessité d'intégrer un groupe de personnes — unies par des liens des idées et des solutions plastiques — dans un espace ouvert vers l'extérieur. Bien qu'il s'agit de scènes différentes, du point de vue plastique la solution est semblable, comme nous avons déjà démontré. C'est la même chose avec *La Rencontre à la Porte d'Or* et *La Visitation* ou *Les Fiançailles* et *La Présentation au temple* semblables par le thème et apparentées comme solution artistique. S'il faut parler d'un modèle, il sera peut-être mieux de supposer une source commune pour les deux peintres, source malheuresement inconnue. En général, l'époque n'exclut ni l'éclectisme, ni les copies interprétées. Memling même a copié Van der Weyden, et a été, à son tour, copié par les petits maîtres bruggeois [69] de 1480–1490. Mais la force du maître de Biertan — qui a utilisé aussi une gravure de Schongauer pour la *Fuite en Egypte* (Cat. B.7) [70] et un schéma très répandu à l'époque pour *Jesus parmi les docteurs* [71] se trouve dans la science de l'adaption d'un modèle. Il confère à ses personnages — mêmes hétérogènes comme source d'inspiration et nettemment différents de ceux de Schottenstift — une empreinte personnelle visible dans les proportions, les visages, les gestes, le jeu des plis des vêtements, les accords chromatiques [72].

Le dessin fluide et souple se trouve dans un contraste net avec la dureté et l'aridité du maître de Schottenstift, plus exact peut-être, mais aussi plus froid — pas seulement dans la gamme chromatique — mais dans les traits âpres et dans la rigidité des fonds d'architecture (voir *La Visitation*).

Grâce à la restauration, nous pouvons bénéficier maintenant d'une multitude de données et de faits nouveaux qui

Fig. 23. Le baptême.

nous permettent une image plus complète du maître principal de Biertan. Les figures monumentales des Pères de l'Eglise — des vrais portraits — dans lesquels on peut retrouver les traits individuels et les procédés artistiques de la partie « de fête » du retable — sont des arguments supplémentaires plaidant pour la haute qualité du maître de Biertan, qui — même si l'on accepte qu'il a copié une partie des scènes de Schottenstift — n'est pas un « épigon » du maître viennois, mais une personne qui peut l'égaler comme vision, et aussi comme possibilités artistiques.

Les questions, donc, *qui est ce maître?* et *où s'était-il formé?* reviennent avec insistance. Il pourrait bien être un Transylvain, mais aussi un étranger. Nous savons, par exemple, que Pleydenwurf est parti seulement de Bamberg pour Nuremberg [73], mais que le père de Dürer part seul d'Hongrie de Sud-Est pour s'établir dans la même ville [74] en temps que, l'orfèvre Hans, originaire de Nuremberg devient citoyen de Sibiu [75]. Le peintre Johannes, ayant le cognomen « de septem Castri » ou « Siebenbürger » (donc, de la Transylvanie) habite à Vienne, où il a épousé une veuve riche, travaille et reçoit des lettres d'indulgence pour une œuvre donnée au cimetière de la paroise viennoise de St. Michel [76]. Si nous savons où se sont formés Playdenwurf, Wolgemut ou Dürer, Herlin et Holbein, nous ne savons pratiquement rien sur le lieu d'apprentissage et de formation ni de ce Hans Siebenbürger, ni des 14 peintres mentionnés entre 1450 et 1500 dans les listes d'impôts ou dans les paiements officiels du magistrat de Sibiu [77], ni des deux peintres de Sighișoara mentionnés en 1494 parmi les notabilités de la ville [78].

La seule œuvre que nous pouvons lui attibuer avec certitude — le grand retable de Biertan — est en mesure de nous offrir quelques éléments concernant son auteur même.

Même si la ville de Vienne de la 8e décennie du XVe siècle était capable d'offrir — d'après Krasser [79] tous, ou presque tous les éléments qui ont contribué à la formation du maître de Biertan, il y a dans l'œuvre de celui-ci des détails qu'on ne peut pas attribuer au milieu viennois.

Déjà dans les années '30 de notre siècle, Oettinger a reconnu dans le fond de *La Visitation* de Schottenstift un coin de la Vienne médiévale, avec la cathédrale St. Etienne et la Seilergasse [80]. Le panneau à thème identique de Biertan, même s'il reprend le schéma compositionnel général de la Visitation viennoise, est placé dans un cadre différent, qui n'est pas Vienne. Les deux femmes embrassées sont projetées sur le fond d'une ville plus semblable à Nuremberg de l'époque. Evidemment, il ne s'agit pas d'une « photographie » de la ville, mais, par comparaison avec la « Weltchronik » de Hartmann Schedel (dans laquelle Nuremberg est une des villes traitées de manière réaliste, avec Augsburg, Würzburg, Bamberg, Salzburg, Vienne) et avec les nombreuses images qui font les fonds des gravures de Dürer d'une quinzaine d'années plus jeunes (*L'ange avec la clef de Paradis* — de *l'Apocalypse* de 1498; le chateau impérial d'une planche du cycle « Les merveilles de la mer », nous pouvons bien penser que notre peintre a représenté cette ville, dont

on peut reconnaître quelques constructions : l'église saint Sebald, la mairie avec son fronton triangulaire « aux marches », la Pegnitz avec un des ponts, une image composée Nassauerhaus — une des portes de la ville, avec les échauguettes caractéristiques [81].

On retrouve dans le retable de Biertan d'autres éléments apparentés à cette œuvre monumentale de l'imprimérie : quelques schémas compositionnels *(La Naissance de la Vierge, L'Annonciation)*, des figures individuelles (Marie, les Pères de l'Eglise, les types des prêtres hébreux ou des défenseurs de l'Ancienne Loi), des détails de costume (parure princière de sainte Catherine, parures blanches des femmes de la partie historiée et aussi des saintes Madeleine, Anne, Elisabeth de Thuringe, Hélène), des détails techniques (traces du dessin préparatoire apparentées aux lignes suggérant les volumes dans la gravure).

A l'époque de la réalisation de l'autel de Biertan, la « Chronique » de Schedel n'existait pas encore. Les presque 2 000 gravures ont été réalisées dans l'atelier de Michel Wolgemut [82] et imprimées dans celui d'Anton Koberger en 1493 [83]. On sait que le contract pour son illustration date de 1491 [84], mais il est possible qu'une série de planches et de dessins indépendents aurait été réalisée antérieurement. Partiellement, ils font leur apparition déjà dans le « Schatzbehalter », gravés et imprimés dans les mêmes ateliers nurembergeois en 1491 [85]. On peut supposer ainsi que ces éléments existaient déjà dans l'atelier de Wolgemut et qu'un jeune peintre en train de se former pourrait les examiner sur place pendant ses années obligatoires de voyage.

Toujours à Nuremberg, le jeune homme pouvait même apprendre les éléments d'origine flamande (il en fait la preuve : physionomies féminines, la préférence pour les accords chauds et pour la matière riche, veloutée et tendre, le sens poétique du paysage lointain) et qui manquent chez le peintre de Schottenstift. Evidemment, notre hypothèse n'exclut point la possibilité que ce dernier lui aussi voyagea à Nuremberg, mais cela n'explique pas une relation directe entre les deux. Peut-être leur goût commun pour les échappées vers le paysage provient d'ici (voir *les Fiançailles*, chez les deux peintres). C'est l'époque dans laquelle la peinture nurembergeoise même expérimentait le remplacement des paysages de fantaisie par les images réelles des villes d'Allemagne [86]. En 1465—1469, Pleydenwurf représenta dans le fond de sa *Crucifixion* le Bamberg, et le peintre anonyme du petit retable du chanoine Jodocus Krel (1483) de l'église Saint Laurent a placé dans le dernier plan du panneau central, décoré des figures debout de la Vierge entourée de saints, la première image, considérée autentique, du Nuremberg vu de la distance, avec toutes ses constructions caractéristiques [87].

Pour les saints de la partie « de la semaine » du retable de Biertan on peut aussi trouver des analogies dans les contrées franconiennes et souabes. Des saintes Barbe et Hélène du retable Krel, déjà mentionnées sont apparentées à celles de Biertan. Sur un dessin pour le grand retable du Münster d'Ulm, dû au Jörg Syrlin le jeune on retrouve pas seulement l'élégance du maintien des saintes du registre inférieur de Biertan, mais aussi les mêmes types humains et la complexité des jeux des plis des vêtements, rendue d'une manière similaire [88]. Une statue célèbre du Saint Michel (1470—1480) de Lorenz-Kirche de Nuremberg devrait impressionner aussi les peintres, car, dans le contre-poste de l'archange avec son épée menaçante et dans les plis de son costume on reconnaît un modèle cher aux artistes contemporains : on le retrouve à Sighişoara sur la peinture de la voûte en 1483, sur le retable de Biertan (la même année) environ, chez Dürer dans une scène de *l'Apocalypse* de 1498 [89] et — dans une variante — chez un des élèves de Schuchlin dans un dessin pour un retable en 1500 environ [90]. Aussi les types féminins à parure blanche bourgeoise, contournant le menton, sont courramment retrouvées dans l'Allemagne du Sud : les donatrices du retable de l'église Saint Georges de Nördlingen de Friedrich Herlin — 1473 [91], le portrait d'Ursula Tucher de Wolgemut [92], etc.

Ainsi, nous pouvons supposer pour notre maître — qu'il soit un Transylvain

ou un étranger travaillant seulement ici — sinon pour une formation complète, au moins pour un séjour dans un atelier franconien, en n'excluant pas son passage par Vienne. Peut-être, un contact avec le Tyrol pourrait être envisagé aussi. Pas seulement la présence des Pères de l'Eglise — fréquents à l'époque dans cette contrée dans la peinture de panneau [93], mais aussi quelques innovations concernant la vision et la technique peuvent prouver une similitude entre les préoccupations du peintre de Biertan et les résultats obtenus dans les ateliers des deux Pacher [94], du Maître d'Uttenheim [95] ou de Herlin déjà mentionné [96].

Quand on met en question le lieu d'exécution du retable de Biertan, il faut discuter le problème de Mediaș et aussi la contemporanéité supposée avec le maître-autel *de la Passion* de l'église Sainte Marguerite de cette ville. Si la contemporanéité est sûre — le retable de la Passion est daté 1485 environ [97] — la localisation de l'atelier ici, au moins pour le retable de Biertan — est beaucoup moins possible. Aux environs de 1480 — quand on peut supposer que le travail au retable a commencé — Mediaș était seulement un *bourg* (« oppidum » selon tous les documents [98]), qui faisait des efforts soutenues pour acquérir le statut d'une ville, statut reçu seulement en 1494 sous le roi Vladislav II [99], après le commencement, 4 ans plus tôt, de la construction de l'enceinte fortifiée [100]. Le seul métier « artistique » mentionné pour la deuxième moitié du XVe siècle est celui des orfèvres [101] et nous ne connaissons aucun nom d'un peintre pour la même période à Mediaș.

Dans ce contexte, nous trouvons significatif le fait suivant : dans le premier quart du XVe siècle, quand le fils de Veit Stoss vient de Nuremberg en Transylvanie, l'orfèvre Martin s'établit à Mediaș et puis à Sighișoara, le peintre Hans à Sighișoara, le peintre et le sculpteur en bois (Schnitzler) Veit à Brașov [102]; ainsi l'arrivée de Hans Stoss à Sighișoara ne paraît pas aléatoire. C'est possible que la ville aurait eu une certaine tradition dans ce domaine et pourrait représenter ainsi un point d'attraction pour un étranger désireux de s'affirmer et de gagner. Déjà en 1490, le maire de la ville était Valentinus Pictor [103] — l'auteur présumé des peintures murales de la nef de l'église de la colline (Bergkirche), dont l'archange Michel (dont nous venons de parler) fait partie —, le même qui, en 1497 portait le titre de « magister », figurant dans un document dans la compagne de son collègue Mattia Pictor [104]. Le dernier a été utilisé par le Conseil de Sibiu pour diverses missions officielles, dont une, relative au village de Biertan [105]. Nous trouvons donc plus plausible l'établissement d'un peintre — indifféremment de son origine — à Sighișoara et non dans une localité dépourvue de traditions et de préoccupations artisanales propres à ce domaine.

A la fin de ce long exposé, que peut-on dire au sujet du retable de Biertan et de son maître principal ?

Un des plus grands retables de la Transylvanie est aussi une des œuvres les plus remarquables du genre, restées dans notre pays. Réalisé entre 1480—1483/1484 dans un atelier fonctionnant peut-être à Sighișoara, dû à un peintre doué, formé dans le milieu artistique des zones sud-allemandes, le retable de Biertan s'impose comme une œuvre de premier choix, tant par ses qualités artistiques que par son programme iconographique complexe, présentant dans le contexte courant des idées de l'époque, des thèmes et des solutions rares, qui le singularisent même parmi les créations de premier rang de l'Europe Centrale et de l'Est du dernier quart du XVe siècle.

Notes

* Nous avons présenté deux communications ayant comme sujet le retable de Biertan : « Entre le Gothique et la Renaissance » — mai 1979 au Musée d'Histoire de la Transylvanie, de Cluj-Napoca ; « Nouvelles données concernant le retable de Biertan » — avril 1982, à l'Institut d'Histoire de l'Art, Bucarest.

[1] Le village de Biertan appartient aujourd'hui à la commune omonyme du département de Sibiu. Au Moyen Age, il était dépendent du point de vue administratif du Siège (Stuhl) de Mediaș et du point de vue réligieux du décanat de Mediaș, à son tour soumis à la Préposiure de Sibiu et à l'Évêché d'Alba Iulia. Entre 1587 et 1864 à Biertan a fonctionné l'Évêché luthérienne de la Transylvanie.

[2] H. KRASSER, *Cercetări asupra picturii de altar din Transilvania. Originea și datarea altarului*

din Biertan, in *Studii de etnografie şi folclor*, XIV (1972), no. 2, p. 9–24; idem, *Zur siebenbürgische Nachfolge des Schottenmeisters. Die birthälmer Altartafeln*, in *Österreichische Zeitschrift für Kunst u. Denkmalpflege*, XXVII (1973) Heft 3/4, p. 109–121; idem, *Die birthälmer Altartafeln und die siebenbürgische Nachfolge des Schottenmeisters*, dans le volume *Studien zur siebenbürgischen Kunstgeschichte*, Bucarest, 1976, p. 193–214.

[3] Le retable a été restauré entre 1976 et 1983 dans l'atelier du Consistoire Supérieur de l'Eglise Evangélique C. A. de Roumanie, organisé à Braşov et conduit par Gisela Richter.

[4] En Transylvanie, on retrouve le thème dans la peinture murale des églises de Iermata Neagră (départ. d'Arad) — deuxième moitié du XIVe siècle, disparue; de Sintana de Mureş (départ. de Mureş) — fin du XIVe siècle; Mălincrav (départ. de Sibiu) — fin du XIVe siècle cf. V. Drăguţ, *Iconografia picturii gotice în Transilvania*, dans le volume *Pagini de veche artă românească*, II, Bucarest, 1972, p. 62. En ce qui concerne les retables, on le retrouve seulement sur le panneau central du maître-autel de l'église évangélique de Saeş (départ. de Mureş) — 1520, et à Biertan.

[5] Une notice dans les archives de la paroisse de Biertan mentionne qu'on a payé 1 florin d'or pour le transport du retable de S-te Anne, en 1524 (d'après H. Krasser, *Die birthälmer Altartafeln*, p. 208).

[6] Il est possible qu'à l'origine, cette partie eût été indépendente. C'est plausible aussi qu'elle ait été commandée spécialement pour couronner — plastiquement et symboliquement — l'œuvre entière. De la même époque date le couronnement sculpté, semblable aux pièces du même type de Băgaciu (départ. de Mureş) — 1518 et Saeş (départ. de Mureş) — 1520.

[7] En 1820, le prêtre D. G. Neugeboren a demandé au peintre Franz Neuhauser Jr. une image du Christ bénissant afin de couvrir l'espace (les deux registres de saints) *entre les deux apôtres* Pierre et Paul existants donc à ce moment (cf. Fr. Müller, *Die evangelische Kirche in Birthälm*, dans *Archiv der siebenbürgischen Landeskunde*, Nouvelle Série, tome 2, p. 205).

[8] V. ROTH, *Siebenbürgische Altäre*, Strassburg, 1916, p. 102. Il a cru entrevoir 3 personnages sur chaque panneau et même de distinguer St. Laurent à droite et St. Martin à gauche.

[9] A l'époque, ils sont représentés en Europe surtout sur les prédelles ou sur les chaires à prêcher. Il y a aussi des représentations sur les retables, la plus connue étant celle de Michael Pacher. Les 4 panneaux se trouvent maintenant à la Pinacothèque de Munich. Dans des redactions moins monumentales, on les retrouve, vers la fin du XVe siècle dans la peinture de l'Allemagne du Nord (H. G. Gmelin, *Spätgotische Tafelmalerei in Niedersachsen und Bremen*, Deutscher Kunstverlag, 1974, index inconographique), de la Slovaquie (D. Radocsay *A középkori magyarország táblaképei*, Budapest, 1955, index inconographique), de la Bohême (J. Pešina, *Česká malba pozdni gotiky a renesance*, Praha, 1950, les Pères de l'Eglise sont représentés séparemment). Pour la Transylvanie, à cause du grand nombre des retables perdus pendant la Réforme, c'est impossible d'avoir une image exacte de ce qu'à l'époque devrait être la peinture sur panneau.

[10] O. RICHTER, *Die freigelegten Standtafeln des birthälmer Altares*, dans *Östereichische Zeitschrift für Kunst u. Denkmalpflege*, XXXIV, Heft 1/2, 1980, p. 9–16.

[11] La présence de cet épisode ici est absolument inaccoutumée. Il devrait remplacer une *Dormition de la Vierge*, scène normalement choisie pour la clôture du cycle marial. Peut-être, *le Baptême* représente une demande spéciale du prêtre Johannes, commanditaire de plusieurs œuvres d'art de l'église de Biertan, ou, il s'agit tout simplement de la fin de la vie privée de Jésus dans la compagnie de sa mère et du commencement de sa vie publique, la scène marquant ainsi la liaison entre deux cycles.

[12] Peut-être un *Couronnement de la Vierge*.

[13] Voir supra note nº 2.

[14] V. ROTH, *op. cit.*, p. 99. L'an est transcrit *1482*, dans la note nº 2, p. 99.

[15] D. RADOCSAY, *op. cit.*, p. 278.

[16] V. VĂTĂŞIANU, *Istoria artei feudale în ţările române*, Bucureşti, 1959, p. 790.

[17] L'année fait son apparition dans un contexte graphique déchiffrable, dont le sens nous échappe partiellement.

[18] L. RÉAU, *Iconographie de l'art chrétien*, Paris, 1955, tome III, vol. I, p. 389.

[19] Le nombre assez grand et la manière de les représenter sont inhabitués non seulement pour la Transylvanie, mais aussi pour l'Allemagne du Sud et du Nord, la Bohême, la Slovaquie et la Pologne (voir H. G. Gmelin, *op. cit.*; L. Baldass, *Spätgotische Tafelmalerei in Österreich*, Wien, 1934; D. Radocsay, *op. cit.*; J. Pešina, *op. cit.*; M. Walicki, *Malarstwo Polskie XV wieku*, Warszawa, 1938;

[20] L. RÉAU, *op. cit.*, tome II, vol. II, p. 76.

[21] Apocalypse, ch. 12.

[22] *Reclams Lexikon der Heiligen und der biblischen Gestalten*, V. Auflage, Philipp Reclam, Stuttgart, 1979, p. 352.

[23] H. SACHS, E. BADSTÜBNER, H. NEUMANN, *Christliche Ikonographie in Stichworten*, Kösel Verlag, Müchen, 1977, p. 33.

[24] *Reclams Lexikon...*, p. 464.

[25] H. G. GMELIN, *op. cit.*, cat. nº 134, 153, 158.

[26] *Reclams Lexikon...*, p. 292.

[27] L. RÉAU, *op. cit.*, tome II, p. 511–513, 541.

[28] Idem, tome II, p. 91.

[29] *Reclams Lexikon...*, p. 358. Au dessus de la tête de la Vierge se trouve une inscription transcrite jusqu'à présent «Maria Malavit» (V. Roth, *op. cit.*, p. 102; V. Vătăşianu, *op. cit.*, p. 709; H. Krasser, *Die birthälmer Altartafeln...* p. 195 et interprétée d'habitude comme Maria Egiptiaca). En réalité, il s'agit d'une transcription défectueuse d'un mot désignant un adjectif dérivé du «Milan — Mailand». On ne retrouve pas de lettres liées dans les inscriptions de Biertan, mais il y a des omissions et ici une barre d'un «N» tracée à l'envers.

[30] O. RICHTER, *op. cit.*, p. 13–14.

[31] On trouve des associations de ce type dans la peinture des retables de Slovaquie, de Bohême, de Pologne, mais aussi dans la peinture murale de Transylvanie. Sur la paroi nord de la nef centrale de l'église évangélique de Mediaş, *Le couronnement aux épins* est représenté deux fois, à la distance d'une travée et demie.

[32] *Reclams Lexikon..*, p. 437 et respectivement 449–450.

[33] *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, von Franz Zimmermann und

Carl Werner, Hermannstadt, 1892, I. Band, nº 43, p. 32—35.

[24] *Reclams Lexikon* ..., p. 170—172.

[35] L. RÉAU, *op. cit.*, tome II, p. 81 ; *Reclams Lexikon*..., p. 353.

[36] Il y a des retables avec la niche centrale très agglomérée, comme celui de Michael Pacher pour St. Wolfgang. Mais, on ne peut supposer rien de semblable pour la Transylvanie, où, tenant compte de la majorité des œuvres restées intactes, on peut remarquer sur la paroi de fond de la niche des traces indiquant un nombre restreint de personnages — maximum 3.

[37] Voir le retable attribué au Meister von Maria am Gestade, Vienne, 1460 environ *(Gotik in Österreich*, Krems an der Donau, 1967, p. 106—107) et le retable de Schottenstift, Vienne, les années '70 du XVe siècle (Idem, p. 107). La partie « de fête » est réservée à la *Vie de la Vierge et du Jésus* tandis que celle pour les journées de la semaine est décorée d'un cycle de la *Passion*.

[38] Voir la note nº 1. Dans la première communication, j'ai démontré la recherche de la géométrie chez le peintre de Biertan.

[39] Par suite de la restauration, la scène est aujourd'hui modifiée en quelques détails, en comparaison avec la situation de 1976. En partant de quelques traces indiquant un carrélage dans les chambres, auquel le peintre lui-même parait avoir renoncer, on a refait ce carrélage, en créant ainsi un autre point de fuite des lignes de perspectives, qui donne l'impression de surcharge et de faux. De même pour le rideau derrière le lit — en suivant très étroitement le modèle de la scène similaire du retable Schottenstift de Vienne, considérée comme le prototype, on a exactement copié les plis et le décor broché.

[40] Les pigments à l'huile de la peinture au début du XIXe siècle ont pénétré par endroits la couche originelle de peinture (les pigments originels sont mêlés de blanc). A l'occasion de la restauration, quand on a enlevé les repeints, l'action a entraîné aussi — comme conséquence de cette réaction entre les deux couches différentes — la perte d'une partie de la peinture du XVe siècle.

[41] A l'occasion de la restauration, on a essayé de redonner aux panneaux un aspect fini, sans lacunes de couleur. Ainsi, les zones qui ont perdu la couche originelle de peinture ont été intégrées d'une manière différente, parfois très fine, parfois trop accusée et trop chargée, d'après mon avis. Même si l'intention initiale était de permettre seulement une unification optique (voir la seconde partie de l'article de O. Richter, *op. cit.*, p. 15—16) due à Gisela Richter, qui a conduit les travaux de restauration, le résultat est parfois déconcertant du point de vue de la recherche parce qu'on est parti des traces assez faibles des lignes et des petites taches de couleur, semées sur de grandes surfaces.

[42] Pendant la restauration, le retable n'a pas été soumis aux investigations modernes.

[43] Les fonds d'or ont été couverts d'une couleur bleue foncée, qui, avec le temps, est devenue presque noire. On ne connaît pas exactement la date de cette repeinte, comme on ne connaît, ni la date des autres repeints sur des zones différentes des vêtements *(Naissance de la Vierge, Annonciation, Circoncision, Fuite en Egypte, Jésus parmi les docteurs)*.

[44] Thime u. Becker, *Künstler Lexikon, sub voces* Pacher et Wolgemut.

[45] Ville située à 21 km de Biertan (aujourd'hui, autoroute).

[46] V. DRĂGUȚ, *Dicționar de artă medievală românească*, București, 1976, p. 314.

[47] Par exemple, pour le cycle de la *Passion* du retable Schottenstift de Vienne on suppose que le travail a commencé en 1469 — an inscrit sur la première scène du récit — et a continué jusqu'environ 1475.

[48] Voir les écrits autobiographiques de Dürer, *Hrana ucenicului pictor*, București, 1970, p. 41—42.

[49] O. RICHTER, *op. cit.*, p. 13.

[50] Idem, p. 15.

[51] Idem, p. 11—15.

[52] V. VĂTĂȘIANU, *op. cit.*, p. 530.

[53] C. GÖLNER, *Geschichte der Deutschen auf dem Gebite Rumäniens* I. Band, Bukarest, Kriterion Verlag, 1979, p. 154.

[54] L'enceinte a un tracé en spirale, entourant la colline, au sommet de laquelle se trouve l'église, elle-même fortifiée.

[55] A l'église de Mediaș, en 1973—1974, on a mis au jour un grand ensemble de peintures murales inconnues.

[56] *Quellen zur Geschichte Siebenbürgens aus säschsischen Archiven*, I. Band, Hermannstadt, 1880 (Index).

[57] Nous ne connaissons pas le statut d'une corporation des peintres de Transylvanie.

[58] Voir le problème chez Manfred Koller, *Der Pacher-Altar in St. Wolfgang*, Hermann Böhlaus Verlag, Wien, Köln, Graz, 1981, p. 206—208.

[59] Voir note nº 2.

[60] Ibidem.

[61] Ibidem. Voir aussi O. Folberth, *Gotik in Siebenbürgen. Der Meister der mediascher Altars und seine Zeit*, Wien und München, 1973, p. 75.

[62] O. FOLBERTH, *op. cit.*, p. 53.

[63] H. Krasser, *Die birthälmer Altartafeln*..., p. 199.

[64] Idem, p. 212—213.

[65] Idem, p. 204.

[66] Idem, p. 199.

[67] Idem, p. 205.

[68] Idem, p. 199.

[69] Catalogue de l'exposition « Le siècle des Primitifs flamands », Bruges, 1960, p. 123—126 — Maître de la Legende de Sainte Ursule, *Triptique de la Nativité*.

[70] W. LEHRS, *Katalog der Kupferstiche Martin Schongauers*, Wien, 1925, p. 62.

[71] On le retrouve, par exemple dans le « Schatzbehalter », Nürnberg, 1491, f. 2v.

[72] La restauration a rendu la chromatique originelle pour la plus grande partie du retable.

[73] Thieme und Becker, *op. cit.*, vol. XXVII, p. 153.

[74] A. DÜRER, *op. cit.*, p. 17.

[75] *Quellen der Stadt Hermannstadt*, p. 131, 270.

[76] R. PERGER, *Hans Siebenbürger — Meister des Hauser-Epitaphs und Stifter des Ölbergs zu St. Michael in Wien*, dans *Österreichische Zeitschrift für Kunst u. Denkmalpflege*, XXXIV, Heft 3/4, 1980, p. 147—150.

[77] *Urkundenbuch*..., 5.—6. Bände, Bukarest, 1975 et 1981, index ; *Quellen*..., index.

[78] *Quellen*..., p. 176.

[79] H. KRASSER, *op. cit.*, p. 206.

[80] K. ÖETTINGER, *Altdeutsche Maler*, Wien, 1939, p. 27.

[81] W. SCHWENNER, *Nürnberg*, Nürnberg, s.a., p. 55.

[82] Exemplaire dans la Bibliothèque Centrale d'Etat, Bucarest, inv. I III 8, édition latine 1493.

[83] Catalogue de l'exposition « Bayern — Kunst und Kultur », München, 1972, cat. 353, p. 350.

[84] Ibidem.

[85] Dans la Collection Alexandra Slătineanu, Bucarest.

[86] H. KRASSER, *op. cit.*, p. 212—213.

[87] E. LUTZE, *Saint Laurent, Nuremberg*, München—Berlin, 1973, p. 10.

[88] BURGER, SCHMITZ, BETH, *Die deutsche Malerei der Renaissance*, vol. III, Berlin, 1919, p. 574, fig. 88.

[89] Idem, p. 586, fig. 100.

[90] Idem, p. 575, fig. 89.

[91] Idem, p. 577, fig. 91.

[92] Idem, p. 576, fig. 90.

[93] E. EGG, *Kunst in Tirol*, Innsbruck, Wien, München, 1972.

[94] M. KOLLER, *op. cit.*, IIIe partie.

[95] E. EGG, *op. cit.*, p. 74—77.

[96] Catalogue de l'exposition „Bayern...", p. 80, cat. 223.

[97] O. FOLBERT, *op. cit.*, p. 82.

[98] *Urkundenbuch*, 6. Band, index; E. Greceanu, *Die mittelalterlichen Baudenkmäler der Stadt Mediaș*, Bucarest, 1971, p. 9.

[99] Idem, p. 8—9.

[100] Idem, p. 8.

[101] Idem, p. 11 — les orfèvres sont mentionnés en 1494.

[102] V. ROTH, op. cit., p. 121—123.

[103] V. DRĂGUȚ, *Dicționar...*, loc. cit.

[104] Quellen..., p. 237.

[105] Ibidem.

6 — c. 2510

BEDETHALOM

Tisztelettel meghívjuk Önt és Barátait,

Beretvás Nagy András

"KÍNÁBÓL JÖTTÜNK" c. kiállítására

Tustestmények, fotók, eredeti kaligrafiák és

hagyományos kínai festmények.

A kiállítást megnyitja: Dr Hoppál Mihály sámánkutató

az Európai Folklór Intézet Igazgatója

Megnyitó: 2000. március 3.-án 16 órakor

Cím: 1065 Bp. Lázár u. 7. (Opera mögött)

Tusrajzok, fotók, kaligráfiák,
tradicionális festmények Kínából.
Beretvás Nagy András szépművész
T: 06 70 2115173

Berg *Ruben*, svéd irodalomtörténetíró, *1876. Az újabb svéd irodalom egyik legkiválóbb ismertetője. Jókairól és Petőfiről is tartott felolvasásokat.

Bergama, az ókori Pergamon, város Kisázsiában, Törökországban, Izmirtől É.-ra. Kb. 6000 lak.

Bergamasca. 1. A Bergamo környéki táj neve; hegyvidék a Bergamói Alpokban. 2. Régi, tréfás karakterű, élénk ritmusú olasz tánc. Nevét Bergamo városától nyerte. Már Shakespeare is említi a Szentivánéji álomban. 3. A XVII. sz. rendkívül népszerű táncdallama. Számos olasz és német zeneszerző műveiben bukkan fel, mint

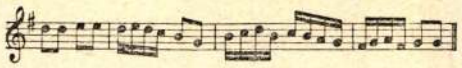

A bergamasca-dallam.

téma; Bach is feldolgozta (Goldberg-variációk). Magyarországon a *Vietorisz-kódex* (l. o.) őrzi egyik változatát.

Bergamasko, kutyafajta, l. *Pásztorkutyák.*

Bergama-szőnyeg, a kisázsiai Bergama (a régi Pergamon) vidékén készült, csomózott gyapjúszőnyegek, egyszerű, mértani jellegű rajzzal és élénk színezéssel.

Régi Bergama-szőnyeg.

Bergamo, 1. Olasz tartomány Lombardiában, ter. 2789 km²; (1931) 584.881 lak. É.-i részét a B.-i Alpok borítják, D.-i része a Pó síkságának egy darabja az Adda és az Oglio között. Fejlett földművelés; sokféle ipar (selyem, kő, textil, acél). 2. Az azonosnevű tartomány székhelye, szépfekvésű város a B.-i Alpok D.-i lejtőjén. A belvárosban a korai román építészet sok szép emléke. Püspöki székhely; textilipar; cementgyártás. Nevezetes múzeuma az Accademia Carrara (alapítójáról, Giacomo Carraráról elnevezve, aki palotáját és műkincseit szülővárosára hagyta), Giovanni Bellini, Moroni, Ghirlandajo, Botticelli, Lotto, Giorgione és mások pompás festményeivel. (1931) 82.134 lak.

Bergamói Alpok, a D.-i Mészkőalpok egy része, a Lago di Como, a Valtellina völgy, az Oglio és az Iseo tó között. Az É.-felé meredek, D.-felé menedékes, enyhe lejtővel végződő hegység főként mészkőből és gnejszből van felépítve. Főgerince NyK.-i irányú, legmagasabb pontja a Monte Redorta, 3042 m.

Bergamott, régi, most már nem ültetett körtefajta. Termesztését a *Pomologiai Bizottság* nem ajánlja.

Bergamott olaj, a *Citrus Bergamia* nevű citromfajta növény gyümölcskérgéből kipréselt, sárgásbarna, a citrom- és narancsolajra emlékeztető kellemes szagú, főrészében linatilacetatból álló olaj. Nem lúgálló, ezért csak teljesen neutrális szappanok illatosítására használható.

Bergen, város Norvégiában, az Atlanti óceán partján, a Byfjord legbelső öblében; bár fekvése nagyon É.-i, klímája a Golfáram miatt igen enyhe, kikötője sohasem fagy be. (1930) 98.303 lak. Püspöki székhely; csillagvizsgáló intézet; főipara a hajógyártás. Kikötőjéből sok halat visznek ki. B. a norvégiai halászat központja. Oslóval a 492 km hosszú B.-vasút köti össze. A várost 1070-ben alapították; a XVI. sz.-ban Hansaváros lett, 1630-ban Norvégia birtokába került.

Bergengócia, l. *Óperencia.*

Bergenia, a kőtörőfűfélék családjába tartozó, a *Saxifraga*-val rokon növénynemzetség, 10 faja középázsiai. Félárnyékos kertrészek díszítésére nagyon alkalmas évelő. A *B. ligulata*, mint szobanövény és téli kertek dísze, cserepes növényként is könnyen termeszthető. Szaporítása tősosztás v. magvetés. Szép szabadföldi fajták: a *B. cordifolia*, a *B. bifolia*, a *B. purpurascens* és a *B. crassifolia.*

Bergen op Zoom, hollandiai város Noordbrabant tartományban. Kikötője nehezen hozzáférhető. Kereskedelem; hajózás; osztrigatenyésztés; cukor- és vasipar. (1933) 22.667 lak.

Berger *János báró (Pleissei)*, magyar születésű osztrák táborszernagy, *1768, †1864. 1787 óta Ausztria minden haborúját végigküzdötte. 1849-ben az aradi várat védelmezte a honvédek ellen.

Berettyódéda *(Ghida)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 404 lak.

Berettyófarnos *(Sfărnaş)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 402 lak.

Berettyókirályi *(Chiraleu)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 784 lak.

Berettyókohány *(Cohani)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 344 lak.

Berettyószentmárton, nk. Bihar vm. berettyóújfalusi j.-ában, a debrecen—gyulai autóbuszvonalon, u. t. Berettyóújfalu. (1930) 1967 lak.

Berettyószéplak *(Suplacul-de-Barcău)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 2501 lak.

Berettyóújfalu, nk., Csonka-Bihar vm. és a hasonló nevű j. székhelye, az Alföld K.-i szegélyén, a Berettyó mellett, a budapest—nagyváradi vasútvonalon és a debrecen—komádi autóbuszvonalon. Vármegyeház; téli gazdasági iskola; m. kir. honvéd laktanya; vm.-i közkórház; vm.-i tisztviselőtelep; strandfürdő. Vessző-, gyékény-, szalmafonás, vászonszövés. Forgalmas állatvásárok. A közeli Herpályi pusztán román korbeli templomtorony. (1930) 10 896 lak.

Beretvás *Hugó*, zeneszerző, *1872. Főműve az *Assisi Szt. Ferenc* c. oratórium (1926). Ismert még *Szeretnék szántani* c. magyar szvitje (1932). Egyike Ady első zenésítőinek.

Berezina. 1. A Dnyeper jobbparti mellékfolyója; 585 km hosszú, Borisszovtól hajózható, a Dünával a B.-csatorna kapcsolja össze. I. Napoleon „nagy hadseregé"-nek szomorú átkelése (1812 november 26—28) tette nevezetessé. Sok ezer katona fulladt a folyóba és igen sok francia foglyot ejtettek az oroszok. Ez volt Napoleon első csatavesztése. 2. A Nyemen (Nemunas) jobboldali mellékfolyója.

Berezina csatornarendszer, kisebb jelentőségű, főképen faúsztatásra és tutajozásra szolgáló orosz víziút. A Keleti és a Fekete tengert köti össze, a Düna, Berezina és Dnyeper folyók, valamint több tó összekapcsolása által.

Berezinka, l. *Nyírhalom* (Csehszlovákia).

Berezna *(Berezovo)*, máramarosmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 2525 lak.

Bereznek *(Berezník)*, máramarosmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 2140 lak.

Berezník, l. *Bereznek* (Csehszlovákia).

Berezó *(Brezová pod Bradlom)*, nyitramegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 3119 lak. Iparos község. Kőfejtő, gyapjúfeldolgozó üzemek. 1848-ban a szlovák felkelés középpontja volt.

Berezóc *(Berezovec)*, zemplénmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 170 lak.

Berezóka *(Brezovka)*, sárosmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 149 lak.

Berezovec, l. *Berezóc* (Csehszlovákia).

Berezovka, a világháborúban nevezetes szibériai hadifogolytábor; kis település Oroszország távolkeleti partvidékének déli részén. Egyike volt a legnépesebb táboroknak, temetőjében sok ezer hős hamva nyugszik.

Berezovo l. *Berezna* (Csehszlovákia).

Berezovszkij-Zavod, város az Uralvidéken, az orosz szovjetköztársaságban, a B.-i aranybányavidék (64 km²) központja. (1926) 8030 lak.

Bérfizetési rendszer. A B.-ek általában 2 csoportba oszthatók: bérfizetés a munkaidő, v. a munkás teljesítménye alapján. 1. A munkaidő alapján a munkás fizetését a munkában töltött idő (napok, órák) után kapja *(napszám, órabér)*. 2. A teljesítmény szerint lehet: a) *darabakkord*, b) *darabidőakkord*, c) *prémiumos* B. A *darabakkordnál* a bér egy bizonyos teljesítményre mint egységre van megszabva. Ahány egységnyi munkát (pl.: pár cipő) végez a munkás, annyiszor kapja meg az egy egységre kiszámított akkordbért. A *darabidőakkordnál* becsléssel v. időméréssel megállapítják az egy óra alatt végezhető munkamennyiséget s ennek értékét, mint órabért szabják meg. A munkás tehát annyi órában kap órabért, ahány órai munkának felelt meg az általa végzett munka. A *prémiumos* bérnél szintén becsléssel v. időméréssel állapítják meg az átlagos munkateljesítményt. Ha a munkás csak ennyit végez egy óra alatt, órabért kap, ha többet végez, a többlet után jutalom, prémium jár neki. Egyes prémiumos B.-eknél a normálisnál kisebb teljesítményű munkás órabéréből büntetést vonnak le. L. még *Bedaux-rendszer*.

Bérföldek, az 1848 előtti magyar jogban beültetés, megművelés céljából ellenértékért a zsellérnek átengedett földesúri szabad telkek.

Berg *Alban*, osztrák zeneszerző, *1885, †1935. A. Schönberg tanítványa, az új osztrák zene egyik legjellegzetesebb képviselője. Művészetének csúcspontja az 1922-ben befejezett, 1926-ban bemutatott *Wozzeck* c. opera. A háború utáni forrongó korszak operatermésének ezt a kimagasló alkotását számos színpadon játszották. Irt zenekari darabokat és kamaraműveket is.

Berg *Bengt*, svéd ornitológus és író, *1885. A madárvilág szakértő megfigyelője és népszerű ismertetője; e téren fényképei valamint filmfelvételei is kitünőek. A világháború alatt, mint haditudósító nagy elismeréssel írt a magyar katonákról. Mint regényíró is sikert aratott. Számos idegen nyelvre lefordított könyvei közül magyarul kettő jelent meg: *Ne hagyd magad Ulle* és *Vándormadarakkal Afrikába*.

Berg *Ottó*, karmester, *1895. 1925-ben a magyar királyi Operaház karmestere lett.

Uj Idők Lex IV.k

Berettyóújfalu

(Bihar om)

Városháza

221, 338. l.

Zádor – Rados

Vasárnap

28

Ireneus

Hétfő

29

Péter és Pál

Kedd

30

Pál emlékezete

Szerda

1

○ Holdtölte 13 ó. 09 p.

Junius

Protestáns naptár

Június-Július

V	28	Arszl.
H	29	Pét., P.
K	30	Pál
S	1	Tibold
C	2	Ottok.
P	3	Kornél
S	4	Ulrik

Ó görög naptár

Június

V	15	Ámosz
H	16	Tikom
K	17	Mánue
S	18	Leonc
C	19	Judás
P	20	Metód
S	21	Julián

Izraelita

Beretvás András

Czumpf Imre festőművész emlékkiállítása megtekinthető a Fáklya Klubban március 2.-ig, Dévényi Antal a Derkovits Pinceklubban február 26.-tól, Banga Ferenc a hajdúböszörményi művelődési Központban február 28.-ig, Dunai Imre, Jelenszky László, Tettamanti Béla a Ferencvárosi Pincetárlaton február 28.-ig, Szijjártó Kálmán és Fazekas György a Fiatal Művészek Klubjában előbbi március 1.-ig, utóbbi március 2.-től, Engel Teván István a Helikon Galériában március 4.-ig, Baska József a Műcsarnokban március 4.-ig, Kass János a kispesti Nagy Balogh Teremben márc. 4.-ig, Galambos Tamás a debreceni Kölcsey Művelődési Központban március 8.-ig mutatja be alkotásait. Élet és Irodalom, Bp.1979. febr.24.XXIII. évf. 8. sz. 8. lap.

(*Korunk lelkiismerete.*) Szép küldetés, de hogyan? Pantelej Zarev akadémikus, irodalomtörténész, a

előtt, hetvenöt októberében Szimonov a Svájcban élő német Alfred Andersch-sel Moszkvában, a hábo-

Beretvás András

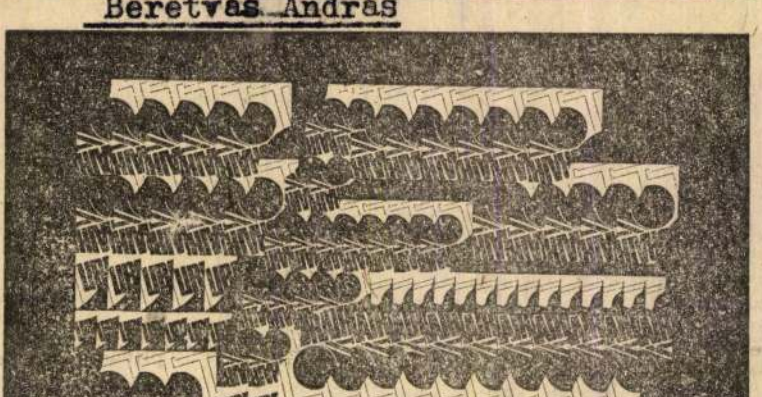

Beretvás András: Kollázs

Élet és Iroda- lom, Bp.
1977. juni. 18. XXI. évf. 25.sz. 5. lap.

bolgár írószövetség elnöke — és e találkozóé is — Thomas Mannt idézi, a száműzetés keserű megállapítását: „Az irodalom nem egyéb, mint humanizmus, ám a humaniz-

rús írók összejövetelén. (Ugy találkoztam ott én is Andersch-sel, megvetvén egy öregkorban oly ritka, új barátság alapjait.) Szófiába, félnapos megszakítással, Genfből

totalitást nézzük.

Művészethasználatuk is ilyen elvontan megragadott részállapotokra irányul a totalitás helyett. Egydimenziós termékekre specializálódik ez a művészethasználat — mikor milyen „hangulatban" van a művészi termék használója. Mint a munkája és egész élete voltaképpen, művészethasználata is darabokra hullik. Hol ilyen, hol olyan művészeti termékre: hol pezsdítőre és vidámra, hol szenvedélyesen és végletesen „komoly" termékre számít. Az egydimenziós giccsművészet, miközben maga is az élet

szerelnek.

A giccs nemcsak azért használ nagybetűs absztrakciókat, hogy mindenki számára átélhető, s ezért könnyebben forgalmazható legyen, hanem azért is, mert *nem tudja máshogyan átélni* és értelmezni a világot. A szerzők számára magától értetődik, hogy a világ *éppen ilyen és csak ilyen* absztrakciókban ragadható meg, ha meséli akarunk róla.

Nincs a polgári életnek olyan, akár felettébb rövid, mondjuk néhány órás szakasza, amely ne volna a legtökéletesebb fedésbe hoz-

bibliofil osztálya, a *Magyar Helikon:* történelmi és művelődéstörténeti sorozatot, amely — a kiadó megfogalmazásában — *„... elsősorban a magyar történelem legfontosabb és legolvasmányosabb forrásait, emlékiratait öleli fel, de helyet kapnak benne külföldi szerzők Magyarországgal foglalkozó művei és művelődéstörténetünk legfontosabb dokumentumai is — a honfoglalástól Rákóczi koráig."* Az eltérő méretű köteteket tartalmazó sorozat a *Bibliotheca Historica* elnevezést kapta. Milyen munkák várhatók Galeotto Marzio írása után, a következő egy-másfél

logatásában jelenik meg a *László király emlékezete* című kötet, címével utalva a benne foglalt írások jellegére is. Második kiadásban, de a sorozat részére átdolgozott fordításban lát napvilágot *Szamosközy István Erdély története;* válogatás írásaiból. (Az első kiadás 1963-ban jelent meg, a szerző Rerum Transylvanarum Pentades és Hebdomanes című műveiből összeállítva,

Vendégünk:

Beretvás András

Magyar Hirlap 1977/232/

Beretvás András: Kirakó játék

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 JUN 18
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Beretvás András

és, de hogyan? [illegible]
démikus, irodalomtörténész, a [illegible]

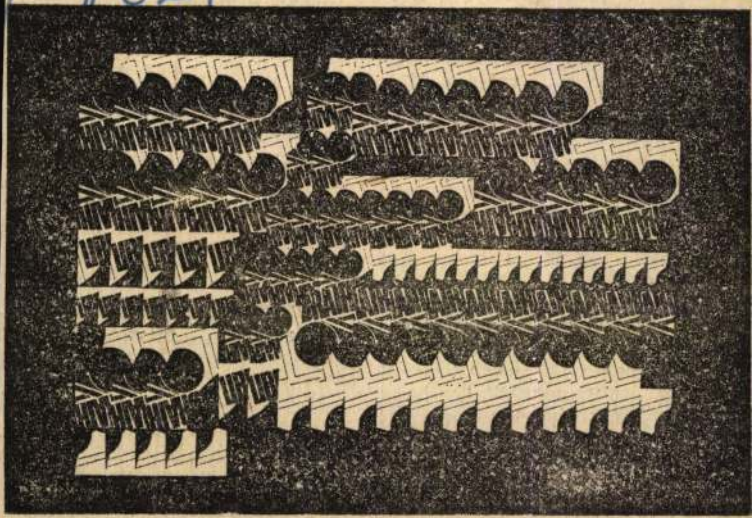

Beretvás András: Kollázs

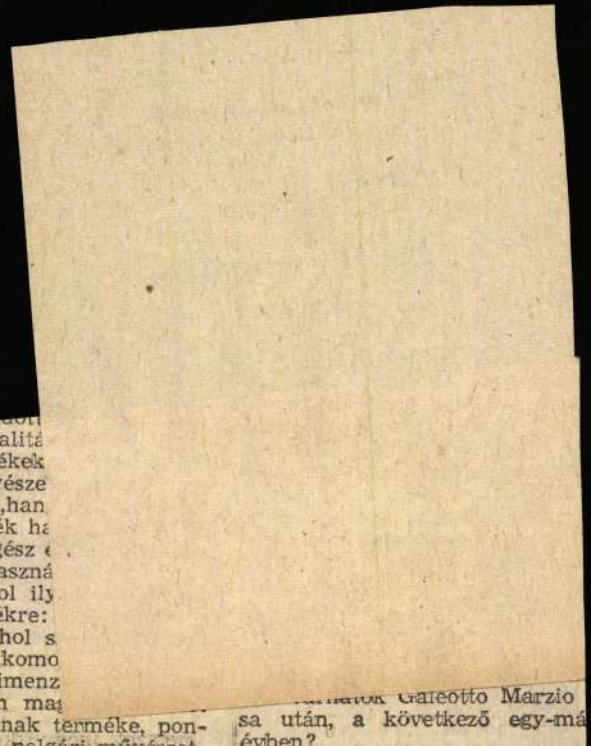

...gadott
...irányul a totalitá
...imenziós termékek
...ódik ez a művésze
...nikor milyen „han
... művészi termék ha
... munkája és egész ...
...en, művészethaszná
...okra hullik. Hol ily
...űvészeti termékre:
...e és vidámra, hol s
...s végletesen „komo
...zámít. Az egydimenz
...észet, miközben ma...
...zétdarabolódásának terméke, pon-
...osan megfelel a polgári művészet-
...asználat szétdarabolt elvárásrend-
...zerének.

A giccs nemcsak azért használ
...agybetűs absztrakciókat, hogy
...indenki számára átélhető, s ezért
...önnyebben forgalmazható legyen,
...anem azért is, mert *nem tudja*
...áshogyan átélni és értelmezni a
...ilágot. A szerzők számára ma-
...ától értetődik, hogy a világ *ép-*
...en ilyen és csak ilyen absztrak-
...iókban ragadható meg, ha mesél-

...Galeotto Marzio
...sa után, a következő egy-má
...évben?

Györffy György bevezető ta
...mányával, *Kurcz Ágnes* szöveg
...logatásában jelenik meg a *Lá*
...király emlékezete című kötet,
...mével utalva a benne foglalt írá
...jellegére is. Második kiadásban,
...a sorozat részére átdolgozott fo
...tásban lát napvilágot *Szamosk*
...István Erdély története; válog
...írásaiból. (Az első kiadás 1963-
...jelent meg, a szerző Rerum Tr
...sylvanarum Pentades és Heb

Beretvás András

"Mitosz" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Péter András rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 10. lap.

Beretvás András, [ ]

□ BERETVÁS ANDRÁS műveiből nyílik kiállítás ma este hét órakor a Fiatal Művészek Klubjában. Közreműködik Nagyiványi Péter (pantomim), Dobos László (zene).

□ –: Beretvás András — 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JAN 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Beretvás András

Levélhalommal tér vissza, hu-
szonhétig jut a számolásban.
— Tegnap ennek a duplája jött,
tegnapelőtt kevesebb. Nagyon jó a

Beretvás András metszete

most már fölkelhetek, a verebek elmentek a párkányról, elfogyott az ennivaló: „...", inkább csak a tartalmát idézem, tehát: hogy ön megfoghatatlan e világon, mert éppúgy lakozik a holtak közt, mint a még meg nem születetteknél, valamivel közelebb a teremtéshez, mint szokás, de még így sem elég közel. Ezt én fordítottam le a mi nyelvünkre, magyar nyelvre, kedves barátom, és tervezem is, hogy küldök egy könyvet Bernbe a kedves fiának; szerencse, hogy egyelőre nem küldtem, mert így bizonyos lehetek, hogy nem az ön kedves fia

dék egyéniség nemességében épp- akar.

Beretvás András

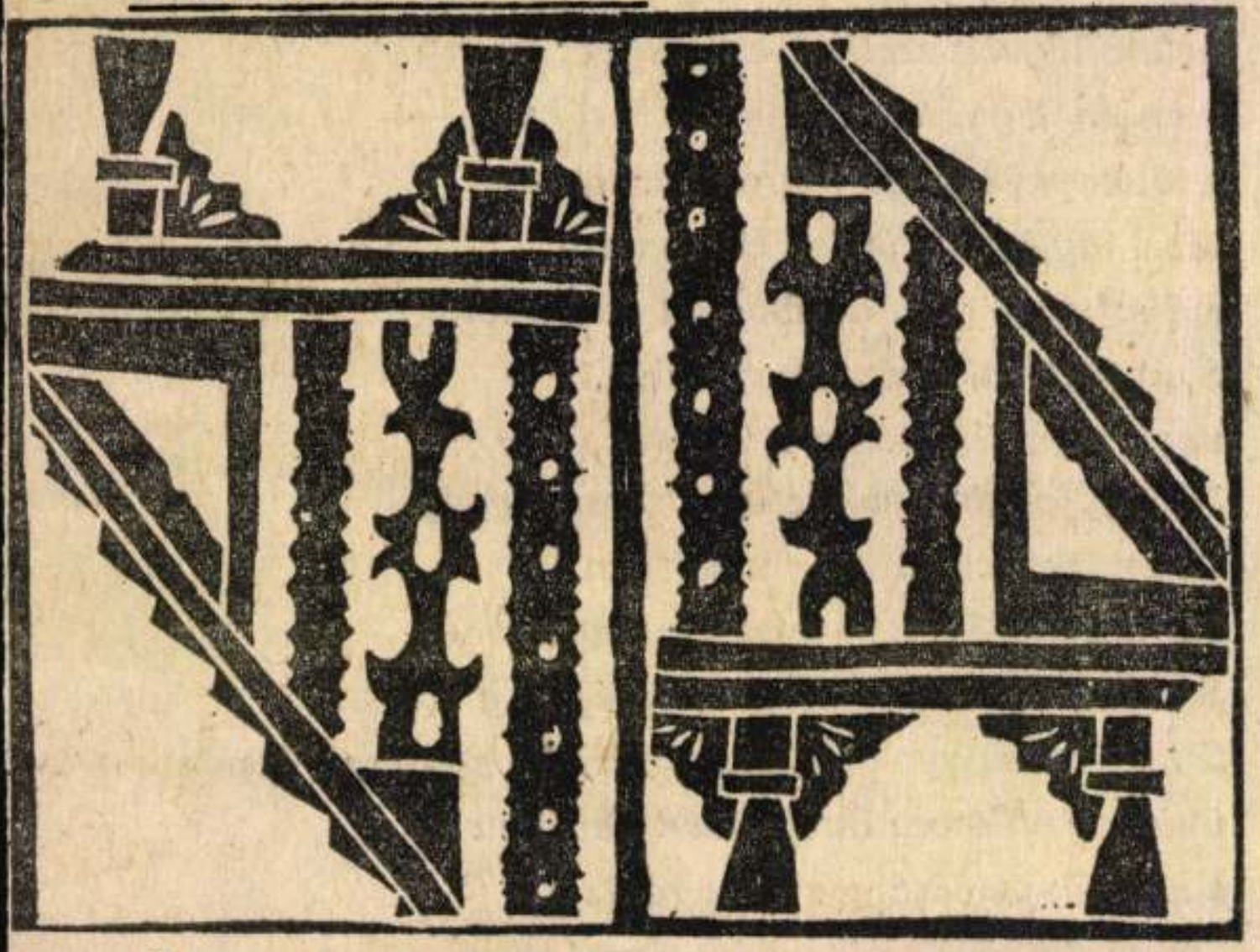

Beretvás András: Motívum

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 25.
XIX. évf. 43. sz. 13. lap.

érdemesítenek jó, rossz jegyekre.
„Ment-e előbbre a világ? . . .” Megérte
hogy a szép szóért annyian elégtek?
Leckéikre nem kéne-e helyette
beleröhögni a szellem-szemekbe:
menjenek gyermek-szórakoztatóknak —
s fölcsapni inkább tökmag-árulónak?
Mert így az élhetetlen élhetetlent,
a díszbogyó csak díszbogyót teremhet.
S aminek zaklatóvá, kergetővé,
vagy válni illő volna jótevővé,
lesz legfeljebb csak tetszetős mutatvány
oktondi választásom tanusítván.
Kergesd ki őket! — uszulok magamra —
S lódulj utánuk — mondom még — a napra!
S ha kint vagy: bukfencet hányj, vagy csak éppen
üvölts, futkározz buzgalmad hevében
a kutyák példájára, s rá se ránts a
:omolykodó, aggályos oktatásra!

Beretvás András, [ ]

BERETVÁS ANDRÁS 1943-ban született Budapesten. Képzőművészeti kiállításokon 1973 óta szerepel rendszeresen. Egyéni kiállítása volt a Fiatal Művészek Klubjában. Alkotói tevékenysége mellett vizuális neveléssel is foglalkozik.

—:—

Mozgó Világ, Bp. 1978. Okt.

Borító 2.

IV/5

Berehás András, [ ]

cikke

Berehás András: Egy amatőr Képzőművéntálat Tapasztalatai 105–107

Mozgó Vilag, Bp. 1978. okt.

Beretvás András

A lap bemutatja a művész rajzát, melynek cime: "Térelemek"

Fenti rajzot lásd: Dobó János: "Tervező-asztal" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. 8. lap.

Beretvás András, grafikus

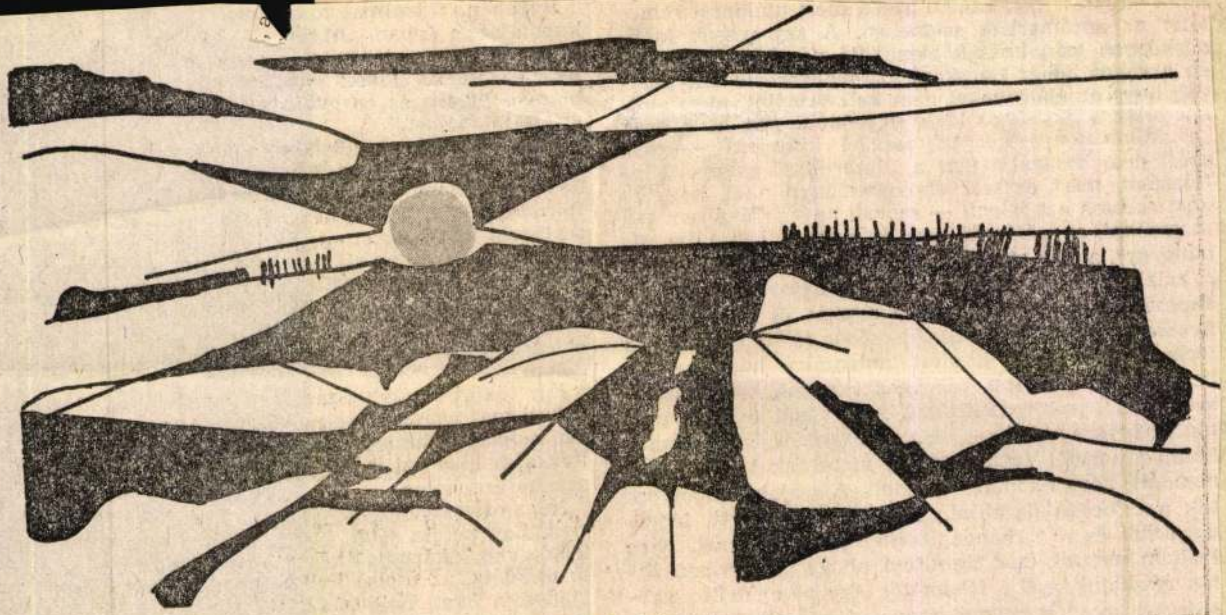

Beretvás András rajza

13

XXIX/39

koponyám sötét és hideg
arról hosszú, vékony szálakon
k ezek pókfonálnyinál vasta-
ehogy elszakadjanak, nehogy
önyörű fogsorom. Ezért sutto-

yomra vadászók békén hagy-
különös fogakkal úgysem tu-
ármikor engedelmeskedem. A
szétömlött és megmerevedett

ez az állapot, csak éppen ki-
s, sem kímélő torna, sem pi-
már így maradok.
m kényelmetlenül: majdnem
el is kifehérített fal felé for-

zéves lehet, több is. Még nem
elhályogosult: az arcom min-
s titokzatos árnyjátékká sze-
ném, hogy szép vagyok. Nem

en erőmet és keresek egy tár-
y kancsót, egy cseréphamu-
aülök a székemre, és az utol-
szálrepedésig végignézem és
. aki hajszálrepedéseket al-
Szeretek élni.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Beretvás András
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 MÁJ 13

1021

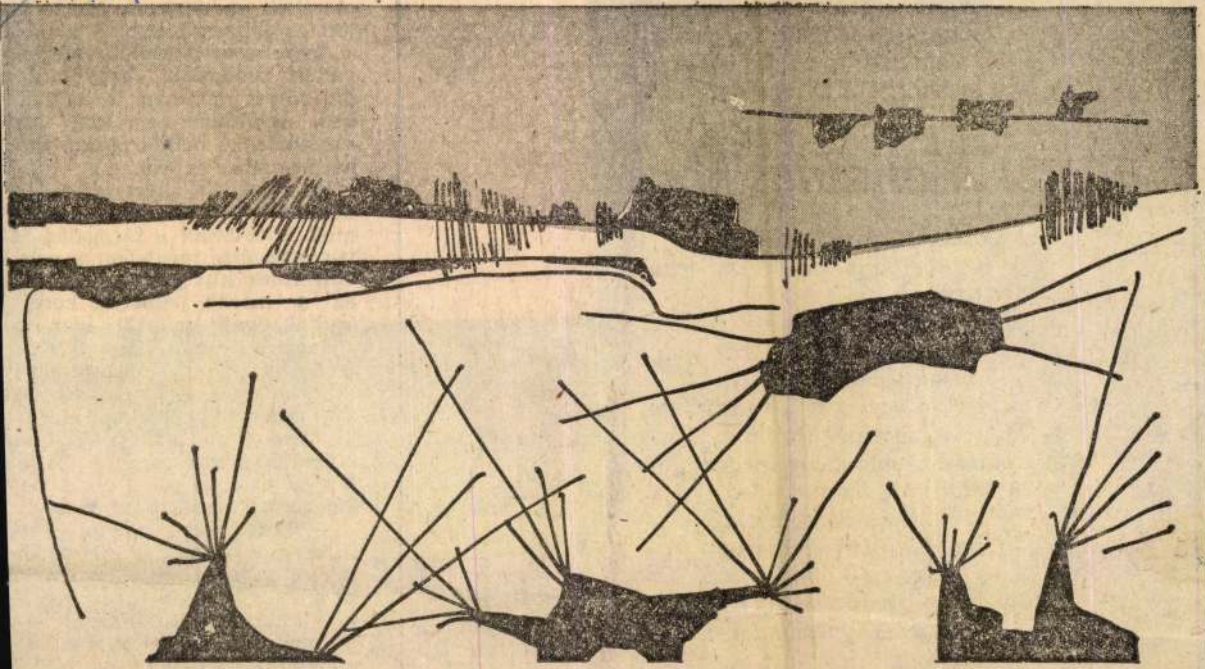

Beretvás András rajza

Napja lobban, mert kitetszik,
nem halandó, bár öregszik;
lelkem rajta, eb, ha bánja,
szólani: lőn bátorsága!

Meridiánsíkból

Eszmék forgószelében
az acélgolyó meg se moccan,
nem az, amit kilőnek
és ólommagja van,
hanem a Földgolyóra
hasonlító csapágy-
golyó acélja itt az asztalom,
az egyetemes forma,
az önmagával teljes tartalom;
alatta áll az asztalon,
síkjára hajlik a fejem,
amolyan kerek-forma
mint ez a gömb
hasonlítván a földgolyóra,
már ahogy mondám:
Atlasza
tartja
a vállán.

árultak (vajh miért?), igaz, kis
silányabb minőségben (vajh m
ért?), igaz, kissé drágábban (
nincs miért, erre tudom a válasz
de mégiscsak megjelent. Uccú r
ki, vesd el magad, a lustasá
hajlamos anyák és apák beront
tak az üzletbe, és vitték a pele
kát tucatszámra. Nem vicc.

— Hányat tetszik vinni? — s
lít meg egy eladó, aki nézi, aho
rakom a pelenkát a bevásárló
saramba.

— Miért tetszik kérdezni? —
pődöm meg, és azt hiszem, ta
segíteni akar. — Van nagyobb c
magolásban is, hogy könnyebb
gyen vinni?

— Dehogy van. Csak ebben.

— Akkor miért tetszik kérde
hogy mennyit viszek?

Beretvás András, grafikus

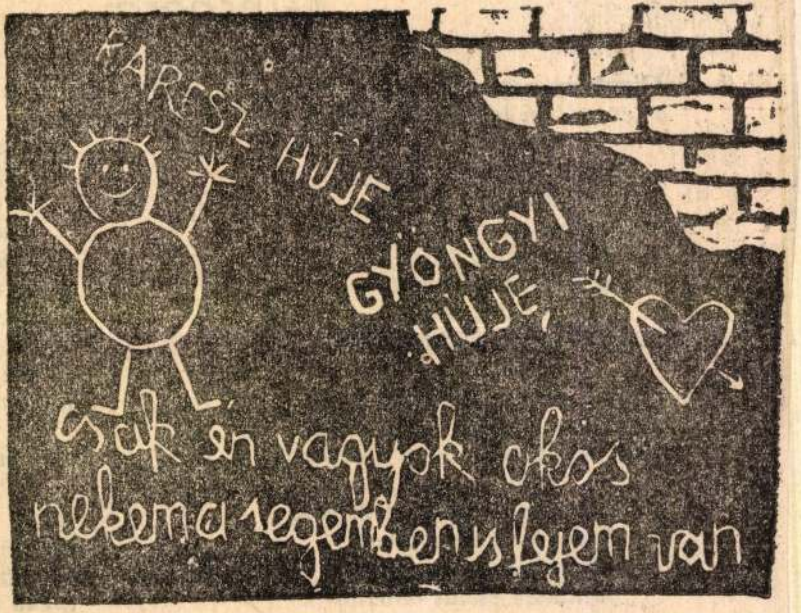

Beretvás

9.

Élet

XXVII/35

Beretvás András: Illusztráció

Beretvás András, grafikus

Beretvás András rajza

2.

rój 13. XXVII/19

tarija
a vállán.

t az importkorlátozás ideje, és
fegyelmezett szülők megadóan
ték tudomásul, hogy ami ad-
volt is meg nem is, az a jövő-
n egyáltalán nem lesz, hiszen
odapelenka nélkül igazán megle-
t az ember és fia.
Itt megállok, mert idáig tartott
kissé hosszúra nyúlt bevezetés
ost következik a tárgyalás. Hús-
ét után újra megjelent a már ki-
eszettnek hitt pelenka. Igaz, nem
z a márka, amelyet korábban
rultak (vajh miért?), igaz, kissé
ilányabb minőségben (vajh mi
rt?), igaz, kissé drágábban (it
incs miért, erre tudom a választ)
le mégiscsak megjelent. Uccu ne
ki, vesd el magad, a lustaságr
hajlamos anyák és apák beronto
tak az üzletbe, és vitték a pelen
kát tucatszámra. Nem vicc.
— Hányat tetszik vinni? — szó
lít meg egy eladó, aki nézi, ahog
rakom a pelenkát a bevásárlók
saramba.
— Miért tetszik kérdezni? — l
pődöm meg, és azt hiszem, talá
segíteni akar. — Van nagyobb cs
magolásban is, hogy könnyebb l
gyen vinni?
— Dehogy van. Csak ebben.
— Akkor miért tetszik kérdez
hogy mennyit viszek?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-048, 337-748, 340-776
1977 OKT 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Beretvás András

1021

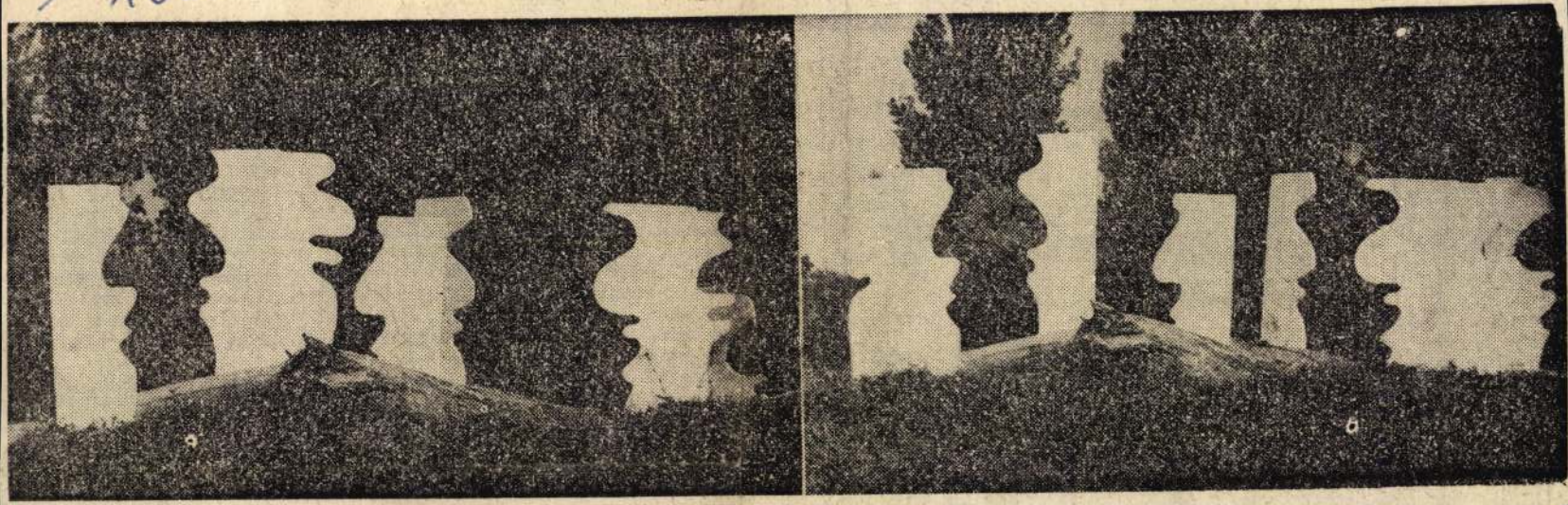

Beretvás András: Térelemek

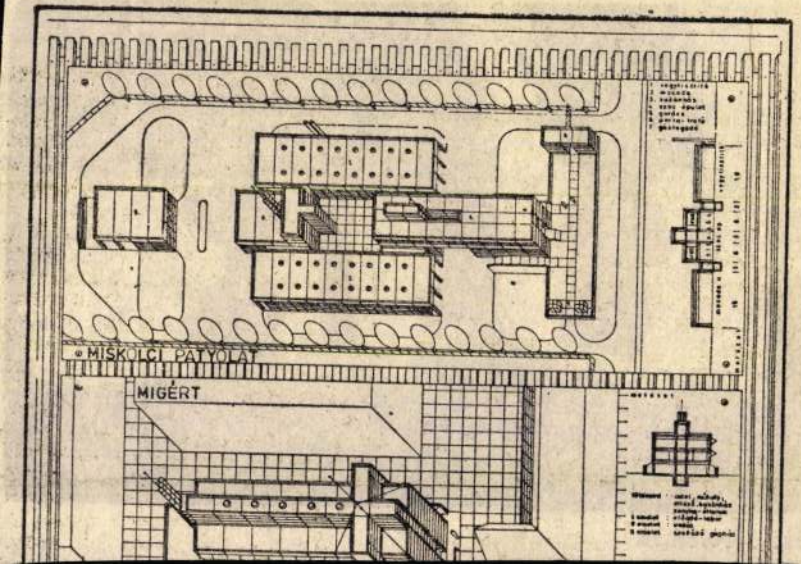

Vendégeink:

Alekszej Grigo

A Lityeraturnaja Gazeta munkatársa a külföldi kulturális eseményekről tájékoztató rovat gazdája. A közelmúltban a TASZSZ berlini tudósítója volt; jelenlegi munkájának is alapfeltétele az idegen nyelvek alapos ismerete. Kellemes meglepetés volt számunkra, hogy a bemutatkozáskor magyarul szólalt meg, s kérésünkre elmondta mi keltette fel érdeklődését nyelvünk iránt.

— Egyszer véletlenül belelapoztam egy magyar szótárba, s észrevettem, hogy e két szónak: „gond" és „gondolat" — azonos töve van. Megéreztem, milyen mély és tartalmas nyel

még olyan kiváló költőnek mint Leonyid Martinov. A Pr ressz kiadó a jubileumra egy re rezentatív válogatást készített e ez nagy felelősségtudatot igény a szerkesztőktől és fordítók egyaránt, hisz e kötet jelenti szélesebb olvasóközönség első ig találkozását a nagy magyar k tővel.

— Moszkvai testvérlapunk mik járul hozzá a „találkozás" sikeréhe

— Budapesti látogatásom egy célja az Ady-megemlékezés elők

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ VÁLLALAT
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 SEP 0 21
ÉLET ÉS IRODALOM
Beretvás András
grafikus
1021

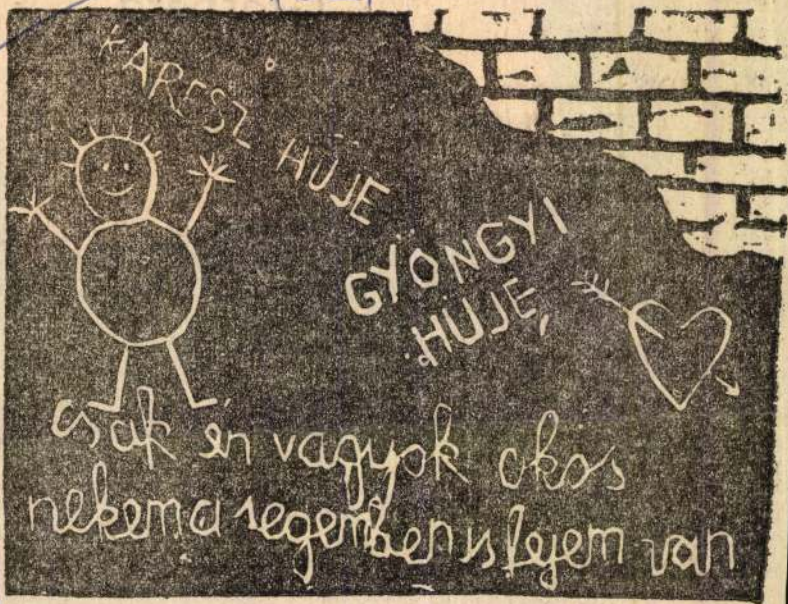

Beretvás András: Illusztráció

Ginsberg
a levegőt

ezért
szédül
és láthatatlan szálakon keres
kapcsolatot véled
a dobot üti, fujtat,
zihál a melle
a „por" repíti a látomásos
régiókba
mintha pillája remegne
vidám, az életnek jobban örül,
mint bárki más ebben a korban
boldog
mert nem tudja, nem érzi,
hogy teste leomlóban
pörgeti a dobot, szaval
mindkét vállát dobálja

Beretvás András

Élet és Irodalom, 1976. márc. 27.

Beretvás András: in memoriam

olyasmiket lehet olvasni az Élet és Irodalom Kesudió-vitájában, hogy az írónak vagy publicistának fogalma nincs a kompenzációs üzletek meg az államközi egyezmények ág-bogairól és nem köteles ismerni ezeket a műhelytitkokat.

Nos lehet, hogy fogalma nincs. Viszont köze van hozzá. Ahogy a Patyomkin páncélos matrózának sem volt fogalma azoknak az üzleteknek és egyezményeknek ág-bogairól, amelyek következtében férges húst adtak elébe. Viszont közvetlenül érintette a dolog és ezért jogot formált a hozzászóláshoz.

A műhelytitkokat nem köteles ismerni az író és publicista — mondja a szakértő Bácskai Tamás megértően. Viszont joga van hozzá, hogy ismerje. Amit elvitat tőle az, aki úgy beszél a bírált jelenségek okairól, mint valami titokról.

Tanulságos volna kinyomozni egyszer végre azt is, hogy kik és mely korszakokban honosították meg nálunk azt a felfogást, amely a gazdasági életet a javak megtermelésének, cseréjének és fogyasztásának világát csakis kék fényben tudja elképzelni, mint valami alvilágot, amelynek szereplői köztörvényes bűnözők, spekulánsok, üzérek, csalók, de legalábbis munkakerülők, naplopók, üzemi szarkák?

Honnan ez a katonai logika, amely úgy írja le a munkaerő világát, mintha valami ellenséges megszállt terület volna, ahol az embereket foglyul ejteni, kordában tartani, megbüntetni, mozgósítani, átcsoportosítani és megnevelni kell?

Sok vitázót — okosat és jószándékút, bírálót és védelmezőt — olvashatunk és hallhatunk mostanában, de mintha mindegyik egy iskolába járt volna: ugyanaz a félreértés, téves hangsúlyozás, rossz kiejtés tér vissza újra meg

hetne, mindig akad rá vevő a készletek megnövekedése sújtaná, raktáron nem tarth természetesen. Egyszóval: a szerű, versenyképes áru nem rül piacra, semmi sem lesz lőle. Senki nem dolgozott ro Senki nem követett el hibát. ki nem felelős. Csak éppen tyúk nem tojja meg a tojást. ebből a tojásból nem lesz

Az egész mögött egy sa termelési viszonyrendszer ál nagyüzem kiegészítő gazdaság

A szervezetlenség, az ütemt ség, az anyag- és munkaerő miatt a nagyüzem életre és gítségül hívja a kisüzemek kooperáló hálózatát. *Kis tár sok, vállalkozások egyesztá* új működési szabályokat veze be és saját érdekeiknek meg lően terjeszkednek is, jóllehe csak a vállalat védelme alat hivatalos keretei közé tart tudják megtenni. Ezek a nem vezett és szabályozatlan moz formák azok, amelyek ma gya egyedül képesek a kihasznála és különben elpazarlásra kár tatott energiákat mobilizálni legértékesebb vállalkozási sz met értékesíteni.

A nagyüzemen belül p spontán folyamatokban funkci a csoporttulajdon és a szövé zés sajátos formája, amely egy-egy *munkacsoport, műh üzem vagy gyáregység önálló lalkozásként vagy szállító tárgyal saját vállalatával.* üzem és egy része közötti visz kereskedelmi jellegű, tulajdonk pen nem munkaerőt kínál megvételre, hanem valamil készterméket. Ez a készter

MOCSÁR GÁBOR:

Beretvás András

Élet és Irodalom, 1996. máj. 27.

RÁKÓC

Beretvás András rajza

ros Caddes

sok a hódoltság korában itt működő török mesterektől számos, napjainkig is élő edényformát és díszítő formát vettek át." Egy táblán az oszmán török nyelvi hatás néhány emléke, angol és török nyelvű felirattal. Olvasom az ismerős szavakat: kahve — kávé, csubuk — csibuk, bicsak — bicska, kalpak — kalpag, kirbács — — korbács, szakal — szakáll és így tovább.

Sok apró szoba: a hajdani török birodalomról szóló magyar nyelvű kiadványok, Takács Sándor mun-

renc
„Zrín
Papp
„a b
re G
só:
re M

A
festés
lünk
karos
kékk
kén
szerir

Beretvás András

Beretvás András rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 27. XX. évf. 13. sz. 7. lap.

járó volt, akit régtől fogva várt, akit isten ültetett fel a „szegénység szabadítására", mint ahogyan a kuruc vitézek hozzátartozóinak Rákóczihoz intézett folyamodványai mondják. A ruszin, román, szlovák jobbágyok között azonban kevesebb volt az írástudó. Egykorú énekeik így nem jegyeztettek le, többnyire csak a folklorizálódott darabokból tudunk követ-

sítette és tette meg a haldokló magyar haza védelmezőjévé ősi szabadságának helyreállítására, a jogtalanságok megszüntetésére, a bosszúállásra" ... A szabadságharc első hónapjainak mozgalmas eseményeiről azonban nem históriku módon beszél: vissza-visszatérően szól Rákóczi kiválasztottságáról, ismételten érzékelteti azt a lelkesedést, mely a kurucok lelkében

sok a hódoltság korában itt működő török mesterektől számos, napjainkig is élő edényformát és díszítő formát vettek át." Egy táblán az oszmán török nyelvi hatás néhány emléke, angol és török nyelvű felirattal. Olvasom az ismerős szavakat: kahve — kávé, csubuk — csibuk, bicsak — bicska, kalpak — kalpag, kirbács — — korbács, szakal — szakáll és így tovább.

Sok apró szoba: a hajdani török birodalomról szóló magyar nyelvű kiadványok, Takács Sándor munkája: A budai pasák magyar nyelvű levelezése, Eckhardt Ferenc, Szekfű Gyula munkái, a magyarországi defterek, Evlia Cselebi török világutazó magyarországi utazásainak 1908-as kiadása — azóta sem jelent meg újra —, fordította és jegyzetekkel ellátta dr. Karácsony Imre. Török—magyar oklevéltár és egy török—magyar naptár, Bucsánszki-féle kiadás, az 1879-es évre. A címoldal rajzán egymás mellett az isztambuli mecset és a budai vár, középen tö-

renc emlékezetére Szlávik István", „Zrínyi Ilona emlékezetére Gridi Papp Imréné, sz. Molnár Jolán", „a bujdosó magyarok emlékezetére Gridi Papp Imre", és az utolsó: „Mikes Kelemen emlékezetére Möller István".

A deszkatető vörös, a fal zöld festésű, törökmintás. Szemben velünk szép régi láda, előtte a híres karosszék. Rózsákkal díszített, kékkel, pirossal festve, a bőr ülőkén kis cédula: „A hagyomány szerint II. Rákóczi Ferenc faragta emigrációban."

●

Tompa a fejem. A kedves Madame Aslan nem mond újat, de olthatatlan szeretettel beszél. A ház gondnokságát hosszú idő óta az Aslan család látja el. Amennyire erőnkből telik, vigyázunk rá, mondja. Özvegy asszony, lánynevén Nigovosian Henriette. Ha meghalok — mondja és szeretettel sodorgatja a kezében levő há-

Beretvás András

Beretvás András metszete

, iskolai felelős veszi át, a
osztja szét a rajok között
iságból 240, Kincskeresőből
nögő Dömötörből 110, Kis-
220, Képes Nyelvmester-
Őrsvezetőből 80 példányt
k a gyerekek. A tantestü-
3 féle napilap, hetilap, fo-
zakfolyóirat jár... A köz-
bizottság agit.-prop. felelő-
k, a Napló és a Népszabad-
gresszusi számaiból körül-
romezer példányt hozatott
re a posta. A pártalapszer-
n keresztül terjesztettük.

a külterületre 4860
leményt kell vinni,
belterületre pedig
11 360-at..."

ápén van a központ.
ma, sás kell hozzá. M
külföldre, Franciaorszá
án Hollandiába. En m
om. Ezerötszáz-ezerhé
keresek, némelyiknek
ösezejön. Van egy kis
azt is csinálgatni kell.
— Mikor vették a te
— 1964-ben. Nem is
másodikok, vagy harn
unk-e. Amikor megv
ként húszan is néztük
jöttek a szomszédok. M
ház, ahol nincs tévé.
vettük. Kékes. Még mi
Csak kétszer, háromsz
Hogy miért vettük? H
való vagyok, szüleimn
megszoktam. Meg aztá
kedvünk moziba menn
akkoriban még vidéke
Villanyszerelő. Most it
üzemében.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 17.
XX. évf. 3. sz. 16. lap.

...minden napért; de,
...kedves barátom, *mi-*
...lát; este vagy reggel;
...r; mert én, úgy lát-
...este rosszkor adtam
...rán, mert akkor jött
...tenetes távolsági-zö-
...szer, előbb röviden,
...hetett hallani, hogy
...itt; vagy már hálát
...a napért; de nem,
...– és itt egyetlen szó-
...dom, hogy ön, ked-
...csak *hátha* ön, ezért
...ot kérnem, a kettő,
...*ettő* nem lehetett
...okafivérem tisztázta
...hát mennyivel tudok
...? —, tehát nem, ak-
...sorozat, négy percig,
...et, hogy csak két és
...három percig, és ak-
...barátom, elkövettem
...ha ez hiba, hogy föl-
...gylót és bemondtam,
...lőpont alkalmatlan",
...et is mondtam.) (El-
...n, kedves barátom,
...ndtam: most nem tu-
...ha önnek már csak
...t továbbították, mert
...ölemeltem a kagylót
..., hogy valaki továb-
...ovább*mondja*, esetleg

...onnás, akkora sivárság, hogy utá-
na napokig nézhetném a Martin
(vagy inkább: Martine! igen, Mar-
tine) szomorú szemét, és még min-
dig úgy érezném: semmi sincs
rendben. Én itten, gondolom, di-
csérem a napot, hálát adok érte,
hogy ez is megvolt, és akkor, ked-
ves barátom, megcsördül este a
telefon — egyetlen szóval nem
mondom, hogy az ön hívása volt
az, de hát belátja, ugye, hogy ez
mindegy; hiszen épp ön mondta:
most már fölkelhetek, a verebek
elmentek a párkányról, elfogyott
az ennivaló: „...", inkább csak a
tartalmát idézem, tehát: hogy ön
megfoghatatlan e világon, mert
éppúgy lakozik a holtak közt,
mint a még meg nem szüle-
tetteknél, valamivel közelebb a
teremtéshez, mint szokás, de még
így sem elég közel. Ezt én fordí-
tottam le a mi nyelvünkre, ma-
gyar nyelvre, kedves barátom, és
tervezem is, hogy küldök egy
könyvet Bernbe a kedves fiának;
szerencse, hogy egyelőre nem
küldtem, mert így bizonyos lehe-
tek, hogy nem az ön kedves fia
volt a telefonáló. Gondolatjelet
tettem az imént valahol, de nem
fejeztem be a gondolatot. Nincs,
egyelőre, több gondolatom; ha tud
valami megoldást, vagy ha egyál-
talán ön is megoldandónak látja

Beretvás András

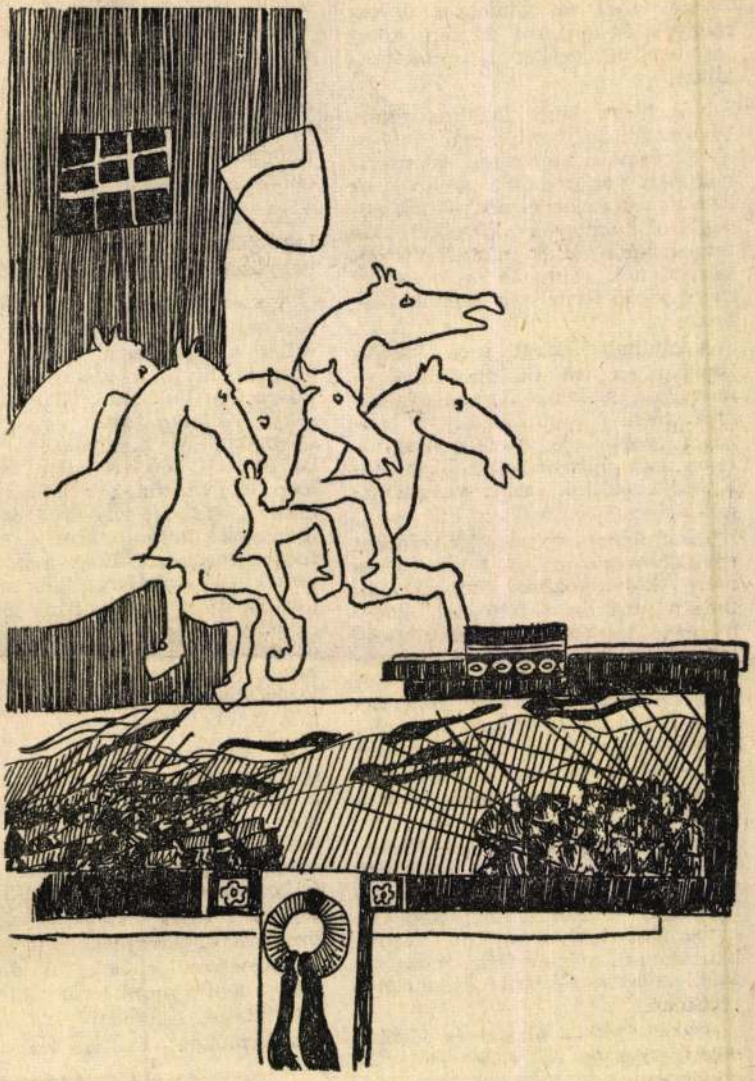

Beretvás András: in memoriam

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 27.
XX. évf. 13. sz. 6. lap.

A szakértőtől és a szakértők gondolkodásának szakértőjétől olyasmiket lehet olvasni az Élet és Irodalom Kesudió-vitájában, hogy az írónak vagy publicistának fogalma nincs a kompenzációs üzletek meg az államközi egyezmények ág-bogairól és nem köteles ismerni ezeket a műhelytitkokat.

Nos lehet, hogy fogalma nincs. Viszont köze van hozzá. Ahogy a Patyomkin páncélos matrózának sem volt fogalma azoknak az üzleteknek és egyezményeknek ágbogairól, amelyek következtében férges húst adtak elébe. Viszont közvetlenül érintette a dolog és ezért jogot formált a hozzászóláshoz.

A műhelytitkokat nem köteles ismerni az író és publicista — mondja a szakértő Bácskai Tamás megértően. Viszont joga van hozzá, hogy ismerje. Amit elvitat tőle az, aki úgy beszél a bírált jelenségek okairól, mint valami titokról.

Tanulságos volna kinyomozni egyszer végre azt is, hogy kik és mely korszakokban honosították meg nálunk azt a felfogást, amely a gazdasági életet a javak megtermelésének, cseréjének és fogyasztásának világát csakis kék fényben tudja elképzelni, mint valami alvilágot, amelynek szereplői köztörvényes bűnözők, spekulánsok, üzérek, csalók, de legalábbis munkakerülők, naplopók, üzemi szarkák?

Honnan ez a katonai logika, amely úgy írja le a munkaerő világát, mintha valami ellenséges, megszállt terület volna, ahol az embereket foglyul ejteni, kordában tartani, megbüntetni, mozgósítani, átcsoportosítani és megnevelni kell?

Sok vitázót — okosat és jószándékút, bírálót és védelmezőt — olvashatunk és hallhatunk mostanában, de mintha mindegyik egy iskolába járt volna: ugyanaz a félreértés, téves hangsúlyozás, rossz kiejtés tér vissza újra meg újra. Mint a kesudiónál is. Mindenki úgy emlegeti, mint valami rendkívüllit és szabálytalant, mint nálatos tucatáru. A kereskedelmi vállalatnál akár raktáron is lehetne, mindig akad rá vevő. De a készletek megnövekedése őket sújtaná, raktáron nem tarthatnak természetesen. Egyszóval: a korszerű, versenyképes áru nem kerül piacra, semmi sem lesz belőle. Senki nem dolgozott rosszul. Senki nem követett el hibát. Senki nem felelős. Csak éppen ez a tyúk nem tojja meg a tojást. Vagy ebből a tojásból nem lesz tyúk.

Az egész mögött egy sajátos termelési viszonyrendszer áll: a nagyüzem kiegészítő gazdasága.

A szervezetlenség, az ütemtelenség, az anyag- és munkaerőhiány miatt a nagyüzem életre és segítségül hívja a kisüzemek belső kooperáló hálózatát. *Kis társulások, vállalkozások egzisztálnak,* új működési szabályokat vezetnek be és saját érdekeiknek megfelelően terjeszkednek is, jóllehet ezt csak a vállalat védelme alatt és hivatalos keretei közé tartozva tudják megtenni. Ezek a nem tervezett és szabályozatlan mozgásformák azok, amelyek ma gyakran egyedül képesek a kihasználatlan és különben elpazarlásra kárhoztatott energiákat mobilizálni, a legértékesebb vállalkozási szellemet értékesíteni.

A nagyüzemen belül pedig spontán folyamatokban funkcionál a csoporttulajdon és a szövetkezés sajátos formája, amelyben egy-egy *munkacsoport, műhely, üzem vagy gyáregység önálló vállalkozásként vagy szállítóként tárgyal saját vállalatával.* Az üzem és egy része közötti viszony kereskedelmi jellegű, tulajdonképpen nem munkaerőt kínálnak megvételre, hanem valamilyen készterméket. Ez a késztermék

természete
egy gyáro
ne eladha
árut, a
meg benn
kodás logi
mékről az
ri munka
Társadalm
hogy ezek
ban az ü
gozói bes
magasabb
szert, han
jövedelem
zettségüke
nyüket fi
ügyes ker
hoz jutnak
jükben is
kázás, a t
gei foglalj
ló munka,
ség, a telje
származású
ségből, kép
tizsük dek

Ebben
ben *nem*
melés, a
jektív neh
lyes mu
vissza. A
hogy az o
mást, és
lik is őke
ban.

Ebben a
níthető el
elemzés és
derítésének
különítik
vezető min
kitűző, az
viselő poli
hajtóval, a
vezetőhöz

MOCSÁR GÁBOR:

MÁR MEG

— De a mai kompozíciók nagy része éppen raffinált eszközökkel, túlzsúfolt apparátussal igyekszik hatni Európa-szerte.

— Az az érzésem, hogy ebből lassacskán kigyógyulunk. A zsúfoltság, a keresettség gyakran a gondolathiány takarására szolgál és természetes, hogy egy zeneszerző az útkeresés stádiumában tobzódik az eszközökben. A továbbfejlődés egyik eldöntő lépése, amikor ezen túljut és a gondolatiság elmélyítésére kezd törekedni. A mai magyar zeneszerzés most itt tart és talán ezért érzékelik problémáit azok, akik kívülről regisztrálják. Bennem ez nem támaszt kérdőjeleket, mert az egész utat a spirális fejlődés részének látom, s úgy érzem, most kerül előtérbe az a komponálási mód, amely kevés eszközt alkalmaz, s ezzel erőt és képességet egyaránt próbára tesz. Persze van olyan a kompozíció.

Feuer Mária

Beretvás András

Beretvás András: Motívum

ÉLET ÉS IRODALOM

1976. febr. 14.
XX.évf. 7.sz.13.lap.

egyéb okból. A nők közül? Hitler Adolfné. Nem tehet mást. Joseph Goebbelsné egy óra hosszat pasziánszot rak, míg a gyerekek elalszanak, aztán egy-egy ampulla kéksavat önt a hat gyerek szájába, később elharapja a hetediket. Nem tehet mást. A szakácsnő nem hasonlítja magát ezekhez. A szakácsnő, amíg főzhet, főz. A szakácsnők főznek.

A két titkárnő, Frau Christian és Gertrud Junge a szakácsnővel együtt, az utolsó csoportban hagyja el a bunkert. A csigalépcsőn a szakácsnő előtt Gertrud Junge nadrágos feneke. Együtt jutnak le a földalatti vasút alagútjába. A titkárnők a harc elültével a tömegbe keveredve elhagyják az alagutat. Van olyan forrás, amely szerint a szakácsnőt még letartóztatta egy szovjet járőr. Esete szempontjából közömbös. A titkárnők utóbb számos lapnak nyilatkoznak, értékes tanúvallomásokat tesznek. Gertrud Jungét személyes szerepe különösen jelentőssé teszi: neki diktálta le Hitler mind a két végrendeletét. Else Krüger, Bormann titkárnője is jelentős személy lesz. Háború utáni lakáscíme: Hamburg, Hansweg 1. Gertrud Junge nadrá-

az igazság és az élet. Is
férfi volt.

Lingétől hallja, hogy
Brandenburgi Kapuig h
got, éjjel, tűzben. A Fi
lat érte, Greim megseb
letette a Storchot a fasc
besültet, fogott egy teh
jött Greimmal, belevale
elidőzik a bunkerfolyos
kor Reitsch a túlsó végé
szél, figyeli magabiztos
tenyere élével szeldeli
fogja megtudni, hogy a
keresen ki is viszi Grein
linből Rechlinbe, egy
onnan még Plönbe, Dol
lyes hangon fölmentő
Dönitztől, Keiteltől, Joc

Nekem a dolgomat k
Kannenberg, azért vagy
mezteti magát ez a há
déglős. A szakácsnő biz
éléskamrát maga az i

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Beretvás András
grafikus

HÉTFŐI HÍREK

1984 JUL 2

Vásárnapi tárlatok a Halászbástyán

Vasárnap egynapos tárlattal nyitott a *Bástya Galéria* idei szezonja Budapesten, a Halászbástyán. *Beretvás András* grafikus képeit lehetett megtekinteni a szabad ég alatt felállított tucatnyi tárlón.

Hat éve jutott az I. kerületi Művelődési Ház népművelőinek eszébe: *utcára kellene vinni képzőművészeti kiállításokat!* Egyrészt mert a kultúrházban nincs hely kiállítások rendezésére, másrészt, mert így is hozzá lehetne segíteni a Várnegyed látogatóit, hogy megismerkedjenek *a mai magyar képzőművészettel.* A Halászbástya e célra kiválóan megfelelt, az eddigi öt szezonban 60, jobbára ifjú művész több száz alkotását mutatták itt be. Az idén újabb 12 művész jelentkezik. Jövő vasárnap például *Lencsés Ida* textil-, július 15-én *Herpai Zoltán* grafikus-, 22-én *Balogh István Péter* festőművész alkotásaiból nyílik mini tárlat. A zsürizett műveket újabban a helyszínen meg lehet vásárolni. A művelődési ház szervezésében egyéb programok is kapcsolódnak a kiállításokhoz; térzene és hangversenyek színesítik a hétvégi kínálatot, augusztustól pedig akár táncra is perdülhetnek az ide látogatók. A *Magyar Állami Népi Együttes* szólótáncosainak vezetésével táncházak lesznek a Bástya sétányon.

Tavaly...

a legveszélyesebb

„Rangelső" Budapest és Pest megye

Megdöbbentő adat: az elmúlt évben

23 190 közlekedési baleset történt az országban,

s ennek következtében 1822-en vesztették életüket, és 25 568-an sérültek még könnyebben, vagy súlyosabban. A 23 190 baleset háromnegyed része *a közutakon* fordult elő. Különösen veszélyesek voltak a *városi és községi utak*, ahol 11 312 baleset történt. A városok közül 4038 balesettel *Budapest* vitte el a „pálmát", míg a megyei „rangelső" *Pest megye* lett 1719 balesettel.

A legtöbb közúti balesetet

személygépkocsival követték el: 7961 esetben.

utas közül 43-nak *nem volt becsatolva a biztonsági öve.*

Ezeket az elszomorító „fekete" adatokat a *Statisztikai Kiadó* gondozásában most megjelent *Közlekedési balesetek 1983* című könyvéből vettük.

Dr. Várnai Ferencet keresem.

Elég ez így? Nem kellett volna legalább egyet hozzátennem a címek és rangok ugyancsak gazdag tárházából? Melyik lenne a legcélszerűbb? Valamennyit mégsem lehet... Olyan spanyol némesi hangulata lenne az egésznek. A professzori kere-

1021

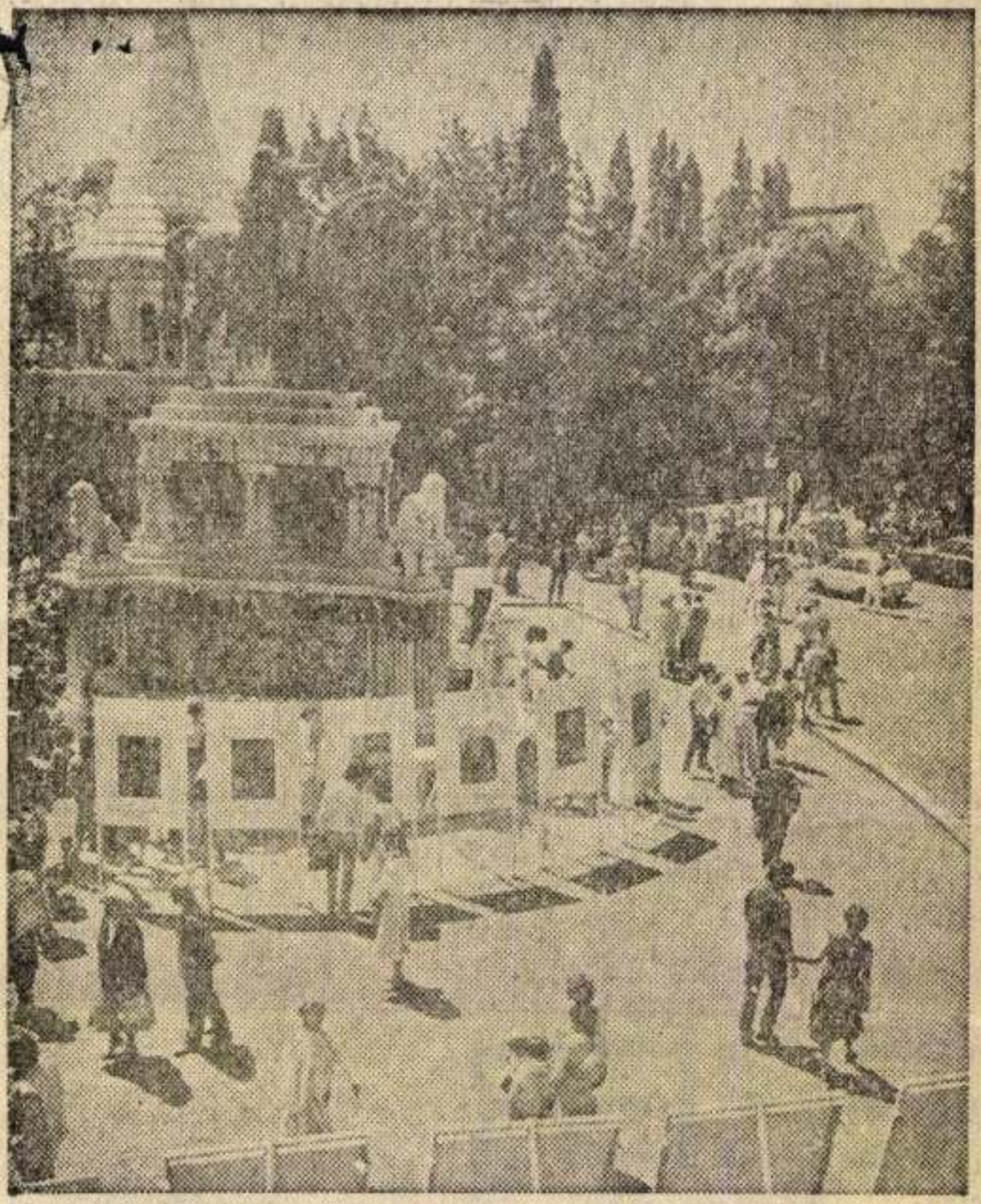

Vasárnap hét végi szabadtéri tárlat nyílt a Halászbástyán Beretvás András grafikusművész képeiből. Az idei első kiállításra sok turista volt kíváncsi. Tudósításunk a Bástya Galéria nyári terveiről a 4. oldalon.

(Apostol Péter felvétele)

lna meggyilkolni orvossztárt?

rászoruló előkelőségei, a film s a színház számos híressége tartozik pacientúrájához. Így nem csoda, hogy a gyógyhely valóságos aranybánya. A klinika igazi professzora, egyben a tulajdonos társa: *dr. Brian Richards* szexspecialista. A professzor egy szép napon kivette szabadságát, és az esős Albionból a napsugaras *Kaliforniába* utazott. Talán napkúrát is vett a Csendes-óceán fövenyén, mindenesetre találkozóra hívta régi ismerősét: *dr. Ronald Benettet*, akiről úgy tudta, hogy

ság asztalán van.

Az esküdtszék a héten meghozta a verdiktet: megállapította dr. Richards bűnösségét. A büntetés fajtáját és mértékét július 31-én hozzák nyilvánosságra. Szakértői vélemények szerint a bíróság *6-tól 18 évig terjedő* börtönbüntetést szabhat ki dr. Richardsra.

Lapjelentések szerint a gyilkosságnak a Harley Street-i klinikán, késő délután kellett volna megtörténnie, miután a tulajdonos, dr. Stephan egyedül marad. A gyilkosság motívuma nem kevesebb, mint *a fontmilliókat jövedelmező klinika, a szexuális zavarokat okozó herpes vírus állítólag általuk meglelt ellenszérumának tulajdonjoga.*

Hargitai Pál

án, halálos almáslepény
ban, kettős veszély egy
n – a törpelakban...

EHÉR

gyar rajz-játékfilm
e: NEPP JÓZSEF

Július 5-től
a
SZIKRA
moziban.

ADMI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1975 OKT 25

1021 Beretvás András

Beretvás András: Motívum

hogy a szép szó
Leckéikre nem
beleröhögni a s
menjenek gyer
s fölcsapni ink
Mert így az élhetetlen [illegible],
a díszbogyó csak díszbogyót teremhet.
S aminek zaklatóvá, kergetővé,
vagy válni illő volna jótevővé,
lesz legfeljebb csak tetszetős mutatvány
oktondi választásom tanusítván.
Kergesd ki őket! — uszulok magamra —
S lódulj utánuk — mondom még — a napra!
S ha kint vagy: bukfencet hányj, vagy csak éppen
üvölts, futkározz buzgalmad hevében
a kutyák példájára, s rá se ránts a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 AUG 21

Beretvás András

1021

Beretvás András: Mítosz

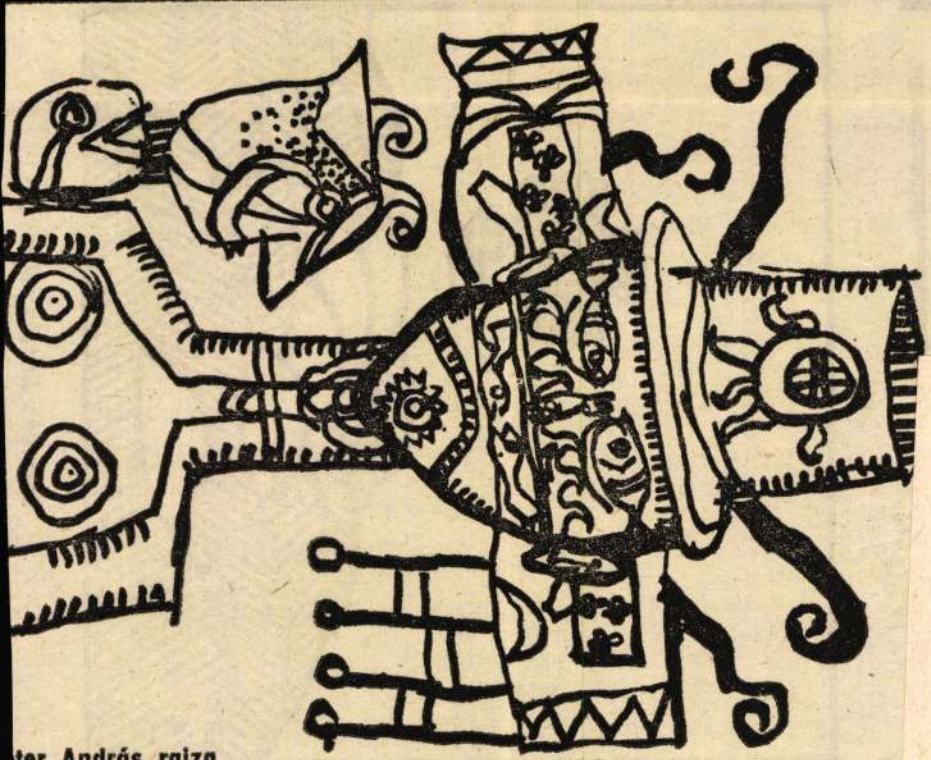

ter András rajza

Beretvás Éva

ötödik

1920–21

Érsekújvár 1930. 81. l.

SZÉF

E

HEV

Beretvás Hugóné sz. Heller Ilona, festőnő; szül. 1880 november 22-én Budapesten.

id. Beretvás Pál építőmester

- a Takarék (Nemeti B.) építője 1975-76
tervezte Pártos Gyula

Juhász Ubán: Kecskemét város építőtörténete.
Kecskemét, 1998. 176.

249-254. ill.

Jegyzetek

195. Kiállítások. [Glatz Oszkár, Kis
Hollósy Simon, Feiks Alfréd, Fe
255-257.
196. Erdei Viktor "Eros immaterialis
197. A Szépművészeti Múzeum depója.

IV. évf. 1911.

1-2. sz.

198. Zichy Mihály önvallomásai. 1-16
199. Levetus, A. S.: Baillie Scott.
200. Scott, Baillie: Milyenek a háza
20-37.
201. Lándor Tivadar: Székely Bertala
41-68. ill.
202. Gróf Andrássy Gyulának József f
beszéde a Székely Bertalan emlé
69.

Jegyzetek

Ø Beretvás Sándor

vesti pallér

l.

Kundebr

23. l

mére épített óvóhelyeket a telitalálat kisebb valószínu-
ségére is tekintettel, általában csak a távolhatásokra
(lezuhanó falak súlya, repeszdarabok stb.) szoktak

az újabb túlrövid hullámú tésben.

r okl. gépészmérnök.

nant-lines. After a short explanation is enumera-
purposes: frequency-stabilizer, resonant-circuit,
ter, coupling-element in amplifiers, high-frequ-
in the television transmitters.

kapacitású rendszerek ezenkívül 1. nagy terhelésnél lehetővé teszik a hőkisugárzást és 2. mechanikai, geometriai megváltozásokkal szemben érzéketlenebbek, mint az egyhelyre összpontosított önindukciójú és kapacitású rezgőkörök.

Az állóhullámok természetéből következik, hogy egy negyedhullámhossznál hosszabb vonalaknál ismétlődő jelenségekre kell bukkannunk. A vonalak elméletéből is megkapjuk ugyanezt az eredményt. Vevővégén nyitott vonalra:

$$E_a = E_v \operatorname{Cos h} (\alpha + j\beta) l$$

$$I_a = \frac{E_v}{Z_0} \operatorname{Sin h} (\alpha + j\beta) l$$

$$z_a = \frac{E_a}{I_a} = Z_0 \operatorname{Tang h} (\alpha + j\beta)\, l$$

Vevővégén zárt vonalra:

$$E_a = I_v Z_0 \operatorname{Sin h} (\alpha + j\beta) l$$

$$I_a = I_v \operatorname{Cos h} (\alpha + j\beta) l$$

$$z_a = \frac{E_a}{I_a} = Z_0 \operatorname{Tang h} (\alpha + j\beta) l$$

ahol *a* index az adóvégre, *v* index a vevővégre vonatkozik. Az *5—9. sz. ábrákon* az adóvég a csonk baloldalán, a vevővég a jobboldalon értendő.

Rádiófrekvenciáknál a karakterisztika csaknem

Bereg János

okl. építészmérnök

szül.: Budapest 1914.

Oklevelet nyert 1938

József nádor 1937/38.

207. l.

350. Pataki László I. II.
Pelz Vilmos I. II.
Péntek István I.
Peredy István I. II.
Perei György I. II.
355. Pintér Gyula I. II.
Pischl József I.
Poll György I.
Polgár János I.
Pongrácz János I. II.
360. Poós József Pál I. II.
Porpáczi Miklós I.
Rácz György I.
Rácz János II.
Radnóti Ferenc I.
365. Ragányi János I. II.
Rajkai Margit I.
Rausnitz H. Endre I. II.
Rédl Ferenc I. II.
Regős Gyula I. II.
370. Rein László I. II.
Reimann Andor I. II.
Reiter Imre I.
Rellényi Gábor I. II.
Remek István I. II.
375. Rencz József II.
Rényi Dorottya I. II.
Rétháti László I.
Révész István I.
Ringel Ottó I. II.
380. Risztánovics Ilona I.
410. Serédi Lajos I.
Serényi Ágnes I. II.
Sidó Lajos I. II.
Silberger Miklós I. II.
Siegmeth Vilma I. II.
415. Simon András I. II.
Singer István II.
Singer Miklós II.
Sinka Lészló I.
Sipőtz Emilia I.
420. Soltész József I.
Dr. Somogyi Lászlóné I.
Sólyom László I. II.
Somossy László II.
Sorbi Walter dr. I.
425. Spanner Emil I.
Spanitz Mihály II.
Spitz Tibor I.
Stadler László I. II.
Stark Frigyes I. II.
430. Steiner István I.
Steiner János I. II.
Steiner Zoltán I. II.
Ster Jenő I. II.
Sterk Magda I.
435. Stern Erzsébet I. II.
Stigler Erzsébet I. II.
Strasser Gyula I. II.
Srobl Vince I.
Sugár Károly I. II.
440. Szabadka István I. II.

Berey János

MDK

építészmérnök
született Budapest, 1914
az oklevél keltének éve 1938 száma 127

József nádor 1937/38.

Berey Katalin építészmérnök

A lap cikksorozata, mely "Vita az építészetről" cimmel folyik, -Major Máté: "Nagypanel és tulipán" c. vitát kiváltó cikkével,- a 39. sz. példányban kezdődött. Ezt követően minden szám közli a hozzászólásokat. A jelenlegi, 43. sz.-ban Berey Katalin és Kerényi József építészmérnök szól a tárgyhoz.
Berey Katalin hivatkozik cikkében Feszl Frigyes, Lechner Ödön, Medgyaszay István és kós Károly építőművészekre.
A cikket lásd: Major Máté nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 25. XIX. évf. 43. sz. 5. lap.

Berey Lajos

Berey Lajos épitőmester, XIV.
Várna-u. 22. 499-974
Berey Pál

Bptaöb. 1940. sept.
u 1942 jan

Bercy Lajos
épitész

Bpest Maros-utcai bérháza
távlati kép és
alapraj
repr

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1930.) 28–29. l.
(2. n.

Csók István

Bercy Lajos és
ning Thomas Antal
ced

lásd
MÉ. 1913. 7. n
23 — 30. l.

könyvtáramban

HOROSZ
női divatüzlet.
Cluj, Piața Unirei 16

Szodorné
Fülöp Iduska
Fehérnemü
kézimunka
relieffestés
géphimzés
„Venezia"
szalonja
Cluj
Cal. Victoriei
40.
KISPAL

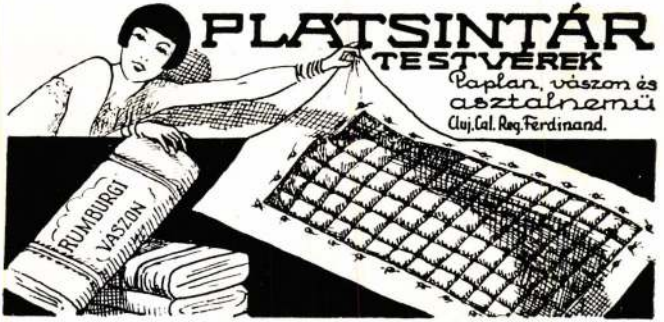
PLATSINTÁR
TESTVÉREK
Paplan, vászon és
asztalnemü
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand.
RUMBURGI
VÁSZON

Berey Lajos

Laid

M. Ejerlönnuvenet

1913. 7 zr.

pothotare

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Berey Lajos építész ~~-nek~~. 1887. ~~-ban~~ Pécsett.
A temesvári építőipariskola elvégzése után
rövid ideig Temesvárott működött. 1908-9. ~~-ben~~
Nagybányán, 1909-12. ~~-ig~~ Budapesten a vallás-
és közokt. minisztériumban dolgozott. 1912 ~~-ben~~
önálló építészeti irodát nyitott.

léseink magyarsága (Das Ungartum unserer Stände-Landtage, 1898), *Temesvár színészete a XVIII. században* (Das Schauspielwesen Temesvárs im XVIII. Jahrhundert, 1898), *Temesvár sz. kir. város kis monografiája* (Kleine Monographie der kön. Freistadt Temesvár, 1900), *A temesvári könyvnyomdászat és hirlapirodalom története* (Geschichte des Temesvárer Buchdrucks- und Zeitungswesens, 1900), *Délmagyarországi éremleletek* (Südungarische Münzfunde, 1907), *Temesvár emlékérmei és szükségjegypénzei* (Die Gedenkmünzen und Notstands-Banknoten Temesvárs, 1908), *Vidéki muzeumaink* (Unsere Provinzmuseen, 1908), *Temesvári művészek* (Temesvárer Künstler, 1910), *Délmagyarország első hirlapjának kritikai ismertetése* (Kritische Darstellung der ersten Zeitung Südungarns). B. hat überdies seit 1885 in der ungarischen Fachpresse mehrere hundert Abhandlungen und Essays veröffentlicht.

Bernát, Gaspar, Humorist, geb. am 26. Juni 1810 in Tiszafüred, gest. 4. Jän. 1873, zählte, besonders in den fünfziger Jahren, zu den beliebtesten humoristischen Mitarbeitern der belletristischen Blätter Ungarns. Hervorragendere Werke: *Freskóképek* (Freskobilder, 1848), *Kaczagányok* (Lachbomben, 1857), *Ki a vivat?* (Wer soll leben? 1861), *Lavotta élete* (Das Leben Lavottas, 1857). B. komponierte auch mehrere Volkslieder. Seine zahlreichen Bonmots wurden nach seinem Tode in einer umfassenden Sammlung publiziert.

Bernát, Stephan v., Volkswirt, geb. am 3. Jul. 1854 in Rimaszombat, absolvierte die juridischen Studien in Budapest und Wien und unternahm 1884 im Auftrage des Ackerbauministeriums eine Studienreise nach Nordamerika. 1887 trat B. in den Dienst des Ackerbauministeriums und von da 1888 zum Kultus- und Unterrichtsministerium über, in dem er als Oberinspektor der Gewerbeschulen fünf Jahre hindurch eine rege Tätigkeit zur Propagierung des Korporationswesens und der sozialen Reformen entfaltete. Im Interesse dieser Ideen gründete er 1889 das Fachblatt *Szövetkezés* (Association) und 1894 war B. Redakteur des polit. Tageblattes *Hazánk*. Seit 1895 ist er Direktor des Bundes ungarischer Landwirte u. Redakteur des offiziellen Fachorganes desselben, Direktionsmitglied, beziehungsweise Vizepräsident zahlreicher wirtschaftlicher Vereine. Im Jahre 1906 wurde B. zum Reichstagsabgeordneten seiner Vaterstadt gewählt. Aus seiner Feder stammen: *Lombardstreet vagy az angol pénzpiac* (Lombardstreet oder der englische Geldmarkt, 1882), *Buzánk és lisztünk kivitele szemben a külföld versenyével* (Unser Getreide- und Mehlexport gegenüber der Konkurrenz des Auslandes, 1884), *Észak-Amerika* (Nordamerika, volkswirtschaftliche und soziale Skizzen, 1886), *Franciaország mezőgazdasága a nagy forradalom óta* (Die Landwirtschaft Frankreichs seit der grossen Revolution, 1886), *Vasárnapi munkaszünet* (Die Sonntagsruhe, 1889), *A szövetkezés jövőjéről* (Über die Zukunft des Assoziationswesens, 1891), *Segits magadon, az Isten is megsegit* (Hilf Dir selbst und Gott wird Dir helfen, 1891), *Nyolc órai munkaidő* (Achtstündige Arbeitszeit, 1882), *Kisiparunk jövőjéről* (Über die Zukunft unseres Kleingewerbes, 1893), *Változások küszöbén* (An der Schwelle von Änderungen, 1893), *Zálogbatett Magyarország* (Das verpfändete

Napló und nach seiner Rückkehr nach Budapest in den Verband des *Nemzeti Hirlap*, dessen Hilfsredakteur er wurde. Nach kurzer Tätigkeit an dem von ihm gegründeten *Magyar-Föld* trat er 1880 in den Verband des *Pesti Hirlap*, 1881 in die Redaktion des neu gegründeten *Budapesti Hirlap*, zu dessen bewährtesten politischen und volkswirtschaftlichen Mitarbeitern er seither zählt. Besonders wertvoll sind seine auf die moderne Landwirtschaft, Industrieförderung und den Geldmarkt bezüglichen, gründlichen Aufsätze.

Berényi-Török, Irma, Gräfin, Gattin des Grafen Joh. Berényi, Schauspielerin, geb. 1875 in Temesvár, absolvierte die Landes-Schauspielerakademie und gehört seit 1893 ununterbrochen dem Verbande des Nationaltheaters an, zu dessen beliebtesten dramatischen Darstellerinnen sie zählt.

Berey, Ludwig, Architekt, geb. 1887 in Pécs, absolvierte die Temesvárer Baugewerbeschule, wirkte dann in Temesvár, 1908 bis 1909 in Nagybánya, von 1909 bis 1912 im Kultusministerium. Im Jahre 1912 eröffnete er sein eigenes bautechnisches Bureau. Bisher wurden mehrere gediegene Bauten nach seinen Plänen ausgeführt.

Béri, Julius, Dichter, geb. am 31. Juli 1860 in Béz, gest. 26. Sep. 1902 als Advokat in Budapest. B. lenkte 1883 mit seinem Gedichtecyklus *Dalok a természetből* (Lieder von der Natur) die Aufmerksamkeit der Literatenwelt auf sich und übersetzte Werke Constand's, Pascals und Mickiewicz's ins Ungarische. Bekannte Sammlungen: *Költemények* (Gedichte, 1886), *Hit, remény, szeretet* (Glaube, Hoffnung, Liebe, 1901). Seine Gattin (geb. am 13. Sep. 1866) publizierte mehrere Novellen und das selbständige Werk: *Gróf Teleki Józsefné Roth Johanna* (Gräfin Josef Teleki Johanna Roth, Biographie, 1899).

Berkes, Anton, Maler, geb. am 28. März 1874 in Budapest, absolvierte seine Kunststudien in Budapest. Seine Landschaften und Städtebilder werden sehr geschätzt. Er gehört zu den namhafteren Künstlern Jungungarns.

Berkes, Johann, Heilpädagoge, geb. 1862 in Bánhorvát, ist seit 1897 Direktor der staatlichen heilpädagogischen Erziehungsanstalt. B. hat sich mit seinen Schriften und Studien unvergängliche Verdienste um die Entwickelung des ungarischen Taubstummen-, Blinden-, Stotterer- Unterrichtswesens und um die Erziehung der geistig zurückgebliebenen Kinder erworben.

Berkeszi, Stephan, Historiker, geb. am 6. Dez. 1853 in Berkesz, ist Direktor an der Temesvárer Oberrealschule. B. zählt zu den gründlicheren historischen und archäologischen Forschern und hat insbesondere zur Geschichte und Kulturgeschichte Temesvárs und Südungarns sehr wertvolle Beiträge publiziert und sich um die Förderung des Temesvárer Museums Verdienste erworben. Selbständige Werke: *A gróf Haller fiúk iskoláztatása a XVIII. sz.-ban* (Die Schulung der gräflich Hallerschen Söhne im XVIII. Jahrhundert, 1889), *A magyar nyelv a magánélet terén* (Die ungarische Sprache auf dem Gebiete des Privatlebens, 1886), *Gróf Hoffmannsegg utazása Magyarországon* (Die Reise des Grafen Hoffmannsegg in Ungarn, 1887), *A magyar nyelv és szellem királyainak udvarában* (Ungarische Sprache und Geist am Hofe unserer Könige, 1892), *Rendi országgyü-*

Berey Lajos

lásd

Művészet 1911

192

post Ecletre

..... nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

yezem:

.....
gy helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Berey Lajos

Győr

Krücken, Oskar von u. Parlagi, Imre: Das geistige Ungarn. I. k. Wien u. Leipzig (1918). 105. l.

MDK

Berey Lajos. épitész

Művészet 1911.192.l.

„Zöld ördögök" a cassinoi harcokban

Lisszabon, március 28.

Az Északamerikából Lisszabonba érkezett ujságok nem titkolják, hogy *a délolaszországi arcvonalon Cassinoért vívott harc teljes kudarcot jelent a szövetségesek számára.* A Herald Tribune katonai munkatársa azt írja, hogy a repülőgépek és a szövetséges tüzérség tömeges bevetése ellenére az angolszász csapatok továbbra is az eddigivel teljesen egyenlő erejű ellenállásra találnak. *Az első német ejtőernyős hadosztály hihetetlen teljesítményét olyan elképesztőnek tartják, hogy néhány haditudósító szinte boszorkányságról ír. Ezeket az ejtőernyősöket az amerikaiak „zöld ördögöknek" nevezik.* Az amerikai sajtó általában elismeri a cassinonál harcoló német erők fényes győzelmét.

Viktor Emánuel állitólag le akar mondani

Londonból jelentik: Viktor Emánuel ígéretet tett Londonban és Washingtonban, hogy „nem szegül szembe alkotmányos változásokkal Olaszországban, ha azokat szabadon választott parlament követeli". Mint most Nápolyból közlik, ezeket az ígéreteket egy eddig nyilvánosságra nem hozott okmány tartalmazza, amelyet Badoglio még január végén adott át Viktor Emánuel jóváhagyásával az olaszországi angolszász ellenőrző bizottságnak. Az okmányból az is kitűnik, hogy a Badoglio-kormány Róma elfoglalásáig hivatalában marad és csak azután hoznak létre szélesebb alapon nyugvó kormányt a különböző délolaszországi pártvezetők bekapcsolásával.

Nagy erdőtüzek Délsvájcban

Berni jelentés szerint Svájc tessini kantonjában erdőtüzek pusztítanak, amelyeknek okát abban keresik, hogy november óta nagy a szárazság. Locarnonál négy napja tombol már a tüz. Az Ascona és Ronco alatt elhuzódó erdők lángban állnak. Vasárnap este az erdőtüz szinte nappali fényt sugárzott Locarnora. Egy másik nagy tüzet a Lugano melletti Monte San Salvatore környékéről jelentenek. A lángok itt harmincméteres magasságra csapnak fel.

A világ legtökéletesebb órája

Kopenhágából jelentik: Jens Olsen dán órás a külföldön több évig behatóan tanulmányozta a különböző óraritkaságokat és amikor 1902-ben hazatért hazájába, elhatározta, hogy olyan órát szerkeszt, amely valamennyin túltesz, amit útjában látott. Ezelőtt tíz évvel, 1934-ben készült el a csodaóra szerkezetének tervezetével, amely többszáz rajzot foglal magában. Vállalkozásáról a lapok is írtak és az érdeklődő mecénások külön bizottságot alakitottak támogatására, amely 100.000 dán koronát bocsátott rendelkezésére. Olsen órája nemcsak az idő állását fogja pontosan jelezni a földkerekség legkülönbözőbb pontjain, hanem egész csomó asztronómiai adatot is le lehet róla olvasni: a nap és a hold helyzetét, a nap- és holdfogyatkozásokat, a bolygók mozgását, az állandó és váltakozó ünnepek napjait és a csillagászat sok egyéb érdekes adatát, mégpedig nemcsak a jelenre vonatkozóan, hanem több évszázadra előre is. A nagy mű most már befejezéséhez közeledik.

Tolvajvadászat a római katakombákban

Rómából jelentik: Az örökváros fő dalatti katakombáiban a rendőrség a napokban nagyszabású razziát rendezett, mert bizalmas értesítést kapott arról, hogy az utóbbi időben elszaporodott gépkocsitolvajlások tettesei ott lappanganak. A razzia meglepő eredménnyel járt. Száznál több tolvajt kerítettek kézre, ezenkívül egy kitünően felszerelt gépkocsijavító műhelyt találtak, amelyben éppen egy gépkocsi „átalakitásán" dolgoztak. A banda vezére: a Nápolyból való Caruso eltünt a katakombák labirintusában, de a rendőrség valamennyi kijáratot őrzi, úgyhogy semmiképpen sem csuszhat ki üldözői kezéből.

Halálozás

Berey Lajos építész, építőmester 57 éves korában március 26-án hosszú szenvedés után Budapesten elhunyt. Március 29-én, szerdán délután ½5 órakor temetik a farkasréti temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint. Lelkiüdvéért a szentmiseáldozatot március 31-én, pénteken délelőtt 9 órakor mutatják be a ferencesek budai plébániatemplomában.

Vanek Ferenc nyug. állami kertészeti felügyelő 71 éves korában Budapesten elhunyt. Március 30-án délután 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temető halottasházából.

Napi hirek

Kiterjesztették a rögtönbiráskodást a rádióadók engedélynélküli létesitésére

A hivatalos lap közli a kormány rendeletét, amely a honvédelmi törvény felhatalmazása alapján a rögtönbiráskodást kiterjeszti mind a polgári, mind pedig a honvéd büntetőbiráskodás körében az ország egész területére rádióadókészülék vagy rádióvevőkészülék engedélynélküli létesítésével vagy üzembentartásával elkövetett és a honvédelmi törvény értelmében büntettnek minősülő bűncselekményre. Nem esik rögtönbiráskodás alá annak cselekménye, aki rádiókészülékét vagy berendezését ennek az intézkedésnek kihirdetését követő napon a rendőrhatóságnak bejelenti. A rendelet március 28-ikával lépett hatályba.

A horvátországi partizánharcok

Zágráb, március 28.

Az utóbbi napokban *Zágráb távolabbi környékén, továbbá Lika megyében, Északdalmáciában és Nyugatszlavoniában voltak harcok partizánokkal.* Ezekben a harcokban 160 partizán esett el, 28 pedig fogságba került. A hivatalos jelentés megemlíti, hogy *a középdalmáciai Hvar szigetén is harcok folytak,* amelyekben 65 partizán esett el.

— A budapesti népiskolákban április 1-én befejeződik a tanítás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete alapján a budapesti tanfelügyelő értesítette a fővárosi népiskolák igazgatóságait, hogy ebben a tanévben a tanítás március hó végével befejeződik.

— Maglione bíboros-államtitkár távirata a hercegprimáshoz. A magyar katolikus püspöki kar március 14-én tartott konferenciájából XII. Pius pápát hódoló táviratttal üdvözölte, amelyre most Maglione bíboros-államtitkár Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimáshoz a következő választáviratot intézte: „Eminenciád és az elnöklete alatt értkezletre összegyülekezett magyar püspökök fiúi üdvözlete különösen jól esett Őszentségének, aki azt kívánja, hogy az értekezlet munkája eredményes legyen, miértis az Isten megvilágositó segitségét kéri, buzdításul pedig apostoli áldását küldi."

— A Vezuv kitörése negyvenezer embert tett hajléktalanná. Délolaszországból Madridba érkezett jelentések szerint a Vezuv kitörése folytán hajléktalanná váltak száma negyvenezerre emelkedett. Noha a vulkán működése az utóbbi napokban csökkent, az erős hamueső tovább tart.

— A kormány a tanitóhiány leküzdéséért. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy intézkedett, hogy a rendelkezésre álló okleveles tanítókat elsősorban a tanítóhiány miatt szünetelő nem állami népiskolákhoz kell beosztani. A szünetelő nem állami népiskolákhoz a fenntartók kérelmére a folyó tanévben már eddig is háromszáznál több állami népiskolai tanítót küldtek ki. Bár ezzel az intézkedéssel a helyzet lényegesen enyhült, a tanítók hiánya miatt szünetelő népiskolák száma még mindig jelentős. Minthogy a miniszter feltétlenül gondoskodni kíván arról, hogy a még szünetelő nem állami népiskolák is mielőbb megnyíljanak és az ország egyetlen népiskolájában se maradjon az ifjúság tanító nélkül, az állami népiskolákra vonatkozóan akként intézkedett, hogy állami iskolákhoz újabb tanítót csak akkor lehet alkalmazni vagy áthelyezni, ha általában az iskola egy-egy tanítójára hetven vagy még ennél is több tanuló jut. Igy kívánják biztosítani azt, hogy az alkalmazást kérő tanítók elsősorban a tanítóhiány miatt szünetelő népiskolákhoz kerüljenek. A tanítóhiány leküzdése természetesen csak akkor lehet eredményes, ha a nem állami népiskolákra vonatkozólag hasonló intézkedés történik, ami azért is nagyon indokolt, mert e rendelkezés elsősorban a pályázati hirdetmények eredménytelensége miatt tanító nélkül maradt felekezeti iskolák megsegítését, illetve tanítóhoz juttatását célozza. Ezért a miniszter felhívta az egyházi főhatóságokat, rendeljék el, hogy a két- vagy többtanerős népiskoláknál megüresedett tanítói állások szervezését csak akkor kérjék, ha ily betöltés vagy új szervezés nélkül az iskolánál működő tanítókra egyenkint hetven, vagy ennél is több tanuló esnék. Figyelmeztették a miniszteri rendelet alapján egyúttal a nem állami iskolafenntartókat, hogy ha a rendelkezés mellőzésével és a tankerületi főigazgató előzetes engedélye nélkül alacsonyabb tanulólétszám mellett töltenék be a megüresedett tanítói állást, az ezzel egybekötött államsegély kiutalását a miniszter kénytelen lenne megtagadni.

Szabó György helsinkii követ lemondott

Helsinki, március 28.

Szabó György helsinkii magyar követ lemondott állásáról és nyilatkozatot adott ki, amelyből kitűnik, hogy *emigrációba vonult.*

— A tábori postacsomagforgalom ideiglenes szüneteltetése. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédvezérkar főnökének rendelkezése folytán a postahivatalok tábori postai címre szóló magáncsomagokat további intézkedésig nem vehetnek fel. Tábori postai címekre levélpostai küldemények (levelek, levelezőlapok) továbbra is küldhetők.

— A távbeszélő forgalomkorlátozás megszűnése. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A posta vezérigazgatósága közli, hogy a budapesti távbeszélőhálózatban 1944 március 6-tól kezdve hétköznapokon 10—15 óra között elrendelt forgalomkorlátozás március 28-tól megszűnik.

— A szófiai magyar követséget nem érte kár. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A március 24-én Szófia ellen intézett légitámadás alkalmával sem a magyar követségnek, sem a magyar kolóniának nem történt semmi baja.

— Kalocsa új polgármestere. A belügyminiszter Lantay István dr. pestvármegyei tb. főjegyzőt nevezte ki Kalocsa megyei város polgármesterévé. Az új polgármester húsvét után foglalja el hivatalát az ősi érseki székvárosban. Eddig Pest vármegye központi igazgatásánál a városi és községi ügyosztályt vezette.

— Bulgáriában elkobozzák az államellenes elemek vagyonát. Szófiából jelentik: A szobranje most lezárult ülésszaka figyelemreméltó törvényt szavazott meg, amely szerint az államellenes elemeknek, azok segítőtársainak és szüleiknek a vagyona az állam javára lefoglalható. A törvény mindazokra vonatkozik, akik lakóhelyüket engedély nélkül azzal a céllal hagyták el, hogy államellenes vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekedeteket kövessenek el. Ezeknek a személyeknek az állam minden fogható vagyonát azonnali hatállyal elkobozza. Ilyen elemek szülei vagyonuk egyharmadát kötelesek az államkincstárnak rendelkezésére bocsátani. Ugyanezek az előírások vonatkoznak a bűnsegédekre. Az elkobzott vagyon visszaadható, ha a tettes vagy annak szülei önként jelentkeznek a rendőrségen és a bűnsegédeket feljelentik.

— Zsidó tisztek Badoglio hadseregében. Lisszabonba érkezett nápolyi jelentések szerint Badoglio kormánya minden intézkedést megtett, hogy a zsidó tiszteket a lehető leggyorsabban ismét beossza a hadsereg kötelékébe. Amint ismeretes, a fasiszta kormányzat annakidején az olasz hadsereg tisztikarából eltávolította a zsidókat.

— Adományok a magyar hősök emléktemplomára. Az ezeréves határok védelmében hősi halált halt bajtársak emlékének megörökítésére Pestszentlőrincen megalakult a magyar hősök emléktemplomának építőbizottsága, amelynek fővédnökségét özv. vitéz Horthy Istvánné, József főherceg és vitéz Béldy Alajos vezérezredes vállalták. A templom megépítésére országos gyüjtést indítottak, ami máris szép eredménnyel járt.

— A bolgár belügyminiszter nyilatkozata a nemzeti közerő szervezetről. Szófiából jelentik: Krisztov belügyminiszter a Duma című lapnak nyilatkozatot adott. Többek között a következőket mondotta: Világos, hogy az ország közbiztonságának védelmére foganatosított rendszabályok mindegyike nem közölhető a nagy nyilvánossággal. Azt azonban hangsúlyoznom kell, hogy minden szabotálóval és a törvényes renddel szembehelyezkedővel a legszigorúbban járunk el. A nemzeti közerő szervezete, amely a kormányt a bandák és a törvénytelen elemek leküzdésében ahthatósan támogatja, már kétezernél több tagegyesülettel rendelkezik.

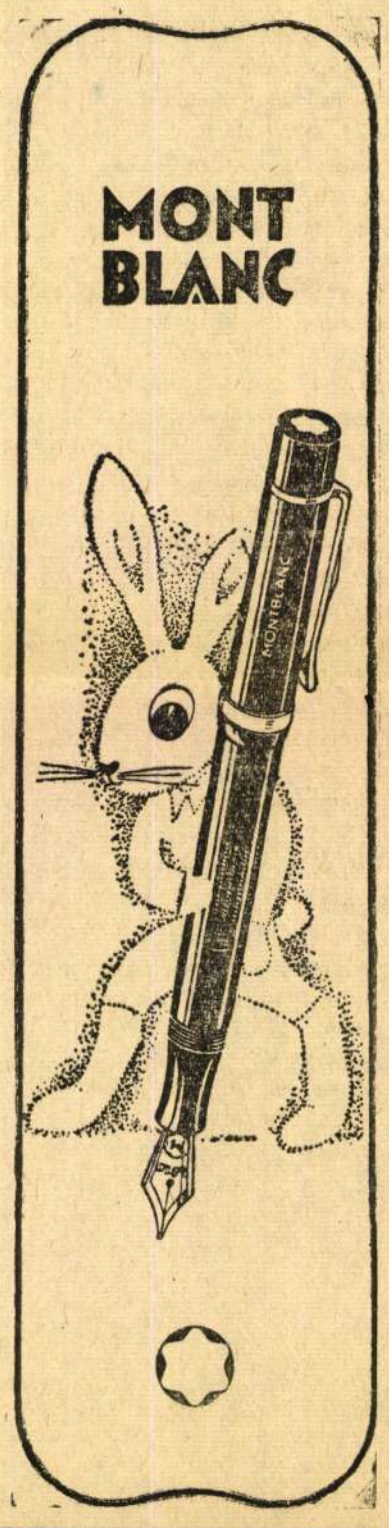

Szendy Károly polgármester nyugdijazását kérte a főváros közgyülésétől

Szendy Károly dr., Budapest polgármestere kedden délelőtt a főváros törvényhatósági bizottságának közgyüléséh z intézett levelében *lemondott tisztségéről,* illetve az erre vonatkozó szabályrendeletre való utalással *39 éves betöltött szolgálata alapján nyugdijaztatását kérte.*

— A veszprémi és szombathelyi püspökök beiktatása. Mindszenty József veszprémi püspök megérkezett székvárosába, ahol a káptalan tagjai és udvari papjai ünnepélyesen fogadták. A fogadás után a püspök résztvett a káptalan ülésén, Megyesy Schwartz Róbert kanonok, püspöki irodaigazgató felolvasta a kinevezési bullát, amellyel megtörtént Mindszenty Józsefnek a püspöki székbe való beiktatása. Kovács Sándor püspök is megérkezett Szombathelyre, ahol a püspöki palotában a káptalan tagjai és az udvari papság élén Kiss Lajos dr. pápai prelátus fogadta és rövid beszédben köszöntötte. Utána az új püspök részt vett a káptalan ülésén. Felolvasták a kinevezési bullát, mellyel Kovács Sándor beiktatása megtörtént. Első ténykedésként az új püspök Kiss Lajos dr. pápai prelátust püspöki helynökké, Rogács József pápai prelátust pedig az egyházmegyei szentszék elnökévé nevezte ki.

— Esztergom Kossuth-emléktáblát állit. Estzergom város közgyülésén Marczell Árpád dr. ünnepi beszédében megemlékezett Kossuth Lajos halálának ötvenedik évfordulójáról. A közgyülés elhatározta, hogy megörökíti Kossuth esztergomi tartózkodásának emlékét. Kossuth a Fürdőszállóban szállt meg, amikor Esztergomban járt. A Kossuth-emléktáblát a hajóállomáson helyezik el.

— Átadták redeltetésének a csikszeredai hadikórházat. Csíkszeredán bensőséges ünnepség keretében adták át rendeltetésének a vöröskeresztes hadikórházat. Kovács Károly dr., Csík vármegye alispánja mondott megnyitóbeszédet, majd Szász Ferenc ezredes, a honvédség nevében átvette a kórházat. Köszönetet mondott a székely nép áldozatkészségéért, amely lehetővé tette a katolikus főgimnázium egyik szárnyában elhelyezett kórház korszerű berendezését. A kórház, amelynek berendezési munkálatai 650.000 pengőbe kerültek, egyike Erdély legjobban felszerelt egészségügyi intézményeinek.

1944
57
1887

Az Abbázia-kávéházból elbocsátottak hét keresztény pincért, a többi hat zsidó pincért megtartották

Ugy látszik, még most is vannak egyesek, akik nem hajlandók tudomásul venni az idők változását és azt hiszik, apró ravaszkodásokkal megkerülhetik a nemzeti társadalom és a kormány által követelt változásokat és intézkedéseket. Ugyanakkor, amikor a zsidóügyeket intéző kormánybiztosság ismét a régi, erélyes kézbe került, történt meg az alábbi felháborító eset, amely jellemzően mutatja, hogyan szeretnék bizonyos oldalon a nehéz időket „átvészelni".

Hét keresztény pincér ül itt szemben velünk a szerkesztőségben, névszerint *Badanics* András, *Mikó* József, *Kónya* Imre, *Adamkovics* József, *Koláczia* László, *Micskó* József és *Pick* László. Tegnap még az Abbázia-kávéházban dolgoztak, ma már állás nélkül vannak, mert — amint előadták — *a megváltozott viszonyok miatt „tartós szabadságra" küldte őket az üzletvezető.*

— Ugy történt az egész, — beszéli Badanics András, — hogy amikor a heti fizetésemért bementem az irodába, így szól hozzám a kisasszony, *aki egyébként szintén zsidó származású, akárcsak a konyhában a gazdaasszony, vagy az irodavezető:* „Nagyon sajnálom, Badanics úr, de a megváltozott viszonyok miatt vagy elfogadja a háromnapi felmondást vagy pedig hosszabb lejáratú szabadságra küldjük. Nagyon sajnálom, hogy nekem kell ezt közölnöm magával, de *én is utasítást kaptam rá, másként nem tehetek*" ...

— Nem volt mit tennem, — folytatja tovább Badanics András huszonnyolcéves keresztény pincér, — mint beletörődnöm a változhatatlan igazságba. A fizetésünkért egyenként mentünk be és a társaimtól tudtam meg, hogy nekik is mind ugyanezt mondták.

Most Adamkovics József szólal meg:

— Minket, hetünket, akik itt vagyunk, elbocsátottak, viszont *a többi hat zsidó pincért ott tartották, az mondván, hogy ők „régi bútordarabok", családos emberek s ha őket kitennék az utcára, egész bizonyosan megéreznék.*

— Pedig én is családos ember vagyok, — szól közbe Mikó József, — *két gyermekem van s a mai világban nem nagyon kapkodnak pincérek után.* Az az érdekes még a dologban, — folytatja, — hogy bár még a multévi 3500 pengős keresetem után adóletiltást kaptam, ennek ellenére is elbocsátottak. Ezt aztán igazán nem tudnám mivel magyarázni.

— Ki az Abbázia-kávéház tulajdonosa? — kérdezzük kíváncsian.

— A hivatalosan szereplő tulajdonos Miklós József, — felelik. — Az üzletvezető Tóth István, akinek a felesége zsidó.

— Zsidó ott, kérem, mindenki, — jegyzi meg Micskó József lemondóan, s legyint hozzá a kezével. — *Zsidó az egész iroda, a személyzet és most, hogy mi eljöttünk, nincs is keresztény az egész kávéházban* ... Talán csak a német katonák a keresztények meg még az a néhány magyar, aki oda betéved.

Ezeket mondják a pincérek és mi azt gondoljuk, a dúsgazdag kávéház vezetőinek intézkedését nagyon alaposan meg kell vizsgálni. Nem játszik-e ebben szerepet az a tendencia, hogy a keresztény pincérek elbocsátásával propagandát indítsanak meg az ellen a változás ellen, amely az Abbázia törzsközönségének nyilván nem túlságosan rokonszenves? Ma, amikor olyan hiány van üzlethelyiségben, bizonyára akad olyan vállalkozó, aki fenn tudja tartani az üzemet anélkül, hogy a keresztény pincéreket az utcára kellene tenni.

Biztos fekvésű **vidéki raktárainkban** áruk és ingóságok beraktározását vállaljuk. Költöztetés és autóforgalom az ország minden részébe. **ZÖLD ÁDÁM** szállítmányozás. Bpest, V., Perczel Mór-u. 4. Tel.: 115-931 és 111-873.

— **Megtorpedóztak egy török hajót.** Mint az isztanbuli lapok jelentik, egy ismeretlen tengeralattjáró megtámadta, géppuskatűz alá vette és megtorpedózta a Dincs nevű török motoros hajót, amely cementrakományt szállított. A támadás március 27-én történt Iszkenderun magasságában. A motoros hajó elsülyedt, legénysége azonban elérte a partot.

— **Szentendre hajóállomást** a Mefter közlése szerint a Budapest—Esztergom között közlekedő személyhajók tehnikai okokból további intézkedésig nem érintik

Közellátási értesítő

A husjegyek beváltása

A székesfőváros polgármestere közli, hogy mind Budapesten, mind a csatolt városokban és községekben kiadott húsjegyek április 1-től érvényes szelvényei közül a *B 2-es* számú szelvényre marha-, borjú- vagy lóhúst, vagy bármely húsféléből készült kolbászárut, a *B 3-as* számú szelvényre lóhúst vagy lóhúsból készült kolbászárut, a *B 4-es* számú szelvényre fekete bádog- vagy aluminiumdobozos konzervet lehet kiszolgáltatni. Az *A 1-es* és a *B 5-ös* számú szelvények nem válthatók be.

— **Marokkói nacionalisták merénylete szenegáli vadászok kaszárnyája ellen.** A párisi Ofi-iroda tangeri jelentése szerint marokkói nacionalisták következményeiben súlyos merényletet intéztek szenegáli vadászoknak egy Fez mellett fekvő erődben levő kaszárnyája ellen. A robbanás folytán 68 szenegáli vadász életét vesztette, 36 pedig súlyosan megsebesült. Minthogy a merénylet tetteseit nem tudták elfogni, a gaullista hatóságok tuszokat tartóztattak le. Fez kereskedői tiltakozásul az intézkedés ellen bezárták üzleteiket, noha ezzel büntetést vontak magukra.

— **Egy részeg munkást halálra gázolt a földalatti villamos.** Tóth Lajos 38 éves gyárimunkás hétfőn este beborozott egy kocsmában és részegen indult hazafelé. Virtusból elhatározta, hogy a földalatti pályáján gyalogol végig. Az egyik megállónál sikerült is beosonnia a villamos alagútjába és elindult a sinek között. Néhány lépést tett csak, amikor a Városliget felől éppen arra robogott az egyik villamoskocsi. A vezető későn vette észre a sinek között haladó férfit és már nem tudta megállítani a kocsit, amelynek kerekei Tóth Lajost halálra gázolták.

— **Vashulladékkal üzérkedtek.** A budapesti büntetőtörvényszék Cserta Kálmán dr. elnöklésével tárgyalta Paksa József vasöntőmester és társai bünperét. Az ügyészség árdrágító visszaélés büntettével vádolta meg őket, mert különböző hulladék-vasanyaggal üzérkedtek. Paksa vasöntődéje részére a megszabott 27 pengős ár helyett mázsánként 50 pengőért vásárolta a hulladékanyagot. A bíróság Paksát egyévi börtönre, 200 pengő pénzbüntetésre és 5000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére ítélte, ifj. Kovács Gyuláné vaskereskedő hathónapi börtönt, 1000 pengő pénzbüntetést és 1000 pengő vagyoni elégtételt, Láda Kálmán fémkereskedő ugyancsak hathónapi börtönt, idősb. Kovács Kálmán vasmunkás háromhónapi fogházat, Szalai József géplakatossegéd pedig kéthónapi fogházat kapott. Az ítélet nem jogerős.

— **Nyári időszámítás Olaszországban.** Milánói jelentés adja hírül, hogy a fasiszta kormány rendelete értelmében április 3-án Olaszországban is életbelép a nyári időszámítás.

— **Rablógyilkosság Sopron megyében.** A sopronmegyei Völcsej községben március 11-én lakásán átvágott nyakkal meggyilkolva találták Kovács Olga negyvenötéves hajadont. A nyomozás most vezetett eredményre. A gyilkost Udvardi Béla tizenkilencéves völcseji napszámos személyében sikerült a csendőrségnek elfogni. Vallomásában elmondotta, hogy bejáratos volt Kovács Olgához, akit a gyilkosság napján leitatott, utána sodrófával fejbeütötte, majd konyhakéssel átvágta a nyakát. A gyilkosság után 700 pengőt vett magához, hogy kártyaszenvedélyét kielégíthesse. A gyilkost az ügyészségre szállították.

PEST-PILIS-SOLT-KISKUN VÁRMEGYE KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGA.

Szám: 6801/1943. kb.
Tárgy: Mátyásföldi repülőgépgyár céljaira szükséges ingatlanok kisajátítása tban.

Hirdelmény

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottsága közhírré teszi, hogy a Simsay Géza és felsége tulajdonát képező s a mátyásföldi repülőgépgyár céljaira szükséges ingatlanok kisajátítási tervei a mátyásföldi községházánál közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja ugyanott 1944. évi április hó 12-ének d. e. 10 órájára kitüzetett, mely alkalommal a küldöttség a kisajátítási terv megállapítása felett a kisajátítást szenvedők távollétében is érdemileg fog határozni. A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottsága nevében, Budapesten, 1944. évi március hó 8. napján.

Vizián dr. s. k. főispán, mint elnök.

A kiadmány hiteléül:
(Olvashatatlan aláírás) hivatalvezető.

Színház, Film, Művészet

A varieté-szinházak átszervezése

A három budapesti varieté-színház, a *Revüpalota,* a *Kamara-varieté* és a *Komédia-orfeum,* mint ismeretes, a fennálló rendelkezések értelmében nem a színészkamara felügyelete alatt áll, hanem rendőrfőkapitányi engedéllyel működik. Ezekben a színházakban úgy a szereplők között, mint az adminisztrációban eddig *számos zsidó* foglalt helyet. A rendőrség engedélyosztályának vezetője, *Cséry* Bálint főkapitányhelyettes a belügyminisztérium illetékes osztályával és az artistaszövetség közreműködésével a három varieté-színház működését átvizsgálta és a színházakat átszervezte. A tüzetes felülbírálás után az említett színházak új működési engedélyt kaptak. *A Revüpalota együtteséből eltávolították Fodor Arturt, Rátonyi Róbertet, Bobby Gray rendezőt, továbbá néhány mellékszereplőt és az adminisztrációnak több tagját.* Az igazgató Heinemann Sándor marad. *A Kamara-varieté együtteséből többek között Feleki Kamill maradt ki.*

Filharmóniai hangverseny

Ferencsik János vezényelte a filharmóniai társaság utolsó bérleti hangversenyét. A műsoron három mű szerepelt, Mozart Haffner-szimfóniája, Beethoven VII. szimfóniája és közbül, mint újdonság, Veress Sándor Térszíli Katica szvitje. A Térszíli Katica voltaképpen balettzene, Milloss Aurél koreografiájára készült. Veress Sándor a Bartók és Kodály utáni nemzedék legtehetségesebb zeneszerzője. Feltűnést keltett tavaly hegedűversenyével, amelyben teljesen eredeti hangot ütött meg. Egy önálló egyéniség nyilatkozott meg ebben a művében, aki többé nem sorozható semilyen iskolába, mert levetkőzte magáról teljesen mestereinek a hatását. A Térszíli Katica szvit még erősen érezteti Bartók, Kodály, Sztravinszkij hatását. Formailag kicsiszolt, gondosan megszerkesztett és kitünően hangszerelt muzsika, de nem ragadja meg a hallgatót egy izmos egyéniség önállóságával és erejével. Valószínű, hogy a színpadon igen használható balettzenének bizonyulna.

* **Elhalasztották a Borisz király életéről készült film bemutatását.** A magyar-bolgár társaság úgy tervezte, hogy a „III. Borisz bolgár király élete és halála" című filmet szerdán délután mutatja be az országos tisztikaszinóban. A társaság ezúton közli, hogy a bemutatót elhalasztja, s annak új időpontjáról a meghívottakat a sajtó útján értesíti. Kéri, hogy a meghívottak őrizzék meg meghívóikat.

* **Jubileum az Andrássy Színházban.** Vaszary János „A pénz nem boldogít" című vígjátéka most érte meg 50-ik előadását az Andrássy Színházban. A sikeres darab előadássorozatát tovább folytatják Muráti Lilivel, Csortos Gyulával és Vaszary Pirivel a főszerepekben.

* **A török sajtó Dániel Ernő hangversenyéről.** *A török sajtó az elismerés hangján ír Dániel Ernő magyar zongoraművész isztanbuli hangversenyéről. Az Isztanbul című lap zenekritikusa szerint a magyar művész játéka komoly élményt jelentett a zenekedvelők számára. A Beyoglu hosszú interjut közöl a fiatal művésszel, a La Turquie lelkeshangú cikkben számol be játékáról és kiemeli a művész lendületét, mely valósággal lebilincselte a török közönséget.*

* **Filmfelvételek Szentendrén.** Egy magyar kisváros élete bontakozik ki azokból a felvételekből, amelyeket Kalmár László rendező és Icsey Rezső operatőr készítenek a „Fiú vagy leány" című film számára. Szentendrén forgatják ezeket a jeleneteket, a festői kisváros legszebb részeit látja majd a közönség, a romantikus kis utcákat, az ódon épületeiket, továbbá a Duna és a hegyhátak panorámáját. Az újdonság vezető szerepeit Rajnay Gábor, Perényi László, Sárdy János, Pelsöczy Irén és Szemere Vera alakítják.

* **Lakásművészeti kiállítás.** Az iparművészeti társulat és az iparművészek országos egyesülete által karöltve rendezett új magyar otthon lakásművészeti pályázaton résztvett díjnyertes képzőművészek részére a társulat elnöksége a pályadíjakat kiosztotta. Ebből az alkalomból a társulat felhívást intéz az iparművészekhez, hogy a kiállított pályamunkákat a társulat Mária Valéria-utca 12. számú helyiségében tekintsék meg. A pályamunkákat március 29-én, 30-án és 31-én délelőtt 10 órától délután 3 óráig lehet megtekinteni.

* **Fiatalok „A gyanu" főszerepeiben.** A filmirodában egy hét óta folynak Bónyi Adorján „A gyanu" című filmjének felvételei Farkas Zoltán rendező vezetésével. Az újdonság, amely Bónyi „Négyesfogat" című regényéből készült, számos fiatal színészt is felvonultat. Espedig Somlay Artúr, Szilágyi Szabó Eszter és Perényi László mellett Kertay Lilit, Serényi Évát, Haász Jolit és Soós Lajost. A film Hausz Mária produkciójában készül.

Futótüz

(Deák, Kaszinó)

Déryné Széppataki Róza életének egyik epizódjáról, a kolozsvári kalandjáról, ifjú Barta Ákos iránti szerelméről szól az a történelmi filmjáték, amely egyszerre két moziban került bemutatásra „Futótüz" címmel. A filmtörténet azzal kezdődik, hogy Déryné komornájával és Szentpéterymel, a neves színésszel ekhós szekéren utazik Kolozsvár felé, a kocsi tengelye eltörik, s az utasok gyalog haladnak Kolozsvár felé. A közönség lelkes ünnepléssel fogadja a művésznőt, s áhitattal hallgatja énekét. Az előadás végén egy fütty hangzik el a nézőtérről, később kiderül, hogy egy megtévesztett fuvaros fütyült, akinek esze ágában sem volt botrányt rendezni. Dérynének elégtételt szolgáltatnak, s így ismerkedik össze Barta Ákossal, a konziliárius fiával. Kölcsönösen megszeretik egymást, az idősebbik Barta azonban felelősségre vonja fiát, aki kijelenti, hogy Dérynét feleségül veszi. A művésznő boldogságát azonban az apa ellenszegülése megzavarja, aki tudtára adja az asszonynak, hogy fiának menyasszonya van. Szentpétery igyekszik megoldani a válságot, de sikertelenül, mert Déryné ragaszkodik boldogságához, s elhatározza, hogy ennek érdekében lemond a színpadról. Utolsó fellépésekor azonban megrohanják emlékei, körülöleli a színház forró légköre, s belátja, hogy művészi eszményeinek megvalósítása érdekében egyéni életének háttérbe kell szorulnia. Déryné szerepét Szabó Ilonka alakítja illuziót keltve, a fiatal Bartát Szilassy László, az öreget pedig Csortos Gyula személyesíti meg korhü ábrázolással.

Az Emericana fényképpályázata

Az Emericana Boconia corporációja alapításának huszadik évfordulója alkalmából országos művészi fényképpályázatot hirdet és május 28-ára kiállítás rendezését tervezi. A pályázaton részt vehet minden keresztény vallású magyar fényképező, akit az Emericana meghív. Beküldési határidő: április 15. A beküldendő pályaművek tárgykörük szerint öt csoportba oszlanak. Az első csoportban vallásos tárgyú és vallásos érzést kifejező felvételek tartoznak, például kegyhelyek, templomok, körmenetek, vallásos népi játékok és egyéb vallásos hangulatú képek. Ebben a csoportban egyetemi és főiskolai hallgatók, közép- és középfokú iskolák növendékei, cserkészek és leventék is pályázhatnak. A második csoportban általános művészi fényképekkel, a harmadikban általános amatörfényképekkel, a negyedikben színes felvételekkel, az ötödikben amatőr filmfelvételekkel lehet pályázni. A beküldhető képek számát nem korlátozzák. Egy pályázó több csoportban is részt vehet. Minden kép hátára felirandó a kép címe, a beküldő neve, foglalkozása és címe. A pályázatra beküldött anyagból a rendezőségnek jogában áll a képeket kiállítani, megtartani és azokat közölni. A nyerteseket állami és egyházi tisztelet díjakon kívül szövetségi és egyesületi díjakkal, arany-, ezüst- és bronzérmekkel, díszoklevelekkel, fotóanyagokkal, szakkönyvekkel, dísztárgyakkal jutalmazzák. Felvilágosításért Slakta Jánoshoz (Baross-utca 83) lehet fordulni.

* **A Vidám Színház következő ujdonsága.** A Vidám Színházban a „Ballépés jobbra" című francia vígjáték túlhaladta a 275-ik előadást. Az igazgatóság úgy döntött, hogy a jövő hét szombatján bemutatja Bihary Nándor „Varjúfészek" című háromfelvonásos vígjátékát. A magyar életből merített témáju darab visszavezet az ősi röghöz, a föld öröklési problémájához. Április 3-tól a „Ballépés jobbra" lekerül a műsorról, s az előkészületek miatt a színház április 7-ig szünetet tart.

* **Bemutatás előtt a „Forgószél".** *Az Uránia és a Rádiusz csütörtökön mutatja be Veit Harlan idei nagy 'színesfilmjét „Forgószél" címmel. Az Ufa színes művészi produkciójában Kristina Söderbaum játssza a vezetőszerepet, aki a „Lidércfény" című színesfilmnek is főszereplője volt. A bemutatót nagy érdeklődéssel várja a mozilátogató közönség.*

* **A „Hontalan nép" fordítója.** A Nemzeti Színház most mutatta be Schwengeler „Hontalan nép" című darabját. Az Uj Magyarság beszámolójából kimaradt a színmü fordítójának a neve. A fordítás munkáját Pukánszky Béla végezte stílusos veretü nyelvezettel és átdolgozása súlyt adott a döntő jeleneteknek.

* **Kiállítása Nemzeti Szalonban.** Április 1-én nyilik meg a Nemzeti Szalonban Duray Tibor, Z. Gács György, Karay Gyula, Kurucz Dezső festőművészek, valamint Megyeri Barnabás és Szabó István szobrászművészek kiállítása. Tekintve, hogy a kiállító művészek a mai nemzedék jellegzetes képviselői, a közönség érdeklődéssel tekint bemutatkozásuk elé.

* **Filmnaplók a titokzatos Tibetről.** A „Titokzatos Tibet" címmel került bemutatásra a világhírü német Ázsia-kutató, Ernst Schäfer filmnaplója arról az útról, amelyet az 1938—39-es években Kalkuttából kiindulva Lasszáig készített. A filmnapló különbözik minden eddigi expediciós filmtől, mert nemcsak az útiképek sorozatát adja, hanem az egész expediciót egységes élménnyé foglalja össze és fellebbenti a fátylat a titokzatos földrész eddig ismeretlen arcáról.

MDK

Bereznay Andrásné, iparmüv.

1 db. hamutartó
1 " maratott ezüsttál.
1 " Cukortartó/japán/
1 " váza.
1 " ezüst hamutányér.
2 " kinai váza.
2 " aranycsésze aljjal.
1 " arany hamutartó
Likörkészlet/6 db tány. kis tésztástál./

Nagy Balogh János ügy. és a Tesz ált.rend. 1937.évi karácsonyi Képzőmüv. kiáll. kat.
Kiapost. Városháza.

MDK

Bereznay Andrásné, iparmüv.

Teás készlet/6 db csésze aljjal.
2 /?/ db arany cukortartó
Sat- summa japán tányér aljjal.
1 db bonbonier
1 " tálca
2 " váza
2 személyes japán feketekávés tálca
2 csésze aljjal, kanna, cujortartó.

Nagy Balogh János Egy. és a Tesz ált.rend. 1937.évi karácsonyi Képzömüv.Kiáll. Kat.
Kispest. Városháza.

Bereznay Andrásné

Munkájával szerepelt a székesfővéros tanitó-
művészeinek kiállitásán.

M.U.936.XII.15.

MDK

Bereznay - Mácsai

Aratósztrájk

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
9 l.

MDK

Bereznay Bernola Károlyné

Merengés, gipsz

Apage Satanas!, gipsz

Uj Szal. ... karácsonyi kiáll. 1934. dec.

3. l.

MDK

Bereznay Bernola Károlyné

Az Uj Szalón karácsonyi kiállításán szerepelt művével.

Képzőművészet, 1935. 80.sz. 2c.lap

BÉREZNAI ISTVÁN, vargamester

1800-ban a miskolci 55 timár-varga-céh új ládát csinaltatott.-Fedelének belső oldalan felirat:"A miskoltzi B.Ns.A varga céh ládája.Csináltatott az Béreznai István uram fő céh mesterségében és Ns.Imre ist.kiss cz.mesterségében első nótár.Nag y Mart.és Vitze notar.Veres Egy Házi And.uraimék idejében annoo 1800.die 27.decembris" / 5 drb.kép róla/. 41.old.

BOGDÁL FERENC: A miskolci timár-varga céh ládája 41.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei,1966.ján. 7.szám. Miskolc, 1966

MK

Bereznay József

szerepelt a tárlaton.

"Tihanyi legenda"

Csorhát József: A legszínvonalasabb kiállítás Veszprém megyében. - Balatoni Nyári Tárlat.

Napló 1964 jun. 18.

Dr Berecznai Ferenc

posta

V. Sziget u. 9.

MKSz 1947

Bereznay Ferenc

1924/25 – 1927/28

Ferkép zőmfőiskolák

67. l.

szet és kerámika is, mint a festészetben (l. *Chanoju, Seto, Bizen*). Festésük jellemző vonásai: a teljesen szabad és egyéni, kolorisztikusan ékítményes kompozició, a levezetett formák merészen összefoglaló átalakítása, a folyékony vonalvezetés és a tiszta, erőteljes és pompázatos színek, különösen az arany és ezüst pazar alkalmazása. *Watanabe Shikó* (l. o.) és *Hóitsu Skai* (l. o.) művészetében a Kórin-stílus már erősen vegyül Kanó-azaz Tosa-elemekkel. A kínai Ming-korszak naturalizmus felé hajló művészetének hatása is átterjedt Japánba és a *Maruyama Ókyó* (l. o.) és *Matsumura Góshun* (l. o.) által alapított Maruyama-Shijó-iskolában különösen érezhető volt. Részben naturalisztikus festőiskolák még a *Kishi* (alapítója *Ganku*; l. o.) és a *Hara* (*Hara Zaichu*: l. o.). Eklektikus és naturalisztikus jellegű nagy művészei még e kornak *Tani Bunchó* (l. o.), *Watanabe Nangaku* (l. o.), *Móri Sósen* (l. o.), *Móri Ippó* stb. A kínai művészek közül a bevándorolt *Chin Nan-Pin* gyakorolt sok japáni festőre döntő hatást. Emellett óriási népszerűségnek örvendett és nagy megértésre talál ma is Japánban az új kínai iskolák közt a Bunjingwa, mely a természetből vett benyomásokat szabadon, vázlatosan költői érzéssel átdolgozva, irodalmi szellemben adja vissza. Az iskola kiváló tagjai *Ikeno Taiga* v. *Taiadó* (l. o.), *Yosa Búson* (l. o.) és a más szellemben is dolgozó *Watanabe Kwazan* (l. o.).

A legváltozatosabb és eseményekben leggazdagabb fejlődést a népies festőiskola, az *Ukiyo-ye* (a múló élet festése) mutatja. Az iskola előzői a Tosa-művészek által befolyásolt Kanó-mesterek. *Hideyori, Naizen Sanraku* (l. o.) stb. voltak. Az Ukiyo-ye igazi alapítója azonban *Iwasa Matabei* (XVII. sz. közepe; l. o.) ki eredetileg a Tosa-iskolához tartozott. Ez a festőiskola

Bereznai János kőfaragó

a Nemzeti Színház régi helyén, a Blaha Lujza téren rövidesen felállítják a Színház emlékkövét, melyet Búza Barna szobrászművész tervezett. Bereznai János a kétméteres mészkőtömbön dolgozik.

(fotó)

Népművelés, 1943. dec.

Kezd igazi páhollyá válni a csabai

(Folytatás az 1. oldalról)
Bálint György szerint a színházban megjelenik az egész világ, ugyanakkor az életben is jelen van a színház. Örömmel jegyezte meg, hogy a színház szeretete, a vágyakozás a színház iránt megmaradt az emberekben napjainkban is. Ahogyan él a többségben a toleráns, a másságot elviselő társadalom iránti igény.

A fellépő művészek sorát a 22 évvel ezelőtt a csabai színházban korrepetítoroskodó *Szaniszló János* zongorista nyitotta meg klasszikus művek dzsesszfeldolgozásával, majd folytatta dzsesszballadák előadásával. Közben az Újhelyi és Társa Bt. által készített finom hideg és meleg ételeket fogyasztották a páholytagok, s mellette igyekeztek a szokásos szellemi totót kitölteni. (Ez a keresd meg a párod! jellegű totó ügyes ötlet.) *Igor Matvejev,* a Belgrádi Operaház fiatal énekese kétszer is vastapsot aratott magas színvonalú előadásával. (Zongorán *Nátor Éva* kísérte.) A legnagyobb feltűnést mégis az a *Várfi Sándor* nevű humorista okozta, aki alaposan letolta a páholy tagjait eléggé el nem ítélhető zajongásukért, s aki második nekirugaszkodásra végre elmondhatta monológját. Így, immár a síri csendben derülhetett ki műsoráról: majdnem poénmentes.

Az értékes totónyeremények kiosztása után az igen vérpezsdítő, profi zenét játszó Dream Band lehetett az okozója, hogy a páholytagok ugyancsak belelendültek a táncba, s tették mindezt hajnalig.

B. S. E.

Versszeretők ha találkoznak...

A Körös-vidéki Drámapedagógiai Társaság a Szabadművelődési Alapítvány támogatásával versmondó és színjátszó középiskolásoknak, valamint felkészítő pedagógusaiknak rendezett szombaton egynapos felkészítő kurzust Békéscsabán, a megyei művelődési központban. A képzésre huszonnyolcan jelentkeztek, ám sajnos csak kevesen tisztelték meg azt jelenlétükkel. Főleg a pedagógusok maradtak el a felkészítésről, melyet *Hodu József,* a Békés Megyei Jókai Színház színművésze vezetett. Hodu József a sajtóban és a televízióben eluralkodó nyelvi slendriánság ellen emelte fel szavát, mely sajnos a helyi rádiókban még inkább tetten érhető.. Mint mondta, szörnyű, hogy mit művelnek a magyar nyelvvel, amikor beolvasnak egy, a nyomtatott sajtóban megjelent hírt, mely ezáltal teljesen elveszíti kapcsolatát az élő beszéddel. A színművész a magyar nyelv sajátosságairól rögtönzött kis előadása után a gyakorlatban is bemutatta a szövegek elharapásának, a hadarásnak, a helytelen hangsúlyból fakadó éneklős beszédnek a hibáit. Majd szituációs játékokban „gyakorolhatták" a résztvevők a metakommunikáció, a testbeszéd, a gesztusok és a mimika szerepét teljes személyiségünk megnyilvánulásában. Ám az előadói és a színpadi művészet alapjairól, a tehetség megnyilvánulásáról és gondozásáról, no és persze a versekről, a verstanítás módszertanáról, a művek feldolgozásáról, elemzéséről is szó volt szombaton. *Fabulya Lászlóné* drámatanár érdeklődésünkre elmondta, legnagyobb örömükre megalakul az Országos Versmondó Egyesület Békés Megyei Tagozata, s egy verstani könyvet is ki szeretnének adni a pedagógusok számára. December 18-án pedig *Kiss Lászlót,* a Művelődési és Közoktatási Minisztérium munkatársát, az Országos Versmondó Egyesület elnökét látja vendégül a Karácsonyi János Honismereti Egyesület.

V. A.

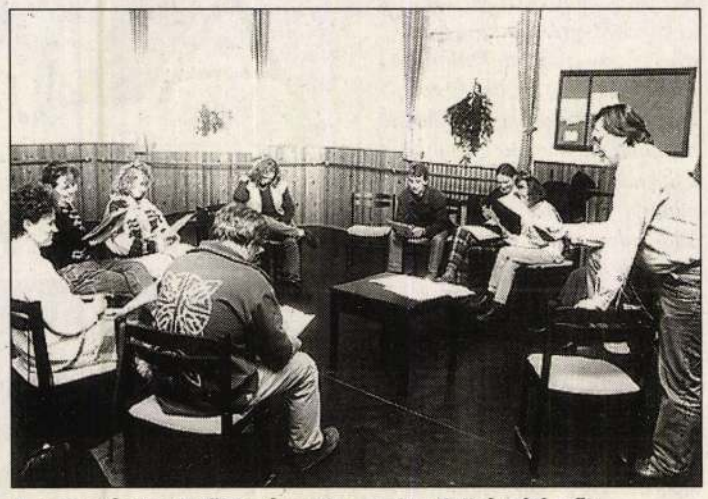

A pedagógusok többsége elmaradt a felkészítésről

NYÁRI ATTILA FELVÉTELE

Címer- és családtörténeti kiállítás

(Folytatás az 1. oldalról)
A magyar ősi nemesség a honfoglalásra vezette vissza eredetét, címüket katonai feladatokért kapták. A hunok és a magyarok között a haza védelme kötelesség volt, aki ezt nem teljesítette, nemességét elvesztette.

Werbőczyre hivatkozva a művészettörténész arról is szólt, hogy a címer ékessége, nem kelléke a nemességnek. A történelmi Magyarországon bárki kérhetett címert, aki elegendő pénzzel vagy összeköttetéssel rendelkezett. A XVII. századtól ez csupán adománynak számított néhány nemesi kiváltsággal, de nem járt együtt vagyonnal. *Dr. Ugrin Emese* hangsúlyozta, a családi örökség nagyon fontos, a címer- és családtörténet morálisan meghatározza a felnövő nemzedékek történetét. A nemesség erkölcsi érzés, ezt bárki elérheti, de tudnia kell, hogy a nemesség kötelez, ugyanakkor a kötelesség pedig tovább nemesít.

Hornokné Németh Eszter, a városi könyvtár igazgatója, a kiállítás egyik kivitelezője a megnyitón megfogalmazta, a családtörténeti kutatás célja, hogy a fiatalok történelmükről ismerjék meg az igazságot, számukra az ne egy tantárgy legyen, hanem családjukon keresztül az ő történelmük. Hangoztatta, a kutatást nem zárják le, az eddigi eredmények további munkára ösztönöznek. Végezetül úgy vélekedett, hogy a település nemesi családjainak címere legjobb helyen a városháza dísztermében lenne.

M. L.

Orosházi tévé

Ma este 20 órakor jelentkezik ismét az Orosházi Városi Televízió adása az UHF 31-es csatornán. Mint a műsor szerkesztői lapunkat tájékoztatták, az elmúlt hét legfontosabb eseményei közül tudósítás látható a kereskedelmi iroda helyi irodájának megnyitásáról, az óvodásoknak kiírt rajzpályázat eredményhirdetéséről és a Békés megyei népművelők orosházi találkozójáról. A stúdió vendége *Bárándy Zsuzsa* zsoké lesz.

K. Gy.

Irodalmi kávéház Békéscsabán

„Irodalmi kávéház" – köszöntötte a hatalmas transzparens a békéscsabai evangélikus egyház nagytermébe igyekvőket szombaton délután. Az irodalmi kávéház kifejezésről a századelő Magyarországa juthat eszünkbe, Krúdy, Kosztolányi, Karinthy és akkori irodalmi életünk jelesei, akiknek életformája nyomán az irodalom bevonult a kávéházakba. És persze – elkerülhetetlenül – a kávéházak is az irodalomba. Ha a polgári Magyarország irodalmának fenti óriásaival nem is, az általuk magas szintre emelt szellemiséggel mindenképpen találkozhattak azok, akik úgy döntöttek a hétvégén, hogy a Békéscsabai Keresztény Ifjúsági Egyesület által szervezett műsort tekintik meg. A mintegy száz főnyi nézősereg – milyen jól esik leírni, hogy ennyien kíváncsiak a helyi költők műveire! – a nyolc esztendeje zajló rendezvénysorozat szombati eseményén a negyedszázaddal ezelőtt Szentendrén magalakított Vajda Lajos Stúdióval ismerkedhettek meg. S hogy mit keres egy szentendrei művészeti társaság Békéscsabán? A kérdés jogosan merül fel abban, aki nem tudja, hogy annak egyik vezető személyisége, *Bereznai Péter* festőművész Békés megyei származású. Nem történik más, mint hogy *„a képek hazatértek"*, ahogyan Gruber József fogalmazott egyik versében. És valóban, a művész mellett a képek is hazatértek, hiszen a rendezvény szünetében Bereznai Péter azon alkotásaiból rögtönzött „minitárlatot" szemlélhettek meg az érdeklődők, melyekkel Kovács György „Ez jutott nekem" és Gruber József Előérzet című kötetét illusztrálta. Ezeket a könyveket a Vajda Lajos Stúdió adta ki. Az „Irodalmi kávéház" első részében *Gruber József, Kovács György* és *Újházy László* költeményeit adták elő *Kovács Edit* és *Kalapos László* színművészek – igen magas színvonalon. A versek után *Kolarovszki Sarolta* énekelt Schubert-műveket *Farkas András* zongorakíséretével, majd *Győri Gábor* evangélikus lelkész tartott előadást az ünnepekről. Mai világunkat előszeretettel nevezik rohanónak, utalva arra, hogy az egzisztenciális hajsza közben nincs időnk az emberi kapcsolatokra, értékekre. Ez a szombat délután – a tudósító számára legalábbis – reményt adott, hogy nincs veszve minden, van egy olyan réteg az ország délkeleti részében is, mely továbbviszi a legnemesebb hagyományokat.

DAL

A szerzők a „kávéházi asztalnál" NYÁRI ATTILA FELVÉTELE

SM-es eredmények és célok

A Békés Megyei Sclerosis Multiplex Egyesület szombaton délelőtt tartotta év végi záró gyűlését a gyulai Erkel Hotel Nosztalgia termében. Az eseményen az egyesület vezetősége számolt be az 1996-ban végzett munkáról. Ebben kiemelték, hogy az idén működtették a DOTE gyulai egészségügyi főiskolás hallgatóinak otthonápolási gyakorlatát, emellett pedig ugyancsak a főiskolások segítségével több, mint kétharmad részben elkészült a megyei betegek egészségügyi és szociális heyzetének a felmérése. Végül szót ejtettek a jövő évi tervekről is.

Az otthonápolás tekintetében nagy előrelépés történt ebben az évben, azonban ennek ellenére még mindig vannak „fehér foltok" a megye térképén. Ezek közé tartozik Dévaványa, Füzesgyarmat és környékük. Az SM-es betegek egészségügyi és szociális helyzetének felmérését a főiskolások készítették el, méghozzá a Pándy Kálmán Kórház számítógépes programjának segítségével. Ebben az évben a megyei SM-egyesület tíz pályázatot készített el, ezek közül a Soros Alapítványtól kaptak 830 ezer forintot az otthoni szakápolási programra, ugyanerre a célra 100 ezret a népjóléti tárcától, a Nemzeti Ifjúsági és Szabadidősport Alapítványtól pedig 50 ezer forintot a jövő egyik kiemelkedő rendezvényére, a „Sétálj velünk!" akcióra. Az egyesület a hagyományoknak megfelelően az idén is kirándulást szervezett Ópusztaszerre és a karácsonyi ünnepek előtt ajándékokkal tudott kedveskedni minden tagjának az önzetlen támogatóknak köszönhetően.

A jövő évi legfontosabb célkitűzések közül kiemelték az otthonápolási program folytatását a főiskolások hathatós segítségével, az atlantai világkonferencia tanulságaképpen pedig egy sikeres pénzszerző csapat felállításának lehetőségét vitatták, mely a megyei SM-egyesület támogatására gyűjtene pénz. A beszámolót *dr. Szabó Mihály* főorvos előadása követte a bétainterferon és a kopaxon gyógyszeres kezelésének eddigi tapasztalatairól.

B. T.

Csurka: Békesi rajtam is túltesz

Horn Gyula kettős játékot játszik: miközben Európázik, Moszkvának dolgozik – jelentette ki pénteken este Orosházán *Csurka István.* A MIÉP egy hete újraválasztott elnöke ezt *Nikolits István* levelével összefüggésben mondta, melyet 80 évre titkosított maga a miniszter. Csurka szerint a levél olyan információkat tartalmaz, melyek nem szerepelnek az Európai Unió által kért válaszokban. Az egykori író hozzátette: ezek csak feltételezések, melyekre nincs bizonyíték, ám politikai következtetései többnyire beigazolódnak. *Békesi László* csütörtökön közzétett, az MSZP politikáját kritizáló levelét is a legaktuálisabb botrányok közé sorolta Csurka István. Mint hangsúlyozta, ilyen hangvételű dolgozatot jómaga sem mert közzétenni saját kormánya ellen. Pedig Békesi legalább harminc éve tagja ennek a pártnak, így a kontraszelekció, az elhalasztott döntések nem jelenthetnek újdonságot számára – hangsúlyozta a pártelnök, aki szerint az állam jelenlegi működése rossz fényt vet az ország megítélésére. Csurka István orosházi látogatásának fő célja a pártépítés volt, mivel a városban ismét elkezdte működését a MIÉP. Emlékezetes, hogy 1995 nyarán a *Földesi János* vezette helyi szervezet testületileg kivált a pártból és megalakították a Magyar Turul Mozgalmat. A telt ház előtt zajló rendezvény szónoka volt még *Győri Béla* szóvivő és *Rozgonyi Ernő* gazdasági szakértő.

K. Gy.

Női szövetség Kondoroson

A Független Kisgazdapárt kondorosi székháza adott otthont december 13-án, pénteken délután a helyi Független Női Szövetség alakuló gyűlésének. A húsz kondorosi lány és asszony azzal a céllal fogott össze, hogy ezentúl egy közösségbe tömörülve segítsék az időseket, a gyermekeket, erősítsék a családok szerepét és támogassanak minden rászorulót. Mint megtudtuk, az országban egyre több ilyen jellegű női szövetség jön létre, Békés megyében a kondorosi volt a tizedik. A karitatív eszméket valló hölgyek pénteki alakuló ülésükön elnöknek *Gonda Erzsébetet,* alelnöknek pedig *Szász Mihálynét* választották. A bensőséges hangulatú összejövetelen elhatározták, hogy havonta fognak találkozni, s következő januári találkozásuk alkalmával elkészítik jövő évi programjukat.

G. E.

Viharsarkiak az európai irodalomért

A Békés megyei irodalomtörténet egy kevésbé számon tartott szeletét kívánja bemutatni az orosházi Szántó Kovács Múzeum vasárnap megnyílt kiállítása: az európai irodalom viharsarki közvetítőire emlékeznek.

A kiállított könyveket, dokumentumokat az orosházi könyvtár, a szarvasi Vajda Péter Gimnázium könyvtára, a gyomai Kner Nyomda múzeuma és számos magángyűjtő bocsátotta a múzeum rendelkezésére. A tárlat első részében a legjelentősebb Békés megyei, illetve az ide kötődő műfordítókkal ismerkedhetnek meg az érdeklődők, így Szegedi Kis István, Nadányi János, Wallaszki Pál, Skolka András, Székács József, Győri Vilmos, Gergely Ágnes munkásságának egy-egy szelete tekinthető meg. A helyi nyomdák is sokat tettek az európai irodalom népszerűsítéséért, közülük a szarvasi Réthy, a gyomai Kner és a csabai Tevan kiadványai láthatók Orosházán. A színházak kultúrközvetítő szerepét a Jókai Színház plakátjai szemléltetik.

A kiállítást – mely a Békés megyei múzeumi szervezet millecentenáriumi sorozatának záró-rendezvénye is volt egyben – *dr. Szabó Ferenc* nyugalmazott megyei múzeumigazgató nyitotta meg. Az érdeklődők március 31-éig tekinthetik meg a kiállított kordokumentumokat.

K. Gy.

Pályázatok elbírálása

A vésztői képviselő-testület december 16-án tartja következő ülését. Számos napirendi pont közül kiemelkedik a napközi konyha vezetői állására beérkező pályázatok elbírálása, továbbá rendeletalkotás és jó néhány rendelet módosítása.

O. F.

Hétvégi balesetek

A Békés Megyei Rendőr-főkapitányság központi ügyeletesétől tegnap este a következő hétvégi balesetekről kaptunk hírt:

December 13-án délelőtt, a 47-es főút Békéscsaba külterületi részén egy személygépkocsi előtt egy vele egy irányba haladó kerékpárost, aki ennek következtében könnyű sérülést szenvedett. Ugyenezen a napon este nyolc óra után Kaszaper belterületén egy osztrák rendszámú kocsi nem vette figyelembe a STOP táblát, s ezért összeütközött egy Wartburggal. A balesetet okozó vezető súlyosan megsérült. Még mindig pénteken történt, hogy Hunya külterületén a vizes, sáros úttesten megcsúszott egy személyautó és az árokba borult. A vezető súlyosan sérült. December 14-én, szombaton Bucsa lakott területén egy személykocsi az út szélén parkoló teherautóba rohant. A szomorú végeredmény: egy súlyos és egy könnyű sérült. Szombat hajnalban Sarkad külterületén egy személyautó ütött el egy biciklist, aki nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett.

A divat az valami rettentő agyafúrt dolog. Semmiből lehet általa mindent teremteni. Az a lényeg, hogy a divatdiktátorok elhitessék a közönséggel, hogy az éppen aktuális hóbortjaiknak megfelelő ruhaköltemények igenis szépek és minden magára valamit is adó ember (főleg nőszemély) ilyet fog magára ölteni.

Így lett divat a kecses női lábakon ormótlankodó bakancs és a kezdetben sportoláshoz használatos baseballsapka. Ezek a holmik talán kényelmesek, talán fiatalosak, de hogy nem szépek, az bizonyos. Mindez persze semmi ahhoz képest, hogy manapság már a kukáskabát (nem tévedés!) is divattá lett. A legmenőbb butikok kirakatában csüngenek azok a narancssszínű, durva műanyag kabátok, melyeken még fényvisszaverő csíkok is éktelenkednek. Szakasztott olyanok, mint a köztisztasági alkalmazottak munkaruhái. Csak ezek több tízezer forintba kerülnek... **G. E.**

A Almáskamarás-tól Z Zsadány-ig

Cigánybál volt Sarkadon

Kisebbségi napot rendezett a Sarkadi Cigány Kisebbségi Önkormányzat december 14-én, a helyi Bartók Béla Művelődési Központban. A szervezők fórumra és kulturális műsorra is készültek, ám a legnagyobb érdeklődést idén is a cigánybál váltotta ki a sarkadi romák körében FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Ajándék a gyerekeknek

TELEKGERENDÁS – A telekgerendási képviselő-testület a közelmúltban úgy döntött, hogy a község legifjabb lakóit egy színházi előadással ajándékozzák meg karácsony alkalmából. Így a Békés Megyei Jókai Színház művészei december 17-én, kedden a helyi művelődési házban adnak elő egy mesedarabot a telekgerendási óvodásoknak és iskolásoknak. Ugyancsak karácsonyi ajándékként említhető az is, hogy a helyi általános iskola 50 ezer forintot nyert egy pályázaton. A Belügyminisztérium Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsához benyújtott pályázat által megkapott pénzből a diákok futásfalvai utaztatását finanszírozzák majd. Mint ismeretes, a Kovászna megyei kisközség és Telekgerendás általános iskolái a közelmúltban vették fel a kapcsolatot. **G. E.**

Anyakönyvi hírek

GYOMAENDRŐD
Anyakönyvi hír nem érkezett.
SZEGHALOM
Születések:
Deák Tamás és Lovas Erika leánya Krisztina, Varga János és Kisvárdai Ilona leánya Mirtill (Kertészsziget), Keresztesi Antal és Solt Mária leánya Kitti (Paks).

Vetélkedtek a legjobbak

NAGYKAMARÁS – A nagykamarási általános iskolában is az egészségnevelés keretében telt el a november. A gyerekek különféle feladatokat kaptak folyamatosan. Volt kirándulással kapcsolatos természeti témájú totó, kerékpáros verseny és kerítésrajzverseny, amihez egy helyi vállalkozó ajánlott fel krétákat. Az egész napos, életmódról szóló „falfirkákat" gyümölcsökkel jutalmazták a pedagógusok. A napokban zajlott a döntő, ahol ízlelőversenyt tartottak és az osztályok külön feladatot is kaptak. Az alsósoknak gyümölcs-, a felsősöknek salátás tálat kellett készíteniük. **B. I.**

Nemzetiségi nap

BÉKÉSCSABA – A város önkormányzata és a helyi kisebbségi önkormányzatok december 16-án 18 órától rendezik meg a nemzetiségek napját a Jókai Színházban. József Attila A Dunánál című versét *Ardeleán László* színművész tolmácsolásában hallhatja majd a nagyérdemű, majd *Sisák Péter* alpolgármester nyitja meg a rendezvényt. Ezt követően a kisebbségi önkormányzatok vezetői mondanak köszöntőt. Az ünnepi műsor előadói a következők lesznek: Cabianska Ruzicka, Mohácsi Kitti, Marksteiner Béla, a Patajtrió, Varga Tünde, Rostás Brigitta, Hudák Annamária, Csabai Nemzetiségi Néptáncegyüttes, Kistabán Gyermekegyüttes.

December 16-a és 20-a között gasztronómia hetet tartanak a Party étteremben, melynek ünnepélyes megnyitása december 16-án 17 órától lesz. **V. A.**

Jelentős többletbevételre számítanak

OKÁNY – *Kónya Mária* polgármester állította össze azt a tájékoztatót, amely tartalmazza az önkormányzat költségvetésének időarányos végrehajtását. Eszerint az önkormányzat háromnegyed éves bevétele 95 millió 889 ezer forint. Ez összességében az előirányzathoz viszonyítva 81 százalékos teljesítést mutat. Ezenkívül jelentős többletbevételre számíthatnak a működési területek körében, ami várhatóan 4–4,5 millió forintot fog jelenteni. A kiadások mértéke a háromnegyed évet tekintve meghaladja a bevételek összegét mintegy 14 millió forinttal. Ám az év végéig befutó állami támogatás hiányzó része, valamint a várható többletbevételek kompenzálni fogják a háromnegyed évben mutatkozó különbséget. Sőt remény van arra, hogy egy jól gazdálkodó szervhez illően megnyugtató pénzkészlettel vágjon neki az 1997-es esztendőnek az okányi önkormányzat. **O. F.**

A tanárok is tanulnak

NAGYKAMARÁS – Az általános iskola pedagógusainak december elején a Nemzeti Tankönyvkiadó tartott bemutatót. A helyiek nevelési értekezletet is tartottak a fegyelemre nevelés megújulásáról. A témában szakirodalom alapján egy tanár kolléga készült fel. **B. I.**

Fenyőünnep ajándékokkal

TELEKGERENDÁS – December 20-án, pénteken rendezik meg a már hagyományos fenyőünnepet a telekgerendási általános iskolában. Délben az iskola tanulói és diákjai feldíszítik a fenyőfát, majd ünnepi műsort adnak, melyben a néptáncosok és az énekkar is szerepel. Ezt követően kiosztják az önkormányzat által adományozott ajándékcsomagokat. Délután játszóházba várják a fiatalokat, ahol bábkészítéssel, fenyődíszek hajtogatásával, mézeskalácssütéssel és gyöngyfűzéssel tölthetik az időt. **G. E.**

Egyre több a kocsma

MEZŐKOVÁCSHÁZA – A lakosság kereskedelmi jellegű ellátását 131 kiskereskedelmi és 53 vendéglátó-ipari egység biztosítja – derült ki abból a tájékoztatóból, ami a legutóbbi képviselő-testületi ülésen hangzott el. Megtudhattuk, hogy az alapellátást szolgáló üzlethálózat kiépült, ellátatlan terület nincs. A vendéglátó helyek csoportjában vezetnek az egyre szaporodó, az egész várost behálózó italboltok, sörözők, büfék. Ezek színvonala nagyon különbözik egymástól, de többnyire a szeszes ital, üdítők, dohányáru és esetleg csokoládék kimerítik a választékot.

Érdekes adat, hogy Mezőkovácsházán a szórakoztató játékok sem igazán elterjedtek, talán a helyhiány miatt. Míg játékautomaták 12, biliárd 11 egységben található, addig tekével, sakkal elvétve lehet csak találkozni. **B. I.**

Kisebbségek napja

CSABASZABADI – Csabaszabadi önkormányzata és a helyi szlovák kisebbségi önkormányzat december 18-án 14 órától rendezi meg a kisebbségek napját. A nyugdíjasklub ugyanezen a napon 16 órától tartja az utolsó negyedév névnapjait. Az óvoda és az iskola karácsonyi ünnepségét pedig december 18-án 13 órától rendezik meg az iskolában. **V. A.**

A nagykövetet is idevárják

KÉTEGYHÁZA – Karácsony '96 címmel román nemzetiségi programot rendeznek december 21-én, szombaton délután öt órától a kétegyházi művelődési házban – tájékoztatta lapunkat *Finna Sándor*, a helyi román kisebbségi önkormányzat elnöke. Az ünnepi műsor résztvevői az egyházak helyi kulturális csopotjai, a civil szervezetek és a kétegyházi hagyományőrző egyesületek csoportjai lesznek. Az eseményre a szervezők meghívták Románia rendkívüli és meghatalmatott budapesti nagykövetét, Ioan Doncát is – értesült lapunk. **B. T.**

TRADE WORLD CLUB

Véradás két helyen

TÓTKOMLÓS, OROSHÁZA – A Magyar Vöröskereszt területi szervezete két véradónapot tart a héten: hétfőn délelőtt 8–12 óráig a tótkomlósi városi könyvtárban, szerdán délelőtt 8-tól 13-ig pedig az orosházi véradóállomásra várják az önkénteseket. **K. Gy.**

Könyvbemutató a Diáktanyán

Mi lehet „Mégis szép"? A munka, az élet, a szerelem? A választ mindenki megtudhatja, aki december 16-án este 19 órától a Diáktanyán részt vesz azon az irodalmi esten, amelyen *P. Szabó Ilona* Mégis szép című új könyvét mutatja be. Az esten közreműködik Hevesei Imre. **M. A.**

Új vízdíj, új munkaterv

KÖRÖSTARCSA – A település képviselő-testülete december 17-én 16 órai kezdettel tartja soron következő ülését a községi házasságkötő teremben. A képviselők módosítják a köztisztviselők juttatásairól és a munkavégzésükre vonatkozó szabályokat, illetve a hatósági vízdíjra vonatkozó rendeletet.

A testület elkészíti 1997 első félévi munkatervét is. **M. L.**

A jövő évi munkatervről

NAGYSZÉNÁS – A nagyszénási képviselő-testület hétfőn délután 15 órakor tartja soron következő ülését. Az idei utolsó önkormányzati tanácskozáson egyebek mellett meghatározzák a testület jövő évi munkatervét. **K. Gy.**

A jegyző megy, a polgármester jön

TÓTKOMLÓS – A betegszabadságon lévő *Juhász Pál* tótkomlósi polgármester várhatóan január elsején áll ismét munkába – tudtuk meg *Szincsok György* alpolgármestertől. Mint ismeretes, a város első emberén gerincműtétet hajtottak végre a közelmúltban a szegedi klinikán, így három hónapig Szincsok György helyettesítette. Juhász Pál egyébként már most is be-belátogat munkatársaihoz a hivatalba. A polgármester munkába állására azért is nagy szükség lesz, mert *Gyivicsánné dr. Szenczi Irén* jegyző hamarosan megválik hivatalától: 1997. február elsejétől az OTP Bank Rt. helyi fiókjának munkáját irányítja *Tóth Géza* helyett, akit az orosházi fiók élére neveztek ki a közelmúltban. Gyivicsánné – aki több mint negyedszázadot töltött a közigazgatásban – utódját pályázati úton keresik a komlósiak. **K. Gy.**

Ezüstvasárnap előtt aranylakodalom

Felvételünk is bizonyítja, hogy ötvenévi házasság után is boldog egyetértésben éldegél a sarkadi Kiss Lajos és felesége, Puskás Róza. Az idős házaspár december 14-én családja körében, két lány és három kisunoka társaságában ünnepelte a jeles évfordulót FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Fehér László és felesége, Julika néni Köröstarcsán szombaton ünnepelték három gyermekük, három fiú és három leány unokájuk, valamint hozzátartozóik társaságában az ötvenedik házassági évfordulójukat. Jó egészséget kívánunk az ünnepelteknek! AMATŐR FELVÉTEL

BEREZNAI PÉTER festő

Modern képek Berényben

Gruber József nyitotta meg pénteken délután szokatlanul nagy számú érdeklődő jelenlétében *Bereznai Péter* mezőberényi indulású, *Hanyecz Mihály* mezőberényi kötődésű és *Papp Zoltán* mezőberényi illetőségű képzőművész ritkán láthatóan színvonalas közös kiállítását.

– Külön öröm számomra ez igényes, szép és asszociatív kiállításnak a megnyitása, ahol minden kép a szépség és szomorúság, a halál és túlélés misztériumát sugallja a gondolatiság időtlenségével, az alkotók személyiségét tükrözve. A képesség olyan, mint a szeretet: ha rendelkezel vele, kötelességet is ró rád. Az itt kiállított képek mutatják, hogy az alkotók éltek a szeretet és képesség adta ezen lehetőségekkel – mondta a többi között Gruber József. Bereznai Péterre az egységes gondolatiság, Papp Zoltánra az illusztratív dekorativitás, Hanyecz Mihályra a groteszk látásmód jellemző a kiállított képeken. Nagyvonalú bizonyítékául a modern törekvések létjogosultságának.

– kovács –

A megnyitóünnepség résztvevői KISS ZOLTÁN FELVÉTELE

SZARVAS

Benka Gyula nevét veszik fel

Jeles eseményre, tanévzáróval egybekötött névadó ünnepségre készül a szarvasi 1. Számú Általános Iskola. A neves alma mater június 15-én, az oktatási intézmény egykori vezetőségi tagja, tanácsadója: Benka Gyula a nevét veszi fel.

A szarvasi rendezvény védnöke lesz *dr. Demeter László* polgármester, valamint *Szöllősi Istvánné*, a Pedagógus Szakszervezet főtitkára, országgyűlés képviselő és *Földesi Zoltán*, aki ugyancsak a törvényhozás tagja. A program szerint délelőtt tíz órakor a tanévzárót *Grünvald Béla*, az iskola igazgatója nyitja meg, ezután az Irodalmi Színpad mutatja be névadójuk életpályájának legfontosabb állomásait. Majd *Báthory Zoltán*, a kultusztárca helyettes államtitkára méltatja Benka Gyula munkásságát és felavatják az emléktábláját, melyet *Búzás Mihály* művésztanár készített. Kísérőrendezvényként Benka Gyula életéről és munkásságáról rendeznek vetélkedőt a tanulóknak, iskolatörténeti kiállítást nyitnak meg az iskolában, Vakáció Kupa címmel pedig kispályás labdarúgótornát rendeznek. A névadó ünnepség jelmondata ugyancsak Benka Gyulától származik: „...valóban nevelni csak az képes, ki a maga nevelésében soha meg nem restül, soha nem csügged és soha ki nem fárad." **B. T.**

Heti hírügyeleteseink
Malatyinszki András és Oravszki Ferenc –

Túraajánlat hétvégére

A Magyar Természetbarát Szövetség kiadta a legújabb, az egész országra kiterjedő túraajánlati programját. A Bakony, Börzsöny, Mecsek, Keszthely és más, különböző vándortúra-ajánlatok mellett szerepel egy Békés megyei ajánlat, az augusztus 10. és 14. között Két keréken Békésben címmel megrendezendő kerékpártúra.

O. F.

Nem nyert

Sajnos nem nyert a nagykamarási önkormányzatnak az a pályázata, amit a Mikszáth utcai útépítés megvalósulásához nyújtottak be. Ennek ellenére a helyiek szeretnék megépíteni a 7 millió forint

AZ ATLANTIS GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT
"ATLANTIS II.- SZENTENDRE" KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1993. MÁRCIUS 25-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA
Megnyitja:
"Happy Dead Band"

*

A tárlat megtekinthető 1993. március 26-tól május 26-ig
Atlantis Galéria, Budapest, Váci út 156.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK

Aknay János
Bereznai Péter
Bukta Imre
Gaál József
Jovián György
Kalmár István
KENTAUR
Kótai Tamás
Krizbai Sándor
fe Lugossy László
Lukács Tibor
Magyar Gábor
Márkus Péter
Nagy Árpád
Orbán Attila
Pacsika Rudolf
Pirk László
Regős István
Rényi Krisztina
Sinkó István
Stefanovits Péter
Szirtes János
Szurcsik József
Vincze Ottó
Wahorn András
ef Zámbó István

Besernay Péter

megírva

Bereznay Károlyné

Magy. Képrom. Orsz. Szövetségének
művésztagja.

Képrom Közlöny

1939. 3-4. sz.

feinmásolat. Nagys. 80 x 55

6. Ugyanar. Oldalhomlok-
zat. Méret 1:100 Mint
előbbi. (2 plány)
feinmásolat. Nagys. 86 x 80

7. Ugyanar. Tőhomlok-
zat (2 plány)
mint előbbi
feinmásolat. Nagys. 85 x 55

Bereznay Károlyné

vil. Gál Irén

vabrász

vil. 1901. márc. 3

Szabadkán

képzőm. főiskolán

Kisfaludi Strobl Zsig-

mond tanítványa

Anyakönyvi adat.

Akadémiai Kiadó
V. Alkotmány u. 21.
Tel:112-449,424-589

A M.T.A. II. Osztálya Közleménye
1 füzetét az elmult évben közvet
az Ön címére.

Az azóta megjelent következő füz
ban megküldeni, ha Ön a kötet el

Az általános társadalomtudományi
25 ives kötetben jelenik meg, me
A kötet előfizetési ára 2o.- Ft.

Amennyiben Ön a mellékelt csekkl
dijat beküldi, ugy az I. kötethe
a továbbiakat haladéktalanul megk

Várjuk szives intézkedését.

Bereznay Károlyné

European Review 1935. Dec. 1.

Bereznay (Bernola) Károlyné; Merengés, Réverie, Day-dream

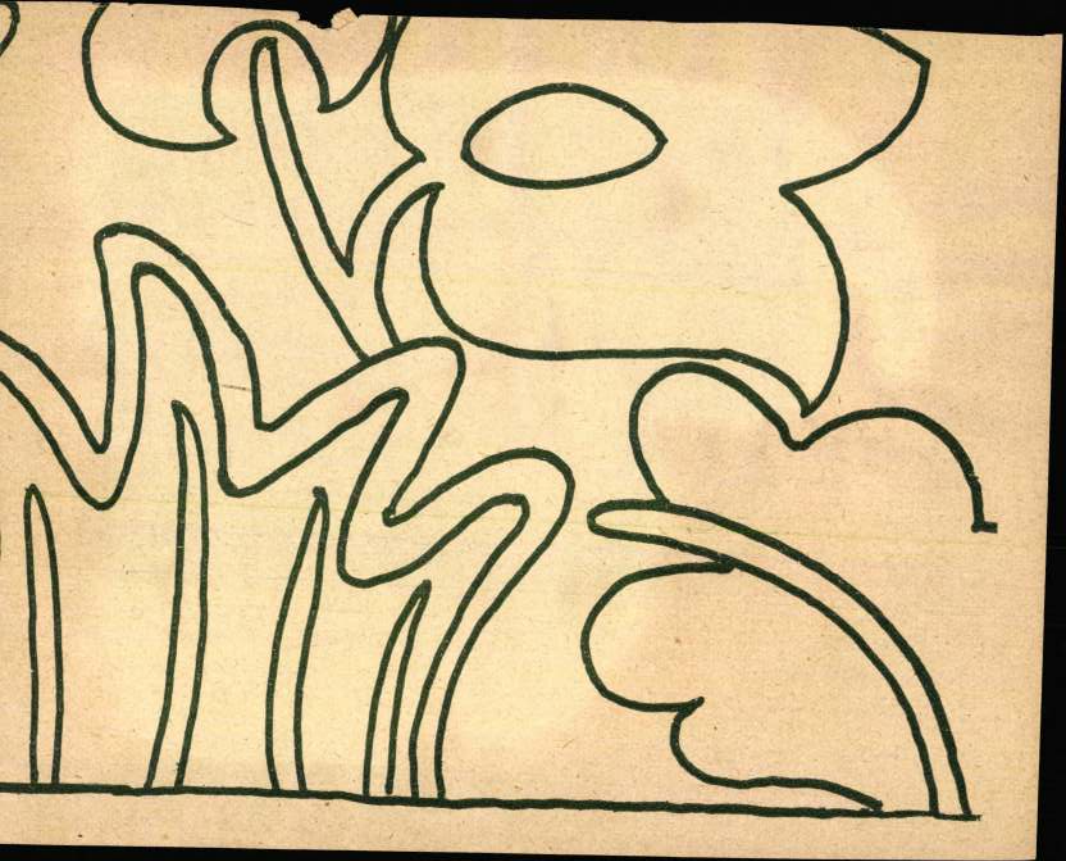

Bernola Károlyné

1928/29 – 1929/30 I.

Fertépszámfőistési

68. l.

Az OM Képzőm. Főisk. Eik.
Bp. 1933. 68. l.

Bernola Károlyné

14 Merengő gipsz 200.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Bernola Károlyné

Nemzeti Szalon

1929. ~~jan~~ máj.

Tavaszi Szalon

200.–
300.–

BERNOLA KÁROLYNÉ
14 Zalai tanulmányfej, gipsz
15 Portrait, gipsz

1929. Tavaszi Szalat
Portrait
gipsz

A KIÁLLITÁST RENDEZTE:

Dr. KOPP JENŐ.

Bernola Károlyné

Férfifej

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

T. 4785.

a mellett a honvédeket támadja meg,
czimer disziti. Felirata fölül

ulletin.

v.J. Höfelich, Stadt, Bazar
g vorbehalten.
einem Berichte des Patriarchen
nach dem Turoczer Comitate zurückzog.

. 24.4 : 33.6 cm.

Bernola Károlyné

31	Torzó	gipsz	200.—
32	Vágy	gipsz	300.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1191. Antoni

Sz. 1429-ben v. 14

Jézus Jákob kútjáná

Az előtérben balról a kú
Jézus, ki az odajött szamáriai

»adj innom«, mire a kissé meg
»hogyan kérsz te zsidó létedr
korsó és a káván edény van.
közeledik a városban szerzet
Sichem falai láthatók, a me

Terracotta csoport, mérete
Vétetett 1895 július 4-én E.
3600 K-án.— Elszámoltatott 18
Az elszámolásra nézve lásd az 5
28-iki 61301 sz. min. előadmá
hagyta az 1900 november 28-
augusztus 26-iki 373 eln. sz.

Jegyzet. L. az 1896-iki laj
— Preisliste N°. 94.

Pl.
Vét. 1895.

Bernola Károlyné

G. Irén

vzobrán

l. Medvey 106. l.

Hősi emléktábla a
Bakáts-téri tem-
plom falán

Vattinai lelet VI.25.

Bernola Károlyné.

1929. Tavaszi Szalon.

Zalai tanulmányfej,gipsz.
Portrait,gipász.

1929. Tavaszi tárlat.

Portrait,gipsz.

1929. Őszi tárlat.

Önportrait,

1930. Tavaszi Szalon.

Férfifej,

1931 Egyházmüvészeti kiáll.

Árpádházi Boldog Margit,

1932 Nagy téli tárlat.

Torzó,gipsz,
Vágy,gipsz.

1932. tav. kiáll. Merengő, gyp.

Bernolák Károlyné
festőművész

Nemzeti Szalon

BEREZNAY PÉTER

Mezőberényben született 1955-ben.

Autodidakta művész. A Vajda Lajos Stúdió, a Szentendrei Grafikai Műhely és az Artéria Galéria tagja. A szentendrei fiatal művészek műtermének egyik vezetője. Számos hazai kiállítás mellett szerepelt Jugoszláviában, az NDK-ban, az NSZK-ban, Görög- és Törökországban, Japánban, Lengyelországban, Spanyolországban, Hollandiában és Bulgáriában.

1. HAJNALI PIRAMIS	szitanyomat,	87,8x62,5 cm
2. TÁNCOLÓ ANGYALOK	szitanyomat,	87,7x62,5 cm

Bereznai Péter

Szentendre,
Vásárhelyi Kálmán tér 6. 2000

1955-ben született Mezőberényben.
Autodidakta képzőművész, festészettel, grafikával és szobrászattal foglalkozik.
1975 óta él Szentendrén, tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak.
1977-ben részt vett a Leninvárosi Kísérleti Műhely tevékenységében, műanyag szobrokat készített.
1981 óta a Szentendrei Grafikai Műhely és a Grafikai Világszövetség,
1981- től a Fiatal Művészek Stúdiója,
1984-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és
1986-tól az Art-éria alkotóközösség tagja.
A Zebegényi Szabadiskola alkalmazottgrafika-tanára.
1984-ben, a Szentendrei Képtárban rendezett Pest megyei tárlaton a legtehetségesebb fiatal művésznek járó megyei tanácsi ösztöndíjat kapta.

Önálló kiállításai:

1980 Stúdió 5, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Balogh István Vilmossal, Imreh Tiborral, Selényi Károly Istvánnal és Tóth Istvánnal közösen)
Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (fe. Lugossy Lászlóval, Balogh István Vilmossal)
1983 Szentendrei Műhely Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal)
1986 Gyopár Klub, Békéscsaba
1987 Művésztelepi Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal és Gubis Mihállyal)

1955 born in Mezőberény
autodidact, Practises painting, graphic and sculpture
1975 lives in Szentendre, member of the Lajos Vajda Studio
1977 took part in the activity of the Experimental Workshop in Leninváros, made some synthetic sculptures
1981 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the World Federation of Graphic Artists
1982 member of the Young Artists' Studio
1984 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1986 member of the Art-éria Gallery
Teacher of graphic art in the Free school of Zebegény
1984 grant from the County Council, Szentendre

One-man shows:

1980 Studio 5, Lajos Vajda Studio, Szentendre (with Vilmos István Balogh, Tibor Imreh, Károly Selényi, István Tóth)
Lajos Vajda Studio, Szentendre (with László fe. Lugossy, Vilmos István Balogh)
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with János Aknay)
1986 Gyopár Club, Békéscsaba
1987 Artists' Colony, Szentendre (with János Aknay, Mihály Gubis)

BEREZNAY Péter

Szentendre 1992
Pentelon 1.

MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA

SZENTENDRE

BEREZNAI Péter

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
(FERENCZY MÚZEUM)

Tisztelettel meghívja Önt

BEREZNAI PÉTER
kiállításának megnyitójára

1995. szeptember 15-én (pénteken) 17 órára

A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIÁBA
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

A kiállítást megnyitja
NOVOTNY TIHAMÉR
művészeti író
(Ferenczy Múzeum, Szentendre)

A kiállítás megtekinthető
1995. szeptember 15-től október 8-ig
szerdától-vasárnapig 11-től 17 óráig

Bereznai Péter: Cím nélkül, vegyes technika, papír. (Untitled, mixed media, paper), 80 x 60 cm, 1995

THE DIRECTORATE OF PEST COUNTY MUSEUMS
(FERENCZY MUSEUM)

Requests the pleasure of your company

at the opening of the exhibition of
PÉTER BEREZNAI

on September 15 (Friday), 1995 at 5.00 p.m.

AT THE ARTISTS' COLONY SHOWROOM
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

Opening speech by
TIHAMÉR NOVOTNY
essayist of art
(Ferenczy Museum, Szentendre)

The Exhibition will be open
from September 15 to October 8
from Wednesdays to Sundays, 11 a.m. to 5 p.m.

BEREZNAI Péter

A Munkácsy Mihály Múzeum
Tisztelettel meghívja Önt 1995. október 13-án, pénteken 17 órára
a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumba
(Békéscsaba, Széchenyi u. 9.)

BEREZNAI PÉTER
és
PENYASKA LÁSZLÓ
képzőművészek
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:

NOVOTNY TIHAMÉR
művészeti író (Ferenczy Múzeum, Szentendre)

A kiállítás megtekinthető 1995. november 12-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Bereznai Péter

A Munkácsy Mihály Múzeum
Tisztelettel meghívja Önt 1995. október 13-án, pénteken 17 órára
a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumba
(Békéscsaba, Széchenyi u. 9.)

BEREZNAI PÉTER
és
PENYASKA LÁSZLÓ
képzőművészek
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
NOVOTNY TIHAMÉR
művészeti író (Ferenczy Múzeum, Szentendre)

A kiállítás megtekinthető 1995. november 12-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

writhing of the Széklers which he first tended to use as a calligraphic (or from another aspect rather anticalligraphic) sign (see Relationship, Broken Rune, 1984; My Signs, 1985), and then it is rather the subjective historical and emotional bakcground behind the sign that became important for him.

It is actually a forgotten system of signs, by now unknown mostly for the Széklers as well, which has thus lost its informative quality but not its function to preserve the heritage of heroic days and its simultaneously profane and sacral character (c. f. the casette-ceilings of Protestant Churches).

It is also a very archaic system. Similar signs were used by the Phoenicians, the Scythes, the inscriptions of Lemnos and the Turks of Orkhon, they are relatey to the Scandinavian and Nort-European runes and the runic signs cut into halved sticks by the pagan Hungarians.

A severe personal tragedy endowed the runic sign with another role.

The geometrical form of exact beauty regained its informative value.

The drama he was unable to sublimate emotionally he wanted to „write out of himself" and yet to hide it from the world.

This gave birth to the chefs d'oeuvre in which the message of the superimposed runes were first decipherable but later became rather unreadable and gained a pictorial character instead, turning into a sensitive, exciting facture which provided the background for the lonely or paired falling or ascending arched form.

A new pictorial vernacular was born in these years which recalls André Breton who in the Piosson Soluble created a rather sensable than rationally conceivable language when writing „l'illusion de jamais vu" instead of the commonly used „deja vu" (quoted by Árpád Mezei in the November, 1977 issue of the Magyar Műhely (Hungarian Workshop) of Paris).

In the most recent works of AKNAY the composition and the method of structuring is hardly different. The real novelty is contained in the fact that the facture built of the compressed splinters of runic signs becomes the decorative background of the main topic (leitmotif). It has no message (not even a latent one), for that is conveyed by the known arched, cutting, fencing and struggling forms. Deep red, brown and yellow are replaced by velvety parches of ultramarine and black, thus motion is stressed while the pseudo- space becomes illusionistic. „...intentions are manifested, actions start, things happen, tendencies are crystallized; we witness conflicts, eruptions, withdrawals, flights and ascensions becoming parts of the events." (from Tibor Wehner: In Section, Vibrating – On the ARt of János Aknay, Árgus, 1991/4.)

BEREZNAI PÉTER

itt kiállított friss művei első látásra meglepik a pályakép ismerőit. Ám e súlyos, komor aszfaltszerű fekete képek előzményei szinte a pályakezdés óta nyomokban megtalálhatók a művész munkáin. Már a fotóátírásra alapuló grafikáin, s az ezt követő festményeket (80-as évek eleje) használja azt a kusza firka –, később gesztusszerű szénahalmazra, fűszálcsomókra emlékeztető felületképzési módszert, mely a „fekete képeken" is szerepel. Igaz, korábban ez a vegetációra utaló faktúra hangsúlyosan volt jelen, gyakran kitöltötte a teljes képmezőt, most inkább idézet, rajzossága ellenpontozza a gazdagon megfestett, mégis monokróm táblát.

A festő Bereznait (egyébként plasztikai munkássága is jelentős) mindig erősen foglalkoztatták a geometrikus jelek. Dekoratív-artisztikus korszakában sűrűn felbukkan a spirál, az arányosság, harmónia jelentésű háromszög – általában „mellékalakként" a kompozícióban –, melyben például a vezérmotívum az egymást áthasító fekete és fehér ék-tüske (v.ö.: Matyófalvi, Aknay, Vincze hasonló jelhasználata).

Az ékek egy kvázi-horizont előtt „küzdenek"; a képmező közepén csaknem emberi harc zajlik, a geometrikus jelek e viadal időntúliságára, helytől nációktól való függetlenségére utalnak.

A „fekete képeken" a háromszög fontosabb helyzetbe kerül. A fekete képmezőt fém háromszögek sebzik, hol kifelé, hol befelé hatolva, vagy éppen mint a homogén forma rombolói kimetsződnek a képsíkból. A kimetszett háromszög mögött természetesen megjelenik a tér, mely nem a kép tere. A háromszög vagy paralelogramma formájú kivágások a pozitív-negatív forma erőteljes ütköztetését is jelentik immár, nem artisztikusan mint például a Mágikus vadászat c. (1987) igen fontos installáció esetében, hanem valami baljós dráma komorságát hordozva.

Ez már nem a korábbi színes világ, nem a prekolombiánus maszkok, jelek, pajzsok világa, mely a művész előző periódusát jellemezte. Akkor sem az, ha kis igyekezettel a fekete rombuszformába drasztikusan beépített hegesztett vaslemez-félkörben felsejleni véljük a mára már lezárt festőibb műegyüttes pajzsmotívumát. A friss művek feltűnő másságuk ellenére logikusan következnek archetipusaikból.

Az igazi nóvum keletkezéstörténetükben van. A 80-as évek maszkjainak születésekor a művész számára nem a tárgy (itt: a mű) elkészítésének ritusa volt a fontos, hanem a mágiát önmagában őrző jel felmutatása.

Az új (fekete) képek esetében a műben megmutatkozó transzcendentális jelentéssel azonos értékű a megfestés aktusa, a létrehozás folyamata, a teremtés eseménye maga.

Jelen kiállítás darabjai tehát így értelmezendőek: az instrumentális megjelenítés folyamata szimbólumának olvadékaként.

Péter BEREZNAI's recent works exhibited here may surprise those who are familiar with his oeuvre. The precedents of these heavy, sombre, asphalt-like black pictures, however, can be discovered, in traces, amost since the beginning of his career. Even in his early graphics based on the transcription of photos and in the paintings that followed (in the early 80s) he used that tangled scribble as a method of surfacing which later was turned into formations recalling heaps of hay or bunches of grass and became a part of his „black pictures". Earlier the facture alluding to vegetation was rather emphatic, often filled in the whole surface, while now it is rather like a citation, its graphic character counterpoints the richly elaborated yet monochromous painting.

BEREZNAI as a painter (his plastic work is also significant) was always deeply interested in geometrical signs. In his decorative-artistic period the spiral, the triangle which stood for proportions and harmony often appeared as „seconyary elements" of composition whose leitmotifs were balck and white wedges-thorns cutting into each other (cf. the similar use of the sign in Matyófalvi's, Aknay's

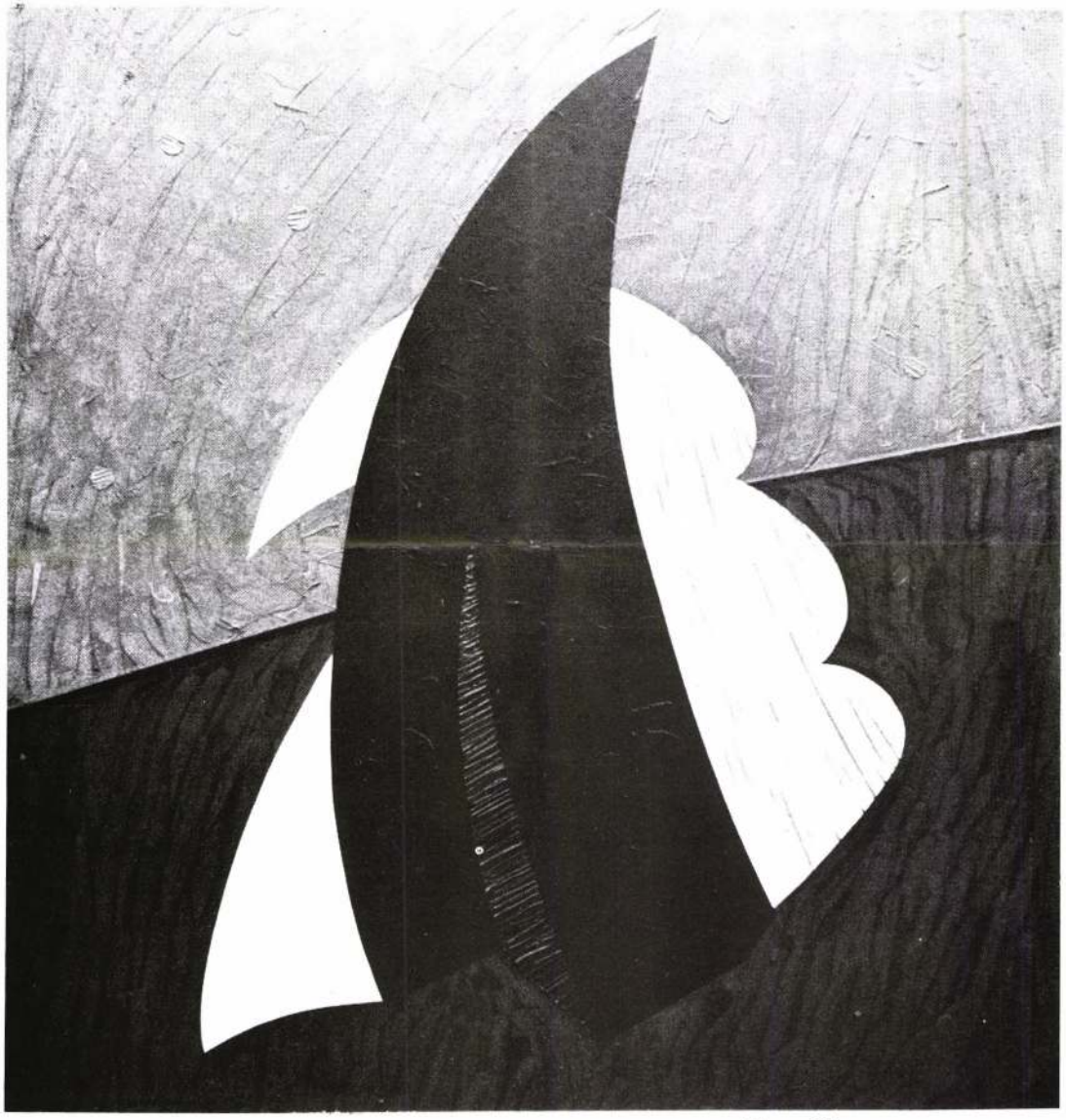

Aknay János:
KITÖRÉS
Akril-vászon, 130 x 120, 1991

Bereznai Péter

Szentendre,
Vásárhelyi Kálmán tér 6. 2000

1955-ben született Mezőberényben.
Autodidakta képzőművész, festészettel, grafikával és szobrászattal foglalkozik.
1975 óta él Szentendrén, tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak.
1977-ben részt vett a Leninvárosi Kísérleti Műhely tevékenységében, műanyag szobrokat készített.
1981 óta a Szentendrei Grafikai Műhely és a Grafikai Világszövetség,
1981- től a Fiatal Művészek Stúdiója,
1984-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és
1986-tól az Art-éria alkotóközösség tagja.
A Zebegényi Szabadiskola alkalmazottgrafika-tanára.
1984-ben, a Szentendrei Képtárban rendezett Pest megyei tárlaton a legtehetségesebb fiatal művésznek járó megyei tanácsi ösztöndíjat kapta.

Önálló kiállításai:

1980 Stúdió 5, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Balogh István Vilmossal, Imreh Tiborral, Selényi Károly Istvánnal és Tóth Istvánnal közösen)
Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (fe. Lugossy Lászlóval, Balogh István Vilmossal)
1983 Szentendrei Műhely Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal)
1986 Gyopár Klub, Békéscsaba
1987 Művésztelepi Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal és Gubis Mihállyal)

1955 born in Mezőberény
autodidact, Practises painting, graphic and sculpture
1975 lives in Szentendre, member of the Lajos Vajda Studio
1977 took part in the activity of the Experimental Workshop in Leninváros, made some synthetic sculptures
1981 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the World Federation of Graphic Artists
1982 member of the Young Artists' Studio
1984 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1986 member of the Art-éria Gallery
Teacher of graphic art in the Free school of Zebegény
1984 grant from the County Council, Szentendre

One-man shows:

1980 Studio 5, Lajos Vajda Studio, Szentendre (with Vilmos István Balogh, Tibor Imreh, Károly Selényi, István Tóth)
Lajos Vajda Studio, Szentendre (with László fe. Lugossy, Vilmos István Balogh)
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with János Aknay)
1986 Gyopár Club, Békéscsaba
1987 Artists' Colony, Szentendre (with János Aknay, Mihály Gubis)

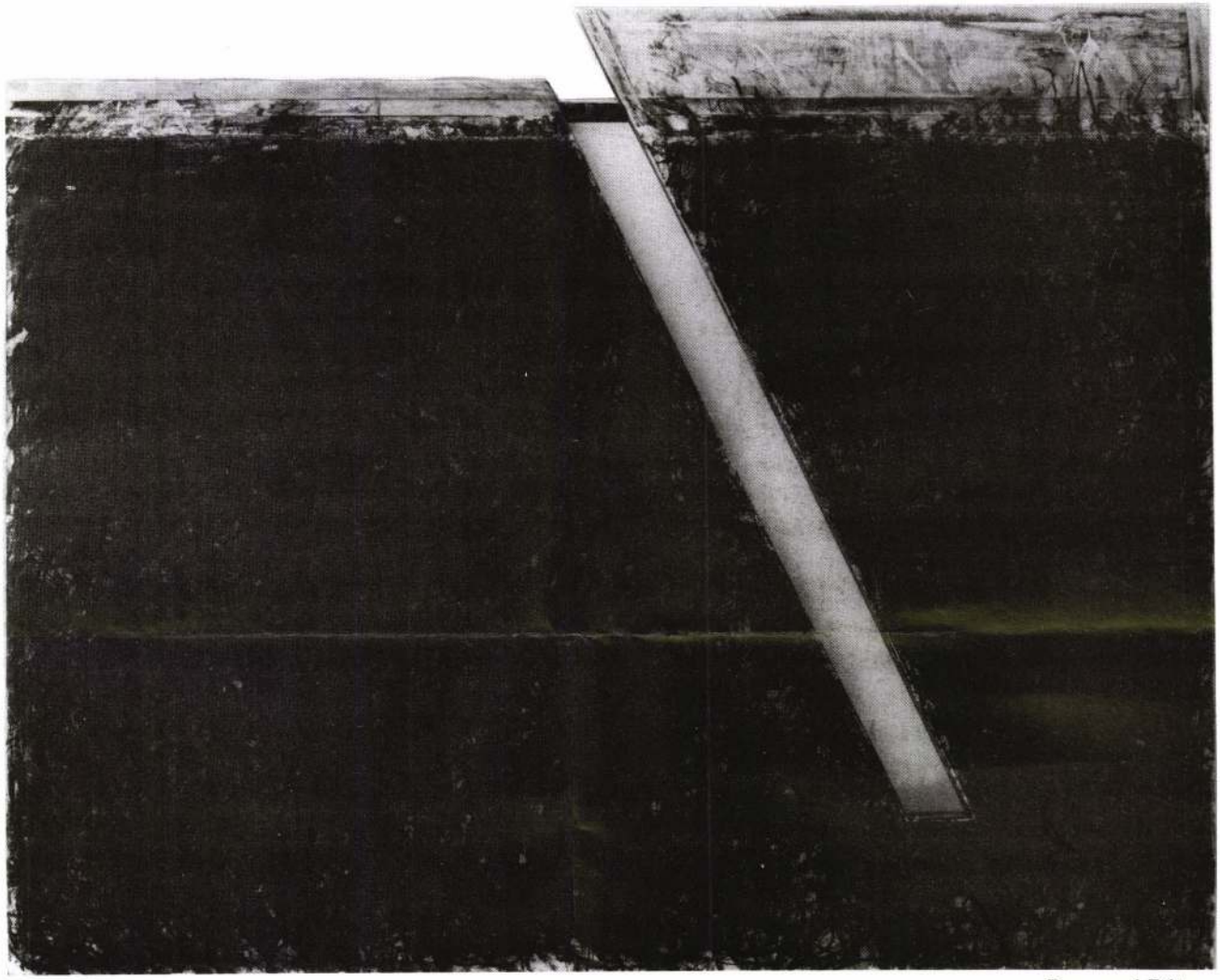

Bereznai Péter:
FEKETE KÉP
135 x 170, 1992

Bereznai Péter

Kis Tóth Ferenc

Budapest,
Marek u. 22. 1078
1949-ben született Kiskunfélegyházán.
1980-ban végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Mestere: Sváby Lajos
1980–84 között tagja volt a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. Murális munkákat is készít.
1980 óta tagja a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának, 1984-től a magyar Kőpző- és Iparművészek Szövetségének.
1981-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott.

Önálló kiállításai:
1981 Stúdió Galéria, Budapest
1983 Ferencvárosi Pincetárlat, Budapest
1986 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1989 Művésztelepi Galéria, Szentendre
1991 Institut Hongrois, Párizs

1949 born in Kiskunfélegyháza
1980 graduated from the Academy of Fine Arts, his master was Lajos Sváby
1980–84 member of the Young Artists' Studio
1980 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1984 member of the Association of Hungarian Artists
1981 Derkovits scholarship

One-man shows:
1981 Studio Gallery, Budapest
1983 Ferencváros Gallery, Budapest
1986 Lajos Vajda Studio, Szentendre
1989 Artists' Colony Showroom, Szentendre
1991 Institut Hongrois, Paris

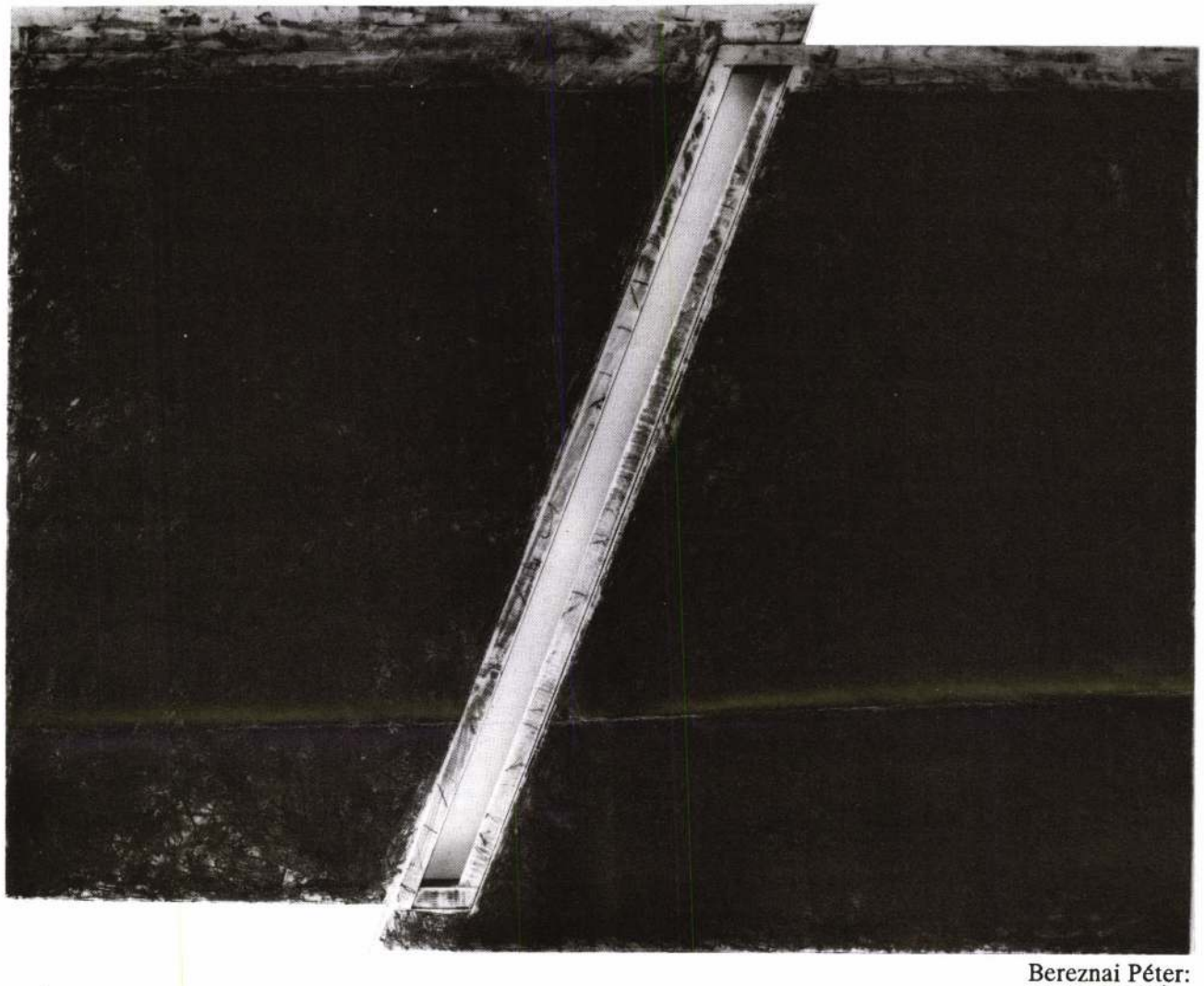

Bereznai Péter:
FEKETE KÉP
138 x 176, 1992

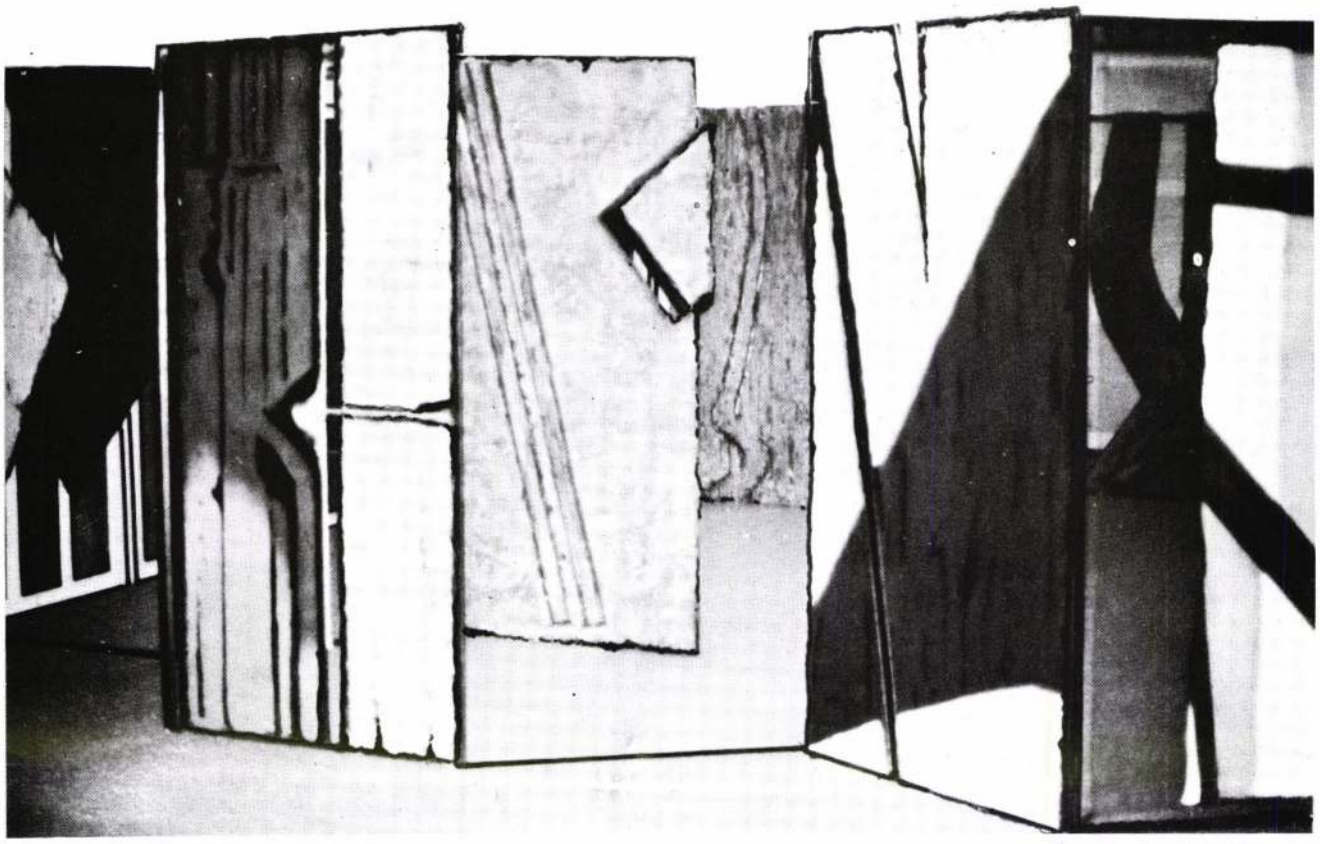

Kis Tóth Ferenc

Kis Tóth Ferenc

writhing of the Széklers which he first tended to use as a calligraphic (or from another aspect rather anticalligraphic) sign (see Relationship, Broken Rune, 1984; My Signs, 1985), and then it is rather the subjective historical and emotional bakcground behind the sign that became important for him.

It is actually a forgotten system of signs, by now unknown mostly for the Széklers as well, which has thus lost its informative quality but not its function to preserve the heritage of heroic days and its simultaneously profane and sacral character (c. f. the casette-ceilings of Protestant Churches).

It is also a very archaic system. Similar signs were used by the Phoenicians, the Scythes, the inscriptions of Lemnos and the Turks of Orkhon, they are relatey to the Scandinavian and Nort-European runes and the runic signs cut into halved sticks by the pagan Hungarians.

A severe personal tragedy endowed the runic sign with another role.

The geometrical form of exact beauty regained its informative value.

The drama he was unable to sublimate emotionally he wanted to „write out of himself" and yet to hide it from the world.

This gave birth to the chefs d'oeuvre in which the message of the superimposed runes were first decipherable but later became rather unreadable and gained a pictorial character instead, turning into a sensitive, exciting facture which provided the background for the lonely or paired falling or ascending arched form.

A new pictorial vernacular was born in these years which recalls André Breton who in the Piosson Soluble created a rather sensable than rationally conceivable language when writing „l'illusion de jamais vu" instead of the commonly used „deja vu" (quoted by Árpád Mezei in the November, 1977 issue of the Magyar Műhely (Hungarian Workshop) of Paris).

In the most recent works of AKNAY the composition and the method of structuring is hardly different. The real novelty is contained in the fact that the facture built of the compressed splinters of runic signs becomes the decorative background of the main topic (leitmotif). It has no message (not even a latent one), for that is conveyed by the known arched, cutting, fencing and struggling forms. Deep red, brown and yellow are replaced by velvety parches of ultramarine and black, thus motion is stressed while the pseudo- space becomes illusionistic. „...intentions are manifested, actions start, things happen, tendencies are crystallized; we witness conflicts, eruptions, withdrawals, flights and ascensions becoming parts of the events." (from Tibor Wehner: In Section, Vibrating – On the ARt of János Aknay, Árgus, 1991/4.)

BEREZNAI PÉTER

itt kiállított friss művei első látásra meglepik a pályakép ismerőit. Ám e súlyos, komor aszfaltszerű fekete képek előzményei szinte a pályakezdés óta nyomokban megtalálhatók a művész munkáin. Már a fotóátírásra alapuló grafikáin, s az ezt követő festményeket (80-as évek eleje) használja azt a kusza firka –, később gesztusszerű szénahalmazra, fűszálcsomókra emlékeztető felületképzési módszert, mely a „fekete képeken" is szerepel. Igaz, korábban ez a vegetációra utaló faktúra hangsúlyosan volt jelen, gyakran kitöltötte a teljes képmezőt, most inkább idézet, rajzossága ellenpontozza a gazdagon megfestett, mégis monokróm táblát.

A festő Bereznait (egyébként plasztikai munkássága is jelentős) mindig erősen foglalkoztatták a geometrikus jelek. Dekoratív-artisztikus korszakában sűrűn felbukkan a spirál, az arányosság, harmónia jelentésű háromszög – általában „mellékalakként" a kompozícióban –, melyben például a vezérmotívum az egymást áthasító fekete és fehér ék-tüske (v.ö.: Matyófalvi, Aknay, Vincze hasonló jelhasználata).

Az ékek egy kvázi-horizont előtt „küzdenek"; a képmező közepén csaknem emberi harc zajlik, a geometrikus jelek e viadal időntúliságára, helytől nációktól való függetlenségére utalnak.

A „fekete képeken" a háromszög fontosabb helyzetbe kerül. A fekete képmezőt fém háromszögek sebzik, hol kifelé, hol befelé hatolva, vagy éppen mint a homogén forma rombolói kimetsződnek a képsíkból. A kimetszett háromszög mögött természetesen megjelenik a tér, mely nem a kép tere. A háromszög vagy paralelogramma formájú kivágások a pozitív-negatív forma erőteljes ütköztetését is jelentik immár, nem artisztikusan mint például a Mágikus vadászat c. (1987) igen fontos installáció esetében, hanem valami baljós dráma komorságát hordozva.

Ez már nem a korábbi színes világ, nem a prekolombiánus maszkok, jelek, pajzsok világa, mely a művész előző periódusát jellemezte. Akkor sem az, ha kis igyekezettel a fekete rombuszformába drasztikusan beépített hegesztett vaslemez-félkörben felsejleni véljük a mára már lezárt festőibb műegyüttes pajzsmotívumát. A friss művek feltűnő mássága ellenére logikusan következnek archetipusaikból.

Az igazi nóvum keletkezéstörténetükben van. A 80-as évek maszkjainak születésekor a művész számára nem a tárgy (itt: a mű) elkészítésének ritusa volt a fontos, hanem a mágiát önmagában őrző jel felmutatása.

Az új (fekete) képek esetében a műben megmutatkozó transzcendentális jelentéssel azonos értékű a megfestés aktusa, a létrehozás folyamata, a teremtés eseménye maga.

Jelen kiállítás darabjai tehát így értelmezendőek: az instrumentális megjelenítés folyamata szimbólumának olvadékaként.

Péter BEREZNAI's recent works exhibited here may surprise those who are familiar with his oeuvre. The precedents of these heavy, sombre, asphalt-like black pictures, however, can be discovered, in traces, amost since the beginning of his career. Even in his early graphics based on the transcription of photos and in the paintings that followed (in the early 80s) he used that tangled scribble as a method of surfacing which later was turned into formations recalling heaps of hay or bunches of grass and became a part of his „black pictures". Earlier the facture alluding to vegetation was rather emphatic, often filled in the whole surface, while now it is rather like a citation, its graphic character counterpoints the richly elaborated yet monochromous painting.

BEREZNAI as a painter (his plastic work is also significant) was always deeply interested in geometrical signs. In his decorative-artistic period the spiral, the triangle which stood for proportions and harmony often appeared as „seconyary elements" of composition whose leitmotifs were balck and white wedges-thorns cutting into each other (cf. the similar use of the sign in Matyófalvi's, Aknay's

and Vincze's works). The wedges are fighting before a quasihorizon; in the middle of the picture there is an almost human fight, the geometrical signs refer to the fact that the struggle takes place in dimensions beyond time, place and nations.

In the „black pictures" the triangle becomes more important. Metal triangles cut into the black surface proceeding sometimes towards the inside, sometimes towards the outside, or just like the destroyers of the homogenous form they are cut out of the plane.

Behind the cut-out triangle space appears, but it is not the space of the painting. The triangular or parallelogram-like cut-outs refer to the powerful confrontation of positive and negative forms, not artistically, like in his prominent installation titled „Magic Hunt" (1978), but rather allusively to a sinister drama.

This is not the earlier colourful world any longer, not the world of Pre- Columbian masks, signs and shields that was so characteristic of his earlier period. It cannot be the same even if with a slight effort we can discern the shield motif of the earlier, completed set of works in the welded iron semi- circles drastically built into the black rhombi.

The recent works, despite their striking differences, are logical consequences of their archetypes.

The real novelty is in their genesis. At the birth of the works of the 1980s it was not the rite of the creation of the subject (the work of art) that was important for the artist but the representation of the sign preserving the magic in itself.

In case of the new (black) pictures the act of painting, the process and the event of creation are of the same value as the transcendental message.

The pictures of the present exhibition may be interpreted thus as the merger of the instrumental representation and the symbol of the process.

KIS TÓTH FERENC

festészete meglehetősen zárt rendszert alkot. A megfejtés-megértés folyamat egyszerűsíthető, ha tudunk arról: a gyermekkori, ifjúkori élmények alapvetően meghatározzák műveinek természetét.

A gyermekkori élményanyag bárki életében meghatározó lehet, s így természetesen a művész életében is, ám míg a tájlefestő, látványreprodukáló művész esetében elmosódott fénykép gyanánt bukkanhat elő az emlékkép, az elvontabban gondolkodó, s a lényeget megragadni és kifejezni kívánó festő nem k]tgémeket és délibábokat fest, ha az Alföldre gondol.

Kis Tóth Ferenc esetében a gyermekkori élményvilág az anyaghasználatban, anyagkezelésben, a megformálási módban mutatkozik meg leginkább.

A festő még szinte romlatlan természeti környezetben nőtt fel, Kecskemét és Kiskunfélegyháza között, egy tanyasi kovácsműhely közegében, használaton kívüli homokbányák tőszomszédságában.

Tizennégy éves korában hirtelen kiszakadt ebből a miliőből, egy hatalmas, barátságtalan nagyváros – Budapest – labirintusnak érzett, átláthatatlan falanszterébe került. Ott éli életét azóta is, a diákévek és nyolc évi gyári munka után, már mint a Képzőművészeti Főiskola tanára.

Nem lepődhetünk meg – hiszen az életrajzi adatok magyarázzák –, ha Kis Tóth művészetének lényegét keresve a következő kulcsszavakra bukkanunk: fém, homok, fal, labirintus, fossziliák, természeti erők (erózió) stb...

Noha a festő „táblaképei", a nagyméretű rajzai is jelentősek, az eddigi életmű törzsét elemekből álló, rendkívül variábilis (néha sorozatszerű) „térfestményei" adják, melyeket emlékezetes kiállításokon mutatott be (többek között Frankfurtban, Vilniusban, Párizsban, Budapesten és Szentendrén).

A művész (általában) 200 x 100 cm méretű fémkeretre drótháló feszít, erre hordja fel a speciális nemes-vakolatra emlékeztető ragasztóval kevert finom homokot. Az anyag természetéből adódóan kínálja a rusztikus, akár barbár felületmegmunkálást, Kis Tóth viszont nem nagyon él a kézenfekvő lehetőséggel, sőt éppen ellenkezőleg érzékeny, festői, mondhatnánk lírai képzeteket keltő látványt hoz létre.

A drótháló itt-ott szabadon marad, így a már megépült labirintus bizonyos pontokon átlátható.

Az útvesztőben „bolyongó" szemlélő a térben érzékeli az egymásnak felelő, vagy egymással ellenkező jeleket: furcsa kétfejű, egytestű absztrakt lény vállai fölött feldereng a perverz nászt ülő svasztika és az ötágú vörös csillag, odébblépve a bármikor lecsapni kész guillotine pengéje mögött egy méregkancsó forma sejlik elő, amott egy győzelmi oszlop, a legújabbkori európai történelem visszataszító szimbólumaival. Tojáskövület-fossziliák „függnek" a képmező felső harmadában. le kellene zuhanniuk, de kimerevítette őket a megállított idő. ...És bármilyen korok bármiféle vértanuira emlékeztető tizenhárom (sic!) oszlop áttűnésében az évszakok vertikális ikersávjai utalnak a természet ritmikus rendjére, az ősvalamire, mely független a világ hívságaitól.

Egyértelműnek látszik, hogy Kis Tóth Ferenc labirintusa a kaotikus világ teljes megmutatására törekszik, melyben bizonyos jelenségek érthetőek, jól értelmezhetőek, de több a misztérium, mint a ráció, s a benne járó lélek (legyen az maga a művész, vagy az általa invitált néző) korántsem biztos, hogy Thézeuszként éli meg a kalandot.

Mert érezzük, hogy ez a labirintus nem Krétán épült, Ariadné nem is olyan bájos, és meglehet, hogy a fonál valahol útközben elszakadt.

A művész egyik legfontosabb munkája a „Status quo", mely kiemelhető a labirintusrendszerből, noha jól és értelmesen szervül oda.

A mű görög kereszt alaprajza a közlendő egzaktságát, komolyságát hangsúlyozza. Az egymásra merőlegesen elhelyezkedő négy szárny négy töredék, mely a fin de siécle emberének szétesö világképét jelenti. Ha a négy elemet egymásra hajtanánk vagy, ha megfelelő nézőpontot találnánk a részletek összeillenének, egésszé szerveződnének.

De hát mégsem állnak össze (mert a világ sem ezt teszi). Bárha összeállnának egyszer.

The art of **Ferenc KIS TÓTH** is a rather closed system. Thze process of deciphering-understanding may be simplified by accepting the fact his childhood and youth has been vitally decisive for his works.

Certainly, childhood experiences may be decisive for anyone, so obviously for the artist as well, but while in the case of a landscape painter or one who is concerned with the actual sight memories recur as obscure photographs, in case of artists with a more abstract approach intended to express the essence, the Great Plains are not evoked by well-sweeps or mirages.

Childhood experiences in case of Ferenc KIS TÓTH appear in the choice and application of the medium and in the formation of the theme.

MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA
SZENTENDRE

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
(FERENCZY MÚZEUM)

Tisztelettel meghívja Önt

BEREZNAI PÉTER
kiállításának megnyitójára

1995. szeptember 15-én (pénteken) 17 órára

A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIÁBA
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

A kiállítást megnyitja
NOVOTNY TIHAMÉR
művészeti író
(Ferenczy Múzeum, Szentendre)

A kiállítás megtekinthető
1995. szeptember 15-től október 8-ig
szerdától-vasárnapig 11-től 17 óráig

BEREZNAI Péter

Bereznai Péter: Cím nélkül, vegyes technika, papír, (Untitled, mixed media, paper), 80 x 60 cm, 1995

THE DIRECTORATE OF PEST COUNTY MUSEUMS
(FERENCZY MUSEUM)

Requests the pleasure of your company

at the opening of the exhibition of
PÉTER BEREZNAI

on September 15 (Friday), 1995 at 5.00 p.m.

AT THE ARTISTS' COLONY SHOWROOM
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

Opening speech by
TIHAMÉR NOVOTNY
essayist of art
(Ferenczy Museum, Szentendre)

The Exhibition will be open
from September 15 to October 8
from Wednesdays to Sundays, 11 a.m. to 5 p.m.

A művészet szabadabbá teszi az embert

Káoszból rendet teremteni

Bereznai Péter és *Penyáska László* festőművészek közös tárlata október 13-ától látható a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban. A több, mint húsz éve Szentendrén élő Bereznai Péter diákéveit Békéscsabán töltötte. A kiállítás megnyitóján beszélgettünk.

— Könyvek közt, nyomdász családban nőttem fel, korán lekötöttek a formák, a rajz. Szerencsémre *Mokos Józsi* bácsi szárnyai alá kerültem, legfiatalabb tanítványaként. Szentendrén kezdettől bekapcsolódtam az ottani Vajda Lajos Stúdió munkájába, amely autodidakta művészek csoportja. Olyan világba csöppentem, ahol nyílt utat és segítséget kaptunk az idősebb nemzedéktől, Deim Páltól, Barcsay Jenőtől, Szántó Piroskától.

— *Munkáiban a formák egyre jelképszerűbbek lettek, ősi szimbólumokra emlékeztetnek most bemutatott fekete képei is.*

— Hosszú ideje foglalkoztatnak a közép-amerikai indiánok totemjelei. Egyébként maga a jel, a jelkép *Gubis Mihály* barátom hatására jelent meg munkáimban. Kiállított képeim nem „gyászképek", csupán a teljes színskála hiányát jelzik. Azért redukáltam le a színeket, hogy a három alapjelből (kör, háromszög, négyzet) építkező képeken a forma méginkább hasson, mint szellemi vetület.

— *Penyaska Lászlót, a Békéscsabán élő képzőművészt is gyerekkora óta vonzza a rajz...*

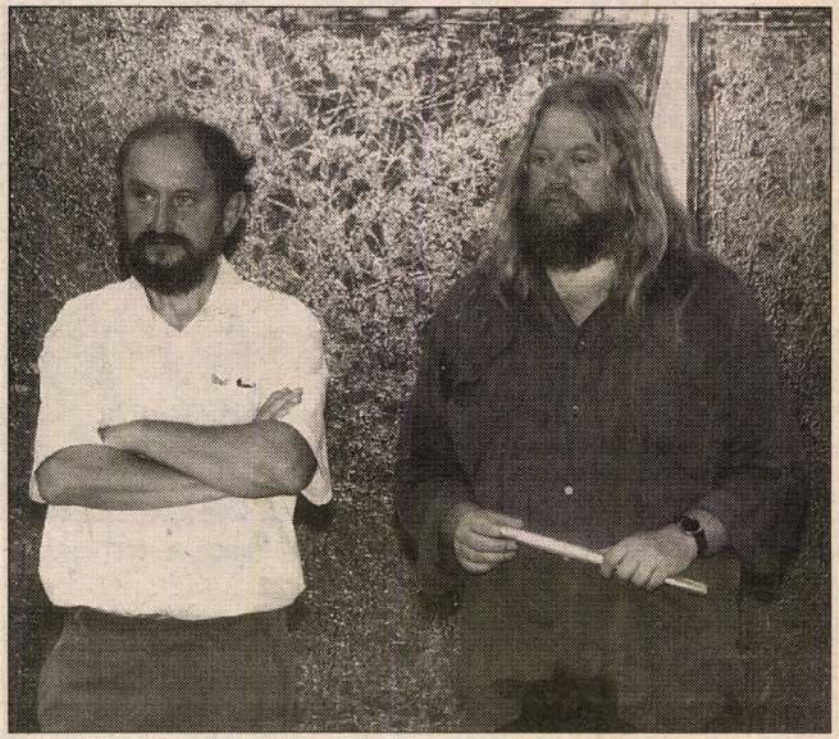

Penyaska László (balról) és Bereznai Péter a közös tárlat megnyitóján
FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

— A pályán *Gaburek Károly* testilelki jóbarátom indított el, ő tanított a szakmai fogásokra. A művészethez viszont ki-ki maga kell, hogy eljusson. Én magam nem futkosok azért, hogy elismerjenek, mert elszalaszthatok egy értékes pillanatot. Izgat, hogy a vonalak kuszaságának értelmet adjak, a káoszból rendet csináljak. Festményeken és szobrokon kívül naplójellegű képeket is kiállítok. Gondolattöredékeimet írom át képpé, amelyek belső világomat illusztrálják. Vallom, hogy a művészet szabaddá teszi az embert, noha a lehetőségei korlátozottak.

Kruzslitz Ilona

BEREZNAI PÉTER
Békés Megyei Hírlap 1995. okt. 21.

„Legszívesebben minden egyes itteni polgárnak a lakásába bekopognék, kezet fognék, megköszönném sz

Partin, Erzs

Mint már hírül adtunk, a napokban vendégünk volt *Speter Erzsébet,* aki egy kellemes estét töltött szerkesztőségünkben. Ígéretünkhöz híven most visszatérünk a látogatás részleteire.

Úgy kezdődött, hogy késtek. Nem is keveset. Amikor hosszas várakozás után a visszapillantóban végre meglátam kocsijukat a 44-es út 119-es kilométert jelző táblájánál, ahol várakoztam, nagyot sóhajtottam. Kiszálltam az autóból, annak rendje és módja szerint eléjük mentem, kinyitottam a kocsi ajtaját. Erzsébet asszony falfehér arccal ült a jobb első ülésen, és csak annyit mondott: „Jaj, nagy baj van." Megrémültem. „Segítsen ki a kocsiból" — kért és óvatosan megfogtam a kezét. Lehet, hogy a töröttet, mert kicsit felzed fotója lehetett volna! „Na, most segítsen fel, kérem!" — mondta végül huncutul, és ha nem lettem volna tekintettel közeli kéztörésére, bizony úgy megszorongattam volna ezért a parádés ötletért, hogy abba tört volna csontja.

Kell ennél találóbb Speter Erzsébet jellemzésére?

*

Apropó, kéztörés. Ő valójában az udvariasság áldozata lett. A nyár derekán Miamiból Budapestre tartva a New-York-i repülőtéren érte a baleset. Az átszállásnál a magyarok udvariasan tában is ez volt az alapszín, fehérrel és ezüst flitterekkel díszítve. Mindkét kezén karkötők sorakoztak, elmaradhatatlan nagy órával, ám ezekről majd később. Most következzen egy részlet a Csaba Tv riportjából, amit szerkesztőségünkben készítettek.

„— Miami után, hogyan fedezte fel Békéscsabát, ezt a vidéki várost?

— Nem is olyan vidékies ez a város. Egyébként nem volt nehéz felfedezni. Nemcsak ennek az újságnak a szerkesztőségét szerettem meg, mert megszerettem erősen, hanem a megyét, mert innen jött a legtöbb szavazat az Erzsébet-díjra. Legszívesebben minden egyes itteni polgárnak a lakásába bekopognék, kezet fognék, megköszönném szavazatukat, esetleg egy-egy szál virág is lenne a kezemben, a férfia-

Bereznai Péter

Szentendre,
Vásárhelyi Kálmán tér 6. 2000

1955-ben született Mezőberényben.
Autodidakta képzőművész, festészettel, grafikával és szobrászattal foglalkozik.
1975 óta él Szentendrén, tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak.
1977-ben részt vett a Leninvárosi Kísérleti Műhely tevékenységében, műanyag szobrokat készített.
1981 óta a Szentendrei Grafikai Műhely és a Grafikai Világszövetség,
1982-től a Fiatal Művészek Stúdiója,
1984-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és
1986-tól az Art-éria alkotóközösség tagja.
A Zebegényi Szabadiskola alkalmazottgrafika-tanára.
1984-ben, a Szentendrei Képtárban rendezett Pest megyei tárlaton a legtehetségesebb fiatal művésznek járó megyei tanácsi ösztöndíjat kapta.

Önálló kiállításai:
1980 Stúdió 5, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Balogh István Vilmossal, Imreh Tiborral, Selényi

Károly Istvánnal és Tóth Istvánnal közösen)
Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (fe. Lugossy Lászlóval, Balogh István Vilmossal)
1983 Szentendrei Műhely Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal)
1986 Gyopár Klub, Békéscsaba
1987 Művésztelepi Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal és Gubis Mihállyal)

1955 born in Mezőberény
autodidact, Practises painting, graphic and sculpture
1975 lives in Szentendre, member of the Lajos Vajda Studio
1977 took part in the activity of the Experimental Workshop in Leninváros, made some synthetic sculptures
1981 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the World Fedaration of Graphic Artists
1982 member of the Young Artists' Studio
1984 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1986 membero of the Art-éria Gallery
Teacher of graphic art in the Free school of Zebegény
1984 grant from the County Council, Szentendre

One-man shows:
1980 Studio 5, Lajos Vajda Studio, Szentendre (with Vilmos István Balogh, Tibor Imreh, Károly Selényi, István Tóth)
Lajos Vajda Studio, Szentendre (with László fe. Lugossy, Vilmos István Balogh)
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with János Aknay)
1986 Gyopár Club, Békéscsaba
1987 Artists' Colony, Szentendre (with János Aknay, Mihály Gubis)

1

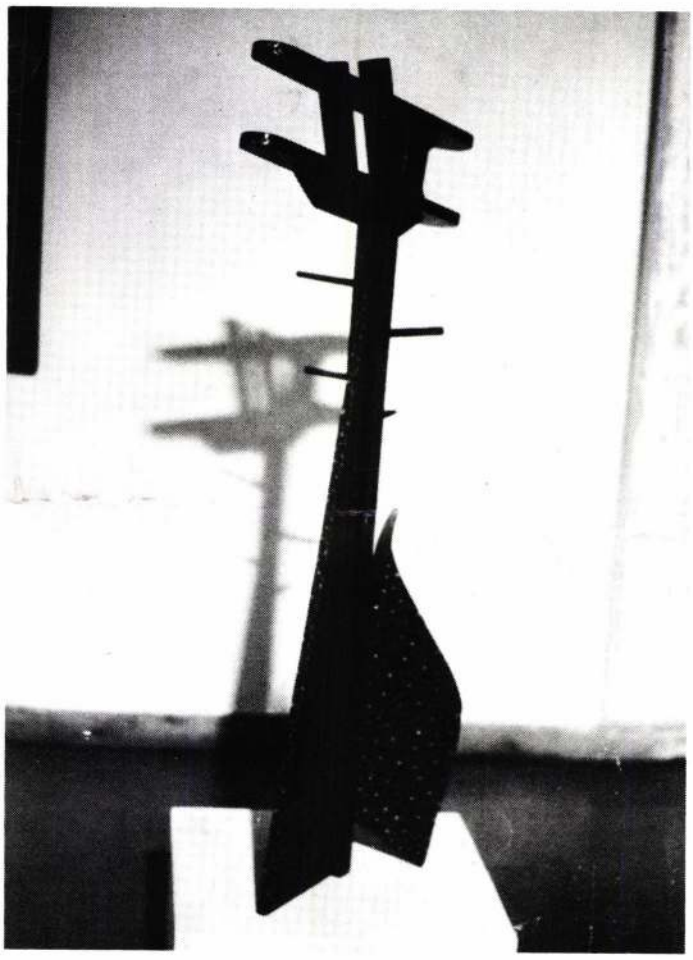

2

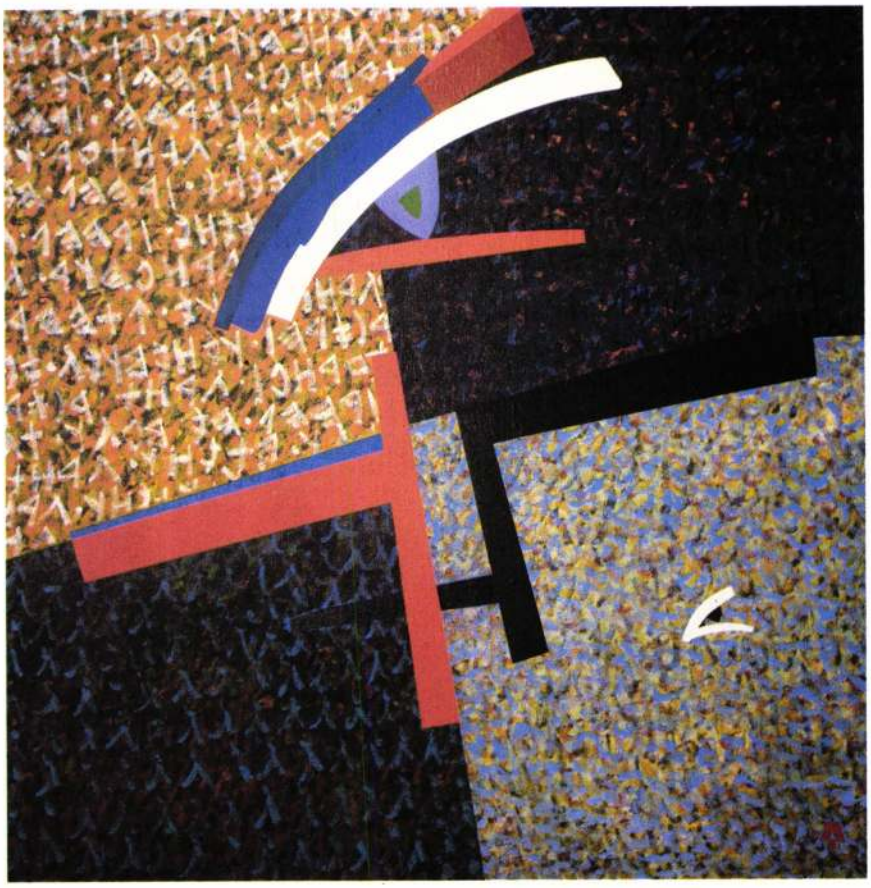

3

1. **Nagy utazás,** akril, vászon, 200×100 cm, 1987.

2. **Angyali üdvözlet,** akril, vászon, 180×180 cm, 1986.

3. **A nagy utazás, (Fecske)** akril, vászon, 100×95 cm, 1987.

1. **The Great Voyage,** 1987
acrylic on canvas, 200×100 cm

2. **Annunciation,** 1986
acrylic on canvas, 180×180 cm

3. **The Great Voyage** (Swallow), 1987
acrylic on canvas, 100×95 cm

2

3

1. **Angyal,** festett fa, m: 140 cm, 1987.

2. **Nagy pajzs,** olaj, formázott vászon, textil, 300×160 cm, 1987.

3. **Mágikus vadászat,** részlet, olaj, formázott vászon, installáció, 220×180 cm, 1987.

1. **Angel,** 1987
painted wood, h. 140 cm

2. **Great Shield,** 1987
oil on canvas, textile, 300×160 cm

3. **Magic Hunt,** 1987
oil on canvas, installation, 220×180 cm

Bukta Imre

Szentendre,
Művész tér 10. 2000

1952-ben született Mezőszemerén.
1966–70 között Egerben járt középiskolába.
Autodidakta képzőművész
1970-ben Bernáth(y) Sándorral közösen kétszemélyes művésztelepet alapított Tiszafüreden.
1973-tól Egerben majd Leninvárosban élt.
1975-ben visszament a falujába, s ettől kezdve alakította ki az ún. „mezőgazdasági képzőművészetet".
1978-tól Szentendrén és Budapesten dolgozik.
1982-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott.

Önálló kiállításai:
1978 Stúdió Galéria, Budapest
1979 Stadtgalerie, Wels, Ausztria (Klimó Károllyal és Farkas Ádámmal)
1980 Fiatalok Biennáléja, Párizs (Samu Gézával)
1981 Helikon Galéria, Budapest
Galeria Experiment, Stuttgart (Samu Gézával)
Pataky Galéria, Budapest (Samu Gézával)

1952 born in Mezőszemere
1966–70 studies in the secondary school, Eger
autodidact artist

1970 founded an Artists' Colony for two, with Sándor Bernáth(y), in Tiszafüred
1973 moved to Eger and Leninváros
1975 went back to his village
1975 developed his own style as "agricultural art"
1978 works in Szentendre and Budapest
1982 Derkovits scholarship

One-man shows:
1978 Studio Gallery, Budapest
1979 Stadtgalerie, Wels (with Károly Klimo, Ádám Farkas)
1980 Youth Biennial, Paris (with Géza Samu)
1981 Helikon Gallery, Budapest
Galerie Experiment, Stuttgart (with Géza Samu)
Pataky Gallery, Budapest (with Géza Samu)

1

Berezhai Peltet

Uj Muvészet
2004. Marc.
XV. évf. 3.

13. old.

blk= kue
3000= 00015852
vonr= 00012034
3100= Fekete, József
3ref= Fekete, Iosif
refe= Barbosa, 1976
31zu= Fekete, Iosif
refz= Vo5, 1961
31zu= Fekete, Iosif
refz= Vo2, 1955
3126= Negrulea
3140= m
3162= Bildhauer
3230= ungarisch
2194= Rumänien
3200= Rumänien
3270= 1903.06.15 /
1903.07.15
3290= Hunedoara
3330= 1979.10.12
3350= Oradea
3420= Bukarest &
Oradea

Agnieszka Berezowska Anna Sadowska

EX-PRESSZIO

A budapesti **Lengyel Intézet** tisztelettel meghívja Önt és barátait

AGNIESZKA BEREZOWSKA és **ANNA SADOWSKA**

EX-PRESSZIO

című kiállításának megnyitójára
2004. augusztus 26-án, csütörtökön 18 órára
a **Lengyel Intézet** kiállítótermébe.
A kiállítást megnyitja:
Arkadiusz Bernaś, a Lengyel Intézet igazgatóhelyettese

The **Polish Institute** in Budapest
cordially invites you and your friends
to the opening of the exhibition

EX-PRESSION

by **AGNIESZKA BEREZOWSKA** and **ANNA SADOWSKA**
at **the Polish Institute** on Thursday, 26 August 2004 at 6 pm
Opening speech by **Arkadiusz Bernaś**,
deputy director of the **Polish Institute**

Megtekinthető 2004. október 8-ig minden hétköznap 10-18 óráig.
The exhibition can be viewed until 8 October 2004,
on weekdays from 10 am to 6 pm

Lengyel Intézet / Polish Institute
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: 331 11 68 / 311 58 56 • fax.: 331 03 41
e-mail: polinst@axelero.hu • www.lengyelkultura.hu

65 LAT
65 ÉV

Lengyel Intézet
Instytut Polski

galeria sztuki współczesnej
PLATAN
kortárs művészeti galéria

BERGH Károly

Tivitelerője a galmáczai Tiráfi vadásztartéjnak
1869-70

Komárik 1982 313.

Berg, Carl

Wachsbossierer 1850.
Szászsebes
(Mühlbach)

l.

Bielz Portrkat

781, 782, 972, 973-4

Seiwerth János András
Szászsebesi szenator és
nejének mellképe 1850

Wallenagi Daniel József
szappanfőző és nejének
mellképe 1850.

Berg Károly

1870-ben épitette a IX. Kálvin tér 8. sz. ház

Török Pál u. répét.

Berza László, Erdei Ferenc, Bernát György,

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

1335 l

516 l

Berg.E.R. M'D.K.

pozsonyi kőrajzoló és kőnyomdász

A pozsonyi önkéntes tüzoltó egyesület tagsági oklevele

Gerszi:A magy.kőrajz. 1960 130

Martin Hudten Berg, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Anno 1693 den 29 September ist fremd gesessen Martin Hudten Berg Von Ottingen auz Schwaben Tischler Gesell". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Evkönyve

megjegyz. Berg, E.R.

Pozsony. T. 6104.

Ezen 1868. junius 28-án Franz Rabats részére kiállitott DIPLOM-án fölül Pozsony látképét szemléljük; az ország és a város czimerével diszitett kereten [illegible]öt kisebb kép van, melyek a tüzoltókat müködés közben ábrázolják, mig alól a tüzoltói szerek közt, a főparancsnok medaillon mellképe [illegible]. Jelzése alól középütt: Lith. Anst. E.R. Berg, Pressburg.

Berg

nyert elhelyezés.

Kny., alányomással, melynek mér. 34.8: 48.3 cm.

Szn. 746-98.
343-98-23.

BERG E. R. pozsonyi kőrajzoló és kőnyomdász Müve: A pozsonyi önkéntes tüzoltók „diplomája“. Pozsony város cimerével. 34.8×48.3 cm. — M. T. Kpcs. — Dr. Szentiványi Gyula ur szives közlése. —

Én alólirott elismerem, hogy a könyvtárból az itt czimzett könyvet kikölcsönözte

A könyv		A kön jelzése szám
szerzője	czime és része	

Budapesten, 19.....-ik évi ..... hó .....

Aláírás: .....

Lakás: .....

Határidő egy hónap.

70192 KERTÉSZ JÓZSEF BUDAPEST 71122

Berg E. R.

Berg E. R pozsonyi kőrajzoló és könyvnyomdász. Műve: A pozsonyi önkéntes tűzoltók „diplomája" Pozsony város látképével, az ország és Pozsony város címerével. Lith. 34·8 × 48·3 cm. M. Tört. Képcs. graf. gyűjt.

Berg István ötvös 18 n. M.D.K.

szőrespehérvári. egy kelyhe a baracskai ref. tplombau.

Genth. hüeml. 1959 I. 31.

MDK

Berg János asztalos tanuló

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

megírva

Berg János
pénzcélgyártó
Kassa 1580.

l.

Arch. Ért
1901. 78. l.

Kemény L.: A kassai
fegyvergyártó cehek-
ről. AÉ. 1901. 78. l.

estett AR C K É P E K E T,Rómában
bei festőibbek lesznek,sokkal ma-
rtaitokat már a stanzákban is fes-
vannak foglalva a kompozicióba.
tte meg.A XVI.századu portrait-
bviseli II.Gyula pápának,ennek a
rgikus,hatalmas egyéniségnek az
nden energiája és finomsága.Az
ben isvan egy másolata.Az egész
ncsak két példányban van meg
tti és Amerika./1514 körül ké-
ti benne.--Az előkelő udvari
utatja be Castiglione arcképében,
kal /Páris,Louvre./.--Beállitásá-
képtárban őrzött Ismeretlen férfi
az egész kép.A ruha,a csipke já-
aban,Megfestésben közel all nozzá
e.Ez a Sixtusi Madonna modellje.
hiteles.-- Fornarina /Roma,Pal.
Rafael többi portraitjainak
lio Romano müvének tartja.A Pitti-
inálissal /Ludovico de Rossi és
képét.A II.Gyula képhez hasonlóan
álnak.

ott a Madonna ábrázolásának prob-
cióba kapcsolódik az egykori,
Madonna d'Alba.Azonban itt már
lmazott szigoru háromszög,illet-
A háttérben széles tájkép van.A
ei képein.A Megváltó tragédiajá-
itás problémái jobban érdeklik,

Berg János

pancélgyártó
1578–1586. Kassán

1579. először, 1585-ben
másodszor nősül.
Felesége Schenkel
pancélgyártó özvegye,
Eufrosina. Ez évben,
Bécsben járt követség-
ben. 1586. városi ta-
nácsos

o Kem o

273. l.

Kemény L.: Kassai
fegyvergyártókról.
AE. 1905. 273. l.

Berg Károly

Hegyesd alaprajza az ő felmérése nyomán

Koppány-Szyi: Csobánc
Pannónia Bp. 1965 15. old

Berg Károly

felmérési rajza 1860 körül

Koppány-Sági: Csobánc

Pannónia Bp. 1965 27. old

BERG Károly

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95

Ø Berg Marianne

grafikus

1911.

Eimisk 1930. 81. l.

SOK

né

RGIT

Berg Móric

MDK

Halászat után, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

O Berg O.

szobrász

Kazinczy Ferenc reliefje az alábbi csarnokban fentitől.

Írod

Szegediemlékes.

Ismeretlen!

előadó, ~~fötitkár~~, titkár,

[illegible] 20, – et –

Berger Otti
ipamüvész

Egy ideig a dessani szövőműhely
művészeti és technikai vezetője volt.
Ujszerű anyaghatásokat ért el a
műszálak alkalmazásával.

F. Mihály Ida: A magyar Danhauslerek
Művészet, 1970. szeptember 8 lap.

megírva

Berg Tiborné bárónő

Hegedüs Theodora

festő

Hegedüs László

leánya

l.

Bozzay M.

M. asszonyok lexikona

Bp. 1931. 416. h.

701/1905 szám.

Elhegett: deszember 16.

A lőcsei m.ki

28221/1905-II.szám.

A műemlékek országo

A Szepes-Olas
emlékek közzé tartozó - javí
zati költséggel tervbe vétet
lentés felsőbb helyre megtét
tel végett tisztelettel érte

Hegedüs Theodora

szül. Budapesten 1903
nov. 26 Rk. 5 felsőbb
leányisk.
1919/20 II. elsőéves mű-
vésznőv. Deák Ebner L.

Ilikke Ferencz, kir. jb. irodatiszt

III. 240

Hegedüs Dóra

festő

A Csernoch-díj 1926.
évi pályázatán kent
Ferenc c. nuvére
dicséret -

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll. 1926 -

Jezierzany k. n. III. 135.

Hegedüs Dóra
99. Alverna. Olajf. Eladó.

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll.
1926.

ízve ~~van~~ ábráz~~olva~~ olt Koltő rövid. ~~Rövid~~ haját előre fé-
hord. Nyakkendője körül van csavarva,
tó gombja nagy és álló galléros kabátja
llének jobb felére, babérgaly hajlik felés a szo-
. Jelzése oldalt balról:
UT Fondeurs. Paris."

62·6 cm.
20-án 800 frtért (131/98), a vételár elszámol-
T. 22-én (18/99), az elszámolás elfogadta-
tott 1900. III. 4-én a 2075 szerz. alatt (111/900)

+

MDK

Berg Tóbiás, magyar fegyverkovács
Késmárkon.

dr. Kalmár János közlése: Magyar fegyver-
kovácsok mvei.

Herrn Pfarrer, evangel. Kapuzinerkirche

Mein werthester .

Ich [illegible] meine [illegible] : [illegible]
[illegible] .

Hegedüs Dóra

1926. egyházmův. Érall
a Nemzeti Halottba.
Alverna, olajf.

Kard. Jagellón. kori VI. 134.

Hegedüs Éva Dóra

1919/20 II., 1921/22 – 1923/24,
1928/29 I.

Ferképzomfoiskèvk

90. l.

megírva

Berg Tóbias

puskamíves

Kézsmárk

Pisztoly-pár, kovás, ezüstveretes török cső aranyozott veretés agy

XVIII. sz

MNM Fegyvertár

1519. a. b. lett. sz.

ránk egyetlen példány sem). Ez a 7 ének a 32, 69, 89, 90, 183, 236, 337. d.

1 énekünk való a Bornemissza Péter 1582-i énekeséből: a 8. d.

2 énekünk való a Szegedi-féle 1590-i énekesből a 7, 269. d.

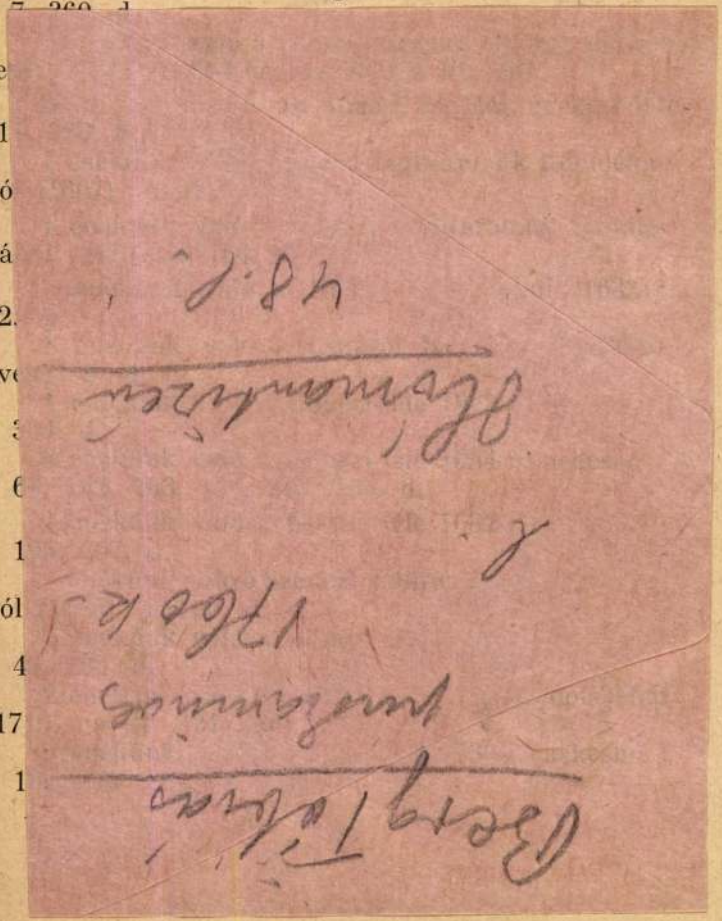

A „Debreceni Protestáns Lap" legutóbbi számában Kelemen Gyula esperes úr „Megválasztják a lelkipásztort" c. cikkében a lelkipásztorválasztásoknál az E. T. II. tc. 42. §-ában elrendelt lelkészjelöléssel és a 44. §-ban lévő bemutatkozó szolgálat körüli esperesi teendőkkel foglalkozik.

Kelemen esperes úr azt írja: „Akit a bizottság jelöl, az köteles az esperes felhívására szolgálatra megjelenni a gyülekezetben (44. §). Az erről intézkedő 44. §-ban igen zavarólag hat ez a kitétel, hogy „a 32. §-ban megállapított módozatok szerint", ez azonban — mint egy korábbi dolgozatomban részletesen kifejtettem — nem jelenti a presbitériumnak olyan jogát, hogy a jelöltek közül csak azt hívja bemutatkozó szolgálatra, akit akar. *Az esperes köteles minden jelöltet felhívni, tehát nem felkérni, bemutatkozó szolgálatra s ehhez a bemutatkozáshoz minden jelöltnek joga van.* Máskülönben mit ér jelöltségi jogával?"

Kelemen esperes úr ezen álláspontját nem támasztja alá sem a törvény erejével, sem annak gyakorlati alkalmazásával, nyilván azért, mert nem lehet!

Kétségkívül az E. T. II. tc. 44. § 2. bekezdése nem világos és különféle magyarázatra alkalmas, de a fenti cikk felfogását nem igazolja!

A törvény világosan előírja, hogy a lelkészjelölés jogerőre emelkedése közötti és a legfeljebb 30 napra kitűzött választás közötti két közbeneső vasárnapon ki kell a szószékből hirdetni a választás idejét és helyét a jelöltek, illetve választhatók (47. §) nevét és a jelölés sorrendet. Erre a két közben levő vasárnapra az esperes a jelölteket a „32. §-ban megállapított módozatok szerint bemutatkozó szolgálatra hívja fel". A 32. §-ban

Berg Tobiás

fegyverkovács

Késmárk

XVIII. sz

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 1085. sz

Vágvölgy VIII. 53.

BERG, Wilhelm

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siec - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980 62 p
2. XVIII, 1981

BERG, Wilhelm, pozsonyi viaszöntő

W. B., Wachsbossierer, 3 hónapos lánya meghalt.
(1841, 207 e)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Berg, l. Bergh

L.

Szendrey - Szentiványi

180. l.

Bergant Fortunatus

maradt. Képeit ó-szláv írással szokta jelezni. Szellemes rajzolásáról és élénk színezéséről nevezetes képei közül a következők ismeretesek:

1. Jézus az olajfák hegyén, olajf., alján a következő egyházi szláv nyelven írt jelzés: »Ezen képet Bergant F. festette 1750-ben.« A kép a krajnai Dolban, Erberg báró gyűjteményében volt.

2. Remete szent Pál, oltárkép. A szentet abban a helyzetben ábrázolja, amint az Isten anyja és Jézus előtt térdel, aki az angyallal együtt scapularét nyújt feléje. Alulról egy másik angyal egy nyitott könyvet tart eléje. A könyvön levő egyházi szláv nyelven írt aláírás a következő: »Ezen képet Bergant Fortunatus festette az 1751. évben.« Az ottocsaczi plébánia templom tulajdona. Agyonrestaurálták.

3. Ugyanazon az oltáron áll B.-nak egy másik képe is, mely szent Annát ábrázolja, amint Máriát oktatja.

4. Szent Illésnek az Ottocsacz melletti Sinac faluban lévő szent Illés plébánia templom főoltárán elhelyezett képe. A szent égő szekéren van ábrázolva, amelyen az égbe megy, alant látható tanítványa Elizeus, aki kabátjánál fogva őt, a következőket mondja: »Pater mi, Pater mi, Currus Israel et auriga ejus« Hátul újabb időből eredő ezen felírás van: »Fort. Wergant pinxit 1751. Renov. Carl Warth 1846.« A restaurálás ezt a képet is tönkretette.

5. Szent József és

6. Szent Antal. Oltárképek az Ottocsacz melletti Lestye (Lešće) faluban.

7. A fájdalmas szűz Mária, a lyublyanei plébánia, vagy barát templomban. Jelzése: »peint par F. Wergant.«

8. Nepomuki szent János, oltárkép a freudenbergi (Krajna) xavéri szent Ferencz templomban. A kép aláírása: »peint par Wergant.«

9. A szent Család, Erberg báró doli gyűjteményében.

10. Egy koldusnak papírra festett kis képe ugyanott.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 29. l.

Bergant Fortunatus (másképp Vergant v. Wergant) festő

L.

Szendrey-Szentiványi

180. l.

folyt. a 181. lapon

ide nincs.

Bergant Fortunatus (máskép Vergant v. Wergant), festő. A XVIII. század közepén Horvátországban és Krajnában élt. Élete folyásáról semmi közelebbi adat nem

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686–1848. I. 70 l.

Név: Bergauer Dominicus

Foglalkozás: arany műves

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1793 V. 25

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Bergauer (Pergauer)

Dominik

ötvös, Pest

1794 – 1813

ivod

Horváth Szentpéteri

2.5 q. l.

Bergauer Domonkos

örökösei 1815 ben szer-

pelnek

Bergauer Domonkos

~~[illegible]~~ aranyünnes

1803. Pesten

Adr. 1803. 152. l.

Bronzlemer ~~IX. 51.~~

Bergauer (Pergauer) Domokos Pest

Pesten született. 1791. szeptember 8-án kapta fel remekét. 1791. november 6-án remekelt és mester lett. 1793. szeptember 26-án kapott pesti polgárjogot. 1803-ban műhelye a Belvárosban a Schlangengasse 359. számú házban volt. 1803-ban a céh főcéhmestere. 1815-ben már nem élt. *Inasa:* 1796. VII. 10. Pinth Flórián 6 évre; 1800. I. 12. Herlickofer Keresztély 6 évre; 1804. IV. 28. Stoltz Ferenc 6 évre; 1806. X. 8. Starzer János 6 évre. *Legénye:* 1806-tól Stróbl József.

Művei:

Nem ismertek.

Irodalom:

Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1791. XI. 6.; BFL pesti arany- és ezüstművescéh iratok; Illyefalvi—Pallós; Kapossy; Horváth H.: I. 250. p.; Adressbuch 1815.; A. B.: 18., 21a., 22a., 24a. p. Dombi.

Pest. Buda 1977

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser 1839—47.

Ábrahámffy Mihály — Pest

Szül.: Vágújhely. †1789. november 5. 1756. július 15-én kapott pesti polgárjogot mint ötvös. 1759-ben a pesti céh alapítótagjai között található.

Művei:

MA 234 | 108 | „B" 189 | Cukortartó doboz, Esterházy-címerrel. 1762—65 Iparm. M.

F. D. Bergajenko

Ligeti Károly vas emlékmű-
vét készítette el a budakalá-
szi Omszk Park részére.

— : Közteri munkák
Művészet, 1979. október – 47. lap.

Berge, Pieter van der

MDK

németalföldi topografus és kosztümábrázoló.
17.o.

Rézkarc: "Die hart belagerte... und ... eroberte ... Ofen."
A budai vár ostroma ÉK-ről nézve.

60. o. 168. szám.

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86 és XVI o. Bp. 1937.

MDK

Pieter van den Berge

Happelius könyvének cimlapját Pieter van den Berge metszette, a magyar küzdelmek barok allegóriájával.

Ambesata 82.1.

megíva

Berge, P. v. de

Mohács:

Az 1687-diki győzelem:

A bajor választó fejedelem és lothringeni Károly vérzletére bízott császári csapatok a középtérben viaskodnak a törökökkel, kiket a Dunába szorítanak. Az előtérben pedig keresztény lovasok kaszabolják a hitetleneket, kik a földön hevernek. Felirata a kardot tartó sisakos Amorette s a törött felholdat mutató turbános gyermekszörnynél lévő lobogón két sorban:

„Eigentlicher Entwurff der Ao 1687
$\frac{2}{12}$ Aug. durch die Preißwurdigste
Conduite des Churfürsten von Bayern
v. Hertzogen von Lothringen wieder den
Türckischen Groß-Vezir bey
Mohatz gehaltenen
Siegreichen Haupt Bataille."

s az előtérben középütt: „P v. D. Berge Inu. et fecit Hamburg."

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 31.7 : 40.9 Cm.
Metszette: P. v. de Berge.

Happel: Thesaurus Exoticorum. Hamburg, Th. Wiering. 1688. Lebenslauf des Kaisers Leopold I. pag. 108.

Berger, P. v. D.

Mohács. T. 6001.

A háttérben balra látjuk a várat, melyen innen és az előtérben a keresztény és török csapatok küzdenek, mely utóbbiaknak egy részét a Dunába szoritották. Elől a két parancsnok körül heves küzdelem folyik. Felirata az allegorikus alakoktól tartott kendőn fölül:

Eigentlicher Entwurff der Ao 1687 den
2/12 Aug. durch die Preiszwrürdigste
Conduite des Cuhrfürsten von Bayern
v. Hertzogen von Lothringen wieder den
Türckischen Gross-Vezir bey
Mohatz gehaltenen
Siegreichen Haupt-Batille.

alól középütt: P. v. D. Berger. In et fecit ## Hamburger

Rm., mér. a vk. 31.9 :41.3 cm.

140-95.

Berge, Pieter van den

l.

Kel Bp grafabr

168.2

Berge, Pieter van den

+ 1737

Happelius Könyvének
címlapja, a magyarnak
a törökkel való küzdel-
mének barokk allegóri-
ájával.

354. r. jegyzet.

Ambesata 82. l.
90. l.

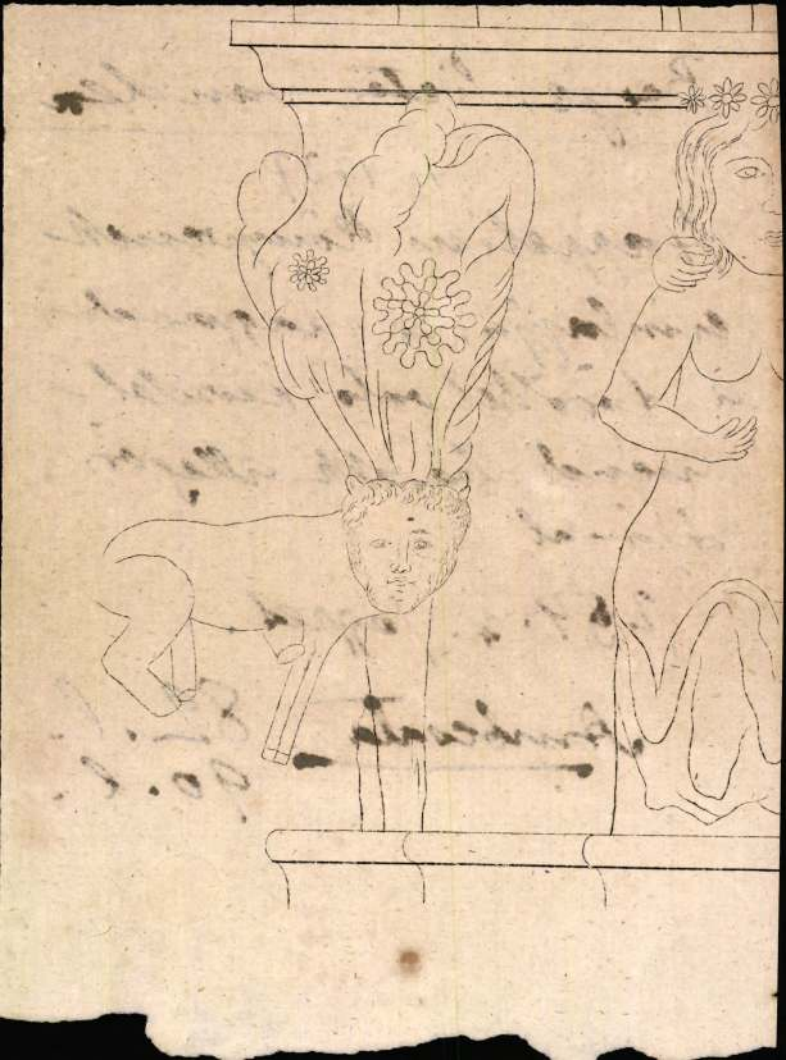

Berge, Peter van den

rézm.

Belgrád 1688. évi ostroma, Fenti rézm.

Illusztr. röplap.

Hubay 1948

1007. 2.

vonatkozólag 1941.évi június hó

jus hó 27-én.

A miniszter rendeletéből:

[illegible]
főiskolai ny.r.tanár.

m. Szervnek.

Berge, Pieter vanden

l.

Bpgrafabr

168. n.

e Wilhelmine Buol-Schauenstein (née
endorff. L'effigie de la Comtesse elle-
autres, le Pape Pie IX, Léopold II.
e Prince Talleyrand, le Comte Orsini,
ont l'historien, etc. Cette remarquable
hongroise: celle de la Comtesse Káz-
comme émigrée politique.
ns faire remarquer aux amateurs que
ns exception des exemplaires parfaits,
ouve des produits merveilleux de l'art
e. Les charmantes reliures Viennoises
s comme celles des meilleurs maîtres
es signées il y a celles par *Lardière*,
ne une reliure faite à Buda et signé
l'en être fier.
la bibliotheque n'épargnaient aucune
s et des grammaires se trouvent reliés
x livres de valeur exceptionelle.
'ouvrages luxueux illustrés. Les meil-
u XIX-ème siècle y sont représentés:
is les illustrateurs Viennois de la fin
comme *Gavarni, Daumier, Johannot,*

de bibliothèque avec les armes de la

ns l'espoir que les amateurs de livres
nte.

BEREZNAI Péter

90 3. 40

91. 12. 50, 52, 76

Új Művészet

BEREZNAI Péter

szentendrei Miallitásáról

Müvtört.Ért. 1989 1'4 179.

42. Alsorozat I.

43 Sorozat II.

44 Alsorozat II.

60 Megjegyzés

93 Testületi név címfejben

94 Konferencia egységesített címe, címfejbe

e

öm. Remélem,
nem. A történe-
ivel ez egy tör-
y. A lényeg az,
seniális. Korát
nagy koponya.
y címe?
:. Egri csillagok
csillagok pedig
tana az Új Zrí-
ponyolult dolog

hogy megszól-

az ilyesmi nem
gy öregszik az
é izgatja, hogy

• Balla Emőke

FOTÓ: MÜLLER JUDIT

zium
égizett
küliekért

érleteiről ismert
talin Gimnázium
vábbképzési lehe-
én vagy korábban

Tárlatlátogató

Szentendrei mozaik

Szentendrén az idei nyáron is sok a turista, s a kisváros állandó múzeumain kívül három érdekes tárlattal is várja az oda érkezőket. A Vajda Pincében (Péter Pál utca 6.) jobbára csak az alternatív kultúrát kedvelők járnak, tehát elsősorban a fiatalok. Az idősebb generációt amúgy is eleve kiszűri a 25 rendkívül meredek falépcső. A pincében most egy túrkevei festőnek, Horváth Györgynek láthatók a festményei. Míg a pár nappal korábban bezárt Úr kiállítás a „klasszikus" Vajdások: ef. Zámbó, Wahorn, Laca mellett a hazai örök dadaistákat sorakoztatta fel teljes Z-ŰR-Z-AVAR /és besnyő) hangulattal, addig itt most mélységes csend, rend és űr (az atmoszféra hiánya) honol. E festmények szerzőjéről semmit nem tudok, a művek alapján annyit látok, hogy autodidakta lehet, akiben jelenleg még legalább négyféle személyiség lakozik. Az egyik, amely a Banán, az Úton és a Vihar című képek vegetatív világát festeti vele; a másik, amelyik a Ki-befel-rúgva, a Másvilág, az Ajándék figuratív anekdotikus műveit hívja életre (ennek még gyengébb variációi a Hajléktalan lány, a Paranoia, a Pogó); a harmadik a Gina, a Mária és az Önarckép megfestésére készteti, pedig ezek dilettáns művek; s a negyedik, amely az Ébredés, a Terror megfestésekor valódi mű létrehozásához segíti. Nagy adomány az autonómia, amelyet az iskola nélküli autodidakta lét biztosít — de lesz-e valaki az életben, aki az ő számára is hitelesen elmondja, mit hogyan kell, mit hogyan lehet csinálni. S hogy önrombolás nélkül van, amit a legnagyobb szabadság ellenére sem lehet... Azzal, hogy a Vajdások odaadták a pincét egy iyen átfogó bemutatkozásra, máris sokat tettek Horváth György fejlődéséért.

A Művésztelepi Galériában (Bogdányi út 52.) Páljános Ervin szobrászművész rendezte meg első önálló tárlatát. Az eddigi oeuvre bemutatása tökéletesen más művészportrét rajzol elénk, mint amelyet Horváth Györgynél láthattunk. Páljános képzett művész, a Képzőművészeti Főiskolára járt, ahol Somogyi József, Vígh Tamás és Borsos Miklós voltak a mesterei. 1983-ban végzett. Mindent megtanult, ami a szobrászatból tanulható. Profizmusa minden művén látható, már a kezdeti éremsorozatokon is (Kibomlás, József Attila). És mégis van valami kis hiányérzetünk. Mintha talán az áthághatatlan törvények ismerete miatt néhány olyan lépést sem tenne meg, amely pedig jó eredményt hozhatna művészetének, s amely még nem (nagyon) vezetne „határsértéshez". Egyszóval: kissé bátortalannak tűnnek a munkák. A kiállítás leghangsúlyosabb darabjai az 1992-ben készült terrakották és egy, a helyszínen felépített gipszinstalláció. A terrakották játékos derűjükkel hatnak üdítően, míg az installáció — 23 figurából álló csoport, amelyhez Dante-idézetet választott címül a művész: „nem kellettek sem égnek, sem pokolnak" — épp ellenkezőleg, drámát, tragikumot érzékeltet. A gipszmű varázsát az adja, hogy érződik rajta a keletkezés nyugtalansága és az efemer létből fakadó valódi tragikuma. Az anyaggal borított falfelületet kiváló rendezői ötlettel (Bodonyi Emőke, Aladics Anzal) segíti elő, hogy izgalmas, szép kiállítási összképet vigyünk magunkkal Páljános Ervin tárlatáról.

A Fő téri Képtárban Pentaton címmel öt, jobbára a középgenerációhoz tartozó alkotó közös tárlatát láthatják az érdeklődők. A tárlat legizgalmasabb, mondhatjuk legösszetettebb, szép alkotása Kis Tóth Ferenc teremnyi installációja, a Labirintus. Kis Tóth évek óta készíti 2x1 méteres vasléckeretes képeit, amelyeknél a kereten belüli részt anyagában színezett kvarckristályos anyaggal tölti ki részben vagy egészben úgy, hogy a képek két oldalról is szemlélhetők. Gyönyörű, érzéki felületeket hoz létre, amelyek néha figuratívak, gyakrabban nem. Most ezekből a keretes művekből földön álló, összefüggő labirintust készített. Az installációs forma miatt kétségessé válik a kint és bent, elől-hátul, sík és tér, hiány és jelenlét, s e furcsa bizonytalanságérzet titokká növeli és elmélyíti a szép felületek örömét. A másik terem kiállítója Aknay János. Ő legfrissebb munkáit mutatja be, ezekkel is jelezve, hogy a szentendrei konstruktivizmus máig erőteljes művészeti irányzat. A középgenerációban épp Aknay János vált ennek vezéregyéniségévé, tekintve, hogy kitűnő kvalitással új képi elemekkel gazdagította a hagyományokat (elegendő csak a székely rovásírásra vagy a fecskemadár motívumára utalni). A jellé redukált elemeket puritán tisztasággal kezeli, aminek következtében nyelvi, közlő funkciójuk mellett az esztétikus felületképzés szolgálatában is állnak.

Bereznai Péter 1992-es „fekete sorozata" szinte mindenben ellentéte Aknay műveinek. Furcsán alakított képfelületei az amerikai shaped canvas módszerét juttatják eszünkbe. A hordozott felület is hasonló a hajdani New York-iakéhoz: monokróm (fekete) nonfiguráció. Matyófalvi Gábor a csoport szobrásza. Fekete faszobrai egyszerűségükkel, tömörségükkel jól illenek Bereznai fekete képeihez, és jól ellenpontozzák Aknayéit. Matyófalvi szobrainak gondolatisága azonban mindkét művésztársánál drámaibb, tragikusabb. Érdekes eleme a tárlatnak az a márványplasztika, amelyen eltűnik a komor felhang, s a dekórum, az esztétikai üzenet válik elsődlegessé.

A csoport legfiatalabb tagja Vincze Ottó. A festő a konstruktivizmus hagyományához kapcsolódik. A gondolatiságot olyan művészek példáján tanulta, mint Gropius, Klee — tehát a Bauhaus tanárai inspirálják. A Bauhaus művészeti utópiája fölött már eljárt az idő. A művésztanárok alkotótársainak szellemisége viszont örök. Vincze Ottó számára ez utóbbi példa kiváló iránymutató lehet.

• Chikán Bálint

Videóajánló

A nagy borzongás

Berencsi Péter

BEREZNAI PÉTER

A VLS nyári kiállításai

A szentendrei Vajda Lajos Stúdió idei kiállításai alapján megállapítható: a csoport mintha reneszánszát élné. Már az is elgondolkoztató, hogy – ellentétben a hatvanas évek végén s a hetvenes években létrejött hasonló képzőművészeti együttesekkel és műhelyekkel – léteznek még egyáltalán. Mivel a társaság fele hivatásossá vált, a fele viszont továbbra sem minősül annak, művészeti intézményrendszerünkbe kapcsolni a jelenlegi szokások és szabályok alapján szinte lehetetlen. Hogy – például a fenti okok miatt is – miért nem bomlott föl a Vajda Stúdió, az külön tanulmányt igényelne. Összefoglalásképpen azt mondhatjuk: *a kollektív értékképzés gyakorlata,* illetve *az alkotó egyén és a művészi kollektíva harmonikus kapcsolata* adja az összetartó erőt. Ezen a nyáron a Vajda Stúdió, a csoporttal kiállító vendégművészekkel egyetemben, igen aktív volt. Szentendrei kiállítóhelyiségükben a szokásos évi csoportos bemutatót egyéni és kisebb kamarakiállítások követték; ezzel egy időben az egri Megyei Könyvtár aulájában is kiállítottak nyolcan, köztük vendégként *Bukta Imre, Bernáth (y) Sándor, Wahorn András.* Őket és a vajdás *ef Zámbó Istvánt* már jól ismeri a közönség, de másoktól is láthattunk színvonalas műveket.

Balogh István Vilmos szépen megdolgozott újságlap-átiratai, *Bereznai Péter* finom színesceruza-rajzai, *Haász István* plasztikus grafikái sorolhatók ide. *Joláthy Attila* dekoratív konstruktivista festményeinek átgondolt szerkezeteit látván hosszú évek elmélyült kísérletezéseire következtethetünk; *Lois Viktor* faszobrai mívesek és eredetiek.

Fe Lugossy László „FINOM" című kiállításáról külön kell szólni. A VLS alapító tagjainak egyike ő, tehát nem „új fiú" a szakmában. Sokoldalúsága és

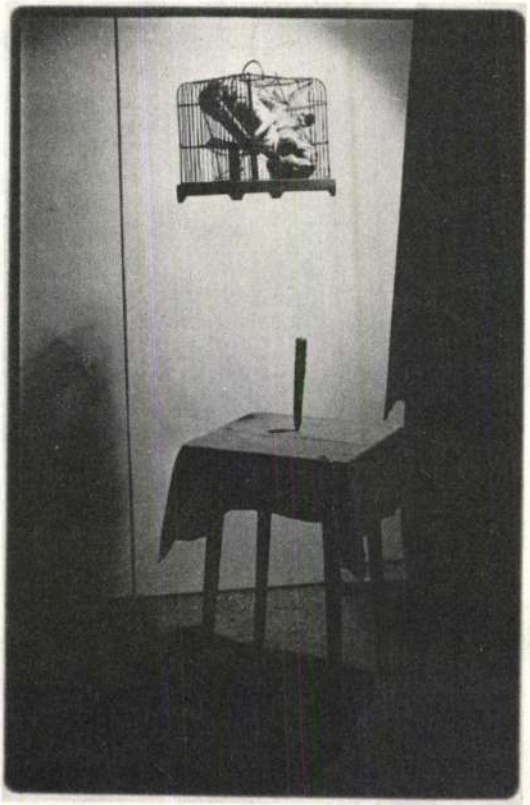

Képek: Jelenet a megnyitóról; kiállítási részlet; illusztrációk a kiállításhoz

ötletessége, egyéni látásmódja a tagok közötti egészséges kölcsönhatási viszonyokat is motiválta, míg őt mások következetessége és céltudatosabb munkamódszere. Gondolatvilága, amit fotón, kisfilmeken, akciókon, festményeken és grafikákon, képzőművészeti ihletésű verseken-szövegeken, balettszerű produkciók által vagy éppen zenei eszközökkel jelenít meg, közönségére intenzív hatást gyakorol.

Ezúttal mintegy negyven csirkét, húsz disznót, egy tucat női lábat s egy ligetre való fát állított ki; nagyméretű, színes papírkivágásokat. Az életnagyságú, rózsaszín kartonsertések és egyéb hasznos háziállatok igazi szőnyegekre állított műpéldányai azt az egyre inkább művi természetet „elevenítették" meg, amelyhez csak úgy s csak akkor lehet közünk, ha *elfogyasztjuk*. Lugossy nem először emeli témává a problémát, de talán most sikerült a legérdekesebben és drámai mélységében megragadnia azt. Művészetének nosztalgikus, természetféltő felhangjai groteszk hatásokkal-megoldásokkal telítődnek, így válnak gondolatébresztővé, de egyben szórakoztatóvá is.

Csajka Gábor Cyprian

Mozgó Világ 1980/11

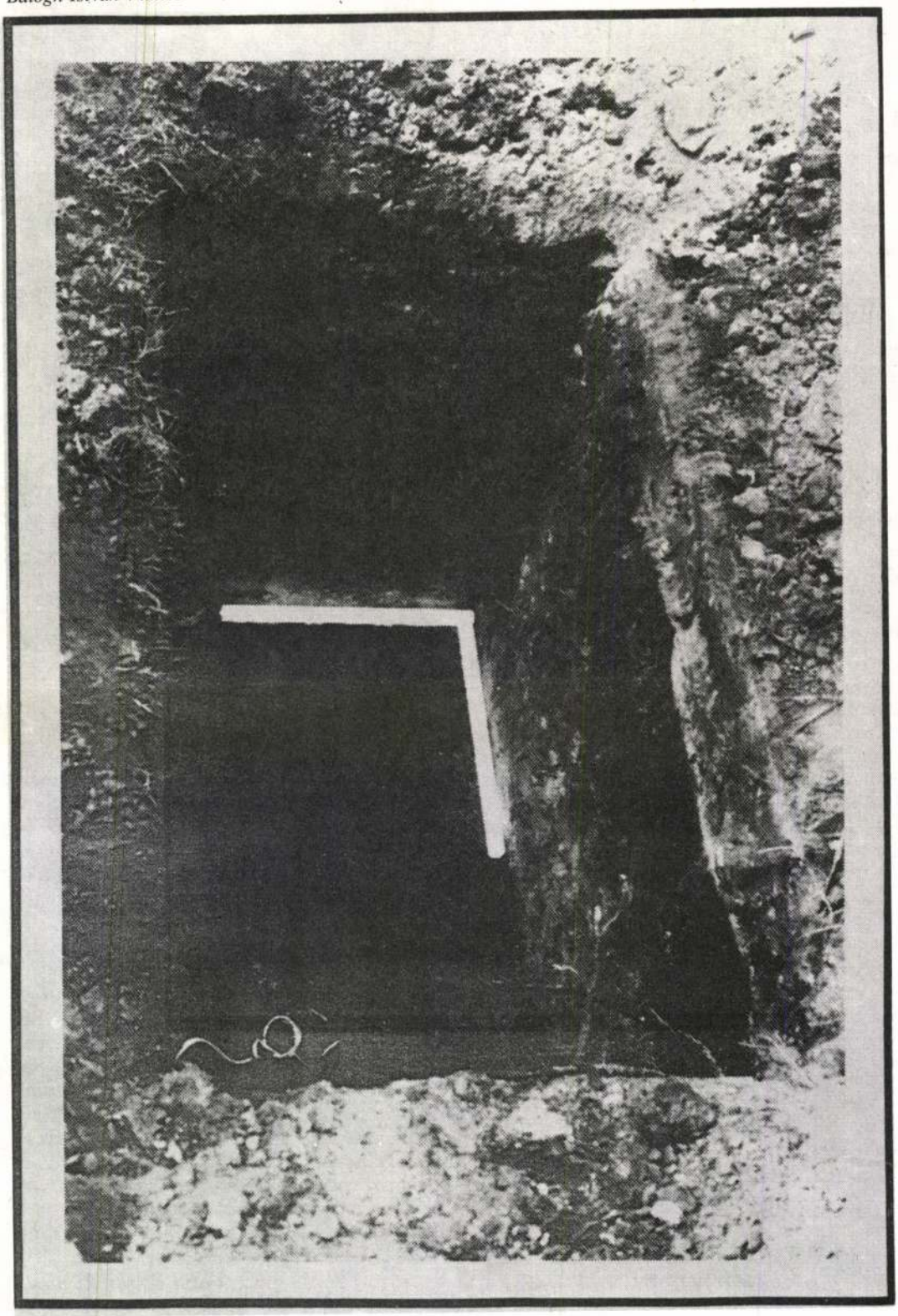

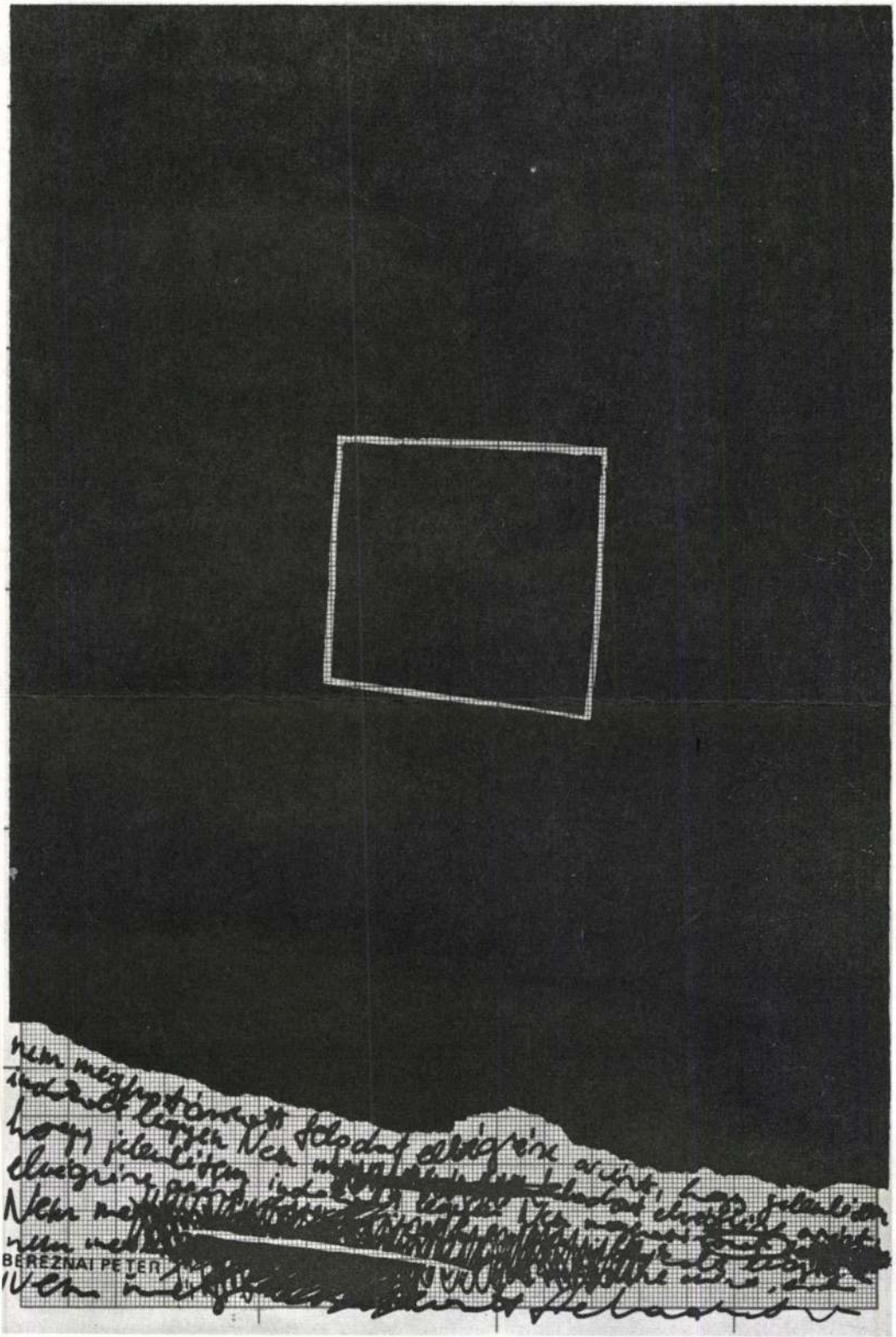
BEREZNAI PETER

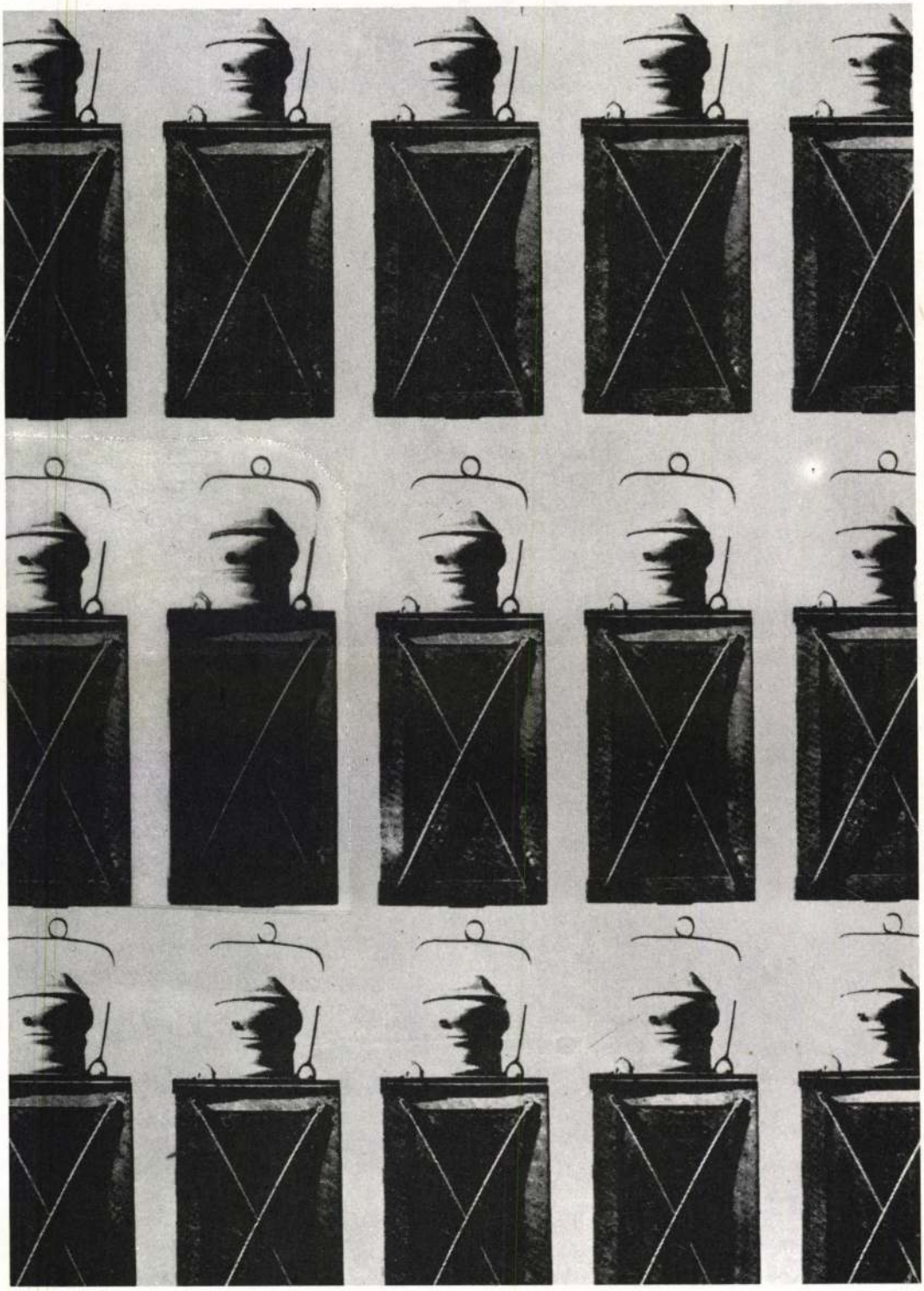

Bereznai Péter

Bereznai Péter 1955-ben született Mezőberényben. 1975-től Szentendrén él, s azóta tagja a Vajda Stúdiónak. 1981-től a szentendrei Grafikai Műhelynek is tagja. Rendszeres kiállító.

a Fiatal Művészek Stúdiójába 1982-ben
felvett új tag.

Nagy Vilmos 1983/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

1971 MÁR 2 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1021

Bereznai Péter

Család

Bereznai Péter

Ismerd meg megye

Képtotó-pályázat — Első díj: 8
a Szovjetunióban

13. rejtvényünk

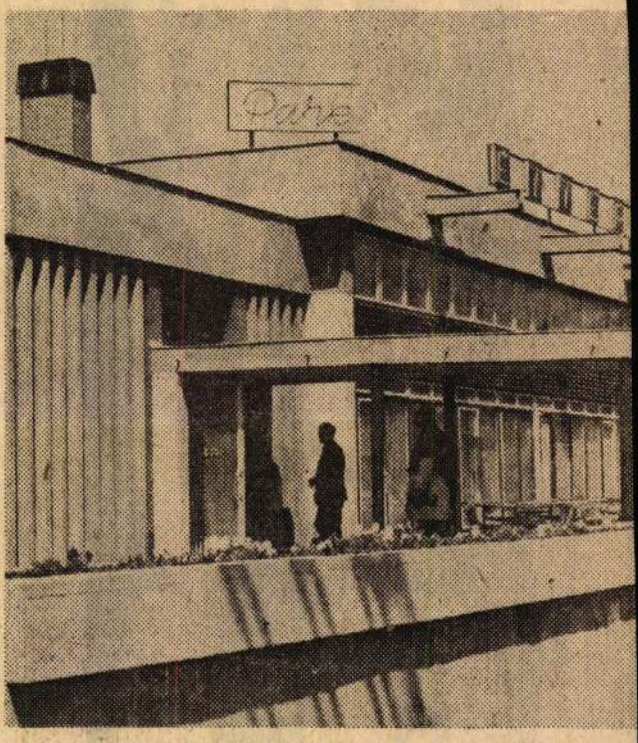

Az étterem közelében — melyet képünk bemutat — egyik leghíresebb gyógyfürdője található. A szép, mo terem is a község vezetőinek, és a lakosságnak dicséret vését bizonyítja. Melyik községünkben található ez az **(Kondoros—1, Mezőberény—x, Nagyszénás—2.).**

Rejtvényszelvény

Március 21.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 28

Békés m. Népújság

Bereznai Péter
1021

Bereznai Péter — Leány

a KISZ KB vörös v

A Békéscsabai Konzervgyár ifjúsági ismét bizalmat szavaz

Csütörtökön, október 25-én, délután a Békéscsabai Konzervgyár 4-es számú tanácstermében hallgatták meg a gyár hét KISZ-alapszervezetének küldöttei a csúcsvezetőség titkárának, Botyánszky Mihálynénak a beszámolóját az 1971. évi választás óta végzett munkáról.

A beszámoló első helyen a gyári KISZ-szervezet eszmei, politikai nevelő tevékenységének eredményeivel foglalkozva, a többi között kiemelte, hogy az 1971-es konzervgyári küldöttgyűlés határozatát szem előtt tartva, az oktatási köröket alapszervezetenként alakították ki, s különösen a vállalat gazdasági helyzetével és a külpolitikai kérdésekkel foglalkozó előadások voltak kedveltek. A foglalkozások legjobban egyébként a Rózsa Ferenc és a November 7 alapszervezetnél, valamint a több alapszervezet tagjaiból létrehozott Marxista vitakörben sikerültek.

A tömegpolitikai akciók eredményességét bizonyította, hogy a konzervgyári fiatalok a politika gyakorlati alkalmazásában is megállták helyüket. Üzemrészenként tiltakozó röpgyűléseket tartottak Angela Davis kiszabadításáért. Az imperializmus ellen küzdő népek ifjúságával való szolidaritás kifejezésére VIT-műszakot szerveztek és gyűlésen tiltakoztak a chilei agresszió ellen is. A hagyományos forradalmi ifjúsági napok

Az 1971-es küldött
tározata értelmében
gyári KISZ csú
egyébként is folyam
mogatja az ifjúsági
brigádokat, amelyek
ség javaslatára az el
beneveztek a megye
zottság által meghir
júsági brigádok a n
éves tervért" mozga
Zrínyi Ilona és a G
gád a megyei dön
sodik, illetve harmad
zést ért el. Az eltelt
jelentős fejlődés köv
az egyéni ifjúsági m
ban is a Békéscsaba
gyárban. A különböz
címek elnyeréséért 1
an, 1972-ben pedig 4
tek be.

A konzervgyári
vezet egyébként a te
gítő tevékenysége r
kinti azokat a társad
kaakciókat is, ame
legutóbb ez év júniu
an dolgoztak szabad
ezzel is hozzájárulva
lidaritási alapjához.

A titkári beszámol
kai nevelő és ter
gítő munka elemzése
azokra a kezdemén
amelyeket a KISZ-sze
tagja szabad idejéne
eltöltésére tett. Az
vezetek felismerték
idős programok közös
hatását és éltek is ez
szerrel. Múzeum- és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1971 JÚL 4.

1021

Bereznai Péter

Bereznai Péter

Árvízi menekülők

őrszázados látogatott el Kevermesre és tartott előadást a gyerekeknek. Vázolta a megye közlekedésének helyzetét s szólt arról is, hogy a balesetek száma

a KRESZ-órsot. T
ink szerint az úttö
dési rendőrök felad
galmasan, példásan

Állj! Gyerekek az átjáróban

dalmi és egyéni érdek, amely nincs korhoz kötve". A tanulással együttjáró környezeti impulzus — írta most megjelent tanulmányában — a szellemi mozgékonyság megőrzéséhez elengedhetetlenül szükséges. Ezért a munkafolyamatból kilépő, például nyugdíjba menő emberek olyan új környezeti kapcsolatot kell kiépíteniük, amely tanulásra készteti, sőt kénysze-

Berezhai Péter

Kiállítás kentendrei
Pest megyei Tanács ~~dija~~
Esztendija

Magyar Nemzet 1984. XI.3.

Bereznai Péter

a sarkadi községi művelődési ház-
ban nyílik meg ma Podhraczky István-
nal együtt ex libriseinek kiállítása.

Békés Megyei Népújság, 1972. máj. 18.

Bereznai Péter

Szentendrei képzőművészek alkotásaiból

nyilt tárlat Egerben, melyen a Vajda

Studió tagjai állitottak ki, köztük a müvész is.

Magyar Hirlap 1980/7/5/9

Berecznai Péter, [ ]

l: Zámbó István

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980 júl. 5.

Bereznay Péter, festő 1) Folytatás

1977. áprilisában nyolc művész, – köztük Aknay János és Bereznay Péter festők – a Tiszai Vegyi Kombinátot, kérték a gyár támogatását programjuk megvalósításához; a műanyagok alkalmazhatóságát a képzőmű-művészetben. A Vegyi Kombinát gazdasági vezetősége fogékonynak bizonyult, szerződésben rögzítették a célokat, föltételeket és a munka megindult.

Csajka Gábor: Művészek és Gyárak.
Magyar Ifjúság, 1978. máj. 12.

Bereznay Péter 2.) Folytatás

a művészek első kiállítása gépek mellett, ipari csarnokokban volt látható. A múlt év decemberében Leninvárosban a V-stúdióban rendezték meg kiállításukat, most a Dorottya u. i kiállító teremben láthatók műveik. — A művész munkáit a minden lehetséges elvének alkalmazása hatja át.

Ozsika Gábor: Művészek és gyárak.
Magyar Ifjúság, 1978. máj. 12.

Bereznay Péter

"Természetes müanyagok" cimmel Vadas József ir a "Képzőművészeti kisérleteink müanyagokkal" c. kiállitásról, melyet a Fiatal Képzőművészek Studiójának nyolc tagja rendezett a Dorottya utcai kiállitó teremben. A kritika a tárlaton szereplő müvek ismertetése mellett felsorolja a kiállitó müvészeket: Aknay János, Bereznay Péter, Bernáth Sándor, Bukta Imre, Holdas György, Lugossy László, Matyófalvy Gábor és Zámbó István. A bemutatott müvek némelyikénél hivatkozik az elődök hatására. Vadas József szerint Aknayra Deim Pál, Bukta Imrére Borsos Miklós, Holdas Györgyre Attalai Gábor hat. Fenti c. beszámolót lásd: Bernáth Sándor nevénél. Elet és Irodalom, Bp. 1978. febr 18. XXII. évf. 7.sz. 13.lap.

A PEST MEGYEI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT A **STÚDIÓ 5**

BALOGH ISTVÁN VILMOS
BELEZNAI PÉTER
IMREH TIBOR
SELÉNYI KÁROLY ISTVÁN
TÓTH ISTVÁN KIÁLLÍTÁSÁRA

****

A KIÁLLÍTÁS 1980. JÚLIUS 27-ÉN 12 ÓRAKOR NYÍLIK
A VAJDA LAJOS STÚDIÓ PINCEMŰHELYÉBEN
(SZENTENDRE, PÉTER PÁL U. 6.)

****

MEGTEKINTHETŐ: 1980. AUGUSZTUS 2-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

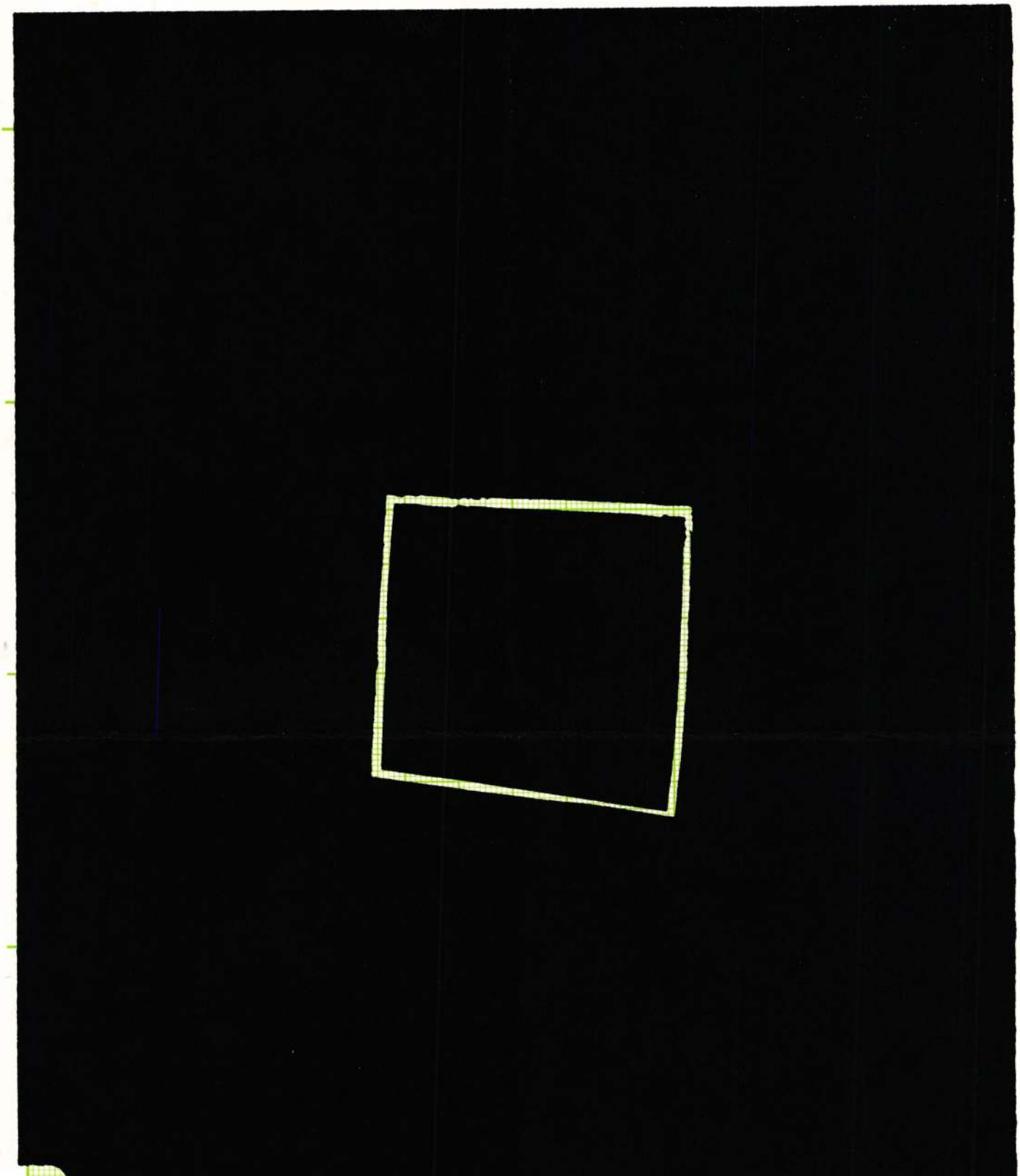

BEREZNAI PETER

BEREZNAY Péla

Berecznay Péter, festő és grafikus

Szentendrén, a Megyei Könyvtárban rendezték meg a Vajda L. Stúdió tárlatát, melyen Sz. munkája látható.

Berecznay Péter két levélrajza szerepel a tárlaton. /említve/.

Farkas András: Kiállítás, kérdőjelekkel. Népújság /Heves/, 1980. júl. 29.

Bereznai Péter, festőművész

Szentendrei fiatal képzőművészek alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap Szolnokon. A tárlaton szerepel Bereznai Péter festménye.

Szolnok Megyei Néplap, 1983. nov. 19.

R. D. K.

BER (R) MEDVES Márton kőfaragó
Tőcsén

1634-ben Patakra ment

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 171. l.

Berecznai Péter

kiállítása Turkevén a
Finta múzeumban

Népszabadság, 1987. IX. 16

Bereznai Péter

kiállítása kentendrén,
a Művészbelepi Galériában

Népszabadság, 1987. IX. 29

Bereznai Péter fm

rendezője

→ Wahorn András

Művészet 1987/4/64

Bereznai Péter, festőművész

Novotny Tihamér: Geometrikus absztrakció. Bereznai Péter kiállítása

Békéscsaba, Gyopár Klub, 1986. okt. 3-20.

Bereznai Péter: Fekete nyúl,
olaj, vászon, 100 × 100 cm, 1986
(fotó Gajzágó Jolán)

Művészet, 1987. március, 62-old.

M.O.K.

"JOSEF BER ein Ungar"

volt az első legény a WELLS-i kerámia-manufacturában 1770-ben.

AICH HUBERTNÉ, a magyar hobán fazekasműesség. H.n., é.n. 37.o.

Szeretettel meghívom

DIVAT VAN S•K

című kiállításomra

A kiállítást megnyitja
Faludi Ádám

Időpont:
1997. november 10. 17 óra

Helyszín:
Osiris Könyvesház
Budapest, V. ker., Veres Pálné u. 4–6.

A kiállítás megtekinthető
november 10-től 22-ig, hétköznapokon
8-tól 18 óráig.

Szerencsi Róbert

DIVAT VAN S·K

Hereznyei Róbert
Kiállítása

Bereznyi István festő

Majk, mesterkurzus

Lásd: Zsombolyai Mária

Komárom – Esztergom megyei Hírlap

96. 09. 10.

„Nyári mesterkurzus Majkon"

gyakran a falunak vagy a kegyúri családnak

, hogy a falusi templom a falu közös épülete is
zépkori oklevelek *communitas*nak mondják –
csak a nagy városokban feltűnő városházák. A
nplom védőszentjéből eredő helynévvel is
templom és cinterme erősebben, mint a falu
zentelt hely és föld ereje által is számított a
bizonyítják, hogy az erőszak vagy a bosszú
terem közösségi, profán funkciója különösen
merődöknek esetében, amelyekben a falusiak
y a templomtérben, vagy a kerítőfalhoz épített

nálló tanúi a középkori jobbágyfalvaknak –
: a maradandó, időálló építésmódot ezek az
alusi közösségnek bizonyos fokú teljessége,
falvak többségében valamilyen rendű-rangú,
falvak önálló plébániaegyházat vagy más
ek, rendszerint kifejtették, hogy enélkül nem
lején, a rossz utakon és a megáradt vizeken
ba, nem kereszteltethetik gyermekeiket, nem
ak abban, hogy elsősorban ezeket a legelemibb
ik, akiktől többnyire legfeljebb a szertartások
is csak a 15. század folyamán meghonosodó,
kációkat, misztikus magyarázatokat.
k komoly erőfeszítéseit tükrözi, annál inkább,
lazástechnikájukkal, faragott kő részleteikkel,
a falvak lakóházainak és felszerelésüknek
egyúr patronátusi egyházáról, vagy legfeljebb
templom bízvást tekinthető a faluközösség

MDK

Berg
építész

Az Országos Műemléki Tervtár értékes anyagainak szerzői közt említi

Cerő: Építés 119.o.

A jelmeztervező: báró Berg Glória

Az 1994/95-ös győri színházi évad első bemutatója Peter Weiss Marat-Sade-ja lesz október 1-jén, Korcsmáros György rendezésében. Akik veszik a fáradságot és az alábbi sorokat elolvassák, talán külön is figyelmet fordítanak a produkció jelmezeire, amelyeket egy nagy utat bejárt művész, Berg Glória bárónő tervezett, egészen pontosan: Berg Glória, Diana, Amália, Ilona, Theodóra, Maisie, Luisita, Annunciata. Amikor a találkozót megbeszéltük, kék szemű, mosolygós asszony fogadott osztrákos népviseletben, szép fehér kötényével a ruhán. "Innen" bizony nehéz forradalmi jelmezekre következtetni, mégha azok közismerten elmegyógyintézet lakói számára készültek is. Következtetni azonban nem is kell, Berg Glória szavaiból minden kiderül.

- A nagyapám volt báró és a család fontos tagja Berg Gusztáv, akiről Kapuváron utcát neveztek el. Ő Németországból jött, vízmérnökként nevéhez fűződik a Hanság meliorációja. Kapuváron kórházat, óvodát alapított, kiépíttette a vasutat a határig. Ötven évig bérelte az Eszterházyaktól Kapuvárt és környékét egészen Rábapordányig. Ezt akkor tudtam meg, amikor nemrég Rábapordányban házat vásároltam, mert azt mondtam, ha Magyarországon eljön a demokrácia, hazatérek. Így otthagytam Innsbruckban egy jól fizető színházi állást, Bécsben egy lakást és Rábapordányban élek, ahol közben már házat vett az urugayi és az argentin nagykövet, egy hannoveri báró, egy holland bankár, egy görög hajómágnás és mások. Hajlott volna a házvételre rokonom, báró Thyssen Bornemissza is, de valahogy a dolog elmaradt.

- Bizonyára sok minden történt a rábapordányi házvételig.

- A fóti Károlyi-kastélyban születtem, lakásunk volt Budán az Uri utca 15-ben, majd mindenünket elvéve, a családot kitelepítették négy esztendőre a Szabolcs-Szatmár megyei Kékre, ahol a rendőrség minden este kilenc órakor ellenőrizte a jelenlétünket. 1955-ben Budapest mellé költözhettünk vissza, de illegálisan Pesten voltunk. Az 1956-os forradalom kitörése után, pontosabban '56 decemberében a családunk Ausztriába távozott, majd onnan januárban Amerikába, a Pennsylvania állambeli Delaware-ba kapuvári nagyapámhoz és annak amerikai feleségéhez, aki Du Pont lány volt. 1968-ig éltünk Amerikában, ahol minden későbbi megalapozásaként történelmet tanultam. A művészvonal megvolt a famíliában. Anyai nagyapám, Hegedűs László festőművész, a budapesti főiskolán volt professzor, a Nemzeti Galériában találhatók képei. Édesanyám a római művészeti akadémián szerzett diplomát. Amerikában Memphisben és Delaware-ban dolgoztam. Követve a családi hagyományt, Bécsben tanultam az Iparművészeti Akadémia díszlet-jelmeztervezői szakán. Niederhauser volt a professzorom, aki Max Reinhardttal dolgozott. Első tervezésem a Theater an der Josephstadtban Georg Kaiser Toulouse-i kertésze, nagyon jó darab, érdemes lenne előadni. Terveztem a Volkstheater számára, majd a bécsi Operában, Innsbruckban és Klagenfurtban is dolgoztam. Noha a fő diplomát díszlettervezésből szereztem, munkám nagyobb részét a jelmez teszi ki. Az arányeltolódás általában jellemző, ha nőkről van szó.

Gyáraktól veszi az alapanyagot

- Hogyan jutott el végül a Győri Nemzeti Színházba, ahol Korcsmáros György igazgató 1995. január 1-jétől szerződést kínált önnek?

- Olyan hirtelen történt. Korábbi munkáimmal felkerestem az igazgató urat. Megnézte a terveimet, amelyek között érdekes módon több is a francia forradalomról szóló darabokhoz készült, mint például a Danton halála, aztán megbízást kaptam a Marat-Sade-ra.

- Miről szól a jelmeztervező számára a darab?

- Arról, ami a történelem során szakadatlanul ismétlődik, ha úgy tetszik, folytatódik, hogy a rendszerváltás lényegében soha nem megy végbe igazából, mert azoknak a kényelmét szolgálja, akik manipulálják és megélnek belőle.

- Milyen előképe van a darabról?

- Láttam Sinkovits Imrével, megnéztem Peter Brook filmjét. Korcsmáros Györggyel teljesen egyetértettünk abban, hogy a jelmezeket illetően eltérünk a hagyománytól. A jelmezek kórháziak lesznek, és nem fogják azt a hamis látszatot kelteni, hogy az elmegyógyintézet lakói, kimenve az intézetből, jelmezeket vásároltak. Lesz egyszerű géz, kényszerzubbony levágott ujjal, a lábakon kórházi fásli.

- Van-e bevált munkamódszere?

- A jelmezen általában tíz napig gondolkodom és két nap alatt megtervezem. A kialakult elképzelésen nemigen változtatok, szerencsére nem is nagyon kell.

- Mi a művészi hitvallása?

- Az, hogy miközben a festő számára elengedhetetlen a stílus, a színházi tervezőnek ne legyen stílusa. A néző ugyanis nem rám kíváncsi, hanem a figurára, amelynek pontosan kell ülnie a darabban.

- Hogy van az öltözködéssel a jelmeztervező?

- Huszonnégy éve vagyok a pályán. A hatásoktól nem lehetünk mentesek. Az utcán öltözködés alapján meg tudom ítélni valakiről, hogy tervező. Szeretünk mindig másba öltözni. Egyik nap Marica grófnőnek, a másik nap Madame Butterfly-nak. Mint mondottam, a jelmez tipikusan női dolog. Klagenfurtban én voltam az első női díszlettervező.

- Érték-e Győrött meglepetések?

- Meglepődve tapasztaltam, hogy a ruhaanyagot nem közvetlenül a gyáraktól vásárolják, ahol olcsóbban megkapni. Kint ez elképzelhetetlen.

- Van-e tervezői vágya?

- A Varázsfuvola, amely a legszebb filozófiát hordozza: a baráti szeretet, a megbocsátás, az egyszerű lélek megértése áll a középpontban.

Pákovics Miklós

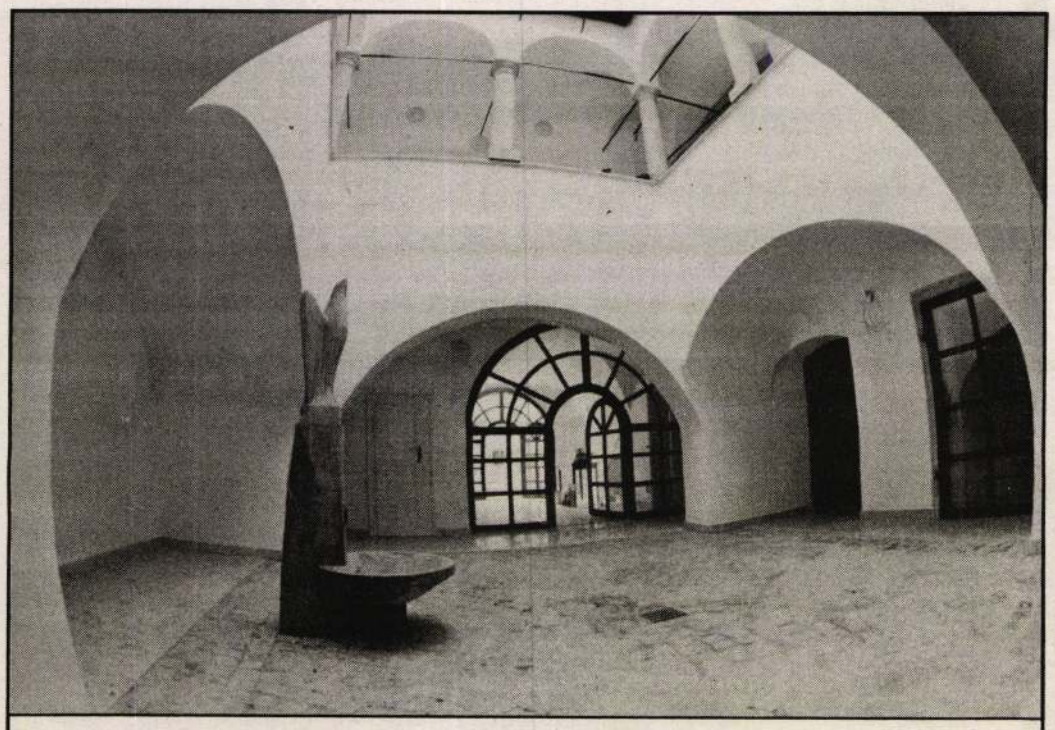

Elkészült a Rákóczi utca elején álló Magyar Ispita felújítása. A középkori eredetű épületegyüttesben a Váczy Péter-gyűjtemény értékes bútorai, festményei kapnak helyet. A kiállítást a tervek szerint október végétől látogathatja a közönség.

Kevesebb pénz, több olvasó

KIHÍVÁSOK ELŐTT A VÁROSI KÖNYVTÁR

Korunk tragédiája - a kultúra szempontjából mindenképpen -, hogyha manapság az ember a könyvtárról beszélget, akkor nem igényes szépirodalomról, rangos szerzőkről, írói estekről, irodalmi szeánszokról esik szó, hanem pénzről - mégpedig negatív vetületben. Pénzről, ami nincs, ami egyre kevesebb, aminek a megszerzése, az elköltése is egyre reménytelenebb. Miközben az olvasó azért megmaradt olvasónak, miközben a könyvtár változatlanul az ő oldalán van, illetve megpróbál az ő oldalán maradni. Még szerencse, hogy a könyvtáros szakma anyagi oldalával az elmondottak dacára ritkábban szembesül a közvélemény, mint a polcon lévő lényeggel, a könyvvel, vagy éppen egy sikeres könyvtári rendezvénnyel. A győri Városi Könyvtár sokasodó gondjai ellenére maximálisan kiszolgálja a közönséget.

- Népszerű a könyvtárunk, jó forgalomról számolhatunk be - újságolja *Kucska Ferenc* könyvtárigazgató. - A legmelegebb nyári hónapokban, részint azért, mert a megyei könyvtár egy hónapra becsukott, tizennégyezer olvasó fordult meg nálunk negyvenezer kötetet kölcsönözve, de keresett volt a folyóirat-olvasó is. A beiratkozott olvasók száma mintegy tízezer a peremkerületi könyvtárainkat is számítva, amelyeket mi nagyon fontosnak tartunk Szabadhegyen, Gyirmóton, Szigetben, Bácsán, Győrszentiványon, Ménfőcsanakon, Pinnyéden és a Kovács Margit Általános Művelődési Központban egyaránt. Érdemes őket fenntartani, mert jelentős az olvasói igény. Az olvasók száma növekszik a közismert okok következtében, hiszen a könyvtár a legolcsóbb szórakozás a mai, megdrágult világban.

Mint a bevezetőben is jeleztük, az élet a könyvtárak számára is megdrágult, s ez fokozott erőfeszítéseket követel a megnövekedett olvasói igények változatlan vagy esetleg emelt nívójú fogadására. Több mint jelzésértékű, hogy a könyvbeszerzés materiális nehézségei miatt a Városi Könyvtár idén hétezer új kötettel tudta gyarapítani az állományt. A hétezer könyv mindössze fele az öt évvel ezelőttinek. Ilyenkor jön az elkerülhetetlen szelekció. Egy-egy kötetből kevesebb példány kerül a beszerzési listára, az is alapos körültekintés után, népszerűek a véletlen felfedezések. Mi tagadás, az utcai könyvárusok ötvenszázalékos akcióiról a könyvtárosok is tudnak, s ha a kínálat megfelelő, abból is gyarapítják az állományt.

- Az idei tervezéskor a könyvállomány abszolút értelemben vett fogyását kellett regisztrálnunk, mivel a selejtezett kötetek száma meghaladta a beszerzését - mondja az igazgató. - Ilyen körülmények között elkerülhetetlen a fokozott takarékoskodás. Az állománygyarapítást körültekintően végezzük, lehetőleg úgy, hogy az olvasó ne károsodjon. Minden területen a minőséget igyekszünk szem előtt tartani, legyen az könyvkölcsönzés, videofilm. A takarékossági intézkedések között szerepel a működési költségek visszaszorítása, gondolok itt a telefonra, a világításra. Továbbá keressük a lehetőségeket, újabb pénzforrásokat igyekszünk felkutatni, pályázatokon veszünk részt stb.

A győri Városi Könyvtárról közismert, hogy nem is olyan régies szóhasználattal, népművelői tevékenységet is végez. Napirenden vannak a kiállítások, az előadás-sorozatok, az intézmény klubokkal, nyelvtanfolyamokkal büszkélkedhet. A rosszul indult Európa-Japán Fesztivál rendezvényei a könyvtárban kiemelkedően sikeresek voltak. Különben a közművelődés kiadásai, bevételei nagyjából kiegyenlítik egymást, a lényegi haszna viszont felmérhetetlen. Nem véletlen, hogy a Városi Könyvtár a nem régóta létező Városi Levéltárral közösen Patronus néven alapítványt hozott létre a kultúra támogatására, hogy a pénz mellett a kultúráról is lehessen beszélni, ha már könyvtárról, könyvről, olvasóról van szó.

P.M.

Október 7-ig látható ifj. Feszt László grafikusművész kiállítása a Városi Könyvtár galériájában.

A kolozsvári születésű művész 1990-ben települt át Magyarországra és ez a negyedik egyéni kiállítása.

A Győri Nemzeti Színház október havi műsora

01. szombat:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Premier
02. vasárnap:	**Marat halála,**	15.00 óra,	Gózon-bérlet
03. hétfő:	Szünnap		
04. kedd:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Blaha-bérlet
05. szerda:	**Óz, a csodák csodája,**	15.00 óra,	Bérletszünet
06. csütörtök:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Jászai-bérlet
07. péntek:	**Bábel,**	19.00 óra,	Bérletszünet
08. szombat:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Kisfaludy-bérlet
09. vasárnap:	**Hegedűs a háztetőn,**	17.00 óra,	Bérletszünet
10. hétfő:	Szünnap		
11. kedd:	**Bábel,**	19.00 óra,	Bérletszünet
	Hamlet,	19.00 óra,	Padlásszínház,
12. szerda:	**Bábel,**	19.00 óra,	Bsz.
	Hamlet,	19.00 óra,	Padlásszínház
13. csütörtök:	**Óz, a csodák csodája,**	15.00 óra,	Bsz.
14. péntek:	**Hegedűs a háztetőn,**	19.00 óra,	Bsz.
	Hyppolit,	10.30 óra,	nyilvános főpróba, Kamaraszínház, BBMMK
15. szombat:	**K. É. SZ. hangverseny,**	18.00 óra,	
	Hyppolit,	19.00 óra,	"A" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
16. vasárnap:	**Bábel,**	17.00 óra,	Bsz.
	Hyppolit,	15.00 óra,	"E" bérlet,
	Hyppolit,	19.00 óra,	"C" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
17. hétfő:	Szünnap		
18. kedd:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Rátkai-bérlet
	Énekes komédiák,	15.30 óra,	Katona-bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
19. szerda:	**Óz, a csodák csodája,**	14.30 óra,	Bsz.
	Énekes komédiák,	18.00 óra,	Radnóti-bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
	Hamlet,	18.00 óra,	Padlásszínház
20. csütörtök:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Déryné-bérlet
	Énekes komédiák,	15.30 óra,	Petőfi-bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
21. péntek:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Földes-bérlet
	Hyppolit,	19.00 óra,	"T" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
22. szombat:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Somlay-bérlet
	Hyppolit,	19.00 óra,	"P" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
23. vasárnap:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Uray-bérlet
24. hétfő:	**Filharmóniai hangverseny**		
25. kedd:	**Óz, a csodák csodája,**	15.30 óra,	Bsz.
26. szerda:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Varsányi-bérlet
	Énekes komédiák,	15.30 óra,	Arany-bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
28. péntek:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Ódry-bérlet
	Hyppolit,	19.00 óra,	"V" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
29. szombat:	**Marat halála,**	19.00 óra,	Paulay-bérlet
	Hyppolit,	19.00 óra,	"K" bérlet, Kamaraszínház, BBMMK
30. vasárnap:	**Hegedűs a háztetőn,**	15.00 óra,	Bsz.

BERG Glória dinlettewerő

Nem lesz járvány a kórházi fertőzésből

Lapzártánk időpontjában is tart még az a felvételi zárlat, melyet a győri Petz Aladár Megyei Kórház újszülött intenzív terápiás osztályán az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat rendelt el. Az intézkedés oka, hogy július vége óta négy koraszülött halt meg a pantea agglomerans nevű baktériumtól. A kórokozótól több gyerek is megbetegedett az újszülött intenzív terápiás részlegen, ám ők már elhagyhatták a kórházat, meggyógyultak.

Dr. Bugovics Elemér, a kórház orvos-igazgatója részletes közleményben tudatta a sajtóval, a nyilvánossággal a történteket. Ez egyébként ma sem általános gyakorlat Magyarországon. A szakemberek szerint ugyanis minden kórházban - a leghíresebb külföldi gyógyintézeteket is idesorolva - előfordulnak úgynevezett kórházi fertőzések. Ennek nagyságáról nehéz pontos adatokat szerezni, de valószínűsíthetően a fekvőbetegek három-öt százaléka esik át különböző baktériumok vagy vírusok okozta kórházi fertőzéseken. Erről azonban a közvélemény csak esetenként szerez tudomást, a kórházvezetők egy része jobbnak látja eltitkolni a megbetegedéseket.

Dr. Bugovics Elemér úgy gondolta, minden, a kórházat mint egészségügyi szolgáltatást igénybe vevő állampolgárra tartozik, ha az intézményben fertőzést észlelnek. Történt némi félreértés is, hiszen egyes műsorok az újszülött intenzív terápiás részleget a szülészettel azonosították. Mivel a győri szülészeten távolabbi településeken lakó kismamák is várják a gyermekáldást, a hozzátartozók kétségbeesetten telefonáltak vagy keltek útra, hogy meggyőződjenek róla, nincsenek-e veszélyben a szülő nők.

Dr. Gardó Sándor professzor, osztályvezető főorvos mindenkit megnyugtatott, hogy a szülészeten nincs fertőzésveszély és senki sem betegedett meg a kórtól. Így a szülészetet egy percre sem kellett lezárni.

Dr. Bajtay András megyei tiszti főorvos arról adott tájékoztatást, hogy a pantea agglomerans nevű baktérium úgynevezett fakultatív kórokozó. Ez a bacilus megtalálható ugyanis az egészséges ember bélflórájában is. Betegséget azonban azoknál okoz csak, akiknek az immunrendszere más kórképek következtében legyengült. Különösen veszélyeztetettek a nagy fokban éretlen magzatok, a nagyon kis súllyal született koraszülöttek. Az 1928-ban felfedezett baktérium egyébként ritkán válik kórokozóvá, az elmúlt három évben hazánkban nem okozott a mostanihoz hasonló fertőzést.

A tisztiorvosi szolgálat az eddigi vizsgálatok során sem a kórházi részlegen dolgozókban, sem a berendezési tárgyakon nem tudta kimutatni a baktériumot. A helyzet megnyugtató tisztázásáig a felvételi zárlatot nem oldják fel. Lapunk értesülései szerint lapzártánk idején a vizsgálat új irányt vett, ennek eredményéről is beszámolunk majd. A járványügyi szakemberek véleménye szerint egyébként semmi esélye sincs annak, hogy a lokalizált kórházi fertőzésből járvány alakuljon ki.

Az aradi vértanúkra emlékező városi ünnepség 1994. október 6-án 16 órakor kezdődik a Batthyány-szobornál.

Ismét közlekedhetnek járművek az augusztus elején lezárt Petőfi hídon. Az ideiglenesen súly- és méretkorlátozással megnyitott szerkezet a második világháborúban súlyosan megsérült, az akkor helyreállított hídpillér stabilitása mára kritikussá vált. A híd teljes felújítása közel 60 millió forintot igényelne. Ehhez az Országos Útalapból pályázaton szeretnének pénzt nyerni. Erre annál is inkább esély van, mert a híd egész Európában ritkaságnak számít. Az 53 méter fesztávolságú acélszerkezet győri tervek alapján a Rába elődjénél készült, és megfelel a műemlékké nyilvánítás feltételeinek.

Arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomás pedagógusokat köszöntöttek

Bensőséges házi ünnepség színhelye volt a napokban a győri Városháza barna terme, ahol feldíszített asztalok, s a rajtuk lévő ajándékkosár várta az ünnepelt pedagógusokat. Ki bottal, ki kísérővel, de volt, aki gyalogosan jött el arra a találkozóra, amit a hivatal oktatási irodájának munkatársai szerveztek.

Kolozsváry Ernő polgármester meleg szavakkal köszöntötte a tanítókat, tanárokat, rövid történelmi visszatekintés után szólt a "nemzet napszámosainak" helytállásáról, akik nem csupán oktatói, de nevelői is voltak egy-egy kisebb közösségnek. A boríték, s benne egy kisebb összeg helyett idén ajándékkosarakkal, virággal, díszoklevéllel kedveskedtek a diplomájukat 50, 60, 65 és 70 évvel ezelőtt megszerzett pedagógusoknak. Az ünnepeltek nevében *Czvikovszky Jánosné* köszönte meg a megemlékezést és a meleg szavakat, majd pezsgővel koccintottak az egészségre, a derűs, nyugdíjas évekre.

Ormosi Zoltán huszonöt esztendeig igazgatta a Gorkij-iskolát, immár húsz éve nyugdíjas. Munkája mellett szervezte meg elsőként a Dolgozók Iskoláját, segítve azokat, akik munka mellett szerettek volna tanulni. Ma legszívesebben a kertjében tesz-vesz.

Unghy Mária hetven esztendeje vette át diplomáját. Nem csupán népi kollégiumokban, kisiskolákban, de az államosítás után a szombathelyi Egészségügyi Gyermekotthonban gyakorolta hivatását. Boldogan jött el az ünnepségre.

Szabó Gyuláné, Klári néni - ahogy a gyerekek is szólították - nem szívesen beszélt anyagiakról. Mint mondta, ami van, azt mindig be kell osztani, luxusra, világ körüli utazásra eddig sem, ezután sem telik. Az orsolyita nővéreknél tanult, ha újra születne is, csak tanító lenne. Elsősöket, másodikosokat venne a szárnya alá.

Dr. Németh Ferencné, az egykori Kun Béla-iskola elsősöket tanító Mimi nénije is, ott volt az ünnepeltek között. Boldog voltam, hogy viszontláthattam, hiszen a legszebb dolgot, az írás tudományát köszönhetem neki.

- harcsás -

Széchenyi szellemében

Akadémiai nap az egyetemmé válás jegyében

Hagyományteremtő szándékkal, a névadó, Széchenyi Istvánnak is adózva rendezték meg a legnagyobb magyarról elnevezett győri főiskolán az akadémiai napot. A jeles esemény ahhoz a rendezvénysorozathoz tartozott, amely a SZIF által megpályázott felsőbb oktatási fokozat elérését volt hivatott eddig és majd a jövőben is segíteni.

Meggyőző érvek szólnak e célkitűzés mellett, hangsúlyozták az akadémiai napra meghívott vendégek, köztük a hazai tudományos élet kiválóságai, az oktatásügy prominens képviselői és még számosan a jelenlévők közül. A rend kedvéért csupán dióhéjban emlékeztetünk a hivatalos programra, azaz arra, hogy a házigazdák nevében Szekeres Tamás főigazgató mondott megnyitót, Győr városa nevében pedig Kolozsváry Ernő polgármester köszöntötte a résztvevőket. Az impozáns új nagyelőadóban egymást követték a tartalmas előadások. Sorrendben Keviczky László, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, Kovács László külügyminiszter, országgyűlési képviselő és Scharle Péter, a Közlekedési, Hírközlési és Vízgazdálkodási Minisztérium helyettes államtitkára lépett a szónoki emelvényre. Ezúttal nem mondandójukat idézzük, hanem csokorba kötve, véleményüket tolmácsoljuk a főiskola egyetemmé válásának kilátásairól kifejtett gondolataikat.

Teljes egyetértésben szóltak arról a folyamatról, amely a szellemi potencia növekedését és az infrastruktúra korszerű, fokozatos átalakítását jellemzi. Minden megkérdezett lehetségesnek tartja az integrációt, s elismeréssel beszélt a személyi és a tárgyi feltételek javulásáról. Példaként említették, hogy ma már a 3500 hallgató jól felszerelt előadótermekben sajátíthatja el a tudnivalókat, modern laboratóriumok segítik a magas fokú képzést, s elismerést érdemlő, hogy több, mint 1000 főiskolásnak teremtettek kollégiumi otthont.

Az oktatás színvonaláról a pályázatok, versenyek eredménylistája tanúskodik. Gyarapodott a szakok száma. Az idén, a tanulmányaikat megkezdő közgazdász jelöltek legkiválóbbjai a három év eltelte után - a tervek szerint - további kétéves tanulás után már egyetemi diplomát vehetnek át. A jövő évi tanévkezdéskor az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának kihelyezett nappali tagozataként kezdődik el a jogászhallgatók oktatása, majd 1996-tól a pozsonyi egyetem közreműködésével ötéves német nyelvű építészmérnöki képzéssel bővül a szakok skálája.

Általános megállapításként hangzott el: - a SZIF-nél jó úton járnak az egyetemmé válás eléréséért tett erőfeszítésekben, amelyhez minden jel szerint helyi társadalmi összefogás is párosul, valamint hathatós nemzetközi támogatás. Mindezek együttesen valós alapul szolgálhatnak, hogy Győr a Széchenyi István Főiskolán keresztül belépjen az egyetemi városok közé.

T. Á.

AZ ÉLET ŐSZÉN

Az egyik óvoda előtti padon üldögél egy fehér hajú asszony, s kötöget. Nem zavarja a lelógó ballonkabát, még kevésbé az arra járók jövés-menése. Egy-egy pillanatra fölragyog a tekintete, a délutáni napsütésbe mosolyog. Érzi, kívánja a meleget. Beszélgetünk őszről, időről, az életéről.

Férjét tíz éve temette, nővére két éve hallgatja a felhők közt az angyalok énekét. Aztán a gyerekek. Kár, hogy ritkán jönnek. Az egyik Szabolcsban, a másik Pesten. A harmadik ugyan győri, itt dolgozik, de csak havonta egyszer, ha látja a mamát. Újdonsült ismerősöm mégsem szomorúan meséli mindezt. Közben szorgalmasan jár a keze, szaporodnak a megkötött sorok. Szemem a park sárguló bokraira téved. Itt az ősz. Október az idősek hónapja. Valahol olvastam, hogy 1960-ban egy átfogó felmérés szerint 34 százéves vagy annál idősebb ember élt hazánkban. Tavaly már közel háromszáz ilyen idős emberrel "dicsekedhetünk". Persze nem az évek száma a döntő, hanem a jó közérzet, a környezet, amiben élni jó és érdemes. Neves tudósok bogozgatják az egészséges, hosszú élet titkát, a nyugodt megöregedést. Ez utóbbi persze maga lehetne a rejtély, hiszen a világ, sokszor a szociális helyzet cáfol rá tudományos elméletekre és feltevésekre. Kötögető ismerősöm szerint a kulcsszó az alkalmazkodás, a tűrés és a hit. Háborúk, forradalmak, gazdasági válságok múltak, elsiratott halottakkal, könnyes-boldog percekkel, kiszolgáltatottsággal. Visszavonhatatlanul lépdeltek egymásba az évek, a csillogó remény fénye megfakult, egyre távolabbinak tűnt.

Nem kérdeztem, mennyi a néni nyugdíja, van-e fizetetlen fűtésszámlája, magas rezsije. Inkább csodáltam a készülő kis pulóvert, amin fürgén dolgoztak ujjai. Hiszen amíg van kinek kötni, van kit szeretni, érdemes kiülni a padra, várni a fényre, ami meleget adhat...

Harcsás Judit

Miért fújták le a parlagfűakciót?

Győr városának polgármesteri hivatala augusztus végén hadat üzent a parlagfűnek. Hadsereg azonban nem érkezett a csata helyszínére, így az allergiát kiváltó növény háborítatlanul virágozhatott tovább és vélhetően jókat kuncogott az üres fenyegetéseken. Történt ugyanis, hogy a felhívásra néhány gyerek jelentkezett csak, akik mellesleg igen becsületesen irtották a parlagfüvet, ki is sorsoltak közöttük egy kerékpárt.

Az akció azonban lényegében elmaradt, s a kudarc után nyomban visszavonulót is fújtak a nemlétező seregnek.

Mi ezt a visszavonulót túl korainak találjuk. Először is azért, mert kevesen szerezhettek időben tudomást arról, hogy háború indul a sokezer embernek betegséget, kellemetlenséget okozó parlagfű ellen.

A megyei napilapban közvetlenül az akció előtt jelent meg a hirdetés. Aki már programot csinált magának a hét végére, az nem tudta, nem akarta felborítani. Ilyen rövid idő alatt pedig szervezett iskolai vagy más akcióra egyszerűen nincs lehetőség. Alighanem téves következtetésre jut az, aki a polgárok érdektelenségében látja a kudarc okát. Szervezési, technikai gondokról volt itt szó, amiért nem a város lakossága, hanem a felhívást végrehajtók okolhatók. Még akkor is, ha a következő - időközben lefújt - akció időpontjában szakadt az eső. Ezt ugyanis nem lehetett előre látni. Annyit sikerült elérni ezzel az akcióval, hogy az illetékesek legalább fölmérték, hol találhatók tömegével az allergiát kiváltó növények.

Az biztosnak látszik a parlagfű körül kialakult sajtóprobléma kapcsán, hogy sem öntevékeny akciókkal, sem kizárólag az önkormányzati költségvetés pénzéből a gondot megoldani nem lehet. Szükség van arra, hogy a jövő évi költségvetés tartalmazza a már idén meghozott helyi rendelet anyagi fedezetét, de nem szabad lemondani a városlakók, a polgárok összefogásáról sem.

És meg kellene tanulni jobban szervezni ezeket az akciókat.

A Belvárosban két olyan telefonfülkét állítottak fel, amely megfelel a mozgássérültek igényeinek is. Egyik az Arrabona Áruház előtt, a másik a Dunakapu tér-Jedlik Ányos utca sarkán áll. Kár, hogy az utóbbiba piacnapokon az akrobatákat megszégyenítő ügyességgel lehet csak bejutni.

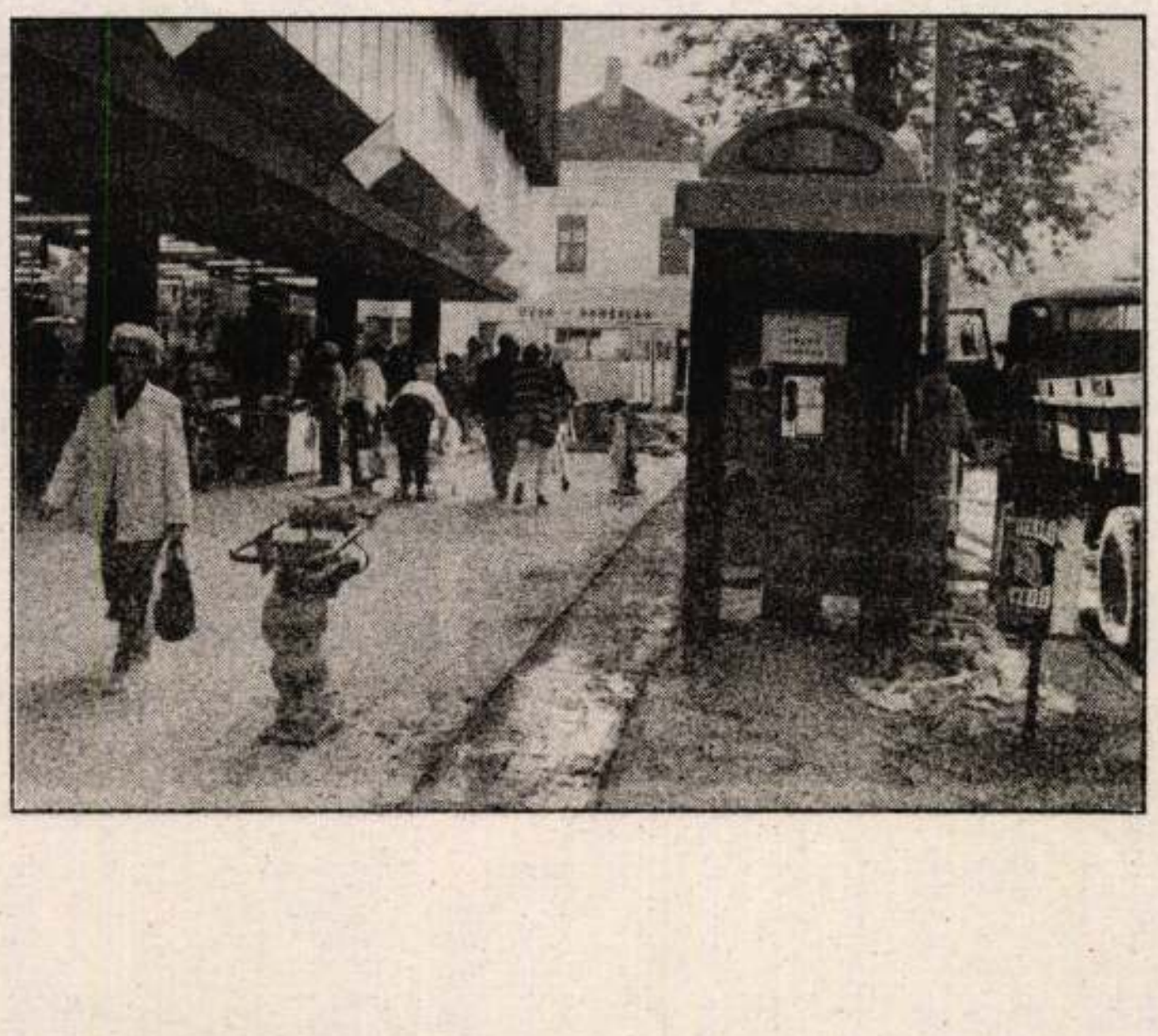

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berkecz Éva

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1968 SEP 71

1021

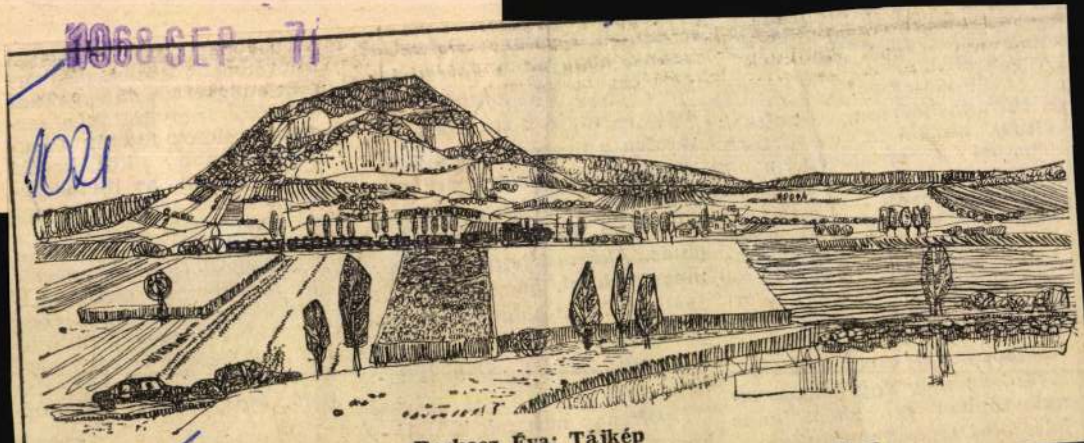

Berkecz Éva: Tájkép

Azt mondják, manapság nem nagy ügy, ha valaki külföldre utazik.

Vajon igaz-e ez?

Harminchárman voltunk tagjai annak a csoportnak, amelyet a repülőgép nyolc napra a Szovjetunióba vitt. Harminchárman — valamennyien úttörővezetők. A nyolc nap folyamán személyesen láthattunk sok mindent, amiről nemcsak sokat hallottunk, tanultunk, olvastunk, hanem beszéltünk is a gyerekeknek. Nemhogy egy rövid beszámolóban, de még egy hosszú tanulmányban is nehéz lenne felsorolni tapasztalatainkat.

A Téli Palota, erőd, az Auróra, Múzeum, a Piszk mető — távirati s sorolva a program lomása, harminc gyar úttörővezető megannyi felejthetetlen látogatás. Akárcsak éjjel kettőkor megszemlélni, hogyan nyitják széjjel a Néva-hidat az áthaladó hajók előtt. Álmosság ellen a jelszó: „Aludni otthon is lehet!"

Nyolc nap nem sok idő. Ahhoz azonban már elég volt,

ezt a veszélyes „játékot".

A Belügyminisztérium Közlekedési Csoportfőnöksége híradásunk alapján a kérdést haladéktalanul megvizsgálta, és megállapította, hogy az úttörők ilyen beosztása helyi túlkapás. Máshol nem tapasztaltak hasonlót.